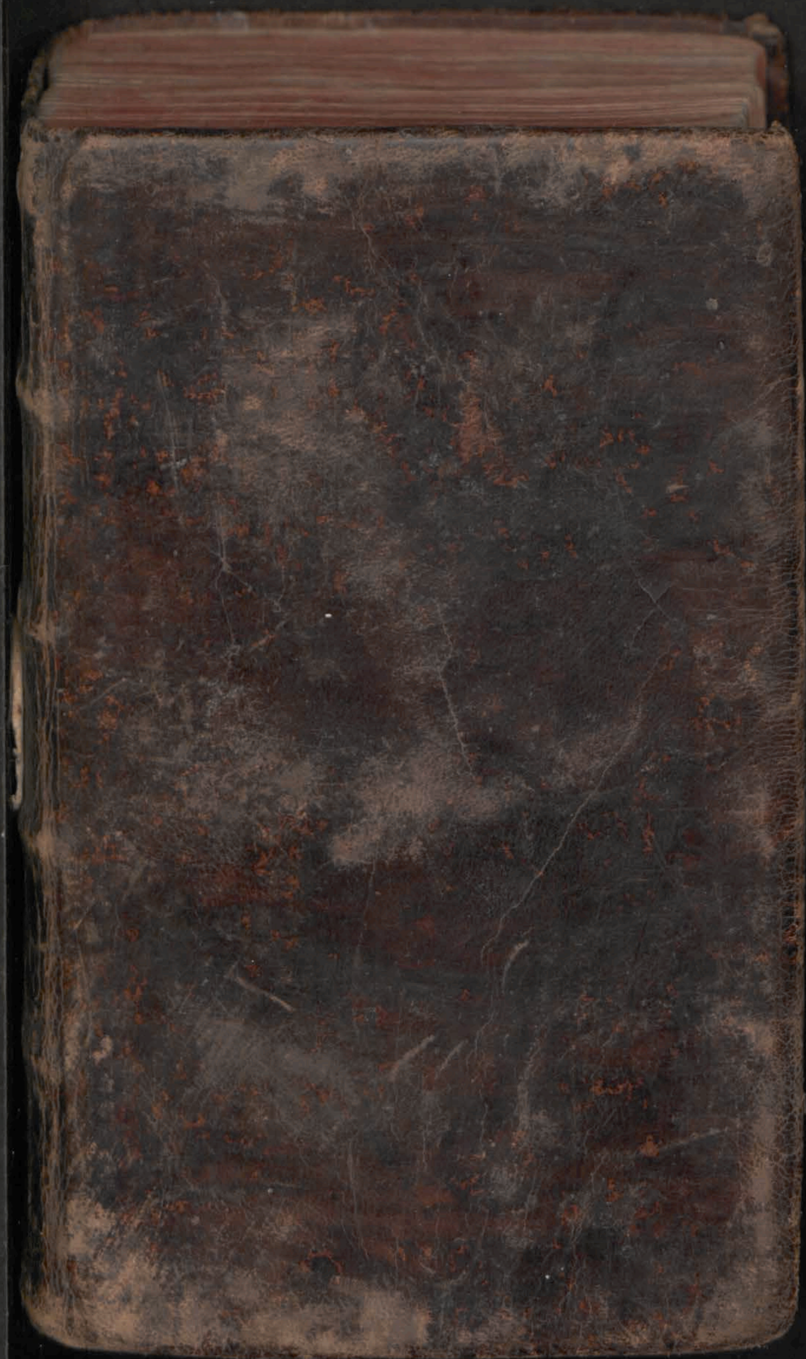

Ad usum Fr. Bogumil
E. C. M.

Eremitarum
Camaldulensium
prope Varsaviam

TRACTATUS

In

Tertiam Partem Rubricarum Missalis Romani

De

DEFECTIBUS

In Celebratione Missarum occurrentibus

Ex variis Authoribus collectus, & ad Sacerdotum omnium utilitatem desideratissimam pro plurimis & diversissimis in SS. Missæ Sacrificio occurrentibus dubiis & casibus dissolvendis, studiose instructus

Per

P.F. Constantinum Hagerer, Ord. Min. S. Francisci Reformatæ Provinciæ Bavariæ Sacerdotem.

Cum Facultate Superiorum, & Privilegio Sac. Cæs. Majestatis.

Impensis, Joannis Gastl, Bibliopolæ Pedepontani prope Ratisbonam.

Monachii, typis Mariæ Magdalenæ Riedlin, Viduæ, Anno 1740.

Reverendissimo, Illustrissimo, & Excellentissimo

DOMINO, DOMINO

JOANNI LUDOVICO JOSEPHO

Libero Baroni de WELDEN,

In Hochenaltingen & Laupheim

Reverendissimi & Serenissimi Domini, Domini Joannis Theodori, è Ducibus Bavariæ Episcopi Frisingensis, & Ratisbonensis Consilii Ecclesiastici Præsidi, & per Diœcesin Frisingensem in Spiritualibus Vicario Generali, Ecclesiarum Cathedralium Eystettensis, & Frisingensis respectivè Summo Decano, & Scholastico, ac Canonico Capitulari Seniori, & Jubilæo &c. &c.

Domino, ac Patrono suo perquam Gratioso.

Reverendiſſime, Illuſtriſſime, ac Excellentiſſime Domine, Domine, Patrone perquam Gratioſe.

SI veritati admodũ conſentaneum eſt: *Magnos magna decent, Sublimibus alta dicanda;* propatulum eſt, Reverendiſſimam quoque, Illuſtriſſimam, ac Excellentiſſimam Dominationem Suam magna decere, Eidémque

que nonniſi alta ſacranda eſſe. Si enim obtutum in Reverendiſſimam &c. &c. Dominationem Suam coniicimus, Magna profectò eſt, Sublimis eſt. Magnitudinem Summæ, & Cathedrales Eccleſiæ Eyſtettenſis, & Friſingenſis, ipſáque grandia, quibûs in utraque glorioſiſſimè fungitur, Munera abundè teſtantur. Sublimitas ex Clariſſima, & Illuſtriſſima Stemmatis Nobilitate conſurgens honoratur. Si ergo Magnos magna decent, & Sublimibus alta dicanda, ut quid modicum hunc Libellum Magno & Sublimi Nomini Reverendiſſimæ &c. &c

Dominationis Suæ dedicare, & conſecrare præſumimus? Sed eſto, præſumptuoſi videamur, dicamur; longè tamen diverſè apud Reverendiſſimam &c. &c. Dominationem Suam nos audituros, húncque Libellum gratiosîs aſpectum iri oculîs, penitus confidimus; ſi enim DEUS Ter Optimus, Maximus, cujus Magnitudinis non eſt finis, & Sublimitatis nullus eſt terminus, duo pauperculæ viduæ minuta in acceptis referre dignatus eſt; Reverendiſſima &c. &c. quoque Dominatio Sua pauper-

cu-

culum, & modicum hoc qualequale Opuſculum acceptare non dedignabitur, eò quòd & ſummæ venerationis Theſſera, & debitæ gratitudinis Mnemoſynon ſit. Gratias pauperibus nobis collatas ediceremus; quoniam verò Reverendiſſima &c. &c. Dominatio Sua manum ori noſtro imponit, calamúmque ſcribentis retrahit, nolens, ut, quod dextera Gratioſè fecit, ſiniſtra reſciat, id ſolummodo tangimus, palámque profitemur, quòd multa & magna ſint, quæ de Piiſſima Benignitate Reverendiſſimæ &c. &c. Dominationis Suæ in

nos Provinciæ Reformatæ Bavariæ Franciſcanos Gratiosè dimanârunt. DEUS omnis boni liberaliſſimus Retributor, ſit & meritorum quondam in cælis largiſſimus Remunerator! In præſenti autem tribuat, & prolonget diutiſſimam ſimul, & omni exoptata corporis, animæque proſperitate, atque perfectiſſima conſolatione repletiſſimam vitam, donec Reverendiſſima &c. &c. Dominatio Sua conſummatîs diebûs, laboribúsque plurimîs pro DEI gloria, Eyſtettenſis & Friſingenſis utriusque Summæ, & Cathedralis, nec non & Catholicæ totius Eccleſiæ utilitate, atque anima-

rum concreditarum salute exantlatîs, ad sempiternam requiem evocata, ab eo, qui est

Merces Magna nimis,

audire mereatur: *Euge serve bone, & fidelis - - intra in gaudium Domini tui.* Ità omnibûs, sincerissimîs, & humillimîs exoptamus votîs

Reverendissimæ, Illustrissimæ, & Excellentissimæ Dominationis Suæ

Devotissimi & obligatissimi

FF. Minores Reformatæ Provinciæ Antoniano-Bavaricæ.

APPROBATIO
Cenſoris Reverendiſſimi Ordinariatûs Friſingenſis.

EX ſpeciali Mandato Reverendiſſimi, Illuſtriſſimi ac Excellentiſſimi Domini Vicarii Generalis accuratè perlegi *Tractatum in Tertiam Partem Rubricarum Miſſalis Romani de Defectibus in Celebratione Miſſarum occurentibus &c.* à V. P. Conſtantino Hagerer Ordinis Minorum S. Franciſci Reform. Provinciæ Bavariæ Sacerdote ex variis Authoribus collectum. Qui, cùm neque Orthodoxæ Fidei, Sacrorum Canonum ac Summorum Pontificum Decretis, neque ſanæ doctrinæ, vel bonis moribus quidpiam diſſonum contineat, ſed potiùs in magnam Sacerdotum, ut tremendum Miſſæ Sacrificium rite atque dignè peragant, utilitatem, clarámque informationem pro pluribus & diverſis dubiis atque caſibus diſſolvendis cedere valeat, omnino dignus cenſetur, ut mediante prælo publicam lucem videat. Dabam Friſingæ 23. Aprilis 1739.

Fr. Stanislaus Karg, Franciſcanus, & Lector Jubilatus.

APPROBATIO
Reverendiſſimi Ordinariatûs Friſingenſis.

ISτud Opus, cui Titulus: *Tractatus in Tertiam Partem Rubricarum Miſſalis Romani de Defectibus, in Celebratione Miſſarum occurrentibus &c.* à V. Patre Conſtantino Hagerer Ordinis Minorum S. Franciſci Reform. Provinciæ Bavariæ Sacerdote compoſitum, nec non à Theologis, ad hoc ſpecialiter deputatis, reviſum, & approbatum, ut Typis mandetur, licentiam concedimus. Signatum Friſingæ 23. Aprilis 1739.

(L.S.)

Joſephus L. B. de Welden,
Vicarius Generalis.

Facultas Ordinis.

FR. FELIX à Roma Strictioris Observantiæ S. P. N. Francisci Lector Emeritus, Sacr. Congregationis Indicis Consultor, iteratò Procurator Generalis, ac in tota Cismontana Reformatorum Familia Vice-Commissarius Generalis, & humilis in Domino Servus.

Dilecto nobis in Christo Patri, Fratri Constantino Hagerer Sacerdoti, Nostræ Reformatæ Provinciæ Bavariæ Alumno salutem & Seraphicam Benedictionem.

Cùm juxta Apostolicas, Nostrique Ordinis Constitutiones ab idoneis Nostræ Reformationis Censoribus Liber, cui Titulus est : *Tractatus in Tertiam Partem Rubricarum Missalis Romani, de Defectibus in Celebratione Missarum occurrentibus &c.* à te elaboratus, recognitus fuerit, & approbatus ; Nos præsentium tenore, ac cum salutaris Obedientiæ merito tibi facultatem facimus, & impertimur, ut servatîs aliàs de jure servandîs, illum typis evulgare possis, & valeas. Dat. Romæ ex Nostro Conventu S. Francisci ad Ripas Tyberis die 13. Septembr. 1738.

F. Felix à Roma
Vice-Commissarius Generalis.
(L. S.)

De Mandato Paternitatis suæ Reverendissimæ.
Fr. Joan. Pius à Trepano
Secretarius Generalis.

Approbatio & Censura Theologorum Ordinis.

OPusculum hoc, cui Titulus: *Tractatus in Tertiam Partem Rubricarum Missalis Romani de Defectibus in Celebratione Missarum occurrentibus &c. per P. F. Constantinum Hagerer Ord. Minorum S. Francisci, Reformatæ Provinciæ Bavariæ Sacerdotem instructus*; nos infrà scripti, & specialiter deputati sedula, & attenta lectione revidimus, in eóque non solùm Sacræ Theologiæ, aut sanæ doctrinæ nihil contrarium, sed ipsum Opusculum Sacerdotibus tam Sæcularibus, quàm Regularibus pro plurimis & diversis dissolvendis casibus perutile invenimus; quapropter, ut typis mandetur, omnino dignum censemus. Monachii in Conventu S. Antonio sacro, die 29. Augusti 1738.

Fr. Angelinus Hafenecker, Lector Habitualis, & Provinciæ Diffinitor actualis.

Fr. Gerardus Zetl, Lector Generalis, & Provinciæ Diffinitor actualis.

Facultas

Admodum Reverendi Patris Miniſtri Provincialis, cum Privilegio Cæſareo.

VIsîs Theologorum Approbationibûs, & Facultate Reverendiſſimi Patris Vice-Commiſſarii Generalis &c. FELICIS à Roma, pro imprimendo Libello, cui Titulus : *Tractatus in Tertiam Partem Rubricarum Miſſalis Romani de Defectibus in Celebrane Miſſarum occurrentibus &c. inſtructus per P. F. Conſtantinum Hagerer Ord. Min. S. Franciſci Reformatæ Provinciæ Bavariæ Sacerdotem*; Nos quoque, quantum eſt ex parte noſtra, tenore præſentium facultatem concedimus, ſimúlque Domino Joanni Gaſtl Bibliopolæ Pedepontano Privilegium Sac. Cæſ. Majeſtatis ſuper impreſſione & diſtractione Librorum Fratribus Minoribus Regularis ac Strictioris Obſervantiæ conceſſum impertimur, ut præfatum Libellum cum Plenario uſu Privilegii Cæſarei, imprimi faciat, ſuiſque ſumptibus & emolumentis diſtrahat, idque pro prima illius editione. Actum in Conventu noſtro Monacenſi, 3. Octob. 1738.

(L. S.)

Fr. Sabinianus Fritſch, Concionator Generalis, Miniſter Provincialis.

PRÆFATIO
Ad Lectorem.

DUm præsens tibi, benigne Lector, Libellus præsentatur, noli, quæso, ad nomen, quasi Authoris, huic Libello præfixum respicere; ingenuè quippe tibi profiteor, quòd sim Collector duntaxat, non Author; vel, si mavis, apem argumentosam egi, & mella, id est, optimas doctrinas ex selectissimis floribus, seu ex Libris variorum, & probatorum Authorum studiosè collegi, quod ipsum per decursum tu quoque haud difficilè dignoscere poteris. Cur autem Libellus hic in lucem prodeat, ecce tibi quatuor rationes. Prima est: quia pauci (quos scio) sunt Authores, qui de Defectibus Missæ ex professo, & per ordinem tractant; quamvis plurima, pulchra, & admodum notanda, juxta qualitatem & exigentiam materiarum

in doctissimis suis Libris contineant, & pertractent. 2.da est: ut Neo-Sacerdotes ab initio statim habeant, unde se in variis occurrentibus casibus juvare, practicéque & prudenter resolvere valeant. 3.tia est: ut Sacerdotes ob inopiam copiosos Authores sibi comparare non potentes, ex Libello hoc ceu compendio commodum & utile subsidium habeant. 4.ta est: ut & Sacerdotes diversis Authoribus provisi quidem, sed ob plurima, & gravia alia negotia inquirendi tempus non habentes, in hoc Libello, quod desiderant, extemplo invenire possint. Utere igitur, si tibi placet, hoc Libello; sin autem, esto (per me licet) tu ipse apis argumentosa, & quære tibi Flores meliores. Vale. Ut autem Libellus hic omnium usui accommodatissimus & facillimus esse possit, sequentem Elenchum, & in eo ipsa Rubricæ formalia verba adducere, operæ pretium visum est.

Sequitur ergo

ELEN.

ELENCHUS.

PRÆNOTIO.

TRACTATUS.

§. Unicus. Sacerdos celebraturus, omnem adhibeat diligentiam, ne desit aliquid ex requisitis ad Sacramentum Evchariſtiæ conficiendum. Poteſt autem defectus contingere ex parte materiæ conſecrandæ, & ex parte formæ adhibendæ, & ex parte Miniſtri conficientis. Quidquid enim horum deficit, ſcilicet materia debita, forma cum intentione, & Ordo Sacerdotalis in conficiente, non conficitur Sacramentum. Et hîs exiſtentibûs, quibuscunque aliîs deficientibûs, veritas adeſt Sacramenti. Alii verò ſunt defectus, qui in Miſſæ Celebratione occurrentes, etſi veritatem Sacramenti non impediant, poſſunt tamen aut cum peccato, aut cum ſcandalo contingere. fol. 91.

Titulus II.

De Defectibus Materiæ.

§. Unicus. Defectus ex parte materiæ poſſunt contingere, ſi aliquid deſit ex iis, quæ ad ipſam requiruntur. Requiritur enim, ut ſit panis triticeus, & vinum de vite: & ut hujusmodi materia conſecranda in actu Conſecrationis ſit coram Sacerdote. fol. 100.

Ti-

Titulus III.

De Defectu Panis.

ſumendam tradat, vel alicubi reverenter conſervet. Si autem ſumpſerat, nihilominus ſumat eam, quam conſecravit: quia præceptum de perfectione Sacramenti majoris eſt ponderis, quàm quòd à jejunis ſumatur. fol. 128.

§. VI. Quòd ſi hoc contingat poſt ſumptionem Sanguinis, apponi debet rurſus novus panis & vinum cum aqua, & factâ priùs oblatione, ùt ſuprà, Sacerdos conſecret, incipiendô ab illis verbis, *Qui pridie &c.* ac ſtatim ſumat utrumque, & proſequatur Miſſam, ne Sacramentum remaneat imperfectum, & ut debitus ſervetur ordo. fol. 131.

§. VII. Si Hoſtia conſecrata diſpareat, vel caſu aliquo, ùt ventô aut miraculô, vel ab aliquo animali accepta, & nequeat reperiri; tunc altera conſecretur, ab eo loco incipiendô, *Qui pridie, quàm pateretur &c.* factâ ejus priùs oblatione, ùt ſuprà. fol. 140.

Titulus IV.
De Defectu Vini.

§. I. Si vinum ſit factum penitus acetum, vel penitus putridum, vel de uvis acerbis ſeu non maturis expreſſum, vel ei

ad-

)( )(3 quam-

quamvis non sit jejunus. Vel, si Missa celebretur in loco publico, ubi plures adsint, ad evitandum scandalum poterit apponere vinum cum aqua, & facta oblatione ùt suprà, consecrare, ac statim sumere, & prosequi cætera. fol. 167.

§. VI. Si quis percipiat ante Consecrationem, vel post Consecrationem, totum vinum esse acetum, vel aliàs corruptum, idem servetur quod suprà, ac si deprehenderet, non esse positum vinum, vel solam aquam fuisse appositam in Calice. fol. 171.

§. VII. Si autem Celebrans ante Consecrationem Calicis advertat, non fuisse appositam aquam, statim ponat eam, & proferat verba Consecrationis. Si id advertat post Consecrationem Calicis, nullo modo apponat, quia non est de necessitate Sacramenti. fol. 172.

§. VIII. Si materia, quæ esset apponenda, ratione defectûs vel panis, vel vini, non posset ullo modo haberi; si id sit ante Consecrationem Corporis, ulteriùs procedi non debet: si post Consecrationem Corporis, aut etiam vini, deprehenditur defectus alterius speciei, alterâ jam consecratâ; tunc si nullo modo haberi possit, procedendum erit, & Missa absolvenda, ità tamen, ut prætermittantur verba

&

& ſigna, quæ pertinent ad ſpeciem deficientem. Quòdſi exſpectandô aliquamdiu haberi poſſit, expectandum erit, ne Sacrificium remaneat imperfectum. fol. 173.

Titulus V.

De Defectibus Formæ.

§. I. Defectus ex parte formæ poſſunt contingere, ſi aliquid deſit ex iis, quæ ad integritatem verborum in ipſa Conſecratione requiruntur. Verba autem Conſecrationis, quæ ſunt forma hujus Sacramenti, ſunt hæc: *Hoc eſt enim Corpus meum.* Et, *Hic eſt enim calix Sanguinis mei, novi & æterni teſtamenti, myſterium fidei, qui pro vobis & pro multis effundetur in remiſſionem peccatorum.* Si quis autem aliquid diminueret, vel immutaret de forma Conſecrationis Corporis & Sanguinis, & in ipſa verborum immutatione verba idem non ſignificarent, non conficeret Sacramentum. Si verò aliquid adderet, quod ſignificationem non mutaret, conficeret quidem, ſed graviſſimè peccaret. fol. 175.

§. II. Si Celebrans non recordetur, ſe dixiſſe ea, quæ in Conſecratione communiter dicuntur, non debet propterea turbari.

bari. Si tamen certò ei constet, se omisisse aliquid eorum, quæ sunt de necessitate Sacramenti, id est, formam Consecrationis, seu partem, resumat ipsam formam, & cætera prosequatur per ordinem. Si verò valde probabiliter dubitat, se aliquid essentiale omisisse, iteret formam, saltem sub tacita conditione. Si autem non sunt de necessitate Sacramenti, non resumat, sed procedat ulteriùs. fol. 176.

Titulus VI.
De Defectibus Ministri.

§. Unicus. Defectus ex parte Ministri, possunt contingere quoad ea, quæ in ipso requiruntur. Hæc autem sunt: inprimis Intentio, deinde dispositio animæ, dispositio corporalis, dispositio vestimentorum, dispositio in ministerio ipso quoad ea, quæ in ipso possunt occurrere. fol. 196.

Titulus VII.
De Defectu Intentionis.

§. I. Si quis non intendit conficere, sed delusoriè aliquid agere. Item, si aliquæ Hostiæ ex oblivione remaneant in Altari, vel

aliqua

aliqua pars vini, vel aliqua Hoſtia lateat, cùm non intendat conſecrare, niſi quas videt. Item, ſi quis habeat coram ſe undecim Hoſtias, & intendat conſecrare solùm decem, non determinans, quas decem intendit : in his caſibus non conſecrat, quia requiritur intentio. Secus, ſi putans quidem eſſe decem, tamen omnes voluit conſecrare, quas coram ſe habebat : nam tunc omnes erunt conſecratæ : atque ideo quilibet Sacerdos talem ſemper intentionem habere deberet, ſcilicet conſecrandi eas omnes, quas ante ſe ad conſecrandum poſitas habet. fol. 197.

§. II. Si Sacerdos putans, ſe tenere unam Hoſtiam, poſt Conſecrationem invenerit fuiſſe duas ſimul junctas, in ſumptione ſumat ſimul utramque. Quòdſi deprehendat poſt ſumptionem Corporis & Sanguinis, aut etiam poſt ablutionem, reliquias aliquas relictas conſecratas, eas ſumat, ſive parvæ ſint, ſive magnæ, quia ad idem Sacrificium ſpectant. fol. 202.

§. III. Si verò relicta ſit Hoſtia integra conſecrata, eam in Tabernaculo cum aliis reponat : ſi hoc fieri nequit, ſequenti Sacerdoti ibi celebraturo, in Altari ſupra Corporale decenter opertam, ſumendam unà cum altera, quam eſt conſecraturus, relinquat :

Titulus VIII.

De Defectibus Dispositionis animæ.

graviter peccat. Secus si conteratur; debet tamen, cùm primùm poterit, confiteri. fol. 239.

§. IV. Si in ipsa Celebratione Missæ Sacerdos recordetur, se esse in peccato mortali, conteratur cum proposito confitendi, & satisfaciendi. fol. 266.

§. V. Si recordetur, se esse excommunicatum, vel suspensum, aut locum esse interdictum, similiter conteratur cum proposito petendi absolutionem. Ante Consecrationem autem in supradictis casibus, si non timetur scandalum, debet Missam inceptam deserere. fol. 266.

Titulus IX.

De Defectibus Dispositionis corporis.

§. I. Si quis non est jejunus post mediam noctem, etiam post sumptionem solius aquæ, vel alterius potûs aut cibi, per modum etiam medicinæ, & in quantumcunque parva quantitate, non potest communicare, nec celebrare. fol. 269.

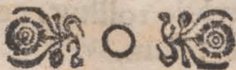
§. II. Si autem ante mediam noctem cibum aut potum sumpserit, etiamsi postmodum non dormierit, nec sit digestus, non peccat; sed ob perturbationem mentis, ex qua devotio tollitur, consulitur aliquando abstinendum. fol. 293.

§. III.

§. III. Si reliquiæ cibi remanentes in ore transglutiantur, non impediunt Communionem, cùm non transglutiantur per modum cibi, sed per modum salivæ. Idem dicendum, si lavandô os, deglutiatur stilla aquæ præter intentionem. fol. 294.

§. IV. Si plures Missas in una die celebret, ùt in Nativitate Domini, in unaquaque Missa abluat digitos in aliquo vase mundo, & in ultima tantùm percipiat purificationem. fol. 299.

§. V. Si præcesserit pollutio nocturna, quæ causata fuerit ex præcedenti cogitatione, quæ sit peccatum mortale, vel evenerit propter nimiam crapulam, abstinendum est à Communione & Celebratione, nisi aliud Confessario videatur. Si dubium est, an in præcedenti cogitatione fuerit peccatum mortale, consulitur abstinendum extra tamen casum necessitatis. Si autem certum est, non fuisse in illa cogitatione peccatum mortale, vel nullam fuisse cogitationem, sed evenisse ex naturali causa, aut ex diabolica illusione, potest communicare & celebrare; nisi ex illa corporis commotione tanta evenerit perturbatio mentis, ut abstinendum videatur. fol. 305.

Ti-

Titulus X.
De Defectibus in Ministerio ipso occurrentibus.

§. I. Possunt etiam defectus occurrere in Ministerio ipso, si aliquid ex requisitis ad illud desit: ùt si celebretur in loco non sacro, vel non deputato ab Episcopo, vel in Altari non consecrato, vel tribûs mappîs non cooperto: si non adsint luminaria cerea: si non sit tempus debitum celebrandi, quod est ab aurora usque ad meridiem communiter: si Celebrans saltem Matutinum cum Laudibus non dixerit: si omittat aliquid ex vestibus Sacerdotalibus: si vestes Sacerdotales & mappæ non sint ab Episcopo, vel ab alio hanc habente potestatem, benedictæ: si non adsit Clericus, vel alius deserviens in Missa, vel adsit, qui deservire non debet, ùt mulier: si non adsit Calix cum Patena conveniens cujus cuppa debet esse aurea, vel argentea, vel stannea; non ærea, vel vitrea: si Corporalia non sint munda, quæ debent esse ex lino, nec sericô in medio ornata, & ab Episcopo, vel ab alio hanc habente potestatem benedicta, ùt etiã superiùs dictũ est: si celebrat capite cooperto sinè dispensatione: si non

ad-

adſit Miſſale, licèt memoriter ſciret Miſſam, quam intendit dicere. fol. 307.

§. II. Si Sacerdote celebrante violetur Eccleſia ante Canonem, dimittatur Miſſa: ſi poſt Canonem, non dimittatur. Si timeatur incurſus hoſtium, vel alluvionis, vel ruina loci, ubi celebratur, ante Conſecrationem dimittatur Miſſa; poſt Conſecrationem verò Sacerdos accelerare poterit ſumptionem Sacramenti, omiſsîs omnibûs aliîs. fol. 429.

§. III. Si Sacerdos ante Conſecrationem graviter infirmetur, vel in ſyncopen inciderit, aut moriatur, prætermittitur Miſſa: ſi poſt Conſecrationem Corporis tantùm, ante Conſecrationem Sanguinis, vel utroque conſecrato id accidit, Miſſa per alium Sacerdotem expleatur ab eo loco, ubi ille deſiit, & in caſu neceſſitatis etiam per non jejunum. Si autem non obierit, ſed fuerit infirmus, adeò tamen, ut poſſit communicare, & non adſit alia Hoſtia conſecrata, Sacerdos, qui Miſſam ſupplet, dividat Hoſtiam, & unam partem præbeat infirmo, aliam ipſe ſumat. Si autem ſemiprolatâ formâ Corporis obiit Sacerdos, quia non eſt facta Conſecratio, non eſt neceſſe, ut Miſſa per alium ſuppleatur. Si verò objerit ſemiprolatâ formâ Sanguinis,

nis, tunc alter prosequatur Missam, & super eundem Calicem repetat integram formam ab eo loco : *Simili modo, postquam cœnatum est*. Vel posset super alium Calicem præparatum integram formam proferre, & Hostiam primi Sacerdotis, & Sanguinem à se consecratum sumere, ac deinde Calicem relictum semiconsecratum. fol. 436.

§. IV. Si quis extra hujusmodi casus necessitatis, integra Sacramenta non sumpserit, gravissime peccat. fol. 456.

§. V. Si musca, vel aranea, vel aliquid aliud ceciderit in Calicem ante Consecrationem, proiiciat vinum in locum decentem, & aliud ponat in Calice, misceat parùm aquæ, offerat ùt suprà, & prosequatur Missam : si post Consecrationem ceciderit musca, aut aliquid ejusmodi, & fiat nausea Sacerdoti, extrahat eam, & lavet cum vino ; finitâ Missâ comburat, & combustio ac lotio hujusmodi in Sacrarium proiiciatur. Si autem non fuerit ei nausea, nec ullum periculum timeat, sumat cum Sanguine. fol. 458.

§. VI. Si aliquid venenosum ceciderit in Calicem, vel quod provocaret vomitum, vinum consecratum reponendum est in alio Calice, & aliud vinum cum aqua apponendum denuo consecrandum ; & fini-

tâ

tâ Missâ Sanguis repositus in panno lineo vel stuppa tamdiu servetur, donec species vini fuerint desiccatæ, & tunc stuppa comburatur, & combustio in Sacrarium proiiciatur. fol. 461.

§. VII. Si aliquod venenatum contigerit Hostiam consecratam, tunc alteram consecret, & sumat modô, quo dictum est, & illa servetur in Tabernaculo loco separato, donec species corrumpantur, & corruptæ deinde mittantur in Sacrarium. fol. 465.

§. VIII. Si sumendô Sanguinem, particula remanserit in Calice, digitô ad labium Calicis eam adducat, & sumat ante purificationem, vel infundat vinum, & sumat. fol. 466.

§. IX. Si Hostia ante Consecrationem inveniatur fracta, nisi populo evidenter appareat, talis Hostia consecretur: si autem scandalum populo esse possit, alia accipiatur, & offeratur; quòd si illius Hostiæ jam erat facta oblatio, eam post ablutionem sumat. Quòd si ante oblationem Hostia appareat confracta, accipiatur altera integra, si citra scandalum, aut longam moram fieri poterit. fol. 467.

§. X. Si propter frigus, vel negligentiam Hostia consecrata dilabatur in Calicem,

cem, propterea nihil est reiterandum, sed Sacerdos Missam prosequatur, faciendô cæremonias & signa consueta cum residua parte Hostiæ, quæ non est madefacta Sanguine, si commodè potest. Si verò tota fuerit madefacta, non extrahat eam, sed omnia dicat omittendô signa, & sumat pariter Corpus & Sanguinem signans se cum Calice, & dicens; *Corpus & Sanguis Domini nostri &c.* fol. 468.

§. XI. Si in hyeme Sanguis congeletur in Calice, involvatur Calix pannis calefactis: si id non proficeret, ponatur in ferventi aqua prope Altare, dummodo in Calicem non intret, donec liquefiat. fol. 469.

§. XII. Si per negligentiam aliquid de Sanguine Christi ceciderit, si quidem super terram, seu super tabulam, linguâ lambatur, & locus ipse radatur, quantum satìs est, & abrasio comburatur, cinis verò in Sacrarium recondatur. Si verò super lapidem Altaris ceciderit, sorbeat Sacerdos stillam, & locus bene abluatur, & ablutio in Sacrarium proiiciatur. Si super linteum Altaris, & ad aliud linteum stilla pervenit, si usque ad tertium; linteamina ter abluantur, ubi stilla ceciderit, Calice supposito, & aqua ablutionis in Sacrarium proiiciatur.

Quòdsi in ipso solùm Corporali, aut si in vestibus ipsis Sacerdotalibus ceciderit, debent similiter ablui, & ablutio in Sacrarium proiici. Si in substrato pedibus panno, vel tapeto, bene abluantur, ùt suprà. fol. 473.

§. XIII. At si contingat totum Sanguinem post Consecrationem effundi, si quidem aliquid vel parum remansit; illud sumatur, & de effuso reliquo Sanguine fiat, ùt dictum est. Si verò nihil omnino remansit, ponat iterum vinum & aquam, & consecret ab eo loco, *simili modo, postquam &c.* factâ priùs tamen Calicis oblatione, ùt suprà. fol. 479.

§. XIV. Si Sacerdos evomat Evchariſtiam, si species integræ appareant, reverenter sumantur, nisi nausea fiat: tunc enim species consecratæ cautè separentur, & in aliquo loco sacro reponantur, donec corrumpantur, & postea in Sacrarium proiiciantur. Quòdsi species non appareant, comburatur vomitus, & cineres in Sacrarium mittantur. fol. 480.

§. XV. Si Hostia consecrata, vel aliqua ejus particula dilabatur in terram, reverenter accipiatur, & locus, ubi cecidit, mundetur, & aliquantulùm abradatur, & pulvis, seu abrasio hujusmodi in Sacra-

rium

Mantissa.

APPENDIX
De Applicatione & Stipendio Missæ.

§. I.
De Applicatione Missæ.

§. II.
De Stipendio Missæ.

NB. Errata pauca in fine Indicis notata Benignus Lector corriget.

Errata corrigenda.

Fol. 98. lin. 14. ſi enim ſolam minorem, *lege*, ſi enim ſolam majorem.
Ibid. lin. 16. & aliam majorem, *leg.* & aliam minorem.
Fol. 111. lin. 15. quod ſit, *leg.* qui ſit.
Fol. 135. lin. 6. & conſequenter perſeverandi, *leg.* & conſequenter non perſeverandi.
Fol. 208. lin. ult. vel non habeat, *leg.* vel non habeas.
Fol. 262. lin. penult. de Voto omiſſo, *leg.* de Voto emiſſo.
Fol. 283. lin. 17. & communior, *leg.* & communiter.
Fol. 287. lin. 13. *Tit. XXV.* §. 4. ſic habet: *Pro Viatico*, leg. *Tit. XXVI.* §. 4. ſic habet: *Viatico.*
Fol. 301. lin. 25. & facta oblatione, *leg.* & facta ablutione.
Fol. 376. lin. antepen. qui facientes, *leg.* qui id facientes.
Fol. 457. lin. 23. ſub utraque ſpeciei, *leg.* ſub utraque ſpecie.
Fol. 505, lin. 14. *Tertiò requiri poteſt.* leg. *Tertiò inquiri poteſt.*

TRACTATUS DE DEFECTIBUS IN CELEBRATIONE MISSARUM OCCURRENTIBUS.

ANtequam de ipſis in Celebratione Miſſarum occurentibus Defectibus tractare incipiamus, operæ pretium eſſe viſum eſt, Prænotionem aliquam de Rubricis Præceptivis & Directivis, ac materiis huc ſpectantibus præmittere, quatenus legentes facilem, commodam, atque expeditam earum notitiam habere valeant. Sequitur ergo.

PRÆNOTIO
De Missalis Romani Rubricis Præceptivis & Directivis.

I.

QUidnam sub vocabulo *Rubricæ*, quoad nostrum intentum intelligendum veniat, optimè explicat Paulus Maria Quarti in *Commentar. Rubr. Missal. Rom. Quæst. Proœm. sect.* 1. *punct.* 1. dicens: *Rubrica est regula communis continens Ritus in Missarum Celebratione servandos.* Ubi ly *Regula communis*, stat locò generis, in quo convenit cum alijs legibus & ordinationibus vim legis habentibus, atque communitati legitimè denuntiatis. Reliquæ particulæ stant locò differentiæ; sicut enim aliæ leges certos habent, & proprios fines, e. g. aliquæ leges feruntur ad informandos, vel reformandos mores hominum: aliæ in bonum virtutis, & salutem spiritualem animarum &c. ita Rubricarum finis est, ornatus & decentia SS. Sacrificij Missæ, sive, quod idem est, Rubricæ propriè ordinantur ad ornatum & decentiam Sacrificij. Dicuntur autem vi nominis Rubricæ; quia rubro colore sæpius scribi solent.

2. Sunt

2. Sunt autem Rubricæ duplicis generis; aliæ sunt *Præceptivæ*, & sunt illæ, quæ obligant in conscientia, & sub peccato ad servandos Ritus in ijs præscriptos. Aliæ sunt *Directivæ*, quæ non imponunt obligationem, sed proponunt solummodo instructionem, quid & qualiter agendum sit. Sicut autem Rubricæ, ita etiam Ritus Missæ sunt duplicis generis, & dividuntur in *essentiales*, qui sunt de necessitate Sacrificij & Sacramenti: & *integrales* ac accidentales, qui pertinent ad ornatum ejusdem Sacrificij, possúntque esse de necessitate præcepti, non verò de necessitate Sacramenti. Quarti cit. *punct.* 2. Ritus essentialis consistit in solâ Consecratione, & quidem utriusque speciei. *Prima* pars est probabilior & communior Theologorum. Reiffenst. *tract.* 14. *dist.* 5. *q.* 3. *n.* 34. P. Aquilin. Aman in Specul. Ordinand. *n.* 507. ubi, sicut & apud Quarti cit. in *Append. q.* 1. *punct.* 4. pro hac sententia plura, & pulchra videri poterunt. *Secunda* pars tenetur ab eodem Reiffenst. cit. *n.* 38. éstque hæc sententia D. Thomæ 3. *p. q.* 74. *art.* 1. *q.* 80. *art.* 12. *ad* 3. & alibi, Cajet. Suarez & aliorum, apud Quarti *punct.* 5. Desumitur ex Concil. Trid. *Sess.* 22. *cap.* 1. ubi inter alia sic loquitur: *Christus Sacerdotem secundùm ordinem Melchisedech se in*

æternum constitutum declarans, Corpus & Sanguinem suum sub speciebus panis & vini Deo Patri obtulit, ac sub earundem rerum Symbolis, Apostolis, ut sumerent, tradidit, & eisdem, eorúmque in Sacerdotio Successoribus, ut offerrent; præcepit. Unde manifestè sequitur (inquit Quarti) non posse Summum Pontificem dispensare, ut in una tantùm specie fiat Consecratio, quod idem habet Pasq. *q.* 46. apud la Croix *lib. 6. part. 2. de Sacrif. n.* 15. quia non potest dispensare contra Christi institutionem, ut fiat Sacramentum, & non Sacrificium; neque potest efficere, ut conficiatur verum Sacrificium sinè suis constitutivis essentialibus à Christo verbô atque exemplô declaratis. Nec dicatur, Summum Pontificem dispensâsse cum Danis &c. offerri Sacrificium in sola specie panis, ℞det enim Quarti, falsum est, Summum Pontificem eam dispensationem concessisse: quòd si aliqui id referunt, non sunt audiendi, quia ex scripturis apocriphis ita acceperunt. Ità ille; prout etiam Sporer *Theol. Sacram. p.* 2. *c.* 3. *n.* 132. fundamentum fabulosum dicit, si referatur, Innocentium IV. cum Norvvegis dispensâsse, ut in solo pane consecrarent. Porro, non licet, etiam ad vitandam mortem, seu in extrema necessitate consecrare unam speciem sinè alia,

per se & directa intentione; & multò minùs ad communicandum infirmum, vel in simili casu; quia offerre Sacrificium imperfectum & mutilum, est intrinsecè malum, & vergit in contemptum Dei,& Sacramenti. Idem Quarti *Quæst. Proœm. sect.* 2. *punct.* 5. ℣. *Colligitur secundò*. Sporer cit. Tamburin. &c. Dictum est autem, *per se & directa intentione*, id est, ex positiva, unam tantùm speciem consecrandi intentione; quia per accidens evenire potest, ut cæptô bona fide Sacrificiô, & consecratâ Hostiâ, e. g. in subita incursione hostium hæreticorum, vel simili casu, non possit Sacerdos ulteriùs prosequi absque mortis periculo: tunc enim consumptâ Hostiâ, poterit fugere; quia hoc non est intrinsecè malum, & cooperari mutilationi Sacrificij, sed permittere ex justa causa, ut Sacrificium remaneat imperfectum. Suarez, Vasq. Lugo, Bonac. apud Quarti *ibid.* Sed de hoc infra *num.* 21. ubi *de Abruptione.*

3. Ex dictis facilè colligitur, quid de reliquis SS. Sacrificij Ritibus sentiendum sit, sunt etenim omnes accidentales, & sola sumptio propriè integralis. Quòd sumptio sit Ritus non essentialis, tenent omnes necessariò, qui Sacrificium in sola Consecratione consistere, docent & tenent; hæc enim à Celebrante non fit in Persona

Christi, sicuti Consecratio, ùt inquit Reiffenst. cit. *n.* 36. Quòd autem sit Ritus, seu pars integralis, id est, pars spectans ad integritatem substantialem Sacrificij, convenit inter omnes ferè Doctores. At quid de Oblatione panis & vini ante Consecrationem? ℟. eam spectare neque ad essentiam, neque ad integritatem substantialem Sacrificij; quamvis inter partes accidentales sit magni ponderis & momenti. Ratio est; quia ea sola Oblatio pertinere potest ad essentiam Sacrificij, quæ versatur circa propriam victimam ejusdem; hæc autem est ipse Christus sub speciebus (conformiter Concil. Trid. *Sess.* 22. *c.* 2.) non verò panis & vinum, quæ solùm offeruntur in præparationem Sacrificij, sive, ùt ait Reiffenst. cit. *q.* 2. *n.* 21. Substantia panis & vini eatenus in tremendo Sacrificio offertur, quatenus ipsa est materia Consecrationis Evcharistiæ &c. Quòd autem Oblatio præfata non sit pars ad substantialẽ integritatem spectans, ex eo liquet; quia, si Sacerdos sive ex malitia, sive ex inadvertentia, vel oblivione panem & vinum non obtulit, & tamen consecravit, nullibi jubetur, ut post Consecrationem factam suppleat Oblationem omissam. Secus est de Sumptione; nam verba Rubr. Missal.

ſal. tit. *De Defectibus in Miniſterio ipſo occurrentib.* §. 3. ità ſonant: *Si Sacerdos ante Conſecrationem graviter infirmetur, vel in ſincopen inciderit, aut moriatur, prætermittitur Miſſa: ſi poſt Conſecrationem Corporis tantùm, ante Conſecrationem Sanguinis, vel utroque conſecrato id accidat, Miſſa per alium Sacerdotem expleatur ab eo loco, ubi ille deſijt, & in caſu neceſſitatis etiam per non jejunum.* Cæterùm, reliqui SS. Sacrificij Ritus ſunt, ùt jam ſuprà innui, accidentales, conſiſtentes in actionibus, precibus, aliiſque circumſtantijs ab Eccleſia adjunctis, quæ dicuntur Sacramentalia, & Cæremoniæ Sacræ, de quibus videri poteſt Bellarm. Suarez. Henriq. Coninch, & alij apud Quarti *Quæſt. Proœm. ſect.* 1. *punct.* 2. citt. Hîs breviter adductîs, oritur Prænotionis principalis

4. Quæſtio: Quænam generatim ſint Rubricæ Miſſalis *Præceptivæ*, quænam Directivæ? ℟. In hoc puncto duplicem exiſtere ſententiam. *Prima* tenet, omnes Rubricas Miſſalis præſcribentes Ritus ſervandos à Sacerdote in ipſo actu celebrationis Miſſæ, eſſe præceptivas, & ſub peccato gravi, vel levi, ſcilicet juxta qualitatem materiæ, obligatorias: Rubricas autem continentes ea, quæ recitari, vel fieri debent à Sacerdote ante Miſſæ celebrationem,

vel immediatè post Missam, esse directivas secundùm se, & sub consilio, nisi aliunde constet de præcepto sub peccato obligatorio. Ità Quarti cit. *sect.* 2. *punct.* 2. Ratio ipsius est; quia præceptum S. Pij V. loquitur expressè de Ritibus servandis in ipso actu legendi, vel decantandi Missam absque ulla exceptione: ergo extenditur ad omnia verba, & actiones, ex quibus Missa componitur à principio, id est, à Confessione usque ad finem, quæ est communis sententia DD. Unde

Colligit *primò*: teneri Sacerdotes sub peccato mortali ex genere suo nihil omittere eorum, quæ recitanda præscribuntur in Missa, ità ut cujuslibet partis omissio sit peccatum vel mortale, si materia gravis sit, & notabilis; vel veniale, si materia levis sit & modica. Et à fortiori nihil addi potest precibus, quæ in Missali præscribuntur; quia id expressè cavetur præceptô S. Pij V. in Bulla: *Quo primùm tempore.* præfixa Missali Romano, ubi inter alia sic habet: *Mandantes, ac districtè omnibus & singulis &c. in virtute sanctæ obedientiæ præcipientes, ut Missam juxta ritum, modum, ac normam, quæ per Missale hoc à Nobis nunc traditur, decantent ac legant: neque in Missa celebratione alias Cæremonias, vel preces, quàm quæ hoc Missali*

con-

continentur, *addere*, *vel recitare præsumant.* Colligit *secundò*: idem omnino dicendum esse de Ritibus ac Cæremonijs, quæ in actione consistunt, nempe teneri Sacerdotes sub peccato mortali ex genere suo nihil eorum omittere, & nihil eis addere, ob eandem rationem, ùt docent DD. ubi tamen monet, hanc obligationem (de Ritibus & Cæremonijs) non esse accipiendam in rigore metaphysico, sed morali & humano modo, ita ut satìs sit, eam diligentiam adhibere, quam com̄uniter timorati Sacerdotes, sui muneris studiosi adhibere solent. Ità Quarti; cujus sententia si vera est, væ Sacerdotibus incurijs, qui de Ritibus in Missali præscriptis parùm solliciti, in Missa, maximè ex culpabili consuetudine, sæpe sæpiùs solùm, vel ùt plurimùm agunt, quod & qualiter lubet, non autem quod & qualiter agere deberent, contenti, dummodo essentialia observent.

Quidquid autem sit de rigida Quarti sententia, ℞. ex la Croix, qui *lib. 6. part. 2. de Sacrif. n.* 230. ait, non esse obligationem sub peccato ad servanda singula, quæ in Rubricis habentur, cùm certum sit, multa tantùm esse directiva: & quamvis sub peccato sit obligatio ad aliqua, ut tamen sit sub mortali, debet materia esse magni

momenti, & ſpectare ad ſubſtantiam, vel reverentiam notabilem Sacrificio debitam. Unde & hic locum habere debet, quod Tamburinus apud Matthæ. Stoz *lib.* 1. *part.* 3. *q.* 3. *art.* 1. *§.* 1. *n.* 110. ſapienter protulit, ſub culpa lethali, inquiens neminem obligandum eſſe, niſi manifeſtè conſtet de præcepto obligante; etenim, ùt monuit S. Thom. *Quodlib.* 9. *q.* 7. *a.* 15. apud Stoz ibid. periculosè determinatur, aliquid eſſe peccatum mortale, niſi expreſſa veritas habeatur. Porro, ùt addit la Croix cit. ex vi præcepti Pij V. tantùm eſt obligatio gravis ad generaliter utendum eo ritu, & non inducendum alium. Audiatur ergo

5. Sententia *altera*: Non omnes Rubricæ Miſſalis ſunt præceptivæ; ſed aliquæ ſunt præceptivæ ſub peccato obligantes, aliæ ſolùm ſunt directivæ, nec ſub veniali, per ſe, obligantes. Ità Gavant. *p.* 3. *tit.* 11. Henric. Piſart. *Præambul.* 3. *n.* 4. *& ſeq.* Tambur. *de Sacrif. lib.* 2. *c.* 5. *§.* 1. la Croix cit. &c. Ratio patet, tum ex dictis *num. præc.* tum, quia magis mens, quàm verba S. Pij V. ſpectanda cenſetur, nec credibile videtur, illum, vel etiam S. Eccleſiam, utpote piam Matrem, Sacerdotes tam gravi onere voluiſſe ligare, & ad omnes, etiam minutiſſimas Miſſalis Rubricas ſub peccato obſer-

servandas universim obligare, cujusmodi sunt certæ quædam genuflexiones, inclinationes capitis, manuum extensiones, ut notat Illsung ex Tamburino apud Aquilin. Arman. *n.* 735. Nota tamen ly *nec sub veniali, per se*; quia neglectus Rubricarum directivarum aliunde peccaminosus evadere potest, e. g. si fiat ex contemptu, cum aliorum scandalo, animô inducendi novum Ritum in Ecclesia &c.

Dictum est autem, *cum aliorum scandalo*; ubi (quia per decursum hujus Libelli *de scandalo* frequentiùs mentio recurret) notandum est, sermonem non esse de scandalo impropriè dicto, e. g. si sæcularis dicat: *Ego in hoc, vel illo scandalizatus fui*; cùm tamen reverà scandalizatus non sit, sed fuerit duntaxat justa indignatio, displicentia, admiratio, justa querela &c. est ergo sermo de scandalo propriè dicto, quod (uti cum S. Thom. 2. 2. *q.* 43. *a.* 1. & communissima DD. Reiffenst. *tr.* 4. *d.* 7. *q.* 2. *n.* 16. & Spor. *Theol. Moral. c.* 1. *sect.* 1. *n.* 2. *&c.* rectè docent) est *dictum vel factum minùs rectum, præbens alteri occasionem ruinæ spiritualis*; id est: est malum, aut speciem mali habens, præbens alteri occasionem peccandi. Adverte autem, quòd hæc occasio debeat esse vera, vel ex intentione operantis, vel saltem ex

natura, vel circumstantijs ipsius operis orta, & apta ad inducendum alios in peccatum: & non solùm imaginaria, longè petita, non solùm ex aliorum malitia acceptata. Item, si dictum vel factum ne quidem speciem alicujus mali præseferat, omnino non dicitur illud scandalosum, loquendô de scandalo activo. Porro, necesse non est ad peccatum scandali, ut ruina seu peccatum proximi re ipsa sequatur, sed sufficit, quòd suâpte naturâ ex tali dicto vel facto minùs recto, cum his circumstantijs consideratô sequi possit, & ità sequi prævideatur, ùt notat S. Thom. cit. *a.* 2. apud Spor. cit. Unde ulteriùs nec opus est ad peccatum scandali, ut ruina proximi directè sit volita & intenta, sed sufficit, ut sit prævisa ex dicto, vel facto tuo minùs recto secutura, & sic eo ipso indirectè volita & intenta. Et in hoc sensu *scandalum* intelligendum est. Plura *de scandalo,* vid. apud citt.

6. Quæres, Quænam in specie sint Rubricæ directivæ, quænam præceptivæ? ℟. 1. Rubricæ directivæ sunt præsertim illæ, quæ continent ea, quæ recitari, vel fieri debent à Sacerdote ante Missæ celebrationem, vel immediatè post Missam, quæque, nisi aliunde constet de præcepto, non imponunt obligationem sub peccato.

Ità

Ità Quarti cit. *punct.* 2. ℣. *Dico secundò.* citans Suarez. Castro Pal. Bonac. Henriq. &c. Ratio est: quia præceptum S. Pij V. in Bulla, *Quo primùm tempore.* loquitur de ipso actu Celebrationis, nempe, ut decantetur, vel legatur Missa juxta Ritus Missalis præscriptos, sive, ut Bullæ verbîs utamur, *Missam juxta ritum, modum, ac normam, quæ per Missale hoc à Nobis nunc traditur, decantent ac legant.* Ergo se non extendit ad illos ritus, quibûs præscribitur, quid sit agendum, vel dicendum ante, & post Celebrationem, qui idcirco sub Rubrica directiva veniunt. Ex his

7. Colliges *primò*: In præfato præcepto S. Pij V. non comprehenditur recitatio Matutini ante Missæ celebrationem sub obligatione. Ità Tambur. *de Sacrif. l.* 1. *c.* 7. *§.* 2. Sotus, Suar. Gobat, Quarti, qui *part.* 2. *tit.* 1. *sect.* 1. *dub.* 1. sic ait: *Sententia modò communis & probabilior absolutè liberat Sacerdotes de obligatione* (Matutinum Missæ præmittendi) *etiam sub veniali per se loquendô, atque docet, prioritatem illam inter Matutinum & Missam esse opportunitatem quandam congruentiæ, & majoris decentiæ, adeóque esse materiam consilij, non præcepti.* Ratio patet ex dictis *num. præc.* Dictum est autem, *per se loquendô*; quia aliunde potest his continge-

re

re culpa venialis ob nimiam dilationem Matutini contra præceptum recitandi Preces, sive Horas Canonicas statutis temporibus, id est, ne Matutinum & Horæ minores differantur ad tempus pomeridianum sine causa; sed in hoc casu peccatum aliud non committitur, nisi culpabilis dilationis, sive dein celebretur ante, sive post recitationem Matutini. Vid. etiam Stoz cit. *art.* 3. *n.* 412.

Colliges *secundò* : Præparatio ad Missam, id est, Antiph. *Ne reminiscaris &c.* cum 5. Psalmis, *Quàm dilecta tabernacula &c.* item sequentes orationes, *Summe Deus, &c.* per hebdomadem distributæ, non cadunt sub præcepto; quia pro his expressè additum est ly *Pro opportunitate Sacerdotis*, & consequenter relinquuntur arbitrio Sacerdotis. Ità communiter DD. Unde inquit Gav. *p.* 2. *tit.* 1. *lit.* C. Cùm habeatur in Titulo & Rubrica : *Pro temporis opportunitate* : inde patet, nullum esse peccatum, si celebraturus eas omittat : & communiùs omittuntur ij Psalmi à Sacerdotibus. Idem de gratiarum actione post Missam, id est, de Antiph. *Trium puerorum &c.* Cantic. *Benedicite omnia opera &c.* intellige. Sufficit ergo, si Celebrans ante Missam alio modo se bene præparet, & post Missam debitas Deo gratias agat.

Colliges *tertiò* : Lotio manuum ante Missæ celebrationem (idem dic de ea post celebrationem) vi juris Ecclesiastici non est de præcepto, si celebraturus aliàs manus mundas habeat. Tambur. cit. §. 7. Suarez, Quarti cit. *dub.* 5. qui tamen addit, peccaturum Sacerdotem, si celebrans habeat manus immundas & sordidas, communiter autem omissionem lotionis in hoc casu non excedere culpam venialem. Colliges *quartò* : Etiam orationes, quæ Sacerdoti sacris vestibus pro Missæ celebratione se induenti præscribuntur, non sunt de Rubrica præceptiva. Tambur. cit. §. 1. *n.* 2. Quarti cit. *sect.* 4. *dub.* 8. cum alijs à se citt. Caveant tamen Sacerdotes, ne, dum sacrîs vestibûs se induunt, locò orationum inutiles garritus, cachinnos, jocos &c. maximè cum astantium scandalo instituant. Porro, orationes eædem, dum Sacerdotes pro Vesperis, aliisque functionibus sacrîs vestibûs se induunt, non dicuntur. Idem, Castald. &c.

Colliges *quintò* : Rubricæ disponentes de illis requisitis ad Missam, quæ neque jure communi præcipiuntur aut consuetudine, nec ad ea extenditur præceptum S. Pij V. sunt propriè & simpliciter directivæ.

Col-

Colliges *sextò* : Regulæ Missalis de Ritibus servandis non ab ipso Sacerdote, sed à Ministris, & ab alijs circumstantibus, Choróque assistentibus communiter sunt directivæ; quia præceptum S. Pij V. ad illas minimè extenditur : unde ad culpam non obligant, nisi aliunde talis obligatio nascatur, e. g. vi juris naturalis, ad vitandum scandalum &c. Et hæ sunt principaliores Rubricæ directivæ; de alijs videri poterit supra *num.* 5.

8. ℞. 2. Rubricæ præceptivæ sunt illæ, quæ Sacerdoti in ipso actu Celebrationis Missæ sub peccato servandæ præscribuntur. Ità Tambur. *de Sacrif. l.* 2. *c.* 5. *§.* 1. *n.* 1. Quarti *Proœm. sect.* 2. *punct.* 2. cum plurib. ab hoc citt. Quoniam verò hujusmodi Rubricæ sub culpa, ex genere suo mortali obligantes multæ sunt, eas ad legentium utilem commoditatem in duas Particulas dividemus, agendô in *prima* de ijs, quæ per *Omissionem*, in *secunda* verò, quæ per *Commissionem* contingere possunt. Priùs tamen, quia procul dubio transgressio Rubricæ ex parvitate materiæ &c. fieri potest venialis,

9. Supponendum est *primò*, materiam gravem & levem non esse hic metiendam eìsdem regulîs, quibûs pensatur in præcepto

cepto audiendi Missam, vel recitandi Horas Canonicas; nam audientes Missam ex eo, quòd omittant aliquam ejus partem, non mutilant Missam, quæ componitur ex verbis & actionibus Celebrantis, non verò audientium. Insuper Missa est compositum multò sacratius & sublimius Officiô Divinô, ideóque faciliùs devenitur ad materiam gravem, quàm in Officio Divino. Ità Aversa *de Sacrif. q.* 11. *sect.* 12. *§. Quare*, apud, & cum Quarti cit. *punct.* 3. *ỳ. Colligitur* 2dò. atque apud DD. citandos videre est.

Supponendum est *secundò*, certissimum esse, Rubricam habere vim præcepti sub mortali obligantem, quando in ea habetur expressa hæc vox *graviter*, vel *gravissimè peccat.* Hujusmodi autem vox in Rubr. Missal. *part.* 3. *de Defectibus Missæ*, septies habetur, videlicet: I. Si panis non sit azimus, secundùm morem Ecclesiæ latinæ, conficitur Sacramentum, sed conficiens graviter peccat. *Tit.* 3. *§.* 3. II. Si vinum cæperit acescere vel corrumpi, vel fuerit aliquantùm acre, aut mustum de uvis tunc expressum, vel non fuerit admixta aqua, vel fuerit admixta aqua rosacea, seu alterius distillationis, conficitur Sacramentum, sed conficiens graviter pec-

cat. *Tit*.4.§.2. III. Si Sacerdos in forma Consecrationis aliquid adderet, quod significationem non mutaret, conficeret quidem, sed gravissimè peccaret. *Tit*. 5. §. 1. IV. Si quis suspensus, excommunicatus, degradatus, irregularis, vel aliàs canonicè impeditus celebret, conficit quidem Sacramentum, sed gravissimè peccat. *Tit*. 8. §. 1. V. Si quis habens copiam Confessoris celebret in peccato mortali, graviter peccat. ibid. §.2. VI. Si quis in casu necessitatis non habens copiam Confessoris, in peccato mortali absque contritione celebret, graviter peccat. ibid. §.3. VII. Si quis extra quosdam casus necessitatis integra Sacramenta non sumpserit, gravissimè peccat. *Tit*. 10. §. 4.

Supponendum *tertiò*, quòd, quando materia Rubricæ pertinet ad integritatem Sacramenti, seu Sacrificii, ea ità gravis censenda sit, ut omissio sit peccatum mortale. Ejusmodi sunt, quæ de pane, vino, aqua, intentione, forma, sumptione utriusque speciei sunt præscripta; quæ omnia sub mortali juxta Rubricas sunt observanda. Gav. *p*. 3. *tit*. 11.*n*.2. Item, illæ Rubricæ sunt præceptivæ, in quibus concordant Doctores, eas esse de re gravi, & sub mortali observandas esse, videlicet;

de

de loco non prohibito celebrandi, de ara consecrata, de lumine, de hora celebrandi, de dispositione animæ & corporis, de jejunio, scilicet à peccato mortali, atque à cibo & potu, de Missali, de Calice, Patena, Corporali, Palla, de numero, munditia, integritate, & benedictione vestium Sacerdotalium. Gav. ibid. *num.* 3. Sed de his infra in *Tractatu* exactiùs. Porro, sunt etiam Rubricæ dubiæ, & sunt illæ, de quibus DD. disputant, utrùm sint præceptivæ, an directivæ tantùm; de quibus etiam in seqq. erit sermo.

Supponendum est *quartò*, partes Missæ alias esse ordinarias, seu consuetas, & ad usitatam Missæ integritatem necessarias; alias non ordinarias, sed extraordinarias, sive tales, quæ non pertinent ad necessariam Missæ integritatem. Priores, quæ consequenter semper dicuntur, sunt Confessio, Oratio, Epistola, Evangelium, Præfatio, Canon, Pater noster, Agnus Dei &c. Posteriores, quæ non semper dicuntur, sunt Gloria, Orationes secundariæ, pluralitas Epistolarum, Sequentiæ, Credo, diversitas Præfationum, vel quorundam intrà Canonem. La Croix *l. 6. p. 2. n.* 416. Hîs suppositis, sequitur

PARTICULA I.
De Rubricis contra Omissionem pugnantibus.

UT hæ Rubricæ omnibus Sacerdotibus ad facilem, & commodum usum præstò sint, eas secundùm Ordinem Missæ subjungimus.

10. *Primò*: Sacerdos omittens in principio Missæ Psalm. *Judica me Deus &c.* non peccat mortaliter. La Croix *l. 6. p. 2. n.* 417. Quarti *Quæst. Proœm. sect.* 3. *punct.* 1. Totum tamen initium Missæ (quod dicendum est à Sacerdote cum Ministro ante gradus Altaris) videlicet Psalm. *Judica me Deus &c. Confiteor &c.* non videtur omitti posse absque notabili deformitate, & consequenter absque peccato mortali. Quarti ibid. *punct.* 2. Tu autem probabiliter tene, esse tantùm veniale, maximè, quia Psalm. *Judica &c.* non est pars ordinaria in omnibus Missis, uti patet. Rursum, ùt inquit Aquilin. Aman. cit. *n.* 737. (juxta *Edit.* 2. quod & in seqq. notandum) foret peccatum mortale, si quis omitteret Introitum Missæ immediatè ante *Kyrie eleison* dicendum. Tu autem dic, hoc ultimum tan-

tùm

tùm esse veniale ob parvitatem materiæ; si enim omissio ultimi Evangelij, quod æquè est pars ordinaria ac Introitus, ex levitate materiæ veniale tantùm est (ùt *num. seq.* videbimus) cur omissio Introitûs sit mortale?

11. *Secundò*: Omittere *Gloria in excelsis*, vel *Credo*, vel *Sequentiam* post Epistolam, est (seposito contemptu, & scandalo, quod & in seqq. respectivè subintellige) peccatum veniale, etiamsi voluntariè omittatur. DD. citt. apud Quarti cit. *punct.* 1. Tambur. *de Sacrif. l.* 2. *c.* 5. *§.* 2. *n.* 5. dicens, etiam omissionem Evangelii ultimi (sive sit S. Joannis, sive aliud) non esse mortale, sed tantùm veniale ex levitate materiæ. La Croix cit. *n.* 424. Ratio est: quia non sunt partes ingredientes compositionem Missæ, sed adduntur quandoque ad majorem solemnitatem, vel ornatum. Imò, si in Missa sunt plures Epistolæ, non foret peccatum mortale, si Celebrans unam, putà ordinariam tantùm recitaret omissîs aliîs, & seclusô scandalô; quia sunt partes extraordinariæ. Ità cum aliis Quintanadv. *Theol. Moral. tr.* 7. *Singul.* 39. apud Quarti cit. Idem dicendum, si, quando plures Orationes assignantur dicendæ in Missa, Celebrans unam, id est, ordinariam tantùm dicat omissîs

 aliîs;

aliîs; quia aliæ non pertinent ad necessariam Missæ integritatem. DD. apud Quarti citt. Utrùm autem plura simul, vel omnia (hoc *num.* notata) in eadem Missa omittere, sit peccatum veniale tantùm, DD. non explicant, sed loqui videntur de prædictis partibus singillatim sumptis, non collectivè, ait Quarti cit. ℣. *Colligitur quartò*, qui nihilominus addit *ibid.* inquiens: Dicendum videtur, neque omissionem (partium collectivè) fore peccatum mortale; eò quòd adhuc Missa remaneat simpliciter integra cum suis partibus consuetis. Hæc ille, cui sententiæ non contradicit la Croix, qui *l.* 6 *p.* 2. *n.* 420. ità scribit: Quarti & Pasq. *q.* 200. putant, tantùm esse veniale, si multæ partes non ordinariæ omittantur, quamvis facerent magnam quantitatem, v. g. in Quatuor Temporibus, si omittantur omnia *Flectamus genua*, cum omnibus secundariis Orationibus, Secretis & Postcommunionibus, item cum secundariis Epistolis. Quòd si esset causa rationabilis omittendi, v. g. nimia fatigatio vel debilitas, nullum foret peccatum. Pasq. *q.* 201. Ità la Croix cit.

At quid, si omittatur Oratio principalis? ℟. det Quarti *p.* 1. *tit.* 9. *dub.* 1. si Oratio principalis semel tantùm omitta-

tur, id eſt, ſi vel ipſa ſola Oratio, vel ſola Secreta, vel ſola Poſtcommunio ejusdem omittatur, peccatum eſt veniale ob parvitatem materiæ; ſi verò ſtudiô, vel ex induſtria in triplici, mox dictô locô omittatur, videtur mortale peccatum; quia privatur Miſſa unâ ex partibus præſtantioribus, in qua colliguntur Preces totius populi.

12. *Tertiò*: Cùm inter partes ordinarias, principales & neceſſarias ad Miſſæ integritatem numerentur Epiſtola, Evangelium, Oblatio Hoſtiæ cum forma verborum, *Suſcipe ſancte Pater &c.* Oblatio Calicis cum forma, *Offerimus tibi &c.* & Præfatio (Suar. Filliuc. Averſa, alii) hinc colligitur, omiſſionem totalem cujuslibet ex prædictis partibus, e. g. totius Epiſtolæ, vel omiſſionem Oblationis Hoſtiæ, vel Calicis &c. eſſe peccatum mortale. Quarti *Quæſt. Proœm. ſect.* 3. *punct.* 2. Econtra verò omiſſio alicujus ex reliquis partibus (extra Canonem) quæ non ſunt notabiles, ſolùm eſt peccatum veniale, e. g. ſi quis omittat *Kyrie eleiſon*, vel Graduale, vel Tractum, aut ſimilem partem. La Croix cit. *n.* 417. Quarti cit. Item, eſſet peccatum mortale, omittere infuſionem aquæ modicæ in Calicem. Tambur. Laym. *l.* 5. *tr.* 4. *c.* 2. *n.*6. Sporer *Theol. Sacram. p.* 2. *c.*3. *ſect.* 2.

n. 161. ex communi & certa Theologorum sententia. Omissio tamen Crucis super aquam ad Orat. *Deus, qui humanæ &c.* aut omissio ablutionis digitorum ad *Lavabo*, veniale tantùm est. La Croix cit.

13. *Quartò* : Si Celebrans extra Canonem studiò, & deliberatè omittat plures ex partibus ordinariis modicis, & non præcipuis: vel plures ℣. ℣. partium præcipuarum seu notabilium in una, & eadem Missa, ità ut omnes simul sumptæ conflent materiam notabilem, peccat mortaliter ex communi DD. sententia. La Croix cit. *n.* 419. Ratio : quia ex omnibus omissionibus simul sumptis resultat gravis mutilatio Missæ, & consequenter gravis deformitas contra præceptum integrè recitandi Missam. Quarti cit. Quænam autem quantitas censenda sit notabilis, idem *ibid.* declarat hîs verbîs : Dicendum videtur, si tot verba aut versiculi omittantur, qui adæquant quantitatem integræ Epistolæ aut Evangelii, omissionem censeri notatabilem, & materiam peccati mortalis, ùt colligitur ex DD. quod intelligi debet de Epistola mediocris quantitatis, non nimis prolixæ, nec nimis brevis. Ità ille. Ex qua doctrina practicè deducendum, tunc hujusmodi partium omissiones esse materiam

riam peccati mortalis, quando adæquant Epistolam, *Fratres, De Virginibus præceptum Domini non habeo &c.* quæ habetur in Missa, *Vultum tuum.* de Communi Virginum. Nec dicas, hanc doctrinam contrariam esse priori *num.* 11. R. detur enim negativè; quia ibi sermo erat de partibus extraordinariis, quæ non pertinent ad necessariam Missæ integritatem: hic autem agitur de partibus consuetis, & necessariis ad usitatam Missæ integritatem.

14. *Quintò:* De Canone Missæ paulò aliter discurrendum est. Incipit autem Canon Missæ juxta DD. ferè communiter à verbis *Te igitur, clementissime Pater &c* & probabiliùs terminatur illis verbis, *Per ipsum, & cum ipso, & in ipso,* —— *omnis honor & gloria.* Quod & probatur ex Divo Gregorio, qui (ùt refertur) *Epist.* 63. ait, Orationem Dominicam recitari post Canonem. H. N. Dicendum est generaliter, contenta in Canone cadere sub strictiori obligatione, & faciliùs deveniri ad materiam gravem, atque peccatum mortale in omissione verborum Canonis, quàm in aliis partibus Missæ. Ità DD. communiter. Ex quo patet, in omissione verborum Canonis dari culpam venialem ratione parvitatis materiæ; quidquid nonnemo contradicat,

docens, singula verba Canonis censeri materiam gravem, consequenter vel unius verbi omissionem voluntariam esse peccatum mortale: quæ tamen sententia tanquam nimis rigida & indiscreta, & revera carens fundamentô communiter reijcitur.

Quamvis autem inter omnes DD. conveniat, esse peccatum mortale, omittere integram Orationem ex illis, quæ continentur in Canone, e. g. totum *Communicantes &c.* vel, *Hanc igitur oblationem &c.* & sic de aliis, attamen non convenit in hoc, quænam sit materia gravis, & cujus omissio sit mortalis. Una sententia determinat quidem, omittere integram Orationem, e. g. *Communicantes &c.* vel *Hanc igitur &c.* esse peccatum mortale; attamen non explicat, an omittere medietatem, vel quartam partem, aut similem sit peccatum mortale, sed communiter prudentis arbitrio decidendum relinquit. Alia sententia tenet, certum esse, omissionem fore peccatum mortale, si tot verba omittantur, ut destruatur, vel minuatur notabiliter significatio, vel repræsentatio mysterii cujuslibet ex Orationibus dicendis; quia perinde est, ac omittere eandem Orationem. Alia dicit, si non destruatur sensus, duo solùm verba omissa (subintelli-

ge, culpabiliter & voluntariè) esse materiam levem, & consequenter omissionem trium verborum esse grave peccatum. Alia asserit, octo vel decem nomina Sanctorum esse materiam levem, plura autem supra decem esse materiam gravem, & peccati mortalis. Alia mediâ viâ incedit, & dicit, quatuor vel quinque verba esse materiam levem, seu venialem; quòd si plura omittantur, committitur peccatum mortale, si fiat cum sufficienti deliberatione. Denique la Croix *l.* 6. *p.* 2. *n.* 418. sic habet: Omittere in Canone quamlibet Orationem (putà e. g. *Communicantes &c.* vel *Hanc igitur &c.*) aut etiam aliqua tantùm verba omittere, variare, vel corrumpere, ità ut mutetur sensus, est mortale; si autem non immutetur sensus, non erit mortale, quamvis plura verba omittantur, v. g. plura nomina Sanctorum, Fill. Diana, Aversa *q.* 11. *f.* 12. Hæc ille. Ex quibus patet, quàm delicata sit materia Canonis, quámque studiosè Sacerdotibus sit attendendum, ne omissione culpabili graviter peccent. Unum hic notandum est, scilicet venialiter tantùm peccare illum, qui omittit specialem Præfationem, vel in Canone speciale *Communicantes &c.* vel *Hanc igitur &c.* quæ certis tantùm diebus leguntur;

tur; dummodo legat ordinaria, seu communia, id est, dummodo legat Præfationem, *Communicantes &c.* & *Hanc igitur &c.* integrè, ùt alias per annum, nihilque in iis omittat, nisi pauca extraordinariè inserta. La Croix cit. *n.* 420. Suarez, Filliuc. Sporer, Tambur. &c.

15. *Sextò*: Cùm forma Consecrationis Hostiæ consistat in verbis, *Hoc est enim Corpus meum*, atque hæc omnia & sola sint essentialia (exceptâ particulâ *Enim*) hinc singulorum horum verborum omissio est gravissimum sacrilegium; quia & destruitur sensus ejusdem formæ, & non conficitur Sacramentum. Quarti *Q. Proœm. sect.* 3. *punct.* 4. éstque certissima sententia. Forma Calicis est quidem hæc. *Hic est enim calix Sanguinis mei, novi & æterni testamenti, Mysterium fidei, qui pro vobis, & pro multis effundetur in remissionem peccatorum.* Attamen de essentia & necessitate formæ consecrationis Calicis sunt sola illa verba: *Hic est calix Sanguinis mei.* vel, quod idem est: *Hic est Sanguis meus.* ità, ut omissio cujuslibet horum verborum grave sacrilegium esset, ob eandem rationem de forma consecrationis Hostiæ datam. Quamvis autem reliqua verba, *Novi & æterni testamenti &c.* non sint de essentia & necessitate formæ consecrationis Calicis, ùt contra D.

Tho-

D. Thom. & Thomistas alii omnes communissimè tenent apud Sporer *Theol. Sacram. p. 2. c. 3. sect. 3. n. 183. & seq.* sunt tamen omnino de necessitate præcepti Ecclesiastici, adeò ut gravissimè peccaret Sacerdos, qui ea omitteret, & non consecraret per integram formam in Canone præscriptam. Sporer *ibid. n.* 186. imò Quarti cit. inquit, ex communi sententia omissionem singulorum ex prædictis verbis (*Novi, & æterni testamenti &c.*) esse peccatum mortale (subintellige, si ex contemptu, vel prava negligentia omitteretur, secus, si ex inadvertentia) quia DD. communiter asserunt, singula verba esse saltem de necessitate rigorosi præcepti; quia singula sunt necessaria ad significationem expressam mysteriorum valde sublimium, quæ in singulis continentur. Idem ex communi DD. docet Reiffenst. *tr.* 14. *dist.* 4. *q.* 5. *n.* 39. dicens: si unum verborum (quæ pro consecratione Hostiæ & Calicis in Canone Missæ præscripta, atque in Ecclesia latina semper observanda sunt) Minister celebrans ex contemptu, vel (exceptâ particulâ, *Enim*) ex prava negligentia omittat, peccat mortaliter. Quia delinquit in materia gravi, atque concernente principale Mysterium fidei. Dictum est autem, *exceptâ*

par-

particulâ, *Enim*, de qua Sporer. cit. *n.* 190. sic habet: Particula, *Enim* (in utraque forma) nullo modo est de essentia formæ, vel necessitate Sacramenti, cùm nihil omnino conferat ad significandum effectum formæ: est tamen aliqualiter de necessitate præcepti, attamen ob parvitatem materiæ, secluso contemptu, non nisi sub veniali obligantis, juxta communem DD. Idem habet Tambur. *de Sacrif. l.* 2. *c.* 5. *§.* 2. *n.* 3. Suarez &c.

16. *Septimò*: De oratione Dominica, seu *Pater noster &c.* & aliis usque ad Communionem satis rigorosè sentit Quarti *Q. Proœm. sect.* 3. *punct.* 5. dicens: Quamvis juxta probabiliorem sententiam non sint partes Canonis, nihilominus quoad dignitatem æquiparari videntur partibus Canonis; & ideò similem ferè obligationem habent, ùt colligitur ex communi sensu DD. Videamus ex ipso singula. *Primò*: Est peccatum mortale, omittere ipsam Orationem Dominicam. Consentit Pasq. *q.* 202. apud la Croix *l.* 6. *p.* 2. *n.* 419. ubi hic quidem hanc sententiam vocat satis rigidam, sed non contradicit. 2*dò*: Est grave peccatum, omittere Orat. *Libera nos, quæsumus &c.* dicendam post Orationem Dominicam. 3*tiò*: Mortale est, si quis omit-

omittat fractionem Hostiæ (Aquilin. Aman *num.* 737.) aut illius, id est, Particulæ consecratæ cum Calice commixtionem, Suarez. Gobat apud la Croix cit. sive, ùt inquit Quarti, esset grave peccatum omittere verba, quæ dicuntur in fractione Hostiæ, & mixtione cum Sanguine, quæ verba cum ipsa mixtione componunt Cæremoniam gravem & sublimem.

4tò: Est mortale, si omittatur *Agnus Dei &c.* Pasq. *q.* 201. apud la Croix cit. sive, ùt habet Quarti, trina repetitio, *Agnus Dei &c.* videtur ritus gravis, & notabilis: quamvìs non facilè damnarem peccati mortalis, nisi omittentem simpliciter, ità ut nec semel proferre vellet eum versum; quòd si unâ vice prolata eo versu, iterum non repeteret, crederem solùm venialiter peccaturum. La Croix iterum hanc sententiam satìs rigidam dicit, sed iterum non contradicit. *5tò*: Quoad Orationes ante Communionem certum videtur, omnes simul censeri materiam gravem; unde, qui nullam diceret, peccaret mortaliter. Quòd si quis omitteret primam tantùm (extra Missam Defunctorum) probabile est, solùm venialiter peccaturum. *6tò*: Ante sumptionem etiam SS. Sacramenti debet ter repeti, *Domine, non sum dignus &c.* de

qua

qua Oratione idem dicendum videtur, ac diximus de ℣. *Agnus Dei &c.* nempe si semel dicatur, vitari peccatum mortale. Tandem Oratio, *Quid retribuam Domino &c.* videtur materia gravis, ità ut voluntaria ejus omissio non excusetur à peccato mortali. Quarti cit. Attamen, quia vera est sententia Tambur. *supra num.* 4. relata, scilicet, sub culpa lethali neminem esse obligandum, nisi manifestè constet de præcepto obligante; atque, ùt monuit S. Thomas, periculosè determinatur, aliquid esse mortale, nisi expressa veritas habeatur, idcirco, habitâ etiam præ oculis Regulâ *num.* 13. adductâ, de aliquibus paulò mitiùs sentiendum videtur. Unde esto, quòd secundùm Quarti ea, quæ dicuntur in Missa ab Oratione Dominica usque ad Communionem, quoad dignitatem æquiparari videantur partibus Canonis, & ideo similem ferè obligationem habeant, ùt colligitur ex communi sensu DD. sed ℟. cum distinctione, videlicet æquiparari quidem quoad ea, quæ SS. Sacramentum concernunt, non autem quoad Orationes dicendas.

Gratìs ergo conceditur, peccatum esse mortale, si Sacerdos S. Hostiam non frangat, vel Particulam S. Hostiæ in Cali-

cem non mittat, idque ex ſimili gravis Myſterii ratione, ſicut omiſſio modicæ aquæ cum vino miſcendæ mortale eſt, ùt *num.* 12. dictum; item graviſſimè peccaret, ſi quis extra quoſdam caſus neceſſitatis integra Sacramenta non ſumeret, Rubr. *p.* 3. *tit.* 10. §. 4. ſecus tamen eſt de Orationibus extra Canonem dicendis. Et quia Quarti admittit, primam tantùm Orationem (quæ eſt pars ordinaria in omnibus Miſſis, exceptîs Defunctorum) ante Communionem omittere, eſſe probabiliter veniale, utique ob parvitatem materiæ, idem nos de ſimilibus aliis, & ejusdem quantitatis aſſerimus. Unde (ſecluſô ſcandalô & contemptu) non videtur eſſe mortale, omittere trinum *Agnus Dei &c.* vel trinum *Domine non ſum dignus &c.* vel Orat. *Quid retribuam Domino &c.* atque hoc ob parvitatem materiæ, & quia non continent, aut denotant grave quoddam Myſterium, ſicut fractio Hoſtiæ &c. Quòd autem omiſſio Orationis Dominicæ ſeu *Pater noſter*, mortale ſit, ratio eſſe poteſt: quia æquiparatur Præfationi, & recitanda eſt ob ſpecialem reverentiam ac memoriam Chriſti Domini eam *Matth.* 6. ℣. 9. inſtituentis & docentis, ex quo etiam *Oratio Dominica* appellatur.

17. Quid autem de Purificatione Pate-

næ & Calicis post Communionem sentiendum? ℟. Hanc Purificationem omittere, mortale est. Pasq. *q.* 208. apud la Croix cit. sive, ùt inquit Quarti *p.* 2. *tit.* 10. *sect.* 1. *dub.* 8. certum est, Purificationem Calicis absolutè cadere sub præcepto gravi, consequenter ejus omissionem fore peccatum mortale. DD. communiter. Ratio est: quia talis omissio cederet in gravem injuriam Sacramenti; moraliter enim loquendô fieri non potest, quin remaneat in Calice aliqua stilla S. Sanguinis, seu specierum consecratarum, quæ, nisi cum Purificatione absumatur, remaneret intrà Calicem cum periculo, ne postea irreverenter tractetur. Idem, respectivè saltem, de Purificatione seu extersione Patenæ, id est, de collectione fragmentorum, & eorundem in Calicem immissione ante sumptionem Calicis intellige, cùm similis sit ratio. Nec dicas, de collectione fragmentorum non esse multùm scrupulizandum; quia Angeli præsentes erunt solliciti, ne pereant. ℟. Si Angeli sunt solliciti, faciunt hoc per accidens: tu autem Sacerdos teneris primariò, per se, ex officio, & ùt ordinarius Minister præcavere, & diligentiam moralem circa fragmentorum collectionem, ne pereant, aut injuriam patiantur, adhibere

Por-

Porro, utrùm modus purificandi Calicem priùs vinô tantùm, deinde vinô & aquâ, cadat sub præcepto, ecce tibi doctrinam ex la Croix cit. *n.* 423. ubi dicit : Non uti vinô, sed solâ aquâ in purificatione, est tantùm veniale, imò nullum peccatum, si Celebrans sit abstemius, qui vinum horreat : ad secundam autem ablutionem uti solâ aquâ, nequidem veniale esse putant Tambur. Quarti, Gobat : in hac verò secunda non uti aquâ, sed solo vino, putat Lohner esse veniale, quia sic præscribit Rubrica : Gobat *Theol. Exper. tr.* 3. *n.* 853. negat ob praxin multorum, & quia Rubrica non videtur esse præceptiva circa aquam ; quamvis enim præcipiatur purificatio, & ablutio, tamen non præcipitur illius modus. Porro idem *num.* 852. ex Tambur. sic ait : Si tam parum vini adesset, ut non sufficeret, nisi Consecrationi, posset præviso hoc defectu inchoari Sacrum, ac pro purificatione accipi sola aqua.

18. De reliquis Missæ partibus post sumptionem dicendis (cùm nullo modo pertineant ad Canonem) philosophandum, seu discurrendum est, quoad earum omissionem, eodem modo, ac de partibus Missæ ante Canonem ; videlicet, omissionem tot partium, aut verborum, quæ per-

tingunt ad quantitatem mediocris Epistolæ, esse peccatum mortale. De Evangelio ultimo dictum est supra *num.* 11. Porro quoad ritus, qui in actione consistunt, & sunt signa Crucis, genuflexiones, inclinationes, manuum & oculorum elevationes, Altaris deosculationes &c. dicendum est, omissionem paucorum ex his fore peccatum veniale ob parvitatem materiæ; si verò plures omitterentur, ità ut omnes ritus omissi pertingerent ad quantitatem notabilem arbitriô prudentis, ipsa omissio esset peccatum mortale. La Croix cit. *n.* 422. cum DD.

19. Qualenam autem peccatum est omissio in Missa solemni, e. g. si Celebrans omittat incensationem Altaris, aut submissa voce non legat Gloria, Credo, Epistolam, Evangelium, quæ cantantur à Choro, & Ministris sacris? Ante ℞. supponendum est, partes Missæ, quæ Missis privatis & solemnibus communes sunt, eodem modo obligare, ità ut, si id, quod omittitur, est materia notabilis & gravis secundùm se, omissio sit culpa mortalis in utraque Missa; si autem omissum est leve, etiam omissio sit culpa venialis in utraque Missa. Quarti *Q. Proœm. sect.* 3. *punct.* 7. qui tamen putat, in Missa solemni augeri

cul-

culpam intrà genus suum ratione majoris deformitatis & publicitatis. H. N. ℟. 1. Videri probabile, seclusô scandalô, omissionem thurificationis cum Orationibus illi annexis, aliámve similem Cæremoniam non excedere culpam venialem. Ità Quarti cit. Ratio est: Quia hic ritus non est pars necessaria Missæ, nec spectat simpliciter ad ejus integritatem, sed additur ad majorem ornatum accidentalem; ergo non videtur esse materia gravis præcepti, utì supra de *Gloria in excelsis*, aliísque partibus extraordinariis dictum est.

20. ℟. 2. Quoad alterum punctum Quæstionis, scilicet de submissè à Celebrante recitando *Gloria*, *Credo &c.* duplex est sententia. *Prima* eximit simpliciter Celebrantem à tali obligatione, & sustinet, id esse meri consilii, atque Rubricas in hoc esse directivas. Ità Navar. Villalob. & alii apud Dian. *p.* 5. *tr.* 13. *resol.* 96. à Quarti *punct.* 7. citatum. Imò Sanchez apud Tambur. *de Sacrif. l.* 2. *c.* 5. §. 2. *n.* 6. probabiliter docet, Sacerdotem celebrantem cum Diacono & Subdiacono meliùs factum, si, dum hi cantant Epistolam & Evangelium, ipse attentè audiat, nec secretè recitet. Sed hoc reiicit Quarti cit. tanquam apertè falsum; quia esto, Rubrica esset

directiva, certum tamen est, melius esse & perfectius, sequi directionem Ecclesiæ, & Regulas ab ea propositas, quàm ab illis recedere.

Secunda sententia probabilior docet, teneri quidem Celebrantem ea legere submissa voce, non tamen ex gravi obligatione, sed solùm sub veniali; eò quòd Rubrica id præscribens sit præceptiva, licet non graviter obligatoria. Ità Lugo, Fernand. Sà & alii. De *Gloria*, & *Credo*, ratio patet ex dictis *num.* 11. De Epistola autem & Evangelio ratio est; quia aliud est, hæc omnino omittere, aliud est, hæc à Ministro Sacro in Actu celebrationis saltem attentè audire: cùm igitur Rubr. Missal. *p.* 2. *tit.* 6. *n.* 4. *& seq.* præscribat quidem, ut celebrans ea legat, attamen non videtur sub culpa mortali obligare Celebrantem, quia eadem à Ministris Sacris saltem cantantur, non autem penitus omittuntur. Ex his colligitur: Si Celebrans in Missa solemni non legat Epistolam, aut Evangelium, sed solùm audiat à Ministris Sacris: item, si non legat submissa voce, *Gloria*, vel *Credo*, sed audiat à Choro, vel nullum peccatum committit juxta primam sententiam: vel, quod probabilius est, committit tantùm peccatum veniale.

At-

Atque idem dicendum de Prophetiis Sabbati sancti, de Passione Domini, & similibus ob similem rationem. Quarti ibid. Tambur. cit. dicens: Quod dixi (de Epistola & Evangelio submissa voce à Celebrante obligatoriè non legendis) extendo lubens ad *Gloria*, *Credo*, & Prophetias Sabbati sancti, aut Passionem Domini, & similia, quæ in majori Hebdomada, & in Missa solemni ab aliis à Celebrante cantari solent; par enim ratio de his, ac de illis esse videtur.

De Abruptione, seu Interruptione Missæ.

21. HAbet hæc materia relationem quandam ad eam de omissione, unde quæritur, quid de Missæ Abruptione, vel Interruptione sentiendum, quidque liceat, vel non liceat? Ante ℟. Certum est *primò*, nunquam posse sinè gravi peccato interrumpi Missam quoad partes essentiales, e. g. non potest consecratâ Hostiâ ità interrumpi, ut omittatur consecratio Calicis; nec consecratis Hostia & Calice potest omitti sumptio; hæc enim,

licèt non fit de eſſentia Sacrificii, certè tamen eſt de perfectione integrali. Tambur. *de Sacrif. l.* 2. *c.* 7. *§.* 1. *n.* 1. Vid. ſupra *Num.* 3. Certum eſt *ſecundò*, etiam quoad partes accidentales, & Ritum jam approbatum recitandi Miſſam, non poſſe licitè Miſſam interrumpi ſinè gravi cauſa; patet tum ex ſenſu communi fidelium, rei gravitate, & reverentia tanto Sacrificio debita; tum ex *c. Nihil.* 7. *q.* 1. ibi: *Nullus abſque patentis proventu moleſtiæ Miniſter, vel Sacerdos, cùm cœperit, imperfecta officia præſumat omnino relinquere: ſi quis hæc temerariè præſumpſerit, excommunicationis ſententiam ſuſtinebit.* quæ tamen eſt excommunicatio ferendæ ſententiæ. Tambur. cit. *n.* 6. *Tertiò*, ùt inquit P. Aquilin. Aman. *n.* 741. Sacerdos abſque gravi, ſeu legitima cauſa Miſſam notabiliter abrumpens vel interrumpens, v. g. per mediam horam, peccat mortaliter, maximè ſi depoſitîs veſtibûs ſacrîs, ſe interim ad profana converteret; tum, quòd S. Pius V. in Rubr. jubeat, ut Miſſa continuetur uſque ad finem; tum ex *c. Nihil.* mox cit.

Eſt igitur hìc ſolummodo videre, an, & quænam ſint, vel cenſeri poſſint cauſæ graves, vel ſaltem verè ſufficientes ad Miſſam interrumpendam. Priùs tamen no-

tan-

tandum eſt, majorem requiri cauſam abrumpendi, vel interrumpendi Miſſam poſt, quàm ante Canonem & Conſecrationem; quia per ſe loquendô, non eſt tantum inconveniens Sacrum non facere, quàm illud jam factum relinquere incompletum & imperfectum, Aman cit. *n.* 741. five, ut loquitur Tambur. cit. *§.* 2. *n.* 2. ſemper præcisô ſcandalô, periculóque contemptûs, habendum præ oculis, quòd quò partes ſunt remotiores, vel viciniores Conſecrationi, vel Communioni, eò periculum, vel malum inſtans debeat eſſe vel majus, vel minus ad dandam, vel non dandam legitimam cauſam interruptioni. H. N.

22. ℟. *Prima*, Miſſam interrumpendi, cauſa eſt, quam tradit Layman, *l.* 5. *tr.* 5. *c.* 7. *n.* 1. ſcilicet: ſi in aliquo caſu, v. g. hoſtes hæretici ingruant ad occidendum Sacrificantem in Altari, poteſt is Hoſtiam jam conſecratam ſtatim ſumere, vel ſecum auferre, ſi ad conſecrandum Calicem ſinè evidente mortis periculo pergere non poſſit; quia tunc directè, & ex propoſito non mutilat Sacrificium, ſed permittit ejus imperfectionem, ſeu omittit illud perficere: cùm præceptum affirmativum perficiendi in tali caſu neceſſitatis non obliget, ſicut bene inter alios notavit Chapeaville &c.

Ità ille; quod etiam docet Tambur. cit. *§. 1. n. 3. & 5.* addens, id etiam fieri posse, si hostes hæretici ingruant ad injuriam SS. Sacramento inferendam, aut si ex terræ motu, vel incendio, vel ruina sacræ Ædis, vel simili, Sacrificanti simile periculum mortis instaret.

23. *Secunda* causa, est superveniens proximi necessitas spiritualis. De hac causa Laym. cit. *n. 2.* sic docet: In hac re considerare debet Sacerdos partim magnitudinem periculi, seu quàm necessarium morituro sit Sacramentum, partim verò, quousque in Sacrificio progressus sit; partim denique, quamdiu eum abesse, & num Sacrîs etiam vestibûs exui necesse sit. Ex his accipe sequentia. *Primò*: Si morituro Sacramentum Pœnitentiæ administrandum, & alius præstò non sit, nisi solus is, qui actu celebrat, *potest Sacerdos* (inquit Zambran. *c. 4. dub. 6. n. 5.*) *Missam inchoatam, etiam post consecrationem relinquere, servante interim aliquo S. Eucharistiam: in quo casu dictus Sacerdos secum deferat aliquam Hostiam consecratam, & Extremam Unctionem ad infirmum: & audita ejus Confessione, & datâ Eucharistiâ, & Extrema Unctione (remissis tamen Psalmis Pœnitentialibûs ad Ecclesiam post Missam) revertatur ad perficiendum Sacrum*, Laym. cit.

Tam-

Tambur. cit. §. 7. *n.* 1. Oportet tamen, ùt aliqui volunt, pœnitentem, si illius confessio nimis diu duratura prævideatur, unô, vel alterô peccatô auditô absolvere, & Missâ reassumptâ ac peractâ, audire residuum, & ab eo rursum absolvere. P. Aquilin. Aman *n.* 740. Quamvìs autem Zambran. cit. dicat, *remissîs Psalmîs Pœnitentialibûs ad Ecclesiam post Missam*, notandum tamen est, quod Baruffaldus *Comment. in Rituale Rom. tit.* 29. *n.* 8. *& seq.* advertit, dicens: In casu & occasione Extremæ Unctionis debent recitari à circumstantibus Psalmi Pœnitentiales, non autem de præcepto; quia isti Psalmi non sunt necessarii, nec partes Sacramenti; neque Ecclesia intellexit obligare aliquem indispensabiliter ad hanc recitationem. Bonac. *q. unic. punct.* 6. *n.* 7. Ità ille.

2dò: Si infirmo S. Eucharistia per modum Viatici ministranda sit, ei, qui paulò ante confessus fuerat, tunc (etiamsi alius Sacerdos non adsit) facta oblatione, vel certè Canone incepto, non licet (Layman dicit, *non decet*) exuere vestes Sacras, Sacrificium derelinquere, & ire ad porrigendum Viaticum. Si verò oblatio in Missa facta non fuerit, non est improbabile, licere. Tambur. *ibid. n.* 2. Dictum est

mi-

autem *licere*; nam, ùt inquit Tambur. non cognoſco obligationem; cùm poſſit *Sacerdos* juxta alteram opinionem putare, non eſſe hanc tantam neceſſitatem, ut interrumpere Miſſam valeat.

3tiò: Si homo in templo ſub Miſſa exiſtens, & ſubitô morbô correptus Sacrô Viaticô indigeat, moxque moriturus timeatur, debet Celebrans veſtibûs ſacrîs indutus (alio Sacerdote non extante) etiam poſt Conſecrationem ab Altari diſcedere, illíque (audita pro poſſibili ejus Confeſſione, & data Abſolutione, niſi paulò ante factum ſit) Sacramentum miniſtrare, ac ſtatim ad Altare reverti. Laym. cit. Tambur. cit. *n.* 4. Imò, ſi in hoc caſu Sacerdos nullam haberet aliam Hoſtiam, niſi à ſe mox conſecratam, poſſet hujusmodi infirmo porrigere particulam ſuæ Hoſtiæ. Si enim (aliâ Hoſtiâ in promptu non extante) Sacerdos laico communicaturo, ne expectare cogatur, licitè poteſt dare partem ſuæ Hoſtiæ, ùt tenent Quarti *p.* 2. *tit.* 10. *ſect.* 3. *dub.* 3. *Difficult.* 4. D. Antonin. Sylv. Paludan. Diana &c. contra alios negativam tenentes, quantò magìs in hoc caſu, ne infirmus absque Viatico decedat, fieri poterit.

4tò: Quòd ſi moribundo, Viaticô jam

jam proviſo, ſola Extrema Unctio eſſet adminiſtranda, quamvis aliqui aſſerant, poſſe relinqui Sacrum, ſi nondum facta eſt Oblatio, & ſcandalum abſit; attamen Tambur. cit. *n.* 5. putat, non poſſe, quod & verum videtur. Ratio eſt; quia longè alia eſt ratio de ſumenda Euchariſtia per modum Viatici, quàm de accipienda Extrema Unctione; prius enim eſt de præcepto Divino, Reiffenſt. *tr.* 10. *diſt.* 3. *q.* 3. *n.* 26. &, ùt dicit Hieronym. Baruffald. cit. *tit.* 26. §. 1. Viaticum dicitur eſſe neceſſarium non neceſſitate medii, ſed tantùm neceſſitate præcepti ad ſalutem. Gloſſ. *in c. Quod in te.* 11. ℣. *Concedimus. de Pœnit. & remiſſ.* Extrema autem Unctio (ſecluſô ſcandalô, & contemptu) non eſt neceſſaria ad ſalutem, neque neceſſitate medii, neque præcepti. Reiffenſt. *tr.* 14. *diſt.* 2. *q.* 5. *n.* 68. cum Theologis communiter.

24. Dices *primò.* Infirmus petens Extremam Unctionem eſt talis, cui denegari non poteſt; ergo poteſt fieri interruptio Miſſæ. ℟. det Tambur. cit. infirmam hanc eſſe rationem; ſic enim (pergit) jam non concedis interruptionem ob ſpiritualem neceſſitatem, quæ par eſt in omnibus, ſed propter reſpectum humanum, cujus certè ratio in his Sacris Miniſteriis habenda ne-

quaquam eſt. Quod idem aliàs quoque notandum eſt, ne propter reſpectum humanum (e. g. non poteſt huic vel illi perſonæ dignitate &c. gravi hoc vel illud, hìc & nunc denegari) fingatur ratio ſinè ratione ſufficiente, & ſancta tractentur non ſanctè.

25. Dices *ſecundò.* Si infirmus exiſtat in ſtatu diſgratiæ, poterit Extrema Unctio per accidens in ipſo cauſare gratiam primam, & conſequenter eum conſtituere in ſtatum gratiæ; ergo. ℞. In ſimili caſu poſſe eſſe cauſam, interrumpendi Miſſam, illam, quæ ſupra *num.* 23. allata eſt, non autem propter ſolam Extremam Unctionem recipiendam; quamvìs enim communis Theologorum & pia ſit ſententia, Sacramenta Vivorum per accidens quandoque poſſe cauſare primam gratiam, ſeu Sanctificantem, ùt habet Reiffenſt. *tr.* 14. *diſt.* 2. *q.* 2. *n.* 23. ea tamen omnino certa non eſt; licèt gratìs concedatur, Sacramenta Vivorum poſſe cauſare gratiam primam diſpoſitivè quidem, non autem effectivè. Unde rectiſſimè faciunt Sacerdotes illi, qui ad infirmum, nec ſignum doloris aut Confeſſionis &c. dare valentem vocati, eum omni poſſibili modo ad Contritionem, & aliqualem ſaltem Confeſ-

fessionem excitare, & disponere satagunt, conditionatè saltem absolvunt, &, si bene visum fuerit, Extrema Unctione inungunt. Porro, etiam oportere Sacrificantem ab Altari recedere ad infantem morti vicinum in Ecclesia baptizandum, dicunt Henriq. Zambran. apud Laym. cit. qui etiam addit, dicens: semper operam dare debet Sacerdos, ut (Missâ legitimè interruptâ) quàm citissimè potest, se expediat, & ad perficiendum Sacrificium redeat, postea, si opus videatur, iterum infirmum invisurus. Sed

26. Occasione dictorum quæritur, unde Sacerdoti incipiendum sit, cùm in prædictis casibus ad Sacrificium perficiendum revertitur? ℞. det Tambur. cit. *n.* 6. & ait: Si revertitur in casu factæ Consecrationis, rite incipiet inde, ubi desierat (subintellige, sive una, sive utraque species consecrata jam sit, quod ob paritatem rationis conforme est Rubricæ *p.* 3. *tit.* 10. §. 3.) at in casu Consecrationis non factæ, est distinguendum; nam si magna mora intercessit, putà plùs quàm una hora, poterit Sacerdos rediens Missam à principio ordiri: si verò parva mora intercessit, putà non plùs quàm una circiter hora, poterit incipere inde, ubi desierat. Ratio est; quia

quia in parva mora moraliter reputatur continuari eadem Missa: at in longa, cùm censeatur moraliter pars jam dicta desiisse, non reputatur continuari eadem Missa; quare cùm nulla aliunde inconvenientia appareat, ab initio erit incipienda; imò in hoc casu, si Sacerdos nullam obligationem habeat Missam eo die celebrandi, poterit illam omnino relinquere; quia, si illa pars desiit, non est obligatio addendi compartem. Ità Tambur. Audiatur & Layman, qui sic dicit: Si Sacerdos diu non abfuit, videlicet non ampliùs horam, tunc reversus pergere debebit, à quo loco reliquerat, v.g. dictô Evangeliô, sicuti si Concio intervenisset. Sin verò longa mora interposita fuit, quia v. g. ad locum distantem evocatus erat Sacerdos, tunc ab initio repetere Missam debet. Ità ille; quod utique (de Missa ab initio repetenda) intelligendum est in casu, quando Consecratio nondum facta est; secus enim dicit Tambur. *supra* absolutè, si Sacerdos in casu factæ Consecrationis revertitur, rite incipit inde, ubi desierat: aliàs enim, ab initio iterum repetens, bis consecraret eodem die, quod procul dubio licitum non est.

27. *Tertia*, Missam licitè interrumpendi, causa, est Concio, vel Catechesis sub

ea ad populum habenda. Nota tamen: si Celebrans ipse Concionem, vel Catechesin, sive è cathedra, sive ante Altare sub Missa habiturus sit, id faciat non omnibûs vestibûs sacrîs exutus, sed dimissîs quidem Casulâ ac Manipulô, Albâ autem & Stolâ retentîs; sive, ùt habet P. Aquilin. Aman. *n.* 739. Sacerdos in Sacris vestibus (depositâ tamen Casulâ & Manipulô) persistere debet, ut censeatur semper esse in uno, eodémque ministerio. Item, notat la Croix *lib.* 6. *p.* 2. *n.* 247. cum Gobat, *Theol. Exper. tr.* 3. *n.* 810. Si tempore Missæ fiat Concio ab alio, non debet Celebrans vestes Sacerdotales exuere, multò minùs exire è templo; quia quantùm fieri potest, debet moraliter permanere in Celebratione, hæc autem moralis continuatio nimiùm læditur per illam spoliationem vestium cum egressu è templo. Attamen in hoc quoque casu Casulam & Manipulum deponere potest. Quæres autem, utrùm Celebranti sub Concione, vel Catechesi ab alio habenda, pœnitentium confessiones audire liceat? ℟. affirmativè, & patet ex praxi; si enim ipse Celebrans sub alterius Concione ex devotione liberè possit, & in statu disgratiæ constitutus, habitâ Confessarii copiâ, necessariò confiteri teneatur, cur

non possit aliorum confessiones audire? Adde: si possit audire Verbum Dei prædicantem, cur non possit audire pœnitentem peccata sua rite confitentem?

28. *Quarta*, Missam licitè interrumpendi, causa, est Communio Sacra populo ministranda. Quamvis autem more statuto, Communio populi fieri non debeat, nisi post sumptionem utriusque speciei, seu post communionem Celebrantis; in casu tamen gravis seu notabilis necessitatis, vel rationabilis causæ (alio Sacerdote non extante) aliter fieri poterit, e. g. si plures absque Communione accepta, maximè pro lucrandis indulgentiis plenariis necessaria, abire deberent. Vide Aman. *n.* 740. Quando autem Communio populi sub Missa fieri poterit, aliqui (inquit la Croix cit. *num.* 250.) putârunt, Communionem posse dari populo statim post Introitum, absolutâ confessione, & osculato Altari, sed rectè contradicit Henao *n.* 1620. nisi adsit notabilis necessitas: quia talis interruptio est de se illicita & contra usum. Hæc quidem la Croix, sed nihil contra nos; quia idem, & ex eadem causa licitum, vel illicitum sentimus. At verò, si la Croix & Henao intendant inferre, solummodo post Introitum esse ob notabilem necessitatem

tatem

tatem licitum, populo Communionem miniſtrare, non autem alio tempore ſub Miſſa, ℟. negativè; eadem enim ratio pugnat pro aliis partibus Miſſæ uſque ad Oblationem Hoſtiæ excluſivè. Dicendum eſt igitur pro praxi, quòd urgente gravi ſeu notabili neceſſitate, vel cauſa verè rationabili poſſit populo S. Communio miniſtrari, non ſolùm poſt Introitum præſatum, ſed etiam conſequenter poſt *Gloria in excelſis*, vel poſt *Credo*, non autem poſt Oblationem, minùs poſt Conſecrationem factam; imò & commodiùs hujusmodi populi Communio ob cauſam gravem &c. fieri poteſt, dum *Gloria &c.* vel *Credo* cantatur in Choro, & à Celebrante ſubmiſſà voce recitatum jam eſt. Hæc autem (ùt jam innui) intellige, ſi ipſemet Celebrans Communionem miniſtrare debeat; quòd ſi enim hoc fiat ab alio Sacerdote, tam gravis cauſa non requiritur. Meliùs autem & rectè fiet, ſi ante Miſſam Ciborium ad aliud Altare (ſi habeatur) deferatur, & ibidem populo S. Communio miniſtretur. Porro dictum eſt, *non poſt Oblationem &c.* ſi enim, ùt ſupra *num.* 23. ℣. *2dò.* dictum, facta Oblatione, vel certè Canone incepto, non licet, vel ſaltem non decet, ut Sacrificans ſacras veſtes exuat, Sacrificium in-

interrumpat, & ad dandum infirmo, jam confeſſo, Viaticum eat, multò minùs talis interruptio fieri poterit in Eccleſia ipſa ad communicandum populum ſanitate pollentem, & tantillo tempore expectare omnino potentem. Alià longiſſimè eſt ratio de homine in Eccleſia ſub Miſſa ſubitò morbô correpto, & per modum Viatici ibidem providendo, ùt *num.* 23. viſum eſt, & praxis habetur.

29. De *Quinta* cauſa Layman cit. ſic inquit : Si Epiſcopus, Dux, vel Proceſſio populi advenit, quos integram Miſſam audire deceat, fas erit hoc caſu, ſi alius Sacerdos non ſit, Miſſam à capite inchoare, ſi Oblatio facta nondum fuerat, utì docet Nav. Sà, Henriq. Azor. &c. idque in praxi obſervatum eſſe teſtantur Nav. & Henriq. Hæc Layman. Sed hæc conceſſio Tamburino *de Sacrif. l.* 2. *c.* 7. *§.* 8. *n.* 2. non placet. Ratio eſt : quia ejusmodi adventus non affert tantam neceſſitatem, quæ ſuperare poſſit irreverentiam interruptionis Miſſæ, quandoquidem illi, cùm non ſuppetat alia Miſſa, ad integram audiendam non obligentur. Maximè ergo laudandum eſt Decretum Mediolanenſe, in quo abſolutè cavetur, ne quis Miſſam inchoatam repetat, per quod praxis à Navar. al-

lata, ſolido fundamento non nixa corrigitur. Ità Tambur. Secus eſt de illis, quæ *num.* 26. vidimus. Et certè, ſi ſecundùm multos DD. ùt Layman, Suarez, Gobat, Rodriq. Azor. apud Reiſtenſt. *tr.* 10. *diſt.* 1. *q.* 4. *n.* 37. non peccet mortaliter, ſed ſaltem quoad ſubſtantiam ſatisfaciat præcepto Eccleſiæ, qui, licèt culpabiliter, venit primùm poſt Evangelium primum, modò permaneat uſque ad finem Evangelii ultimi incluſivè: quomodo non ſatisfaciant præſati, in quibus (utì ſupponitur) culpa nulla eſt? Sanum ergo, & optimum in hujusmodi caſu erit, ſi Celebrans, lectô jam primô Evangeliô, de adventu prædictorum certior factus tantiſper expectet, & iiſdem actu præſentibûs, Miſſam, ubi deſiit, proſequatur. Cæterùm attendendum valde eſt, ne ſtatim praxis legitima, vel conſuetudo communis dicatur, vel proclametur, quod vel ab hoc, vel ab iſto, vel ab illo fieri cernitur; aliud quippe eſt praxis, vel conſuetudo legitima, aliud corruptela: aliud eſt, ſi videns cæco, vel oculis debili viæ ducatum præbet: aliud, ſi cæcus cæco &c. Alia, ad materiam Miſſæ interrumpendæ ſpectantia infra ſuîs locîs patebunt.

PARTICULA II.

De Rubricis contra Commissionem pugnantibus.

30. IN Sacrificio Missæ ultra ea, quæ Rubricis præscribuntur, addere aliquid notabile, utique omnium consensu mortale est ex genere suo, multò magis, quàm omittere; tum, quia ex genere suo gravior est culpa commissionis, quàm omissionis: tum, quia hic est majus periculum superstitionis; cùm faciliùs, imò & graviùs fiat addendô, quàm omittendô: tum, quia expressiùs id cavetur à Tridentino, & S. Pio V. in Bulla Missali præfixa, ibi: *In virtute sanctæ Obedientiæ præcipientes, ut* —— *neque in Missæ celebratione alias Cæremonias, vel preces, quàm quæ hoc Missali continentur, addere, vel recitare præsumant.* Attamen etiam hìc materiæ parvitas excusans à mortali locum habet. Committitur autem contra Rubricam potissimùm dupliciter, scilicet *addendô*, & *mutandô*. Dividamus hæc duo, & primò agamus

De Additione.

31. De *Additione* cape sequentia: *Primò*: Quamvis in rigore videatur peccatum

tum veniale, addere in Confessione generali, seu in *Confiteor* Sanctum Civitatis, vel Diœcesis Patronum, vel Fundatorem propriæ Religionis; quia tamen consuetudo oppositum introduxit bona fide, & Superiorum voluntate, modò censetur licitum. Quarti *Q. Prooem. sect.* 4. *punct.* 2. Tambur. *de Sacrif. l.* 2. *c.* 5. *§.* 3. *n.* 9. *Secundò:* Si Sacerdos Missæ aliquid addat, animô inducendi novum Ritum contra Rubricas Missalis, est peccatum mortale ex genere suo (nisi parvitas materiæ à tanto excuset) sive fiat additio Precum, sive Rituum, qui in actione consistunt. Si verò aliquid addat, & secretò dicat, vel faciat, non animô inducendi novum Ritum, sed ex privata devotione, peccat quidem, sed solùm venialiter. Quarti cit. citans Suarez Bonac. Diana &c. Unde, plures Collectas sive Orationes, quàm Rubricæ præscribunt, in Missa sinè verè rationabili causa dicere, veniale est. Sporer cit. *n.* 428. Gobat *Exp. t.* 3. *n.* 748. apud la Croix *l.* 6. *p.* 2. *n.* 429. Tambur. cit. *n.* 2. dicens Sacerdotem, si ùt privata pèrsona, etiam dum secretè orat, adderet in Missa aliquam Orationem, v. g. *Pater* & *Ave,* Psalmum David, vel quid simile propter suam peculiarem devotionem, peccaturum; quia addit aliquid, quod

 non

non est in Missa, licèt propter levitatem materiæ, non nisi venialiter.

Tertiò : Dicere, *Gloria*, vel *Credo*, cùm omittendum esset, veniale tantùm est. Suarez, Gobat, *n.* 747. la Croix cit. Excipit Aversa *q.* 11. *s.* 12. *§. sextò.* nisi fieret cum magna deformitate, uti si alterutrum diceretur in Missa *De Requiem*, apud la Croix *ibid.*

Quartò : Non peccare Celebrantem, qui sub longo cantu ad *Gloria*, vel *Credo*, modestè oraret vocaliter, aut etiam recitaret parvas Horas, quas tenet memoriter, putant Caj. Tan. Gobat apud la Croix cit. *n.* 430. & probabile censet Lohner *de Sacrif. part.* 2. *tit.* 10. *R. S. n.* 5. cùm nulla lex id vetet. Sed contra pugnat Tambur. *l.* 2. *c.* 5. §. 3. *n.* 2. apud Lohn. *ibid.* dicens, id sinè peccato veniali fieri non posse. Ratio est: quia S. Pius V. in sua Bulla expressè dicit: *Mandantes &c. ut Missam juxta ritum, modum, ac normam, quæ per Missale hoc à nobis nunc traditur, decantent ac legant : neque in Missæ celebratione alias Cæremonias, vel Preces, quàm quæ hoc Missali continentur, addere, vel recitare præsumant.* Accedit Concil. Trid. *Sess.* 22. *in Decreto de observandis, & evitandis in Celebratione Missæ.* ibi: *Caveant, ne Sacerdotes ritus alios, aut alias Cæremonias, & preces in Missa-*

rum

rum celebratione adhibeant, præter eas, quæ ab Ecclesia probatæ, ac frequenti & laudabili usu receptæ fuerint. Ecce legem vetantem, & omnes in Missali Romano non contentas Cæremonias, ac Preces absolutè, & indistinctè prohibentem. Et certè, si non licet, e. g. *sub Memento Defunctorum* pro his addere Psalm. *De profundis &c.* vel Orat. *Fidelium &c.* nec plures Collectas &c. dicere propter suam peculiarem devotionem, ùt audivimus, cur licitum sit sub *Gloria &c.* vocaliter orare, vel recitare Horas Canonicas, quæ sunt Preces sicut aliæ, in Missali non continentur sicut nec aliæ, ad Missæ celebrationem non spectant sicut nec aliæ, consequenter sub Missa prohibitæ sunt sicut aliæ? Profectò si hoc licitum est sub *Gloria &c.* etiam licitum erit sub Missæ Sacrificio toties, quoties ob cantum longiorem expectandum erit, quod utique contra Bullam S. Pii V. concedi nullatenus potest. Declaravit equidem (ùt fertur) S. Congregatio Concil. Trid. permitti posse breves & secretas Orationes jaculatorias, præsertim, quando nihil dicendum præscribitur in Missali, v. g. sub elevatione S. Hostiæ &c. & dummodo de præscriptis in Missali nihil omittatur, Quarti *Q. Proœm. sect. 4. punct. 2.* citans Gav. Navar. &c. sed

nunquid & Orationes quæcunque, vel Horæ Canonicæ sunt tales? noli putare, si non vis errare. Quia tamen præcitati DD. aliud sentiunt, poterit hæc sententia in casu veræ necessitatis, & ex benigna legislatoris interpretatione servire; secus à Bulla S. Pii V. non videtur recedendum.

32. Quæres autem, utrùm à Sacerdote actu celebrante saltem Oratio mentalis, sive brevis meditatio, aut pia consideratio circa ea maximè, quæ tunc in Missa geruntur, immisceri, addi, vel fieri valeat? ℟. affirmativè. La Croix *n.* 431. Quarti *Q. Proœm. sect.* 4. *punct.* 3. citans S. Bonav. Navar. &c. Ratio est: tum, quia Rubrica ipsa *p.* 2. *tit.* 10. *n.* 4. præscribit, ut Sacerdos sumptis Hostiæ fractæ duabûs partibûs, aliquantulùm quiescat in meditatione SS. Sacramenti; tum, quia Ecclesia nec præcipit, nec prohibet actus merè internos, sicut nec judicat de occultis; tum, quia Bulla S. Pii V. loquitur solùm de externis; nam Preces in Missali non contentæ prohibentur quidem, nulla autem fit mentio de pia consideratione; tum, quia nullo modo Sacerdotes illi contra Rubricas faciunt, qui sub SS. Missæ Sacrificio varios virtutum actus mentaliter eliciunt. Et certè, si facile (ùt ait la Croix *n.* 446.) imò effica-

cis

cissimum contra distractiones in Missa occurrentes remedium est, Mysteria SS. Sacrificii, sive singulas Missæ actiones veluti repræsentativas alicujus Mysterii Dominicæ Passionis attenta & devota mente considerare, cur brevis meditatio vitiosa sit? Dixi *brevis*, scilicet talis, quæ astantes tædiô afficere non potest.

33. *Quintò* : Si Religiosi in Canone post Episcopum nominant nomen sui Generalis aut Prælati, veniale est. Sporer cit. *n.* 428. ex Tambur. Item, si locò Episcopi, ejúsque nomine omisso, nomen sui Generalis nominant, testatur Diana *p.* 2. *tr.* 14. *resol.* 4. fuisse à Papa & Congregatione Cardinalium damnatos peccati mortalis. Sed hoc non credit Tambur. neque Rodriq. negans, de hoc authenticè constare, neque credit Sporer cit. aut (inquit) si verum est, utique intelligendum erit, si fieret ad mutandum ritum, aut in contemptum Episcopi. Manet ergo, hoc facere, non plùs quàm veniale esse. Tambur. *l.* 2. *c.* 5. *§.* 3. *n.* 6. & *seq.* Similiter non licet addere in Canone nomina Sanctorum, etiam Patroni loci. Idem *ibid. n.* 9.

Sextò : Si Sacerdos in forma Consecrationis aliquid adderet, quod mutaret sensum formæ, committeret grave sacrilegium,

gium, & non conficeret Sacramentum. S. Thom. 3.*p.q.* 70. *art.* 8. Cajetan. Suarez, Laym. & communiter DD. apud & cum Quarti cit. *sect.* 4. *punct.* 1. Quòdsi verò adderet aliquid non destruens significationem formæ, e. g. *Hoc est Corpus meum, quod pro vobis tradetur*, conficeret quidem Sacramentum, sed graviter peccaret. *Ibid.* Ratio est: quia in re tam gravi, & sacrosancta addere vel verbum, vel ritum præter Ecclesiæ præceptum, ingens est temeritas, & abusus intolerabilis. Idem. Vid. etiam infra *tit.* 5. *§.* 1.

34. Ast, inquies, quid sentiendum est de repetitione verborum formæ Consecrationis, quæ est quædam Additionis species? Ecce tibi quatuor Responsiones. *Prima* est: Si semel, & validè prolata integra forma iterum & de novo proferatur absolutè super eandem materiam, cōmittitur grave sacrilegium. S. Thom. *p.* 3. *q.* 60. *ar.* 5. *&* 6. apud & cum Quarti cit. Ratio est: quia hujusmodi formæ jam rite prolatæ repetitio non esset consecratio, sed, materia consecrabili deficiente, consecrationis simulatio, & consequenter grave sacrilegium. Imò esset mortale, in hoc casû formam consecrationis etiam sub conditione repetere; si enim, ùt docet Sporer

de

de Pœnit. c. 5. *q.* 3. §. 2. *n.* 631. mortale est ex genere suo, in eadem confessione super eadem peccata repetere formam absolutionis, etiam sub conditione, nisi adsit rationabile dubium de valore prioris absolutionis, multò magìs in nostro casu tale foret, si forma Consecrationis semel rite prolata super eandem materiam sive absolutè, sive conditionatè repeteretur.

Resp. *Secunda* : Repetens, vel sæpiùs proferens non integram formam Consecrationis, sed unum, vel alterum verbum, e. g. qui diceret : *Hoc, Hoc est enim*, vel nullo modo peccaret, vel ad summum venialiter. Ità DD. communiter, inquit Quarti cit. Ratio est : quia in repetitione unius, vel alterius verbi nullum est periculum irritationis Sacramenti, vel falsæ significationis formæ, vel irreverentiæ Sacramento inferendæ, maximè si fiat ad majorem cautelam, & securitatem &c. Sed contradicunt la Croix *l.* 6. *p.* 2. *n.* 195. & Gobat, qui *n.* 94. sic scribit : *Qui ità unum verbum* (Consecrationis) *bis térve repetunt, per se loquendô, peccant graviter, quia inducunt novum ritum circa actionem dignissimam, mutant formam Sacramentalem, repræsentant nobis Christum ridiculè loquentem : Credo tamen, tales coram Deo non peccare graviter, quia scrupuli eos*

adi-

adigunt ad hanc parvam stultitiam. Hæc Göbat apud la Croix cit. quæ scrupulosis solatio quidem esse possunt; sed audiatur la Croix cit. *n.* 190. ubi sic ait: Sacerdos specialiter tenetur excludere scrupulos in Sacrificio, quia summè dedecent hunc Ministrum non tantùm nomine, sed etiam in persona Christi operantem; inhonorant hanc divinissimam actionem, pariunt apertum scandalum populo, cujus etiam devotionem maximè turbant. Hæc ille; quæ etiam omnino notanda sunt illis, qui in Canone, maximè à verbis, *Qui pridie, quàm pateretur &c.* rectè jam dicta toties repetunt, repetita iterant, de novo incipiunt, se ipsos sine causa dirè discruciant, & tandem ex Canonis verbis ridiculum atque confusum chaos parturiunt. Sed de hac materia plura infra Titul. *de Defectibus Intentionis.*

35. Resp. *Tertia*: Si post Consecrationem Sacerdos valde probabiliter dubitet, an rite formam pronuntiaverit, vel an omiserit verbum aliquod substantiale, tenetur eam omnino repetere, non absolutè, sed sub conditione saltem mente concepta. Ratio est: quia sic tollitur dubium; & suppletur defectus ex una parte: ex alia verò vitatur periculum iterandi Consecratio-

tio-

tionem ſuper materiam conſecratam. Suarez, Averſa, Bonac. & alii paſſim apud Quarti cit. Vid. *infra Tit. V. §. II.*

Reſp. *Quarta*: Peracta ſemel Conſecratione non poteſt licitè in una, eadémque Miſſa fieri nova Conſecratio circa novam materiam, e. g. ſi peracta ſive Hoſtiæ tantùm, ſive etiam Calicis Conſecratione, offerantur de novo minores Hoſtiæ conſecrandæ, etiamſi offerantur ad com̃unicandum moribundum. La Croix *l. 6. p. 2. n.* 243. Quarti cit. ex communi Theologorum ſententia. Ratio eſt: quia unum numerô Sacrificium non poteſt habere niſi unicam formam eſſentialem, & unicam Conſecrationem; alioquin cum duplici forma eſſet monſtruoſum, & contra Chriſti inſtitutionem. Quidnam autem faciendum ſit Sacerdoti, ſi non habeat, nec habere poſſit Hoſtiam minorem conſecratam moribundo pro Viatico miniſtrandam? ℟. eum debere ſervare partem ſuæ Hoſtiæ, illámque moribundo miniſtrare. Idem docet Tambur. *de Sacrif. l.* 1. *c.* 6. §. 3. *n.* 3. Quòd ſi hoc non fecerit, poterit (alio Sacerdote non extante) aliam Miſſam celebrare, præſertim ſi ſit jejunus, & non ſumpſerit Purificationem. Tambur. *n.* 2. qui inſuper *num.* 3. ſubjungit: Duæ ſunt ſententiæ, quarum, altera docet, non licere non jejunum ce-

le-

lebrare ad dandum Viaticum. Altera docet, licere; & tunc cognita moribundi necessitate etiam post ablutionem sumptam poterit Sacerdos, secundùm hanc opinionem, quæ certè probabilis est, iterum celebrare. Ità Tambur.

De Mutatione.

36. Jam de *Mutatione* agendô, notandum est, Mutationem in Missæ celebratione potissimùm esse duplicem, scilicet substantialem, & accidentalem. Illa contingere potest solummodo quoad Materiam (de qua hoc loco nihil) & Formam SS. Eucharistiæ, in quantum nempe de hujus Consecrationis essentia sunt. Reliquæ mutationes omnes sunt, vel dicuntur accidentales, cùm nihil faciunt ad substantiam Sacramenti. H. N. ponitur

37. *Regula I.* Mutatio, quæ variat, vel destruit sensum verborum in forma Consecrationis à Christo & Ecclesia intentum, est mutatio substantialis, & consequenter irritat Sacramentum, éstque gravissimum sacrilegium. Est certissima D. Thomæ *p.* 3. *q.* 60. *art.* 8. & DD. *De Sacram. in genere*, nec indiget probatione; cùm sensus & significatio sint veluti anima verborum, consequenter sicut corpus humanum sine ani-

anima mortuum est, nihilque valet, sic etiam verba Consecrationis sinè sensu & significatione à Christo intentis nihil valent. Ex hac Regula deduces sequentia.

Primò: Si Sacerdos in Consecratione ly *Hoc*, & *Hic* pronuntiaret adverbialiter, ut significent idem, ac *Hoc loco*, non conficeret Sacramentum; quia deest Pronomen demonstrativum, substantialem Corporis & Sanguinis Christi præsentiam realiter & practicè significans. Idem intellige, si quis dicet: *Illud est Corpus meum. Hic panis est Corpus meum. Hoc est Corpus Christi.* Layman *l.* 5. *tr.* 4. *c.* 3. *n.* 2. *Secundò:* Si quis formam mutaret & diceret, *Ecce Corpus meum*, vel *Ecce Calix Sanguinis mei*, putat Aquilin. Aman. *n.* 523. eam valere: eò quòd to *Ecce* idem sit, ac *Hoc est*, vel *Hic est*, si referatur ad Corpus & Sanguinem Christi: ùt in simili forma Græci conferunt Sacramentum Confirmationis dicendô: *Ecce signaculum Spiritûs Sancti.* Sed Quarti aliique ab eo citt. tenent, quòd aut dubia esset hæc forma, vel secundùm veriorem invalida esset Consecratio. Ratio est: quia ly *Ecce* adverbium est, rem improvisam, subitámque demonstrans, Calepin. Secus est de *Hoc*, & *Hic*, ùt de se patet. *Tertiò:* Si quis in forma Consecrationis mutaret

verbum ſubſtantivum *eſt*, & diceret: *Hoc ſit Corpus meum. Hoc eſto Corpus meum. Hoc ſit Corpus meum &c.* non conficeret Sacramentum; quia forma Conſecrationis fuit à Chriſto inſtituta per modum demonſtrationis, enuntiationis, & affirmationis de præſenti, quod non fit in hiſce formis. S. Thom. & DD.

38. At quid, ſi fieret mutatio per interpolationem, ſeu disjunctionem verborum? ℟. ità diſtinguendum eſſe: ſi interpolatio eſt notabilis, deſtruens compoſitionem moralem Propoſitionis, ità, ut ex modo proferendi communi ſenſu iudicetur, ex illis non confici unam orationem, nec reddi unum integrum ſenſum, dicendum eſt, mutationem fore ſubſtantialem, & contra veritatem Sacramenti; ſi verò interpolatio non eſt notabilis (quod prudentis judiciô diſcernendum eſt) tunc mutatio foret accidentalis non deſtruens ſenſum, nec contra veritatem Sacramenti. Suarez *de Sacram. in gen. diſp.* 2. *ſect.* 4. ℣. *Quarta mutatio.* aliique DD. paſſim. Quid autem faciat Sacerdos, ſi dubius manet, nec ſe prudenter reſolvere ſcit, fueritne interpolatio notabilis, vel non? ℟. Si valde probabiliter dubitat, reſumat integram formam, non quidem abſolutè, ſed

ſub

ſub conditione, & res erit ſalva; ſecus, nihil reſumat.

39. *Regula II.* Mutatio, qua non variatur ſenſus ſubſtantialis Conſecrationis, e. g. mutatio in verba ſynonima, & ejusdem ſignificationis, eſt mutatio accidentalis, quæ non vitiat Sacramentum. D. Thom. Scotus, Gabriel, Suarez cit. ℣. *Secunda mutatio.* alii, loquentes *de Forma Sacram. in genere.* Foret tamen hujusmodi mutatio accidentalis peccatum mortale ex genere ſuo, niſi parvitas materiæ excuſet. Ratio eſt: quia in re tam gravi & ſacra eſt gravis per ſe deordinatio, voluntariè recedere ab inſtitutione Divina, Traditione Apoſtolorum, & à conſueto Ritu Eccleſiæ. Unde bene monet Sporer *Theol. Sacram. p.* 2. *c.* 3. *n.* 201. dicens: Specialiter in hoc omnium digniſſimo Sacramento omnis omnino voluntaria mutatio illicita, & ſub mortali cavenda eſt.

Additum eſt autem, *niſi parvitas materiæ excuſet*: hanc enim admittunt quidem non pauci DD. verumtamen in aſſignanda materia levi, ſeu modica non conveniunt. Aliqui enim ſolùm agnoſcunt levem materiam, ſi fieret mutatio in unica litera. Alii concedunt materiam levem in mutatione unius integri verbi in aliud

omnino æquivalens; quòdſi autem fieret mutatio plurium verborum, quamvìs accidentalis, communiter eam damnant peccati mortalis. Tertia ſententia mediâ incedit viâ, dicens: Videtur dicendum, ſi fiat mutatio accidentalis ex negligentia, poſſe aſſignari pro materia levi nedum literam vel ſyllabam, ſed etiam integrum verbum: ſi verò fiat ex malitia, & datâ operâ, non excuſarem à peccato mortali etiam unici verbi mutationem; quia videtur quædam ſpecies contemptûs ex mero arbitrio aliquid de ſuo miſcere in re tam gravi & ſacra, omiſsô verbô ab Eccleſia præſcriptô, quamvìs non mutetur ſenſus. Ità cum aliis Averſa *de Euchar. q. 6. ſect. 2. §. Aliquà tamen*, ubi ſic ait: Hæc accidentalis mutatio cum veniali culpa continget ex negligentia, vel cum mortali ex malitia. Cæterùm ſi fieret mutatio accidentalis in aliud verbum, de quo probabiliter dubitatur, an ſit ſynonimum, & ejusdem omnino ſignificationis, omnes dicunt, comitti peccatum mortale; quia ſinè cauſa exponitur Sacramentum periculo irritationis, & ſuſcipiens exponitur periculo non ſuſcipiendi verum Sacramentum. Ex dictis deduces ex DD.

40. *Primò*: Si quis in Conſecratione,

e. g. Hostiæ locò pronominis *Hoc*, diceret, *Istud est Corpus meum*, valida, sed non licita esset Consecratio; quia sunt synonima. Ità cum Soto Suarez, Laym. *l.* 5. *tr.* 4. *c.* 3. *n.* 2. Similiter, si diceret, *Hæc res*, vel *Hic cibus est Corpus meum*, esset valida Consecratio; quia non mutatur sensus. Secus, si diceret: *Hic panis est Corpus meum. Hoc vinum est Sanguis meus*; cùm mutatio substantialis sit.

Secundò: Si quis absque alia perversa intentione, & solummodo peccando contra leges Grammaticæ diceret: *Hic est Corpus meum* (sumendô ly *Hic* non adverbialiter, sed ùt pronomen demonstrativum) vel *Hoc est Corpus meus. Hoc est Calix Sanguinis mei. Hic est Calix Sanguis mei. Hoc es Corpus meum, Hoc est Corpum meum.* Hujusmodi mutationes, seu errores grammaticales non invalidarent Consecrationem.

Tertiò: Si Sacerdos ex balbutie non valens pronuntiare literam *S.* diceret, *Corput meum*: vel alius non valens pronuntiare literam *R.* diceret *Copus meum &c.* excusari potest ab omni peccato; atque, ùt notat Pasq. *tr.* 1. *de Miss. contin. q.* 205. licèt ex de fectu bonæ pronuntiationis omittatur aliqua litera sive finalis, sive intermedia, ùt si diceretur *Sanginis*, locò *Sanguinis*: vel *Ca-*

lis, locò *Calix* : vel *Corpu*, locò *Corpus*: vel *Meu*, locò *Meum*, valida est Consecratio. Ità Sotus 4. *dist*. 14. *q*. 1. *a*. 3. Sporer *Theol. Sacram*. *p*. 2. *c*. 3. *n*. 201. Granad. Sylvius &c. Dicitur autem primò, *ex defectu bonæ pronuntiationis*; qui enim ex industria non pronuntiaret, mutaret verba in alia verba, atque adeò mutaret etiam significationem, quæ si esset substantialis, nihil conficeret. Et hoc, quod mox diximus de defectu bonæ pronuntiationis, locum etiam habet quoad eos, qui ex inadvertentia, præcipitantia non proferrent unam vel alteram literam: unde excluduntur solùm, qui ex industria hoc faciunt. Ratio est: quia omissio alicujus literæ ex prava pronuntiatione ignorantia, præcipitantia &c. sicut etiam additio aliarum literarum non mutant significationem, & secundùm communem opinionem habentur pro ijsdem verbis, licèt malè pronuntiatis, sive, ùt inquit Quarti, quia ex contextu sermonis idem habetur sensus. Vid. Pasqual. cit. Dictum est 2dò, *litera sive finalis, sive intermedia*; quia aliter est discurrendum de literis initialibus, utpote ex quibus tanquam capite pendet tota verbi significatio, ùt de se patet. Unde rectè docuit Sporer locô cit. dicens: si mutatione vel omissione etiam

unius literæ, mutetur ſenſus ſubſtantialis, v.g. dicendô : *Hoc eſt opus meum. Hic eſt anguis meus.* invalida foret Conſecratio.

Quartò : Si Sacerdos in Conſecratione Calicis locò, *Hic eſt enim Calix Sanguinis mei,* diceret, *Hic eſt Sanguis meus*, conſecratio eſſet valida, ſecundùm omnes; ſed in Eccleſia Latina hæc mutatio fieri non poteſt ſinè peccato mortali, ùt cum Soto docent Suarez *diſp.60. ſect.2. §. Sed quæres.* Averſa apud Quarti cit.

41. Quid autem dicendum de aliis mutationibus, e. g. ſi quis legat unam Epiſtolam pro alia, unum Evangelium pro alio, unam Miſſam pro alia &c. ℟. 1. Mutare Miſſam deſignatam, utpote de Die Dominico, Feſto duplici, aut aliis diebûs, quibûs prohibetur fieri de Feſto duplici, vel ſemiduplici, ùt infra Octavas Epiphaniæ, Paſchæ, Pentecoſtes, Corporis Chriſti, Feria IV. Cinerum, infra Hebdomadam majorem, in Vigil. Nativitatis Domini ac Pentecoſtes &c. ſinè gravi cauſa legere aliam Miſſam de Sancto aliquo alio, Votivam, vel *de Requiem &c.* omnium conſenſu peccatum eſt, at ſecluſô contemptu & ſcandalô non plùs, quàm veniale, juxta communem DD. Suarez, Laym. Lugo, Dian. Tambur. &c. Ità Sporer *Theol. Sacram. p. 2. c. 6. ſect.*

sect. 4. *n.* 429. Ratio est: quia Rubricæ istæ, etsi præceptum grave non contineant, continent tamen magnam convenientiam, cui absque inordinatione ac ordinis perturbatione, adeóque veniali culpa contraveniri non potest. ℟. 2. In Missa legere Epistolam pro alia, Evangelium pro alio, item legere Missam de Communi, e. g. *Os justi*, cùm sit præscripta *Justus, ut palma*: vel legere Missam de Communi locò propriæ &c. non nisi veniale est, nisi inadvertentia, vel rationabilis causa ab omni culpa liberet. Ratio est, quæ pro ℟. 1ma. Accedit alia à pari de Officio Divino, in quo non licet, e. g. Lectiones 2. Nocturni legere de Communi, si Festum proprias, & pro Recitante approbatas habeat &c.

42. Sunt tamen causæ justè excusantes, ut saltem aliquibûs dictîs (*num. præc.*) diebûs alia Missa Votiva, vel *de Requiem*, celebrari possit. *Prima* est causa gravis, Bonum commune, vel necessitas publica, e. g. tempore belli, pestis, ad impetrandam serenitatem, pluviam &c. Sporer cit. *n.* 430. quod tamen de Missa solemni, non de privatis intellige. Possunt autem ejusmodi Missæ Votivæ solemnes pro re gravi &c. dici in omnibus Festis etiam duplicibus, modò non sint primæ classis. Ità Lohner

p. 4.

p. 4. *tit.* 2. *§.* 1. *n.* 7. citans Gav. cum Diana & pluribus aliis, Arnaud *part.* 1. *tit.* 4. *n.* 3. Possunt etiam dici in Dominicis privilegiatis, dummodo pariter non sint primæ classis. Econtrà dici non possunt Feria IV. Cinerum, Dominica 1. Quadragesimæ, Passionis, Palmarnm cum tota Hebdomada Sancta; in Dominica Resurrectionis, & Pentecostes cum sequentibus duobus diebus; item in Dominica in Albis, Dominica 1. Adventûs, & in quolibet Festo 1. class. Fagioli in *Calend. perpet. rational. Annot. in Febr. num.* 13. Quòdsi quæras, utrùm in duplicibus &c. possit cantari Missa Votiva solemnis, quando Novitii induuntur, vel ad Sacram Professionem admittuntur? ℟. negativè. Ità ex Decreto S. Rit. Congr. 24. *Julii*, 1683. apud Merati in *Indic. Decretor. num.* 462. quod sic habet: *Receptio ad habitum, & ad Professionem Religiosam sub re gravi numerari non potest, ut ex consuetudine cantari possit Missa Votiva solemnis etiam de Spiritu S. in Dominicis, vel duplicibus, & hic abusus omnino est derogandus.* Quod idem etiam de Primitiis Neomystarum intellige. Et certè, si in Consecratione Episcopi (ùt notatur in fine Missalis Romani) in Ordinationibus generalibus, Benedictione Abbatis &c. in Consecratione Regum & Re-

ginarum juxta Rubricas Pontificalis Oratio tantùm additur Missæ occurrenti de die sub una conclusione; multò minùs in illis minoris momenti Actibus licebit Missam aliam, nisi quæ conveniat Officio diei occurrenti, dicere. Pontif. Rom. *Tit. de Consecr. Elect. in Episc. & aliis seqq.* Gerlac. *p.* 1. *Tit.* 4. *§.* 18. Castald. Neusser &c.

Secunda causa, est singularis devotio cum infirmitate conjuncta in raro casu. Sporer cit. De hac scribit Tambur. *de Sacrif. l.* 2. *c.* 6. *§.* 1. *n.* 12. sic: interrogatus ab Illustrissimo Archiepiscopo Montis Regalis D. Joanne de Turrisiglia, an propter suam infirmam valetudinem, qua stare diu pedibûs tunc non posset, posset die Dominico Palmarum, & duobûs sequentibûs, quibûs Passio Domini legitur, licitè in suo Oratorio privato recitare Missam Votivam de Passione Domini, quæ brevior est, quàm illæ currentes, in quibus Passio Domini legitur, putavi ejus devotionem rationabilem præbere causam, ut in dicto Altari privato sic celebraret; multò magis, quia Votiva Passionis congruebat tempori. Ità Tambur. quod in simili casu etiam aliis, præcipuè infirmis Sacerdotibus Religiosis in suis Oratoriis, seu Capellis infirmariæ celebraturis servire poterit.

43.

43. *Tertia* causa, est corpus defuncti expositum in Ecclesia. De hoc casu Gavant. *p.* 1. *tit.* 5. *n.* 2. *lit. X.* ità scribit: Omni tempore, cadavere præsente, potest celebrari pro defunctis (id est, Missa *de Requiem*) nisi in Parasceve, quo die Corpus Christi immolari non debet, & eo casu differendæ sunt Exequiæ in crastinum, in quo post Missam Sabbati S. posset alia Missa (*de Requiem*) celebrari pro defuncto; quod intellige juxta patrios mores Durandi, ubi nimirum viget consuetudo sepeliendi defunctos simul cum Missa, & nunquam sinè ea, absque scandalo. Si quis autem in die Paschæ moriatur, corpus ejus reservetur in sequentem diem ob reverentiam Paschæ. Hæc quidem Gav. sed vid. dicenda *num. seq.* Ergo, inquies, hoc etiam fieri poterit in Festis Dedicationis Ecclesiæ, Patroni principalis &c. Ant. Resp.

Nota I. Quòd Rubrica Ritual. Rom. *tit.* 34. *De Exequiis.* §. 5. sic ordinet: *Si quis die Festo sit sepeliendus, Missa propria pro defunctis, præsente corpore celebrari poterit; cùm tamen Conventualis Missa, & Officia Divina non impediantur, magnáque diei celebritas non obstet.* De hac Rubr. Hieronym. Baruffaldus in *Comment. ad Rit. Rom. tit. cit. num.* 44. sic scribit: loquitur Textus de magna diei celebri-

britate, ſive ſit iſta celebritas magna in univerſali Eccleſia, ſive in illa tantùm, in qua ſepeliendum (vel exponendum) eſt cadaver, ſemper eſt magna; ideóque, ſicuti excipitur dies Paſchæ & Pentecoſtes, ſeu Nativitatis Domini, quæ ſolemnitates totam Eccleſiam reſpiciunt, ità excipiendus eſt dies Dedicationis, vel Sancti Titularis in Eccleſiis privatis, pro quibus non datur major ſolemnitas particularis. Ità ille. Nota II. quod Gerlac. Vinitor *p.* 1. *tit.* 5. *Annot.* §. 2. ex Gav. *ſupra* cit. ſcribit. In Dominicis & Feſtis, Miſſam Defunctorum inſepulto, hoc eſt, præſente corpore in Eccleſia, concedit S. Rituum Congregatio 23. *May*, 1603. Feſta hoc loco intelliguntur de præcepto æqualia Dominicis (id eſt, Feſta Fori) non tamen magnæ ſolemnitatis, putà primæ claſſis. Nota III. Sermonem hìc tantùm eſſe de Miſſa ſolemni (ùt monet Gav. Gerlac. Arnaud &c.) non autem privatis, quæ etiam præſente in Eccleſia corpore non poſſunt dici in Dominicis, neque in duplicibus, neque aliis diebus, quibûs non licet dicere Miſſas Votivas, vel *de Requiem* privatas. H. N.

44. ℟. 1. Miſſæ Solemnes *de Requiem* inſepulto, ſive præſente in Eccleſia corpopore non poſſunt dici in Feſtis Nativitatis,

&

& Epiphaniæ Domini, in Feſtis Paſchæ, Pentecoſtes, Corporis Chriſti, aliisque Feſtis primæ claſſis univerſalis Eccleſiæ: item, in Feſtis Dedicationis, & Sancti Titularis illius Eccleſiæ, in qua exponendum eſſet corpus defuncti: item, in Feſtis Sanctorum Fundatorum, ſeu Patriarcharum Sacrorum Regularium Ordinum: item, in Feſtis Patronorum Titularium totius Sacri Ordinis, quale in noſtro Seraphico Ordine eſt Feſtum Immaculatæ Concept. B. V. M. item, in Feſtis Titularibus totius Provinciæ, vel Congregationis, quale in noſtra Provincia Bavarica eſt Feſtum S. Antonii Paduani. Ità conformiter Rituali Romano cit. Ratio eſt: quia hujusmodi Feſta ſunt primæ claſſis, veréſque magnæ ſolemnitatis, ùt de ſe patet. Confirmatur ex Decreto S. Rit. Congreg. 5. *Julii*, 1698. quod noviſſimè Cajet. Merati Sac. Rit. Congreg. Conſuetor in *Indice Dectetor. num.* 525. refert, & ſic ſonat: *In duplicibus primæ claſſis, etiam præſente corpore, non poteſt cantari Miſſa Defunctorum, & multò minùs dicenda eſt una Miſſa privata.* ℞. 2. In Triduo ſacro non poteſt, etiam præſente corpore, cantari Miſſa ſolemnis *de Requiem.* Ità S. Rit. Congreg. 11. *Aug.* 1736. apud Merati cit. *num.* 690. dicens; *In ſecundo Triduo majo-*

ris

ris Hebdomadæ (id eſt, Feriâ V. in Cœna Domini, Feriâ VI. Paraſceves, & Sabbato S.) *non poſſunt celebrari Exequiæ Defunctorum; & Officium & Preces recitentur privatim.* Accedit Decretum mox cit. *In duplicibus primæ claſſis, etiam præſente corpore, non poteſt &c.* Quapropter (inquit idem Merati cit. *part.* 1. *tit.* 5. *n.* 2. *Obſervat. II.*) nullo modo poteſt ad praxin deduci Durandi ſententia, quam Gavantus videtur admittere, ſeu ſaltem non improbare. Ex dictis hoc ipſo etiam ſequitur, Miſſam ſolemnem *de Requiem*, etiam præſente corpore, non poſſe cantari Fer. II. & III. Paſchæ & Pentecoſtes, Decreto abſolutè dicente, *in duplicibus primæ claſſis &c.*

Dices, talî modô defraudari animas ſuffragiô, quô è purgatorio citiùs liberari poſſent. ℞. 1. ex hoc argumento ſequi *primò*, Summos Pontifices Alexandrum II. Innocentium III. & Honorium III. (in locis à Merati *p.* 1. fol. mihi 46. citt.) non bene ordinâſſe & decreviſſe, ut Sacerdotes ſemel in die unam Miſſam ſolummodo celebrent, excepto die Nativitatis Dominicæ, & niſi neceſſitatis caſus (de quo Innocent. III. & infra) aliud ſuadeat; *Quacunque Sacerdos dignitate præfulgeat, plures eodem die Miſſas dicere non audeat,* inquit Honor.

nor. III. *cap. Te referente. De Celebrat. Missar.* Sequitur *secundò*, etiam Feriâ VI. Paraſceves Miſſas privatas pro defunctis, ſaltem in Altari privilegiato permittendas & celebrandas eſſe ob eandem rationem in Objectione allatam. ℞. 2. Defunctos hìc & nunc ſufficienter juvari poſſe, ſi pro iis privatim Officium & Preces recitentur, Indulgentiæ plenariæ defunctis applicabiles applicentur, Miſſæ privatæ in Feſto Paſchæ, & duobus ſequentibus diebus (non tamen *de Requiem*) celebrentur, aliáque pia opera devotè peragantur. Et nunquid melior eſt obedientia, quàm victimæ? Sed occaſione dictorum, & quia difficultas, an Feriâ V. in Cœna Domini, & in Sabbato S. omnes aliæ Miſſæ, excepta ſolemni, prohibitæ ſint, multos forſan divexat, ſubjunguntur ſequentia.

45. *Primò* : Feriâ V. in Cœna Domini, de ſe loquendô, non eſt illicitum, nec prohibitum ſingulis Sacerdotibus Miſſam celebrare. Ità Suarez *diſp.* 80. *ſect.* 2. ℣. *Supereſt verò.* Soto, Navar. Angelus, Vaſq. Diana &c. Ratio eſt : quia nullibi conſtat de prohibitione, neque de jure ſcripto, neque ex conſuetudine vim legis habente. Quamvis enim Sacerdotes communiter ea die non celebrent, quia communicaturi ſunt in Miſſa

ſolem-

ſolemni, nihilominus hoc faciunt ex decentia, vel devotione, non ex obligatione. Unde (aït Suarez) licèt multi Sacerdotes eo die non ſacrificent, tamen alii plures docti, pii, ac timorati ſacrificant ſinè ullo ſcrupulo. Ex quibus ſequitur, Sacerdotes privatos nullo modo peccare hac die celebrandô, ſecluſa prohibitione ſuorum Prælatorum, & maximè Epiſcoporum; etſi conſulendum omnino ſit iis, ut à Celebratione abſtineant, atque ad Eccleſiæ ornatum, cultum Divinum, populique communem ædificationem ſacram Communionem de manu Celebrantis accipiant. In hoc tamen caſu (ſecluſô ſcandalô) non eſt obligatio, ut communicaturi Stolam è collo pendentem deferant. Quamvìs enim adducatur præceptum Conc. Braccar. III. relatum *c. Eccleſiaſtica. diſt.* 23. quo jubentur Sacerdotes ſub pœna Excommunicationis laico moram communicaturi Stole induere per modum Crucis, conſuetudine (ſaltem quoad gravem obligationem) abrogatum docent DD. & ratio eſt: quia non exercent Officium Ordinis. Manual. Paroch. *art.* 4. *n.* 10. & Dominic. Bello Decret. S. R. C. *c.* 2. ℣. *Hebdomada ſancta. n.* 31. ibi : *Uſus Stolæ* (in Communione Cleri Feriâ V. Cœnæ Domini in Miſſa ſolemni) *non*

non est etiam Sacerdotibus necessarius. Vid. etiam Quarti *p.* 2. *tit.* 10. *sect.* 3. *dub.* 3. ℣. *Quinta difficultas.* & DD. apud ipsum citt. imò, ùt ait Suarez *disp.* 68. *sect.* 1. ℣. *Secundò.* Viri etiam timorati solent Stolam omittere facilè, quando commodè servari non potest. Quod quidem & in aliis casibus, e. g. pro accipiendo Viatico notandum est. Porro, neque Superiores & Prælati peccant, si (speciali Episcopi prohibitione non extante) permittant paucos Sacerdotes, saltem ob rationabilem causam secretò celebrare, dummodo non sit impedienda solemnis Communio Cleri.

Dices, referri nonnulla Sac. Rit. Congreg. Decreta contraria, seu Missæ privatæ celebrationem prohibentia. ℟. det Quarti *p.* 1. *Proœm. dub.* 5. ℣. *Circa Decreta.* considerandum esse primò, an de illis constet authenticè. Deinde, etiamsi constaret, dicendum est, illis non præcipi, nisi ut fiat Communio Cleri in Missa solemni, & præceptum afficere Prælatos & Superiores, non autem privatos Sacerdotes. Quòdsi autem quæras, an & quomodo peccarent Prælati & Superiores, si tot Sacerdotes permitterent celebrare, ut omittenda sit Communio Cleri in Missa solemni, vel fieri non possit cum debita solemnitate juxta

consuetum Ecclesiæ Ritum? ℞. hoc diiudicandum esse ex circumstantiis: nam, si ex tali omissione gravis perturbatio, populive offensio probabiliter timetur, videtur grave peccatum; sin minùs, erit peccatum veniale. Quarti cit. ℣. *Utrùm autem.*

Urgebis, ex novo Decreto S. R. C. & publica prohibitione Clem. XI. 23. *Mart.* 1701. & 20. *April.* 1707. & 15. *April.* 1710. interdictum esse, ampliùs in Cœna Dom. aut Sabbato Sancto in una, eadémque Ecclesia, præter Missam solemnem habere aliam privatam, prout notat Kreſslinger in *Supplem. ad Theol. Moral. Reiffenst. tr.* 14. *dist.* 5. *q.* 9. *n.* 110. *in Addit.* ℞. si de hujusmodi prohibitione authenticè constat, utique parendum esse; nisi idem de hac prohibitione dicendum sit, quod mox de aliis Sac. Rit. Congregationis Decretis dictum est. Atque sub hac Responsione dicta *hoc, & seq. num.* intelligenda, & verba, *de se loquendô*, apposita bene advertenda sunt.

46. *Secundò* : In Sabbato S. de se loquendô, licitum est, privatim celebrare (seclusô scandalô, & nisi specialis Superiorum, maximè Episcoporum extet prohibitio) non tamen simpliciter, sed solùm post Missam solemnem, vel cœptâ Missâ solemni. Ità ex probabiliori Quarti *p.* 1,

Prooem. dub. 5. ℣. *Dubitatur* 3*tiò.* Suarez, Fagund. Persic. Amic. Diana &c. ab eodem citt. contra alios docentes, licitum esse, seclusô scandalô, celebrari Missas, etiam privatas à summo manè & ante Missam solemnem, horîs videlicet aliàs consuetîs. Ratio probabilioris sententiæ contra hanc adam est: quia eatenus licitum est celebrare, quatenus fit anticipatio Mysterii Resurrectionis, & lætitiæ Paschalis: sed hæc non incipit, nisi in Missa solemni, quando cantatur, *Alleluja*, & pulsantur campanæ; ergo tunc, & non antè licitum est celebrare. Qualiter autem in hoc casu Missæ privatæ celebrandæ sint, declarat Quarti dicens: Tenendum est, Missam privatam dici debere sinè Introitu, prout dicitur Missa solemnis: quia non est licitum aliquid addere Ritibus in Missali præscriptis. Et ità servaturRomæ in Ecclesia S. Marthæ prope Basilicam S. Petri, ubi ex privilegio celebrantur Missæ à summo manè usque ad meridiem. Ità ille. At, nunquid in hujusmodi Missa etiam Vesperæ dicendæ sunt? Affirmativam tenet Arnaud *de Sabb. S. Tit.* 10. *n.* 27. Sed negativa juxta alios apud Gav. *p.* 4. *tit.* 10. *n.* 44. tenenda est; quia Vesperæ sub Missa solemni cantandæ correspondent tempori Quadragesimæ,

quo in Choro dicuntur ante comestionem, & in hoc tantùm casu sub Missa solemni; cùm autem extra Chorum nulla sit hujus obligatio, sed licitè Vesperæ dicantur tempore pomeridiano, idem de Vesperis in Missis privatis hoc casu intelligendum est, maximè quia Rubrica sic sonat: *Post sumptionem Sacramenti, pro Vesperis* (NB.) *in Choro cantatur Antiph. Alleluja &c.* Unde

Pro praxi, Missa privata hac die (ab illis, quibus celebrare licitum est) sic fieri poterit: Sacerdos stans ante Altaris gradus incipit Missam, *In nomine Patris &c.* dicit Psalm. *Judica me Deus &c.* cum *Gloria Patri &c.* facit Confessionem, & alia omnia recitat usque ad, *Oramus te Domine &c.* inclusivè, ùt aliàs. Osculatô Altarî, dicit in mediô (omissô *Introitu*) novies *Kyrie eleison*, & *Gloria in excelsis &c.* ùt in Missali, non tamen sub hoc pulsantur tintinabula, nec campanæ, quia hæc spectant ad solemnitatem Missæ solemnis. Deinde subsequuntur cætera, ùt in eodem Missali Romano notantur. Non tamen dicuntur Vesperæ, neque Antiph. quæ *Communio* dicitur, ante Postcommunionem, sive Orat. *Spiritum nobis &c.* quia nihil licet addere, quod in Missali non notatur, ùt mox dictum est; &, si

hac vera ex ratione omittitur *Introitus*, quare *Communio* dicatur?

47. ℟. 3. In Dominicis quibuscunque per annum, nisi in iis occurrat Festum primæ classis sive universale, sive particulare, potest, præsente corpore, Missa solemnis Defunctorum celebrari. Ratio est: quia Sac. Rituum Congregatio hoc concedit in Dominicis absque exceptione. Nec dicat Henric. Pisart. p. 1. tit. 5. n. 15. *Per Dominicas hìc intelligendæ veniunt Dominicæ per annum, non privilegiatæ primæ classis*; ex quibus verbis concludendum esset, in Dominica 1ma Adventûs, 1ma Quadragesimæ, Passionis, Palmarum, & Dominica in Albis non posse in dicto casu Missam solemnem *de Requiem*, præsente in Ecclesia corpore, celebrari. Ratio esse potest: quia Dominicæ 1. classis præfatæ æquiparantur Festis primæ classis. Sed ℟. negandô suppositum; ideo enim, ùt inquit Gav. *in Rubr. Breviar. Rom. sect.* 3. *cap.* 5. *n.* 11. Dominicæ *primæ classis* cognominantur, quia excellunt aliis, quibus cedunt etiam Patroni (Principales) neque unquam omittuntur, id est, semper fit Officium Divinum de tali Dominica, occurrente quocunque Festo, etiam primæ classis, ùt patet ex *Tabell. Occurr. n.* 1. Idem habet Arnaud *tr.* 2. *p.* 1. *tit.* 4. *n.* 3.

48. ℟. 4. In Festis, quamvis sint 2. classis, vel sint Festa Fori, & non primæ classis, potest præsente corpore celebrari Missa solemnis Defunctorum. Desumitur ex Rit. Rom. & concessione S. Rit. Congregationis supra *num.* 43. *Not. I. & II.* allegatis. Opponit iterum Pisart cit. dicens: *Æquum videtur, ut 2. classis Festa de præcepto in populo excipiantur.* Sed contra est, quòd tam Rituale Romanum, quàm concessio S. R. Congregationis indistinctè loquantur de *die Festo*, nisi magna diei celebritas obstet. Unde etiam Merati *p.* 1. *tit.* 5. *n.* 2. *Observat. II.* ait: *Etiam in Festis de præcepto* (id est, in Festis Fori) *dummodo non sint primæ classis, potest celebrari Missa solemnis Defunctorum cadavere præsente.* Hoc gratis conceditur, quòd, si Festum 2. classis, aut Festum Fori magna cum Solemnitate specialiter celebratur, æquum videatur, ut Exequiæ cum Missa *de Requiem* transferantur. Porro, addit quidem Baruffaldus cit. *n.* 44. celebrari non debere Missam Defunctorum præsente corpore diebus, quibus neque de duplici fieri potest, utpote in majori Hebdomade &c. sed Responsio est eadem, quæ supra *Resp.* 3. *num. præc.* Quòd si autem quæras, utrùm in adductis Responsionibus sub ly *Præsente corpore*, intelligenda sit *præ-*

sen-

ſentia phyſica, vel ſufficiat *moralis*, e.g. ſi corpus ſive ex conſuetudine, ſive ex alia cauſa in Eccleſia non exponatur, ſed ante Miſſam ſepeliatur, atque eo ſepulto immediatè Miſſa ſequatur? ℞. in hujusmodi caſu ſufficere præſentiam moralem; quia non videtur Rituale Romanum & conceſſio S. R. Congregationis in ſenſu grammaticali, ſed morali accipiendum, & utique in ſimili caſu præſentia moralis phyſicæ æquipollere videtur?

49. Quid autem intelligendum eſt ſub verbis Ritualis Rom. dicentis: *Cùm tamen Conventualis Miſſa, & Officia Divina non impediantur?* ℞. Verba *Conventualis Miſſa* intelligenda ſunt de Miſſa Conventuali, ſeu Principali in illis Eccleſiis, ubi eſt obligatio eam quotidie, vel ſaltem aliquoties in hebdomade cantandi, ſcilicet in Eccleſiis Cathedralibus & Collegiatis, non tamen in aliis, niſi in his aliunde ſit obligatio; neque in Eccleſiis Regularium: in his enim probabiliùs nulla eſt obligatio cantandi Miſſam neque diebûs ferialibûs, neque Dominicîs & Feſtivîs, niſi vi Regulæ, Fundationis &c. aliud faciendum ſit. Quarti *p.* 2. *tit.* 3. *ſect.* 1. *dub.* 4. Nec obſtat conſuetudo nonnullarum Religionum, in quibus ſolet infallibiliter cantari Miſſa vel quotidie, vel ſaltem

Dominicîs, festisque diebûs; quia consuetudines hujusmodi non habent vim legis, neque (ùt supponitur) introducuntur, aut introductæ sunt animô obligandi. Idem *ibid.* ex Diana. Imò, ùt loquitur Tambur. *de Sacrif. l.* 1. *c.* 6. *§.* 2. *n.* 9. ex eo, quòd probabiliter Ecclesiæ Regularium non sint Collegiatæ, sequitur, Regulares non teneri ad celebrandam (saltem quotidie) Missam Conventualem. Concordat noster Sanctorus de Melphi in *Stat. Gen.* qui ℣. *Missa. num.* 4. sic ait: *Missam Conventualem celebrare tenemur propter decorem Ecclesiæ, Fratrum, & sæcularium consolationem, & exemplum, non tamen quotidie, aut sub mortali, sed sub gravi veniali; nec omnino ad duas Conventuales Missas tenemur, quando in Missali assignantur. Constit. c.* 3. *Stat.* 6. Hæc ille. Sed hoc loco inspiciendum est, quid S. Regulæ, Fundationes, Constitutiones &c. à suis exigant.

50. Denique, quid Rituale Rom. per verba *Officia Divina non impediantur*, velit, explicat Baruffaldus cit. *n.* 49. dicens: Nomine Divinorum Officiorum venit hìc non tantùm Missa (subintellige, Conventualis, seu Principalis) sed & Horæ Canonicæ, Processiones, Conciones, & quæcunque aliæ functiones, quæ fieri debent de neces-

necessitate in tali die: quæ Officia anticipare, vel posticipare, pro canenda Missa Defunctorum præsente corpore, esset inconveniens & contra Ritum. Et hæc tandem pro *Prænotione* dicta sufficiant.

TRACTATUS IN PARTEM III. RUBRICARUM MISSALIS ROMANI, DE DEFECTIBUS IN CELEBRATIONE MISSARUM OCCURENTIBUS.

Mpla profectò, & ſpatioſa eſt via Materiarum hujus Tractatûs, per quam ambulandum nobis erit; tametſi Rubrica omnia quaſi in compendium collegiſſe videatur. Ne ergo diverſitas, & copia Materiarum confuſionem, aut legentibus tædium pariant, ſed omnia rite, ordinatè, utiliter, & commodè procedant, omnia, ſervato ordine Titulorum, & Titulorum Paragraphîs, juxta ordinem ipſius Miſſalis Romani ordinata proponuntur. Sit ergo

TITULUS I.

De Defectibus in Celebratione Missarum occurrentibus.

Sacerdos celebraturus, omnem adhibeat diligentiam, ne desit aliquid ex requisitis ad Sacramentum Eucharistiæ conficiendum. Potest autem defectus contingere ex parte Materiæ consecrandæ, & ex parte Formæ adhibendæ, & ex parte Ministri conficientis. Quidquid enim horum deficit, scilicet Materia debita, Forma cum Intentione, & Ordo Sacerdotalis in conficiente, non conficitur Sacramentum. Et his existentibûs, quibûscunque aliîs deficientibûs, veritas adest Sacramenti. Alii verò sunt defectus, qui in Missæ celebratione occurrentes, etsi veritatem Sacramenti non impediant, possunt tamen aut cum peccato, aut cum scandalo contingere. *Rubrica.*

1. Hæc

1. HÆc Rubrica eſt generica, quæ quaſi in compendio & ſynopticè omnia, quæ in SS. Miſſæ Sacrificio defectuoſa contingere poſſunt, complectitur. Agit etenim *primò*, de defectibus ſubſtantialibus, quales ſunt defectus ex parte Materiæ, & ex parte Formæ, & ex parte Miniſtri, vel Ordine ſacerdotali non inſigniti, vel inſigniti quidem, ſed ſinè intentione debita celebrantis. Agit *ſecundò*, de defectibus accidentalibus quibuſcunque, qui veritatem quidem Sacramenti, & valorem Sacrificii non impediunt, reatum tamen peccati mortalis vel venialis ſecundùm materiæ quantitatem & qualitatem non evadunt. Agit *tertiò*, de diligentia Celebraturi, ut omnimodè curet, ne aliquid ex requiſitis ad Sacramentum Evchariſtiæ conficiendum, id eſt, ad SS. Miſſæ Sacrificium validè & licitè celebrandum deſit. Cùm verò Rubrica de Defectibus ſubſtantialibus & accidentalibus multa (in ſequentibus videnda & dignoſcenda) recenſeat, hoc loco ſolummodo *de Diligentia celebraturi* unum vel alterum breviter proponitur. Sequitur proin

2. Quæſtio: Qualis ſit obligatio cavendi defectus ſubſtantiales, & accidentales in genere? ℞. 1. Sacerdos celebraturus

rus tenetur ſub peccato mortali præcavere quoſcunque defectus ſubſtantiales Sacrificii. Quarti *p.* 3. *tit.* 1. *ſect.* 1. *dub.* 2. eſtque certiſſima ſententia. Quapropter, ſi Sacerdos ante inchoatam Miſſam prævideat, non adeſſe vinum, vel Hoſtiam, nec tempore opportuno haberi poſſe, tenetur abſtinere, etiamſi urgeat præceptum Eccleſiæ de audienda Miſſa, aut ſi per modum Viatici communicandus eſſet infirmus. Ratio eſt: quia irritum facere SS. Sacrificium, eſt grave ſacrilegium: ſed deficiente alterutra materia Sacrificium ex communi DD. ſententia eſt irritum, vel ſaltem mutilum & non integrum, eò quòd (ùt ſupra *Prænot. num.* 2. vidimus) conſecratio utriuſque ſpeciei ſit de eſſentia Sacrificii; ergo. Imò, ſi Sacerdos exiſtat ad Altare, & in progreſſu, ante Hoſtiæ conſecrationem, advertat defectum vini qualitercunque provenientem, & impotentiam ſupplendi, non poſſet licitè conſecrare Hoſtiam, ſed teneretur diſcedere ab Altari, cavendô ſcandalum, quantùm fieri poteſt, populúmque de illicititate unam ſolummodo ſpeciem conſecrandi informandô. Suarez *diſp.* 75. *ſect.* 6. ℣. *Atque hinc*, Averſa *q.* 11. *ſect.* 16.

3. ℞. 2. Sacerdos tenetur ſub peccato

to mortali ex genere suo adhibere diligentiam moralem ad cavendos & supplendos defectus accidentales. Quarti cit. *dub.* 3. ex D. Thom. *q.* 83. *ar.* 6. Suarez, Aversa. Unde, si hujusmodi defectus prævideatur ante inchoatam Missam cum impotentia illum cavendi, regulariter loquendô potiùs omittenda est Missa, quàm cum tali defectu dicenda. Dictum est, *regulariter loquendô*; quia, si ex omissione Missæ sequeretur scandalum, vel simile grave incommodum, e. g. in maxima solemnitate, & defectus esset levis, permitti poterit, ut Missa dicatur, & tunc non imputabitur ad culpam, v. g. si Hostia est aliquantulùm fracta, vel vinum verum quidem, sed non omnino sincerum &c. Suarez *disp.* 84. *sect.* 2.

Si autem hujusmodi defectus cum impotentia cavendi non fuerit prævisus ante Missam, sed advertatur in progressu ejusdem Missæ, servanda erit Regula D. Thom. 3. *p. q.* 83. *art.* 6. *ad* 2. nempe: si defectus advertatur post consecrationem etiam solius Hostiæ, e. g. si Sacerdos recordetur, se non esse jejunum, prosequenda erit Missa; quia Sacrificium substantialiter inchoatum non debet relinqui imperfectum ob ritum accidentalem. Quòd si advertatur defectus

ante

ante Consecrationem, & Cæremonia gravis sit, omittendum potiùs erit Sacrificium, quàm indebitô modô conficiendum, nisi grave scandalum timeretur. In dubio autem & gravi perplexitate, seu difficultate eligendum erit, quod habet minus periculi, & minus malum putatur. Ità D. Thom. supra. Vid. etiam Suarez *disp.* 84. *sect.* 2. in fine, ubi ait: Si tempore Oblationis Calicis Sacerdos intelligat, deesse aquam, & non possit expectare, donec afferatur, potiùs debet omittere, quàm ulteriùs progredi, aut consecrare sinè mistione aquæ; quia, juxta ritum Ecclesiæ, illa censetur res valde gravis. Hæc ille. Vid. etiam dicta *num.* 63.

4. ℟. 3. Defectus accidentales, postquam commissi sunt in ipso actu Celebrationis, non sunt supplendi regulariter loquendô, resumendô omissa, & iterandô præpostero ordine, quod priùs dicendum, vel faciendum erat. Ità Quarti ex D. Thom. Suarez *disp.* 85. *sect.* 2. ℣. *Secundò. ibid. citt.* Dictum est iterum, *regulariter loquendô*; quia si in aliquo casu aliter statuatur in Rubricis, ùt de miscenda aqua cum vino, etiam immediatè ante Consecrationem Calicis, quando suo tempore non fuit apposita, servandum erit, quod Rubricæ præscribunt,

bunt, infra *tit*. 4. §. 7. Idem intelligendum est, si Sacerdos ante Consecrationem advertat, se Oblationem Hostiæ, vel Calicis, vel utriusque sive advertenter, sive inadvertenter omisisse. Similiter, si Sacerdos aliquid omisit, & paulò post advertat, se prætermisisse aliquam ex partibus præcipuis, ùt Evangelium inchoatô jam Symbolô, vel Offertoriô, deberet suo ordine reassumere: quia minus malum est id, quando in continenti fit, quàm illud omittere; semper tamen in supplendis his defectibus accidentalibus eligendum est, quod minùs potest offendere populum. Quarti cit.

5. Quòd si autem defectus sit modicus, e. g. advertit quis inchoata jam Præfatione, se Orationem aliquam Secretam omisisse, non est Præfatio interrumpenda, nec Secreta omissa post Præfationem, vel inter Postcommuniones reassumenda; quia hæc reassumptio ordinem Missæ turbaret. Idem intellige, si quis inconvenientem Epistolam, vel Evangelium legit, & in progressu primùm advertit. Item, si quis finitâ Missâ ad Sacristiam reversus advertat, se in fine Evangelium inconveniens legisse, superflua foret Religio, si aliud conveniens in Sacristia, sive adhuc indutus vestibûs sacrîs, sive jam exutus vellet legen-

dô

dô supplere; quia Evangelium privatim recitatum non potest esse pars publici Sacrificii. Tamburin. *de Sacrif. l.* 2. *c.* 5. §. 2. *n.* 23.

6. Sed quid? Sacerdos celebraturus, & ad Sacristiam veniens non invenit, nec ob distantiam habere potest Hostiam majorem, licèt adsint minores, poteritne consecrare minorem, sive sit celebraturus ex necessitate, sive ex devotione? ℞. affirmativè in utroque casu. Ità Tambur. *de Sacrif. l.* 2. *c.* 8. §. 8. *n.* 16. Ratio est: quia nec ullum præceptum adest, nec ullam constat esse consuetudinem, ùt obligantem de consecranda Hostia majore vel minore (maximè deficiente majore, ùt in casu hoc) utrobique enim Sacrificium æquè perficitur. Quòdsi gravis offensio imperitorum timeatur, facilè de rei veritate instrui poterunt. Vid. etiam dicenda *infra num.* 330.

7. Quid *secundò*? Sacerdos consecraturus est duas Hostias majores, unam pro se, alteram pro Monstrantia, statim post suam Missam pro Comprecatione XL. horarum exponendam; ast ad Sacristiam veniens præter minores unam tantùm majorem invenit, & aliam intrà hoc tempus habere non potest. Quare consecrat ma-

jorem illam & alias minores pro communione populi, ac reservata majore sua pro Monstrantia, accipit unam minorem a se mox consecratam, quam de more frangit, particulam ex ea in Calicem immittit, ac tandem sumit. Nunquid recte? ℟. affirmativè. Ità Tambur. cit. *n.* 18. Ratio est: quia hic Sacerdos adhuc verè communicat de suo Sacrificio, ad quod utique tenetur ex *c. Relatum.* 12. *de Consecr. dist.* 2. ibi: *Quale erit illud Sacrificium, cui nec ipse Sacrificans particeps esse cognoscatur?* Dictum est autem, *accipit unam minorem à se mox consecratam*; si enim solam minorem pro se consecravit, non potest hanc pro Monstrantia reservare, & aliam majorem ab altero præconsecratam locò majoris sumere. Idem cit. ex *c. cit.* Et ratio est; quia in hoc casu non sumeret integra Sacramenta juxta institutionem Ecclesiæ. Vid. infra *tit.* 10. §. 4. Unde nullo modo probari potest illud, si Sacerdos consecrat Hostiam majorem, cum intentione eam in Monstrantia exponendi, & illam veterem, quæ hactenus in Monstrantia extitit, solam sumendi. Idem *ibid.* Lugo, & communissima DD. Duas itaque in hoc casu consecrare debet Hostias, quarum unam sumat cum illa, quam accipit ex Monstran-

tia;

tia, & alteram neo-consecratam in Monstrantia locò prioris reponat. La Croix *l. 6. p. 2. n.* 185. Nec dicas: potest Sacerdos die Parasceves sumere Hostiam pridie consecratam ab alio; Ergo. ℞. Hoc fieri ex dispensatione Ecclesiæ, non autem in casu priori. Deinde negatur paritas; quia Feriâ VI. Parasceves non offertur Sacrificium, saltem propriè dictum, secus in casu priori. Vid. dicenda *infra num.* 328.

8. Quid ergo faciet Sacerdos, si Hostiam majorem in Monstrantia exponere debet, suam verò reservare non potest, poteritne, donec de majori consecrata provideatur, minorem consecratam interim exponere, vel (forsan meliùs) minorem consecratam majori non consecratæ affigere, & sic utramque simul exponere? ℞. cum omnino minorem consecratam exponere posse, nullo autem modo minorem consecratam maiori non consecratæ affigere, & sic utramque simul exponere. Ratio prioris est: quia, deficiente Hostia majore, potest minorem consecrare, ùt *num.* 6. vidimus; ergo etiam similis exponi poterit. Ratio 2di est: quia esset periculum idololatriæ, quamvìs materialis, quod nullo modo licet. Nec dicas: potest ex rationabili causa permitti

alterius peccatum nedum materiale, sed etiam formale; ergo. ℟. enim, negandò consequentiam; quia in nostro casu, permittendi alterius peccatum materiale, nulla est rationabilis causa; cùm impediri possit ac debeat per expositionem solius Hostiæ minoris consecratæ. Vid. Tambur. cit. *n.* 23. *Quarti p.* 2. *tit.* 8. *sect.* 2. *dub.* 7. At, inquies, hoc non bene audiet coram populo. ℟. Pejùs audire, si formaliter peccas, & rescit populus peccatum tuum. Et nunquid etiam pejùs audiret coram populo, si resciens hic deceptionem tuam scandalizaretur, murmuraret &c. Tibi ergo, & socordiæ tuæ imputes, si coram populo non bene audias. Vid. *infra num.* 329.

TITULUS II.

De Defectibus Materiæ.

Defectus ex parte Materiæ possunt contingere, si aliquid desit ex iis, quæ ad ipsam requiruntur. Requiritur enim, ut sit panis triticeus, & vinum de vite: & ut hujusmodi Materia consecranda in actu Consecrationis sit coram Sacerdote. *Rubrica.*

9. QUòd Panis & Vinum sint Materia propria Sacramenti Evcharistiæ, patet ex hac Rubrica, éstque de fide definitum in Concil. Florent. in Decreto Eugenii, & in Lateran. cap. *Firmiter.* ùt refert Quarti *p.* 3. *tit.* 2. *sect.* 1. *dub.* 1. Ratio est voluntas & institutio Christi, quæ constat ex facto ejusdem in ultima Cœna, éstque hæc Materia præfigurata in Sacrificio Melchisedech; unde canit Ecclesia in Officio SS. Corporis Christi: *Sacerdos in æternum Christus Dominus secundùm ordinem Melchisedech, panem & vinum obtulit.* Dicit autem Rubrica: *Requiritur, ut sit panis triticeus, & vinum de vite.* Ex quo liquet, esse de necessitate præcepti, ut non conficiatur hoc Sacramentum in una sola specie, prætermittendô aliam. Ità D. Thom. *q.* 77. *a.* 1. *ad* 2. & omnes Theologi apud & cum Quarti cit. *sect.* 1. *dub.* 2. Ratio est: quia in Evcharistia reperitur nedum ratio Sacramenti, sed etiam Sacrificii; Christus autem instituit, ut non nisi offerendô Sacrificium conficiatur hoc Sacramentum, ùt patet ex illis verbis: *Hoc facite in meam commemorationem*, vel, ùt ex Missali Romano dicitur: *Hæc quotiescunque feceritis, in mei memoriam facietis.* Unde, inquit Quarti, colligitur, hoc præceptum non esse solùm humanum

& Ecclesiasticum, sed per se & primariò esse præceptum Divinum ipsius Christi, consequenter in nullo unquam casu licitè fieri consecrationem in una solùm specie, sed fore immane sacrilegium. Ità DD. apud Suarez *disp.* 43. *sect.* 3. *& seq.* Sporer *Theol. Sacram. p.* 2. *c.* 3. *sect.* 2. *n.* 131. cum comunissima. Utrùm autem ex dispensatione Summi Pontificis id possit esse licitum, dictum est in *Pranot. num.* 2.

10. Porro, dicit Rubrica: *Hujusmodi materia consecranda in actu consecrationis sit coram Sacerdote.* Ex hac Rubrica certum est *primò*, materiam consecrandam debere necessariò præsentem esse Sacrificanti; isthoc enim requirunt pronomina *Hoc*, & *Hic*, quæ sunt demonstrativa, & ex vi suæ significationis designant rem præsentem; sive, ùt Theologi loquuntur, pronomina *Hoc* & *Hic* substantivè sumpta, significant ens singulare ac individuum determinatum, quod est Corpus & Sanguis Christi, ità ut sensus sit: *Hoc* ens, quod substat accidentibus panis in fine propositionis essentialis, seu verborum Consecrationis, *est Corpus meum.* Idem dic de ly *Hic* in forma Consecrationis Calicis.

11. Certum est *secundò*, ut Consecratio licitè fiat & absque peccato mortali,

ma-

materiam debere esse super Altare coram Sacerdote, & super Aram & Corporale; imò & Hostiam majorem debere esse in manibus Sacerdotis. Ità Quarti cit. *sect.* 2. *dub.* 2. Ratio autem quoad majorem Hostiam in manibus tenendam, est: quia secundùm omnes DD. usus Aræ consecratæ, & paritèr Corporalis in Missis præcipitur sub mortali, ut super illis, & non extra debeat esse tum Calix, tum Hostia, præcipuè tempore Consecrationis, & post Consecrationem, & graviter peccaret, qui extra Corporale vellet ea consecrare; ergo etiam graviter peccaret, qui tempore Consecrationis suam Hostiam non teneret in manibus; eò quòd hic ritus gravior sit usu Aræ & Corporalis, tum quia fundatur in facto Christi, *Accepit panem in Sanctas, ac venerabiles manus suas*, ùt habetur in Canone Missæ; tum quia excellentiorem habet significationem. Ità ille. Dictum est autem, *suam Hostiam*; si enim in casu, e. g. in Cœna Domini, consecraret duas vel tres Hostias majores, sufficit, si suam solam in manibus teneat, & alias coram se super Corporali, ùt alias minores pro communione populi, præsentes habeat.

12. Certum est *tertiò*: peccare mortaliter Sacerdotem, qui consecrat Particu-

las pro communicandis intrà Tabernaculum clausum existentes. Ità Quarti cit. *dub.* 5. Utrùm autem saltem validè possint consecrari, probabiliùs negatur; quod idem de Hostiis sub mappa Altaris, vel sub Corporali latentibus intellige. Ità Pasq. Aversa, Laym. Coninch &c. Ratio est: quia non sunt moraliter præsentes, nec possunt designari seu demonstrari in se, neque ratione continentis. Nec dicas: ergo nec Hostiæ in Pyxide, seu Ciborio clauso validè consecrantur. ℞. enim, negandô illatum; quia Hostiæ in Pyxidæ seu Ciborio clauso sunt moraliter præsentes ratione continentis ordinarii, &, ùt inquit Laym. *l.* 5.*tr.* 4. *c.* 2.*n.* 10. contentum cum continente reputatur, & moraliter præsentatur, Lugo, Aversa, Dicastill. Suarez &c. Secus est de existentibus in Tabernaculo; hoc enim non habet rationem continentis ordinarii, sed æquiparatur parvo cubiculo, in quo ceu in custodia manet Christus sub speciebus non expositus sensibus. Cùm igitur Hostia in alio cubiculo clauso existens validè consecrari nequeat ob defectum præsentiæ moralis, ità nec Particulæ in Tabernaculo clauso. Pasq. &c. citt. apud Quarti cit. qui in fine addit, hujusmodi in Tabernaculo clauso consecratas Hostias

ratione dubii ſumendas eſſe poſt ſumptionem S. Sanguinis. Cæterùm putat quidem Quarti cit. *dub. 6. ℣. Dico ſecundò*, teneri ſub veniali Sacerdotem diſcooperire Pyxidem Particularum, & removere operculum ante Conſecrationem; quia tamen addit, *DD. dicunt, meliùs eſſe, ut diſcooperiantur*, hinc probabile videtur, nec venialiter peccaturum Sacerdotem, ſi non diſcooperiat. Sive autem diſcooperiat, ſive non, certum eſt illas Particulas conſecrari; ſubintellige, niſi alia fuerit Conſecrantis intentio.

TITULUS III.

De Defectu Panis.

§. I. Si Panis non ſit triticeus, vel ſi triticeus, admixtus ſit granis alterius generis in tanta quantitate, ut non maneat Panis triticeus, vel ſit alioqui corruptus, non conficitur Sacramentum. *Rubrica.*

Hæc Rubrica quoad materiam Panis tria proponit, quorum quodlibet, ſi adſit, invalidam reddit Conſecrationem. Et quidem.

13. *Primò* dicit: *Si panis non ſit triticeus, non conficitur Sacramentum.* Ex quibus

verbis patet, omnem & ſolum panem triticeum (ſeu ex farina triticea confectum) & uſualem eſſe materiam neceſſariam & ſufficientem Sacramenti Evchariſtiæ. Eſt communis & certa ſententia DD. apud Sporer *Theol. Sacram. p. 2. c. 3. ſect. 2. ſ. 2. n.* 134. & conſtat ex Concil. Florent. *in Decreto Unionis.* Unde Catechiſmus Roman. c. De Evchar. §. 12. *Nullus panis, niſi triticeus apta ad hoc Sacramentum materia putandus eſt : hoc enim Apoſtolica traditio nos docuit, & Eccleſiæ authoritas firmavit.* Eſt igitur ex his *Regula Generalis* hæc : Ex illo ſolo frumento conficitur certa hujus Sacramenti materia, quod in quavis Regione à peritis certò judicatur eſſe triticum. Omnis autem alius panis eſt aut abſolutè inſufficiens, aut certè materia dubia : quod ipſum ſufficit, ut quivis teneatur ab ea ſub gravi peccato abſtinere; adeò, ut ne quidem in extrema neceſſitate liceat conſecrare materiam dubiam, illam nimirum etiam, de qua inter Authores utrinque probabiliter diſceptatur, utrùm ſit materia valida, nec ne. Ità cum aliis Suarez, Alanus, Chappeaville, Gobat apud, & cum Sporer cit. *n.* 137. Ratio eſt: quia, cùm Sacramentum Evchariſtiæ ex una parte ſit ſumma veneratione digniſſimum:

ex

ex altera verò parte non ſit Sacramentum ſimpliciter neceſſarium ad ſalutem, nulla videtur poſſe occurrere cauſa moraliter ſufficiens ad conficiendum illud in materia dubia. Idem cum Scoto, Suarez, Maſtrio, Caſtropal. Herincx, & communi aliorum docet Aquilin. Aman in *Specul. Ordinand. n.* 556. dicens, nequidem licitum eſſe conſecrare Hoſtiam ex farina ſiliginea (idem dic de alia materia dubia) confectam, dum urget neceſſitas providendi moribundo, aut celebrandi Miſſam die Feſtivo, etiamſi ex defectu Hoſtiæ triticeæ populus non audiret Miſſam. Suarez, Herincx, Quarti cit. *dub.* 11. quia ex una parte hoc Sacramentum non eſt abſolutè neceſſarium ad ſalutem moribundi: ex altera verò potiùs ceſſat præceptum de audienda Miſſa die Feſtivo, quàm ut debeat conſecrari materia dubia cum periculo nullitatis, & gravis irreverentiæ erga SS. Eucharistiæ Sacramentum. Secus eſt de Baptiſmo; hic enim, cùm ſit Sacramentum abſolutæ neceſſitatis, poterit in neceſſitate in materia dubia adminiſtrari, non quidem abſolutè, ſed conditionatè; quia ſic pro poſſibili providetur ſaluti baptizandi, & præcavetur omne periculum irreverentiæ. Cæteroquin utique aliter diſcurrendum

dum est de Sacramentis, quæ consistunt *in fieri*, seu in usu, quàm de Evcharistia, quæ consistit *in facto esse*?

14. Ut autem certa ab incertis separemus, & cuivis in compendio innotescat, quænam pro consecratione Evcharistiæ sit materia, & absolutè sufficiens, quænam dubia, & quænam omnino incepta, sequentia subjungimus. *Primò* : Materia certa est omnis verè triticeus panis, ùt *num. præc.* dictum. Item ; Panis confectus ex specie frumenti Suevici (quod vulgò vocatur Fesen/ vel Kern/ & in aliquibus locis Dünckel/ latinè autem communiter dicitur *Spelta*, ab aliis *Far*) est apta materia Evcharistiæ ; cùm sit verè triticum, aut tritico strictè sumpto proximè accedat, imò usu & bonitate excedere dicatur. Quocirca ex eó tritico in iis partibus passim conficiuntur Hostiæ pro Evcharistia, utì observant DD. coṁuniter. Ità Sporer cit. *n.* 138. quamvìs Aquilin. Aman *n.* 557. ex D. Thom. Castropal. Henno &c. putet, panem ex Spelta & Farre materiam esse saltem dubiam ; quia licèt magìs accedant ad similitudinem tritici, non tamen communiter reputantur pro tritico. Sed de hoc vid. etiam *num. seq.*

Secundò : Materia dubia , & eò ipso excludenda , est omnis panis confectus ex aliqua frumenti specie, de qua dubitatur, an sit verum triticum : ùt sunt Siligo seu Secale (vulgò & propriè Roggen / vel Korn) Far, vel Spelta , & similes species frumenti, etsi satìs usuales, attamen inferiores triticô. De his enim magna est inter DD. controversia : multi enim affirmant, illas esse essentialiter triticum & differre solùm accidentaliter ob sterilitatem soli ; alii plures negant, dicentes, omnino esse species diversas essentialiter, & longè inferiores triticô , idcóque panem ex iis confectum non esse materiam aptam. Sporer ibid. *n.* 139. dicens tamen, priorem sententiam esse probabilissimam.

15. Dices, Sporerum sibi ipsi contradicere ; priùs enim dixerat panem confectum ex Spelta sive Farre esse materiam aptam : hìc autem dicit, esse materiam dubiam. Ante ℞. nota, quod Quarti cit. advertit, dicens , opinionum diversitatem circa Siliginem, Speltam & Far ortam esse ex diversa acceptione horum nominum ; unde, si hæc nomina significent quædam frumentorum genera valde deteriora triticô , dicendum est , non esse materiam aptam hujus Sacramenti ; quia non per-

tinent ad genus tritici, vel hoc est valde dubium. Quòdsi autem prædicta nomina aliter usurpentur, sicut alicubi usurpari solent, ut significent speciem tritici electi, quam Plinius *lib.* 28. *c.* 8. delicias tritici vocat, & siliginem etiam appellat, tunc nulli dubium est, esse aptam materiam panis consecrabilis; cavenda tamen est æquivocatio. Hæc Quarti citans Suarez, Lugo, Aversf. H. N. ℟. ad Instantiam, negativè. Priùs enim dixit, panem confectum ex specie frumenti Suevici (quod NB. vulgò vocatur *Spelta*, ab aliis *Far*) esse materiam aptam; cùm sit verè triticum &c. postea verò loquitur de Siligine, Farre, Spelta &c. propriè dictis, ideóque materia Evcharistiæ dubia sunt. Atque in hoc sensu intelligendus est etiam Aquilin. Aman. cit. Porro, quia panis confectus ex Amylo seu Amido (vulgò Amelmehl) est materia saltem dubia, hinc in omnium sententia grave foret sacrilegium, cum consecrare. Quarti cit. *dub.* 6. ex quo etiam *dub.* 8. habetur, Hostiam rubeam confectam cum cinnabere, etiam parùm admixto, esse materiam vel non aptam, vel meritò dubiam; quia per talem mixtionem materia, quamvis triticea, extrahitur à ratione panis usualis, & ad alium usum valde

di-

diversum destinatur, nempe ad sigillandas literas. Sporer. cit. *n.* 142. *&c.*

16. Cæterùm, materia certò inepta & insufficiens ad Sacramentum Eucharistiæ est omnis panis confectus ex aliqua frumenti specie, quam apud omnes constat, non esse triticum etiam latè sumptum, utpote panis ex hordeo, avena, milio, oriza, illo tritico Turcico, seu Indico vel Asiatico, ex ozimo seu fagopyro (vulgò Haydenkorn) & à fortiori omnis panis confectus ex fructibus arborum, utpote amygdalis, castaneis, nucibus &c. secundùm omnes. Sporer cit. *n.* 140. Item, panis confectus ex furfure triticeo (quod fit ex cortice tritici) non est apta materia Eucharistiæ. Quarti cit. *dub.* 3. Ratio: quia hujusmodi panis non est communis & usualis hominum, sed fieri solet ad usum canum &c. Utrùm autem panis triticeus elixus, & in jusculum redactus sit materia consecrabilis, ℞. det Diana *p.* 9. *tr.* 9. *resol.* 58. apud Quarti cit. *dub.* 7. negativè. Ratio est; quia hujusmodi panis, agente igne & aqua, effectus est quoddam mixtum artificiale, & quidem diversum à pane usuali, unde non dicitur simpliciter panis. Idem dicendum de massa farinacea cruda, vel oleô, butyrô, vel aquâ elixa. Laym. *l.* 5.

tr.

tr. 4. c. 2. n. 3. Secus est, si Hostia calore tantùm digitorum nonnihil madefacta sit; hæc enim madefactio non est panis in massam crudam transmutatio, sed modicissima solummodo alteratio, quæ Hostiam nec illicitè nec invalidè consecrabilem reddit. Manet ergo, omnem & solum panem triticeum, & usualem esse materiam necessariam & sufficientem, & consequenter licitam Evcharistiæ Sacramenti.

17. *Secundò*, dicit Rubrica: *Si panis triticeus admixtus sit granis alterius generis in tanta quantitate, ut non maneat panis triticeus, non conficitur Sacramentum.* Hæc Rubrica intelligenda est in casu, quo major, vel æqualis pars granorum alterius generis, id est, quo major, vel æqualis pars *farinæ* ex granis alterius generis resoluta farinæ triticeæ admixta est; panis etenim ex tali mixtura confectus non erit sufficiens materia. Ità D. Thom. *q. 74. art. 3. ad 3.* Suarez, Aversa, Bonac. alii apud & cum Quarti cit. *dub. 2.* Quòdsi quis consecret Hostiam confectam ex farina, cujus ferè dimidia, vel saltem notabilis pars est hordeacea, avenacea &c. procul dubiô peccat mortaliter; quia talis panis non est debita, vel saltem est dubia materia Sacramenti Evchariſtiæ, ùt notavit etiam S. Thom.

3. *p.*

3. p. q. 74. ar. 3. ad 3. apud & cum Sporer cit. n. 141. At verò, si cum pane triticeo permisceatur farina ex granis alterius frumenti, aut materiæ in ea quantitate, quæ non destruit substantiam tritici, valet consecratio, sed illicita est. Aquilin. Aman n. 558. Sporer cit. Ratio est: quia talis panis ex ipso usu loquendi adhuc simpliciter vocatur triticeus, etiamsi habeat aliquid admixtum alieni frumenti, & consequenter censebitur materia valida, quamvis illicita. Idem multò magis est, si valde parùm hordei, vel alterius frumenti admisceatur; quod contingere potest ex tritico malè purgato, & de hoc inquit Sporer: Non puto, quemquam Theologorum esse tam rigidum, ut noxæ lethalis damnet Sacerdotem, qui uteretur Hostiâ, sciens paucula grana hordei esse in ea commolita.

18. Quæres autem, utrùm in hujusmodi casibus integra Hostia tam quoad partes triticeas, quàm alias consecretur? ℞. negativè. Ratio est: quia, quod absolutè materia inepta est, etiam cum apta commixta apta fieri non potest. Unde dicit Aquilin. Aman cit. Si modicum de materia inepta admisceretur, licèt omnes partes tritici exinde pervaderet, tamen particula demonstrativa *Hoc* afficeret ip-

ſum totum conſtitutum ex partibus potioribus, quæ eſſent triticeæ. Secus eſt de modica aqua cum vino miſcenda; hæc enim juxta probabiliorem DD. ſententiam (ùt videre eſt apud Reiffenſtuel *tr.* 14. *diſt.* 4. *q.* 4. *n.* 33.) priùs convertitur in vinum, non autem convertitur modica farina avenacea, hordeacea &c. in triticeam. Sed de aqua in vinum convertenda vide *Tit. ſeq. n.* 61.

Unum addit Quarti cit. *dub.* 3. ſcilicet; quamvìs panis ex furfure tritici confectus non ſit apta materia Evchariſtiæ (ùt *num.* 16. vidimus) attamen, ſi conficiatur panis triticeus ex farina mixta cum furfure triticeo, foret materia ſufficiens (ſed, ſubintellige, illicita) Sacramenti, & totus panis transſubſtantiaretur in Corpus Chriſti, quando longè major eſt medulla ſeu farina, quàm furfur. Ratio eſſe poteſt: quia furfur triticeus eſt ejuſdem ſpeciei cum farina triticea, & (ùt inquit) ſæpe cum ſimili permixtione confici ſolet panis uſualis. Sed hoc, quod totus panis transſubſtantietur in Corpus Chriſti, non videtur probandum; ſi enim furfur triticeus ſolus non eſt materia apta Evchariſtiæ, quomodo talis erit, ſi cum farina triticea mixtus fuerit? Idem ergo dicendum eſt de hac mixtu-

tura, quod mox de aliis diximus. Interea de se patet, qualiter omnino curandum sit, ut in reverentiam tanti Sacramenti conficiatur panis consecrandus ex pura, &, furfure rejecto, diligentiùs expurgata farina, quàm fiat pro pane usuali hominum.

19. *Tertiò*, dicit Rubrica : *Si panis sit corruptus, non conficitur Sacramentum.* Quæritur autem, ex quo cognosci possit, ac debeat, panem esse substantialiter corruptum? Rdet Sporer *Theol. Sacram. p. 2. c. 3. n.* 144. dicens: corruptio substantialis debet attendi ex mutatione accidentium connaturalium panis, coloris, odoris, saporis, an sit facilè resolubilis quasi in cinerem vel pulverem. Unde cautè providendum est Sacerdotibus, ne Hostias ad longius tempus comparatas tamdiu detineant, donec vel jam corruptæ sint, vel corrumpi incipiant, vel saltem prudenter dubitandum sit, an adhuc materia apta existant. Et certè stante dubio, an panis sit corruptus substantialiter, nec ne, non potest licitè fieri consecratio; moraliter enim in hoc casu certum est, panem jam incipere corrumpi: talem autem panem consecrare, grave peccatum est, ùt infra *num.* 22. videbimus. Cæterùm, manet materia valida panis triticeus bis coctus; manet etenim,

non obstante iterata coctione, simpliciter panis usualis. Sporer *ibid.*

§. II. Si panis sit confectus de aqua rosacea, vel alterius distillationis, dubium est, an conficiatur. *Rubrica.*

20. Ut panis sit materia apta & licita Evcharistiæ, necesse est omnino, ut sit confectus ex farina triticea, & aqua naturali tantùm, ignéque tostus. Sporer cit. *num.* 142. éstque certissima sententia. Ratio est: quia ex Christi institutione requiritur pro materia hujus Sacramenti panis, non quicunque triticeus, sed usualis; talis autem est solus ex farina & aqua naturali cònfectus, ignéque tostus: ergo. Dicitur autem, *aqua naturali*, id est, sive sit aqua dulcis, sive marina; quia hæc est vera aqua naturalis, teste D. Thoma *q.* 74. *art.* 7. apud Quarti cit. Unde non valet, si farina sit subacta lacte, melle, oleo, butyro, ovis, saccaro, vino, succis herbarum &c. quia non est panis usualis, sed potiùs habet rationem libi, vel tortæ, vel tucetæ, vel placentæ, vel germanicè Hönigflad/ Pastett/ Butter-Laibl/ Ayr-Brod/ Zucker-Brod rc. Cur autem Rubrica dicat, panem confectum de apua rosacea &c. esse *dubium*, seu

ma-

materiam dubiam, indicat, in hac re nihil esse decisum, sed rem Theologorum, seu Doctorum sensis & judicio relinqui. Interea Doctores communissimè docent, panem, ut sit consecrabilis, debere confectum esse ex farina triticea, & sola naturali aqua, non autem aqua artificiali, vel alio liquore non elementari. Ità D. Thom. Palud. Alan. Sotus, Angel. Lugo &c. Laym. *l.* 5. *tr.* 4. *q.* 2. *n.* 3. Sporer *num.* 142. contra Cajet. qui putavit, ex farina & aqua rosacea fieri panem ejusdem speciei cum alio communi, cujus tamen sententia (ùt inquit Quarti) ab omnibus reiicitur. Ratio inconcussa est, & manet: quia non est panis communis & usualis; quidquid sit de eadem specie infima farinæ, quæ hìc nihil valet. Consequenter certum est, graviter peccaturum Sacerdotem, qui Hostiam de aqua rosacea, vel alterius distillationis, utpote materiam saltem dubiam consecraret. Ratio patet ex dictis *num.* 13.

21. At quid, si panis sit confectus partim ex aqua naturali, partim ex liquore alterius distillationis, seu aquæ artificialis? ℟. hìc discurrendum esse, ùt supra *num.* 17. *& seq.* de commixtione diversorum granorum. Quòd si igitur major, vel æqualis pars sit alterius liquoris, panis inde con-

fectus non erit apta, vel saltem erit dubia materia Sacramenti; si verò major pars sit aqua naturalis, & parùm aliquid alieni liquoris misceatur, non tolleret veram rationem panis, nec proinde vitiaret materiam Sacramenti quoad valorem consecrationis: esset tamen illicitum hoc facere contra puritatem materiæ hujus Sacramenti. An autem sit peccatum mortale vel veniale, prudentis arbitrio diiudicandum erit, considerata quantitate liquoris admixti. Suarez. Sylv. Armill. Tolet. & alii, quos citat & sequitur Bonac. apud & cum Quarti cit. *dub.* 4. Esto autem, quòd ob parvitatem materiæ sit tantùm veniale; absurdum tamen est, si Sacerdos pro se studiô hujusmodi Hostias confici procurat; talia enim olida indicant vel hominem delicatum, vel saltem animum non genuinè masculinum. Idem fit, si Hostiis ritè confectis, & in reservatorio pro futura consecratione clausis bullam, vel aliud olidum adjungit, ut Hostiæ ex tali conjunctione odorem contrahant &c.

§. III.

§. III. Si panis cœperit corrumpi, sed non sit corruptus; similiter si non sit azymus, secundùm morem Ecclesiæ latinæ, conficitur, sed conficiens graviter peccat. *Rubrica.*

22. Rubrica hæc clara est, & committitur peccatum mortale, sive quis panem substantialiter corrumpi incipientem, sed non corruptum, sive non azymum, sed fermentatum consecret. Duo hìc solùm inquirenda sunt. *Primò*, unde colligi queat, panem jam incipere corrumpi? ℞. id colligendum esse ex panis alteratione, saporis & similium qualitatum mutatione, e. g. si panis est mucidus (vulgò schimelächtig) Sporer cit. *n.* 144. Utrùm autem Hostia licitè consecrari queat in dubio, an jam incipiat substantialiter corrumpi, adsintque dicta alterationis signa, dicendum videtur, non licere in dubio negativo, licere autem probabiliter in dubio positivo, practicè & prudenter deposito. Ratio est: quia in dubio positivo ex gravi, sive sufficienti (ùt supponitur) causa probabile est, panem adhuc existere verè & integrè panem. Secus est in dubio negativo. Nec dicas, hoc contradicere

dictis supra *num.* 19. ℟. enim negandô illatum; ibi enim erat sermo de moraliter saltem certa corruptione accidentali, & dubia substantiali: hìc autem moraliter certum est, substantiam panis necdum actu esse corruptam, & simul verè (ùt supponitur) probabile est, neque accidentalem talem exstare corruptionem, quæ poneret initium substantialis corruptionis.

23. *Secundò*, quæritur, utrùm Sacerdoti latino nunquam liceat panem fermentatum consecrare? Ante ℟. supponendum est, *primò*, certum esse de fide, utrumque panem, scilicet azymum & fermentatum sufficere ad valorem consecrationis, consequenter mixtionem fermenti nec esse per se necessariam, neque contrariam veritati Sacramenti. Ità Concil. Florent. in Decreto Eugenii &c, & docet D. Thom. omnésque Scholastici. Ratio est: quia uterque panis sive azymus sive fermentatus est verè, ac simpliciter panis usualis, & talis absolutè appellatur. Supponendum est, *secundò*, tam Græcum, quàm Latinum Sacerdotem teneri sub mortali (per se loquendô) servare consuetudinem, & ritum suæ Ecclesiæ, quando in ea celebrat, ùt expresè indicat Concil. Florent. in Decreto Unionis, dicens: *Definimus in azymo, sive*

sive fermentato pane triticeo Corpus Christi veraciter confici: Sacerdotésque in Altari ipsum Domini Corpus conficere debere, unumquemque scilicet juxta suæ Ecclesiæ sive occidentalis, sive orientalis consuetudinem. Sporer cit. *n.* 146. H. S.

24. ℞. 1. Quando Sacerdos Latinus peregrinandò transit per loca & regiones Græcorum, ubi sunt templa Latini ritûs, tenetur Latino ritu, & in azymo celebrare, si eligit celebrare in prædictis templis Latinorum: & idem dicendum de Sacerdote Græco, qui per transitum reperitur in regione Latinorum, ubi sunt templa Græcis concessa, ut possint suum ritum servare. Ità Suarez, Con. Aversa, Diana &c. apud & cum Quarti *p.* 3. *tit.* 3. *sect.* 1. *dub.* 10. Ratio est: quia in hujusmodi casu singuli respectivè, & perinde se habent, ac si in propriis regionibus & Ecclesiis versarentur, nec est ratio variandi. ℞. 2. Non licet Sacerdoti Latino in propria regione moranti consecrare in fermentato, etiamsi celebrare velit in aliqua Ecclesia Græcorum, quæ ibi existit, quamvìs in ea Græci ritus serventur à Græcis. Ità communis apud Quarti *ibid.* Ratio est: quia hoc est quasi privilegium solis Græcis ibi concessum. Atque ex hoc patet disparitas inter hunc & priorem casum.

25. ℟. 3. Sacerdos Latinus transiens per Græciam, & in templis Græcorum celebrans potest consecrare vel ritu Græcorum in fermentato, vel ritu Latinorum in azymo, prout ipsi libuerit: & idem est de Sacerdote Græco transeunte per loca Latinorum. Ità Suarez, Fagund. Silvius, Coninch, Filliuc. &c. apud & cum Quarti cit. Ratio est: quia ex opinione valde probabili, & ferè communi potest quilibet transiens per aliquem locum se accommodare ejusdem loci consuetudinibus, sed non tenetur. Imò, etiamsi in Græcia sint aliqua templa Latini ritûs, & Celebrans Latinus in illis non celebret, sed in templis Græcorum, potest more Græcorum celebrare in fermento. Ratio est eadem; & DD. absolutè asserunt, posse in templis Græcorum Sacerdotem Latinum sequi eorum ritum in eorundem regione. Idem asserendum de Sacerdote Græco peregrinante per loca Latinorum, eum posse in Ecclesiis Latinis celebrare in azymo. Quarti *ibid.* ubi etiam addit, posse (in hoc casu) utrumque, scilicet Sacerdotem Latinum & Græcum servare suum proprium ritum, non solùm si in alieno solo moretur per transitum, & brevi tempore, sed etiam tempore notabili, & majori parte anni.

Ra-

Ratio est: quia (quidquid sit de aliis consuetudinibus) quoad ritum celebrandi ità est introducta consuetudo, ut possit suas quisque Missas patrio more celebrare, ex eo; quia difficile esset Græco Cæremonias Latinas ediscere; & econtra Sacerdoti Latino ritus Græcos apprehendere, & meliùs expeditiúsque suo quisque ritu celebrat. Ita Suarez, Coninch, Aversa & alii. Hæc ille. Vid. etiam Spor. cit. *n.* 149.

26. ℞. 4. Non licet Sacerdoti Latino in Ecclesia Latina ad dandum etiam morituro Viaticum, in fermentato consecrare. Ità Suarez *disp.* 44. *s.* 3. ℣. Unum verò. apud & cum Laym. *l.* 5. *tr.* 4. *c.* 2. *n.* 3. Jo. de la Cruz, Villalob. Sotus, Ledesma, Tambur. & alii passim juxta communem sensum DD. Sporer *n.* 148. Ratio est: quia ritus consecrandi solùm in azymo est gravissimus, & strictissimi juris, fundatus in facto ipsius Christi; ergo licitum non est eum mutare propter necessitates privatas non extremas, qualis est Viaticum, quod non est necessarium necessitate medii, sed duntaxat necessitate præcepti Divini affirmativi, scilicet quando, salvîs aliîs salvandîs, servari potest. Denique (quod obiter hìc notes) ex communi sensu DD. apud Tan. *n.* 109. pani azymo consecrando

non

non est miscendum sal. Quòd si autem per errorem admixtus sit, non solùm in necessitate celebrandi, sed etiam ex libera devotione adhiberi potest pro Sacrificio, quando deest alia Hostia; quia nec ratio, nec lex, nec authoritas, vel consuetudo id vetat. Gobat *n.* 42. apud & cum Sporer cit.

§. IV. Si Celebrans ante consecrationem adverterit, Hostiam esse corruptam, aut non esse triticeam; remotâ illâ Hostiâ, aliam ponat, & facta oblatione, saltem mente concepta, prosequatur ab eo loco, ubi desivit. *Rubrica.*

27. Rubrica hæc ex hactenus dictis duo supponit, scilicet Hostiam corruptam esse materiam nec validè, nec licitè consecrabilem: & Hostiam fermentatam esse quidem materiam validè, sed à Sacerdote Latino mortaliter illicitè consecrabilem. Hîs ergo suppositîs, hoc numero informatur Sacerdos, quid ipsum facere oporteat, si sub Sacrificio actuali advertat, Hostiam esse vel corruptam, vel non esse triticeam. Dictum est, *si sub Sacrificio actuali advertat:* si enim hoc advertat ante Sacrificium, nul-

la occurrit difficultas; quia abstinendô à celebratione (prout in utroque casu abstinere omnimodè tenetur) omne difficultatis punctum tollitur. Videndum igitur solùm est, quidnam in hujusmodi casibus Sacerdoti faciendum sit, si defectum sub actuali celebratione advertat.

28. Si Sacerdos ante Hostiæ consecrationem advertit, Hostiam esse corruptam, vel non esse triticeam, faciendum est, quod ipsa Rubrica mox allata docet. Quòd autem dicat, *facta Oblatione, saltem mente concepta*, ostendit, Oblationem, quæ est præparatio materiæ consecrandæ, nunquam esse penitus omittendam, cùm sit gravis Cæremonia. Sufficit autem Oblatio mente concepta extra proprium locum, absque consueta elevatione Hostiæ consecrandæ super Patena, & absque facto signo Crucis, ne Ordo Missæ perturbetur. Quarti hìc *in Expos. lit.* quidquid Aquil. Aman. *n.* 742. contra sentiat, dicens: hæc Oblatio probabiliùs vocalis esse debet, ùt etiam sentit Illsung contra Gobat; sed Rubrica nihil determinat, nec præcipit, sed utrumlibet arbitrio Celebrantis relinquit. Porro, Oblatio hæc, etiam mentalis, fit per ordinariam Orat. *Suscipe, sancte Pater &c.* non enim licet aliam Oblationis formam,

nisi

nisi ab Ecclesia præscriptam adhibere, quod & in sequentibus similibus nota.

29. At quid, si Hostia alia, id est, legitima haberi non potest? ℟. cum distinctione: Si Hostia est corrupta, ab ulteriori Missæ progressu cessandum, nullo autem modo solum vinum consecrandum est; quia deest materia de per se ac simpliciter ad Sacrificium necessaria, & offerre Sacrificium mutilum contra Christi institutionem, est intrinsecè malum. Quarti cit. *sect.* 2. *dub.* 1. cum DD. Si verò adest Hostia fermentata, nec potest haberi triticea, per se loquendô potiùs omittendum quidem esset Sacrum, quàm cum tali defectu prosequendum; nihilominus per accidens, si nimirum ex omissione sive abruptione Missæ prudenter timeretur gravis infamia, vel grave scandalum, potest Sacerdos Hostiam fermentatam consecrare, & Sacrum prosequi; quia præcepta positiva cum tanto rigore & incommodo non obligant. Idem cit. *dub.* 6. ex D. Thom. & DD. cōmuniter. Nec dicas, hanc doctrinam contradicere priori *num.* 26. ℟. enim negativè: quia aliud est, Hostiam fermentatam consecrandam positivè, & ante Missæ inchoationem assumere; aliud

est

est in præsenti casu, ùt bene consideranti patet.

30. Si Sacerdos defectum Hostiæ corruptæ advertit post hujus consecrationem, & ante consecrationem Calicis, & non potest habere aliam Hostiam aptam, debet omittere Sacrum. Ità communiter DD. apud & cum Quarti cit. *sect.* 2. *dub.* 1. Ratio est: quia ex una parte Hostia corrupta non est consecrata, & ex altera parte nunquam licitum est consecrare unam speciem absque alia, ùt mox *num. præc.* dictum est. Si verò post consecrationem Hostiæ, & ante consecrationem Calicis advertat, Hostiam esse fermentatam, progredi debet, perinde ac si Hostiam non fermentatam consecrâsset: quod idem faciendum esset, si advertenter. & mortaliter illicitè consecrâsset Hostiam fermentatam. Ratio est: quia hujusmodi consecratio est valida, habens materiam essentialiter constitutivam Sacrificii, consequenter propter accidentalem ritum Sacrificium nec est imperfectum dimittendum, nec alia Hostia non fermentata consecranda, ne in eodem Sacrificio bis fiat consecratio. DD. communiter cum S. Thom.

§. V.

§. V. Si id adverterit post consecrationem, etiam post illius Hostiæ sumptionem, positâ aliâ, faciat oblationem ùt supra, & à consecratione incipiat, scilicet ab illis verbis, *Qui pridie quàm pateretur &c.* & illam priorem si non sumpsit, sumat post sumptionem Corporis & Sanguinis, vel alii sumendam tradat, vel alicubi reverenter conservet. Si autem sumpserat, nihilominus sumat eam, quam consecravit: quia præceptum de perfectione Sacramenti majoris est ponderis, quàm quòd à jejunis sumatur. *Rubrica.*

31. Hæc Rubrica loquitur, & intelligenda est de pane corrupto. Dicit ergo: *Si id adverterit post consecrationem*, id est, si Sacerdos post consecrationem sive Hostiæ, sive etiam Calicis adverterit, panem esse corruptum: & etiamsi id post Hostiæ corruptæ sumptionem adverterit, positâ aliâ legitimâ Hostiâ faciat Oblationem, ùt *num.* 28. dictum est, & à consecratione incipiat, scilicet ab illis verbis, *Qui pridie &c.* atque hac consecratione facta, deinde per-

gat

gat ab eo loco, ubi desiit. Ex his aliqua quædam quæri possunt: & quidem

32. Quæritur *primò*: cur incipiendum sit à verbis, *Qui pridie &c.* cùm tamen hæc verba non sint de essentia consecrationis? ℟. 1. Satis esse, quòd hæc sit dispositio Ecclesiæ; unde & hic Plato quiescere jubet. ℟. 2. Ideo ab his verbis incipiendum esse, quia conducunt ad clariorem sensum verborum essentialium, quæ Sacerdos profert in persona Christi.

33. Quæritur *secundò*: quid faciendum sit Sacerdoti, si post consecrationem Calicis advertit, Hostiam esse corruptam, nec aliam potest habere? ℟. Sacerdotem debere prosequi Missam, & absolvere, prætermittendô verba & signa, quæ pertinent ad species panis; quod idem dicendum, si post legitimam Hostiæ consecrationem advertitur, non adesse, nec haberi posse vinum. Ità DD. comuniter, Suarez *disp.* 85. *sect.* 1. Aversa &c. éstque hoc conforme Rubr. Missal. Rom. *tit.* 4. §. 8. de qua *tit. seq.* §. *VIII.* Ratio autem est: quia etsi in hoc casu Sacrificium sit mutilum & imperfectum, non potest tamen Sacerdoti talis defectus imputari; quia, ùt supponimus, nec ante prævidit, neque postquam advertit, potest eum vitare. Quòd si prævideret defectum

alterius speciei non supplebilem, e. g. si ante Consecrationem Hostiæ defectum vini, & impotentiam illud acquirendi prævidisset, nulla ratione posset licitè Hostiam consecrare; secus, graviter quidem peccaret consecrandô alteram; teneretur tamen facta unius speciei consecratione, prosequi Missam, *ùt supra*, & conteri de peccato suo. Ità DD. communiter.

34. Quæritur *tertiò* : cur Rubrica dicat, Hostiam corruptam *si non sumpsit, sumat post sumptionem Corporis & Sanguinis, vel alibi reverenter conservet*? ℞. ideo: quia hujusmodi Hostia corrupta vel acquisivit quoddam esse sacrum per oblationem & consecrationem quamvìs invalidam ; vel, quia fieri potest, ut revera non sit omnino, & ex integro corrupta, & ibi sit Corpus Christi. Quarti hìc in *Exposit. lit.* Porro, si Sacerdos Hostiam corruptam jam sumpsit, debet nihilominus aliam Hostiam, facta priùs oblatione, consecrare, *ùt supra*, debétque eam sumere, quamvìs non ampliùs jejunus; quia, ùt ait Rubrica, præceptum de perfectione Sacramenti majoris est ponderis, quàm quòd à jejunis sumatur. Cæterùm, isthæc Rubrica loquitur de advertentia panis corrupti ante sumptionem S. Sanguinis; & in hoc casu, quamvis novus

panis,

panis, seu Hostia consecrari debeat, nova tamen consecratione vini opus non est; quia etsi non servatus sit debitus ordo in consecratione, suppletur tamen hic defectus in sumptione, dum priùs sumitur Corpus, deinde Sanguis. Quarti in *Exposit. lit. ad* §. *VI.*

§. VI. Quòdsi hoc contingat post sumptionem Sanguinis, apponi debet rursus novus panis, & vinum cum aqua, & facta priùs oblatione, ùt supra, Sacerdos consecret, incipiendò ab illis verbis, *Qui pridie &c.* ac statim sumat utrumque, & prosequatur Missam, ne Sacramentum remaneat imperfectum, & ut debitus servetur ordo. *Rubrica.*

35. Exhibet hæc Rubrica modum supplendi, si defectus Hostiæ, id est, si Hostia corrupta deprehenditur primùm post sumptionem Sanguinis. Cùm verò dicat: *apponi debet rursus novus panis, & vinum cum aqua*, quæritur, utrùm modus iste supplendi cadat sub præcepto, ità ut præter novam Hostiam, novum quoque vinum consecrari debeat, non obstante, quòd

prius vinum validè consecratum jam fuerit? ℟. Sententia probabilior docet, non oportere in hoc casu consecrare novum vinum, neque hoc cadere sub præcepto. Ità Angelus ℣. *Missa. n.* 17. Scotus, Navar. Henriq. & alii plures, quos citat, & sequitur Aversa *q.* 11. *de Sacrif. sect.* 16. apud & cum Quarti cit. *sect.* 2. *dub.* 2. Ratio est: tum, quia ex Jure communi traditur regula, nempe in talibus casibus nihil esse iterandum, sed cautè supplendum, quod incautè fuerat prætermissum: tum, quia, si de novo fit consecratio utriusque speciei, de novo conficitur integrum Sacrificium, non autem perficitur priùs inchoatum, sed imperfectum relinquitur; posita enim nova utriusque speciei consecratione hoc Sacrificium habet suas partes essentiales completas, & prior unius speciei consecratio remanet sola, & imperfecta absque sua comparte. Econtra per consecrationem & sumptionem alterius tantùm (quæ sola deerat) speciei perfectè completur, & integratur Sacrificium, quod inchoatum & dimidiatum fuerat. Unde

36. Ex hoc intelligi datur, Rubricam hanc, *de novo vino ponendo*, non esse præceptivam, sed directivam: nec mirum esse debet; quia Rubricæ de Defectibus

Missæ

Missæ *reduplicativè sumptæ*, ex communi DD. sententia non sunt speciales Constitutiones inducentes novam obligationem, sed sunt secundùm se propriè directivæ, meræque instructiones doctrinales de supplendis defectibus Missæ, vel ex præscripto SS. Canonum, vel ex doctrina Theologorum, quam suæ naturæ relinquunt, & probabilitati, quam habent ex suis principiis. Nec obstat, quòd aliquando in eisdem hisce Rubricis declaretur, graviter vel gravissimè peccare facientes oppositum ejus, quod ibi præscribitur; hæc quippe declaratio non fundatur quasi in præcepto speciali à Rubrica lato, sed declaratur duntaxat obligatio SS. Canonum, Juris communis, vel etiam Juris Divini &c. juxta qualitatem materiæ. Suarez *disp.* 85. *sect.* 1. ✝. *Ad primam Confirmationem*, Lezana, Pellizar. Vid. etiam Tambur. *de Sacrif. l.* 2. *c.* 5. *§.* 1. *n.* 3. Secus est de Rubricis Missalis ex præcepto S. Pii V. in actu Celebrationis servandis: hæ enim sunt constitutivæ Rituum & Cæremoniarum, ex quibus tanquam partibus ipsa Missa juxta formam S. Ecclesiæ componitur; defectus autem non sunt partes Missæ, sed casu, vel negligentiâ &c. contingunt, quibus proin ritè supplendis pro-

ponitur modus conformiter Juri Divino, SS. Canonum præscriptis, ac Theologorum doctrinæ.

37. Sed quid, *primò*, si defectus contingit in utraque specie, putà, si nec adest panis triticeus, nec vinum de vite? ℞. 1. Si Sacerdos hoc advertit ante Consecrationem, & expectandô aliquamdiu potest habere materiam aptam quoad utramque speciem, expectare debet, & consecrare in materia apta, factâ priùs oblatione &c. si autem non potest habere utramque, omittenda erit Missa. Ità DD. apud & cum Quarti *p. 3. tit. 3. sect. 2. dub. 4.* Ratio est: quia nunquam, nec ad vitandam mortem, minùs ad communicandum infirmum, licitum est, per se & directa intentione unam speciem sinè altera consecrare. Idem *Q. Proœm. sect. 2. punct. 5.*

38. ℞. 2. Si Sacerdos post Consecrationem advertit, panem esse corruptum, & vinum non esse de vite, & consequenter utriusque speciei consecrationem invalidam esse, idem faciendum est, quod mox in Resp. I. dictum est. Unde etiam Suarez cit. ℣. *Secundò etiam.* ait: Si fortasse Sacerdos ex defectu intentionis, vel formæ neutram speciem consecravit, tenebitur secretè iterare & consecrare, antequam

sumat,

sumat, & quàm primùm possit: non ex vi præcepti perficiendi Sacrificium substantialiter inchoatum, quia hoc revera nondum obligat; sed ex vi præcepti non fingendi aliquid falsum in hoc ministerio; & consequenter perseverandi in inchoata fictione: nec sumendi potum & cibum per modum Sacramenti, quod verum Sacramentum non est: nec dandi aliis occasionem adorandi merum panem & vinum. Hæc ille.

39. ℞. 3. Si Sacerdos defectum utriusque materiæ ineptè & invalidè consecratæ, post sumptum jam panem aut vinum, advertit, nec tenetur, nec potest in alia materia consecrationem supplere. Suarez *ubi supra*, Bonac. Aversa, & communis. Quòd *non teneatur*, ratio est: quia tunc revera non fuit factum, nec perfectum, nec imperfectum Sacrificium, sed totum fuit fictum: & ideo tunc non obligat præceptum de integrando, seu perficiendo Sacrificio. Quòd autem *non possit* in alia materia consecrationem supplere, ratio est: quia non est jejunus, nec ulla urget necessitas. Poterit ergo in hoc casu Sacerdos ad vitandum scandalum recitare Orationes, seu Postcommuniones (omissis, quantùm fieri potest, verbis, quæ percep-

ctionem Sacramenti significant) & data Benedictione legere Evangelium S. Joannis more solito. Suarez cit. Vid. etiam in simili infra *num.* 79.

40. Quid *secundò*, si dubitatur de defectu substantiali panis vel vini? Ante ℟. nota, hanc Quæstionem versari circa dubium rationabile, & ex sufficientibus indiciis, non autem ex inani solummodo scrupulo ortum. H. N. ℟. 1. Si dubium hoc occurrit ante consecrationem, tenetur Sacerdos sub peccato mortali, remotâ illâ materiâ dubiâ, aliam assumere, & factâ priùs oblatione, consecrare, præsertim si dubium est negativum. Ratio est: quia aliàs exponitur Sacrificium, & Sacramentum periculo irritationis, quod est grave sacrilegium. Et certè, si Sacerdos panem, seu Hostiam corrumpi incipientem, sed nondum corruptum consecrans graviter peccat, ùt *num.* 22. vidimus, & docent communiter DD. ergo à fortiori in hoc casu, quando dubium est, an panis sit corruptus, graviter peccat consecrans. Vid. etiam supra *num.* 19. Dictum est autem, *præsertim, si dubium est negativum*; licèt enim aliqui excusent à peccato consecrantem deposito dubiô, si sit probabile, panem nec esse corruptum, nec in via ad corruptio-

nem,

nem, seu aliàs materiam esse aptam, quamvis cum formidine de opposito hæc tamen sententia admitti non potest, sive dubium sit positivum, sive negativum, an panis substantialiter sit corruptus, idque ob Propositionem I. ab Innocentio XI. damnatam, quæ ità sonat: *Non est illicitum in Sacramentis conferendis sequi opinionem probabilem de valore Sacramenti, relicta tutiore.*

41. ℞. 2. Si dubium occurrit post consecrationem, & est dubium negativum, an materia consecrata fuerit apta, nec ne, idem agendum est, quod *num. præc.* dictum. Aversa *de Sacrif.* apud Quarti cit. *dub.* 5. & videtur communis. Ratio est: quia Sacerdos tenetur jure divino conficere Sacrificium integrum & perfectum, ac saltem probabiliter judicare, Sacrificium quod offert, esse tale; atqui in dubio negativo ne quidem probabiliter judicare potest, Sacrificium suum esse integrum & perfectum, cùm probabile dici nequeat, quod omni probabilitate destitutum est: ergo. Adverte tamen; quamvis Sacerdos in hoc casu teneatur novam materiam consecrare, hoc tamen facere debet non absolutè, sed sub conditione; nec removenda, sed retinenda est prior materia seu Hostia, de qua dubitatur, an sit validè consecrata, nec

ne. Si autem quæris, quanam ex his duabus Hostiis ritus, e. g. signa Crucis, fractionem &c. exercere, quámque ante sumptionem Sanguinis sumere debeas? ℟ det Quarti cit. ℣. *Ad rationem.* dicens: Si scitur, unam ex duabus Hostiis esse consecratam, nescitur autem quænam, ritus exerceri possunt unâ ex illis ad libitum Sacerdotis, & quoad sumptionem potest utraque simul sumi. Ratio est: quia non est major ratio de una quàm de altera, cùm de utraque æqualiter dubitetur, quænam sit consecrata. Nec obstat fractio jejunii; quia magis urget, & præferri debet præceptum integritatis Sacrificii, ùt cum D. Thom. docent DD. communiter; utraque etiam sumi potest ante Sanguinem, ut servetur debitus ordo, quia cessat præceptum jejunii ratione necessitatis. Ità ille.

42. ℟. 3. Si dubium est positivum, & occurrit post consecrationem, quia nempe Sacerdos probabiliter judicat, materiam fuisse aptam, quamvis dubitet de opposito, in hoc casu debet dubium prudenter deponere, & prosequi Sacrum, nihil iterandô. Quarti cit. *dub.* 5. conformiter D. Thom. *ibid.* cit. Ratio est: quia ex ratione verè probabili potest ferre judicium

pro

pro sufficientia materiæ & valore Sacramenti, qua ratione valde minuitur dubium; nec sinè certo fundamento (peracta jam consecratione) turbandum est Sacrificium, ejúsque ordo, maximè, quia in dubio facti melior est conditio possidentis, id est Hostiæ consecratæ, donec probetur, fuisse corruptam. Vid. in simili Tambur. *de Sacrif. l. 2. c. 8. §. 5. n. 6.*

43. Dices, hoc adversari Rubricæ *p. 3. tit. 5. n. 2.* ubi dicitur: *Si* (Sacerdos) *valde probabiliter dubitat, se aliquid essentiale omisisse, iteret formam saltem sub tacita conditione:* ergo. Ante ℞. sciendum est, *Dubium positivum* aliud esse *probabile*, aliud *valde probabile. Probabile* est, cujus utraque pars nititur gravi fundamento, quod opposita sententia non convincit. Dubium *valde probabile* est illud, quando una pars nititur tali fundamento, contra quod non potest dubium rationabiliter deponi in alteram partem, tametsi videatur habere probabilitatem apparentem (vid. Quarti *p. 3. tit. 5. n. 2. in Exposit. lit.*) unde hæc altera pars dicenda est opinio tenuiter probabilis, seu talis, quæ habet probabilitatem apparentem, dicitúrque opinio dubiæ probabilitatis, prout notat Reiffenst. *tr. 1. dist. 3. q. 4. §. 1. n. 46.* H. N. ℞. negandô Antecedens:

dens: quia Rubrica cit. loquitur de casu, quando Sacerdos dubitat *valde probabiliter*, nixus fundamento gravi, contra quod non potest dubium rationabiliter deponere in alteram partem tenuiter solummodo probabilem; & in hoc casu deberet Sacerdos supplere defectum sub conditione, saltem mente retenta, ùt *num. praec.* dictum. Secus est in nostro casu, prout consideranti patet. Alia videri poterunt *infra Tit. V.* §. 2.

§. VII. Si Hostia consecrata disparea, vel casu aliquo, ùt vento, aut miraculo, vel ab aliquo animali accepta, & nequeat reperiri; tunc altera consecretur, ab eo loco incipiendô, *Qui pridie, quàm pateretur &c.* factâ ejus priùs oblatione, ùt supra. *Rubrica.*

44. Docet haec Rubrica, quid faciendum sit Sacerdoti, si Hostia consecrata disparet, quod dupliciter fieri potest, scilicet vel casu, e. g. ventô, aut si ab aliquo animali auferatur: vel fieri potest miraculô, seu divina virtute, e. g. si in Altari, vel in manibus Sacerdotis apparet Chri-

stus

ctus in forma parvuli, vel caro, aut Sanguis: vel si species Eucharisticæ ad correptionem Sacerdotis indignè celebrantis disparent, qualiter Sacerdoti cuidam Theutonico contigisse, narrat Petr. Cluniac. *l.* 1. *de Miracul. c.* 2. & ex eo Rodriquez. Nos inpræsentiarum non inquirimus, qualiter dictæ apparitiones fiant, & utrùm Corpus Christi adhuc permaneat, si locò Hostiæ consecratæ Christus in forma parvuli &c. apparet, hoc enim, Doctoribûs diversimodè opinantibûs, Quarti *p.* 3. *tit.* 3. *sect.* 3. *dub.* 4. breviter resolvit, dicens: Quando Sacramentum videtur verti in puerum, aut carnem & sanguinem, regulariter loquendô, adhuc manet ibi Christus Sacramentaliter. Ità Suarez *disp.* 55. *sect.* 3. Coninch, Lugo, & alii communiter apud ipsum. Ratio est; quia non videtur credibile, ea miracula, quæ fiunt ad ostendendam veritatem præsentiæ Christi in hoc Sacramento, destruere ipsam præsentiam tunc, quando maximè Christus se manifestat præsentem. Confirmatur ex consuetudine Ecclesiæ, quæ Hostias consecratas mutatas in colore carneo, & sanguineo diu conservat, & veneratur ùt verum Eucharistiæ Sacramentum. Ast de hoc, ùt dictum, hìc non inquirimus, bene verò,

utrùm

utrùm Rubrica hæc ſit præceptiva; item, quid Sacerdoti in hujusmodi caſûs emergentia ſit agendum & obſervandum. Sit ergo

45. ℟. 1. Si Hoſtia conſecrata diſpareret caſu aliquo, e. g. vento &c. ità, ut reperiri nequeat, alia Hoſtia conſecrari debet, facta priùs oblatione, ùt ſupra. Ità ex probabiliori & tutiori DD. ſententia Quarti in *Expoſit. lit.* hic. Ratio eſt: quia id exigere videtur integritas Sacrificii, ſcilicet, ut Sacerdos utramque materiam non ſolùm conſecret, ſed etiam, quantùm fieri poteſt, conſecratam utramque ſumat, & hoc conformiter Rubricæ præcitatæ.

46. ℟. 2. Si Hoſtia ſola (idem reſpectivè & in ſimili intellige, & dic de Sanguine ſolo) diſparet, id eſt, ſi mutatio miraculoſa fit in ſola Hoſtia, ità ut appareat Chriſtus ſub ſpecie pueruli, vel ut appareat caro & ſanguis, probabiliùs eſt, non eſſe præceptum, ſed ſolùm conſilium, ut Sacerdos novam Hoſtiam conſecret & ſumat. Ità D. Thom. Cajet. Sylv. Soto cum aliis apud & cum Quarti cit. *p.* 3. *tit.* 3. *ſect.* 3. *dub.* 5. Ratio eſt: quia, cùm Chriſtus tunc conſtituat Sacramentum in eo ſtatu, ut ſumi non poſſit, videtur diſpenſare in lege, qua præcipitur ſumptio. Contrarium

rium tamen docent alii cum D. Antonino *ibid.* videlicet, quòd Sacerdos teneatur novam materiam consecrare & sumere, servatâ illâ, in qua accidit miraculum: quia ex præcepto Divino Sacerdos tenetur sumere Sacramentum sub utraque specie ob integritatem Sacrificii. Cùm igitur in hoc puncto Doctores diversi sint, poterit Sacerdoti in casûs emergentia pro praxi servire effatum Quarti cit. dicentis: *Potest Sacerdos consecrare novam materiam & sumere, non tamen tenetur.*

47. ℟. 3. Quando fit mutatio in speciebus consecratis, & ibi apparet caro, vel sanguis, non debet sumi Sacramentum ità mutatum, sed asservari. Ità D. Thom. & patet ex usu Ecclesiæ, & communi DD. sententia. Si verò species redirent ad propriam formam panis vel vini, debent sumi, sicut aliæ consecratæ; quia tunc non est dubium, ibi contineri Corpus Christi sacramentaliter, in quo omnes conveniunt.

48. ℟. 4. Si miraculosa mutatio contingit in utraque specie, tunc non urget præceptum novam materiam consecrandi & sumendi: imò nec licitè posset de novo consecrari utraque species. Ità *quoad* 1. *partem* Suarez *disp.* 55. *sect.* 4. *in fine.* citans

Palud.

Palud. Cajet. Soto, Sylvest. &c. *2dam* tenet Quarti *ibid.* Ratio *primæ partis* est: quia in hujusmodi casu non potest impleri tale præceptum respectu ejusdem Sacrificii quoad species consecratas, quia, ùt supponitur, sumi non possunt: consecrare autem de novo utramque speciem, non esset prius Sacrificium consummare, sed aliud omnino distinctum offerre, quod vi prioris consecrationis non est præceptum; ergo. Ratio *2dæ partis* est: quia extra certos casus, non potest quis eodem die bis celebrare, neque apparet, eo miraculo in hoc præcepto dispensari. Vid. etiam de hac materia Sporer *Theol. Sacram. p. 2. c. 3. sect. 1. n. 124. & seqq.*

TITULUS IV.

De Defectu Vini.

§. I. Si vinum sit factum penitus acetum, vel penitus putridum, vel de uvis acerbis seu non maturis expressum, vel ei admixtum tantum aquæ, ut vinum sit corruptum, non conficitur Sacramentum. *Rubrica.*

49. MAteriam necessariam, & sufficientem Evcharistiæ (quoad consecrationem Calicis) esse solum vinum de vite, apud omnes certissimum est *ex Concil. Florent. in Decret. Union.* Sporer. *Theol. Sacram. p. 2. c. 3. sect. 2. n.* 150. dictúmque est supra *num.* 9. Unde hoc loco solummodo videre est, qualenam vinum sit materia apta, & quale inepta Consecrationis. Priùs tamen notes, velim, scrupulosam propemodum esse disputationem illam, quando anxiè quæritur, quænam vini quantitas pro Consecratione in Calicem ponenda sit. Ecce! Rubrica *p. 2. tit. 7. n.* 4. dicit ; Sacerdos *ponit vinum in Calicem*, ubi nihil determinat, sed quantitatem Sacerdotis arbitrio relinquit. Pone igitur, quantum volueris, sive multum sive parùm fuerit. Attende tamen, ut, si parùm posuisti, tantæ hoc sit quantitatis, quatenus modicam aquam cum vino miscendam excedat, prout infra *n.* 58. dicturi sumus. H. N. sequitur

50. Materia apta est quodcunque vinum de vite, sive album, sive rubrum, sive ex utroque mixtum, cujuscunque Regionis, vel geniminis : sive naturâ suâ generosum, sive debile : sive differant inter se specie physica (ùt opinatur Aristoteles)

ſive accidentaliter tantùm. Sporer cit. *n.* 155. Suarez, Fagund. Averſa, Vaſq. & alii communiter. Ratio eſt : quia quodlibet horum, ùt ſupponitur, habet veram & eſſentialem rationem vini : & nihil eſt, unde colligi poſſit, unam potiùs, quàm aliam ſpeciem inſtitutam eſſe; quin imò ex praxiEccleſiæ de oppoſito conſtat. Item, eſt materia validè & licitè conſecrabilis, vinum miraculosè productum, ùt illud à Chriſto ex aqua factum in nuptiis Canæ Gallileæ. Sporer cit. Reiffenſt. *tr.* 14. *diſt.* 4. *q.* 3. *n.* 22. Ratio eſt : quia adhuc eſt vinum vitis quoad ſubſtantiam, etſi non quoad modum generandi, éſtque, ùt ſupponitur, verè vinum ex natura ſua, & per ſe potabile, atque in ſua ſpecie perfectum. Item, etiamſi plura ac varia vina ſimul miſceantur, talis mixtura foret ſufficiens materia conſecrationis. Averſa. Ratio eſt: quia tale vinum eſt verum vinum de vite. Item, ſi vinum aliquid de ſulphure, lacte, aut de alia materia ſibi temperatè admixtum habeat ad conſervanda ſua accidentia connaturalia, validè conſecraretur; cùm per hoc non ceſſet eſſe vinum uſuale, ſed potiùs per ea media ad uſum conſervatur, ùt advertit P. Boſco. Nihilominus ſi vino admiſceantur tam acria, im-

impura, ac copiosa confortamenta, ut eorum impuritas prævalens linguæ, & palato allisa hæreat cum nausea sumentis, tunc probabiliùs est, tale vinum illicitè consecrari; eo tamen in casu non peccat plerumque Sacerdos, utpote non discernens illud ante Missam, sed Oenopola, qui cupiditate lucri voluntaria causa existit hujus mixturæ, ac propterea graviter reprehendendus in Confessionali. Aquilin. Aman. *n.* 564.

51. Econtra Materia validæ Consecrationis non est, si vinum sit factum penitus acetum, vel penitus putridum, vel de uvis acerbis seu non maturis expressum: vel si vino admixtum sit tantum aquæ, ut vinum sit corruptum. *Rubr. cit.* Item, non est materia sufficiens, quidquid non procedit de vite, nec est vinum propriè dictum, e. g. vinum ex moris, pyris, granatis &c. Item, Sapa, id est, mustum valde (putà, ad tertiam, vel dimidiam partem) decoctum, & condensatum (vulgò, eingesottner Wein) quia jam non est vinum, neque materia potûs, sed vel merus cibus, vel condimentum ciborum. Henriq. Fagund. Lugo &c. Sporer cit. *n.* 153. Item Lora (vulgò, Tresterwein) quæ fit ex aqua infusa in vinacea, seu uvas jam

expressas, quæ secum trahit vini reliquias in vinaceis relictas, colorem & aliquem saporem vini habens. Ità Sylv. Lugo, Bonac. & DD. communiter. Ratio est: quia simpliciter non habet vini substantiam, neque potest vocari vinum, ùt patet ex Plin. *l.* 4. *c.* 10. & revera lora est simpliciter aqua quoad substantiam, & parùm de vino participat. Item, uvæ ipsæ vinum continentes non sunt materia Consecrationis, ùt habetur *c. Didicimus. De Consecrat. d.* 2. Sporer cit. Ratio est: tum, quia uvæ non sunt potus, sed verus cibus; tum, quia vinum in uvis inclusum non est per se, & directè demonstrabile, & consequenter non consecrabile; est enim succus in uvis tanquam pars, sicut sanguis in homine. Idem de vino in pane imbibito intellige. Sporer *n.* 154. quamvìs quoad hoc ultimum contrà sentiat Aquilin. Aman. *n.* 568. dicens, vinum imbibitum tantùm localiter contineri in pane, solúmque contiguum esse partibus panis, ac proin demonstrabile, sicut vinum contentum in spongia; imò proximè potabile esse, consideranti patet. Ità ille. Secus est de vino contento in uvis, aut in jusculo; quia habet se per modum cibi, non verò per modum potûs. Idem *n.* 563.

Porro

Porro, consecrari nequeunt lacrymæ vitis, acetum, vinum adustum &c. quamvis enim tales liquores de vite proveniant, revera tamen non sunt vinum, sed alius quidam liquor antecedens, vel consequens veram formam vini. Reiffenst. cit. *n.* 20. Item mulsum, seu vinum melle, saccharô, butyrô, vel aliîs aromatibûs &c. conditum & decoctum, nec licitè nec validè consecrari potest. Ità Fagund. Henriq. apud & cum Quarti *p.* 3. *tit.* 4. *dub.* 5. Ratio est: quia tale vinum, ùt fieri solet, per decoctionem mutat speciem, & non est absolutè vinum; vel saltem non est moraliter vinum quoad communem usum. Cæterùm notandum est, quod idem *ibid.* addit, dicens: Colligitur universaliter, vinum aliîs succîs imbutum, esse vel saltem fieri posse materiam dubiam, & illicitè consecrari: tanta enim potest esse mixtio, ut nullum, aut dubium reddat Sacramentum. Quòdsi modicum quid alieni liquoris admisceatur, erit validum Sacramentum, sed graviter peccat conficiens propter irreverentiam, ùt in simili diximus de tritico admixto cum granis alienæ materiæ. Unde etiam Sporer *n.* 158. docet, vinum aromatibûs &c. conditum (siquidem ità modicè sit conditum vel permixtum, ut substantiam vini notabili-

ter & ſenſibiliter retineat) validam manere materiam Conſecrationis, etſi ſemper graviter illicitam contra præceptum, vel conſuetudinem Eccleſiæ.

52. Quæres, quid ſentiendum ſit de hoc caſu. Solet in aliquibus locis (ùt refertur) fieri vinum cum infuſione aquæ in muſto, vel in racemis, antequam exprimantur, poteritne tale vinum conſecrari? ℞. cum diſtinctione, ſcilicet : ſi parùm aquæ multo muſto infundatur, certum eſt, validè & licitè conſecrari poſſe. Ratio eſt : quia eſt verum vinum uſuale. Ità Vaſq. *diſp.* 175. Si verò infundatur aqua in quantitate notabili, ex circumſtantiis judicandum erit, an valeat, vel liceat Conſecratio ; videlicet ex vigore vini & proportione aquæ. Si enim illa potio retineat vini ſubſtantiam, ità ut dubitari non poſſit, eſſe verum vinum, erit valida & licita conſecratio ; quia aqua abſorbetur à vino : ſecus, ſi vinum ſit tenue; quia interdum poterit eſſe materia dubia ad valorem ob periculum corruptionis vini : interdum verò illicita quoad uſum, ob irreverentiam admixtionis materiæ ſuperfluæ, & contra uſum Eccleſiæ. Ità Henriq. Filliuc. Vaſq. Averſa.

53. Quæres denuo, quid agendum, ſi

si vinum ità sit alteratum, ut discerni nequeat, & verè sit dubium, num adhuc substantialiter vinum, vel acetum sit? ℞. nunquam licere in tali vino consecrare citra gravissimum sacrilegium, nequidem in necessitate, e. g. ut populus audiat Sacrum die Festo, aut ei detur Communio Paschalis, aut moribundo Viaticum. Sporer cit. *n.* 157. Ratio est: quia plùs urget reverentia tanto Sacramento debita, & certam materiam postulans, quàm præceptum audiendi Sacrum, communicandi in Paschate, aut etiam Viaticum sumendi. Vid. ob paritatem rationis dicta *n.* 19. & dicenda *n.* 55. Quòdsi tamen Sacerdos advertat (sed sub dubio) id, quod posuit in Calice, fuisse acetum, idque *post sumptionem Calicis*, sibi persuadeat, fuisse vinum; quia possidet substantia vini, & pro ipso in dubio est præsumendum. Tambur. *de Sacrif. lib.* 2. *c.* 8. §. 5. *n.* 6. addens: idem puto, si in dubium incidat post Consecrationem; ne sinè certo fundamento turbetur Sacrificium, ejúsque ordo: & ex alia parte pariter tunc possidet substantia vini. At si dubites ante Consecrationem, vel deponere prudenter debes dubium, vel mutare vinum, ne exponas te periculo non consecrandi. Quòdsi non possit inveniri, vel

certè difficillimè, vel cum notabili populi offenſione vinum : ſi non eſt inceptus Canon, & tutiùs, ſi non eſt incepta Conſecratio, deſiſtas: ſi eſt incepta, præſumas eſſe vinum, & progreditor. Ità Tambur.

54. At, inquies, quid faciam, ſi in actuali ſumptione Calicis adverto, locò vini eſſe poſitum acetum, vel aquam? ℞det idem Tambur. cit. *n.* 4. dicens: Illud adverte, Sacerdotem, ſi defectum talem agnovit, dum habet in ore illam aquam, ſeu acetum, non debere ea proiicere, ſive exſpuere; quia eſſet irreverentia, & fortè periculum eiiciendi aliquod fragmentum aſſumptæ Hoſtiæ. Deglutiat igitur, & poſitô in Calice vinô cum aqua conſecret (facta priùs oblatione) ſumátque, nihil curans, quòd per illam aquam vel acetum jejunium naturale fregerit; quia ſic Sacramenti reverentia tunc expoſcit. Ità ille, quod etiam docet Suarez *diſp.* 85. *ſect.* 1. ℣. *Ad primam confirmationem.* Quarti *p.* 3. *tit.* 4. *dub.* 13. citans Coninch, Averſa &c. quibus accedit Aquilin. Arnan *n.* 747. Ratio eſt : quia præceptum Divinum de perficiendo Sacrificio plùs obligat, quàm Eccleſiaſticum, ne non jejunus ſumat Corpus, aut Sanguinem Chriſti. Cæterùm, poſſet hìc quæri, an vinum congelatum validè,

&

& licitè conſecrari valeat? Sed de hoc infra, *Tit.* 10. §. *XI.*

§. II. Si vinum cœperit aceſcere, vel corrumpi, vel fuerit aliquantùm acre, vel muſtum de uvis tunc expreſſum, vel non fuerit admixta aqua, vel fuerit admixta aqua roſacea, ſeu alterius diſtillationis, conficitur Sacramentum, ſed conficiens graviter peccat. *Rubrica.*

55. Rubrica hæc plùres complectitur particulas; & *primò* quidem dicit: *Si vinum cœperit aceſcere, vel corrumpi, conficitur Sacramentum, ſed conficiens graviter peccat.* Ubi notandum eſt, hujusmodi mutationem, ſeu tranſitum vini in acetum incipere ab alteratione accidentium, qua paulatim deſtruuntur accidentia propria vini, & introducuntur qualitates aceti, quod deſumi poteſt ex ſapore, & odore, & maximè, ſi vinum notabiliter muceſcit. Eſt autem hìc diſtinguendum inter vinum aliqualiter acidum, & inter vinum notabiliter acidum. De hoc Gobat *Theol. Exper. tr.* 3. *num.* 54. apud Sporer cit. *n.* 157. ſic ſcribit: Vinum aliquantulùm aceſcens, deficiente

 alio,

alio, adhiberem sinè scrupulo nixus authoritate Suarii hìc *disp.* 85. *sect.* 2. accensentis levioribus defectibus, si vinum sit aliquantulùm acidum: nixus & praxi satis communi Parochis ruralibus: at valde notabiliter acidô non uterer. Hæc ille, consentiente Sporer cit. & rectè; quia vinum valde notabiliter acidum, sive semicorruptum consecrare, cedit in irreverentiam SS. Sacramenti, & consequenter conficiens, conformiter Rubricæ, graviter peccat.

56. *Secundò*, dicit Rubrica: *Si vinum fuerit aliquantùm acre, conficitur Sacramentum, sed conficiens graviter peccat.* Ubi rursus notandum, aliud esse vinum *acidum*, aliud *aliquantùm acre*. Vinum *acidum* dicitur, quod est in via ad corruptionem, & transitum in acetum. Vinum autem *aliquantùm acre* dicitur, quod fuit expressum ex uvis maturis quidem, sed non perfectè maturis, & aliquantulùm acerbis; unde est verum vinum, sed aliquantulùm acre, éstque imperfectum: non quia est in via ad corruptionem, sed ob imperfectam, seu non omnino maturam generationem. Est ergo valida consecratio, quia illud est verum vinum: est autem illicita, quia vinum est imperfectum, consequenter contra

tra reverentiam Sacramenti, quia imperfecta materia adhibetur ad ejus usum. Ità Quarti in *Expos. lit.* hic.

57. *Tertiò*, dicit Rubrica: *Si vinum fuerit mustum de uvis tunc* (id est, recenter) *expressum, conficiens graviter peccat.* Ratio est: quia, licèt sit verum vinum, nihilominus est impurum, & fæculentum, ideóque indecens. Quòd mustum hujusmodi ex uvis recenter expressum validè consecretur, est communis DD. cum D. Thoma 3. *p. q.* 74. *a.* 5. *ad* 3. Scoto 4. *d.* 11. *q.* 7. *n.* 1. & habetur *c. Cùm omne crimen. De Consecrat. d.* 2. est etenim verum vinum. Quamvìs autem graviter peccaret, qui absque necessitate in musto consecraret, videtur nihilominus (inquit Aquil. Aman *n.* 564.) culpam gravem non committi, si sit saltem à potiori defæcatum, & non adeò impurum. Imò si adsit necessitas consecrandi, & desit vetus vinum, sinè ullo peccato Consecratio fieri poterit in musto, utì clarè significat Pontifex *cit. cap.* dicens: *Sed si necesse sit, botrus in Calice comprimatur.* Unde facilis est resolutio casûs, si quæritur, quid faciendum Parocho, vel Sacerdoti celebraturo, quando in aliquo pago nullum habetur vinum, habet tamen Parochus, vel alius circa domum suam pendu-

las

las è vite uvas maturas ? ℞. det Sporer *num.* 156. Si Sacrum faciendum est ex obligatione, utpote die Dominico, vel Festo, & maximè pro Viatico moribundi, poterit sinè peccato unam, alterámve uvam comprimere pro suo Sacro; certè autem non item, si ex sola devotione celebrare vult: Pontifex enim ait, *si necesse sit*, & patet ex dictis.

58. *Quartò*, dicit Rubrica: *Si non fuerit admixta aqua, conficitur Sacramentum, sed conficiens graviter peccat.* Ex quo constat, Rubricam hanc cadere sub gravi præcepto, jure Ecclesiastico tantùm (ùt cum Scoto tenent DD. communissimè apud Quarti *p.* 2. *tit.* 7. *sect.* 2. *dub.* 3.) nec fieri posse ob parvitatem materiæ peccatum veniale, ùt de se liquet. Quæritur ergo, quantum aquæ cum vino miscendum sit, Rubrica dicente, *infundens parùm aquæ in Calice*, p. 2. tit. 7. n. 4. sive, ùt Concil. Florent. (apud Reiffenst. *tr.* 14. *dist.* 4. *q.* 4. *n.* 32.) loquitur *Ante Consecrationem aqua modicissima admisceri debet?* Ante ℞. supponendum est, hanc aquam vino miscendam debere esse naturalem seu elementarem in substantia. Ità D. Thom. *q.* 74. *a.* 3. *ad* 3. éstque communis; hæc enim simpliciter venit nomine aquæ, & hoc ipso adhibenda est, prohibi-

tâ

tâ quacunque aliâ aquâ artificiali, ùt *num.* 62. videbimus. H. N. ℞ Quoad quantitatem aquæ vino miſcendam varias eſſe DD. opinionès. *Primò* : Suarez & alii apud Sporer *Theol. Sacram. p.* 2. *c.* 3. *n.* 163. affirmant, certum eſſe, ſufficere quamlibet guttulam, dummodo ſatis ſit ſenſibilis; quia eſt vera aqua, & ſufficiens ad totam ſignificationem myſticam ad imitationem Chriſti ; ſignificat enim & repræſentat aqua hujusmodi vino mixta ſanguinem & aquam, quæ de latere Chriſti profluxerunt, juxta Innocent. III. *c. In quadam. De Celebrat. Miſſar.* Item, cùm vinum ſignificet Deum vel Chriſtum, & aqua populum, hinc mixtio aquæ cum vino ſignificat unionem Eccleſiæ, ſeu populi Chriſtiani cum Chriſto capite. Sporer cit. *n.* 160. *Secundò* : Coninch *de Evchar. q.* 74. *art.* 8. *n.* 140. & Laym. communem praxin eſſe ajunt, ut octies vel decies plùs vini ponatur, quàm aquæ: non tamen ſcrupulosè agendum, quia modicus in alterutram partem exceſſus non eſt curandus. Tambur. *de Sacrif. l.* 2. *c.* 4. §. 1. *n.* 1. *Tertiò* : Card. de Lugo *de Evchar. diſp.* 4. *ſect.* 2. *n.* 38. apud Tambur. cit. ait : Etiamſi quinta vel ſexta pars aquæ poneretur, non videtur habendus ſcrupulus; quia non eſt credibile,

vi-

vinum esse adeò debile, ut tam modicâ aquâ corrumpatur, subintellige, nisi vinum aliunde, maximè à cauponibus abundè adaquatum jam sit. Curandum est ergo, ut non excedatur prædicta quantitas quintæ vel sextæ partis, nec modicus excessus est pertimescendus; quia non devenitur ad peccatum mortale, nisi ratione periculi corruptionis vini; sive, ùt loquitur Tambur. cit. *n.* 2. non debet tantum aquæ apponi, ut non possis absolutè dicere, *Hoc, quod est in Calice, est vinum.* Accipe igitur Regulam, quam idem *ibid. n.* 3. tradit, dicens: *Tanta aqua infundi potest, quanta non sufficit ad corrumpendum, seu ad distrahendum vinum ab esse physico, vel certè ab esse morali (ùt sic loquar) vini, ita scilicet, ut possit dici: Hoc, quod est in Calice, vinum absolutè est.*

59. Si itaque res ità se habet, quid, Sacerdos, trepidas timore, ubi timor non est? esto, quòd imposueris vini e. g. guttas sexaginta, & aquæ guttas sex, vel octo, quid tum? nunquid, si sex vel octo guttas vini respectu totidem guttarum aquæ subtrahis, remanent adhuc quinquaginta duæ guttæ vini, & de ipso vino in Calice posito absolutè dici potest, *Hoc, quod est in Calice, est vinum?* quid ergo times, quid trepidas, quid scrupulizas? Dices: In ad-

mi-

ministratione Sacramentorum, ubi agitur de valore, tutior pars est tenenda; ergo. ℟. hoc verum esse, quando agitur in dubio de valore; non autem, quando res extra dubium, & saltem moraliter certa est, ùt in hoc casu, ubi secundùm hominum, maximè Doctorum communem, & prudentem æstimationem est absolutè vinum, quod in calice positum est. Et certè, si hujusmodi scrupulositatibus condescendamus, concedendum tandem erit, quòd semper in Sacramentis administrandis via tutissima quærenda & sectanda sit; quod nescio, an ullus Theologorum probaturus, vel suasurus sit.

60. Oppones, has sententias esse nimis rigidas, & contra Concilium Tiburiense, in quo conceditur tertia pars aquæ, cum duabus partibus vini. Unde Lohner *de Sacrif. p.* 2. *tit.* 18. *n.* 4. sic scribit: Ne Sacerdos nimiùm anxius sit, timeátque, ne nimium aquæ affundat, recordetur, Synodum Tiburiensem approbâsse factum illius, qui tertiam partem aquæ in Calice miscuit, teste P. Gobat *tr.* 3. *n.* 61. ubi ipse quoque consentit, si vinum tam robustum sit, ut tertia parte aquæ affusâ retineat adhuc substantiam & nomen vini. Quod etiam Sporer cit. *n.* 163. innuere

vi-

videtur, dicens: Non tamen in hoc scrupulosè agendum est, dummodo quantitas aquæ admixtæ tertiam partem vini non excedat; quia alioquin redderet materiam dubiam ob periculum corrumpendi substantiam vini, præsertim tenuis, & non multùm meraci. Sed ℞. Concilium Tiburiense fuisse Provinciale, non Generale seu Universale, nec approbatum. Ità Quarti *p.* 2. *tit.* 7. *sect.* 2. *dub.* 6. ℣. *Dicetis.* Tambur. *de Sacrif. l.* 2. *c.* 4. *§.* 1. *n.* 1. Castropal. *tr.* 21. *d. un. p.* 5. *n.* 6. apud Aman, *n.* 585. Et esto, quòd pro speciali conditione, seu præstantia vini illius regionis Tiburiensis potuerit esse licitum, ut tertia pars aquæ cum vino misceretur, defacto tamen standum omnino est Concilio Generali Florentino, quo utpote posteriori jubetur, ut ante consecrationem modicissima aqua vino admisceatur, atque etiam ab Armenis, ut paululùm aquæ in Calicem mittant, observetur. Tambur. Aman citt.

61. Posset equidem hoc loco moveri quæstio, utrùm aqua modica vino miscenda, priùs in substantiam vini; & consequenter mediatè tantùm convertatur in Sanguinem Christi? Cùm verò hanc Quæstionem explanare Theologorum sit, non

non autem nostri fori, duplicem circa hoc DD. sententiam, solumodo referendô adducimus. *Prima* sententia docet, aquam vino mixtam converti quidem mediatè in Sanguinem Christi, si videlicet ea priùs ante inchoatam Consecrationem fuerit conversa in vinum per hujus virtutem; non tamen, juxta probabiliorem sententiam DD. convertitur aqua immediatè in Sanguinem Christi, si videlicet tempore Consecrationis adhuc retinet substantiam aquæ, & necdum fuit in vinum conversa. Ità Scotus, D. Thom. D. Bonavent. & Alensis, cum omnibus Thomistis & Scotistis, ac pluribus Recentioribus apud Reiffenst. *n.* 14. *dist.* 4. *q.* 4. *n.* 33. quibus accedit Auctoritas Innocent. III. *c. Cùm Marthæ. De Celebrat. Missar.* Rationes vid. apud citt. *Secunda* sententia tenet, aquam vino mixtam per accidens etiam immediatè converti cum vino in Sanguinem Christi, licèt antea necdum fuerit conversa in vinum. Ità Card. de Lugo, Coninch, Laym. aliique plures, præsertim Recentiores apud eund. Reiffenst. Quidquid autem sit de hac sententiarum diversitate, ea Celebrantem parùm tangit. Misceat igitur modicum aquæ vino, & consecret juxta Christi institutionem, ritúmque S. Ecclesiæ, & tota res erit salva à

nec sit sollicitus, utrùm aqua in vinum conversa sit, nec ne, sed sufficiat ipsi, quòd, quantum in ipso est, rite functus sit officiô suô.

62. Ulteriùs, & *Quintò*, dicit Rubrica: *Si fuerit admixta aqua rosacea, seu alterius distillationis, conficitur Sacramentum, sed conficiens graviter peccat.* Ubi nota, graviter peccare Sacerdotem infundentem in Calicem vel solam aquam rosaceam, aut similem artificialem: vel cum aqua naturali adjungentem rosaceam, aut alium liquorem; quia grave peccatum est, aliquid miscere materiis Sacramentorum, præter institutionem Christi, & consuetudinem Ecclesiæ. Quarti cit. *dub.* 5. cum DD. Est autem validæ in hoc casu Consecrationis ratio: quia vino consecrando aqua naturalis admiscenda est, non necessitate Sacramenti, sed præcepti tantùm, non Divini, sed Ecclesiastici, sub mortali tamen obligantis. Sporer *n.* 161. Concilia enim Trident. & Florentinum absolutè definiunt, materiam hujus Sacramenti esse vinum de vite, cui aqua admisceri debet. Unde Trident. *Sess.* 22. *cap.* 7. simpliciter dicit: *Monet Sancta Synodus, præceptum esse ab Ecclesia Sacerdotibus, ut aquam vino in Calice offerendo miscerent.* Cæterùm notandum est, dictam mixtionem

aquæ

aquæ cum vino fieri debere ab ipso Sacerdote in Missa privata, vel à Subdiacono in Missa solemni, juxta præscriptum ritum Ecclesiæ in Rubricis. Hæc autem mixtio fieri debet tempore Sacrificii, & in ipso sacro Calice ante oblationem ejusdem Calicis, ùt habet Ecclesiæ usus; unde graviter peccaret, qui voluntariè hoc omitteret. Quarti cit. *dub.* 7. Non ergo sufficit, admixtionem aquæ cum vino priùs, & quomodolibet extra Celebrationem Sacri factam esse, e. g. in urceolo, cantharo, alio vase, vel dolio à caupone more ipsis solito: alioquin valde sæpe non opus esset, hanc admixtionem aquæ fieri in Altari. D. Thom. Sylv. Alens. Suarez, Coninch, quos sequitur Sporer *n.* 164. Denique observat Dicastill. apud Gobat *num.* 59. *in fine*, non esse reprehendendos eos, qui ex privilegio, aut legitima Ordinis consuetudine miscent aquam vino ante Sacrum inchoatum, præsertim cæremonialiter, in ipso Altari. Ast

63. Dubitabis, utrùm in casu gravis necessitatis possit licitè fieri Sacrum consecratione vini tantùm absque admixta aqua? ℞. non esse licitum celebrare omisso hoc ritu (id est, sinè aqua) etiam urgente quavis necessitate. Quarti cit. *dub.* 4.

 Sua-

Suarez, Sporer *n.* 161. ubi dicit: Admixtio hæc aquæ tam necessaria est, ut Theologi non admittant ullum casum, quo liceat inchoare Sacrificium cum prævifo defectu aquæ. Idem docet Gobat *num.* 58. idcirco, si non possit haberi aqua, omittendum esset Sacrum. Ratio est: quia hic ritus multò gravior est, quàm celebrare cum vestibus sacris: si ergo non est licitum privata auctoritate Sacrum facere absque vestibus sacris quavis urgente necessitate, ùt communiter fatentur DD. multò minùs erit licitum celebrare omisso ritu mixtionis aquæ cum vino. Vid. etiam dicta *num.* 3. *in fine.*

§. III. Si Celebrans ante Consecrationem Sanguinis, quamvìs post Consecrationem Corporis, advertat, aut vinum, aut aquam, aut utrumque non esse in Calice, debet statim apponere vinum cum aqua, & facta oblatione ùt supra, consecrare, incipiendô ab illis verbis, *Simili modo &c. Rubrica.*

64. Ex hac Rubrica cape, pro praxi applicanda sequentia. *Primò*: Si Sacerdos ante

ante vel post Consecrationem Hostiæ, & ante Consecrationem Calicis advertat, nec vinum neque aquam esse in Calice, debet statim apponere vinum cum aqua (quam de more benedicit, nisi sit Missa *de Requiem*, Gav. *p.* 3. *tit.* 4. *n.* 7.) & facta oblatione, saltem mente concepta (dicendô Orat. *Offerimus tibi Calicem &c.*) consecrare, incipiendô ab illis verbis, *Simili modo &c.* Hoc idem faciendum est, etiamsi defectum hunc immediatè ante verba Consecrationis advertat. *Secundò*: Si in casu posito advertat, solam aquam in Calice existere, idem, quod mox dictum est, facere debet, repositâ in aliquo vase illâ aquâ, quæ in Calice fuerat. *Tertiò*: Si ante Consecrationem Calicis advertat, vel recogitet, vinum solum absque aqua in Calice esse positum, statim debet eam (in modica, ùt aliàs quantitate) apponere, & Calicem consecrare. In hoc tamen casu, quamvìs aqua de more benedicenda sit, ùt mox ex Gav. dictum est, attamen, quia oblatio vini jam præcessit, non est facienda nova oblatio Calicis post aquæ infusionem. Quarti *p.* 2. *tit.* 7. *sect.* 1. *dub.* 4. Ratio est: quia materia Sanguinis, quæ mediante oblatione præparari debet in ordine ad Consecrationem, propriè & per se est vinum; ergo facta semel obla-

tione vini non requiritur nova ejusdem oblatio. Accedit, quòd aqua modica mixta vino fiat unum continuum cum eo vino, imbibátque omnes ejus conditiones, etiam morales, sicut si oleo benedicto admisceatur modica pars olei non benedicti, totum censetur benedictum, & aptum ad Sacramenti administrationem. *Quartò*: Si Sacerdos post consecrationem Hostiæ advertat, aquam non esse mixtam vino, eámque haberi non posse, non esset propterea omittenda Sanguinis consecratio in solo vino; quia magis necessarium est, essentiam Sacramenti perficere, quàm cæteros defectus vitare. Suarez *disp.* 85. *sect.* 1. ℣. *Prima Regula*. Vid. etiam Rubric. infra §. VII.

§. IV. Si post verba Consecrationis advertat, vinum non fuisse positum, sed aquam; depositâ aquâ in aliquod vas, iterum vinum cum aqua ponat in Calice, & consecret, resumendô à verbis prædictis, *Simili modo &c. Rubrica.*

65. Loquitur hæc Rubrica conformiter illi *Tit.* 3. §. *V.* Unde Quarti in *Expos-*

lit.

lit. hìc, ità ſcribit : Sicut in ſimili caſu defectûs Hoſtiæ (dum ſcilicet Sacerdos poſt Conſecrationem advertit, Hoſtiam eſſe corruptam) præmitti debet oblatio novæ Hoſtiæ ſaltem mente concepta, antequam hæc conſecretur, ità pariter in hoc caſu; & ſicut ibi incipiendum eſt ab illis verbis, *Qui pridie, quàm &c.* ità in his caſibus *de defectu vini*, incipiendum vel reſumendum eſt ab illis verbis, *Simili modo &c.* ob ſimiles rationes. Tandem, ſicut ibi Hoſtia invalidè oblata, vel conſecrata ſervari debet, & ſumi poſt ſumptionem Corporis & Sanguinis, ità pariter hìc aqua, vel ſimilis materia inepta invalidè oblata & conſecrata ob eandem rationem ſervari, & eodem modo ſumi debet. Ità ille. Vid. dicta *n.* 31. *& ſeqq.* De aqua benedicenda vid. *num. præc.*

§. V. Si hoc advertat poſt ſumptionem Corporis, vel hujuſmodi aquæ, apponat aliam Hoſtiam iterum conſecrandam, & vinum cum aqua in Calice, offerat utrumque, & conſecret, & ſumat, quamvìs non ſit jejunus. Vel, ſi Miſſa celebretur in loco publico, ubi plures adſunt, ad evitan-

dum scandalum poterit apponere vinum cum aqua, & facta oblatione ùt supra, consecrare, ac statim sumere, & prosequi cætera. *Rubrica.*

66. Hæc quoque Rubrica respondet illi *Tit.* 3. §. *VI.* & de hac disserendum est conformiter dictis supra *n.* 35. *& seqq.* Unde, quamvìs D. Thom. p. 3. q. 83. a. 6. ad 4. censeat, non tantùm Calicem de novo consecrandum esse, sed etiam novam Hostiam, si Sacerdos primùm post sumptam Hostiam, in ipsáque sumptione Calicis agnoscat, se aquam pro vino assudisse; attamen Scotus 4. *d.* 8. *q.* 3. *n.* 7. oppositum amplectitur, docendô, decentius esse, ut in dicto casu, omissa consecratione alterius Hostiæ, solum vinum de novo Calici infusum, & modicâ aquâ mixtum consecretur; cùm per hoc totus defectus suppleatur, & Sacrificium recipiat suum complementum essentiale. Scoto assentiuntur Sylv. Navar. Suarez, Vasq. Coninch, Laym. & Recentiores passim cum Scotistis, ùt refert Aman *num.* 743. Ratio est eadem, quæ supra *num.* 35. Nec obstat, quòd S. Pius V. in Rubricis velit hunc defectum suppleri modô assignatô à D. Thoma; negant enim DD. (vid. Illsung *tr.* 6. *d.* 5. *n.*

175. apud Aman *n.* 744.) hanc Rubricam esse præceptivam, prout jam supra *n.* 36. indicatum est. Esto autem, quòd Rubrica declaret, defectum in eadem hac Rubrica notatum (si Missa in publico loco celebretur) supplendum esse ad modum à Scoto præscriptum; attamen non est major ratio, cur idem non liceat etiam in Missa privata. Si enim ideo in Missa privata, seu coram paucis præsentibus non licet, quia deficeret illa mystica significatio, tunc neque liceret, stante tali casu, in Missa publica (ubi plures adsunt) omittere consecrationem novæ Hostiæ. Neque etiam ideo, quia in Missa privata non urget periculum scandali, sicut in publica; equidem in Missa quacunque plus non requiritur, quàm ut cautè suppleatur, quod incautè erat prætermissum, quod hic & nunc abundè fit per consecrationem solius vini aquâ modicâ mixti. Aman. cit. Ut autem hæc suppletio rectè fiat, & à circumstantibus, quoad fieri potest, defectus non advertatur, modus aptus traditur à Tambur. *de Sacrif. l.* 2. *c.* 8. §. 5. *n.* 2. scilicet, ut Celebrans, quasi accepturus ablutionem, accedat ad cornu Epistolæ, ibique Calici imponat vinum, & paululum aquæ, factáque in medio Altaris oblatione, sal-

tem mente concepta, consecret, ac statim sumat, & postea sumat ablutionem, ùt aliàs, observatis iis, quæ à *num.* 64. dicta sunt.

67. Porro, ex hac Rubrica patet, defectus præfatos (tam Hostiæ, quàm vini) supplendos esse in ipso Celebrationis actu. Unde, si Sacerdos, postquam Missâ absolutâ, jam recessit ab Altari, adverterit, talem defectum ex inadvertentia, vel incuria à se non fuisse suppletum, nec debet, neque potest ampliùs consecrare vinum ad supplendum suum errorem; eò quòd moraliter non ampliùs duret eadem actio sacrificativa. Ità Suarez & Herincx apud & cum Aman *n.* 745. Tambur. *de Sacrif. l.* 2. *c.* 8. §. 5. *n.* 5. ubi sic habet: Si quis, vel propter ignorantiam, vel propter animi turbationem, quæ in his casibus etiam solertissimo accidere solet, rite non supplevisset talem defectum, nullo modo debet iterum consecrare post absolutum Sacrum; quia tunc in re tam gravi non judicaretur esse idem, sed distinctum Sacrificium. Hæc ille. Unde perperam faceret Sacerdos, qui sumens Calicem, & advertens, aquam vel acetum locò vini fuisse impositum, pergeret, Missam absolveret, ad Sacristiam rediret, & populô dilapsô, ad Altare iterum

redi-

rediret, vinúmque modicâ aquâ mixtum consecraret, ac sumeret, ratus, Sacrificium tali modo rite completum esse. Alia, quæ huc facere poterunt, videantur supra *num.* 37. *& seqq.*

68. Quæres autem occasione hujus Rubricæ, utrùm Sacerdos pro stipendio celebrans obligationi suæ satisfecerit, si in sumptione Calicis advertit, aquam vel acetum pro vino esse positum, & aliud vinum habere non potuit? ℟. negativè. Ratio est: quia benefactor, seu petens pro stipendio Sacrificium, ipsum oblatione stipendii obligavit ad offerendum Sacrificium, quale à Christo est institutum, & ad quod offerendum jure Divino obligatur: atqui Sacerdos de jure Divino obligatur ad offerendum Sacrificium per consecrationem utriusque speciei, ùt bene probat Scotus 4. *d.* 8. *q.* 3. & utì fuerat à Christo institutum: ergo.

§. VI. Si quis percipiat ante Consecrationem, vel post Consecrationem, totum vinum esse acetum, vel aliàs corruptum, idem servetur quod supra, ac si deprehenderet, non esse positum vinum, vel solam aquam fuisse appositam in Calice. *Rubrica.*

69.

69. Hæc Rubrica clara eſt; ideóque eadem in hoc caſu obſervanda ſunt, quæ à *num.* 64. dicta ſunt. Sive enim locò vini fuerit in Calice appoſita aqua, ſive acetum, perinde eſt.

§. VII. Si autem Celebrans ante Conſecrationem Calicis advertat, non fuiſſe appoſitam aquam, ſtatim ponat eam, & proferat verba Conſecrationis. Si advertat poſt Conſecrationem Calicis, nullo modo apponat, quia non eſt de neceſſitate Sacramenti. *Rubrica.*

70. Quare Rubrica hæc velit, ut aqua ante Conſecrationem Calicis cum vino miſceatur, ratio eſt: quia, ſi ea admixta non fuerit, Conſecrans graviter peccaret, ùt ſupra *num.* 58. vidimus. Quamvìs autem in hoc caſu, & tam brevi tempore non poſſit converti in vinum, hoc non obſtat; quia miſcetur ob myſterium, ùt *eod. num.* audivimus. Cur autem aqua poſt Calicis Conſecrationem S. Sanguini admiſcenda non ſit, ratio eſt: quia hæc Cæremonia non habet locum, ùt inſtituta eſt; nec ſervit ad ſignificandum myſterium unio-

unionis Ecclesiæ cum Christo capite, quod fit per commixtionem aquæ cum vino, non autem per mixtionem aquæ cum S. Sanguine. Vid. *num. cit.*

§. VIII. Si materia, quæ esset apponenda, ratione defectûs vel panis, vel vini, non posset ullo modo haberi; si id sit ante Consecrationem Corporis, ulteriùs procedi non debet: si post Consecrationem Corporis, aut etiam vini, deprehenditur defectus alterius speciei, alterâ jam consecratâ, tunc si nullo modo haberi possit, procedendum erit, & Missa absolvenda, ità tamen, ut prætermittantur verba & signa, quæ pertinent ad speciem deficientem. Quòdsi expectandô aliquamdiu haberi possit, expectandum erit, ne Sacrificium remaneat imperfectum. *Rubrica.*

71. In hac Rubrica notanda sunt verba, *si nullo modo haberi possit*, quod intellige *moraliter*, inquit Arnaud *p.* 3. *tit.* 4. *n.* 7. unde (ait Gav. *p.* 3. *tit.* 4. *n.* 8. *lit. U.*) si difficillimô modô haberi possit, & notabilis

inde

inde oriretur offensio populi, Missa absolvenda erit absque materia deficiente sive Hostiæ, sive vini; quia majoris est vinculi jus naturale, evitandi scandalum proximi, quàm Divinum scriptum, aut positivum absolvendi Missam. Azor *l.* 10. *c.* 35. *q.* 6. Hæc Gav. Idem habet Arnaud. cit. Hoc tamen intellige, si moraliter impossibile sit, posse haberi materiam deficientem, & salvâ Rubricâ, *Quòd si expectandô aliquamdiu haberi possit, expectandum erit, ne Sacrificium remaneat imperfectum*; unde, si aliquamdiu expectandô habere possit materiam deficientem, debet, quoad fieri poterit, instruendô populum, obviare scandalo; quòd si hoc, facta instructione, removere non potuerit, expectare nihilominus debet; quia præmissâ debitâ diligentiâ, scandalum, quod sequi potest, potiùs est fictum & passivum, quàm verum & activum, & ideo non imputandum Sacerdoti; defectus autem Sacrificii verè illi imputaretur, quando suppleri posset, & non suppleretur, utpote cùm sit contra jus naturale, Sacrificium mutilare, & dimidiare. Vid. Quarti *p.* 3. *tit.* 3. *sect.* 2. *dub.* 1. Cæterùm, quia de hac Rubrica jam actum est supra *num.* 33. hinc, Lectore illuc remisso, hoc loco nihil videtur repetendum.

TI-

TITULUS V.

De Defectibus Formæ.

§. I. Defectus ex parte Formæ possunt contingere, si aliquid desit ex iis, quæ ad integritatem verborum in ipsa consecratione requiruntur. Verba autem Consecrationis, quæ sunt Forma hujus Sacramenti, sunt hæc: *Hoc est enim Corpus meum.* Et, *Hic est enim calix sanguinis mei, novi & æterni testamenti, mysterium fidei, qui pro vobis & pro multis effundetur in remissionem peccatorum.* Si quis autem aliquid diminueret, vel immutaret de Forma Consecrationis Corporis & Sanguinis, & in ipsa verborum immutatione verba idem non significarent, non conficeret Sacramentum. Si verò aliquid adderet, quod significationem non mutaret, conficeret quidem, sed gravissimè peccaret. *Rubrica.*

72. DE hac Rubrica plurima dicta sunt supra in *Pranot.num.* 15. 33. *& seqq.* unde, quia ad alia properamus nihil repetendum videtur.

§. II. Si Celebrans non recordetur, se dixisse ea, quæ in Consecratione communiter dicuntur, non debet propterea turbari. Si tamen certò ei constet, se omisisse aliquid eorum, quæ sunt de necessitate Sacramenti, id est, formam Consecrationis, seu partem, resumat ipsam formam, & cætera prosequatur per ordinem. Si verò valde probabiliter dubitat, se aliquid essentiale omisisse, iteret formam saltem sub tacita conditione. Si autem non sunt de necessitate Sacramenti, non resumat, sed procedat ulteriùs. *Rubrica.*

73. Hæc Rubrica verè dici potest *Solamen afflictorum.* *Primò* namque dicit: *Si Celebrans non recordetur, se dixisse ea, quæ in Consecratione communiter dicuntur, non debet propterea turbari.* Nota; loquitur de *forma consecrationis*, seu parte essentiali Sacramenti

ti *in fieri*, non *in facto esse*. 2dò, dicit : *Si autem non sunt de necessitate Sacramenti* (de quibus dubitat, num aliquid omiserit) *non resumat, sed procedat ulteriùs*. Ecce ! solatium timidorum, & maximè scrupulosorum, dummodo tamen hi sequi voluerint. At verò, quoniam hæc Rubrica quatuor particulas continet, & ex iis variæ Quæstiones moveri possunt, singulas singulariter consideremus.

74. *Primò*, dicit Rubrica : *Si Celebrans non recordetur, se dixisse ea, quæ in Consecratione communiter dicuntur, non debet propterea turbari*. Est autem notandum, quòd ex vario capite oriri possit, ut Consecrans dictorum suorum non ampliùs recordetur, scilicet ex distractione, debilitate memoriæ, nimia sollicitudine, apprehensione, subito casu, scrupulositate &c. H. N. dicendum est : Ex eo præcisè, quòd Sacerdos non recordetur, se dixisse, quæ necessaria sunt ad Consecrationem, communiter tamen in Consecratione dicuntur, nihil repetere tenetur, sed potest tutò prosequi eas partes, ad quas pervenerat. Ita D. Thom. 3. *p. q.* 84. *a.* 6. *ad* 5. apud Quarti *p.* 3. *tit.* 5. *in Exposit. lit. ad Num.* 2. item *sect.* 2. *dub.* 2. atque hoc maximè, si Sacerdos sciat, se aliàs debitam diligentiam adhibere, ac

etiam hic & nunc eandem adhibuiſſe, ut rite verba Conſecrationis pronuntiaret. Unde inquit Aman *num.* 540. ſi poſt Conſecrationem Sacerdos tantùm fiat anxius, & timeat, ne forſan aliquid ad illius valorem eſſentialiter requiſitum defuerit; quin de hoc probabile, & prudens judicium formare poſſit, forma nullatenus eſt repetenda, ſed potiùs credi debet, omnia rite peracta fuiſſe. Ità communis doctrina. Ratio eſt : quia iteratio Sacramenti circa eandem materiam Evchariſticam eſt ex genere ſuo peccatum grave; eò quòd fiat cum periculo nullitatis: ergo, ut ſit licita, & à peccato excuſetur, debet adeſſe prudens motivum, & ratio illud iterandi; atqui talis non adeſt, hoc ipſo, quòd non poſſit prudenter dubitari de valore prioris Conſecrationis : ergo. Hæc ille.

75. Dices, hanc doctrinam non procedere de culpabiliter diſtractè conſecrante. ℟. Vel talis diſtractè conſecrans ſolet errare, vel non? ſi non, & practicè atque experientiâ ſciat, ſe verba Conſecrationis ſemper rite, licèt culpabiliter diſtractè pronuntiare, nec habeat probabile & prudens judicium alicujus erroris facti, poterit dicta doctrina etiam de illo procedere; ſi enim, cùm conſtat (ùt inquit

Sporer

Sporer *de Pœnitent. c. 5. q. 3. §. 2. n.* 629.) Sacerdotem protulisse formam Absolutionis consuetam, ex eo solùm, quòd voluntariè, vel involuntariè distractus protulerit, non habet rationabilem causam dubitandi, an revera integrè protulerit, nec consequenter ex hoc habebit causam, multò minùs obligationem repetendi, cur hanc in nostro casu habeat, cùm æquè sit in materia *facti*? Vide infra *num.* 85. Secus est, si sciat, quòd soleat errare, & quòd aliàs jam erraverit; in hoc enim casu, si verè dubitet, præsertim dubiô negativô, an verba Consecrationis rite pronuntiaverit, debebit sub conditione saltem mente concepta, formam Consecrationis repetere, sicut (ùt iterum inquit Sporer cit.) repetenda est, saltem sub conditione mente concepta, forma Absolutionis, quoties Confessarius rationabiliter dubitat, an protulerit formam Absolutionis. Cæterùm, notent sibi Sacerdotes culpabiliter distractè, & consequenter indevotè consecrantes, doctrinam, quam tradit Aman *num.* 537. dicens: Certum est, Sacerdotem voluntarias inter consecrandum distractiones admittentem posse per accidens saltem graviter peccare; quando scilicet per actum reflexum cognoscit, quòd per tales

distractiones, si ad eas se voluntariè receperit, periculo exponatur, ne forsan ex inattentione inde secutura, non rite sit pronuntiaturus verba Consecrationis, quantùm opus est ad valorem Sacramenti: atque insuper voluntariè in causa sit subsecuturæ perplexitatis, dubitationis de valore confecti operis, repetitionis formæ, & aliorum inconvenientium, quæ exinde solent subsequi. Quocirca dicendum, ex hoc capite gravem plerumque obligationem Sacerdoti incumbere, ne voluntariè animum suum, dum consecrandum est, distractionibus involvat, utpote non nisi magnis incommodis, & inconvenientiis postea extricabilem; ratio est: quia causæ voluntariæ effectus suus imputatur. Ità ille.

76. *Secundò*: dicit Rubrica: *Si tamen certò ei constet, se omisisse aliquid eorum, quæ sunt de necessitate Sacramenti, id est, formam Consecrationis, seu partem, resumat ipsam formam, & cætera prosequatur per ordinem.* Ubi nota, idem hoc faciendum esse, si vel unicum solummodo verbum ex essentialibus omisisset. Suarez, Aversa, & communiter DD. apud & cum Quarti *p.* 3. *tit.* 5. *sect.* 2. *dub.* 1. idcirco in hujusmodi casu repetenda esset integra forma, nec satis esset proferre solum verbum omissum; quia hoc non red-

dit integrum ſenſum formæ neceſſarium ad conficiendum Sacramentum. Vid. etiam ſupra in *Prænot. n.* 15. Unde autem in hoc caſu Sacerdoti inchoandum ſeu reſumendum ſit, docet Quarti cit. dicens: Forma Conſecrationis panis reſumenda eſt ab illis verbis, *Qui pridie, quàm &c.* & forma Conſecrationis vini ab illis verbis, *Simili modo &c.* ùt conſtat ex Rubricis, *de Defectibus materiæ, Tit. III. & IV.* Excipe tamen, ſi e. g. immediatè poſt prolata verba Conſecrationis Hoſtiæ advertat, ſe omiſiſſe ly *Hoc*, vel *Eſt*, vel *Corpus*; tunc enim ſufficit, ſi ſola verba Conſecrationis proferat, dicendô: *Hoc eſt enim Corpus meum.* Ratio eſt: quia Suarez *diſp.* 85. *ſect.* 1. *§. Sed quæres tandem.* abſolutè negat, cadere ſub præcepto, ut verba illa, *Qui pridie &c.* præmittantur, ſed ſufficiunt ſola verba eſſentialia formæ ad ſupplendum defectum, ne Sacrificium ſit mutilum; quod (ſubinfert Quarti) ſatis probabile eſt: quia non cadit ſub præcepto, niſi quod eſt neceſſarium ad ſupplendum defectum; & aliàs hæ Rubricæ, reduplicativè ſumptæ, non ſunt præceptivæ, ùt dictum eſt *num.* 36.

77. Sed occaſione mox dictorum quæritur, quid ſentiendum de ſequentibus. Petrus Sacerdos conſecrandô Hoſtiam dicit

 ſic:

ſic: *Hoc enim Corpus meum*, inculpabiliter omittens ly *Eſt*. Alius ſic: *Hoc eſt enim meum*, omittens inculpabiliter ly *Corpus*. Uterque autem immediatè poſt ly *meum* pronuntiatum, advertit ſe verbum eſſentiale omiſiſſe, quare prior, defectum eſſentialem ſuppleturus, mox addit ly *Eſt*, ut integra forma ſit, *Hoc enim Corpus meum eſt*. Alter ſimiliter addit ly *Corpus*, ut forma integra ſit, *Hoc eſt enim meum Corpus*. An hoc validè & licitè? ℟. affirmativè quoad utrumque. Quoad valorem dubitandum non eſt, niſi propter Celebrantis intentionem non ſubſiſtentem aliter ſentiendum ſit. Quòd autem hoc in caſu etiam licitum ſit, verbum inculpabiliter omiſſum ad integrandam eſſentialiter formam addere, ratio eſt: quia nec fit mutatio ſubſtantialis, neque accidentalis (de quibus dictum eſt in *Prænot. num.* 36. *& ſeqq.*) ſed eſt mera Grammaticalis tranſpoſitio verborum, præcisè ex naturali (ùt ſupponitur) inadvertentia orta. Secus foret, ſi Sacerdos hoc (citra contemptum, & intentionem novum ritum introducendi) faceret voluntariè; tunc enim culpam venialem non evaderet. Dices, hæc non convenire cum dictis *num. præc.* ℣. *Excipe tamen*. ℟. negativè; quia ibi erat ſermo de caſu, quo to-

ta

ta forma necessariò resumenda, vel repetenda est : secus est in hoc casu.

78. Petes , quidnam in isto casu faciendum sit ? Sacerdos quidam per errorem super Hostiam protulit formam Consecrationis Calicis, omissâ formâ propriâ Consecrationis panis , & statim post elevationem Hostiæ non consecratæ hunc errorem advertit ; tenetúrne facta Consecratione Hostiæ , iterum proferre verba Consecrationis Sanguinis super Calicem ? Ratio dubitandi est : quia non videtur , quòd Sacerdos iste voluerit verba Consecrationis Calicis materialiter tantùm proferre, sed quòd voluerit consecrare materiam Calicis præsentem. Ante ℟. nota , quòd Sacerdos in hoc casu Hostiam non solùm debeat consecrare, sed etiam, quòd (si prolatîs verbîs Consecrationis Calicis errorem statim advertat) eam immediatè , & sinè omni mora (verba Consecrationis, *Hoc est enim Corpus meum* rite pronuntiandô) debeat consecrare , nullatenus autem expectare , donec Hostiam non consecratam post ejus elevationem iterum demiserit. H. N. ℟. Teneri omnino Sacerdotem iterum proferre eandem formam super Calicem. Quarti *p.* 3. *tit.* 5. *sect.* 2. *dub.* 1. ✝. *Dubitari.* Ratio est : quia ex defectu inten-

tentionis debitæ, Calix non est consecratus; non est enim verisimile, quòd hujusmodi Sacerdos ullam habuerit intentionem, ordinem Sacrificii confundendi, seu invertendi, vel à gravissimo ritu Ecclesiæ recedendi, graviterque peccandi. Nec dicas: Sacerdos iste habuit veram consecrandi intentionem, & ex hac intentione attentè, ac devotè Consecrationis verba pronuntiavit; ergo. ℞. enim distinguendô; habuit intentionem in ordine ad Hostiam consecrandam, conceditur: in ordine ad Calicem, negatur. Et esto, quòd, quantum ex parte illius erat, verè formaliter, & cum omnimoda consecrandi intentione, verba Consecrationis Calicis super Hostiam protulerit; attamen ea non protulit super materiam aptam, sed prorsus ineptam. Et per hoc patet ad rationem dubitandi. Id solummodo in hoc casu inferri potest, dictum Sacerdotem erroneè consecrandô non peccâsse; quia (ùt supponitur) prorsus erroneè & inadvertenter hoc fecit.

79. Porro notanda sunt sequentia. *Primò*: Si deprehendatur defectus alterutrius formæ post sumptionem vel Corporis, vel Sanguinis rite consecrati, iteranda est forma omissa, vel invalidè prolata,

ùt

ùt per se patet. In utroque autem casu non oportet utramque Consecrationem repetere, si in una tantùm defectus accidit, ùt in simili dictum est *de defectibus materiæ*, est enim eadem proportio. Vid. etiam dicta *num.* 35. *&* 66. *Secundò:* Si defectus accidisset in utraque Consecratione, quia in utraque omissum est aliquod verbum substantiale, sic distinguendum est : Si Sacerdos hunc defectum advertat post sumptionem vel utriusque, vel alterius speciei invalidè consecratæ, tunc non debet, nec potest licitè quicquam supplere, nec consecrationem resumere. Ratio est : quia ex una parte hic non obligat præceptum integrandi, vel perficiendi Sacrificium, utpote cùm non sit simpliciter inchoatum, nulláque peracta ejus pars substantialis; unde, quidquid fieret, esset ex tunc inchoare Sacrificium. Ex altera verò parte non potest inchoare Sacrificium; quia non est jejunus post sumptionem materiæ non consecratæ. Ad vitandum ergo scandalum, quod oriri posset, si ab Altari recederet Missâ non completâ, facere poterit, quod supra *num.* 39. notavimus. Quòd si autem Sacerdos hunc defectum advertat ante sumptionem, quando nondum fractum est jejunium, tenebitur statim (absque no-

va Oblatione) utramque speciem consecrare, resumendô ab illis verbis, *Qui pridie, &c.* & *Simili modo &c.* deinde prosequi Sacrum, & Sacramentum sumere, non tamen species modò consecratas de more elevare. Ratio est: quia etsi non teneatur ad hoc vi præcepti perficiendi Sacrificium, quod adhuc non erat substantialiter inchoatum; teneretur tamen 1*mò*, vi præcepti non fingendi aliquid falsum in hoc ministerio, nec perseverandi in inchoata fictione. 2*dò*, vi præcepti non sumendi species non consecratas tanquam verum Sacramentum. 3*tiò*, ne det aliis occasionem adorandi tanquam verum Sacramentum, quod tale non est. Suarez *disp.* 85. *sect.* 1. *§. Secundò etiam.* Vid. etiam *supra num.* 37. *& seqq.* Idem hoc faciendum est Sacerdoti, qui pessimâ malitiâ perversus utramque materiam fictè quidem consecravit, sed ante sumptionem facti pœnitens, peccatum suum intimo & contrito corde detestatur. Rationes sunt eædem, quæ mox recensitæ sunt.

80. Tertiò, dicit Rubrica: *Si verò valde probabiliter dubitat, se aliquid essentiale omisisse, iteret formam saltem sub tacita conditione.* Quidnam sit *Dubium valde probabile*, dictum est supra *num.* 43. Hoc supposito, ex hac

Rubri-

Rubrica colligitur *1mò*: Quando Sacerdos probabiliter judicat, se rite & validè pronuntiâsse formam Consecrationis, & Sacramentum esse validum, non tenetur eam resumere, nec quicquam repetere, quamvis habeat formidinem oppositi, vel judicet etiam probabiliter, non fuisse validam. Quarti cit. *dub.* 3. Ratio est eadem, quæ supra *num.* 42. Colligitur *2dò*: Quando Sacerdos valde probabiliter, vel negativè dubitat, num validè formam Consecrationis pronuntiaverit, tenetur formam, circa quam dubitat, sub conditione saltem tacita, seu mente concepta iterare. Prima pars patet ex Rubrica. Secundam tenent Suarez, Aversa, & DD. comuniter cum Quarti cit. *dub.* 2. Ratio est: tum, quia aliàs exponitur manifesto periculo offerendi Sacrificium mutilum & imperfectum, quod est intrinsecè malum: tum, quia dubitans negativè nullam habet rationem pro se, vi cujus dubium prudenter deponere posset. Vid. supra *num.* 41. Colligitur *3tiò*, idem, quod dictum est de dubio negativo, dicendum esse à fortiori, quando Sacerdos probabiliter judicat, se non consecrâsse, vel substantiale quid omisisse, nec de opposito ferre potest judicium probabile. Ratio est: quia magis urget peri-

cu-

culum mutilationis Sacrificii ; & revera hoc est ipsum dubium *valde probabile*, ùt consideranti patet. Cur autem Rubrica dicat, *iteret formam saltem sub tacita conditione*, ratio est : quia, si forma absolutè iteraretur, exponeretur periculo proferendi formam super materiam jam consecratam : siquidem non constat, Consecrationem fuisse omissam, vel invalidam ; dum autem iteratur forma sub conditione, vitatur duplex periculum, scilicet irritandi Sacrificium, & ineptæ prolationis formæ super materiam consecratam. Atque hæc, quæ *hoc Num.* de dubia Consecratione dicta sunt, etiam de Oblatione alterutrius, vel utriusque materiæ respectivè intelligenda sunt.

81. Monent autem DD. præsertim Aversa, Sacerdotem non debere facilè admittere hujusmodi dubia, sed regulariter debere existimare, se integrè verba protulisse, ùt communiter contingit : itaque prudenter & maturè pensandum est dubium. Et probatur etiam, quia in hac Rubrica dicitur, iterandam esse formam in dubio, non simpliciter in quolibet dubio, sed si Sacerdos *valde probabiliter* dubitet, se aliquod essentiale omisisse : ergo non sufficit quodlibet judicium, vel motivum dubi-

bi-

bitandi, sed debet esse grave & valde probabile; ùt, si constet, omissum fuisse ritum connexum, e. g. elevationem Calicis, & interrogatus Minister asserat, revera non fuisse factam elevationem, quod grave indicium est, omissam fuisse Consecrationem. Sed

82. Quæres, quid agendum, si omissa fuerint illa verba, de quibus est controversia inter DD. an spectent ad essentiam formæ, e. g. si quis consecravit Calicem, omissis illis verbis, *Novi & æterni testamenti &c.* vel, si aliquod illorum subticuit? Ante R. in memoriam revocanda sunt ea, quæ dicta habentur supra in *Prænot. num.* 17. Item, supponendum est, Quæstionem versari in casu, quo Celebrans post prolata verba, *Hic est enim Calix Sanguinis mei*, statim progressus est ulteriùs, e. g. dicendô, *Hæc quotiescunque feceritis &c.* secus enim foret, si ulteriùs progressus nondum esset; tunc enim teneretur de per se, & sub mortali pronuntiare etiam reliqua verba, *Novi & æterni &c.* H. N. R. det Quarti cit. *dub.* 4. dicens: Quamvìs aliqui sentiant, resumendam esse formam; quia secundùm probabilem opinionem D. Thomæ prædicta verba, *Novi & æterni &c.* sunt de essentia Consecrationis; nihilominus probabilius

est,

est, in rigore non teneri Celebrantem quicquam repetere, etiamsi constet, fuisse omissa prædicta verba. Ratio est: quia communis & probabilior sententia docet, ea non pertinere ad essentiam Consecrationis, neque ad integritatem substantialem ejusdem, sed solùm esse de necessitate præcepti; & consequenter, non obstante eorum omissione, Sacrificium esset substantialiter integrum, & Sacramentum validum: ergo non est obligatio quicquam repetendi; quia potest Sacerdos sequi eam probabilem opinionem: ideóque, licèt conteri teneatur de peccato suo, si voluntariè omisit, poterit tamen licitè prosequi Sacrificium, cujus ordo turbari non debet, ut prædicta verba omissa resumantur. Ità ille. Ex quibus infertur à fortiori, quòd, si Celebrans dubitet, sive negativè, sive positivè de omissione prædictorum verborum, non teneatur quicquam repetere, quia sunt partes accidentales formæ, nec talis omissio obstat valori Sacrificii. Infertur 2dò, nec teneri, nec posse Celebrantem repetere formam, eò quia omissum fuit aliquod verbum ex antecedentibus, e. g. *Qui pridie, quàm &c.* vel *Simili modo &c.* dummodo prolata fuerint verba essentialia; quia certum est, sinè illis Consecrationem

esse

esse validam, consequenter non potest repeti forma, nec absolutè, neque sub conditione; quia applicaretur forma materiæ jam consecratæ, quod est irrisorium, & sacrilegum. DD. communiter. Ità Quarti cit.

83. *Quartò*, dicit Rubrica: *Si autem non sunt de necessitate Sacramenti, non resumat, sed procedat ulteriùs.* Id est, si ea, quæ omissa sunt, & à fortiori, de quibus est dubium, an sint omissa, non sunt de necessitate Sacramenti, nihil est repetendum; quia non debet immutari ordo Sacrificii propter accidentalia: unde melius est prosequi, utì docet D. Thom. apud Quarti in *Exposit. lit.* hìc.

84. Cæterùm, quia in prolatione verborum Consecrationis variæ difficultates, apprehensiones, anxietates, seu scrupulositates occurrere possunt, hinc pro praxi & coronide hujus Tituli notentur sequentia, potissimùm ex la Croix citando desumpta. *1mò*: Assuescat Sacerdos verba Consecrationis pronuntiare eo simplicissimo modo, quo cætera quæcunque secretè legenda, vel dicenda pronuntiat; & si habet difficultatem in pronuntiando e. g. *Hoc*, *Hic*, sequatur mox dictum, & statim sequens consilium, & probet, & habebit felicem

es-

effectum; Probatum est. 2*dò*: Proferat verba Consecrationis sinè timore, sed audacter, & cordatè, non inflandô folles, & inde magno cum halitu, & sonorîs aspirationibûs verba quasi evomendô: non halandô super Hostiam, vel in Calicem, in hoc enim est irreverentia: non nutet caput ad singula verba, nec exhibeat ineptos & ridiculos corporis, vel vultûs gestus, sed proferat quietè, & continuatè, & immotus, sicut cætera; certum enim est, quòd nimia sollicitudo rectè proferendi, causa sit non proferendi rectè. La Croix *l. 6. p. 2. n.* 194. Et nunquid hujusmodi, atque alia exotica possunt in astantibus causare admirationem, risum, vel etiam commiserationem, dum vident, Sacerdotem consecrantem præ angustia ferè sudare, tremere, séque ipsum sinè causa tam dirè discruciare & torquere?

85. 3*tiò*: Quamvìs fortè ob strepitum vel turbationem non audîerit se verba Consecrationis proferentem, non ideo turbetur, nec repetat quicquam: si enim moverit linguam & organa vocis, utì solet, quando audibiliter loquitur, imprudenter timet, ne nunc non satìs expresserit. Accedit, quòd mutilatio vel abscissio alicujus etiam syllabæ raró invalidet formam; unde ex eo capite adhuc non esset

ipsi

ipsi licitum quicquam repetere. La Croix cit. *n.* 193. 4*tò* : Si habet difficultatem in inchoando primo Consecrationis verbo, *Hoc*, vel *Hic*, assuescat, ut post pronuntiata verba, *Ex hoc omnes*, vel, *Ex eo omnes*, immediatè & sinè mora proferat verba Consecrationis; quod & aliis faciendum esset: ad quid enim servit, si consecraturi e. g. pro intentione formanda, vel renovanda, longâ, scrupulosâ, tædiosâ, ac ridicula morositate Hostiæ consecrandæ incubant, velut gallina pullis excludendis (ùt loquitur Sporer *Theol. Sacram. p.* 2. *c.* 3. *n.* 202.) donec tandem verba Consecrationis proferant? nunquid & Christus sic fecit? noli putare, si non vis errare. 5*tò* ; Caveat, ne verbum ullum repetat, quamvìs timeat, ne non bene expresserit; hoc enim peccatum foret. La Croix *n.* 195. Vid. etiam in *Prænot. n.* 34. 6*tò*: Si ipsi incidat apprehensio, quasi per ly *meum*, vel *mei* significet, aut significârit corpus, vel sanguinem suum Sacerdotis: aut quòd per ly *Hic* velit, aut voluerit significare idem, ac *in hoc loco*, pergat; & quamvìs hoc ipsum vivaciter imaginetur, dum consecrat, nihilominus pergat contemnendô, nec curet formare intentionem contrariam; certum enim est, illum habere, & habuisse intentionem genera-

ralem prævalentem significandi hoc, quod, & sicut in utraque Consecratione secundùm Christi institutionem significare debuit; quod etiam inde evincitur, quia certum est, ipsum potiùs voluisse dicta verba proferre, sicut proferri debent, quàm voluisse peccare mortaliter: atqui voluisset peccare mortaliter, si exclusa intentione generali maluisset proferre in sensu illo, de quo scrupulum, vel apprehensionem habet; ergo certus est, se habere & habuisse intentionem sufficientem. Idem *num.* 196.

86. 7*mò*: Si distractus fuerit, & postea nesciat, an non fortè omiserit aliquid, imò si non recordetur se consecrâsse, non debet ex hoc turbari, inquit S. Thom. *q.* 83. *a.* 6. *ad* 5. non enim, qui multa dicit, recordatur omnium, quæ dixit. Hinc monent omnes cum Pasq. *q.* 317. *n.* 4. ut pergat & supponat, se omnia debitè dixisse & fecisse; nam solet ista facere sinè errore, & ex communiter contingentibus est prudens præsumptio pro faciente. La Croix *n.* 197. 8*vò*: Quamvìs Gobat in *Alphab. Sacrif. casu* 3. *n.* 69. putet, peccatum mortale esse, si forma Consecrationis tam alta proferatur voce, ut ad 40. passus audiri queat; quia ageretur contra ritum communissimum, daretúrque occasio obmur-

mura-

murationum, ſcandalorum, & offenſionum. Negat tamen Aman *num.* 536. poſt Illſung dicens: Certum videtur, formam Conſecrationis alta voce proferre, non eſſe peccatum mortale ex ſe, ſecluſo contemptu ritûs communis Eccleſiæ. Non enim eſt credibile, Eccleſiam, piam & benignam aliàs matrem Sacerdotes graviſſimô æternæ damnationis vinculô in hac re, utpote non gravi velle ligare. Quod concernit ſcandalum oriri ſolitum ex nimis elata recitatione formæ, hoc in nullo alio conſiſtit, quàm in adſtantium admiratione, qua admirantur, hunc Sacerdotem nimiùm eſſe anxium, & ſollicitum de forma Conſecrationis ritè proferenda; hanc autem admirationem ſpiritualem proximi ruinam non eſſe, palàm eſſe videtur.

87. Dices: Quid faciam, ſi perplexus factus neſcio, quid faciam? Rdet idem la Croix *num.* 198. dicens: Si Sacerdos circa aliquid fiat quaſi perplexus, & neſciat, an hoc, an illud facere debeat, non hæreat, ſed ſtatim faciat, quod primò ipſi videtur eſſe melius; quod autem ſemel reſolverit, in eo (niſi ceſſante perplexitate, veritas pateat) permaneat, nec rurſus examinet, an bene ſic ſtatuerit, ſed pergat. Et quamvis poſtea reperiat ſe erraſſe, non

ideo debet inquietari, quia bona fides excusat. Hæc ille; qui etiam *num.* 200. addit: Sacerdos in his, aliisque ejusmodi exquirat judicium probi, prudentis & docti Confessarii, totúmque illi humiliter aperiat; quod autem hic dicet faciendum, illo stet, quantumcunque remordeat conscientia, vel obluctetur judicium proprium, hoc enim debet deponere. Atque hoc ultimum est universale, tutissimum, simúlque facillimum remedium.

TITULUS VI.

De Defectibus Ministri.

Defectus ex parte Ministri possunt contingere quoad ea, quæ in ipso requiruntur. Hæc autem sunt: imprimis Intentio, deinde Dispositio animæ, Dispositio corporalis, Dispositio vestimentorum, Dispositio in Ministerio ipso, quoad ea, quæ in ipso possunt occurrere. *Rubrica.*

88. QUemadmodum in præcedentibus actum est de Defectibus ex parte Materiæ & Formæ Evcharistiæ

stiæ occurrentibus, ità nunc agendum est de Defectibus, qui ex parte Ministri, & in ipso ministerio contingere possunt. Quoniam verò Rubrica de his ipsis in sequentibus Titulis singillatim & fusè tractat, hoc loco nihil visum est addendum.

TITULUS VII.

De Defectu Intentionis.

§. I. Si quis non intendit conficere, sed delusoriè aliquid agere. Item, si aliquæ Hostiæ ex oblivione remaneant in Altari, vel aliqua pars vini, vel aliqua Hostia lateat, cùm non intendat consecrare, nisi quas videt. Item si quis habeat coram se undecim Hostias, & intendat consecrare solùm decem, non determinans, quales decem intendit: in his casibus non consecrat, quia requiritur intentio. Secus si putans quidem esse decem, tamen omnes voluit consecrare, quas coram se habebat;

nam tunc omnes erunt consecratæ: atque ideo quilibet Sacerdos talem semper intentionem habere deberet, scilicet consecrandi eas omnes, quas ante se ad consecrandum positas habet. *Rubrica.*

89. IN hac Rubrica declarantur præcipui casus, in quibus Consecratio est invalida, & non conficitur Sacramentum ex defectu Intentionis in Ministro. Et econtra declaratur, in quibusdam aliis casibus vere consecrari materiam, de qua poterat esse difficultas, an ad illam extendatur intentio Ministri. Ut autem de hac Rubrica rite, & secundùm ordinem Particularum differamus, priùs ex Theologorum doctrina

90. Supponitur *primò*, Intentionem (quæ ad nostrum propositum nihil aliud est, nisi voluntas efficax consecrandi panem & vinum juxta Christi institutionem, & ritum S. Romanæ Ecclesiæ) dividi præcipuè in actualem, virtualem, habitualem: directam, seu formalem & positivam, ac in indirectam, seu interpretativam: in expressam & implicitam: & in intentionem actualem *in actu exercito*, & *in actu signato*: qua-

quarum hæc idem eſt, ac *intendo*, vel *volo conſecrare &c.* prior autem eſt idem, ac *Conſecro, & actu facio, quod facit S. Romana Eccleſia.* Supponitur 2*dò*, Intentionem, quæ ex parte Miniſtri conficientis requiritur, debere eſſe, & ſufficere vel actualem, vel ſaltem virtualem expreſſam, vel implicitam; nec ſufficere ſolam habitualem, neque interpretativam, ſeu indirectam tantùm. Sporer *Theol. Sacram. p.* 1. *c.* 2. *num.* 113. *& ſeqq.* Reiffenſt. *tr.* 14. *diſt.* 1. *q.* 3. *n.* 36. cum Scoto, & communi Theologorum. Supponitur 3*tiò*, ſufficere intentionem tam in actu ſignato, quàm in actu exercito; atque, ùt Elbel *de Conſcient. ſcrupul. Confer.* 8. § 2. *caſu* 1. *n.* 222. ſcribit : Eſt comuniſſima Theologorum doctrina, quòd ad validam adminiſtrationem Sacramenti minimè neceſſaria ſit intentio formalis explicita, ſed ſufficit virtualis & exercita, ſeu in actu exercito demonſtrata. Hæc ſupponuntur, & videri poſſunt apud Sporer cit. & alios. Sequitur ergo ex Rubrica,

91. Primò : *Si quis non intendit conficere, ſed deluſoriè aliquid agere, non conſecrat.* Quòd fictè conſecrans, ſeu conſecrans ſinè animo & intentione conſecrandi nulliter conſecret, eſt ex Rubrica hac, & in omni Theologia certiſſimum. Quòd autem

fictè consecrare, seu consecrare, vel celebrare sinè animo consecrandi, gravissimum peccatum sit, patet præter rationes Theologicas, ex declaratione Innocentii III. *c. De homine. de Celebrat. Missar.* ubi refertur casus de quodam incauto Presbytero, qui propter conscientiam peccati mortalis, in quo se constitutum novit, nec tamen Missarum solemnia ob urgentem necessitatem intermittere potuit, peractîs cæterîs Ceremoniîs, sed omissîs verbîs Consecrationis, Missam celebrare se finxit. Rationem dat Pontifex: *quòd alter sacrilegè celebrans in solius misericordis Dei manum incidat; iste verò* (fictè celebrans) *non solùm Deo, cui non veretur illudere, sed populo, quem decipit, se astringat.* Reiffenst. *tr.* 14. *dist.* 1. *q.* 4. *n.* 48. Joan. Kugler *Crisi Theol. Propos.* 29. *fol.* 108. Idem servata proportione, dicendum de aliis Sacramentis. Unde meritò Innocentius XI. sequentem, ordine 29. Propositionem damnavit: *Urgens metus gravis est caussa justa Sacramentorum administrationem simulandi.*

92. *Secundò*, dicit Rubrica: *Si aliquæ Hostiæ ex oblivione remaneant in Altari, vel aliqua pars vini, vel aliqua Hostia lateat, cùm non intendat consecrare, nisi quas videt, non consecrat.* Hoc est: si aliquæ Hostiæ ex oblivione remaneant in

Altari non allatæ ad consecrandum à Sacerdote, vel jussu illius, sed aliàs ibi relictæ Sacerdote non advertente, hæ non remanent consecratæ; quia intentio Celebrantis non extenditur ad materiam ei prorsus ignotam: cùm nihil possit esse volitum, quin præcognitum. Similiter si aliqua Hostia lateat etiam ex allatis à Sacerdote, & ipse Sacerdos non intendat consecrare, nisi quas videt, tunc illa, quam oculîs non videt, non remanet consecrata; quia ad eam non extenditur intentio Celebrantis. Malè tamen facit Sacerdos sic limitandô suam intentionem; quia intentio debet esse consecrandi eas omnes, quas ante se positas habet, ùt expressè dicitur in hac Rubrica, ibi: *Quilibet Sacerdos talem semper intentionem habere deberet, scilicet consecrandi eas omnes, quas ante se ad consecrandum positas habet*: nec opus est, ut singulæ Hostiæ oculîs videantur.

93 *Tertiò*, dicit Rubrica: *Si quis habeat coram se undecim Hostias, & intendat solùm consecrare decem, non determinans, quas decem intendit, non consecrat. Secus, si putans quidem esse decem, tamen omnes voluit consecrare, quas coram se habebat; nam tunc omnes erunt consecratæ.* Ratio prioris est: tum, quia intentio ferri debet in materiam certam & determina-

tam, nec eſt major ratio in hoc caſu, cur potiùs hæc, quàm alia ſit conſecrata: tum, quia omnis actio tranſiens, & practica verſatur circa ſingularia determinata; ſed conſecratio eſt hujusmodi, quia eſt cauſa practica Tranſubſtantiationis panis in Corpus Chriſti, & vini in Sanguinem; ergo debet verſari circa hunc panem, & hoc vinum determinatè. Non determinatur autem niſi per intentionem Sacerdotis, qui idcirco materiam conſecrandam debet determinatè cognoſcere & intendere; ergo. Ratio *ſecundi* eſt: quia error accidentalis nihil obſtat valori Conſecrationis. Sed de hoc plura *Rubrica ſequenti.*

§. II. Si Sacerdos putans ſe tenere unam Hoſtiam, poſt Conſecrationem invenerit, fuiſſe duas ſimul junctas, in ſumptione ſumat ſimul utramque. Quòdſi deprehendat poſt ſumptionem Corporis, & Sanguinis, aut etiam poſt ablutionem, reliquias aliquas relictas conſecratas, eas ſumat, ſive parvæ ſint, ſive magnæ, quia ad idem Sacrificium ſpectant. *Rubrica.*

94. Continet hæc Rubrica duas particulas, & *primò* quidem dicit: *si Sacerdos putans se tenere unam Hostiam, post Consecrationem invenerit, fuisse duas simul junctas, in sumptione sumat simul utramque.* Ratio est: quia simpliciter loquendô, utraque (sive sit utraque major, sive una tantùm major habens à tergo affixam minorem) censenda est consecrata, habita videlicet intentione consecrandi juxta ritum & directionem S. Ecclesiæ, quæ (ùt *Num. I.* vidimus) præscribit, ut quilibet Sacerdos talem semper intentionem habeat, scilicet consecrandi eas omnes Hostias, quas ante se ad consecrandum positas habet. Et certè hanc directionem secutus, Sacerdos liber erit à variis dubiis, scrupulis & anxietatibus perplexitatibus &c. securúsque sinè ullo peccandi periculo procedet. Quod autem dictum est de Hostia minori, etiam intelligendum est, si Hostiæ majori à tergo conjuncta est dimidia pars alterius Hostiæ, & sic de quarta parte, & aliis minutioribus, omnes enim censentur consecratæ. Quarti *p. 3. tit. 7. dub. 9.* Quare optimè faciunt Sacerdotes, qui habent intentionem, prout in Oratione, *Ego volo celebrare Missam &c.* exprimitur. Neque obstat error, quo putabat Sacerdos, se tenere unam Hostiam;

quia

quia est error accidentalis, & privatus, qui non tollit debitam intentionem conformem directioni, intentioni, & ritui S. Ecclesiæ.

Dictum est autem, *simpliciter loquendô*, & posita debita intentione, quam quisque præsumitur habere, nisi constet de opposito; etenim si Sacerdos in hoc casu voluit præcisè consecrare eam solam & unicam Hostiam, quam oculîs vidit, tunc certè altera non est consecrata, quia est extra terminum intentionis; unde nec sumi potest ante Sanguinem, ne violetur jejunium, bene tamen potest eam sumere post sumptionem Sanguinis, ùt supra *num.* 34. de Hostia corrupta dictum est. Quarti hìc in *Exposit. lit. & dub.* 7. citans Suarez, Lugo, Coninch, Aversa &c. Quod idem in simili de particulis pro Communione populi intelligendum, & *§.* 1. dictum est. Porro, notanda sunt verba Rubricæ: *Si post Consecrationem invenerit*: Si enim Sacerdos advertat ante Consecrationem, & post Oblationem, non unam, sed duas Hostias se obtulisse, tunc alteram seponat, eámque vel pro alia Missa servet, vel post sumptum S. Sanguinem eam sumat, vel alteri det decenter sumendam, tanquam panem benedictum, Deóque oblatum. Si autē ante oblationem Hostiæ advertat, unam

sim-

ſimpliciter ſeponat, déque ea nihil ampliùs curet.

95. *Secundò*, dicit Rubrica : *Quòd ſi deprehendat poſt ſumptionem Corporis, & Sanguinis, aut etiam poſt ablutionem, reliquias aliquas relictas conſecratas, eas ſumat, ſive parvæ ſint, ſive magnæ, quia ad idem Sacrificium ſpectant.* De hac Rubrica ſupponendum eſt, eam per ſe loqui de reliquiis, ſeu fragmentis Hoſtiæ, vel Hoſtiarum etiam minorum, quæ tunc in ea Miſſa conſecratæ fuerunt, in qua ſumuntur. Quarti *p.* 2. *tit.* 10. *ſect.* 2. *dub.* 1. & has ſumi poſſe à Sacerdote etiam poſt ablutionem, docet *Rubrica.* Ratio eſt : quia hujusmodi Celebrans, & in hoc caſu, cenſetur adhuc (reſpectivè) moraliter jejunus, ità ut nihil ſumpſerit, niſi in ordine ad traiiciendũ Sacramentum, ejúsque reliquias juxta præſcriptum & praxin Eccleſiæ, id eſt, ablutionem & purificationem; quæ omnia ad idem Sacrificium, ſeu ſpiritualis Convivii complementum ſpectant. Secus eſſet, ſi quis aliud ad rem impertinens ſumeret ſive per modum refectionis, ſive medicinæ ; quia hoc nullo modo ſpectat ad idem Sacrificium ; & conſequenter ageret contra præceptum Eccleſiæ, ſi adhuc ſumeret reliquias ſeu fragmenta Sacramenti, peccarétque mortaliter, utpote nec phyſicè. neque

quæ moraliter ampliùs jejunus. Idem *ibid.* Porro, notentur verba Rubricæ: *sive parva sint, sive magna;* ex quibus patet, non esse attendendam quantitatem aut numerum fragmentorum, sed solùm, an sint reliquiæ præsentis Sacrificii. Unde (inquit Sporer *Theol. Sacram. p.* 2. *c.* 6. *n.* 477.) quando Sacerdos post sumptam jam ablutionem, invenit aliquas particulas seu reliquias ex Hostia (fortè etiam Calice) sive parvæ sint, sive grandiusculæ, debet eas sumere, quia & spectant ad idem Sacrificium, & aliter satis reverenter asservari non possunt. Idque, etiamsi integrâ horâ interim, etiam post Sacrum finitum occupatus fueris communicandis aliis; tota enim illa actio censetur pertinere ad tuum Sacrum. Quod ultimum intellige, si ad Sacristiam, finitâ Missâ, reversus nondum fueris. Sed vid. etiam dicenda *num.* 97.

96. Petes autem, utrùm hæc Rubrica, *de sumendis reliquiis Hostiæ post ablutionem* (si priùs non advertantur) sit de præcepto, ut Celebrans eas nedum possit licitè, modô explicatô, sumere, sed etiam teneatur, ità ut non possit eas reservare e. g. intrà Pyxidem, postea sumendas ab ipsomet Sacerdote in alia Missa, vel saltem ab alio? ℞det Quarti cit. dicens; Quando

re-

reservari possunt decenter, & absque irreverentia prædictæ reliquiæ seu fragmenta Hostiæ, id non esset peccatum mortale, esset tamen peccatum veniale contra Rubricam id facere absque rationabili causa: quòd si cum gravi irreverentia fieret, esset peccatum mortale. Hæc ille. Ex quibus patet, de dictis reliquiis seu fragmentis Hostiæ post ablutionem sumendis (Rubricâ absolutè loquente) nullum habendum esse scrupulum. Dictum est autem *Hostiæ*; quia nulla pars Sanguinis reservari posset absque peccato mortali; eò quòd id esset contra intentionem & praxin Ecclesiæ in re gravi: nusquam enim Sanguis asservatur in Tabernaculo, nec ad alium usum consecratur, nisi ùt pars Sacrificii præsentis, & ut totus sumatur à Celebrante in eadem Missa. Quarti cit.

97. Petes *secundò*, An Celebrans possit post ablutionem sumere reliquias non in eadem Missa, sed in præcedentibus consecratas, si eas citiùs non advertit? ℟. quoad hoc duplicem esse sententiam. *Prima* ferè communis negat: quia eatenus potest Sacerdos non jejunus sumere reliquias sui Sacrificii, quatenus pertinent ad idem Sacrificium, & ad integritatem ejusdem communionis: sed hæc ratio non

ha-

habet locum in fragmentis relictis ex alio Sacrificio; ergo. Ità Cajet. Sylv. Navar. Suarez, & cum aliis communiter docet Diana *p. 2. tr. 14. de Celebrat. Missar. resol.* 66. *Secunda* sententia affirmat, eodem modo sumi posse à Celebrante fragmenta relicta ex alio Sacrificio præcedenti, sicut ex suo, quod tunc perficit. Marchin. Tambur. *Opusc. de Commun.* Castropal. cum aliis, atque, ùt inquit Sporer *Theol. Sacram. p. 2. c. 6. n.* 477. id verissimum est, per accidens, quando in Sacrario commodè poni non possunt: tunc enim urget reverentia Sacramenti. Ratio autem hujus 2dæ sententiæ est: quia fragmenta relicta ex alio Sacrificio præcedenti hoc ipso, quòd sint relicta, & non consumpta in eo, pertinent ad subsequens Sacrificium, sive ejusdem, sive aliorum Sacerdotum, qui possunt, & sæpe tenentur supplere defectus præcedentis Sacrificii: ergo eadem est ratio de fragmentis sive præsentis, sive præteriti Sacrificii; & quamvìs in eisdem Rubricis hic casus non explicetur, à paritate tamen rationis rectè infertur. Unde (addit Quarti) satìs probabilis videtur hæc opinio, & tuta in praxi. Hoc etiam adverte: Si remaneat integra Hostia ex tuo Sacrificio, & non adsit Sacrarium, vel non habeat,

quò

quò commodè reponas, sume eam; nam & illa spectat ad tuum Sacrificium, neque unam tantùm, sed quotquot ità supererunt. Sporer cit. Si autem dubitas, an reliquiæ, quas vides, sint consecratæ, nec ne? sume eas post utriusque speciei, & ante ablutionis tuæ sumptionem. Idem *ibid.* citans Bonac. & alios communiter.

Unum ex eodem Quarti *ibid. dub.* 2. adverte, scilicet, Sacerdotem, quando renovat Evcharistiam, & purificat Pyxidem, seu Ciborium, posse licitè fragmenta, quæ sunt in Pyxide, cum ablutione sumere, & iteratîs ablutionibûs hoc munus perficere, non obstante, quòd sint fragmenta ex consecratis in aliis Missis; tum, quia militat à fortiori ratio assignata: est enim actio Sacerdotalis necessariò pertinens non ad illud Sacrificium, in quo fuerunt jam consecrata, sed ad hoc, in quo fit purificatio Pyxidis; tum, quia hoc munus purificandi Pyxidem non potest aliter decenter impleri, nisi adhibitîs iteratîs purificationibûs; nec enim possunt ea fragmenta in posterum commodè asservari.

98. Petes *tertiò*, An possint prædicta fragmenta in Patena, aut alibi inventa à Sacerdote, integrè jam absolutâ Missâ, sumi in Sacristia, si in Altari existens ea

non advertit? Ratio dubitandi est; quia adhuc ea sumptio censetur habere relationem ad actionem Sacrificandi, quæ nondum est perfectè consummata ob illas reliquias inadvertenter relictas; & quia ea, quæ in continenti fiunt, inesse videntur, *l. Lecta. ff. de Rebus creditis.* ℞. negativè, per se loquendô. Ità Angelus ℣. *Missa.* Suarez *d. 68. sect. 6.* Layman, Fagundez, Villalob. Coninch, & alii plures, quos citat, & sequitur Diana *p. 3. tr. 4. res. 45.* Kresslinḡ. *in Supplem. ad Theol. Moral. Reiffenst. tr. 14. dist. 5. q. 11. Addit. 1.* Aman *num. 746.* Ratio est: tum, quia reversus ab Altari Ministerium suum jam explevit, ut ad nihil ampliùs referri possit instar alicujus continui; tum, quia hujusmodi sumptio esset nova & distincta Communio eodem die prohibita. Unde tales reliquiæ seu fragmenta forent reverenter ponenda in Ciborium, vel alium decentem locum. Dictum est autem, *per se loquendô*; per accidens enim, si prædictæ reliquiæ seu fragmenta, post discessum ab Altari non possunt servari absque irreverentia, possunt ea sumi à Sacerdote non solùm induto adhuc vestibûs sacrîs, sed etiam, si eas deposuerit: vel tradi possent alicui ad communicandum disposito, quatenus opus est

ad

ad vitandam majorem irreverentiam, qui casus ab omnibus conceditur, inquit Quarti cit. Unde etiam Kresslinger cit. docet, posse hujusmodi reliquias licitè sumi etiam à non jejuno Sacerdote ab Altari ad Sacristiam reverso, si non adsit Ciborium, aliúsve decens locus ad eas debitè conservandum; at hoc non ex eo fundamento, quasi adhuc duraret eadem actio sacrificativa, sed quia aliàs majori exponerentur periculo irreverentiæ, sicque jejunium non videtur adstringere. Ità ille, Diana, Gobat, & communis apud & cum Aman *num.* 746.

99. At quid faciendum, si dubitatur de fragmentis, an sint reliquiæ Hostiæ consecratæ, nec ne? ℞. si dubium sit rationabile, & ex sufficientibus motivis ortum, & Sacerdos sit in Altari, debet illa fragmenta sumere post sumptionem Sanguinis, vel etiam post ablutionem, si ante propter inadvertentiam non sumpserit. Ità Quarti *p.* 2. *tit.* 10. *sect.* 2. *dub.* 5. Ratio est: quia in hujusmodi dubio tutior pars est eligenda, sicque vitatur omnis irreverentia. Quòd si hoc advertit primùm in Sacristia, idem faciat, quod mox de reliquiis certò consecratis dictum est. Si verò dubium non sit rationabile, sed potiùs scrupulus, deponi debet, & nihil

de eo curandum eſt, dummodo prudenter judicet, non eſſe fragmentum, vel non eſſe conſecratum, & oppoſitum non eſſe probabile; ſecus, ſi judicet oppoſitum eſſe probabile: quia in hoc caſu fieri debet juxta dicta in Reſponſione; nam ob ſummam reverentiam, quæ debetur huic Sacramento, eadem eſt ratio de dubio negativo & poſitivo. Vid. etiam *ſupra num. 97.*

§. III. Si verò relicta ſit Hoſtia integra conſecrata, eam in Tabernaculo cum aliis reponat: ſi hoc fieri nequit, ſequenti Sacerdoti ibi celebraturo in Altari ſupra Corporale decenter opertam, ſumendam unà cum altera, quam eſt conſecraturus, relinquat: vel ſi neutrum horum fieri poteſt, in ipſo Calice ſeu Patena decenter conſervet, quouſque vel in Tabernaculo reponatur, vel ab altero ſumatur; quòd ſi non habeat, quomodo honeſtè conſervetur, poteſt eam ipſemet ſumere. *Rubrica.*

100. Rubrica hæc, uti patet, loquitur de relicta integra Hoſtia quaçunque con-

secrata, docétque, eam non esse sumendam post ablutionem, sed reponendam in Tabernaculo &c. quamvìs, si Sacerdos non habeat, ubi eam honestè reponat, eam ipsemet licitè sumere possit. Sed occasione hujus Rubricæ

101. Quæritur *primò*, quid faciendum sit Sacerdoti, si Hostiam minorem integram inveniat ad crates communicantium: vel in Altari intrà vel extra Corporale: vel in Tabernaculo, ubi Hostiæ minores pro communicandis ordinariè servari solent? ℟. ad 1*mum*, ordinariè præsumi posse, Hostiam minorem integram (imò & Hostiæ fragmentum) ad crates communicantium inventam, esse consecratam, ideóque ùt talem tractandam. Ratio est: quia in tali casu prudenter præsumitur, illam non nisi occasione Communionis populi eò devenisse. Dicendum tamen est, talem Hostiam, nisi certitudo habeatur, non in Ciborio reponendam, nec ulli communicantium porrigendam, sed à Sacerdote post sumptum Sanguinem absumendam, aut, si Communio populi fiat extra Missam, alteri Sacerdoti relinquendam esse; quod & pro ℟. ℟. sequentibus respective notandum est. ℟. ad 2*dum*, si Sacerdos invenit Hostiam in Altari (ubi priùs

 alius

alius celebravit, & Hostias minores pro Communione fidelium consecravit) distinguendum est: si extra Corporale, ordinariè præsumi potest, non esse consecratam, ob defectum intentionis ad Hostias extra Corporale sitas se non extendentis; si verò intrà Corporale invenerit, præsumi potest, esse consecratam, utpotè cùm hujusmodi Hostia intrà Corporale existens licitè & validè consecrari potuerit; atque hoc maximè, si prior Celebrans Corporale in Altari expansum reliquit, vel Hostias è Corporali, post earum Consecrationem in Ciborium transposuit. Quòd si autem inveniat Hostiam in Altari, ubi minores Hostiæ consecratæ non fuerunt, præsumi potest, eam non esse consecratam, sed casu eò devenisse; nisi in eodem Altari antea populo Communio ex Ciborio ministrata fuerit, idque præcipuè, si Ciborium multîs consecratîs Hostiîs repletum sit. ℟. ad 3*tium*, si in Tabernaculo præter Ciborium extet etiam aliud vasculum lineum (vulgò Cibori- vel Hosti- Häubl) continens Hostias consecratas, præsumi potest, Hostiam inventam esse consecratam; si autem solum ibidem extet Ciborium, res manet dubia. Quidquid autem sit de hujusmodi præsumptionibus, sanum & se-

cu-

curissimum est, ut tales Hostiæ, vel fragmenta ordinariè sumantur ad modum in ℟. 1*ma* notatum.

102. Quæritur *secundò*, Quandonam Sacerdos de se possit præsumere, quòd materiam consecraverit, vel non? & specialiter, quid censendum de micis ab Hostia Sacerdotis decidentibus, & de guttis Calici adhærentibus? Ante ℟. supponitur, Celebrantis intentionem fuisse consecrandi juxta Christi institutionem, & ritum S. Romanæ Ecclesiæ, nihil determinandô in particulari; quæ utique intentio optima est & securissima, meritóque ab omnibus Sacerdotibus semper habenda, ùt *supra num.* 94. jam audivimus. H. S. ℟. 1. Si Sacerdos post Consecrationem primùm advertat præsentiam alicujus Hostiæ existentis in tali loco, ut non fuerit Consecranti moraliter præsens; nempe si illam inveniat sub mappa, aut sub Corporali, certò judicet, eam à se in hac saltem Missa non esse consecratam; quia consecrari non potuit. Vid. *supra num.* 11. Quia tamen dubium esse potest, quin non fuerit antea ab alio Sacerdote consecrata, & casu corsum devenerit, hinc eam sumat ante purificationem; aut, si illam adesse cognoscat primùm post sumptam ablutionem, sequen-

ti Sacerdoti dictô modô sumendam relinquat Corporali decenter involutam; aut, si nullus alius sit celebraturus, in Tabernaculo reponat, nullo autem modo cum aliis consecratis Hostiis commisceat. Aman *num.* 580. Quòd si decenter conservari nequeat, faciat, ùt *supra num.* 97. *&* 100. dictum est. Si autem quæras, quid faciendum sit Sacerdoti, si Hostias non consecratas cum consecratis commiscuit, & ab invicem discerni nequeunt? ℞. eum debere in sequenti Missa formam Consecrationis proferre super totũ cumulum Hostiarum, attamen cum intentione, solas non consecratas consecrandi; si verò dictam cõmixtionem factam advertat ante oblationem, vel saltem ante Consecrationem Hostiæ; id ipsum, quod mox dictum est, in sua, quam tunc celebrat, Missâ faciat. Sed occasione mox dictorum incidenter

Quæris, utrùm Sacerdos licitè consecrare valeat Hostias pro communicantibus consecrandas, si primùm post Offertorium, id est, pane & vino jam oblatîs, afferantur? ℞. Eas adhuc licitè consecrari, si afferantur paulò post Offertorium, cum oblatione mentali, modò adsint ante Præfationem, docent Diana *p. 2. tr. 14. resol. 71.* Gavant. & Busenbaum; & quid ni etiam,

modò adſint ante conſecrationem? omnino concedunt Tambur. *l.* 2. *c.* 5. §. 2. *n.* 10. Gobat *num.* 96. qui addit : ſi unus tantùm dimittendus eſſet ſinè Communione, ſe tunc non ampliùs pro ipſo conſecraturum peculiarem Hoſtiam, ſed diſtringerem, ait, particulam à mea grandiori, ipſique porrigerem, ſecutus arbitrium Gavanti: & tu tutò fac ſimiliter. Ità Sporer *Theol. Sacram. p.* 2. *c.* 3. *num.* 170. ubi etiam ſequentem caſum ſubjungit : Conſecravi ſemel Ciborium plenum particulîs : & mox facta conſecratione, alius Sacerdos aufert ad communicandum populum : an rectè & citra peccatum? Reſp. Citra peccatum mortale quidem, at certè non ſinè veniali indecentia, niſi urget neceſſitas aliqua tam citò communicandi alios: eſt enim aliqua deordinatio, ſi ſuper illas particulas non fiant ſigna, Cruces, benedictiones præſcriptæ in Miſſali. Ità poſt alios Lugo *diſp.* 10. *ſect.* 2. Tambur. & Gobat. Sargar tamen *de SS. Evchar. Confer.* 10. *num.* 86. poſtquam conceſſit, Sacerdotem in tanta copia communicantium, particulas ante *Pater noſter* auferentem, nullam planè commiſiſſe culpam, dicit, quòd Cruces in Miſſali præſcriptæ fieri non ſoleant ſuper particulas communicantium, aut Ciborium, ſed ſo-

lùm ſuper Hoſtiam majorem & Calicem. Sed hæc incidenter. Jam ad *Quæſt. principal. n.* 102. *poſitam.*

103. ℞. 2. Si materia reperiatur poſt Conſecrationem in tali loco, ubi validè quidem, ſed non licitè potuiſſet conſecrari, cenſeri debet non conſecrata. Ità Suarez, Diana, Caſtropal. Henno &c. apud & cum Aman cit. Ratio eſt : quia Sacerdos non præſumitur conſecrâſſe illam materiam, quam ſine peccato conſecrare non potuit; niſi de contraria voluntate certò conſtet. Quòdſi autem Sacerdos feciſſet generalem intentionem conſecrandi omnem materiam aptam, & ſibi moraliter præſentem, tunc certum eſt, quamcunque illam à ſe conſecratam eſſe, licèt in conſecratione non adverterit, eam adeſſe : hæc autem intentio adeò generalis eſt mortaliter peccaminoſa. Aman. cit. Ratio eſt : quia non omnis materia conſecrabilis, in hac generali intentione incluſa, licitè poteſt conſecrari.

104. ℞. 3. Si quis primùm adverterit poſt Conſecrationem, Hoſtias conſecrandas ſibi fuiſſe appoſitas in Ciborio; tunc ſi illæ appoſitæ fuerint ſupra Corporale, cenſebuntur conſecratæ ; ſecus, ſi extra illud, aut extra aram e. g. in Credentia fue-

rint

rint collocatæ. Ità Suarez, Diana, & alii apud & cum Aman *num.* 581. Ratio est: quia supra Corporale positæ consecrantur licitè, illicitè extra, consequenter, quia Sacerdos censetur ex intentione sua ordinaria *num. praec.* notatâ, consecrâsse, quod licitè, & secundùm ritum communem, consecrari potest, præsumitur in tali casu tantùm consecrâsse Hostias supra, non extra Corporale positas.

105. ℟. 4. Si Sacerdos ante Consecrationem advertit, Ciborium cum Hostiis consecrandis sibi appositum esse, sed oblitus est, dum consecravit, illud discooperire, & reponere supra Corporale, tunc putat la Croix apud Aman cit. tales Hostias esse consecratas. Quia tamen (ùt ait la Croix) res est dubia, de novo sub conditione consecrandæ sunt ab alio Sacerdote. NB. dicit, *ab alio Sacerdote*, non ab eodemmet, qui actu celebrat; hic enim, quia Hostiam majorem rite jam consecravit, non potest prædictas Hostias in eodem Sacrificio de novo, neque sub conditione consecrare; quia hæc esset nova consecratio, quæ in eodem Sacrificio licita non est. Secus tamen foret, si tam de Hostia majori, quàm de minoribus prudenter dubitaret, utrùm consecraverit; tunc enim (suppo-

posito ex *num.* 80. supponendô) Hostiam majorem cum minoribus supra Corporale positîs, sub conditione rectè simul consecraret; atque hoc etiam, si post Consecrationem adverteret, se in Consecratione Hostiæ verbum essentiale omisisse. Ratio est: quia in his casibus non fit duplex, sed unica tantùm Hostiarum consecratio; consequenter sicut priùs has potuisset, ex supposito licitè consecrare, poterit idem in hac consecratione vel sub conditione, vel absolutè juxta qualitatem rei facere. Item, utì docet la Croix *l.* 6. *p.* 2. *n.* 243. si Sacerdos dubitaret de valore Consecrationis majoris Hostiæ, quamvìs certus esset de invaliditate Consecrationis minorum, posset repetere formam cum intentione conditionata circa majorem, & absolutâ circa minores, & tum omnes haberent se per modum unius materiæ. Verùm, non obstante opinione Claudii la Croix, videtur P. Aquilino Aman probabilius, in casu ad initium hujus Resp. positô, consecrationem Particularum, seu Hostiarum minorum repeti non debere. Ratio est: quia præfatus Sacerdos voluit, & potuit in dicto casu Hostias minores in Ciborio clausas & extra Corporale positas validè & licitè consecrare. Quòd voluerit, suppo-

poni-

ponitur; quòd *validè* potuerit, certum est; quòd autem etiam potuerit *licitè*, ratio est: quia oblivio eas ponendi supra Corporale non imputatur ad culpam. Ità Aman. Sed contra hanc rationem, *ex oblivione inculpabili* desumptam, pugnare videntur ea, quæ *num.* 103. dicta sunt. At ℞. negativè: quia *num.* 103. sermo erat de casu, in quo absolutè, & hìc & nunc licitum non est, materiam non debitè præsentem consecrare; secus est in hoc casu, quando e. g. Ciborium prope Corporale positum est, & solummodo ex oblivione inculpabili super Corporale non reponitur, nec discooperitur.

106. ℞. 5. Stante intentione Sacerdotis, & *num.* 102. suppositâ, dicendum: quando consecratur cumulus Hostiarum e. g. in Pyxide, censentur consecrata etiam fragmenta, & minutissimæ particulæ, sensibiles tamen, quæ in Pyxide separatæ sunt ab Hostiis: etiam fragmenta, quæ fortè Pyxidis lateribus adhærent, & quæ sunt in fundo. Ità Dicastill. apud & cum Quarti *p.* 3. *tit.* 7. *dub.* 9. Ratio est: quia aliàs manerent permixtæ species consecratæ cum non consecratis, simúlque adorarentur, quod est absurdum. Quod autem hìc dictum est de fragmentis separatis, multò

ma-

magis intelligendum est de iis, quæ Hostiis adhærent. Dictum est autem, *sensibiles tamen*; quia non potest validè consecrari minima, & ex se humanitus insensibilis pars panis, aut vini separatim sumpta, quæ nec tactu, visu, aut alio sensu percipi potest. Mastr. Busenbaum, Bosco, Coën, & communis apud & cum Aman *num.* 578. atque hoc etiam in casu, quo talis particula esset localiter moraliter præsens Consecranti. Ratio est: quia Sacramentum in facto consistens debet esse signum sensibile in facto esse, sicut Sacramentum in fieri debet esse signum sensibile in fieri; atqui prædicta particula non potest esse signum sensibile, utpote pars insensibilis: ergo. Secus est, si hujusmodi pars conjuncta sit cum cæteris; tunc enim redditur sensibilis per alias partes. Aman. *num.* 579.

107. ℟. 6. Quando sola Hostia major affertur consecranda, & ab ea separantur aliqua fragmenta, quæ tempore Consecrationis manent super aram, & Corporale, ea censentur etiam consecrata, idque vi intentionis *num.* 102. notatæ. Quarti cit. conformiter Bonac, Dicastill. Tanner. apud eum citt. Ratio est: quia magis expedit, & minùs inconveniens est, prædictas particulas consecrari, quàm remane-

re

re absque consecratione; cùm facilè contingere possit, partes aliquas post Consecrationem ab Hostia majori separatas dilabi, & admisceri reliquis speciebus non consecratis, indéque essent simul permixtæ species aliquæ consecratæ, & non consecratæ, quod est indecens. Accedit ratio *num. præc.* allata.

108. 𝔎. 7. Quoad guttulas vini separatas intrà Calicem lateribus ejus adhærentes, tenendum est, eas consecrari. Ità Bonac. *disp.* 4. *q.* 2. *punct.* 5. *n.* 7. Dicastill. Tanner. apud & cum Quarti cit. Ratio, præter alias, est: quia non est major ratio de fragmentis in Pyxide contentis, quàm de guttis vini intrà Calicem; atqui illæ consecrantur in omnium opinione: ergo etiam guttulæ vini. Dictum est autem, *separatas intrà Calicem*; quia guttulæ vini Calici extrinsecùs adhærentes non debent censeri consecratæ, eò quòd licitè consecrari nequeant.

109. Dices: Non debet consecrari vinum, nisi mixtum aquâ; sed guttæ vini Calici interiùs adhærentes non sunt aquâ mixtæ: ergo. 2dò: Intentio Ecclesiæ censetur esse, & intentio Sacerdotis debet esse, consecrare solum liquorem, qui per modum unius continui potabilis, tempo-

re

re Conſecrationis eſt in Calice congregatus, & hoc vi formæ, *Hic eſt enim Calix Sanguinis mei &c.* ergo. ℟. ad 1*mum*, ſatisfieri præcepto, dum admiſcetur aqua vino in Calice pro Conſecratione poſito. Cæterùm, non eſt opus, ut aqua modiciſſima omnes vini partes penetret, vel occupet, ſatis enim eſt, ſi verificetur ſimpliciter, illud vinum eſſe mixtum cum aqua ob myſterium, quod hac Cæremonia ſignificatur. Quarti cit. Et quæſo, ſi Sacerdos pro Conſecratione infuderit in Calicem vini guttas centum, & aquæ guttas ſex, putásne, quòd omnes & ſingulæ guttæ vini ſint ex ſex aquæ guttis adaquatæ ? non probabis, etiamſi has guttas aquæ in centum guttulas ſeu particulas dividas. ℟. ad 2*dum*, retorquendô argumentum : Intentio Eccleſiæ cenſetur eſſe, & intentio Sacerdotis debet eſſe, conſecrare ſolùm Hoſtiam majorem (idem reſpectivè intellige de ſingulis Hoſtiis minoribus conſecrandis) quæ per modum unius continui comeſtibilis, tempore Conſecrationis eſt in manu Sacerdotis coadunata, & hoc vi formæ, *Hoc eſt enim Corpus meum*; ergo nullæ particulæ, ſeu fragmenta, utpote cum Hoſtia integra unum continuum non conſtituentia erunt conſecrata. Negas antecedens & conſe-

quentiam? & alii tuum antecedens & consequentiam negant; quousque paritatem de particulis *num.* 106. & 108. allatam legitimè solveris, aut mentem S Ecclesiæ nobis contrariam clarè probaveris. Cæterùm advertendum est, quod Lohner *de Miss. Sacrif. p.* 2. *tit.* 18. *R. C. n.* 4. scribit, videlicet: De guttis per Calicem dispersis Sacerdos ne nimiùm sit sollicitus (præsertim, si post infusionem easdem purificatoriô, adhibita morali diligentia jam abstersit) nam, etsi rectè Gavantus & alii moneant, easdem aut purificatoriô abstergendas, aut circumacto Calice reliquis vini & aquæ partibus uniendas esse, si ante Consecrationem videantur; si tamen id ipsum non fiat, nullum comitti peccatum. Tamburinus *de Sacrif. l.* 2. *c.* 1. §. 3. *n.* 29. docet, addens, non expedire, ut illa abstersio, vel commotio fiat immediatè ante Consecrationem Calicis, & verba, *Simili modo &c.* omnino autem malè fieri, si post Consecrationem abstergantur. Ità Lohner.

§. IV. Si intentio non sit actualis in ipsa Consecratione propter evagationem mentis, sed virtualis, cùm accedens ad Altare intendat facere, quod facit Ecclesia, conficitur Sacramen-

tum; etsi curare debet Sacerdos, ut etiam actualem intentionem adhibeat.

Rubrica.

110. Quòd ad conficiendum Sacramentum sufficiat intentio virtualis, est apud Theologos certissimum; quòd autem Rubrica dicat, *etsi curare debet Sacerdos, ut etiam actualem intentionem habeat*, non est præceptum, sed consilium; quia hæc Rubrica reduplicativè sumpta non est præceptiva, sed directiva, utì *supra num.* 36. vidimus. Unde concludendum est, ad Sacramenta validè conficienda optimam quidem, at non necessariam esse intentionem actualem; sufficere tamen etiam, atque omnino necessariam esse intentionem virtualem. Quòd actualis sit *optima*, ratio est: quia est perfectissima, & securissima, influitque modô perfectissimô, utpote in se actu existens. Quòd autem non sit *necessaria*, ratio est: quia Deus lege suâ positiva non obligat ad moraliter impossibilia, vel nimis difficilia: est autem moraliter impossibile fragilitati humanæ obnoxiæ plurimis, etiam omnino involuntariis distractionibus, quòd Minister semper habeat actualem intentionem, quando & quamdiu exercet actionem Sacramentalem,

talem, panderetúrque via infinitis scrupulis & anxietatibus administrantium, si ad eorum valorem exigeretur illa semper actualitas. Quare, licèt intentio actualis sit optima, perfectissima, securissima, & per se loquendô omnimodè consulenda, id tamen non modò non est necessarium, verùm etiam per accidens scrupulosis, & angusto intellectu præditis non consultum, ut in ipsa prolatione verborum & applicatione materiæ eliciant illam actualem intentionem; nam scrupulosi mactabunt se & circumstantes suis ineptîs repetitionibûs horribiliter, idque maximè, dum, antequam pronuntiant primum Consecrationis verbum, intentionem, ut actualis sit, renovant, repetunt, iterum iterúmque, imò quinquies, octies, ampliùs iterant, semper timentes, an revera habeant intentionem actualem, donec tandem primum verbum quasi inopinato casu ex ore projiciant. Alii autem angusto intellectu præditi facillimè errarent in recta pronuntiatione verborum, rectáque applicatione materiæ. Porro, notanda etiam est sequens doctrina, videlicet: Omnibus Sacramentorum Ministris, omnium sensu & consensu, omnino studendum est, ut, dum se accingunt ad Sacramentum ministrandum,

dum, eliciant illam intentionem actualem, ut sic secuta mox connexione & concatenatione actuum mediorum, securiores sint de sufficienti, & omnino necessaria intentione virtuali.

111. Ex dictis patet, qualiter Sacerdoti minimè timendum, vel scrupulizandum sit de habita sufficiente consecrandi intentione, idque eò magis, quia P. Bosco *de Sacram. in genere, sect. 7. n. 115. ad finem* apud Aman *num. 541.* ait, *Esse moraliter impossibile, ut homo sanæ mentis, & alicujus conscientiæ absque intentione actuali, vel virtuali sacras vestes induat, ad Altare accedat, & alia ad Sacrificium pertinentia peragat.* Vel dicat scrupulosus, quare accedat Sacristiam, induat se Sacrîs vestibûs, incipiat & prosequatur Missam, offerat Hostiam & Calicem, accipiat Hostiam & Calicem in manus suas, proferat verba Consecrationis &c. nunquid hæc omnia cum intentione Sacrificandi Deo? & hæc ipsa est actualis exercita, vel ad minimum virtualis, ideóque sufficiens intentio. Dicet aliquis: timeo, ne hæc intentio sit tantummodo habitualis, quæ in Ministro Sacramentorum non sufficit. At, bone Vir! ex dictis tuis certò non videris capere, quid sit intentio habitualis, loquela enim tua manifestum te facit; cogita ergo, & cape, quo-

quomodo possit esse intentio habitualis tantùm, ubi est actualis saltem implicita, & exercita, vel ad minimum verissima virtualis intentio : sive, ubi intentio seu voluntas continuò, & in actu exercito agit, & actualiter rectè agere intendit, vult, ac satagit, quód actu agit, atque hìc & nunc agendum est? Crede ergo Doctoribus, & in Sacra Theologia Magistris expertissimis, quódque ipsi rectè faciunt, & salubriter docent, fac & tu similiter; alioquin scito, *Quoniam quasi peccatum ariolandi est, repugnare : & quasi scelus idololatriæ, nolle acquiescere.* 1. Reg. 15. v. 23. &, quis nescit, quòd super omnes sapere velle, desipere sit?

TITULUS VIII.
De Defectibus Dispositionis Animæ.

§. I. Si quis suspensus, excommunicatus, degradatus, irregularis, vel aliàs canonicè impeditus, celebret; conficit quidem Sacramentum, sed gravissimè peccat, tam propter Communionem, quam indignè sumit,

 quàm

quàm propter executionem Ordinum, quæ ſibi erat interdicta. *Rubrica.*

112. RUbrica hæc clara eſt, intelligitque ſub ly, *vel aliàs canonicè impeditus*, Sacerdotem ligatum interdictô, vel quavis alia prohibitione Eccleſiæ, qua gravî præceptô illi vetitum eſt celebrare. Quarti *p.* 3. *tit.* 8. *in Explic. lit.* Ex his tamen

113. Quæritur, quid dicendum de Excomunicato occulto? ℞. det Reiffenſtuel *tr.* 2. *diſt.* 2. *q.* 3. *n.* 28. dicens: Infertur Excommunicatum occultum licitè ſe gerere tanquam non excomunicatum, in quantum hoc eſt neceſſarium ad infamiæ notam vitandam, aut ſimilis mali periculum; adeóque, ſi non habet, à quo abſolvi poſſit, non teneri abſtinere à Divinis, vel (prævia tamen contritione) Sacramentorum adminiſtratione, aut ab eligendo, & hujusmodi, ſi abſque periculo infamiæ, aut alterius gravis mali abſtinere non poſſit. Similiter irregularis factus ob culpam occultam, poteſt celebrare, Ordines ſuſcipere &c. ſi tam citò nequeat obtinere diſpenſationem, & abſque gravi nota, vel damno,

no, non possit diutiùs abstinere. Et ità de multis aliis est discurrendum, ac notat Herincx cum Communi. Ità Reiffenst. Unde etiam Gavant. in hanc Rubricam ait: Quòd si immineat mortis, infamiæ, aut scandali periculum, poterunt prædicti (si non habent, à quo absolvi possunt) cum contritione celebrare. Azor. *lib.* 10. *c.* 31. *q.* 6.

§. II. Si quis habens copiam Confessoris, celebret in peccato mortali, graviter peccat. *Rubrica.*

114. Quòd Sacerdoti celebraturo, & in statu peccati mortalis constituto (habitâ Confessarii copiâ) confessio necessaria sit, patet ex Concilio Trid. *Sess.* 13. *c.* 7. ibi: *Communicare volenti revocandum est in memoriam ejus præceptum: Probet se ipsum homo,* 1. *Cor.* 11. *Ecclesiastica autem consuetudo declarat, eam probationem necessariam esse, ut nullus sibi conscius mortalis peccati, quantumvìs sibi contritus videatur, absque præmissa Sacramentali Confessione ad Sacram Evcharistiam accedere debeat, quod à Christianis omnibus, etiam ab iis Sacerdotibus, quibus ex officio incubuerit celebrare, hæc Sancta Synodus perpetuò servandum esse decrevit, modò non desit illis copia Confessoris.*

Mentitur ergo iniquitas sibi, si Sacerdos celebraturus confidat, se posse in hoc casu per contritionem absque Sacramentali Confessione (habitâ Confessarii copiâ) justificari.

115. Quàm grande autem scelus sit, deliberatè in statu mortalis peccati Deo Sacrificare, Christique SS. Corpus & Sanguinem pollutîs labiîs indignè sumere, nemo Sacerdotum est, qui nescit. *Qui manducat, & bibit indignè, judicium sibi manducat, & bibit, non dijudicans corpus Domini*, inquit S. Paulus 1. *Cor.* 11. v. 29. Item: *Quicunque manducaverit panem hunc, vel biberit calicem Domini indignè, reus erit corporis & Sanguinis Domini.* Ibid. ℣. 27. id est, inquit S. Thom. Vill. *c.* 3. *de Sacr.* apud Lohner *Bibl. tit.* 25. *§.* 2. *n.* 11. reus erit, ac si occidisset, & effudisset, non æqualiter, sed proportionaliter; quascunque enim blasphemias, quascunque irrisiones, quæcunque opprobria impiissimi Judæi in Christum corporaliter exercuerunt, has omnes spiritualiter repetit impius comestor, Filium Dei rursum in semetipso crucifigens, & ostentui habens.

116. Dicit autem Rubrica, *Si celebret in peccato mortali, graviter peccat*, etenim non peccat graviter, qui alias functiones Ordinum

num exercet cum conſcientia peccati mortalis: ùt ſi Lector Lectionem, Subdiaconus Epiſtolam, vel Diaconus Evangelium in tali ſtatu ſolemniter cantet; aut ſi Sacerdos Aquam luſtralem benedicat, SS. Eucharistiam de uno loco in alium transferat, vel Matrimonio aſſiſtat; ſeu Epiſcopus benedicat Sacras veſtes, conſecret Eccleſias, vel alia hujusmodi præſtet.Ità Reiffenſtuel *tr.* 14. *diſt.* 1. *q.* 4. *n.* 58. citans Bonac. Maſtr. &c. Utrùm autem Sacerdos in ſtatu peccati mortalis fidelibus Evchariſtiam diſtribuens peccet mortaliter, putat Vaſq. 3. *p. diſp.* 135. *c.* 3. *n.* 39. (apud Reifſenſt. cit. *num.* 52.) quòd non; favétque Maſtrius *Diſp.* 16. *Theol. Moral. num.* 42. Lugo, & alii apud & cum Stoz *l.* 1. *p.* 3. *n.* 341. eò quòd tunc is non conficiat, neque recipiat Sacramentum, ſed jam antea confectum duntaxat diſpenſet. Unde Stoz cit. ſubjungit, nullum exercitium Ordinis, aut alterius Sacramenti, præter ipſam Sacramenti confectionem, à peccatore prodeuntem eſſe peccatum mortale. Palaus *T.* 4. *tr.* 18. *p.* 6. *n.* 2. & alii. Et ideo Epiſcopus, aut Sacerdos conficiens, v. g. Chriſma pro Confirmatione, Conſecrationem templi, Altarium, Sacrorum vaſorum, benedictionem Virginum, aut populi cum

Venerabili Sacramento, Prædicatores Verbi Divini, Diaconum aut Subdiaconum cantantes solemniter Evangelium, aut Epistolam, non peccant mortaliter, etsi eas functiones peragant in statu peccati mortalis; non enim actiones illæ peculiariter censentur esse actiones Christi, aut ad sanctitatem ex opere operato conferendam ordinatæ. Palaus *n.* 4. Diana, Lugo, Coninch. Hæc ille.

117. Porro, quia Rubrica dicit: *Si quis habens copiam Confessoris*, quæritur, quando Confessarii copia non adesse censeatur? R. det Sporer *Theol. Sacram. p.* 2. *c.* 6. *sect.* 8. *n.* 484. dicens: Copia Confessarii tunc non habetur, quando (urgente celebrandi necessitate) vel nullus adest Sacerdos approbatus & expositus; ad absentem autem sinè magna difficultate, spectatîs circumstantiîs personæ & itineris, accessus esse nequeat: vel si adsit quidem Confessarius jurisdictione præditus, cui tamen pœnitens sinè interprete, aut sinè periculo gravis jacturæ, aut scandali proprii, Confessarii, aut aliorum, confiteri non possit. Quòd verò nonnulli prætendant, non adesse sibi copiam Confessarii, si nullus adsit, nisi vel familiaris, cui confiteri, & deinceps conversari erubescat, sanè falsum est, si nullum

aliud

aliud periculum ſcandali, aut alterius gravis incommodi ſubſit ex illis, ob quæ Confeſſionem dimidiare licet. Ratio eſt: quia, ut quis ſinè prævia Confeſſione communicet, vel celebret, omnium conſenſu non ſufficit ſola erubeſcentia, ſed neque ſufficit probabilis metus cujuscunque ignominiæ, ſcandali, vel alterius incommodi, ſed requiritur grave quid, grave ſcandalum, gravis infamia, ùt loquuntur paſſim DD. & obſervat Diana *p.* 9. *tr.* 3. *reſol.* 15. Hæc Sporer. Porro, neque excuſat cohabitatio, aut ſi dicas: ſi huic vel illi confiteor, perdo authoritatem meam &c. hæc enim excuſatio prorſus nihil facit ad rem; quia utique Confeſſarius quilibet ad Sigillum Sacramentale ſervandum graviſſimè & arctiſſimè eſt ligatus, nec de quoquam eorum eſt vel minimè ſuſpicandum, ipſum ſive directè, ſive indirectè fractorem Sigilli eſſe futurum. Forſan aſpiciet te propter peccata tua, qualia de te non cogitâſſet, audita? tibi imputa; ſi enim tu non peccâſſes, peccata tua non audiviſſet. Et quid tum, ſi te aſpicit? nunquid & tu (ſi Confeſſarius es) alios citra Sigilli fractionem aſpicere potes, & fortè jam aſpexiſti? vel dic amabò, ſi Summus Pontifex (utpote & ipſe homo) occulta graviſſima pec-

cata

cata patraret, & hæc ipſa Confeſſario; etiam ſimplici non confiteretur, nunquid propter tuas nullius valoris rationes eſſet à facienda Confeſſione excuſatus? aut ſi, prout tenetur, rite confiteretur, nunquid apud Confeſſarium authoritatem ſuam perderet? minimè, ſed hujusmodi Confeſſarius nanciſceretur novam occaſionem timendi, magis ſe humiliandi, & cogitandi: Si columnæ corruunt, quid de arundine fiet? veriſſimum enim eſt, quia non eſt peccatum, quod fecit unus homo, quod non poſſit facere & alter homo.

118. Petes autem, quid faciendum Sacerdoti, qui commiſit peccatum mortale reſervatum, ſed non habet Confeſſarium, niſi talem, qui à reſervatis abſolvere nequit? ℟. Ecce tibi denuo doctrinam ex Sporer *Theol. Sacram. p.* 3. *c.* 6. *ſect.* 2. *n.* 757. ubi ſic habet: Quando miſer Pœnitens habes caſum reſervatum, & in neceſſitate communicandi, celebrandi, Sacramenti adminiſtrandi, non potes accedere Superiorem, vel alium poteſtatem habentem, habes tres ſententias, omnes in praxi tutas. *Prima*: non teneris confiteri Sacerdoti inferiori cum dicto onere; ſaltem, ſi præter reſervatum, nullum aliud habes mortale, ſed potes te gerere, ſicut, qui

non

non habet copiam Confeſſarii: cùm nullus, per ſe loquendô, contra voluntatem ſuam cogatur bis confiteri, nec conſequenter confiteri tali Sacerdoti, cum onere poſtea id ipſum confitendi alteri. Confitere ergo ſoli Deo cum vera contritione, ſaltem æſtimatâ, quoad potes, & ceſſante ſcandalo celebra, communica &c. Ità cum aliis Suarez *diſp.* 30. *ſect.* 3. Laym. *c.* 11. *n.* 11. alii moderni paſſim. Quòd ſi verò præter peccatū reſervatum aliquod aliud mortale habeas, ſanè longè probabilius & tutius eſt, teneri confiteri communicaturum (celebraturum) ob præceptum Chriſti de Confeſſione neceſſariò præmittenda S. Communioni. *Secunda* ergo ſententia probabiliſſima, & tutiſſima eſt, debere tunc te eidem Sacerdoti inferiori omnia tua mortalia, tam reſervata, quàm non reſervata confiteri; tum, ut Confeſſarius pœnitentis ſtatum rectè cognoſcat; tum, quia videtur urgere duplex præceptum Chriſti, & de Confeſſione præmittenda Communioni, & de integra Confeſſione omnium mortalium eidem Sacerdoti facienda, cùm eo caſu non appareat ſufficiens ratio ad dimidiandam confeſſionem; nec inconveniens ſit, per accidens aliquem idem peccatum teneri bis confiteri. Ità communis

DD.

DD. cum D. Thoma, Suarez, Layman; idque maximè verum est in singulari sententia Marchantii nostri, & aliorum; si nimirum à reservatis directè, etsi onerosè absolvendus sit. *Tertia* sententia etiam probabilis est & tuta, posse tunc pœnitentem confiteri sola non reservata, tacitîs reservatîs: quippe pro quibus directè absolvendi non est copia Confessarii, ideóque non urgeat præceptum integritatis Confessionis, neque absque certo fundamento imponenda sit obligatio idem peccatum mortale bis confitendi. Ità Sotus, Corduba, Gabriel, aliisque relatîs Diana *p.* 1. *tr.* 4. *resol.* 104. nec improbant Laym. Lugo. Loquimur autem in sententia & sensu communi DD. eo casu pœnitentem à Confessario inferiori solùm indirectè absolvi à reservatis peccatis, cum onere ea confitendi denuo Superiori, vel potestatem habenti pro directa Absolutione. Hæc Sporer. Porro, ùt inquit Quarti *p.* 3. *tit.* 8. *sect.* 3. *dub.* 3. quando quis excusatur à confessione mortalium, non tenetur sola venialia confiteri, nisi prudenter timeret, se solùm esse attritum, & carere contritione; quia tunc debet confiteri venialia etiam simplici Confessario, deficientibûs aliîs, ut fiat mo-

raliter certus de statu gratiæ. Cæterùm notanda est Propositio 16. damnata ab Alexandro VII. *die* 24. *Sept.* 1665. quæ sic sonat : *Qui Beneficium curatum habent, possunt sibi eligere in Confessarium simplicem Sacerdotem, non approbatum ab Ordinario.*

§. III. Si quis autem in casu necessitatis non habens copiam Confessoris, in peccato mortali absque contritione celebret, graviter peccat. Secus, si conteratur: debet tamen, cùm primùm poterit, confiteri. *Rubrica.*

119. Rubricæ huic conformiter loquitur Concilium Trid. *Sess.* 13. *cap.* 7. dicens : *Quòdsi necessitate urgente, Sacerdos absque prævia Confessione celebraverit, quàm primùm confiteatur.* Cùm verò Rubrica clara sit, videndum solummodo est, quidnam sub ly *necessitate urgente*, & sub ly *quàm primùm*, intelligendum veniat. Priùs tamen notandæ sunt duæ Propositiones damnatæ ab Alexandro VII. *die* 18. *Mart.* 1666. quarum prima, ordine 38. sic sonat : *Mandatum Tridentini factum Sacerdoti sacrificanti ex necessitate cum peccato mortali, confitendi* quàm primùm, *est consilium, non præceptum.* Secunda,

cunda, ordine 39. est hæc: *Illa particula, quàm primùm, intelligitur, cùm Sacerdos suo tempore confitebitur.* H. N. sequitur

120. *Primò*: Casus necessitatis, seu justæ causæ, in quibus, non suppetente copia Confessarii, Sacerdoti contrito (contritione saltem æstimata, si nimirum bona fide credat, aut probabiliter existimet, se esse verè contritum) absque prævia Confessione celebrare (aut etiam Laico communicare) licet, potissimùm tres recensentur. *Primus* Casus ab ipso Concil. Trid. insinuatus, est: quando Sacerdos ex officio tenetur celebrare, aut fideles jure suo Sacrificium exigunt, nec per alium fieri potest: utpote Parochus die Dominico & Festo; item pro defuncto præsente: item ad benedicendas nuptias cum sequente Missa celebrandas: idem, vel quivis alius, ut pro moribundo Viaticum conficiatur, si alia Hostia consecrata desit. Layman, Diana apud & cum Sporer *Theol. Sacram. p. 2. c. 6. n. 486.*

121. *Secundus* Casus, ab omnibus admissus est, si Sacrificium (vel Communio) sine gravi infamia, vel populi scandalo omitti non possit. Ratio est: quia lex positiva etiam Divina non censetur obligare cum tanta severitate; & scandalum est

mag-

magnum spirituale damnum, ex majori obligatione naturali charitatis evitandum. Item, si Sacerdos aliàs solitus, vel modò instanter rogatus, ut faciat Sacrum, sinè gravi nota, vel suspicione criminis omittere nunc, vel denegare non possit. Quid autem de admiratione populi? ℞det Sporer cit. *n.* 480. dicens: Certè graves DD. apud Dianam *resol.* 20. absolutè dicunt, sufficere metum admirationis in populo, eò quòd hæc non soleat esse sine suspicione peccati: quod licèt, in rigore loquendô, rectè neget Suarez, aliique communiter, verum tamen esse debet, quando ex illa admiratione timetur, quòd homines defacto accipiant occasionem temerè judicandi, detrahendi. Scotus in 4. *d.* 9. *q. un.* etiam excusat Sacerdotem jam indutum Sacrîs vestibûs, & non habentem ad manum Confessarium idoneum. Idque etiam in Laico sinè nota gravi, vel sine ignominia non valente omittere Communionem, concedunt DD. ferè omnes.

122. *Tertius* Casus est, quando Sacerdos inchoatô jam Sacrô, recordatur peccati mortalis antea commissi (aut fortè, prô nefas! tunc primùm patrati) & siquidem primùm post Consecrationem, omnium consensu debet, elicita contritio-

ne, Sacrificium prosequi: si autem ante Consecrationem, eum obligari ad confitendum vel recedendum, si commodè & sinè ulla nota infamiæ posset, docent Navar. Sylvest. Coninch, alii cum Suarez *disp.* 66. *sect.* 4. & in ea suppositione verum esset. Contrarium ergo practicè longè verius est, si Sacerdos etiam statim post Introitum recordetur peccati mortalis, posse elicita contritione, & postea confitendi proposito, pergere, & neque recedere, neque Confessarium advocare obligari. Ita Sotus, Victoria, Henriq. Tanner. Layman, Gobat, apud & cum Sporer cit. *n.* 489. Ratio est; quia vix unquam decenter, & sinè omni Sacerdotis nota, confusione, aut etiam scandalo, interruptâ Missâ, Confessio Sacramentalis interponi posse videtur, sive recedendô ab Altari, sive Confessarium advocandô; exceptô, si in publico Officio Missæ Concio interponatur, aut quis Sacerdotem sibi ministrantem haberet, idque ipsum vix sine incommodo, nisi in loco privato celebretur. Sed

123. Ex mox dictis ultimis verbis, *nisi in loco privato celebretur*, oritur alia Quæstio, utrùm Sacerdos, si in privato Sacello celebrans, inchoatâ jam Missâ, recordetur peccati mortalis non confessi, teneatur vel

ab

ab Altari difcedere, vel Confeffarium advocare? Ratio dubitandi eft; quia in hoc cafu non videtur urgere neceffitas vitandi infamiam. ℞det Quarti *p.* 3. *tit.* 8. *fect.* 3. *dub.* 4. ℣. *Tertia caufa.* dicens: Si quis celebrat e. g. in privato Sacello, varie opinantur DD. Aliqui enim cenfent, ante Confecrationem teneri Sacerdotem recedere ab Altari, fi non poffit habere Confeffarium. Ità Vafq. & Lugo. Alii meliùs; eum non teneri recedere ab Altari, fed folùm accerfere Confeffarium, fi eum poffit habere; quòdfi habere non poffit, licitum ei effe profequi Miffam, elicito actu contritionis. Ità Suarez *difp.* 66. *fect.* 4. cum aliis. Sed nos cum pluribus DD. defendimus, ad neutrum teneri, etiamfi non urgeat neceffitas vitandi infamiam, fed ob folam reverentiam Sacrificii jam inchoati, ne deferatur imperfectum, vel interrumpatur. Hæc ille. Atque hæc etiam intelligenda funt in cafu, quo Sacerdos deliberatè, & malitiofiffimè in ftatu peccati mortalis ad Altare, Miffam facrilegè celebraturus acceffit, fed e. g. fub *Confiteor &c.* facti pœnitens conteritur, & Miffam contritus profequitur. Si autem quæras, quo tempore in hifce cafibus Sacerdos, inchoatâ jam Miffâ, contritionem elicere teneatur? ℞. Quamvis

ſanctum, & ſaluberrimum ſit, contritionem omni niſu elicere immediatè, ac ſtatum ſuum, ſéque in peccato mortali exiſtere agnovit; ſufficit tamen (ſaltem ad culpam mortaliter peccaminoſam evitandam, vel non continuandam) ut hoc, mutatô jam priùs in melius animô, fiat ante Conſecrationem, & maximè ſub *Memento vivorum.* Atque hoc conformiter dictis *num.* 116.

Cæterùm ad Caſus neceſſitatis pertinet etiam hic; ſi nimirum Sacerdos inchoatâ jam formâ Conſecrationis ſive Hoſtiæ, ſive Calicis, recordetur, ſe eſſe in ſtatu diſgratiæ; tunc enim tutâ conſcientiâ pergere & complere poteſt formam abſque eo, ut nonnihil ſubſiſtat, &, antequam formam compleat, contritionem eliciat. Ratio eſt: quia, quando duo præcepta incompoſſibilia concurrunt, illud faciendum eſt, quod magìs urget; atqui magìs urget præceptum de continuanda, & complenda forma Conſecrationis juxta ritum Eccleſiæ: ergo. Accedit, quòd inchoatâ jam Conſecrationis formâ, non ſit tempus contritionem eliciendi, ſed Conſecrationem cœptam abſolvendi. Vid. etiam in ſimili Reiffenſt. *tr.* 14. *diſt.* 1. *q.* 4. *n.* 46. Adde tamen, Sacerdotem in hujusmodi

caſu,

casu, completâ Consecrationis formâ, ad eliciendam contritionem graviter obligatum esse, præsertim si recordatio mali statûs contingat sub Consecratione Hostiæ, ùt de se liquet. Hæc autem, de contritione elicienda dicta (Si Sacerdos bona fide ad Altare accessit) intellige, tunc eliciendam esse, quando Sacerdos præviè e.g. sub præparatione ad Missam id non fecit; si autem pro possibili hoc fecit, & saltem probabiliter se verè contritum esse judicavit, opus non est nova contritione, etsi saluberrimum sit, eam repetere. Et certè, sinè contritione elicita ad Sacrificium accedere, vel præsumptuosum, vel temerarium est, vel saltem laudabile non est; etenim, *Sunt justi atque sapientes, & opera eorum in manu Dei: & tamen nescit homo, utrùm amore an odiô dignus sit.* Eccle. c. 9. v. 1.

124. *Secundò*, Particulæ, *Quàm primùm confiteatur*, imponunt necessitatem confitendi, vel quàm primùm quis post Sacrum factum habet copiam Confessarii, ex communi Tanner. *To.* 4. *d.* 5. *q.* 8. *n.* 27. (quando scilicet altera, vel tertia die iterum celebrare vult, aut debet) vel certè intrà triduum. Diana *p.* 9. *tr.* 3. *resol.* 23. nam in Jure vox *quàm primùm*, seu *illico*, significat idem, quod post triduum. *l. final. C. de Jud.*

& alibi. Unde minimè subsistit explicatio quorumdam, ly *Quàm primùm* hic idem importare, ac quando suo tempore Sacerdos iterum primùm confitebitur; obstat enim Propositio 39. damnata, & *supra num.* 119. relata. Item, non valet hæc explicatio, quasi ly *Quàm primùm* idem dicat, ac, *quàm primùm talis iterum velit celebrare.* Unde rectè monet Sporer *n.* 492. dicens : Si rarò celebrare soleas, noli fidere huic explicationi, quippe nimis apertè repugnanti menti Concilii Tridentini, sed omnino teneris saltem tertio die sub mortali confiteri post illud Sacrum sinè Confessione factum, esto eo die nec habeas in animo celebrare, nec præceptum Confessionis te aliunde obliget, juxta communissimam DD. apud Tanner. Dicastill. Laym. & Gobat Alphab. Sacrif. casu 14 *n.* 439. Cur autem præceptum, *quàm primùm confiteatur* (quod est purè Ecclesiasticum) emanaverit, ratio est ; ne Sacerdotes habentes conscientiam peccati mortalis, passim prætextu necessitatis & inopiæ Confessarii, absque Confessione, elicita tantùm contritione sacrificent, voluit Concilium, si omnino non possit ante, saltem statim post Sacrum confiteantur, & non quando alioquin iterum confitebuntur, fortè post mensem &c. Porro

valde

valde notandum est, quod monet Reiffenstuel *tr.* 14. *dist.* 2. *q.* 3. *n.* 34. dicens: Quando hodie post Missæ Sacrificium præmissa contritione (in casu necessitatis, & deficiente Confessario) peractum, occurrit copia Confessarii, & non est certum, an sequenti die, quo rursum celebrare teneberis, sis habiturus copiam Confessarii, teneris hodie confiteri. Ità Lugo *disp.* 14. *de Euch. sect.* 7. *n.* 162. Herincx *disp.* 6. *Euch. q.* 6. *n.* 81. rectè hoc extendens ad casum, quando sequenti triduo non putatur adfutura occasio confitendi; & alii. Ratio est: quia neglectâ isthac copiâ confitendi, vel daretur nova causa iterum celebrandi sinè Confessione, vel non confitendi *quàm primùm*; atqui horum utrumque directe est contra finem, atque intentum Concilii Tridentini: ergo. Hæc ille.

125. Quæres autem, utrùm Sacerdos malitiosè celebrans in statu peccati mortalis, teneatur vi præfati præcepti ad confitendum *quàm primùm*? R. negativè: nam hic non celebravit urgente necessitate, atque præmissa contritione (de quo casu loquitur Concil. Trid.) sed ex malitia; ac proinde celebrandô jam gravissimè peccavit. Bonac. apud & cum Reiffenst. *tr.* 14. *dist.* 2. *q.* 3. *n.* 43. Si tamen hujusmodi Sacerdos

cerdos malitiosè quidem Missam inchoavit, sed ad cor reversus, & pœnitens factus, elicitâ pro possibili contritione Missam prosequitur, tenetur, absolutâ Missâ, præcepto *quàm primùm* confitendi. Ratio est: quia ex casu malitiæ factus est casus necessitatis; unde idem de eo dicendum, quod *supra num.* 122. dictum est. Atque hoc idem dicendum est de eo, qui bona quidem fide ad Altare accessit, sed inchoatâ jam Missâ recordatur, se existere in statu peccati mortalis; conteratur ergo, si nondum est contritus, Missam prosequatur, & hac finita, *quàm primùm* confiteatur. Cæterùm, hoc præcepto *quàm primùm* confitendi, non tenentur Laici, qui in casu necessitatis communicârunt sinè Confessione, sed cum contritione. Ratio est: quia Concil. Trid. nullam facit mentionem Laicorum, sed duntaxat Sacerdotum, necessitate urgente celebrantium. Ità Bonac. *disp.* 4. *de Euch. q.* 6. *punct.* 1. *n.* 37. *&* 40. hoc extendens ad Sacerdotem in casu necessitatis more Laicorum communicantem, cùm Tridentinum loquatur solùm de Sacerdotibus celebrantibus. Suarez, Reginald. aliique; quamvis non desint oppositum tenentes. Vide Reiffenst. *cit. num.* 42. Sed occasione dictorum

126. Petes, utrùm Sacerdos inveteratus, vel in occasione proxima voluntariè constitutus (positô, talem dari posse) à Confessario, intuitu Missæ necessariò celebrandæ, toties, quoties absolvi debeat? R. det Quarti *p.* 3. *tit.* 8. *sect.* 3. *dub.* 3. ℣. *Hinc fit.* dicens: Si quis Sacerdos datâ operâ priùs induatur sacrîs vestibûs, quàm adeat Confessarium, ut sic illum cogat ad impendendam Absolutionem, non ideo debet Confessarius Absolutionem impendere Sacerdoti, qui post multas monitiones & promissiones non resipuit. Moneat tamen illum, si verè contritus est, celebrare posse ad gravem infamiam evitandam (non autem ex devotione tantùm) sic enim pœnitentis necessitati subvenitur per contritionem & Communionem, & Confessarius prudenter fungitur officiô suô non absolvendô talem inveteratum, vel in occasione proxima constitutum, donec experientia temporis alicujus testetur firmum propositum ipsius. Ità Manuel in *Sum. to.* 1. *c.* 65. *n.* 1. Joan. Sanchez cum aliis apud Quarti. Rationes sunt eædem, quæ contra similes Laicos pugnant; unde etiam iîsdem principiîs practicîs Confessariis respectivè utendum est, nisi forsan Confessarius ob specialia doloris &c. signa hujus-

modi Sacerdotem pro illa vice prudenter duxerit absolvendum.

Dictum est autem, *Si Sacerdos datâ operâ priùs induatur sacrîs vestibûs, quàm adeat Confessarium, ut sic illum cogat ad impendendam Absolutionem;* quæ verba vehementem Confessario possunt ingerere suspicionem, quòd talis Sacerdotis contritio ob defectum efficacis propositi, sit vel nulla, vel valde dubia: vel quòd liberiùs peccaverit, vel de seria emendatione parùm sollicitus, liberiùs peccaturus sit, confidentiâ fretus, quòd ob casum necessitatis, sive ob verè necessariam Missæ celebrationem faciendam à Confessario toties, quoties absolvi debeat, & sinè Absolutione dimitti nunquam possit. Sed falleris, bone Vir! quia te non minùs, ac alios quoscunque concernunt quatuor Propositiones ab Innocentio XI. 2. *Martij* 1679. damnatæ, quæ sic sonant. *Prima*, ordine 60. *Pœnitenti habenti consuetudinem peccandi contra legem Dei, naturæ, aut Ecclesiæ, etsi emendationis spes nulla appareat, nec est neganda, nec differenda Absolutio; dummodo ore proferat, se dolere, & proponere emendationem. Secunda*, ordine 61. *Potest aliquando absolvi, qui in proxima occasione peccandi versatur, quam potest, & non vult omittere, quinimo directè, & ex proposito quærit, aut ei se ingerit. Tertia*, ordine 62.

Pro-

Proxima occaſio peccandi non eſt fugienda, quando cauſa aliqua utilis, aut honeſta non fugiendi occurrit. Quarta, ordine 63. *Licitum eſt quærere directè occaſionem proximam peccandi pro bono ſpirituali, vel temporali noſtro, vel proximi.* Adde & *Quintam*, ordine 58. damnatam : *Non tenemur Confeſſario interroganti fateri peccati alicujus conſuetudinem.* Inſpice ergo (ſiquis talis es) conſcientiam tuam, & noli tibi blandiri, vel gloriari, quòd nactus fueris Confeſſarium, ſimpliciter (bona tamen fide, quantùm ex parte illius erat) te abſolventem, ſed magis time Deum Judicem, te (niſi reſipueris) tuámque fictam, ſimulatam, oſtentatam, invalidam, atque ſacrilegam Confeſſionem æternaliter damnantem.

127. Dices : Ego defacto ſum verè contritus ; ergo habeo jus ad Abſolutionem. ℟. Hoc ipſum dicit inveteratus, vel in occaſione proxima conſtitutus Laicus ; & tamen, ſæpiùs quidem admonitus, ſed non emendatus hìc & nunc non abſolvitur : donec ſufficientia veræ emendationis ſigna Confeſſario exhibuerit. Et quoties tu forſan ipſe hoc jam dixiſti ? ſed &c. Urgebis : Celebrare neceſſariò debeo, & jure Divino ante Celebrationem, habitâ Confeſſarii copiâ, confiteri ; ergo. ℟. diſtinguen-

guendô Consequens : Confessarius te absolvere tenetur, si cætera requisita adsint, conceditur; secus, negatur Consequentia. Et nunquid etiam Laicus necessariò communicaturus, pari jure hoc dicit? Nota autem, quòd Jure Divino non tantùm tenearis confiteri, sed etiam vitam tuam efficaciter emendare; scriptum est enim: *Si vis ad vitam ingredi, serva mandata.* Matth. 19. *v.* 17. Ergóne, inquies, necessitatus debeo celebrare absque Absolutione? ℟. Si adest verus (non fictus) necessitatis casus, potes celebrare, sed tamen verè contritus; sicut & Laicus, urgente communicandi necessitate, in simili potest communicare non absolutus; Joan. Sanch. Manuel &c. apud Quarti cit. (vid. *supra num.* 120.) Si autem non contritus, vel non verè contritus celebrare præsumpseris, tu videris.

128. Porro, ùt notat Sporer cit. *num.* 486. addunt quidem aliqui plures casus, in quibus, deficiente Confessarii copia licitum esse videtur Sacerdoti contrito celebrare. 1*mus* est: Quando aliquis, etiam simplex Sacerdos rogatur ab aliis die Festo aliàs Sacrum audire non valentibus, ut Sacrum legat. Diana *resol.* 9. post alios. 2*dus*: Quando ipse Sacerdos deberet carere Sa-

crô

crô, Feſto die. Sotus, Vivaldus, & alii. 3*tius*: Quando idem deberet omittere Communionem Paſchalem. Diana *reſol.* 13. 4*tus*: Quando Capellanus ratione Capellaniæ tenetur legere Sacrum. Palaus contra Dianam. 5*tus*: Quando idem jam accepit ſtipendium pro dicendis Miſſis, aut oblatô ſtipendiô rogatur, ut celebret. Henriq. contra Dian. &c. At (ſubinfert Sporer) ſuppoſitô, præceptum Confeſſionis celebrationi Miſſæ præmittendæ eſſe juris Divini, caſus iſti meritò reprobantur ab aliis, ac ipſo Gobat *tr.* 4. *caſu* 61. *n.* 241. ſubintellige, niſi alia juſta cauſa ex ſupra enumeratis excuſet. Vid. etiam *infra num.* 151. Item, reiicitur caſus, quando quis copiam Confeſſarii quidem habet, attamen in proximo poſt celebrationem expectat alium, cui utiliùs confiteretur, quia eſt ſuus ordinarius Confeſſarius. Item, ſi quis timeat deteriorem opinionem apud Confeſſarium; quod tamen eſt onus intrinſecum Confeſſioni. Tales (inquit Quarti cit.) & ſimiles caſus non poſſunt admitti, & verè carent probabilitate. Suarez, Vaſq. Coninch, & alii communiter apud eundem.

129. Cæterùm, quia Sacerdotes timoratæ conſcientiæ, & ſcrupuloſi propter

ter Confessionem Sacrificio præmittendam variè cruciari possunt, in eorundem solatium sequentia subjunguntur. *Primum:* Timor, ne sit in malo statu peccati mortalis, excuti debet secundùm principia communia; hinc generaliter loquendô, judicet, se non amisisse gratiam, quamdiu indubitanter, & certò non scit, se amisisse. La Croix *l. 6. p. 2. n.* 199. *Secundum:* Peccata sive positivè, sive negativè dubia non sunt necessariò confitenda. Ità Coninch, Petr. Marchant. Caramuel, Joseph de Jan. Martinon. Ferrant. quos refert Tambur. apud & cum Stoz *lib. 1. p. 5. q. 3. n.* 165. idque etiam docet la Croix cit. *num.* 611. de scrupulosis, dicens: Scrupulosi non tenentur confiteri peccata negativè dubia, sed tantùm illa, de quibus certi sunt esse mortalia, uti habet communissima cum Sanch. Con. Laym. &c. Idem addit *num.* 612. Qui timoratæ est conscientiæ, id est, qui non solet plenè, advertenter, & deliberatè offendere Deum, non tenetur confiteri, si dubitet, an peccârit mortaliter. Ratio est: quia ex communiter contingentibus est prudens præsumptio, adeóque habet motivum positivè judicandi, se non peccâsse mortaliter. Est autem allatæ sententiæ (de nullo peccato dubio obligato-

riè

riè confitendô) inter alias etiam hæc ratio : quia censendum est, Concil. Trid. *Sess.* 14. *c.* 5. (ubi ex instituto tradidit doctrinam de Sacramento Pœnitentiæ, ejúsque materia) sufficienter docuisse fideles: at ibi apertè docet, pœnitentem debere confiteri omnia peccata mortalia, quorum post diligentem sui discussionem memoriam habet, & conscientiam; ergo hoc ipso etiam docuit, neminem debere confiteri illa, quorum post diligentem sui discussionem, nec memoriam, nec conscientiam seu accusantem, seu reprehendentem habet; atqui illorum, de quibus quis dubitat, memoriam non habet, nec conscientiam accusantem, seu reprehendentem, uti constat. Ut quid ergo gravemus jugum fidelium, quòd alioqui suave est, & leve. Ita Stoz cit. Et patet res ex ipsis verbis Concilii Trid. cit. ibi : *Constat, nihil aliud in Ecclesia à pœnitentibus exigi, quàm ut, postquam quisque diligentiùs excusserit, & conscientiæ suæ sinus omnes, & latebras exploraverit, ea peccata confiteatur, quibùs se Dominum, & Deum suum mortaliter offendisse meminerit; reliqua autem peccata, quæ diligenter cogitanti non occurrunt, in universum eadem Confessione inclusa esse intelliguntur.* Atqui dubitans negativè prorsus non meminit, se mortaliter offendisse

diſſe Deum, cùm nulla contra ipſum ſtet ratio probabilis; hac enim ſtante, non ampliùs eſſet dubitans negativè, ſed poſitivè; ergo.

Dices: Oportet peccata confiteri, prout ſunt in conſcientia Pœnitentis; atqui peccata negativè dubia ſunt in conſcientia Pœnitentis: ergo. Accedit, quòd in hoc caſu poſſeſſio ſtet pro obligatione legis de facienda Confeſſione. ℞. negandô minorem; peccata quippe negativè dubia nullo modo ſunt in conſcientia, vel memoria Pœnitentis; ſecus eſt de peccatis poſitivè dubiis, & tamen juxta communem DD. non tenetur ea quis confiteri. Deinde negatur, quòd poſſeſſio ſtet pro obligatione legis de facienda Confeſſione, ſed ſtat pro libertate pœnitentis, non obligati, niſi ad confitendum peccata, quibûs ſe Deum mortaliter offendiſſe meminerit, uti ex Tridentino audivimus. Accedit, quòd nulla accuſatio prudenter ab ullo Judicum admitti poſſit de delicto, de quo dubium eſt, an ſit commiſſum, ùt notat Stoz cit. ergo multò minùs admitti poteſt de delicto, de quo nulla ratio contra accuſatum probat. Ex dictis infert idem Stoz *num.* 154. & *ſeqq.* pro praxi, quæ hìc ſequuntur.

130. I. Qui dubitat merè negativè, ità ut nec pro ſe, nec contra ſe habeat rationem, poteſt ab omni onere immunem ſe reddere : hæc enim dubitatio, cùm ſit potiùs mera ignorantia, non præbet ullum fundamentum decernendi quidquam in alterutram partem, ſed ſicut ſine cauſa concepta eſt, ità etiam ſinè culpa deponi poteſt, & judicium ferri pro immunitate dubitantis : alioquin nimis grave eſſet onus impoſitum humanæ voluntati; cùm nihil facilius ſit, quàm ejusmodi dubia concipere. II. Qui ità dubitat de peccato commiſſo, ut ex una parte habeat rationes probabiles, & ſufficientes ad judicandum, ſe non peccâſſe mortaliter ; ex altera verò parte habeat alias ſimiles, & fortè probabiliores ad judicandum ſe peccâſſe, non tenetur illud confiteri : conformat enim ſe judicio probabili, quod licet. Suarez, Sanchez, Tamb. & alii. III. Qui probabiliter, imò certò ſcit, ſe peccâſſe mortaliter, habet tamen rationes probabiles, ſe jam confeſſum eſſe ; & alias probabiles, aut fortè probabiliores, ſe non eſſe confeſſum, non tenetur confiteri : quia adhuc ſequitur judicium probabile. Coninch *de Pœn. D. 7. d. 8. n.* 68. Tamb. IV. Qui habet rationes probabiles, ſe non peccâſſe ; vel ſcit quidem

dem se peccâsse, habet tamen probabiles rationes, se jam confessum esse, non tenetur illud confiteri, etsi alias nullas habeat Rationes ad judicandum contrarium. Ratio est eadem; quia adhuc operatur nixus ratione probabili, quod ad honestatem operis sufficit. Sed

131. Quid, si quis scit, & se peccâsse, & peccatum, quod admisit, esse grave: dubitat verò, an sit confessus, tenetúrne confiteri? ℞det Stoz cit. *n.* 169. id desumendum esse ex ipsa dubitantis conditione. Vel enim semper fuit diligens in confitendo, nec quidquam voluntariè unquam omisit, vel non, sed luridè & negligenter se ad proximè imminentem Confessionem præparavit? si *primum*; debet contemnere tanquam irrationabile dubium, & præsumere, se confessum esse: neque enim sufficiens ratio dubitandi est, quòd non meminerit; cùm sæpe vix hesternorum, aut etiam hodiernorum meminerimus: nec delictum præsumendum sit, sed probandum. Præterquam, quòd talis non ampliùs sit in vero dubio, sed in opinione probabili, quam sequi licet. Si *secundum*, peccatum illud dubium confitendum est; quia præceptum est in possessione, cùm constet de peccato commisso, & obligatio-

ne

ne confitendi; de Confessione verò facta non constet, neque probabilis adsit conjectura, Dubitantium illum, utpote hominem luridum, & in tam gravi negotio peragendo valde negligentem, peccatum illud aliquando confessum esse. Vid. etiam la Croix *l. 6. p. 2. n.* 612. qui *num.* 613. hæc quoque scribit : Si ex levi omnino fundamento dubites, aut potiùs timeas, aut suspiceris, an non fortè peccâris mortaliter, vel an in Confessione non omiseris mortale, non ideo teneris confiteri; quia non est dubium prudens : unde sicuti sinè rationabili motivo incidit, sic poteris sinè alio motivo contemnere : & si tum esset obligatio confitendi, orirentur innumeri scrupuli, utì rectè cum aliis Mendo *num.* 2. Ità ille.

132. Porro, addit idem Stoz *l. 1. p. 3. n.* 613. *& seq.* dicens : Quando quis in vita fecit Confessionem generalem cum mediocri diligentia adhibita in discussione conscientiæ, non tenetur ampliùs de vita anteacta cogitare, & si postea occurrat dubium, an peccatum sit in Confessione expositum, vel non ? an cum debito numero, & circumstantiis &c. potest præsumere, se jam confessum esse &c. & omnia dubia de præterita vita deponere : alio-

qui nunquam erit finis dubitandi, & se, Confessarióſque vexandi. Joan. Sanc. *D.* 4. *in select. n.* 18. apud Dian. in *sum.* ℣. *Confessio. n.* 56. Et hoc principium applicari potest ad Confessiones etiam particulares: nam, qui bona fide sufficienter præstitit, quæ ad Confessionem requiruntur, non tenetur in prioris vitæ acta ulteriùs inquirere; nam nullus alioqui esset locus tranquillitati conscientiæ, sed quacunque diligentiâ positâ in Confessione facienda (cùm de propitiato peccato etiam viri pii non debeant esse sine metu. *Eccli.* 5.) semper cogitari poterit, an rectè sit instituta. Ità ille. Ex qua ratione non videtur pœnitentibus (saltem omnibus) permittendum, minùs suadendum, ut, depositâ morali cum diligentia Confessione, è Confessionali reversi, se recolligant, an omnia peccata sua ritè explicaverint; nullus enim, quamvis scrupulis non vexatus, post sufficientem adhibitam in discussione suæ conscientiæ perquisitionem in ordine ad Confessionem peccatorum efficiendam, tenetur ulteriùs de anteacta vita cogitare: quòd si aliquid occurrat non explicatum in Confessione, poterit sibi (nisi aliter de opposito constet) persuadere, illud jam fuisse memoratum. Atque ex hoc ipso

&

& multò magis scrupulosi talem persuasionem, si morali diligentia præmissa semel Confessionem fecerint, habere possunt & debent ad pacandam conscientiam suam, cùm ipsi dubitent de rebus etiam clarissimis. Ità Joan. Sanc. Reginal. *to.* 2. *c.* 10. *n.* 131. Rosell. *c.* 16. *n.* 9. ℣. *Præterea.*

133. Obiicit Scrupulosus: Si peccata, de quibus dubito, an Confessioni subjecerim, non confiteor, periculo non confitendi aliqua peccata me expono, &, qui periculum amat, peribit in illo. Huic objectioni omnium scrupulosorum respondet Ægid. Coninch, dicens: Suadendum est scrupulosis, ut nihil confiteantur, nisi de quo illis certò constet, quòd sit peccatum, & quòd non sint confessi; quia hoc necessarium est, ut possint à scrupulis sanari: nec refert, quòd hac ratione exponantur periculo non confitendi quædam peccata mortalia; tum, quia hoc periculum in talibus rarum est; tum etiam, quia non tenentur cum tanto suo damno & periculo hærendi in illis dubiis, cruciatibus & anxietatibus, omnimodam integritatem Confessionis procurare. Ità ille, Reginal. Ro ell. *c.* 16. *n.* 17. Sed per accidens

134. Dubitabis *primò*, utrùm teneamur peccatum priùs ùt dubium confessum,

postea compertum certò factum, denuo ùt certum confiteri? ℟. negativè. Ità post alios resolutè Arriaga *de Pœnit. disp.* 31. *sect.* 6. & probabilissimum censet Tambur. Pellizar. Herincx, Caramuel, alii, & tandem probabile censuerunt Romæ R.mus Richardus S. Palat. Apost. Magister, & alii viri doctissimi consulti à Lugo, prout ipse testatur *disp.* 16. *n.* 92. Ratio sufficiens est: quia revera jam confessus est totum suum peccatum, prout tunc erat in conscientia, quoad speciem, numerum, & circumstantias se tenentes ex parte ipsius peccati, ùt supponitur: & ab eo directè absolutus est, non obstante dubio: nam dubitatio prior, & certitudo postea superveniens est circumstantia tenens se ex parte cognitionis tantùm: nec cognitio prior dubia impedit, quò minùs peccatum priùs sit integrè in Confessione manifestatum, & directè absolutum: nec cognitio certa superveniens detegit aliquam novam circumstantiam diversificantem peccatum: ergo non est ulla ratio, cur tale peccatum antea confessum ùt dubium, postea certò cognitum, ùt certum denuo confiteri obligemur. Confir. *à simili*. Communissimo sensu DD. qui dubius de Voto omisso, aut Censurâ vel Irregularitate contractâ, petit & obtinet

net abſolutionem, vel diſpenſationem ad cautelam, vel ſub conditione. poſtea cognita certitudine ſui Voti, Cenſuræ, vel Irregularitatis antea contractæ, non debet petere de novo abſolutionem, vel diſpenſationem; cur non idem dicatur in propoſito, & caſu noſtro ſimillimo? Sporer cit.

135. Dubitabis *ſecundò*, quid tibi faciendum, ſi peccatum reſervatum dubium, ſeu dubiæ reſervationis, Confeſſario carenti poteſtate in reſervata, confeſſus es, at poſt Confeſſionem peractam deprehendis, peccatum tuum certò, & revera fuiſſe reſervatum; quid tibi, ais, agendum? ℟. Sola Pœnitentia. Sporer *Theol. Sacram. p.* 3. *c.* 6. *n.* 734. Ratio eſt: quia Abſolutio non fuit data ſub conditione, *niſi poſtea conſtet, verè eſſe reſervatum*, ſed abſolute: atque tanquam ſub eo dubio revera non reſervatum, jam directè remiſſum fuit. Vide (*num. præc.*) dicta in ſimili de peccato, ùt dubio confeſſo, poſtea certò factum compertô, non neceſſariò rurſus confitendô: eadem, imò major eſt ratio in propoſito, cùm jam peccatum certum confeſſus es, de ſola reſervatione dubius. Ità ille. Porrò, dicis quidem Gobat *Theol. Exper. tr.* 6. *caſu* 15. *n.* 374. Obſervo, non eſſe repetendam

Confessionem, quando eâ peractâ, datáque Absolutione, advertis, fuisse à Confessario habitum pro non facto, quod tamen erat factum; aut pro veniali, quod tamen erat à parte rei mortale; modò sit processum bona fide, & res ita proposita, ut ex modo proponendi potuerit Confessarius facilè, & prudenter formare debitum judicium. Sed contrarium censetur tenendum, saltem in casu, quo post datam Absolutionem advertis, à Confessario peccatum tuum mortale pro non facto habitum fuisse. Quòd si tu peccatum tuum mortale certò factum, confessus quidem es, sed ità palliandô, ut Confessarius illud pro non facto, vel pro dubio, vel pro veniali judicaverit, de repetenda Confessione dubitare non debes.

136. Dubitabis *tertiò*, utrùm Confessarius non habens potestatem in reservata, possit absolvere pœnitentem, qui priùs jam confessus erat Confessario habenti facultatem absolvendi à reservatis, ab eoque absolutus fuit à peccatis non reservatis, sed oblitus erat inculpabiliter alicujus peccati reservati quod deinde detegit Confessario non habenti facultatem ab eo absolvendi? ℞. affirmativè. Ità Castropal. *de Pœnit. disp. un. p.* 15. §. 6. *n.* 3. allegans commu-

nem

nem sententiam, & plures Authores veluti Navar. Henriq. Suarez. Covarruv. &c. apud & cum P. Florido Mosmiller in *Disput. Can. de Jurib. Paroch. punct.* 2. *num.* 76. Ratio est: quia ille alius Confessarius pollens facultate absolvendi ejusmodi pœnitentem vult absolvere, quantùm ipse potest, & pœnitens indiget: atqui ille potest peccati etiam obliti reservationem tollere (ùt supponitur) & pœnitens indiget; ergo.

137. Dubitabis *quartò*, an Confessarius non habens facultatem absolvendi à reservatis possit absolvere eum, qui priùs confessus est habenti facultatem in reservata, & reservatum peccatum exposuit, sed fuit invalidè absolutus ob defectum doloris, aut integritatis materialis quoad non reservata? ℞. affirmativè. Ità Castropal. cit. *num.* 2. apud & cum Mosmiller cit. *num.* 78. Ratio est: quia in hoc casu fini reservationis satisfactum est; siquidem iste pœnitens sese Superiori, vel illius vices habenti præsentavit, & ab eo convenienter medicinam pro peccato accepit; ergo. Dictum est autem, *& reservatum peccatum exposuit*; si enim hoc malitiosè subticuisset, non posset absolvi à Confessario facultatem in reservata non habente. Ratio est:

quia non satisfecit fini reservationis, nec convenienter medicinam pro peccato accepit.

§. IV. Si in ipsa Celebratione Missæ Sacerdos recordetur, se esse in peccato mortali, conteratur cum proposito confitendi, & satisfaciendi. *Rubrica.*

138. De hac Rubrica actum jam est supra *num.* 122. unde hoc loco nihil repetendum.

§. V. Si recordetur, se esse excomunicatum, vel suspensum, aut locum esse interdictum, similiter conteratur cum proposito petendi absolutionem. Ante Consecrationem autem in supradictis casibus, si non timetur scandalum, debet Missam inceptam deserere. *Rubrica.*

139. Ex hac Rubrica dubitari posset, utrùm verba, *Ante Consecrationem autem in supradictis casibus &c.* intelligenda sint tam de hoc, quàm de præcedente §. Sed videt Quarti in *Expos. lit.* hic, dicens: Monet

Ru-

Rubrica, ut in primo casu, videlicet si recordetur, se esse in peccato mortali, Sacerdos conteratur, & Missam prosequatur. In secundo verò casu, si recordetur Sacerdos, se esse excomunicatum, vel suspensum &c. distinguit: vel enim id advertit ante Consecrationem, & tunc, si non timetur scandalum, docet Rubrica, eum debere Missam deserere: si autem hoc advertat post consecrationem, tunc satis erit, eum conteri cum proposito petendi Absolutionem: tenetur enim prosequi Sacrum. Hoc igitur positô, videndum duntaxat est, utrùm hæc Rubrica cadat sub præcepto. Supponitur autem 1*mò*, certum esse secundùm omnes (ùt ait Quarti cit. *sect.* 1. *dub.* 4.) si Celebrans recordetur alicujus ex prædictis impedimentis post Consecrationem, eum non posse Missam deserere, sed teneri omnino prosequi, elicito actu contritionis, ut statum gratiæ acquirat. Supponitur 2*dò*, certum etiam esse, ante Consecrationem non teneri Celebrantem Missam deserere cum periculo infamiæ, vel scandali, sed posse illam prosequi, modò priùs conteratur, ùt supra. Quæstio igitur est, quidnam faciendum, seclusô periculô infamiæ, vel scandali, & ante Consecrationem? H. S.

140.

140. ℞. Etsi non desint DD. docentes teneri Celebrantem Missam deserere; benignior tamen aliorum sententia, & aptior ad tollendas perplexitates in illis angustiis, docet, posse Celebrantem Missam inceptam deserere, & id tutius esse, non verò teneri, saltem sub peccato mortali, sed posse elicito actu contritionis, tutâ conscientiâ eam prosequi. Ità (præter Tambur. *de Commun. c.* 1. *§.* 6. *n.* 35. & *de Sacrif. l.* 2. *c.* 8. *§.* 2. & Joan. à Lap. apud & cum Quarti cit.) Gavant. hic, dicens: S. Thom. *q.* 83. *a.* 6. *ad* 2. dicit, tutius esse relinquequere Missam, maximè in casu excommunicationis (quem sequitur Rubrica) ubi tamen indicat, non esse præceptum, sed consilium, deserere inceptam Missam, dum dicit *tutius esse*; & S. Bonavent. negat, deserendam esse Missam, negátque teneri Sacerdotem discedere ab Altari, ut confiteatur. Hæc ille. Ratio autem est: quia prævalet obligatio prosequendi Missam, etiamsi deventum non sit ad partes substantiales; sic enim videtur requirere reverentia debita Sacrificio quomodolibet inchoato: unde satis erit præmittere actum contritionis. Accedit, quòd hæc Rubrica (ùt jam *supra num.* 36. dictum est) non sit præceptiva, sed doctrinalis, seu directiva, nec im-

improbet oppositas opiniones, sed suæ naturæ relinquat. Quarti *p.* 2. *tit.* 3. *sect.* 2. *dub.* 3. ubi pro dicta sententia citat Henriq. Sà. Tolet. Victor. & alios. dicitque, posse Celebrantem prosequi Missam quomodolibet inchoatam, nec teneri recedere ab Altari, etiam si posset accersere Confessarium. Ratio est eadem, quæ mox allata.

TITULUS IX.

De Defectibus Dispositionis Corporis.

§. I. Si quis non est jejunus post mediam noctem, etiam post sumptionem solius aquæ, vel alterius potûs, aut cibi, per modum etiam medicinæ, & in quantumcunque parva quantitate, non potest communicare, nec celebrare. *Rubrica.*

141. HÆc Rubrica duo docet: *Primum* est, quòd ad dignè celebrandum, vel communicandum requiratur absolutum, & omnino rigorosum

jejunium, quod dicitur naturale, & importat abstinentiam ab omni cibo & potu, etiam per modum medicinæ sumpto, nec admittit parvitatem materiæ, ùt patet ex verbis, *& in quantumcunque parva quantitate.* Est autem hoc jejunii naturalis præceptum ità obligans, ut Sacerdos non jejunus absque gravi peccato nequeat celebrare, vel communicare. Unde Sacerdos celebrans, sicut & quilibet communicans debet esse jejunus jejunio naturali, id est, sinè omni cibo & potu sumpto à media nocte præcedente, etiam in minima quantitate ex præcepto Ecclesiæ sub mortali obligante. Constat ex variis Conciliis passim apud DD. allegatis; item *c. Sacramenta. de Consecr. dist.* 1. & *c. Nihil.* 7. *q.* 1. *cum concordantiis. Secundum* est, quòd celebraturus, vel communicaturus debeat esse jejunus *post mediam noctem*, id est, à media nocte, sive ab hora duodecima noctis juxta horologium patrium.

142. Sed hìc oritur Quæstio, quidnam per mediam noctem intelligendum sit? ℞. Per mediam noctem, qua inchoatur jejunium naturale, intelligunt Theologi primum ictum horologii designantis horam duodecimam noctis; nam ab ultimo, vel medio ictu usque ad horam primam non

est integra hora, sed à primo ictu, maximè ubi horologium propter tarditatem ictuum lentiùs sonat, ut quis usque ad ultimum ictum integrum ferè Psalmum *Miserere* recitare queat. Lugo, Diana, Gobat, alii apud ipsos. Est autem notandum, quòd dicta hora 12ma æstimanda sit ex horologiis utcunque bene directis, non autem ab enormiter, ac præsertim ex industria errantibus. Si enim sequaris horologium nimis festinans, te ipsum fraudas; si nimis tardum, in comedendo, vel bibendo à media nocte jejunus non eris. Quod ultimum maximè verum est, si horologium aliàs bene ambulans, ante auditam horam 12mam studiô diutiùs inhibetur, ut liberiùs adhuc potationi, vel comessationi indulgeri possit sub palliato prætextu, quòd nondum audita sit hora 12ma; quare Sacerdos compotans, si hoc factum esse certò sciat, sub mortali à Celebratione, & Laicus à Communione abstinere debet, utpote revera naturaliter non ampliùs jejunus; nec excusat prætextus præfatus: quia non tempus propter horologium, sed horologium ad horam rite indicandam inventum & constitutum est. Atque hoc etiam verum est, si horologium aliàs bene

am-

ambulans casu aliquo per notabile temporis spatium substitit.

Quòdsi autem quæras, qualiter te regulare debeas, si e. g. in civitate plura sunt horologia, sæpe inter se non convenientia; vel, si tu præter horologium loci, habes aliquod particulare (vulgò, Sack Uhr) vel aliud in tuo cubiculo? ℟. te posse sequi, quod malueris, dummodo non illud, quod scis communiter nimis tardè gradi; duo enim horologia inter se dissonantia, communiter tamen rectè ambulantia, sunt quasi duo Doctores ferrei, seu instar duarum opinionum probabilium. Communis DD. cum Sanchez *l.* 2. *Matr. disp.* 41. Ex quo etiam sequitur ℟. ad casum, utrùm Parochianus loci (ubi plures extant Parochiæ, & quælibet proprium horologium habet) teneatur se conformare horologio suæ Parochiæ? ℟. enim negativè? dummodo & alia horologia communiter bene ambulant. Ratio est: quia Parochianus subditus quidem est Parochi sui, non autem horologii Ecclesiæ Parochialis. Neque horologia publica authoritativè ad hoc constituta sunt, ut sint regula necessariò tenenda; cùm facilè contingere possit, quòd horologia particularia meliùs & perfectiùs ambulent, quàm publica. Unde

in-

infertur, Parochianum quoque ſequi poſſe horologium, quod maluerit, ùt mox dictum eſt; imò, ubi Sacerdos v. g. audivit ſonum horologii unius Parochiæ, & adhuc bibit, ratus, ſe propterea eadem die non poſſe celebrare; ſi tamen paulò pòſt audit ſonum horologii alterius Parochiæ, poterit ſe huic conformare & celebrare, ſi auditô hoc ſonô non ampliùs bibit. Ratio eſt eadem, quæ mox ſuprà. Sed

143. Quæres 1*mò*: utrùm horâ duodecimâ ſonante, auditóque primo ictu, tenearis ex ore eiicere, quod nondum audito primo ictu in os miſiſti? ℞. negativè. Ità Sporer *num.*472. contra Con. Joan. Sanc. &c. Ratio eſt: quia Eccleſia non videtur velle quemquam compellere ad hanc inurbanitatem in tali, eóque raro caſu: cùm præſertim, licèt illum bolum, vel vini hauſtum traiicias, non ideo dici poſſis ſumpſiſſe aliquid ab extrinſeco poſt mediam noctem. Certè Suarez, & alii excuſant deditâ operâ deglutientem reliquias præcedentis cœnæ, & hoc ideo, quòd videatur illarum trajectio non eſſe moraliter diſtincta à cœna pridiana: cur igitur non idem dicatur & hìc? Ergo, inquis, etiam mihi licet, ſonante horâ duodecimâ, exhaurire totum craterem, quem jam priùs

ante primum horologii ictum ori admovi, partémque hausi? Negat Sporer *num.* 473. cum Lugo & aliis communiter. Ratio est: quia sic propriè diceris potum sumpsisse ab extrinseco post mediam noctem. Bresserus tamen, & Leander apud Dian. *p.* 10. *tr.* 13. *resol.* 45. probabile censent, horam 12mam durare moraliter usque ad ultimum sonum, adeóque interim bibentem, vel etiam comedentem aliquid, non violare jejunium seu naturale, seu Ecclesiasticum sequentis diei; quia tamdiu videtur durare, quamdiu auditur; & sanè probabilissimè teste Gobat *num.* 277. qui tamen non vult recedere à communi sententia DD. neque ego (addit Sporer) volo in propria praxi, vel consilio de faciendo recedere; at post factum, scrupulum peccati, nec mihi, nec pœnitenti iniicerem.

144. Quæres 2dò: Quid mihi faciendum, si dubito, an post 12mam aliquid comederim vel biberim, v. g. in hesterna cœna, vel recreatione in multam noctem protractâ? aut, de nocte evigilans haustum quidem feci; jam verò ex rationibus in utramque partem occurrentibus, dubito, an post duodecimam? poteróne sinè scrupulo sacrificare, vel Laicus communicare? Videt Sporer *num.* 474. ex communiori

niori ſententia multorum contra multos, quòd poſſis ſinè ſcrupulo; quia poſſeſſio ſtat pro tua libertate: certum enim eſt tuum jus celebrandi, vel communicandi; incertum autem impedimentum factum: factum autem in dubio non præſumitur, ſed probari debet. Nec tu teneris probare, ſed is, qui te à Sacro, vel Communione repellere vult, probare tenetur, te non eſſe jejunum, aut poſt mediam noctem re ipſa aliquid ediſſe, vel bibiſſe. Hæc ille. Unde multi DD. quos affert & ſequitur Diana *p. 6. tr. 12. reſol.* 17. apud Quarti *fol.* 561. *col.* 2. docent, poſſe dubitantem communicare, ſive dubitet poſitivè, ſive negativè, de comeſtione, ſive de hora; ſi nimirum facta debita inquiſitione dubium adhuc perſeveret; quod maximè verum eſt, ſi de manè aliquid in os ſumpſiſti, & dubitas, an aliquid in ſtomachum trajeceris. Tamburinus tamen in *Decal. l.* 1. *§.* 7. *℣. Evchariſtiæ ſuſceptio. num.* 1. *& ſeqq.* ſedet ſic: Sive ſis certus de comeſtione, & dubius, an comeſtio ante, vel poſt mediam noctem: ſive dubius, an illa fuerit vera comeſtio, quamvìs certus, eam fuiſſe poſt noctem mediam, probabile eſt, tibi licerè manè S. Evchariſtiâ refici. At ſi expergefactus à ſomno de nocte bibas, neſciens, nec om-

nibûs pensatîs scire potens, qua hora biberis, non potes communicare, consequenter nec sacrificare. Rationes vid. *ibid.*

145. Quoniam verò Rubrica dicit: *post sumptionem solius aquæ, vel alterius potûs, aut cibi &c.* videndum nunc est, quidnam sub nomine *Cibi* & *Potûs* veniat. Priùs tamen notanda est aurea doctrina, quam ex Alberto Reiffenst. tradit A. R. P. Massæus Kresslinger in *Supplem. ad Tract.* 10. *Anacl. Reiffenst. dist.* 3. *q.* 3. *n.* 33. *Addit. I.* ubi ex communi DD. quatuor conditiones assignat, quæ concurrere debent, ut fractum censeatur jejunium naturale. *Prima* conditio est, ut illud, quod sumitur, sit saltem aliquo modo nutriens. Ratio est: quia, quod accipitur, debet se habere saltem aliquo modo per modum cibi, vel potûs, prout etiam suô modô medicina solida v. g. electuarium, comedi, aut liquida v. g. potio, epotari dicitur. *Secunda* conditio est, ut illud sumatur ore ab extra. Ratio est: quia in communi hominum æstimatione, quod non sumitur ab extra per os, non dicitur potari, aut manducari: aliàs enim, qui attraheret odorem, seu fumum per nares, censeretur non jejunus naturaliter, e. g. si Sacerdos in thurificatione Officii

solemnis attrahit suffitum. *Tertia* conditio est, ut sumatur ante Sacras species. Ratio est : quia, si aliquid moraliter simul cum Evcharistia sumitur, fit una moraliter refectio ; consequenter nec dicitur talis præcedenter, & ante sumptionem Evcharistiæ non jejunus ; uti fit die Parasceves, quando particula Hostiæ immissa vino non consecrato simul cum ipso sumitur. *Quarta* conditio est, ut sumatur illud aliter, quàm per modum salivæ, aut respirationis. Ratio est : quia salivam deglutire, vel respirare denuo, moraliter non est edere, vel bibere. Ità Kresling. H. N.

146. ℞. Illud solùm intelligitur se habere per modum cibi, vel potûs, quòd à stomacho alterari, vel saltem ex parte digeri potest, sicque in substantiam hominis saltem aliquo modo converti, & consequenter saltem ex aliquali parte nutrire. Ità Kresling. cit. Sive, ùt loquitur Sporer cit. *num.* 467. nomine cibi & potûs designatur illud solum & omne, quod à stomacho alterari, & in substantiam hominis converti potest. Ità Lugo *d.* 15. *Evchar. sect.* 1. Dicastill. Joan. Sanc. alii cum Diana *p.* 5. *tr.* 13. *resol.* 1. Unde infert Sporer *num.* 466. dicens : Quidquid etiam minimum sumptum ab extrinseco, atque à saliva distin-

guibile per modum cibi aut potûs deglutias deditâ operâ, desinis esse jejunus, & excluderis à S. Communione, juxta communissimam DD. cum S. Thom. 3. *p. q.* 80. *a.* 8. & Scoto; idque, etiamsi sumas per modum medicinæ, e. g. unicam guttam, vel unicum granum, ùt vocant Medici: idque, etiam quacunque optima intentione sumatur illud minimum, & hoc conformiter Rubricæ, *& in quantumcunque parva quantitate.* Atque hoc etiam verum est, si tibi oscitanti, & non advertenti unus aliquis uvam in os injecit; si enim deglutis, jejunus non manes. Sporer *num.* 470.

Quapropter peccat Sacerdos mortaliter, qui ante Celebrationem Missæ sumit jusculum, Thée, Caffée, vinum, vel aliud quodcunque comestibile, vel potabile, etiam per modum qualiscunque, etiam summè necessariæ medicinæ, vel ratione provectæ senectutis, confortandi stomachi, contra vertiginem, tremorem artuum &c. etiamsi hujusmodi aliquid sumat in quantumcunque parva quantitate, ùt clarissimè patet ex Rubrica prænotata, & ex dictis *num.* 141. Quòdsi autem quis jejunus celebrare nequeat, opus est Dispensatione Summi Pontificis, quæ tamen rarissimè conceditur extra casum infirmitatis;

tis; imò, ùt refert Piton. ad 5. *Dec.* 1711. Epiſcopo Quitenſi Peruviæ Proregi, ſibi indulgeri petenti, ut, cùm Sacros Ordines conferre debet, propter ſuam incommodam valetudinem, Miſſæ Sacrificium celebrare poſſit non jejunus, ejuſmodi Indultum, ùt à veteri Eccleſiæ diſciplina, & Sedis Apoſtolicæ Inſtituto alienum, concedere abnuit Clemens XI. Porro, in hoc præcepto jejunii naturalis certum eſt, poſſe diſpenſare Summum Pontificem, non autem Epiſcopos, vel alios. Quarti *p.* 3. *tit.* 9. *ſect.* 1. *dub.* 6. ℣. *Quarta cauſa.*

147. Ex dictis facilè eſt colligere, quænam ſint illa, quæ ſumpta jejunium naturale non ſolvunt, videlicet *primò*, illa, quæ nec cibus, nec potus ſunt; nam talia naturali æſtimatione non cenſentur edi vel bibi. Hujuſmodi ſunt ungues abraſi, capilli, lignum, lapilli, aurum, argentum, plumbum, vitrum, pecunia, metallum, oſſicula, papyrus &c. item ſecundùm omnes, ſi quis reſpirandô attrahit vapores ex cibo vel potu præſenti: vel, ſi quis fumum tabaci per os attrahit; quia non deſcendit in ſtomachum, vel ſolùm deſcendit per reſpirationem, nec ullo modo cibus eſt. Imò nec qui ore tenet, & dentibûs terit folium tabaci; quia nullus illius ſuccus de-

descendit in stomachum, sed agit per vim attractivam & consensum linguæ cum palato, uti ex professo resolvit Lugo *l. 1. Resp. Moral. dub. 9.* licet hoc, saltem ante Missæ, Sacrificium facere, indecens videatur. Item, qui tempore pestis aliquid aromaticum ore circumfert, nihil deglutiendô ex intentione, nisi forte minimum quid per modum succi inseparabiliter salivæ sit admixtum. Ex communi Tanner. apud & cum Sporer *num.* 467. *Secundò*, non frangit jejunium naturale, qui deglutit sanguinem, vel humorem ex capite defluentem, aut humorem defluentem ex pustula in ore rupta; cùm hic nihil accipiatur ab extrinseco, & ista censeantur sumi per modum salivæ, uti in facto resolvit Gobat *num.* 268. Idem (inquit Sporer) judico de pulvere tabaci naribûs attracto, subinde in os per guttur descendente; quod idem docet P. Stanisl. Karg *Correlat. Canon. I. de Sacram. Evchar.* ℣. *Quæritur* 2. dicens: Non solvitur jejunium naturale per aquam, tabacum pulverisatum, aut aliud quid simile naribûs attractum, esto in stomachum delabatur; quia non traiiciuntur in stomachum per comestionem, vel potationem. Item, si in stomachum cujusdam involet musca, non

fran-

frangit jejunium, etfi hæc mufca elephas fit factus; quia non defcendit per actionem hominis vitalem, fed per refpirationem. Sporer *num.* 470. cum DD. quos affert Diana *p.* 5. *tr.* 13. *refol.* 1. Pafqual.

148. Cùm verò fubinde neceffitas faciat licitum, quod de lege pofitiva licitum non eft; hinc breviter videndum, in quibus cafibus licitum fit non jejuno celebrare, vel communicare. Eft igitur primus cafus, *Neceffitas integri Sacrificii.* e. g. Si Sacerdos in Altari inchoatô jam Sacrô, & poft confecrationem unius, vel utriusque fpeciei, recordatur fe non effe jejunum, debet omnino pergere ad complendum Sacrificium, fecundùm omnes. Ratio eft: quia major eft obligatio præcepti Divini de integritate Sacrificii, quàm præcepti Ecclefiaftici de communicando jejunè. At, quid, fi recordetur ante Confecrationem? ℞det Sporer: D. Thom. *q.* 83. *a.* 6. *ad* 2. confulit quidem, & tutius effe cenfet ab Altari recedere, Miffámque omittere, fi finè gravi fcandalo fieri poffit. Idque omnino faciendum, fi Miffa privatim celebretur, uno tantùm Miniftro, vel altero bene noto præfente v. g. in Sacello: fi verò publicè celebret, communiter poterit pergere in fuo Sacro. Suarez, Coninch, Layman, Gobat,

alii passim. Ratio est: tum, quia communiter non potest sinè magno pudore, & aliqua notoria infamia, aut certè sinistra suspicione recedere; tum, quia indecens valde est, abrumpere Sacrum, præsertim si jam Oblatio facta, vel Canon inceptus est. Idipsum concedunt DD. communiter de Laico jam ad aram flectente, communicaturo, & primùm recordante se non esse jejunum, & sinè ignominia, vel scandalo, non valente recedere. Porro, quando Sacerdos locò vini aquam Calici infudit, idque non advertit, nisi post sumptionem totius aquæ, eóque ipso non ampliùs jejunus jejunio naturali, debet tamen de novo consecrare, ac sumere consecratum, ut integretur Sacrificium, secundùm omnes. Vid. dicta *num.* 54. & 66.

149. Secundus casus Necessitatis est, *Reverentia ipsius Sacramenti.* Hinc generaliter, quando imminet periculum ab incendio, vel incursu hostium infidelium, vel hæreticorum, à quibus injuriosè tractabitur hoc Sacramentum, non solùm à Sacerdote non jejuno, sed hoc absente etiam à Clerico, vel Laico, quamvis non jejuno propriis manibûs cum timore, ac reverentia absumi possunt Hostiæ consecratæ, imò & debent. Laym. *l.* 5. *tr.* 4. *c.* 6. *n.* 22.

n. 22. ℣. *Quintus casus*. Fagund. Vasq. Imò, si Celebrans deficiat post consecratum Calicem, & non adsit Sacerdos, à quo sumatur Sanguis; nec servari possit sinè periculo corruptionis, aut irreverentiæ notabilis; tunc à Laico non jejuno sumi potest, ùt docent Vasq. *disp.* 316. *n.* 47. Suarez *disp.* 71. *sec.* 3. Diana &c. apud Quarti *p.* 3. *tit.* 9. *sect.* 1. *dub.* 6. De reliquiis S. Hostiæ post ablutionem sumendis dictum est *num.* 95. & *seqq.*

150. Tertius casus Necessitatis est, licètque communicare, seu Sacrificare non jejuno, si id necessarium sit ad vitandum scandalum, vel infamiam, vel aliud grande malum. Ità D. Thom. 3. *p. q.* 83. *a.* 6. & communior DD. Suarez, Lugo, Coninch, Diana. Ratio est: tum, quia leges positivæ non obligant cum tanto dispendio; tum, quia majori præcepto & legi charitatis naturali de vitando scandalo, cedere necessariò debet minus præceptum positivum Ecclesiæ de celebrando & communicando jejunè. Unde, si quis minitetur mortem Sacerdoti, nisi celebret non jejunus: vel Laico, nisi communicet, posset & Sacerdos celebrare, & Laicus communicare, uterque non jejunus. Sylvest. ℣. *Evcharistia.* 2. *n.* 10. Dian. *p.* 5. *tr.* 3. *resol.*

resol. 39. cum aliis, quos citant, apud Quarti fol. 560. Hoc tamen intellige, dummodo minitatio non fiat in contemptum fidei, vel Religionis; tunc enim nec sacrificare, nec communicare liceret non jejuno. Item, si obligatus ex officio v. g. Parochus die Dominico, vel Festo, casu, vel culpâ non ampliùs jejunus, non possit Sacrum omittere sinè gravi scandalo & obmurmuratione populi, aut etiam sinè proprio gravi incommodo, utrolibet aliter non evitabili, posset non jejunus celebrare. Ex his cape sequentem casum.

151. In celebri quodam pago, ad Festum Dedicationis à Parocho invitati convenerant decem Sacerdotes vicini in magno concursu populi: at omnes, etiam is, qui à Parocho pro sum̃o Sacro faciendo invitatus erat, invitationis oblitus domi celebrârunt, aut etiam jentârunt. Nullus ergo in tanta solemnitate, populo jam diu Sacrum expectante, erat jejunus, & ad Sacrum faciendum dispositus. Quid factum? aut quid faciendum erat? Populus è suggestu admonitus de causa excusante ab auditione Sacri, sinè Sacro dimissus est, ità judicantibûs illîs, satius esse, quàm ut fieret Sacrum ab aliquo, quem pluribus constaret, non esse jejunum. Verùm Gobat

Caſu 19. *n.* 330. bene probat, potuiſſe optimè fieri Sacrum ab aliquo, qui jejunium non violâſſet, niſi per ablutionem in Sacro ſuo. Nam in tali caſu non potuit reverà planè caveri grave ſcandalum, id eſt, gravis & injuſta indignatio, gravis oblocutio adversùs Sacerdotes, ridiculi ſarcaſmi, & dicteria lædentia eorum famam & honorem. Certè graves Doctores docent, fas eſſe Sacerdoti non confeſſo (deficiente Confeſſarii copia) celebrare, ne ipſe vel alii careant Sacrô die Feſto, cur non etiam non jejuno? præſertim cùm Confeſſio ſit jure Divino præmittenda Sacro juxta veriorem ſententiam, jejunium certè ſolo jure Eccleſiaſtico. Tandem Tannerus poſt Anglez & alios rectè judicat, ſi in die Natalis Domini non eſſet in oppido, niſi unicus Sacerdos non ampliùs jejunus, neque alius haberi poſſet, neque aliter ſcandalum evitari poſſet, eum recte facturum, ſi celebraret.

152. Sed quid, ſi Sacerdos Neomyſta ipſo die Primitiarum ſuarum, de manè Miſſâ ſiccâ ſe exercens panem & vinum, immemor Primitiarum celebrandarum, ſumpſit, & hîs vix ſumptîs, pulſatîs omnibûs campanîs ad ſolemnem Primitiarum actum vocatur; potéſtne celebrare? ℞.

per

per se loquendô negativè, sed Primitias differendas esse. Ità Gobat *Theol. Exper. tr. 3. casu* 13. *n.*410. Dictum est autem *per se loquendô*; quia per accidens possent concurrere tales circumstantiæ, quibûs certè non peccaret Neomysta talis non jejunus Primitias celebrans, ùt bene ostendit Gobat cit. *num.*411. utpote I. Si Sacerdos Neomysta est nobilis, seu perhonestæ familiæ. II. Si illuc cognati complures convenêre. III. Si paratum lautum convivium. IV. Si more solito è suggestu erat invitatus populus ad Primitias, ideóque & plebs & complures personæ nobiles ad Ecclesiam se accinxerunt, aut defacto adsunt. V. Si error ille est occultus. Hîs circumstantiîs simul concurrentibûs (attendendô simul Cognatorum tristitiam vel confusionem, aliorum obmurmurationes, suspiciones, temeraria judicia, adeóque vera scandala, expensas frustra factas, contemptum Neomystæ &c.) posse licitè celebrari Sacrum ab illo Neomysta, probatur tum à simili ex casu *num. præc.* tum ex rationabili Epicheia, Legislatorem hujusmodi casum prorsus singularem, & concurrentibûs tot circumstantiîs sub lege universali noluisse comprehendere.

153. Quartus casus necessitatis est, *Necessitas sumendi Viatici* in articulo mortis non tantùm naturalis ex morbo, sed etiam violentæ per justitiam: tunc enim licere non jejuno hoc Sacramentum sumere per modum Viatici, nimis notum est, & ratio clara; quia magis tunc obligat præceptum Divinum de sumenda Eucharistia, quàm Ecclesiasticum de communicando jejunè, & homo maximè tunc hoc subsidio indiget. Sporer *num.* 478. Mosmiller *Disput. Can. punct.* 3. *num.* 35. Unde etiam Rituale Romanum *Tit. XXV.* §. 4. sic habet; *Pro Viatico ministrabit* (Sacerdos) *cùm probabile est, quòd eam* (Comunionem infirmus) *ampliùs sumere non poterit.* Et §. 5. *Potest Viaticum brevì morituris dari non jejunis.* Hoc autem intellige, quando infirmus sinè periculo non potest expectare alterum diem, & damnatus ad mortem Communionem non potest anticipare; etenim, absolutè non teneri Judicem differre executionem sententiæ, ut reo damnato concedat spatium communicandi horâ jejunii, admittit Card. de Lugo *disp.* 15. *n.* 73. apud Quarti *p.* 3. *tit.* 9. *sect.* 1. *dub.* 6. ℣. *Tertia causa.* Dictum est autem, *quando infirmus sinè periculo non potest expectare alterum diem*; si enim commodè dari possit Viaticum infirmo jejuno, ità qui-

dem

dem fieri debet; si verò commodè non possit, licitum prorsus est dare non jejuno. Ubi etiam non oportet exigere maximam difficultatem, aut incommoditatem; sed satis est, quòd ægroto juxta ordinarium cursum, incommodum esset expectare absque cibo à media nocte usque manè ad sumendum Viaticum: & Parocho similiter incommodum esset deferre intempesta nocte, nec id expediret ob reverentiam Sacramenti. Unde notanda sunt sequentia.

154. *Primum*: Non est nimìs scrupulosè discutiendum, an sit certum periculum mortis, vel non, ut detur Evcharistia non jejunis, ne, dum scrupuli morantur, infirmi moriantur sinè Viatico, ùt monent Hentiq. & Fagund. *Secundum*: Cavendum est, ne moribundus ob violatum jejunium differat Communionem in sequentem diem cum periculo decedendi sinè illa, ùt notat Bonac. *Tertium*: Quamvìs infirmus possit unâ, vel alterâ horâ post mediam noctem servare jejunium, non debet tunc Evcharistia afferri; quia regulariter id fieri nequit sinè magna difficultate, vel interdum indecentia; nec Ecclesiæ mos, nec præceptum obligat, cum tanto rigore. Nec item debet infirmus, ut jeju-

jejunus communicet, differre potionem aut cibum cum gravi damno, vel periculo salutis: nam Ecclesia nec in tali periculo vult infirmum Communione privare, nec ipsum obligare, ut jejunus communicet cum notabili corporis detrimento. Suarez, Fagund. Bonac. Coninch *q.* 80. *n.* 51. apud Quarti cit. *Quartum*: Si æger longè distet v. g. duabûs horîs, & periculosè ægrotet, poterit non jejuno Parochus dare Viaticum, quamvìs probabiliter postridie jejunus illud valeret sumere infirmus: positô, quòd Parochus commodè exspectare nequiret sequentem diem, v. g. quia manè impeditur functionibûs aliîs Parochialibûs, vel quia statim post mediam noctem deberet de novo surgere ob itineris distantiam &c. Kresslinger in *Supplem. ad Theol. Moral. Reiffenst. tr.* 10. *dist.* 3. *q.* 3. *n.* 36. *Addit. I.* citans Gobat, & mox addens: Illud notet Parochus, ut portans Viaticum ad ægrotum semper ad minus duas Hostias deferat, ut nimirum semper unam residuam iterum à domo ægroti rediens secum in templum referat; alioquin enim in reditu obviantes adorarent Pyxidem vacuam. Idque etiam ex eo, quia facilè contingere potest, ut, Parochô in itinere constitutô, novus casus emergat,

ac etiam alius periculosè infirmus Viaticô indigeat. Si tamen unicam solummodo Hostiam ad infirmum detulit, hoc notet, ut, Viaticô, ac Benedictione manu dextra infirmo datis, Stolam cum Superpellicio deponat, inque suo habitu clericali domum redeat, ne, ùt jam dictum est, obviantes adorent, quod in Pyxide non est.

155. Quæres autem, utrùm durante eadem infirmitate cum mortis periculo, possit infirmus iterum, & sæpiùs communicare non jejunus? Ante ℟. nota, hìc non quæri de eo casu, si morbus statum mutet, ità ut æger, qui fuerat in periculo, convaleat aliquantulùm, & deinde redeat iteratum periculum; tunc enim, si jejunus expectare nequit, potest non jejunus communicare, quoties talis varietas acciderit; quia tunc sunt quasi diversi morbi, novúsque necessitatis articulus. Ità Suarez *Disp.* 68. *sec.* 5. Vasq. *disp.* 211. *n.* 46. Coninch *num.* 53. Imò, ùt docet Stanisl. Karg *Correlat. Canon. I. de Sacram. Evchar.* ℣. *Infertur Quintò.* Quando reconvalescens incidit in novam infirmitatem, de novo Evcharistiam per modum Viatici sumere obligatur vi præcepti Divini, quod toties obligat, quoties lethaliter (morbô moraliter saltem ab alio, seu priori distinctô) infirmatur. Est

ergo

ergo Quæftio, utrùm durante eadem infirmitate cum mortis periculo, poffit infirmus iterum, & fæpiùs communicare non jejunus? ℞. affirmativè. Ità Armilla, & Tabien. quos fequitur Suarez *difp.* 68. *fect.* 5. Henriq. cum multis *l.* 8. *c.* 4. *n.* 1. & alibi. Coninch, Bonac. Tolet. Laym. Fagund. Diana, & favent D. Thom. 3. *p. q.* 80. *a.* 3. Sylveft. Sotus & alii, qui fimpliciter afferunt, poffe moribundum communicare non jejunum, nec limitant ad unicam Communionem, ficut nec limitat Concilium Conftant. *Seff.* 13. Unde Sporer *num.* 478. ad Quæftionem, quoties licitum fit infirmo diutiùs ad mortem ægrotanti communicare non jejuno? ait: Doctores communiter permittunt communicare infirmo non jejuno fæpiùs, quando infirmus ità defiderans non poteft commodè tamdiu usque ad tempus Communionis expectare jejunus; idque toties, quoties aliàs bene valens licitè fumere poffet, vel faltem folitus eft fumere, vel facrificare, & modò propter devotionem & defiderium difficulter abftinet. Ratio hujus licititatis eft: quia ratio talis exceptionis non eft fola neceffitas adimplendi Divinum præceptum Communionis, fed etiam neceffitas morientis, qui tunc oppugnatur vehemen-

tiùs, & eget auxiliis & robore tanti Sacramenti, quod potissimùm ordinatur ad conservandam gratiam usque in finem. Sed

156. Petes, quodnam tempus intercedere debeat, ut æger possit in eodem statu morbi periculosi rursus communicare non jejunus? ℞. quoad hoc diversas esse DD. sententias. Suarez, Fagund. Villalob. &c. assignant decem, vel octo dies. Filliuc. Silvius assignant septem. Armilla, Tabiena, Bonac. Zambran. putant, sufficere sex. Diana *p.* 9. *tr.* 9. *resol.* 47. apud Quarti cit. putat, præter diem sumpti Viatici, alteros duos dies requiri. Layman *l.* 5. *tr.* 4. *c.* 6. *n.* 20. ait: Existimo, ob justam causam, putà si aliquis assuetus frequenter communicare, aut sacrificare, propter devotionem, ac desiderium difficilè abstineat, permitti ipsi posse, ut altero statim die iterum S. Evcharistiam è manu Sacerdotis accipiat non jejunus: dummodo mortis periculum instare videatur. Dicastillus, & Gobat *Casu* 19. *n.* 317. apud Sporer cit. absolutè admittunt altero die, ac saltem Sacerdotem quotidiè durante morbo periculoso. Leander plures citans *p.* 2. *de Sacr. tr.* 7. *disp.* 5. *q.* 40. apud Baruffald. *Comment. in Rit. Rom. tit.* 25. §. 4. *n.* 26. concedit, in-

fir-

firmum, durante periculo mortis, poſſe quotidie non jejunum communicare. Selige ergo ex his, & fac, quod tibi bonum, & æquum viſum fuerit; meum enim non eſt, tot inter DD. quidquam decidere.

157. Petes adhuc, utrùm in raro caſu liceat Sacerdoti non jejuno celebrare, ſi non adſit Hoſtia conſecrata pro Viatico? ℟. communem ſententiam eſſe negativam, apud Layman *l.* 5. *tr.* 4. *c.* 6. *n.* 21. Ratio eſt: quia Eccleſiæ conſuetudo talia non permittit ob maximam hujus Sacramenti excellentiam, quod uno modo, ac ritu ſemper confici, & adminiſtrari plurimùm intereſt: præterquam quòd gravia incommoda ſequi poſſent, ſi interdum Sacerdotibus bene pranſis, ac cœnatis ſacrificare licitum eſſet. At verò concedunt abſolutè Major, aliique plures apud Dian. *p.* 3. *tr.* 4. *reſol.* 33. & probabile cenſent Suarez, Filliuc. Lugo, Dicaſtill. Tambur. *de Commun. c.* 2. §. 8. Gobat, ac fusè Barboſa *de Offic. & Poteſt. Parochi. c.* 20. *n.* 4. Ità Sporer *n.* 478. Rationes vide apud citt.

§. II. Si autem ante mediam noctem cibum, aut potum ſumpſerit, etiamſi poſtmodum non dormierit, nec

 ſit

ſit digeſtus, non peccat: ſed ob perturbationem mentis, ex qua devotio tollitur, conſulitur aliquando abſtinendum. *Rubrica.*

158. Hæc Rubrica, ùt notat Gavant. eſt deſumpta ex D. Thoma 3. *p. q.* 80. *a.* 8. *ad* 5. Ratio autem hujus liciti eſt: quia, ùt *num.* 142. vidimus, jejunium naturale inchoatur horâ 12.mâ noctis. Et hoc non solùm, ſi de manè, ſed etiam, ſi in nocte Nativitatis Domini poſt horam 12.mam celebratur; quamvìs in hoc caſu aliunde omnino indecens ſit, ventre recèns ingurgitato, vinóque &c. gravato, ad S. Eucharìſtiam accedere. Quòdſi autem in hujusmodi caſu timendus eſſet vomitus, vel ſimilis irreverentia notabilis contra SS. Sacramentum, tunc neceſſariò, & ex præcepto abſtinendum eſſe, de ſe patet.

§. III. Si reliquiæ cibi remanentes in ore transglutiantur, non impediunt Communionem; cùm non transglutiantur per modum cibi, ſed per modum ſalivæ. Idem dicendum, ſi lavandô os, deglutiatur ſtilla aquæ præter intentionem. *Rubrica.*

159.

159. Hæc quoque Rubrica, ùt notat Gavant. desumpta est ex D. Thoma cit. *art. 8. ad* 4. docétque, jejunium naturale violari quidem, si aliquid sumatur per modum cibi vel potûs, non verò per modum salivæ; quia, sicut deglutire salivam non impedit jejunium, ità nec impedit id, quod deglutitur per modum salivæ, prout contingit in trajectione reliquiarum, quæ remanserunt in ore, id est, quæ remanserunt inter dentes, vel in gingivis ex manducatione præcedentis diei: vel in trajectione modicæ aquæ, quæ deglutitur præter intentionem. Et per hoc patet disparitas inter hanc Rubricam, & illam *suprà* §. *I.* Dictum est autem, *quæ remanserunt inter dentes, vel in gingivis &c.* si enim quis ante somnum in os misit e. g. saccarum, vel quid ex eo confectum, quod paulatim liquefactum primùm deglutit post mediam noctem, nec potest celebrare, nec communicare. Ità Suarez, Vasq. Coninch, Bonac. Lugo, & alii communiter, quos citat, & sequitur Diana *p.* 6. *tr.* 7. *resol.* 15. & *p.* 7. *tr.* 12. *res.* 10. item, Sporer *num.* 469. dicens, talem non esse censendum jejunum, si post mediam noctem aliquam ejus partem (nisi fortè minimam salivæ inseparabiliter mixtam) deglutiret. Ratio est: quia

quia hujusmodi saccarum &c. non est reliquia cœnæ præcedentis, sed ipse cibus, vel pars ejus cibi, cujus comestio fit per continuam liquefactionem & trajectionem, quæ non finitur, donec totum trajectum, aut ex ore ejectum sit. Et certè, si quis somno se committens in os mitteret modicam bucellam panis, vel carnis assæ cum intentione eam, antequam indormiat, deglutiendi, sed sub masticatione somnô obrutus, & post horam 12.mam evigilans deglutiret, frangeret utique jejunium naturale: ergo.

160. Quæres, utrùm frangat jejunium naturale, qui prædictas reliquias sive magnas, sive parvas ex industria, & deditâ operâ deglutit? ℞. negativè. Ità DD. apud Dian. *p. 3. tr. 4. resol.* 37 Quarti *p. 3. tit. 9. sect. 1. dub. 2. ℣. Prima difficult.* Gobat *n.* 268. apud Sporer *num.* 469. hanc sententiam non reprobantem. Ratio est: quia, cùm tales reliquiæ sive parvæ, sive magnæ, non ab extrinseco recipiantur hodie, sed herì tanquam partes hesternæ comestionis sumptæ cœperint masticari, ideo semper retinent moralem connexionem cum illa: subindéque licèt sensibiliter habeantur in lingua, & ex industria deglutiantur, non tamen constituunt novam moraliter comestio-

meftionem, fed hefternam perficiunt & complent. Accedit, quòd Rubrica abfolutè & indiftinctè loquatur, quæ tamen cum expreffa limitatione loquitur de ftilla aquæ, dicens: *fi lavandô os, deglutiatur ftilla aquæ. NB. præter intentionem.*

161. Sed quid in hoc cafu? Sacerdos quidam pius & doctus in nocte Nativitatis Domini Miffam celebrans, fumpto S. Sanguine, per inadvertentiam purificationem ori admovit, & modicam quidem, attamen fatìs fupérque fenfibilem quantitatem (quinque vel fex circiter guttularum) ore excepit, quam fi deglutiffet, jejunium naturale procul dubio fregiffet. At ille ftatim fui memor, & perturbatus, hæfit, quid ageret? certè exfpuere non debuit ob reverentiam Sacramenti; cùm os, lingua &c. adhuc tremendo nimis Sanguine rubefcerent. Confiliô igitur is in arena captô, guttas illas vini tamdiu in ore retinuit, donec ore copiofâ falivâ repleto, nihil prorfus ampliùs de qualitate vini fentire, vel percipere potuerit, & ità tandem falivam cum commixtis guttulis vini deglutiit. Potuitne Sacerdos ifte reliquas etiam duas Miffas celebrare? ℟. negativè. Ità ex mente Sporeri *num.* 470. Ratio eft: tum, quia Rubrica exprefsè dicit, *fi*

deglutiatur stilla aquæ præter intentionem; tum, quia Authores omnes scribentes de sumptione per modum salivæ, disertè & expressè loquuntur tantùm de sumente aliquid salivæ inseparabiliter admixtum casu, & præter intentionem; atqui Sacerdos ille non casu & præter intentionem, sed sciens, volens, & deliberatâ industriâ sumpsit: ergo. Sunt autem hæc intelligenda de Sacerdote ex devotione, vel pro libitu suo celebrante. Secus enim esset, si occurrant casus necessitatis, de quibus actum est *num.* 148. *& seqq.* unde, si Parochus, qui præter Ecclesiam suam Parochialem habet sub jurisdictione sua etiam alias Filiales, & singulas tres Missas in Nativitate Domini in singulis Ecclesiis (id est in qualibet unam) celebrare debet, potest in hujusmodi casu celebrare Secundam, & Tertiam Missam in Filialibus suis juxta determinationem obligationis suæ, si scandalum publicum, infamiam propriam &c. alio modo evitare nequit. Imò hoc facere potest hujusmodi Parochus, etiamsi purificationem, & ablutionem integrè, sive advertenter cum peccato mortali, sive inadvertenter sinè peccato sumpserit. Ratio est eadem, quæ *num.* 150. dicta est. Si autem quæras, utrùm talis Parochus possit vinum

Puri-

Purificationis inadvertenter ore sumptum deglutire? ℟. affirmativè; si enim Sacerdos sacrificans, qui inadvertenter acetum, vel aquam in Calice posuit, & hunc defectum primùm agnovit, dum habet in ore illam aquam, seu acetum, propter irreverentiam SS. Sacramenti potest deglutire (ùt *num.* 54. vidimus) cur hìc non possit?

§. IV. Si plures Missas in una die celebret, ùt in Nativitate Domini, in unaquaque Missa abluat digitos in aliquo vase mundo, & in ultima tantùm percipiat purificationem. *Rubrica.*

162. Rubrica hæc docet, quòd, si plures Missæ eodem die, & ab eodem Sacerdote, sive in eodem, sive in diversis locis celebrandæ sunt, eadem, quæ pro Celebratione trium Missarum in Nativitate Domini præscribuntur, sint observanda. Quoniam verò Modus, tres has Missas rite celebrandi in *Ritu Exacto fol.* 293. jam continetur quidem, sed ad omnium manus non pervenit, eundem pro juniorum commoditate Sacerdotum hoc loco inserere, ope-

operæ pretium visum est. Est autem Modus, qui sequitur.

In tribus Missis celebrandis, circa ablutionem post sumptum diligentiùs S. Sanguinem advertendum est, ne illa sumatur per Sacerdotem in prima, & secunda Missa; suppositô, quòd omnes tres dicere intendat. Neque tunc (prout etiam in 2. & 3. Missa ad Offertorium) Calix extergatur, sed duo primi digiti utriusque manus abluantur in separato quodam Calice, aut alio vase mundo ad hoc in Altari præparato: idque observetur semper, quando præfatæ tres Missæ successivè simul super eodem Altari dicuntur; atque tunc semper maneat Corporale substratum, usque dum in tertia Missa ablutio sumpta fuerit. Calix etiam in hoc casu post sumptum S. Sanguinem, Purificatoriô in Altari remanente, semper Patenâ, Pallâ, vel Velô cooperiatur. Item, secundam Missam, vel tertiam inchoaturus, Sacerdos facta inclinatione Cruci in medio Altaris, convertens se à latere dextro descendit ante infimum gradum Altaris, & si in eo sit SS. Sacramentum in Tabernaculo inclusum, vel patenter in Monstrantia, aut etiam in Ciborio expositum, genuflectit; sin minùs, profundè se inclinat, statimque incipit

Missam,

Miſſam, eámque de more proſequitur. Caſtald. *l.* 3. *ſect.* 2. *c.* 4. *num.* 6. Bauldr. *p.* 4. *c.* 2. *n.* 29. Ex quo patet, Reliquias S. Sanguinis, poſt 1. & 2. Miſſam in fundo Calicis remanentes, non reputari tanquam Sacramentum expoſitum quoad cultum publicum, prout veneratur S. Hoſtia in Cœna Domini conſecrata, & pro Feria VI. Paraſceves reſervata; unde etiam genuflexiones, & Ritus, Miſſæ coram SS. Sacramento expoſito celebrandæ, convenientes omittuntur.

Quòdſi autem finitâ primâ, vel ſecundâ Miſſâ diſcedendum ſit ab Altari, quoties id fit, Sacerdos vel Calicem vinô purificet, ipſúmque purificationis vinum cum digitorum ablutione in vaſculo ad hoc parato refundat (ùt placet Caſtaldo *l.* 3. *ſect.* 2. *c.* 4. *n.* 8.) vel abluat digitos ſuper Calice, in quo tunc conſecravit, eóque parùm circumactô purificationem illam infundat alteri Calici, aut vaſi ſuper Altari, & dein Calicem Purificatoriô extergat, ùt aliàs. In tertia Miſſa ſumpta conſueta purificatione, & facta oblatione, cum hac etiam illam purificationem ex vaſe illo mundo in Calicem refuſam ſimul ſumat. In prima tamen, & ſecunda Miſ-

ſa

ſa ſub ablutione digitorum dicuntur conſuetæ Orationes. Vide Lohner *de Miſſ. Sacrif. p. 4. tit. 7. n. 4.*

163. Quæres autem, quando liceat plures Miſſas eodem die celebrare? Ante R. nota, quòd, ùt refert la Croix *l. 6. p. 2. n. 235.* olim liberum fuerit toties de die Miſſam legere, quoties quis vellet; hinc de S. Leone III. referunt Gobat & Averſa, quòd de die quandoque novies legerit. Nunc autem peccat mortaliter, qui ſinè legitima cauſa bis in die celebrat; quia prohibetur tum per Canones, tum per univerſalem conſuetudinem. H. N. R. det ad Quæſt. Tambur. *de Sacrif. l. 1. c. 6. §. 3. n. 2.* tres ſolummodo caſus eſſe approbandos, videlicet, 1*mò*, in Natali Domini. 2*dò*, quando quis præeſt duabus Eccleſiis, & niſi bis in die ſacrificet, Sacrô careret alterutra. Quod tamen intellige; ſi vel ex fundatione, vel legitima conſuetudine &c. introductum ſit, ut in qualibet Eccleſia (alio Sacerdote non extante) eodem die neceſſariò celebretur. Addit la Croix cit. *num.* 237. Si Parochus habens plures Parochias, & ideo potens binare (id eſt, bis celebrare) impediatur, rogétque alium Sacerdotem, etiam Societatis JEſu, poteſt hic pro ea neceſſitate binare. Suarez, Henriq. *l. 9. c. 30.* Monet autem

rectè

rectè Tambur. *n.* 3. hæc intelligenda esse, dummodo Sacerdos iterum celebraturus sit jejunus: quare debuit is non sumpsisse purificationem & ablutionem, si iterum in prædictis duobus casibus sacrificare velit. Vid. mox dicta *n.* 162. 3*tiò*, licet eodem die bis celebrare, quando aliàs infirmus decederet sinè Viatico. Vid. etiam dicta in *Prænot. num.* 35. & *suprà num.* 157. Sed occasione dictorum

164. Petes, utrùm liceat Sacerdoti in Natali Domini semel communicare extra Missam, & deinde duas Missas celebrare, vel econtra? ℞. negativè. Ità Lugo *de Evchar. disp.* 20. *sect.* 1. *n.* 43. apud & cum Tambur. cit. *n.* 6. Unde pessimè ageret Sacerdos (inquit Gobat *n.* 185. apud la Croix cit. *n.* 242.) si die Natali Domini bis celebraret, & semel communicaret more Laico; quia datur tantùm potestas triplicandi Sacrificium. Ex quo à fortiori sequitur, nec Sacerdoti, nec Laico licitum esse, in dicto Natali Domini bis, vel ter communicare.

Unum hoc loco quæri adhuc posset, utrùm nimirum moribundus, qui manè communicaverat sanus, debeat, vel possit eodem adhuc die sumere Evcharistiam per modum Viatici? ℞. det Reiffenstuel *tr.* 10. *dist.*

dist. 3. *q.* 3. *n.* 36. variare Doctores; prout videre est apud Gobat *Theol. Experim. tr.* 4. *n.* 174. *& seqq.* qui postmodum rectè negat, existentem in tali casu obligari ad denuo communicandum eodem die. Deinde asserit, probabilius esse, quod nequidem liceat: etsi nihilominus probabile sit, quòd liceat. Hæc ille. Sed Stanisl. Karg. *Correlat. Can. I. de Sacram. Evchar.* ℣. *Infertur Quartò.* ait, probabiliorem, & omnino tutiorem sententiam esse, quòd ille, qui adhuc sanus de manè communicavit, post prandium verò in lethalem infirmitatem incidit, dum dubitatur, utrùm diem sequentem supervivat, aut usum rationis amittat, possit ac debeat etiam non jejunus eodem die iterum communicare, seu SS. Evcharistiam per modum Viatici sumere. Ità gravissimi DD. apud Dianam *p.* 2. *tr.* 3. *Resol.* 33. Ratio est: quia juxta hos Authores, id ex Trid. *Sess.* 13. *cap.* 2. *& can.* 9. *caus.* 26. *q.* 6. colligentes, sumptio per modum Viatici est de jure Divino; præcedens autem Communio nequit habere rationem Viatici, hoc ipso, quòd periculum tunc nondum adfuerit, adeóque nec præceptum communicandi; consequenter præceptum Divinum adimpleri debet, dum potest; & sic cessat lex Ecclesiastica, prohibens in die bis communicare, *can. Consuluisti. de Celebrat.*

Missar.

Missar. Quæ etiam in fimili cafu intelligenda funt de Sacerdote moribundo, qui manè celebraverat fanus. Dices, Sacerdotes faluti fuæ ftudentes, providè facere intentionem fumendi, in Sacrificio Miffæ, SS. Corpus & Sanguinem pro Viatico, fi eodem die fint morituri; ergo. ℟. hoc folummodo procedere in cafu fubitaneæ mortis. Sic enim fonant verba: *Si contingat me hodie fubitò mori, recipio hanc Communionem pro Viatico.* Cætera patent ex dictis.

§. V. Si præcefferit pollutio nocturna, quæ caufata fuerit ex præcedenti cogitatione, quæ fit peccatum mortale, vel evenerit propter nimiam crapulam, abftinendum eft à Communione & Celebratione, nifi aliud Confeffario videatur. Si dubium eft, an in præcedenti cogitatione fuerit peccatum mortale, confulitur abftinendum, extra tamen cafum neceffitatis. Si autem certum eft, non fuiffe in illa cogitatione peccatum mortale, vel nullam fuiffe cogitationem, fed eveniffe ex naturali caufa,

aut ex diabolica illusione, potest communicare & celebrare; nisi ex illa corporis commotione tanta evenerit perturbatio mentis, ut abstinendum videatur. *Rubrica.*

165. Hæc Rubrica, ùt notat Gavant. hìc, est S. Thom. 3.*p.q.*80. *art.*7. qui ferè totum hausit ex S. Gregor. in *Epist. ad August. Anglorum Episc.* Est autem hæc Rubrica directiva, non præceptiva; unde dicit Sporer *Theol. Sacram. p.* 2.*c.* 6.*n.*495. quamvis pollutio voluntaria & peccaminosa fuerit, si tamen post pœnitentiam homo nullum malignum effectum sentit, celebrare vel communicare nulla ratione prohibetur; quia scilicet jam rectè dispositus est, & pollutionis peccatum, sicut & quodvis aliud, post legitimam pœnitentiam perinde se habet, ac si non fuisset. Ità D. Bonav. Gerson, Sotus, Suarez, Vasq. Coninch. aliisque citatîs Laym. *l.* 5.*tr.*4.*c.*6.*n.*14. & 15. Quod idem docet Gavant. cit. dicens: Pollutio, etiam voluntaria per Confessionem purgata non impedit, nisi ob congruentiam. Sequitur ergo, quòd nullum peccatum sive carnale, sive aliud per veram Confessionem ritè expiatum, Celebrationem aut Communionem impedias

vel

vel prohibeat; quod multò magis de conjugibus copulam conjugalem per se licitam exercentibus sentiendum est. Si enim consilium duntaxat est, ut, qui voluntaria pollutione, aut fornicatione se inquinavit, ob humilitatem & reverentiam SS. Sacramenti abstineat à Communione, vel Sacro, quare conjuges jure suo licitè utentes excludamus, aut obligationem à Communione abstinendi eis imponamus?

TITULUS X.

De Defectibus in Ministerio ipso occurrentibus.

166. POstquam Rubrica in præcedentibus Titulis tractavit de Defectibus ex parte Materiæ, Formæ, & Ministri contingentibus; hoc jam ultimo Titulo etiam tractat de Defectibus accidentalibus, qui in ipso SS. Ministerio occurrere possunt. Sequitur ergo

§. I. Possunt etiam defectus occurrere in Ministerio ipso, si aliquid ex requisitis ad illud desit: ut si cele-

lebretur in loco non ſacro, vel non deputato ab Epiſcopo, vel in Altari non conſecrato, vel tribûs mappîs non cooperto: ſi non adſint luminaria cerea: ſi non ſit tempus debitum celebrandi, quod eſt ab aurora uſque ad meridiem, communiter: ſi Celebrans ſaltem Matutinum cum Laudibus non dixerit: ſi omittat aliquid ex veſtibus Sacerdotalibus: ſi veſtes Sacerdotales & mappæ non ſint ab Epiſcopo, vel alio hanc habente poteſtatem benedictæ: ſi non adſit Clericus, vel alius deſerviens in Miſſa, vel adſit, qui deſervire non debet, ùt mulier: ſi non adſit Calix cum Patena conveniens, cujus cuppa debet eſſe aurea, vel argentea, vel ſtannea; non ærea, vel vitrea: ſi Corporalia non ſint munda, quæ debent eſſe ex lino, nec ſericô in medio ornata, & ab Epiſcopo, vel ab alio hanc habente poteſtatem benedicta, ùt etiam ſuperiùs dictum eſt: ſi ce-

lebret capite cooperto sinè dispensatione: si non adsit Missale, licèt memoriter sciret Missam, quam intendit dicere. *Rubrica.*

167. Rubrica hæc quatuordecim, ùt notat Gavant. hìc, casus graviores enumerat, in quibus ùt plurimùm peccatum mortale accidit, si fiat contra Regulas hoc loco significatas. Cùm verò materia hujus §. perampla sit, singulas ejus particulas particulatim considerabimus. Unde sequitur Particula

I. Si celebretur in loco non Sacro, vel non deputato ab Episcopo. *Rubrica.*

168. Locus, in quo comuniter & ordinariè, licitè & liberè Missa celebrari potest, triplex numeratur, videlicet: Ecclesia consecrata; Ecclesia benedicta tantùm; Oratorium publicum nec consecratum, nec benedictum, sed sola Episcopi authoritate, & designatione ad cultum Divinum deputatum. Quarti *p.* 3. *tit.* 10. *n.* 1. *sect.* 1. De Ecclesiis sive consecratis, sive benedictis tantùm est certissimum; quia etiam Ecclesia non consecrata per Benedictionem (quæ fieri potest vel ab Episcopo, vel ab alio, etiam simplici, ùt notat la Croix *n.* 279. Sacerdote, de ejus licentia adhibitis

Orationibûs & aqua lustrali juxta formam Ritualis Romani tit. *de Benedictionibus.*) fit locus sacer aptus, & proportionatus huic sacro ministerio, gaudetque iisdem privilegiîs, quibûs Ecclesia consecrata, ùt docent communiter DD. in *cap. ult. de Consecrat. Eccles.* quos citat & sequitur Suarez *disp.* 81. *sect.* 3. ℣. *Est autem.* & praxis ipsa manifestat. Quòd autem licitè celebrari Missa possit etiam in Oratoriis publicis, quamvìs ea nec sint consecrata, nec benedicta, dummodo ab Episcopo ad Divinum tantùm cultum, & ad Missæ Sacrificium sint destinata & designata, constat ex Trid. *Sess.* 22. in Decreto *De observandis in celebratione Missæ.* & docent DD. communiter. Ratio esse potest: quia ex una parte per illam designationem Episcopi, quamvìs Oratorium prædictum non acquirat illud esse tam sacrum, quod propriè conferri solet per benedictionem, acquirit tamen aliquod esse sacrum minùs proprium, quatenus facta ea designatione ab Episcopo censetur locus pius, & religiosus, atque à locis profanis verè distinctus & segregatus, ùt cum aliis probat Sanchez *l.* 9. *de Matrim. disp.* 15. *n.* 39. & Diana *p.* 9. *tr.* 1. *resol.* 32. §. *nota.* Ex alia parte, ut frequentiùs offeratur hoc Sacrificium Deo tam acceptum, & major tribuatur commo-

mo-

moditas populis eidem Sacrificio assistendi, voluit Ecclesia ampliare hanc licentiam celebrandi etiam in locis non benedictis, modò decentia sint, & authoritate Episcopi designata & approbata; præsertim, quia semper est necessarium Altare consecratum portatile, quod est locus proprius, & immediatus Sacrificii.

169. Ut autem in Oratorio ab Episcopo designando, & ad usus profanos non ampliùs convertendo, communiter & permanenter possit celebrari Missa, etiam secluso casu necessitatis, debet illud esse publicum, quòd videlicet habeat ostium patens in via publica; & solet etiam habere campanam. Quarti cit. *dub.* 3. Hîs jam præsuppositîs, videndum est, quid de aliis locis, & Oratoriis quibuscunque sentiendum.

170. ℟. 1. Quamvìs jure communi & ordinario non possit licitè celebrari Missa, nisi in Ecclesia ab Episcopo consecrata, vel benedicta, aut saltem in Oratorio publico per Episcopum ad hoc designato; nihilominus in necessitate id etiam licitum est in aperto campo, & sub dio (ùt ajunt), dummodo tamen Sacrum fiat in Altari portatili consecrato, quod semper requiritur cum aliis necessariis ad ornatum Altaris

taris. Ità D. Thom. Suarez cit. ℣. *Tertiò.* & DD. communiter. Ratio est: quia leges Ecclesiasticæ communiter non obligant cum tanto rigore, quin excipi debeat casus necessitatis *arg. c. 1. de Consecr. dist. 1.* ubi dicitur: *Missarum celebrationem non alibi, quàm in sacratis Domino locis, absque magna necessitate fieri debere.* Item, *c. Concedimus. de Consecr. dist. 1.* (apud Quarti cit.) sic habetur; *In itinere positis, si Ecclesia defuerit, sub dio, seu in tentorio &c. Missarum solemnia celebrare.* Unde (infert Reiffenst. *tr. 14. dist. 5. q. 10. n. 116.*) cùm exceptio firmet regulam in oppositum, tempore magnæ necessitatis licet alibi celebrare, in loco tamen honesto.

171. Porrò causæ, licitè extra Ecclesiam, & loca sacra prædicta Missam celebrandi, recensentur à DD. sequentes. *1ma* est; si Ecclesiæ sunt dirutæ, vel ab infidelibus, sive hæreticis occupatæ. *2da*; si locus sacer non capiat tot Celebrantes, vel homines confluentes, quibus Missa de præcepto est audienda, nec alibi audire possunt. *3tia*; si die proprio solemni alicujus Ecclesiæ parvæ abundet populi multitudo, potest erigi Altare ante, seu extra ipsam Ecclesiam, in eóque celebrari, ut totus populus possit audire Missam; quod

idem

idem quandoque contingere potest in Supplicationibus ad parvas Capellas institutis. *4ta*; in castris militum, vel in litore maris, dum navigantes nequeunt deserere navem, & se conferre ad Ecclesias; tunc enim super extructo Altari portatili Missa celebrari potest sub dio, vel in tentorio. Denique exceptionem facit privilegium Pontificium in ordine ad hoc concessum, ut alicui liceat celebrare super portatili in loco etiam non consecrato, nec benedicto. Vid. Reiffenst. *n.* 117. *& seq.* Aman *n.* 705. Nav. Suarez, Lugo &c.

172. Petes, utrùm in dictis casibus (exceptô privilegiô Pontificiô) necessaria sit licentia Episcopi, vel saltem ejus Vicarii? ℟. cum communi sententia, affirmativè; si scilicet adiri possit, secus, si non pateat aditus, vel non posset facilè obtineri licentia. Ità Suarez cit. Lugo, Coninch, Aversa. Unde etiam Aman cit. inquit: Oportet, ut, si fieri possit, Episcopus conveniatur pro licentia; illius enim est, in similibus causam necessitatis cognoscere: nisi res jam transiisset in usum communiter notum, ùt celebrare in castris tempore expeditionis bellicæ; aut, si necessitas est evidens; in hoc enim casu multi DD. conformiter (ùt videtur) doctrinæ D.

Thomæ, tenent, non requiri Episcopi licentiam, seu dispensationem ejus, uti patet in lege jejunii, & similibus.

Oratoria Regularium.

173. QUæres autem, quid sentiendum sit de Privilegio Regularibus concesso deputandi Oratoria in suis Monasteriis, vel domibus, ubi per modum habitûs celebretur? ℞. Possunt Regulares Oratoria in suis Monasteriis habere, quæ ad Divinum tantùm cultum sint destinata, & sic permanenter, & per modum habitûs ibi Missas celebrare, etiam hoc tempore post Tridentinum. Ità Lezana, Diana *p.* 9. *tr.* 1. *resol.* 32. citans Marchin. Aversf. Lugo, Bassæ. & alios apud & cum Quarti cit. *dub.* 9. Accedit P. Maslæus Kreislinger in *Supplem. ad Theol. Moral. Reiffenst. tr.* 14. *diss.* 5. *q.* 10. *Addit. III.* dicens: Non obstante Decreto Clem. XI. edito 15. *Dec.* 1703. Regulares Mendicantes, & cum ipsis quoad Privilegia communicantes adhuc retinent defacto speciale Privilegium exstruendi Oratoria privata, & Capellas Domesticas in suis habitaculis, ibique legendi, & audiendi Missam, diebûs quoque Festivîs ac Dominicîs. Quinimo, si quis Fratrum

trum fuerit infirmus, poterit etiam eadem legi in sua Camera, vel alio commodo loco: non enim hæc loca comprehenduntur sub Decreto prohibente superiùs allegato, prout fusiùs deductum est in Jure Canonico P. Reiffenstuel *lib.* 3. *tit.* 41. *num.* 19. & *seqq.* Ità ille. Idem docet Aquil. Aman *num.* 710. dicens: Regulares non obstante Decreto Clem. XI. possunt adhuc defacto vi suorum Privilegiorum habere privata Oratoria, & Capellas Domesticas, in quibus, tum etiam in Cellis & Cameris, ubi ægrotus Frater decumbit, celebrare valeant. Ità Reiffenst. Pichler, Diana cum pluribus aliis à se citatis. Hæc ille. Ratio est; quia per dictum Decretum duntaxat illa Regularium privilegia amandantur, quæ per Tridentinum sunt revocata: sed hæc revocata non sunt; siquidem in Concilio Trid. solùm prohibetur, ne in privatis domibus, & omnino extra Ecclesiam erigantur Oratoria, in quibus Missæ celebrentur inconsultô Episcopô; sive, ùt Aman cit. loquitur, in Concilio Trid. solùm tolluntur Privilegia celebrandi in domibus privatis, & extra Ecclesiam: Oratoria autem Monasteriorum neque sunt extra Ecclesiam, nec Monasteria sunt domus privatæ; quia nomine Ecclesiæ veniunt etiam Religiosorum

Clau-

Claustra *arg. c. 24. §. Adiicimus. de sent. Excomm. in. 6.* junctâ Glossâ ℣. *Monasteriis.* & juxta declarat. Innocentii IV. apud Rodriq. nostrum *to. 2. QQ. Regular. q. 76. a. 1.* Addit Quarti *in Indice.* ℣. *Oratorium publicum.* Oratoria in Monasteriis Regularium erecta censeri publica; quod idem docet P. Coën apud Aman, dicens, Capellam pro devotione infirmorum erectam esse commune refugium, ac propterea non fore Oratorium privatum.

174. Ut autem sciatur, quidnam licitum sit in Oratoriis Regularium, quæ apud nos communiter dicuntur *Capellæ infirmorum*, ecce tibi sequentia. *Primò:* Oratoria Regularium non egent Episcopi designatione vel approbatione sicut Oratoria sæcularium. Quarti *p. 3. tit. 10. n. 1. sect. 1. dub. 9.* la Croix *l. 6. p. 2. n. 275.* docétque Aman *num. 710.* dicens: Opus est, & sufficit, ut locus pro tali Oratorio designetur à Superiore Generali, vel Provinciali, & ad cultum Divinum deputetur, non requisitâ alterius licentiâ, ùt habetur in Bulla Gregor. XIII. Neque ista Oratoria indigent aliqua Benedictione, sed satis est super Altari ponere lapidem sacratum, ùt tradit Diana *p. 9. tr. 1. resol. 32. §. penult.* Ubi nota ly *ad Divinum cultum deputetur*, id est, ut sit duntaxat

taxat deputatum cultui Divino, non domesticis usibus, atque adeo discretum ab habitationibus, seu à conclavibus familiæ: neque in eo aliquid reponi debeat, quod serviat usui profano. Ità Tambur. Pasqual. Neusser & alii.

175. *Secundò*: In Oratoriis Regularium possunt legi plures Missæ eodem die, non tantùm à Regularibus, sed etiam à quocunque alio Sacerdote indifferenter; quia facta deputatione, ut ibi permanenter, & per modum habitûs possit fieri Sacrum, privilegium illorum non est personale tantùm, sed etiam locale, seu redundat in locum ipsum, ideóque gaudent immunitate, non autem Oratoria sæcularia. Kresslìng. cit. la Croix, *ut suprà*, Lezana, Diana, Suarez, Lugo &c. Ratio est: quia Gregor. XIII. etiam post Concilium Trid. absolutè, & generalibûs terminîs concessit, ut in privatis Oratoriis Monasteriorum, ad Divinum cultum à legitimo Superiore deputatis possit dici Missa, adeóque à quocunque; cùm potiùs videatur locale, quàm personale Privilegium. *Tertiò*: Omnes fideles, etiam Laici interessentes Missæ in Oratoriis Regularium satisfaciunt præcepto diei Festi. Kresslìng. *ibid.* Tambur. *de Sacrif. l.* 1. *c.* 4. *§.* 3. *n.* 15. Quarti. Ratio est eadem, quæ

quæ mox dicta. Addit tamen Kresslinger, dicens: In Cameris verò, & aliis locis ad cultum Divinum à Superioribus non deputatis Pius IV. tantùm concessit pro solatio, & in favorem infirmorum, ut ibidem Missa celebrari valeat; sicque videtur Privilegium personale ad alios illimitatè non extendendum. Ex quo sequitur, quòd, quamvìs in Cella, vel Camera, ubi Religiosus Frater ægrotus decumbit, Missa celebrari valeat, ùt suprà dictum est; attamen non possint ibidem dici plures Missæ, nec possit ab aliis interessentibus quibuscunque præcepto Ecclesiæ de audiendo Sacro satisfieri. Cæterùm, si Sacerdos Regularis infirmus non potest exire è Cella sua ad celebrandum in Oratorio Monasterii communi, potest tamen id facere in ipsa sua Cella, tunc, sicut potest audire alium in sua Cella celebrantem, sic etiam ipsemet ibidem celebrare poterit. Ratio est: quia perinde est, utrùm in hoc casu infirmus ipse, vel alius pro ejus solatio celebret, hoc ipso, quòd Pius IV. in infirmi favorem (qui utique latè interpretandus est) Missam concesserit.

Dices, hanc concessionem Pii IV. esse sublatam per Decretum S. Rit. Congreg. quod ità sonat: *In privatis cubiculis*

Re-

Regularium probibetur erectio Altaris, in quo Missa celebretur, sub quocunque prætextu. S. R. C. approbante etiam Innocentio XIII. 13. Maii, 1723. & Benedicto XIII. innovante in suo Concilio Provinciali Lateranensi *tit. XV.* §. 2. ubi sustulit omnibus, etiam Regularibus celebrandi facultatem in privatis, ubi dormiri solet, Cellis, sive cubiculis; Indultis, aut consuetudinibus quibuscunque non obstantibus. ℞. negative. Imprimis enim allegatum Decretum neque in his partibus est publicatum, nec à vulgatione ejus ab anno 1723. in usum deductum. Secundò: videtur id solùm afficere Religiosos sanos, & infirmos illos, qui è cubiculo suo ad commune Monasterii, seu Conventûs Oratorium exire valent, non autem infirmos è Cella sua, in qua decumbunt, egredi non potentes. Unde (inquit Kresslinger in *Supplem. ad Theol. Moral. Reiffenst. tr.* 14. *dist.* 5. *q.* 11. *Addit. VI.*) difficulter mihi persuadeo, quòd piissimus & Clementissimus Pontifex per sua verba voluerit cassare etiam speciale Privilegium Pii IV. concessum Regularibus Mendicantibus, non quidem indifferenter, sed tantùm in casu particulari gravis infirmitatis, ubi tales pauperculi nec Capellam infirmariæ habent, vel saltem eandem abs-

que

que valde gravi difficultate accedere nequeunt. Simili modo respondetur ad Concilium Lateranense Benedicti XIII. Vid. etiam dicta *num.* 191. Quòdsi verò Summus quidam Pontifex, vel Sacra Congregatio contrarium huic Responsioni expressè declararet, abrogandô etiam apud Exemptos specialia Privilegia Apostolica desuper obtenta, ac omnem consuetudinem contrariam, procul dubiô Regulares sese conformare deberent.

Oratoria Privata Sæcularium.

176. QUid autem observandum in concessis Oratoriis privatis, seu domesticis sæcularium? Ante ℞. notandum, controverti inter DD. utrùm Episcopi post Tridentinum nunc possint concedere Oratoria privata sæcularibus, ut in iis semper, & per modum habitûs celebretur. *Prima*, communis, & probabilior (ùt ait la Croix *l.* 6. *p.* 2. *n.* 263.) sententia tenet negativam, Gallem. Fagund. Hurtad. Diana, Aman *nùm.* 709. docétque, Oratoria privata in domibus sæcularium non posse concedi ab

Epis-

Episcopis, ut ibi per modum habitûs celebretur, sed hanc concessionem Sedi Apostolicæ esse reservatam, ùt ex Decreto Pauli V. & Urbani VIII. & ex Declarationibus Sacræ Congregationis probant Lezana & Diana cum aliis. Accedit Decretum Clem. XI. datum 15. *Dec.* 1703. quamvis in casu necessitatis Episcopi possint concedere, ut aliquoties celebretur in privatis domibus; sive ùt loquitur Quarti *p.* 3. *tit.* 10. *n.* 1. *sect.* 3. *dub.* 5. *Difficult.* 4. possunt Episcopi dispensare, ut aliquando celebretur in loco apto domûs privatæ ex justa & rationabili causa, qualis est, quando persona gravis ægrotat, ut domi audiat Missam &c. non autem permanenter, & per modum habitûs. Quod idem propter diuturnam alicujus personæ sæcularis infirmitatem, ùt probabiliùs cum aliis à se citt. docet Aman cit. & suadet longæva, & continua Episcoporum praxis, tanquam optima Decreti interpres. *Secunda* sententia tenet affirmativam; eò quòd Tridentinum *Sess.* 22. *in Decreto, De observandis &c. in Celebratione Missæ.* dicat: *Ne patiantur privatis in domibus, atque extra Ecclesiam &c. sanctum hoc Sacrificium à sæcularibus aut Regularibus quibuscunque peragi*; per quod non videtur Episcopis præfata potestas adempta,

dicitque Pasq. *q.* 451. (apud la Croix cit.) posse Episcopos dispensare, ut celebretur indefinitè pro infirmo, vel pro dando Viatico; item, si tutus alicui non sit egressus v. g. tempore belli, aut pestis. Et docet praxis, quòd Episcopi in Germania habeant potestatem ex causa justa concedendi privata Oratoria, etiam ad longum tempus v. g. ad vitam alicujus, qui aliàs diebûs Festîs carere deberet Missâ, quod ipsi nimis grave foret. Quidquid autem sit de hac sententiarum varietate: si habes licentiam ab Episcopo datam, eâ tutâ conscientiâ uti poteris juxta normam concessionis; ad eum enim spectat diiudicare, facere, & scire, quousque potestas ejus sive ordinaria, sive extraordinaria, sive specialiter à Summo Pontifice concessa se extendat. Vid. etiam Kressling. cit. *Addit.* 4. *&* *seq.* H. N.

177. ℞. In Oratoriis privatis, seu domesticis sæcularium à Papa concessis multa esse observanda, & quidem secundùm multitudinem Clausularum, & conditionum in concessione adjectarum. Quoniam verò hæ multæ sunt, variéque apponi possunt, eas cum explicationibus ex DD. desumptis, hoc loco breviter adducere, operæ pretium visum est. Quæ autem dicentur de Oratoriis hujusmodi à Papa

con-

concessis, eadem de aliis ab Episcopo concessis, respectivè saltem intelligenda sunt. Unde sequitur

Clausula I. *Tibi N. Diœcesis N.*

178. Ex hac clausula quæritur, utrùm, si in concessione Oratorii privati contingat error circa nomen personæ, concessio sit valida? ℞. affirmativè. Ità Sanchez, & alii communiter. Ratio est: quia in gratiis concedendis præsumitur Princeps, si aliunde de contrario non constet, attendere ad merita causæ, propter quæ gratia petitur, cujuscunque tandem personæ sint merita, propter quæ gratia petitur. Idem à pari juxta probabiliorem intellige, quando erratur in nomine Diœcesis, e. g. ponendô in Rescripto Diœcesin Frisingensem locò Augustanæ. Unde colligitur, non vitiari gratiam, si incuriâ Scriptoris irrepat error aliquis, quando aliàs constat de mente concedentis ex enarratis ab impetrante gratiam. Diana cum Bonac. Portel, & aliis.

179. Petes autem, an privilegiatus hoc Privilegio, vi Brevis jam obtenti, frui possit, si mutet domicilium, illúdque (priorî domiciliô omnino dimissô) transferat in

aliam Diœcesin? ℟. affirmativè. Ità Angelus, Sylv. Salas apud Bonac. Pellizar. Barbosa, Aversa, & alii; quos citat, & sequitur Diana *p. 9. tr. 1. resol. 7.* apud & cum Quarti *p. 3. tit. 10. n. 1. sect. 3. dub. 1. Difficult. 2.* Ratio est; quia hoc privilegium est personale, quod conceditur immediatè personæ ratione sui; ergo sequitur personam, & ei ubique suffragatur. Idem intelligendum est, si talis privilegiatus mutat domicilium, deserendô omnino priorem domum, sed non Diœcesin. Imò propter eandem & majorem rationem posset Oratorium semel ab Episcopo approbatum mutare in alium locum ejusdem domûs. Tambur. *de Sacrif. l. 1. c. 4. §. 4. n. 6.* ubi tamen *num. 7.* monet, in his tribus casibus necesse esse, ut accedat Episcopus, seu ejus Vicarius locum novum approbaturus, ùt ex tenore Privilegii constat. Vid. etiam Quarti cit. & Gobat *Theol. Exper. tr. 5. n. 361.*

Clauf. II. *Qui, ùt asseris, de nobili genere procreatus existis.*

180. Ex hac clausula quæritur, qualis nobilitas requiratur, ut quis validè, & licitè

tè uti possit Privilegiô? ℞. probabiliùs requiri nobilitatem propriè dictam, qua quis propriè nobilis appellatur ex generis antiquitate. Sanchez, Barbosa cum aliis, Tambur. cit. *n.* 4. apud Quarti cit. *dub.* 2. Ratio est: quia propriè & strictè loquendô *Nobilis* non dicitur, nisi qui ex nobili genere paterno originem ducit. Sufficit autem, esse nobilem ex parte Patris, quamvìs Mater non sit nobilis; econtra non sufficeret, esse nobilem ex parte matris tantùm: quia vera & absoluta nobilitas, qualis hìc in Clausula apposita requiritur, ex patre, non verò ex sola matre deducitur. Sanch. Tambur. *num.* 3. Unde ex hac sententia colligitur, non posse frui hoc Privilegio Doctores ex vili familia natos; quia, etsi veniant appellatione nobilium, non tamen in omni rigore; cùm sint personaliter tantùm nobiles, non autem ex familia nobili procreati. Item, illi, qui ex privilegio Principis, vel Senatorum assumuntur ad gradum Nobilium, quique homines novi, seu novi Nobiles appellari possunt, hìc excluduntur; quia concessio prædicta Oratorii non fit ei, qui est Nobilis, sed ei, qui ex nobili genere procreatus existit. Iidem. Quapropter, non verificata hac Clausula, corrueret hoc Ora-

torii Privilegium, Indultúmque esset subreptitium; quia conditio veræ Nobilitatis requiritur principaliter, estque velut essentialis. Tambur. *num.* 5. qui etiam *num.* 4. advertit, illum hic censeri Nobilem, qui per aliquot generationes artem mechanicam non exercuit.

Dictum est autem probabiliùs; quia Aquil. Aman *n.* 713. cum Pasq. & Neusser putat, ad hujus Privilegii valorem non requiri semper Nobilitatem ex Sanguine, sed sufficere etiam privilegiatam, quæ habetur intuitu eminentis Officii; quia Nobiles privilegiati iisdem gaudent eminentiis, ac Nobiles ex sanguine. Sed R. 1. hoc quidem procedere in foro fori, non autem in Privilegiis specialibus, & spiritualibus, quando in Brevi concessionis expressa, & principaliter intenta habetur clausula, *Qui de nobili genere procreatus existis.* Accedit, quòd hoc privilegium, ut possit celebrari Missa in domibus Laicorum, est intuitu Sacrificii potiùs odiosum quàm favorabile; quia nonnihil detrahere videtur reverentiæ debitæ Sacrificio, ùt docet Suar. *to.* 3. *in* 3. *p. disp.* 88. *sect.* 6. & sequitur Diana *p.* 9. *tr.* 1. *resol.* 22. *§. Sed ego.* quare strictè interpretari debet. R. 2. Hanc opinionem veram esse, quando in Brevi concessionis ab-

absolutè ponitur, *Qui, ùt asseris, nobilis existis.* secus est in nostro casu. Quia tamen Aman cit. cum aliis contrarium tenet, & (ùt fertur) quotidiana praxis contrarium docet, Nobiles noviter creati, juxta hanc sententiam, à dicto Privilegio excludendi non sunt.

181. Dubitabis, quousque duret Privilegium Oratorii privati? ℟. Privilegium Oratorii privati datum à Papa durat (nisi aliud expressum sit) ad mortem privilegiati tantùm, eóque mortuô finitur, nec transit ad hæredes. Ità cum Sanchez & aliis docet Diana *p. 9. tr. 1. resol.* 17. Ratio est: quia est Privilegium personale, quod finitur morte personæ privilegiatæ. *cap. Privilegium. de Reg. Jur. in 6.* Non tamen perit mortuo Papa, qui concessit, vel Episcopô, qui designavit; quia est gratia facta, quæ non cessat mortuô, vel amotô ab Officio, qui eam concessit. Sanchez, Tambur. *num.* 17. Unde nec opus erit licentiâ & approbatione novi Episcopi. La Croix *num.* 267.

Clauſ. III. *In privato domûs tuæ ſolitæ habitationis Oratorio, decenter murô exſtructo, & ornato, ab omnibus domeſticis uſibus libero.*

182. Vi hujus Clauſulæ quæritur, an, qui obtinuit Privilegium Oratorii pro ſua domo, poſſit illud erigere etiam in villa, vel arce ſua, ut à domo ſua abſens, in hac poſſit audire Miſſam? Item, an, ſi nolit ampliùs uti Privilegiô, poſſit pro libitu convertere Oratorium in uſus profanos? ℟. ad 1.*mum* negativè. Ratio eſt: quia Papa nunquam (niſi ſpecialiter aliud exprimat) per unum Breve concedit facultatem, ut poſſit celebrari Miſſa in pluribus Oratoriis privatis, ſed in uno tantùm, ùt conſtat ex ſtylo Curiæ, & cum Merolla & aliis obſervat Diana *reſol.* 22. ℟. ad 2.*dum* affirmativè. Sanchez, Tambur. *num.* 10. Ratio eſt: quia privilegiis utimur, quando volumus, & conſequenter, ſi nolit ampliùs uti eo privilegio, poteſt Oratorium convertere in uſus profanos: tum, quia hæc privata Oratoria ex ſe ſunt loca profana, licèt ex licentia in iis celebretur; unde nec gaudent Immunitate Eccleſiaſtica:

nec violantur per sanguinis, seminisve effusionem, ut indigeant benedictione: nec fornicatio, vel homicidium ibi habita sunt sacrilegia. Tambur. cum Sanchez, & ex communi sententia probat Diana *p. 9. tr. 1. resol. 20.* Addit tamen Tambur. quòd si tale Oratorium profanatum velit Dominus iterum ad usum Sacrum celebrandi remittere, nova approbatione & deputatione Ordinarii indigebit, ùt notat in simili Castropal. Quamvis autem non possit validè Oratorium privatum constitui, nisi præcedat visitatio, approbatio, & licentia Ordinarii, propter Clausulam, *Per Ordinarium loci priùs visitando, & approbando*; sufficit tamen, si semel visitetur & approbetur, & licentia obtineatur ab Ordinario loci, id est, ab Episcopo, vel ejus Vicario, sub cujus jurisdictione comprehenditur locus, ubi constituendum est Oratorium. Qua licentia impetrata, non poterit deinde Episcopus absque nova causa prohibere, ne juxta tenorem Privilegii Pontificii in eo Oratorio celebretur. Ità ex Sanchez & aliis docet Tambur. cit. *num.* 11. *& seqq.* ubi etiam subdit, posse hanc facultatem approbandi Oratorium ab Ordinario alteri delegari.

Clauſ. IV. *Unam Miſſam pro unoquoque die.*

183. Ex hac Clauſula patet, unam tantùm Miſſam eodem die celebrari poſſe in privatis & domeſticis Oratoriis, & conſequenter prohibitum eſſe celebrari plures. Ratio eſt: quia limitata cauſa (quæ nunc eſt voluntas Pontificis) non niſi limitatum effectum producere poteſt, ſicut cum Quintan. Marchin. & aliis notat Diana *p. 9. tr. 1. reſ. 5.* Tambur. cit. *n.* 19. Unde ſi quis alterum Sacrum in dicto Oratorio celebraret, vel celebrari faceret, mortaliter delinqueret. Tambur. Quarti. Ratio eſt: quia id eſſet Sacrum celebrare in loco inepto ſeu prohibito, quod eſt peccatum mortale ex communi DD. ſententia. Nec obſtat licentia conceſſa pro una Miſſa; quia pro altera conceſſio nulla eſt, ac proinde pro hac & ſequentibus perinde, ac ſi nulla præceſſerit conceſſio.

Petes hìc incidenter, utrùm privilegiatus non ſolùm poſſit, ſed etiam teneatur in ſuo Oratorio celebrari facere, ut audiat Miſſam die Feſto; quia e. g. eſt infirmus, vel alia de cauſa exire non poteſt? ℟. non teneri. Gobat *Alphab. Sacrif. num.* 255. Ratio eſt: quia privilegiis utimur, quando vo-

volumus : & (prout loquitur Gobat) nemo tenetur uti suô Privilegiô , ne gratia fiat onerosa : ergo. Dictum est autem, *si infirmus &c. exire non potest;* si enim hujusmodi privilegiatus sanus est,& in suoOratorio die Festo non vult, vel non potest Missam audire, tenetur eam, ùt alii fideles, audire in aliqua Ecclesia, nisi ex alio capite ab auditione Missæ excusetur. Etenim in præcepto die Festo audiendi Missam duo includuntur, scilicet præceptum audiendi Missam, & facultas audiendi eam in loco apto, in quo quis maluerit, id est, sive in suo Oratorio (juxta Privilegium) sive in aliqua Ecclesia; hoc secundum est libertatis, vel Privilegii, prius autem est præcepti obligatorii : sicut ergo omnes alii fideles die Festo tenentur Missam audire in qualicunque demum Ecclesia,sic & tenentur privilegiati , utpote in præcepto audiendi Missam nullatenus dispensati.

Claus. V. *Dummodo in eadem domo celebrandi licentia, quæ adhuc duret, alteri concessa non fuerit.*

184.

184. Per hanc Clausulam prohibentur in eadem domo plura Oratoria, & insuper cavetur, ne idem Oratorium, quoad satisfaciendum præcepto audiendi Missam, suffragari possit pluribus Dominis distinctis, & ad invicem non subordinatis, aut pluribus familiis, si fortè plures sint in eadem domo. Quarti *p.* 3. *tit.* 10. *n.* 1. *sect.* 3. *dub.* 7. Unde infertur 1*mò*. : Si in eadem domo sint duo Domini cum suis familiis, quorum uterque obtinuisset privilegium Oratorii, is, qui posterius impetrâsset, impetrâsset nulliter vi hujus Clausulæ. Idem, & Tambur. cit. *num.* 20. Infertur 2*dò* : Si duo distincti Domini, & ad invicem non subordinati validè impetrâssent Privilegiũ Oratorii, quando in diversis domibus habitabant, & postea se transferrent in eandem domum, non possunt in hac domo communi duo Oratoria erigere, nec potest uterque eodem Oratorio uti, sed alter tantùm eorum, qui videlicet primus erexerit; quòd si lis oriatur, & nolit alter alteri cedere, arbitriô Episcopi decidendum erit, quisnam eorũ eo privilegio uti debeat. Ratio est : quia Clausula non vetat solùm, ne sit in eodem Oratorio duplex licentia, sed ne sit in eadem domo. Unde posterioris privilegium suspenderetur, quousque ad

ad aliam translatus domum, Oratorium de novo erigeret; in quo tamen casu opus esset nova Episcopi approbatione, ùt *suprà* 179. dictum est.

Sed quid, si domus ità sit ampla, & diversæ familiæ in situ adeò distanti habitarent, ut ratione sitûs moraliter judicarentur duæ diversæ domus? ℞.det Tambur. *n.* 22. dicens: Si domus esset tam ampla, ut familiæ ità in situ distanti habitarent, ut ejusmodi situs moraliter judicarentur duæ diversæ domus (quales essent, si singulæ habitationes haberent suas januas, suáque atria, & similia, quamvìs utraque conveniret in unam amplam januam quoad exitum, vel in unum commune atrium.) putarem dictam Clausulam non obstare posteriori impetranti; quia tunc secunda concessio non esset pro eadem moraliter domo. Hæc ille. Sed in hoc standem erit judicio Episcopi visitantis, & approbantis, vel etiam negantis.

Claus. VI. *Per quemcunque Sacerdotem ab Ordinario approbatum sæcularem, seu de Superiorum suorum licentia Regularem.*

185.

185. Vi hujus Clausulæ pro Sacerdote sæculari sufficit approbatio generalis celebrandi Missam, nec requiritur approbatio specialis ad celebrandum in Oratorio privato. Ità Pellizar. cum aliis, quos citat & sequitur Diana *p. 9. tr. 1. resol. 16.* Ratio est: quia, ubi agitur de obligatione, stricta fieri debet interpretatio, & in mitiorem partem interpretari debet, ne gravet fideles plùs, quàm par est. Cùm igitur Clausula absolutè dicat, *per Sacerdotem approbatum sæcularem*, absque addito ly *specialiter*, commodè explicari & intelligi potest de approbatione generali, nec est ad specialem restringenda. Accedit praxis, qua passim Sacerdotes etiam timorati sinè ulla nova facultate, solùm ex universali approbatione celebrandi, quam habent, celebrant in dictis Oratoriis. *Secundò:* Pro Regularibus Sacerdotibus sufficit etiam generalis approbatio, & licentia tacita, seu præsumpta suorum Superiorum. Ità Quintanad. Pellizar. quos affert & sequitur Diana cit. Ratio est eadem, quæ pro Sacerdote sæculari. Quòd autem sufficiat tacita seu præsumpta Superiorum Regularium licentia, ratio est: quia, ubi requiritur licentia communiter, intelligitur etiam de tacita, nisi hæc expresse excludatur; & ad multò

gravio-

graviora sufficere licentiam tacitam, docent DD. ergo à fortiori in nostro casu. Porrò, non requiri licentiam Parochi rectè docet Cespedes in *tract. de Except. Reg. c. 6. d.* 103.*n.* 1. apud & cum Tambur. *num.* 23. Ratio est : quia Parochus neque est Ordinarius, neque habet jus prohibendi, vel restringendi facultatem ab Episcopo generaliter datam.

186. Nota tamen, quòd, si quis positivè inhiberetur à Superiore, videlicet Sacerdos Sæcularis, imò & Regularis, etiam exemptus, ab Episcopo seu Ordinario : & Regularis à suo Superiore, graviter peccaret ibi celebrandô, modò inhibitio sit legitima. Ratio est : quia tunc non verificatur conditio requisita à Summo Pontifice, consequenter non suffragaretur concessio & privilegium, & perinde esset, ac celebrare in loco inepto, quod est peccatum mortale. Vid. Quart. cit. *dub.* 8. Quòd autem Episcopus Sacerdotes Regulares, etiam exemptos inhibere possit, ratio est; quia (ùt inquit Tambur. cit. *num.* 16.) Episcopus universaliter potest suspendere, vel inhibere etiam Religiosos exemptos, ne in dictis Oratoriis celebrent, quando fortè resciret, sinè debito decore ibidem celebrari; quia providere, quæcunque in sua

Diœ-

Diœcesi ad Divinum cultum spectant, pertinet ex Tridentino ad Episcopum. Dictum est autem, *modò inhibitio sit legitima*; quia, ùt ait Quarti cit. respectu Episcopi videtur necessaria aliqua justa & rationabilis causa ad limitandum suo subdito approbationem celebrandi semel concessam. Quidquid autem sit de hoc; stante Episcopi inhibitione parendum, & à celebratione in privatis Oratoriis abstinendum est; eò quòd præsumptio de justa inhibitionis causa pro Episcopo stet, donec contrarium probetur. Cæterùm respectu Superioris Regularis non videtur requiri alia causa, præter votum Obedientiæ, quo adstringitur quilibet Regularis. Et hoc verum omnino est apud Fratres Minores, utpote qui ex S. Reg. *cap.* 10. tenentur obedire Superioribus suis *in omnibus, quæ promiserunt Domino observare, & non sunt contraria animæ suæ, & Regulæ.*

187. At scire desideras, utrùm defacto Regularibus extra casum necessitatis, intuitu sui Privilegii, liceat celebrare Missam in privatis extraneorum Oratoriis, aut Cameris? ℟det Kresslinger in *Supplem. ad Theol. Moral. Reiffenst. tr.* 14. *dist.* 5. *q.* 10. *Append. I. Addit. II.* negativè: nisi novum Privilegium, vel Dispensatio particularis

ob-

obtineatur, vel per consuetudinem jam debito tempore præscriptam habeatur. Ità præter alia Jura colligitur claré tum ex Concilio Trid. *Sess.* 22. *in Decreto, de observandis in Celebrat. Missæ.* tum ex Decreto Clem. XI. *die* 15. *Sept.* 1703. edito & per extensum reperiendo in Jure Canonico Reiffenst. *l.* 3. *Decret. tit.* 41. *post num.* 5. ubi Summus Pontifex verbis formalibûs annullavit similia Privilegia antea Regularibus concessa per *cap. In his.* 30. *de Privilegiis.* vi cujus capituli antea potuerunt cum Altari portatili ubicunque, etiam in domibus Laicis celebrare. Unde etiam Aman *num.* 709. infert: Nullum, etiam Regularem, intuitu sui Privilegii posse defacto sinè Episcopi licentia celebrare in privata domo ægroti sæcularis, tradunt omnes DD. teste Reiffenstuel.

Clauſ. VII. *Sinè tamen quorumcunque Jurium Parochialium præjudicio.*

188. Ex hac Clausula perspicuum est, non posse in Oratorio sæcularium exerceri ullum munus Parochiale, e. g. non posse exigi Decimas, primitias, seu Oblationes,

 quæ

quæ de Jure debentur Parocho; non posse ministrari Sacramenta. præsertim Evchariſtiam tempore Paſchatis ſinè licentia Parochi: non poſſe dari pacem, nec denunciari Feſta, jejunia, matrimonia, & ſimilia, quæ per ſe ſpectant ad Parochum. Quare oppoſitum facere ſinè licentia ſaltem tacita, eſſet grave peccatum ex genere ſuo, & ſolùm ratione parvitatis materiæ à mortali excuſari poteſt. Ità cum Quintanad. Pellizar. Molſeſ. & aliis docet Diana *p.* 9. *tr.* 1. *reſol.* 15. apud & cum Quart. *dub.* 9. Tambur. Dictum eſt autem, *ſinè licentia ſaltem tacita*; quia cum hac prudenter præſumpta, aliqua dictorum fieri omnino poſſunt, maximè ubi Parochus in danda licentia difficilis non eſt. Unde hac ſuppoſita, & ubi particularis Conſtitutio legitima non obſtat, poterit in eodem Oratorio toti familiæ (præſertim infirmo ibidem exiſtenti) adminiſtrari Sacramentum Pœnitentiæ. Tambur. *n.* 25. qui etiam *num. ſeq.* de Communione ſic ſcribit: Si Pontifex in Brevi de Oratorio concedit familiæ audire ibidem Miſſam, præceptoque diei Feſti ſatisfacere, cur non poſſimus dicere, quòd eo ipſo concedat etiam eidem familiæ ſumere ibidem (ex devotione) Evchariſtiam? Cùm enim Communio eorum,

qui

qui Missæ intersunt, pertineat ad idem Sacrificium, unde olim semper communicabant, qui Missæ intererant, videtur, quòd concessa Missâ, concedatur iisdem & Communio. Ità ille. Quidnam autem quoad Sacramentum Pœnitentiæ Sacerdotes Regulares, pro Confessionibus excipiendis approbati possint, apud ipsos eosdem notissimum, ideóque hoc loco repetendum non est.

Clausula VIII. *Exceptîs diebûs Paschatis Resurrectionis, Pentecostes, & Nativitatis Domini, nec non aliîs solemnibûs Festîs diebûs.*

189. Per hanc Clausulam limitatur Privilegium, & facultas celebrandi in privatis Oratoriis, excipiendô dies Festos solemniores. Quinam autem dies Festi excipiantur illîs verbîs, *nec non aliîs solemnibûs Festîs diebûs*, declaravit S. Rit. Congregatio *die* 17. *Nov.* 1607. scilicet, excipi Diem Natalis Domini, & Epiphaniæ, Paschatis, & Pentecostes, Annuntiationis & Assumptionis B. V. M. Festum SS. Apostolorum Petri & Pauli, & Festum Omnium Sanctorum.

Ità referunt & docent Barbosa *de Jure Eccl.* *l.* 2. *c.* 8. *n.* 6. Gavant. *p.* 1. *tit.* 20. ℣. *Sciendum.* Lezana, & alii.

190. Ex hac Declaratione Infertur 1*mò*, aliis diebûs Festîs solemnibûs, qui in Decreto concessionis minimè notantur, posse celebrari Missam in Oratoriis prædictis, videlicet in Festo Ascensionis Domini, Corporis Christi, Patronorum & similium, quia non excipiuntur; licèt ob majorem devotionem & venerationem eorundem Festorum melius & consultius esset, adire Templa & publicas Ecclesias, maximè si hujusmodi accessus cederet ad exemplarem ædificationem populi. Infertur 2*dò*, nomine *Paschatis*, & *Pentecostes* diem primum solùm intelligi, non verò duos sequentes earundem Solemnitatum; & sic etiam dicendum est de die Nativitatis Domini. Lezana, Gav. & alii communiter. Ratio est: quia Restrictio Indulti seu gratiæ, utpote quid odiosum, strictè interpretanda est. Infertur 3*tiò*, illum, qui in dictis Festis vetitis, seu exceptis celebrat, vel celebrari facit in Oratoriis privatis, peccare graviter, & dupliciter quidem; primò, quia contra gravem prohibitionem Summi Pontificis celebrat, vel celebrari facit Sacrum in loco inepto; secundò, quia non satis-

satisfacit præcepto audiendi Missam, utpote concessione illa Oratorii in Festis prædictis solemnioribus nullo modo suffragante privilegiatis. Vide Quarti cit. ubi & alios citat.

191. Nota tamen ex Kresslinger in *Supplem. ad Theol. Moral. Reiffenst. tr.* 14. *dist.* 5. *q.* 10. *Append. I. Addit.* 6. quòd præfata Festorum exceptio (nisi aliter expressè constet de mente Pontificis, vel Episcopi) benignè sit interpretanda, & tantummodo intelligenda quoad sanos, domo aliàs egredi potentes, non autem quoad infirmos hypocausto, vel etiam lectulo affixos: cùm enim infirmis tale Oratorium privatum concedatur in spirituale solatium, jure merito præsumitur (nisi aliter constet expressè de mente concedentis) pariter concessum illîs solemnibûs diebûs Festivîs, quibûs hi pauperculi dictô solatiô spirituali vel maximè indigent, pro tunc præter SS. Missæ Sacrificium etiam SS. Corpore Christi sæpiùs anhelantes refici in suo cubiculo; quoniam nequeunt egredi domo, sicut alii sani. Profectò talem esse pariter stylum Curiæ Romanæ, si pro ægrotis petuntur Oratoria privata, testis est la Croix *l.* 6. *p.* 2. *n.* 271. & præsertim *p.* 3. *n.* 931. ℣. *De Oratoriis.* Ità ille.

Clauſ. IX. *In tua, & familiæ tuæ præſentia celebrari facere.*

192. Quæritur, quinam intelligantur per hanc Clauſulam? ℟. nomine *Familiæ* intelligi illos, qui habitant in domo principalis Privilegiati, ſeu habentis Indultum Oratorii, cum aliqua habitudine ad ipſum principalem, ùt caput familiæ. La Croix *l. 6. p. 2. n.* 272. Quarti *dub.* 11. Eſt autem hæc habitudo, ſeu reſpectus ad dictum principalem duplex; *primò* : ratione patriæ poteſtatis, quem dicunt filii, nepotes &c. *ſecundò* : ratione poteſtatis dominativæ; & talem reſpectum ad principalem dicunt ſervi, famuli, & ſimiles, qui viventes expensîs Domini, eidem obſequium præſtantes in Jure appellantur familiares. Ex his

193. Infertur *primò*, ſub nomine *familiæ* venire, poſſéque audire Miſſam in Oratorio domeſtico, Maritum, ſeu principalem privilegiatum, ejúsque uxorem; item filios & filias, nurum & generum, nepotes & pronepotes deſcendentes per lineam rectam, habitantes cum ipſo principali privilegiato, & commenſales ejusdem; quia hi omnes reſpiciunt ipſum privilegiatum

tum tanquam patremfamilias, & sub ejus regimine manent. Itá Diana cum Bardi & aliis communiter apud & cum Quarti. Infertur *secundò*, etiam Patrem & Matrem, aliósque ascendentes per lineam rectam ipsius principalis, qui Indultum Oratorii obtinuit, eodem gaudere Privilegio, si in eadem domo cum eo habitent; quia verè sunt de ejus familia: tum, quia reputantur una & eadem persona cum eo; tum, quia ob naturalem connexionem ad invicem conflant unam societatem, & quia bona & privilegia filiorum aliquo modo ad parentes pertinent, & in eorum favorem redundant; sicut in simili docet Molfes. in *Sum. to.* 1. *tr.* 3. *c.* 12. *n.* 70. de Matre nobilis viduæ ratione solius custodiæ, & absolutè Aversa *de Sacrif. q.* 12. *sect.* 14. §. *septimo.*

194. Infertur *tertiò*: quamvis aliqui simpliciter affirment, fratrem habentis Indultum Oratorii, ejusdémque fratris uxorem cum sua familia gaudere usu Privilegii prædicti Oratorii, etiamsi habeant propriam mensam, proprios redditus, & proprios famulos, dummodo habitant in domo Principalis privilegiati. Alii tamen id probabiliùs negant, quando prædicti separati à convictu principalis privilegiati ve-

rè, & propriè aliam familiam constituunt. Ratio est : quia, cùm hoc Privilegium sit contra jus commune, non amplè, sed strictè interpretari debet, & idcircò, quia non sunt propriè & in rigore de eadem familia, excludi debent ab usu hujus Privilegii, seu Indulti Oratorii privati. Ità Bardi, Quintanadv. Ludov. à Cruce cum aliis, quos affert & sequitur Diana *resol.* 6. Unde concludit absolutè Aquil. Aman *num.* 712. dicens : Nomine *familiæ*, seu familiarium non veniunt cognati, & consanguinei, sed omnes illi, & soli, qui actu sunt in servitio Domini, vel ratione parentelæ, aut famulatûs vivunt expensîs Domini. Pasqual. *q.* 649.

195. Infertur *quartò*, vi habitudinis seu respectûs ad caput familiæ ratione potestatis dominativæ, sub nomine familiæ & familiarium hìc intelligi non solùm omnes servos & servas, item famulos & famulas immediatos ipsius privilegiati & commensales ejusdem, sed & famulos famulorum nobilium ejusdem principalis, & pariter commensales, & similiter hortulanum colentem hortum Domini, & habitantem in eadem domo, viventémque ex salario ejusdem Domini, & alios similes; quia omnes immediatè, vel mediatè subiiciun-

ciuntur Domino habenti indultum Privilegii. Ità cum aliis Diana apud & cum Quarti cit. Imò, si aliquis ex famulis immediatis habentis Indultum Oratorii vivat quidem ex salario ipsius habentis Indultum; sed dormiat & habitet extra domum Domini, adhuc talis censetur de familia, & potest uti eo Indulto audiendi Sacrum, si ex officio in ejus domo famuletur semper. Ità cum Castropal. & aliis docet Diana *p. 9. tr. 1. resol. 21.* Pellizar. & alii, quos refert & sequitur Tambur. *n.* 29. la Croix *l. 6. p. 2. n.* 272. Ratio est: quia ad hanc rationem familiaritatis potiùs attenditur subjectio & societas ratione commensalitatis & salarii, quàm materialis cohabitatio sub eodem tecto: unde etiam domestici dici possunt; quia ad eandem domum pertinent. Cæterùm habitantes in domo principalis privilegiati merè per accidens non gaudent hoc privilegio; quia non possunt constituere unam familiam, nec conflant unam societatem, quæ est de conceptu essentiali familiæ.

196. Petes, an, sicut Dominus, seu principalis Privilegiatus solus sinè familia Missam audire potest in suo Oratorio, sic etiam familia, & quilibet ex familiaribus

possit audire Missam, & sibi celebrari facere in eodem Oratorio sinè præsentia Domini, seu Privilegiati principalis? ℟. det la Croix cit. dicens: Posse familiares seu familiam curare celebrari Missam, licèt Dominus privilegiatus non adsit, docuerunt Quintanadv. Pelliz. Aversf. Castrop. & alii cum Quarti *dub.* 11. sed quoad Oratoria à Sede Apostolica concessa videtur oppositum declarare Clemens XI. Consentit Aman *num.* 712. dicens: Defacto post Decretum Clementis XI. editum 15. *Dec.* 1703. probabilior apparet negativa; siquidem in hac Bulla reprehenduntur Sacerdotes, qui in absentia personarum nobilium in privatis suis Oratoriis celebrârunt. Sed ad hanc rationem (nisi ex Bulla aliud clarè probetur) responderi potest, solummodo reprehendi Sacerdotes illos, qui nemine de familia præsente celebrare præsumpserunt. Cùm igitur res non sit certa, & P. Pichler apud Aman *num.* 708. scribat: *Utrùm verò* (hoc Decretum) *sit etiam ubique usu receptum, uti debebat, subsisto*, doceántque affirmativam tot DD. favente praxi communi, dum passim absente Domino, ejus familiares audìunt Missam in privatis Oratoriis (ùt inquit Quart.) videtur id etiamnum

fieri

fieri posse, quousque à Papa, vel à Sacra Congregatione aliter decisum & declaratum fuerit.

Clauſ. X. *Nec non in Hospitum tuorum nobilium præsentia.*

197. In hac Clausula nomine Hospitum non comprehenduntur habitantes in eadem civitate, sed advenæ, sive aliunde advenientes. Ità cum aliis Diana *p. 9. tr. 1. resol. 6.* apud & cum Quarti *dub.* 12. Gobat *tr. 5. cas. 16. n.* 371. Ratio est; quia Indultum Oratorii, cùm disponat contra Jus commune, strictè & non amplè est interpretandum. Sive autem talis Hospes propria sponte advenerit, sive à Domino privilegiato invitatus fuerit, sive per unum vel plures dies permansurus, vel sumptô prandiô mox iterum abiturus sit, sive qui tantùm ideo se ipsum invitat ad prandium, ut habeat jus audiendi illic Sacrum (Gobat cit.) perinde est; quia revera Hospes est, & Clausula absolutè loquitur. Porrò, ùt notat Tambur. *n.* 32. ubi in Brevi concessionis habetur dicta Clausula, *Nec non in Hospitum tuorum &c.* conceditur privilegium audiendi Missam, & satisfaciendi præ-

præcepto diei Festivi, tum ipsi Hospiti nobili, tum ejus famulis ipsum forte comitantibus, idque ob regulam connexorum, & ob extensionem privilegii favorabilis: non enim esset ampliùs favor, si Dominus ob audiendam Missam à famulis esset deserendus. Ità ille; qui mox etiam subjungit, *Hospites nobiles* hoc loco (nisi secus expressum habeatur) non necessariò debere ex genere nobili procreatos existere. Vid. tamen dicta *suprà num.* 180. ℣. *Dictum est autem.*

Claus. XI. ***Volumus autem, ut familiares servitiis tuis non necessarii, ibidem Missæ interessentes non liberentur ab obligatione præcepti.***

198. Per hanc Clausulam declarantur illi, quibus non suffragatur hoc privilegium quoad satisfaciendum præcepto audiendi Sacrum. Sunt autem per *familiares non necessarios* intelligendi illi, qui neque simpliciter, neque secundùm quid sunt necessarii; id est, qui nulli usui deserviunt, neque quoad servitium personarum, neque

que quoad decentiam ſtatûs, ſed ſunt ſuperflui, & nomine tantùm ſunt familiares. Ità Quart. *dub.* 13. Petes autem, an prædicti, qui verè non ſunt de familia, & alii extranei, ſi ſaltem bona fide in privato Oratorio Miſſam audiant die Feſto, teneantur ſub peccato mortali aliam audire in publica Eccleſia admoniti de hac prohibitione, & an verè in his domeſticis Oratoriis non ſatisfiat præcepto audiendi Sacrum ab iis, qui non comprehenduntur in Privilegio, ſeu Indulto? ℟. non ſatisfieri. Ità Marchin, Garzias, Bonac. Riccius, Molfeſ. & alii, quos affert & ſequitur Diana apud & cum Quarti. cit. Tambur. *num.* 34. & 36. Aman *num.* 713. ubi hic ità ſcribit : Illorum ſententia, quæ univerſaliter docet, ſatisfieri præcepto audiendi Miſſam, ſi illa audiatur in quocunque loco, atque etiam quoscunque extraneos familiæ illud adimplere, ſi in privato Oratorio alicujus Domini Sacrificio interſint, parùm, vel nihil probabilitatis habet. Ratio eſt; tum, quia alii à Pontifice clarè & expreſsè excluduntur, & hoc ipſo Oratorium ineptum redditur pro ſatisfactione præcepti de audienda Miſſa, ùt Tambur. loquitur; tum, quia nunquam introducta eſt conſuetudo audiendi Miſſam de præcepto in

loco

loco à Summo Pontifice prohibito: prohibetur autem per verba Clausulæ expressè auditio Missæ in privato & domestico Oratorio quoad effectum satisfaciendi præcepto; ergo. Accedit, quòd sententia contraria, sustinens simpliciter satisfieri præcepto, sit contra praxin Romanæ Curiæ, & contra mentem Pontificis, sicut apertè testantur Officiales, & Ministri Pontificis in hac re, ùt refert Quarti cit. Vid. tamen *infrà num.* 200.

199. Dices, consuetudinem jam obtinuisse, ut Missa de præcepto audiri possit extra Parochiam, & in quocunque loco, etiam extra Ecclesiam. ℟. Posse quidem audiri Missam in quocunque loco, & ejus præcepto satisfieri, modò non excludatur aliquis locus peculiaris, & hoc ipso reddatur ineptus ad hunc effectum, ùt in nostro casu. Instabis, Clausulam prædictam, *Volumus autem &c.* solùm poni ex stylo Curiæ ob ritum antiquum, quo tenebantur fideles audire Missam de præcepto in propria Parochia; ergo. ℟. negandô Antecedens: siquidem, ùt ait Aman cit. verba Bullæ, utì & Legum, cum effectu debent intelligi; cùm nulla dictio debeat vacare in Lege, alioquin frustra membranam occupat, Glossa in *cap. Solitæ. de Maj. & Obed.*

℣. *Tanquam.* Sed illa verba, *Volumus autem &c.* vel, *Alii præter familiares, non sunt liberi à præcepto Missam die festivo audiendi in Ecclesia*, ponerentur frustra, & sinè effectu, si relata, seu contraria sententia esset probabilis; ergo. Ex his

200. Infertur 1.*mò*, non satisfieri *de per se* præcepto audiendi Missam in casu posito, etiam si quis de licentia Parochi (quæ in hujusmodi casu nihil valet) id faceret, vel aliàs bona fide; sed comperto errore teneri fideles non comprehensos in Indulto, aliam audire Missam in loco apto. Ità cum aliis Diana, & dictum est *num.* 198. Quia tamen Sporer (quamvìs *Tr.* 3. *in III. Præcept. Decal. c.* 4. *sect.* 1. *n.* 24. hanc sententiam ùt planè veriorem, & apertis verbis Brevis conformiorem agnoscat) in fine addit: *Soleo suadere in praxi, nolentes tamen non urgere*; sive (ùt Kresslinger mox infrà citandus, & non contradicens *Addit. VIII.* explicat) P. Sporerus, etsi extraneis, per Breve Pontificium non exceptis suadeat in praxi, ut aliam Missam audiant; nolentes tamen non adigit: ideo poterit hæc opinio (ex benigna Legis, vel Legislatoris interpretatione) in praxi servire pro iis, qui bona fide Missam in Oratorio privato audierunt non privilegiati,

rati tamen, ſe tali Miſſæ auditione ſatisfeciſſe obligationi. Secus eſt de iis, qui jam de invaliditate admoniti, vel aliàs mala fide hoc fecerunt; hi enim non poſſunt de benignitate Legis vel legislatoris præſumere, nec mala fides eisdem ſuffragatur.

Infertur 2.*dò*, illum, qui nequit audire Miſſam die Feſtivo, vel Dominico, niſi in Oratorio privato, non teneri illam ibi audire, quando non comprehenditur ſub Clauſula conceſſionis; quia reſpectu illius eſt locus ineptus, & perinde eſt, ac ſi non eſſet. Secus eſt dicendum de Oratoriis erectis intrà Monaſteria vel Conventus Regularium; quia non ſunt Oratoria domus privatæ, & ideo poteſt ſatisfieri præcepto. Vid. ſuprà *num.* 175. Denique certô certiùs ſatisfacit obligationi die feſto audiendi Miſſam qualiscunque ille, qui Sacerdoti in tali Oratorio, vel in Camera ægroti de Epiſcopi licentia Celebranti miniſtrat ad aram, vel in aſſiſtentia infirmi eſt occupatus, ùt ſuadet communis praxis. Aman *num.* 713. Et hæc de loco, in quo celebrandum, dicta ſufficiant. Alia, & pulchra *de Oratoriis*, & de modo eadem petendi, ſeu impetrandi, videantur apud Kreſslinger in *Supplem. ad Theol. Moral. Reiffenſt. tr.* 14. *diſt.* 5. *q.* 10. *Append. I.*

Addit.

Addit. 7. *& seqq.* qui etiam *Addit.* 1. sic habet: Emergente subinde dubio, an hoc, vel illud Oratorium sit publicum legitima authoritate erectum, nec ne, recurrendum est ad præsumptiones; & si fuerit illud ædificatum in modum alicujus Ecclesiæ, si extet ibidem Altare, & campanile, si ad Missam personæ, nullo facto discrimine admittantur, erit præsumendum publicum, legitima authoritate erectum, juxta Abbat. Mascard. Pignatell. & Clericat. teste Franc. Schmier *lib.* 3. *Jurisprudent. tr.* 1. *p.* 2. *c.* 2. *sect.* 3. *n.* 96. Hæc ille.

II. Vel in Altari non consecrato. *Rubrica.*

101. Cùm SS. Missæ Sacrificium non nisi in Altari licitè offerri valeat, bene inspicienda, & observanda est Rubrica Missalis, quæ *p.* 1. *tit.* 20. sic habet: *Altare, in quo SS. Missæ Sacrificium celebrandum est, debet esse lapideum, & ab Episcopo consecratum: vel saltem ara lapidea, similiter ab Episcopo consecrata, in eo inserta, quæ tam ampla sit, ut Hostiam & majorem partem Calicis capiat.* Ità Rubrica. Quoniam verò ex hac Rubrica varia dubia oriri possint, ea in sequentibus Responsionibus resolventur. Priùs tamen supponitur, duplex esse Altare, uti explicat Abb. in *cap.* 1. *de Consecrat. Eccles.* apud Layman *l.* 5. *tr.* 5.

c. 6. n. 3. unum mobile seu portatile, quod etiam viaticum dicitur; alterum verò fixum ac stabile, quod alicui loco, seu basi aliòve modô affixum est. Inter hæc duo discrimen est hoc, quòd Altare mobile seu portatile consecrationem non amittat, tametsi à ligno, cui inclusum est, separetur, nisi in ligno sigillum seu loculus Reliquiarum inclusus sit; tunc per amotionem ligni à lapide videtur execrari Altare portatile. At verò Altare fixum consecrationem amittit, si lapis seu mensa consecrata à stipite seu inferiori structura removeatur. Laym. *ibid.* cum aliis à se citt. Hoc tamen intelligendum est (inquit Sporer *Theol. Sacram. p.* 2. *c.* 6. *n.* 375.) quando Altare consecratum est unà cum illo stipite, eóque lapideo & stabiliter conjuncto v. g. per cæmentum &c. de quo post alios latè Gobat *Thesau. Indulg. p.* 2. *n.* 537. Accedit Decretum Sac. Rit. Congr. 21. *Junii*, 1710. apud Merati in *Indic. Decretor. num.* 633. quod sic habet: *Quando Altare fuit consecratum ad modum Altaris fixi cum sacris sigillis, & unctionibus inter stipitem & Altare, si motus fuerit lapis superior, qui format mensam Altaris, à suo stipite, tunc execratur Altare. Si verò fuit consecratum ad modum Altaris portatilis, non*

execratur in quavis remotione, sed tantùm, quando frangitur Sepulchrum Reliquiarum. H. N.

202. ℞. Ad offerendum Missæ Sacrificium necessariò requiritur Altare lapideum, & ab Episcopo consecratum, sive sit portatile, sive fixum. Ità Rubr. cit. ex Decreto S. Sylvestri Pap. ùt habetur *Lect.* 6. *Festi. Dedic. S. Salvat.* 9. *Nov.* Et quidem (loquendô de *Portatili*) debet hoc esse totum lapideum & constare ex unico simplici lapide: quamvìs lignô undique circumdari ad faciliorem conservationem, vel ad ornatum possit, modò tamen lapis inclusus sit tantus, ut majorem partem Calicis & Hostiam capiat, ùt ex Rubrica patet. Loquendô autem de *Altari fixo*, non est necesse, ut totum lapideum sit, sed potest esse vel ex ligno, vel ex opere latericio, vel ex gypso admixtô cæmento, vel (quoad mensam, seu partem superiorem tantùm) ex uno lapide duro; dummodo in prioribus tribus casibus habeat insertam in medio aram lapideam, ex uno simplici lapide formatam, & ab Episcopo consecratam. Laym. cit. qui *num.* 5. addit: Si ad mensam consecratam novi lapidis additio fiat, ità Altare construendum est, ut Calix & Patena non in additamento, sed in veteri lapide consistat. Dictum est

autem, *ex unico simplici lapide*; quia nunquam licet uti arâ in Altari fixo inclusâ, vel Altarî portatilî, quæ constat ex duobus lapidibus insertis, etiamsi pro majori commoditate sint in duabus tabellis ligneis ità invicem colligàtis, ut instar libri claudi & aperiri valeant. Ratio est: quia non esset unus lapis, unam Christi personam significans. Sylv. Vasq. Fagund. &c. apud Quarti *p.* 1. *tit.* 20. *dub.* 1. Quòdsi tamen mensa, sive superior Altaris pars constet tribûs lapidibûs coadunatîs, sola media pro ara reputari debet.

203. Quæres autem, quid sentiendum, si cornua aræ frangantur (idem intellige de Altari portatili) aut si ipsa ara frangatur? ℞. ad *primum*: Si cornua Altaris fracta sunt, in quibus unctio fieri solet, Altare non amittit consecrationem. Ità Laym. cit. *num.* 5. Tambur. *de Sacrif. l.* 1. *c.* 5. §. 1. *n.* 14. dicens: Nec violabitur, si aræ cornua, quæ Sacro Chrismate in ejus consecratione inunguntur, etiam omnia frangantur, modò pars restans sufficiat ad sustentandum Calicem & Patenam. Ratio est: quia contrarium nullo jure fundatum est; & licèt unctio in cornibus fiat, tota tamen mensa consecrata censetur: ideóque, dum quantitatis suæ formam retinet

(quæ

(quæ eſt, ut ad Sacrificium, capiendô Calicem cum Patena, idonea maneat) conſecrationem amiſiſſe cenſeri non debet; præſertim dum execratio in caſu dubio præſumi non debeat, neque conſecratio iteranda. ℟. ad 2.*dum*: Altare tam mobile, quàm fixum generaliter conſecrationem amittit, quando ità frangitur, ut nec maneat ulla pars integra ſufficiens ad (moraliter loquendô) recipiendum Calicem & Hoſtiam ſecundùm majorem ſui partem: ſecus, ſi ſupra fragmentum poſſit adhuc ſtare Calix & Hoſtia, eſto, quòd ad cavendum periculum evertendi Calicem, illi fragmento addatur alia materia. Sporer cit. Laym. cit. Tambur. *n*.12. Quare (pergit Layman) nota hoc loco ex Suarez, quòd hæc cenſenda ſit forma quantitatis ad retinendã conſecrationem ſufficiens, ſi capere poſſit Patenam cum Calice: igitur, etiamſi in aliis fractura ſit, vel nova additio, aut detractio lapideæ menſæ fiat, non amittitur conſecratio. Quòdſi fractura in Altari quidem, dubium autem ſit, an ſit notabilis, ad Epiſcopum pertinet, ut inſpiciat & judicet, num ea notabilis exiſtat, & faciliùs quidem cenſebitur Altare execratum, ſi fractura per medium menſæ tranſeat, qua parte Calix, & Patena ponitur.

204. Sed quid, si Altare portatile frangatur, etiam in tres, quatuor, plures partes? R. det Tambur. n. 16. non amittere consecrationem; dummodo hæ partes capiant Patenam & Calicem; sive, ùt clariùs loquitur Sporer cit. num. 376. Si partes duæ, tres, quatuor &c. fracti portatilis singulæ sint capaces Calicis & Patenæ, possent singulæ legitimè usurpari, eò quòd illæ non amittant consecrationem per fractionem. De hac sententia inquit idem Sporer *ibid.* eam servire posse pro casu necessitatis, citra hanc autem non videri recedendum à communi sensu & praxi bonorum. Cæterùm notandum est, quod idem *ibid.* habet, dicens: Certum videtur, Altare tam fixum, quàm portatile amittere consecrationem, quoties frangitur, vel amovetur sigillum sepulchri, ut proinde ex communi sensu DD. & praxi non liceat in eo ampliùs celebrare. Audi tamen Gobat *n.* 276. Non damnarem peccati, qui pergeret facere ibidem Sacrum sinè nova consecratione; quia nullo jure universali satis probatur necessitas imponendi Reliquias Altaribus, eámque necessitatem negant plures DD. ab eo relati, & saltem Altaribus mobilibus negant etiam Durandus, Vasq. Tambur. Hæc Sporer.

Sed

Sed vid. Decretum S. R. C. *num.* 201. relatum. Nota autem ex Gav. & Gerlac. *p.* 2. *tr.* 4. §. 3. quòd, ubi non ſunt Reliquiæ Sanctorum (ex diſpenſatione Apoſtolica) omitti debeant verba, *Quorum Reliquiæ hìc ſunt*, eóque caſu oſculum Altaris fieri debeat ad verba, *indulgere digneris*.

III. Vel tribûs mappîs non coopertó?

Rubrica.

205. De ornatu Altaris Rubrica *p.* 1. *tit.* 20. ſic ait: *Altare operiatur tribûs mappîs, ſeu tobaleîs mundîs, ab Epiſcopo, vel alio habente poteſtatem benedictîs, ſuperiori ſaltem oblonga, quæ uſque ad terram pertingat, duabus aliis brevioribus, vel unâ duplicatâ.* Ex hac Rubrica varia iterum dubia occurrunt, quæ tamen ſequentibûs Reſponſionibûs diſſolvuntur. Quare ℞. 1. Certum eſſe, ad uſum Sacrificii requiri Tobaleas cooperientes menſam Altaris, ex *c. Altaris Palla.* & *c. Nemo per ignorantiam. de Conſecr. diſt.* 1. Unde conſtat hunc Altaris ornatum cadere ſub præcepto gravi, nec poſſe omnes Tobaleas omitti ſinè peccato mortali. Quarti *p.* 1. *tit.* 20. *dub.* 8. Utrùm autem debeant eſſe benedictæ ex præcepto obligante ſub peccato mortali, ℞. ex communi DD. ſententia, decens omninò quidem eſſe, ut ſint

benedictæ, hoc tamen non cadere sub præcepto: quia Rubricæ in hac parte sunt directivæ, & aliunde non constat de præcepto; nihil enim jure sancitum est de hujusmodi Benedictione. Ità Suarez. Vasq. Laym. Sylvest. ℣. *Benedictio.* q. 5. & communis apud Quarti cit. ℣. *Tertia Difficult.* Tambur. *l.* 1. *de Sacrif. c.* 5. *§.* 2. *n.*2.

206. Porrò, recepto jam more prima mappa immediatè Altare contingens (chrysmale dicta) est brevior: secunda (Tobalea dicta) oblonga usque ad terram: tertia (Substratorium) adhuc brevior. Quamvis autem vi verborum Rubricæ requirantur três mappæ, vel saltem una simplex, & alia duplicata; nihilominus, ùt ait Sporer cit. *num.* 378. hac ætate sufficiunt (præter Corporale) duæ simplices, vel una duplicata, scilicet ad repræsentanda linteamina, quibus Corpus Christi fuit involutum, esto non tegat totum Altare: & graves DD. docent, & usus suffragatur. Henriq. Suarez, Laym. Bonac. Tambur. cit. *num.* 1. *&c.* quam sententiam etsi Gavant. & alii quidam dicant, non esse tutam in conscientia, tutam tamen facit usus, & authoritas, teste Sporer. Imò etiam in necessitate, præter Corporale, sufficere unam mappam simplicem, non bene-

benedictam, cámque peractô Sacrificiô, mox ad suos profanos usus, e. g. ad mensam sternendam adhiberi posse, communis ferè est sententia DD. Sylvest. Azor. Suarez, Tanner. alii cum Laym. Ratio sufficiens est, quòd nullum adserri possit præceptum tam rigorosè obligans ad mappas benedicendas. Nec obstat prohibitio *c. Ligna. de Consecr. dist.* 1. quia ibi est sermo de rebus sacris, seu benedictis, & simpliciter destinatis ad usum sacrum; secus est, quando aliqua mappa profana in necessitate locò Tobaleæ per accidens, & semel adhibetur ad usum Sacrum. Quarti cit.

207. Petes autem, quanam ex materia prædictæ mappæ contextæ esse debeant? ℟. tutius quidem & consultius esse, ut quoad fieri potest, conficiantur ex lino; nihilominus certum esse videtur, posse fieri ex tenui cannabe. Ità Azor. *p.* 1. *l.* 10. *c.* 28. citans Tabien. & Armill. Reginald. Bonac. Gav. Tambur. *de Sacrif. l.* 1. *c.* 5. *§.* 3. *n.* 3. ubi sic ait: Posse Corporalia, Pallas, Purificatoria, Amictus, Albas & Mappas ex cannabe tenui legitimè fieri, certum mihi est; siquidem telæ ex cannabe censentur, in humana acceptione, & usu, lineæ; & esto, quòd specie physica inter se differant linum & cannabis, attamen

(inquit Quarti) non differunt specie morali in hominum acceptione, vel usu interiorum vestium, vel etiam ad struendas mensas, & similes usus.

208. Pergit Rubrica : Altare *palliò* (vulgò, Antependiô) *ornetur coloris, quoad fieri potest, diei Festo, vel Officio convenientis. Super Altare collocetur Crux in medio.* p. 1. tit. 20. De hac dispositione in Rubric. *de Defect. tit.* 10. *n.* 1. nihil quidem habetur; quia tamen & hæc ad Altaris ornatum pertinent, de his quoque hoc loco aliqua dicenda sunt. Est autem de pallio seu antependio Altaris notandum *primò*, quòd non sit benedicendum. Gerlac. *p.* 1. *tit.* 20. *Annot.* §. 9. Neque necessariò debet in medio sui habere Crucem, quamvìs conveniens sit, ut eam habeat. Arnaud. *p.* 1. *tit.* 20. *n.* 6. *Secundò*, ob paupertatem, vel necessitatem potest tolerari antependium factum ex asseribus, maximè pictis, aut alia communi materia. *Tertiò*, si pars Altaris anterior, seu frons Altaris sit ornatus lapidibûs pretiosîs, vel picturâ, vel simili modô, nullum erit peccatum, in eo Altari Sacrum facere sinè pallio seu antependio; quia hoc solùm ob decentiam, non autem ex præcepto Ecclesiastico in Altari est adhibendum; & Rubrica de hoc est secundùm se directi-

va

va tantùm. Quarti cit. *dub.* 9. *Quartò*, quia (ùt inquit idem *p.* 1. *tit.* 18. *dub.* 2.) color aureus est æquivalens omnibus coloribus, & Paramenta ex auro intexta possunt adhiberi in quolibet Festo; idem omnino de antependio aurei coloris tenendum est. Addit tamen in fine *ibid.* non videri absolutè substituendum colorem aureum pro violaceo, & nigro in diebus jejuniorum & afflictionis, eò quòd ille, sive color aureus verè festivus sit. Unde Cajet. Merati *p.* 1. *tit.* 18. *Observat.* I. post Quarti & Gerlac. ait, colorem aureum (exceptîs violaceô & nigrô) cæteris coloribus æquivalere, eóque pro rubeo, albo & viridi nos uti posse, etiam in communi usu. Quod idem (juxta Gerlac. *p.* 1. *tit.* 18. *§.* 8.) de colore flavo, seu (juxta la Croix *l.* 6. *p.* 2. *n.* 340.) de colore croceo intellige. Ornamentum tamen aliquod ex auro decentissimè omnibus Paramentis superimponi, & ipsa Paramenta aurô intertextô ornari posse, extra dubium est, & ex communi usu patet. *Quintò*, notandum est, quod docet Castald. *l.* 2. *sect.* 6. *c.* 4. *n.* 6. dicens: In omnibus Missis Votivis Celebrantis Paramenta erunt convenientia Missis, quæ dicuntur juxta designationem factam in Missali Romano *p.* 1. *tit.* 18. Altaris verò Paramenta (putà An-

Antependium, & cuſſinus) erunt convenientia Officio, quod celebratur (ſubintellige, quod celebratur in illa Eccleſia, ubi tunc Miſſam Votivam quis celebrat) niſi fortè Miſſa Votiva ſit pro re gravi, & publica Eccleſiæ cauſa, eáque ſolemniter celebretur ; nam tunc etiam Altaris Paramenta cum Miſſa convenire debent. Idem habet Gerlac. cit. *tit.* 18. *Annot.* §. 1. Quod autem dictum eſt de Miſſis Votivis, obſervandum quoque eſt in Miſſis *de Requiem* ; unde in hiſce privatis nunquam ornatur Altare antependiô nigrô, neque in Altaribus privilegiatis, neque in Conductibus, ſeu defunctorum Exequiis, neque infra Octavam Omnium fidelium defunctorum, niſi de Privilegio aliter conſtet. Secus eſt in Miſſis *de Requiem ſolemnibus* ; item, in Miſſis Exequiarum pro die Depoſitionis, Septimo, Trigeſimo, atque etiam Anniverſario, etiamſi ſinè cantu celebrentur ; hoc autem de Miſſa defunctorum, principali tantùm horum dierum, non item de aliis intellige.

209. De Cruce, vi Rubricæ, in Altari collocanda cape ſequentia. *Primò* : Rubrica de hac Cruce eſt directiva, non verò ex præcepto, & ſub peccato mortali, ſed ad ſummum ſub veniali. Quarti cit. *tit.* 20. *dub.*

dub. 10. Sporer quidem cit. *n.* 386. dicit, celebrantem sinè Cruce & Crucifixo per se loquendô, secluso contemptu vel scandalo, non peccare plùs, quàm venialiter; sed Vasquez tenet, nec sub veniali (citra contemptum, vel scandalum) Crucem esse de præcepto; quamvìs Sporer subjungat: credo cum Gobat *n.* 296. esse verum, quando casu Crux abest, nec facilè haberi possit; tunc enim satius erit facere Sacrum, etiam ex sola devotione, quàm illud omittere ob defectum Crucis, ùt rectè Fagund. *de Præcept. Eccles. Præcepto* 1. *l.* 3. *c.* 21. Quidquid autem sit; si Rubrica hæc directiva duntaxat est, de se patet, quòd sub peccato non obliget, secluso contemptu, vel scandalo; quamvìs ob periculum scandali in populo, omnino semper, quoad fieri potest, adhibenda sit. Dices, hæc contradicere dictis in *Ritu Exacto fol.* 11. *in fine.* ℟. negandô illatum; quia ibi est sermo de Cruce, etiam coram Venerabili exposito adhibenda, idque ex Decreto S. R. Congreg. Quia verò hoc Decretum solummodo extendit Crucem ponendam in Altari etiam coram Venerabili exposito, non videtur majorem obligationem inferre, quàm ex ipsa Rubrica habet. Cæterùm

notes,

notes, velim, non omnia errata in *Ritu Exacto* notata culpam moralem indigitare.

210. *Secundò*: Sunt quidem, qui putant, sufficere Crucem nudam sine Imagine Crucifixi; quia Rubrica Missalis dicit, *Super Altare collocetur Crux*, sinè addito, *cum Imagine Crucifixi*; sed non est recedendum à sententia Gavanti *p.* 1. *tit.* 20. *lit. U.* Arnaud. *eod. tit. n.* 7. Castald. *l.* 2. *sect.* 1. *c.* 1. *n.* 19. Gerlac. *p.* 1. *tit.* 20. §. 11. Ratio est: quia Cæremoniale Episcoporum (quod est vera Rubrica, nedum pro Episcopis, sed etiam pro aliis, ùt illud legenti patet) *lib.* 1. *c.* 12. monet, ut in Altari collocetur Crux cum Imagine Crucifixi. Et esto, quod Rubrica Missalis nihil habeat de Imagine Crucifixi, habet tamen hoc Cæremoniale Episcoporum, & ità una Rubrica explicat alteram; imò & Rubrica Missalis ipsa se explicat, dum *p.* 2. *tit.* 2. *n.* 2. sic ait: *Cùm* (Sacerdos) *pervenerit ad Altare, stans ante illius infimum gradum, caput detegit*, —— *& Altari, seu Imagini Crucifixi desuper positæ profundè inclinat.* Et hujusmodi Crux in Altari ponenda est, sive in Tabernaculo clausum existat SS. Sacramentum, sive non; imò (ex Decreto S. R. C. 14. *Maii*, 1707.) etiam coram SS. Sacramento exposito, in Altari collocanda est. Cæterùm contra-

riæ

riæ ſententiæ hoc tandem datur, quòd nuda Crux tunc in Altari collocari poſſit, ſi alia cum Imagine Crucifixi commodè haberi nequeat.

211. *Tertiò*: Utrùm in Altari dedicato SS.mo Crucifixo (cujus Icon, vel Statua, aut Tabula picta eſt Imago Crucifixi) pro Sacrificio collocari debeat altera Crux inter candelabra, duplex eſt ſententia. Prima eſt negativa; quia, ùt ait Quarti cit. ſatìs ſupérque obtinetur finis intentus à Rubrica per Iconem, vel Imaginem Crucifixi, ſi ſit in proſpectu, & ob oculos Sacerdotis. Id autem, quod dicitur in Rubrica de collocanda Cruce inter candelabra, intelligendum eſt *regulariter*, quando Icon Altaris non eſt Tabula, ſeu Statua Crucifixi. Altera ſententia eſt affirmativa. Gavant. Gerlac. citt. Ratio eſt: quia Rubrica abſque ulla limitatione inter candelabra Crucem præſcribit generaliter; quia ob oculos Sacerdotis ea debet eſſe, tum ad orandum, tum ad eam incenſandam, tum ob myſterium ex Innocentio III. *l.* 2. *c.* 21. qui dicit, collocari Crucem in medio candelabrorum, quæ ſaltem ſunt duo: quia Chriſtus per Crucem fecit utraque unum. Sed audiamus Decretum Sac. Rit, Congreg. 16. *Junii*, 1663. quod apud

Me-

Merati in *Indic. Decretor. num.* 400. ſic ſonat: *Crux parva cum Imagine Crucifixi poſita ſuper Tabernaculum, in quo aſſervatur incluſum SS. Sacramentum in Altari, non eſt ſufficiens in Miſſa, ſed poni debet alia Crux in medio candelabrorum. Et in Altari, in quo adeſt magna Statua SS. Crucifixi, non eſt neceſſe, ut ponatur alia Crux, dum celebratur Miſſa.* Ex quo patet, laudabiliter facere illos, qui e. g. in Comprecatione XL. horarum, in Altaris magnificè exornati ſublimitate collocant Crucem grandioris formæ cum argentea Imagine Crucifixi, & aliam parvam inter candelabra ob oculos Sacerdotis; illa enim eſt ad ornatum, hæc autem de Rubrica. Porrò, ſi Imago Crucifixi ſive ſculpta, ſive depicta, ſit affixa oſtiolo Tabernaculi, ſufficit.

IV. Si non adſint luminaria cerea. *Rubrica.*

212. De luminaribus Rubrica *p.* 1. *tit.* 20. præſcribit ſic: Super Altare collocentur *candelabra ſaltem duo cum candelis accenſis hinc & inde in utroque ejus latere.* —— *& à parte Epiſtolæ paretur Cereus, ad elevationem Sacramenti accendendus.* Quòd tempore Sacrificii lumen in Altari ex gravi præcepto neceſſarium ſit, conſtat ex *cap. ult.*

de

de Celebrat. Miss. & docent Palud. Durand. Soto, Sylv. Navar. & alii communiter, adeò, ut sinè omni lumine celebrantem omnes peccati mortalis damnent, teste Suarez, *disp.*81. *sect.*6. ℣. *Tertiò*. Imò, sinè ullo prorsus lumine nunquam licitum esse celebrare, nec etiam ad communicandum moribundum, docet Quarti citans Henriq. Bellarm. Fagund. de Lugo, Tambur. *de Sacrif. l.* 1. *c.* 5. *§.* 4. *num.* 1. qui ultimus citans Fagundez, addit, dicens: si extinguatur (subintellige utrumque lumen) ante Consecrationem sinè spe reaccendendi, Missam dicere, vel prosequi, etiamsi necessaria foret ad dandum infirmo Viaticum, nemini licet; & consequenter Sacrum abrumpendum foret, ùt addit Sporer; qui etiam mox subjungit: Hunc rigorem (Tamburini) ego cùm Gobat libenter negarem, si Tamburino alium Authorem Classicum opponere haberem.

213. Porrò, dicit quidem Rubrica, *Candelabra saltem duo cum candelis accensis*; atque hoc, ùt inquit Quarti cit. ad majorem decentiam, & ex consuetudine Ecclesiæ, quæ ex Doctoribus obligat sub peccato veniali; nihilominus (seclusô scandalô) cùm unico lumine ex cera licitum est celebrare in casu necessitatis, ità, ut nec veniale pec-

catum committatur, etiamsi necessitas solùm in eo consistat, quòd non possit haberi aliud lumen, licèt Sacerdos ex sola devotione celebrare velit. Idem *ibid.* Sporer cit. qui *num.* 382. sic scribit: In necessitate sufficere unam candelam ex cera, aut lucernam ex oleo (ùt vidi fieri etiam apud bonos Religiosos) consentiunt DD. Insuper, ùt ait Tambur. *l.* 1. *de sacrif. c.* 5. §. 4. *n.* 2. plures DD. consentiunt, citra scandalum, & in casu necessitatis posse ardere lumen in adipe, vel sevo, seu etiam in lucerna olei, maxime si candelæ sebaceæ sic decenter confectæ sunt, ut candelis cereis similes appareant. Unde etiam Layman. *l.* 5. *tr.* 5. *c.* 6. *n.* 17. ait: licèt communi Ecclesiarum consuetudine receptum sit, ut lumen sit geminum, & in cera: ob causam tamen, etiam non valde gravem, celebrari posse cum uno cereo, vel igne ardente in oleo, aut sevo, modò scandalum absit. Ita Azor. *to.* 1. *l.* 10. *c.* 28. *q.* 15. Cæterùm, Rubrica de Cereo ad elevationem Sacramenti accendendo, non est de præcepto, ideóque non obligat sub peccato, Tambur. cit. *n.* 4. Sporer cit. *n.* 384. inquiens: Nos nullam culpam agnoscimus, accensionem peculiaris candelæ pro tem-

pore Consecrationis passim omittentes, licèt ideo etiam non multùm laudabiles.

V. Si non sit tempus debitum celebrandi, quod est ab aurora usque ad meridiem, communiter. *Rubrica.*

214. Fuerunt equidem plures, & graves DD. qui docuerunt, esse licitum celebrare usque ad horam nonam, id est, tertiam post meridiem; quia eâ horâ Christus Dominus in Cruce expiravit, & consummatum fuit Sacrificium Crucis, quod in Missa repræsentatur. Quia verò hæc doctrina post Tridentinum locum ampliùs non habet, de sequentibus conformiter Rubricæ agemus. Unde

215. Quæritur, an licitum sit, ante auroram, & post meridiem Missam celebrare? ℞. dat Laym. *l. 5. tr. 5. c. 4. num.* 1. *&* 3. Jure communi non esse licitum sacrificare ante auroram, nec post meridiem. Ità quoad primam partem S. Thomas *q.* 83. *ar.* 2. & DD. omnes. Secunda pars est communis doctrina fundata in consuetudine Ecclesiæ, & approbata in Regula Missalis, & à Pio V. Constit. II. quæ incipit: *Sanctissimus.* Hæc ille. Rationes vid. *ibid.* Dictum est autem, *ante auroram*; ubi sciendum est, quòd per auroram non intelligatur

gatur ortus solis, sed prima solis irradiatio, quando nempe aliquid lucis apparet. Reiffenst. *tr.* 14. *dist.* 5. *q.* 9. *n.* 105. sive, ùt Sporer *Theol. Sacram. p.* 2. *c.* 5. *n.* 445. loquitur, per *auroram* omnium sensu intelligitur primum diei crepusculum, seu articulus ille temporis, quo primum apparet in cælo vestigium adventantis diei. Quando autem aurora ante solis ortum inchoët, DD. non conveniunt. Reiffenst. *cit.* sic habet: Licèt crepusculum hoc non semper & ubique locorum sit æquale, ordinariè tamen solet incipere horâ & quadrante, vel sesqui horâ ante ortum solis. Idem docent Suarez *disp.* 80. *sect.* 4. ℣. *Secundò inquiri potest.* & alii communiùs & probabiliùs; quamvìs, ùt cum DD. notat Reiffenst. *n.* 106. hæc res moraliter potiùs, quàm mathematicè sit consideranda. Quare

216. Dicendum est, universim licere Missam inchoare duabûs horîs ante ortum solis: sic enim adhuc ad initium auroræ finietur. Ità Rodriq. noster, alii cum Suarez cit. Tambur. *de Sacrif. l.* 1. *c.* 6. §. 4. *n.* 2. Reiffenst. Et hoc pro omnibus, estque (ùt inquit Suarez) in praxi servandum. Aliter dicendum est de Regularibus Mendicantibus; his enim ex Privilegio Summ. Pontif. Martini V. Sixti IV. & Innocentii VII.

con-

concessa est facultas celebrandi Missas ab una hora ante auroram, & consequenter tribûs horîs ante ortum solis, ùt cum aliis rectè infert Suarez cit. Sporer, Reiffenstuel *n.* 108. Aman *num.* 671. Et hunc favorem Gregor. XIII. restauravit post Tridentinum annô 1578. pro Patribus S. J. & 1582. pro Cassinensibus, in quo Privilegio etiam communicant Mendicantes. Item, valet consuetudo ex rationabili causa introducta, juxta quam in Gallia, Belgio, & Germania tempore hyberno tribûs, vel quatuor horîs ante solis ortum celebratur, eo præsertim tempore, quo communiter homines sese labori suo manuali solent accingere. Siquidem hæc consuetudo justa de causa est introducta, ut in his Regionibus septentrionalibus, quibus in hyeme sol serò oritur, operarii & famuli priùs Missæ Sacrificium audire possint, quàm ad suas operationes sese accingant. Ità Navar. Laym. cit. *n.* 3. Reiffenst. Coninch &c. Item excipitur casus necessitatis, ut morituro detur Viaticum; quo casu ex benigna Jurîs interpretatione liceret Sacrificium inchoare etiam statim post mediam noctem. Victor. Vasq. Laym. Castropal. Dicastil. Sporer *n.* 448. Aman *n.* 671. Ratio est: quia hæc consuetudo Ecclesiæ, qua solet inchoa-

ri Missa post auroram, non videtur obligare cum tanto proximi detrimento. Idem ex benigna Juris interpretatione in casu particulari dicendum, & admittendum videtur, ut Sacerdos, qui e. g. ob ingruentem paroxismum febrilem expectare non potest, horâ primâ, vel secundâ post mediam noctem celebrare possit; si enim (ùt refert Tambur. cit. *n.* 13. *& seq.* ex Portell, & Rodriq. ibi citt.) Leo X. vivæ vocis oraculô absolute concessit, posse de licentia Superiorum (quorum conscientiis, ait, se remittere Pontifex) Fratres Minores, & consequenter participantes cum ipsis, celebrare illico post Matutinum, præsertim, quando audienda est Missa de præcepto, & Fratres veniunt de via; cur in nostro casu fieri non poterit? cùm hoc privilegium (uti probat Tambur. *n.* 16.) neque à Tridentino Concilio, neque à Sacra Congregatione quadam sit revocatum.

217. Notat autem uterque Rodriquez, id intelligi, ità, ut possint ij celebrare post mediam noctem ante finitum Matutinum; imò etiam non recitatô ab ipsis Matutinô, quia jam probabilis est sententia Soti, non obligare Matutinalem recitationem ante Missam. Tambur. *num.* 14. Nota insuper ly *præsertim*, de qua particula

Por-

Portell apud Tambur. *num.* 15. ait, quòd hæc non excludat alios casus; hæc enim, cùm sit particula implicativa, implicat, seu notat idem esse in aliis casibus, licèt in illo, in quem ipsa particula cadit, militet major ratio, ùt cum multis probat Sanchez *de Matrim. d.* 39. *n.* 6. Quare (inquit Tambur. *ibid.*) sensus est, posse Religiosos illos (Fratres Minores) in cæteris casibus statim post mediam noctem celebrare, sed multò magis ratione præcepti (Missam audiendi) & itineris, subintellige, itineris necessarii, imò (ùt quidam innuit) etiam voluntarii.

218. Porrò, quamvis (de aliis non privilegiatis loquendô) Laymano cit. *num.* 3. minùs placeat, quòd Henriq. facultatem ante auroram celebrandi Sacerdoti concedat ob aliam honestam causam, e. g. ut commodè iter suum perficiat, quia est contra Canonem, & consuetudinem Ecclesiæ universalis, cui conformari plurimùm interest; probabile tamen censet Castropal. *tr.* 22. *d. un. p.* 8. *n.* 13. apud & cum Aman *num.* 671. quòd liceat incipere Missam unâ horâ ante auroram, dum populo valde manè instituenda est peregrinatio, & quidem ob eandem, ùt suprà, benignam Juris interpretationem. Porrò,

tempus ordinarium celebrandi Missam, absque justa causa unâ horâ prævenire, vel subsequi, non videtur esse gravis circumstantia; cùm nec cedat in notabilem irreverentiam Sacramenti, nec scandalum pariat. Henno *de Euch. d.* 11. *q.* 9. *concl.* 1. apud & cum Aman *num.* 670. Quòdsi ob legitimam causam fiat, culpâ vacat.

219. Loquendô jam de Rubricæ particula *ad meridiem*, indicat hæc, ordinariè, & absque causa non esse licitum sacrificare post meridiem, sive post horam diei duodecimam; quamvis adhuc satis sit ad evitandam culpam, si Missa inchoëtur ante meridiem, vel in meridie, licèt postea primùm finiatur. Reiffenst. *tr.* 14. *dist.* 5. *q.* 9. *n.* 107. Tambur. *de Sacrif. l.* 1. *c.* 6. *§.* 4. *n.* 19. Docet equidem Navarrus, etiam hodie licitè celebrari posse usque ad horam tertiam post meridiem, ùt olim licebat, quia nullibi est ablata talis facultas, cui sententiæ favet Sà *V. Missa. n.* 27. quatenus, ob iter faciendum, idem concedit. Sed (inquit Tambur. cit.) contradicit communis Theologorum sententia, consuetudo à Summo Pontifice approbata, & censura Prælatorum, qui facientes punirent, concinitque Tridentinum, dum præcipit, ne Sacerdotes aliîs, quàm debitîs (id est, ut ex-

explicat Laym. cit. *num.* 4. in Ecclesia communiter consuetis) horis celebrent.

220. Dictum est autem, *ordinariè*, & *absque justa causa*; quia ex justa causa potest Missa licitè inchoari etiam post meridiem, utputa, ne infirmus sine Viatico decedat; in quo casu (inquit Tambur. *num.* 21.) Sacerdotem quemlibet posse unâ integrâ horâ postponere à meridie, omnes concedunt. Imò, ad dandum Viaticum posse celebrari usque ad tertiam horam post meridiem, concedit Vasq. *de Euchar. d.* 233. *c.* 4. *n.* 41. *in fine*, apud Tambur. cit. non contradicentem. Item, si Sacerdos Festo die, ratione itineris, impeditus fuerit, licebit Missæ initium facere unâ horâ post meridiem. Henriq. Miranda, Suarez, apud & cum Laym. cit. ajúntque, id consuetudine observari. Item, illud (inquit Tambur. *n.* 20.) cum Vasq. & aliis planè concedimus, in magna Festivitate, absolutâ tardiùs Concione in Ecclesia manè exhibitâ, vel funere Principis, vel solemni ordinatione, vel simili, posse Missas privatas etiam tardiùs, hoc est, usque ad horam tertiam post meridiem celebrari, ne Missâ populus defraudetur. Item, licet Sacerdoti celebrare post horam duodecimam, si in magno concursu confiten-

tium multi adhuc restarent communicandi ad lucrandas Indulgentias. Reiffenst. Aman. citt. Item, ob supplicationem, vel Processionem post meridiem protractam, præsertim si adsint die Festo, qui non audierunt Sacrum.

221. Sed quid de Privilegiis Mendicantium? Tambur. *num.* 24. sic scribit: Concessit Eugenius IV. (*apud Bullar. Rodriq. Bulla* 11. *Eug. IV.*) per Bullam Congregationi S. Justinæ, & consequenter aliis participantibus, ut licitè possint celebrare in itinere, vel ex causa justa, usque ad Nonam inclusivè: *Hujusmodi Congregationis* (ait Pontifex) *Sacerdotes in itinere constituti, aut aliàs ad hoc causa subsistente, ante diem, & usque ad Nonam inclusivè, ut celebrare valeant, tenore præsentium duximus concedendum.* Quod Privilegium non est revocatum à Tridentino. Ita Tambur. Hac igitur concessione (uti ex relatis supponitur) subsistente, quæritur 1.*mò*, quidnam per ly *Nonam* intelligendum: 2.*dò*, an ad hoc Privilegio licitè utendum requiratur justa causa?

222. ℟. ad 1.*mum*, Per ly *Nonam* intelligi horam Tertiam post meridiem. Unde (ùt inquit Sporer *num.* 449.) post Navar. & alios, Diana *p.* 2. *tr.* 24. *resol.* 34. resolvit, Religiosos ex suis Privilegiis posse celebrare ad tres horas post meridiem, post ter-

tiam

tiam verò minimè. Docet equidem Francolin. Nonam esse variam, secundùm varia anni tempora, nec esse semper tribûs horîs post meridiem, ùt aliqui universaliter affirmant. Sed, Papa absolutè loquente, in moralibus non videtur ad puncta Mathematica attendendum, prout *suprà num. 215. de anticipatione Missæ* notatum. Vid. etiam Aman *num. 671.*

223. ℟. ad 2.*dum*, ad utendum hoc Privilegio requiri rationabilem aliquam causam; quod etiam Sporer cit. insinuat, dicens: *Fortè intelligendum est ex rationabili causa aliqua: alioquin tutissimum servare Rubricas, & consuetudinem locorum.* Ratio est: quia Papa dicit, *Sacerdotes in itinere constituti, aut aliàs ad hoc causa subsistente.* Si autem petis, quænam sit justa causa? ℟. det Tambur. *num. 25.* ubi sic scribit: Justam causam judico quodlibet impedimentum, quo quis propter rationem alicujus momenti non potest antea Missam incipere. Dico *alicujus momenti*; siquidem non sufficit, solùm, ut commodiùs celebres; nec ex eo, quòd tardiùs è lecto per segnitiem exsurrexeris: nec ut stipem, cùm ea non indigeas, lucrari valeas &c. Econtra sufficiet (præter iter faciendum) infirma valetudo, quò tardiùs cogeris è lecto, vel è tecto exire:

stu-

ſtudium neceſſarium ad Concionem, vel ſimile, ſi poſt Miſſam illi ſtudio vacare non poſſis: negotium alicujus momenti, quod differri non poteſt: multitudo Confeſſionum, ſi poſt Miſſam illis ſatisfacere non valeas: imò & Confeſſio incepta, quam ægrè differre pœnitens ferat: & eleemoſyna, quâ ad victum indigeas, & his non abſimilia potiùs morali judiciô, quàm certâ regulâ definienda. Semper ergo præ oculis habendum erit, debere intercedere aliquam neceſſitatem, nec quidem maximam, cùm ſimus in privilegiis, quæ in nullius ſunt præjudicio: nec verò modicam, cùm ſimus in re non levi. Ità ad verbum Tambur.

224. Dices, fore ſcandalum, tam ſerò Miſſam celebrare. ℞. poſſe huic occurri, ſi explicetur, quando opus fuerit, aſtantibus Privilegium: quòd ſi, explicatione non obſtante, perſeverabit quis in ſcandalo, ſcandalum erit paſſivum, quod vitare nequaquam obligamur. Cæterùm, ùt notant Laym. *num.* 3. & Tambur. *n.* 21. poteſt Epiſcopus ob juſtam cauſam diſpenſare in caſu particulari, ut unâ integrâ horâ poſt meridiem ſacrificetur, ſicut etiam in cauſa particulari diſpenſare poteſt, ut ante auroram ſacrificare liceat. Idem (quoad celebran-

lebrandum post meridiem) possunt respe-ctu suorum subditorum Provinciales, & Superiores locales, etiam Provinciali præsente; quia adhuc Superior localis in sua ordinaria potestate persistit. Tamb. cit.

VI. Si Celebrans saltem Matutinum cum Laudibus non dixerit. *Rubrica.*

225. Hanc Rubricam non esse de præcepto, dictum jam est in *Prænot. num.* 7. Unde hoc loco nihil duximus iterandum.

VII. Si omittat aliquid ex vestibus Sacerdotalibus: si vestes Sacerdotales & mappa non sint ab Episcopo, vel ab alio hanc habente potestatem benedictæ. *Rubrica.*

226. Cùm vestimenta Sacerdotis celebrantis sint Amictus, Alba, Cingulum, Manipulus, Stola, & Casula seu Planeta, eáque à potestatem, vel saltem Privilegium (de quo *num.* 231. *& seq.*) habente benedicta, hinc certum est, teneri Sacerdotes sub peccato mortali adhibere vestes sacras in Actu Sacrificii, id est, teneri sub peccato mortali non nisi cum vestibus sacris, iisque rite benedictis celebrare. Ità colligi-

tur

tur ex *c. Vestimenta. de Consecr. dist.* 1. ex communi Ecclesiæ consuetudine, & omnium DD. sensu. Attamen dari quoad vestimenta Sacerdotis minora (qualia sunt Cingulum & Manipulus) parvitatem materiæ omissionis, tenet probabilior sententia plurium DD. etiamsi contingat hujusmodi omissio voluntariè, & absque causa. Hinc inferunt DD. omissionem solius Cinguli fore peccatum veniale, & Sporer *Theol. Sacram. p.* 2. *c.* 6. *sect.* 3. *n.* 407. inquit: si juxta DD. sine Cingulo benedicto celebrare non sit mortale, sed veniale tantùm, etiam sinè omni Cingulo celebrare mortale non erit. Addunt aliqui, etiam omissionem solius Manipuli fore peccatum veniale ob materiæ levitatem; secus, si utraque vestis, id est, Cingulum & Manipulus, simul omitteretur. Item, Humerale seu Amictum non adhibere est tantùm veniale in illis, qui non ad caput tegendum, sed in solis humeris ferunt. Pasq. *q.* 810. apud & cum la Croix *l.* 6. *p.* 2. *n.* 327. Alia videri poterunt in *Ritu Exacto. fol.* 7.

227. At quid, si celebraturus invenit duas Stolas sinè Manipulo, vel duos Manipulos sinè Stola, nec alterutrum, quod deest, acquiri potest? ℟. in casu necessitatis (scilicet, ne fideles, vel ipse Sacer-

dos,

dos, priventur Sacrô die Festo, vel ne Sacerdos privetur stipendiô sustentationis, quo valde indiget, vel ne moribundus privetur Viaticô) licitum fore, uti Manipulô pro Stola, si Manipulus longior sit, & competenter aptari possit; quia eadem est omnium vestium Benedictio: ergo saltem in casu necessitatis potest una fungi munere alterius, si aliqua apta sit utrique muneri. Ità Diana, Lugo, Aversa, Laym. *l.* 5. *tr.* 5. *c.* 6. *n.* 17. Ex quo patet, in simili casu etiam Stolam in formam Manipuli adaptatam locò hujus servire posse; quia etiam pro Cingulo deficiente servire potest, ùt notat Tambur. *de Sacrif. l.* 1. *c.* 3. §. 1. *n.* 2. dicens: Posse usui esse (in casu necessitatis) Stolam pro Cingulo, Manipulum longum pro Stola, Stolam pro Manipulo; quia hæc perinde se habent, docent aliqui (Sà ℣. *Missa. n.* 9. aliique) probabiliter; nec mirum: Stola enim & Manipulus non sunt diversæ vestes, sed solùm una est brevior, alia longior, & Manipulus ad hoc tantùm in medio est consutus, ut Celebrantis brachio firmiùs adhæreat.

228. Porrò, si in præfatis casibus necessitatis Sacerdos celebret sine Manipulo, vel Cingulo deficiente, omnino non pec-

cat. Imò, ùt ait Quart. cit. ℣. *Dico* 2.*dò.* quia aliqui DD. (Suar. Filliuc.) inter vestes minores numerant Stolam, non est improbabile, ad subveniendum infirmo licitum esse celebrare sinè Stola. Item(uti docet la Croix *l. 6. p.* 2. *n.* 335.) si infirmus esset communicandus, & deesset alicui Stola vel Alba, probabilius est, non esse mortale, sinè uno, id est, sinè alterutro horum ei Communionem porrigere. Ratio est : quia non est positiva irreverentia, sed tantùm omissio majoris reverentiæ ; & necessitas hominis, propter quem instituta sunt Sacramenta, certò excusat à mortali, imò & à veniali.

229. Sed quid, si Sacerdos inchoatâ jam Missâ advertat, se non habere Stolam? ℟. Si Sacerdos sacrificans defectum (Stolæ) advertat, ante Consecrationem maximè, & facilè habere possit, debet adhuc curare afferri, si absque suo vel aliorum incommodo, murmure, vel scandalo fieri possit, aliàs non. Sporer *Theol. Sacram. p.* 2. *c.* 6. *sect.* 3. *n.* 410. Unde non satis prudenter fecit ille Parochus apud Gobat *Casu* 11. *n.* 342. qui Sacerdoti extraneo in sua Ecclesia celebranti absque Stola, inculpabiliter omissâ, per Sacristanum jussit adferri, qui jam Evangelium legens admirans &

per-

perplexus, eam ſub Caſula collo circum-duxit, non abſque notabili difficultate, & confuſione ſui, aliorum admiratione &c. Nam generatim loquendô, imprudenter facimus, quando inculpabiliter errantem corrigimus in re nulli noxia, cum ejus non levi, & quandoque etiam aliorum incommodo, uti contigit in caſu propoſito. At nunquid Sacerdos ille obligatus fuerat, tunc ſumere Stolam? R. det Gobat *ibid.* ſi multos habuiſſet obſervatores, non fuiſſet obligatus propter præſens periculum gravis perturbationis, obmurmurationum, irriſionum, aut etiam ſcandali aliorum; ſecus, ſi tantùm habuit obſervatores pauculos. Unde rectiſſimè ait D. Thomas 3. *p. q.* 83. *a.* 6. *ad.* 2. ubi difficultas occurrit, ſemper accipiendum eſt illud, quod habet minus de periculo. Dices: ſaltem debuiſſet Sacerdos ille Stolam allatam ſub Caſula Cingulo alligare, ne ſinè Stola conſecraret. ℞. negativè: quia Stola Sacerdotalis Celebrantibus demandata eſt non quomodocunque, ſed ut deferatur ſecundùm ritum ab Eccleſia inſtitutum, à quo modus ille omnino eſt diverſus.

230. Dictum eſt autem num. 226. *Teneri cum veſtibus ſacris, iisque rite benedictis*

celebrare; certum quippe est, vestes omnes, quibûs Sacerdos utitur in Missa, debere esse benedictas, aliàs graviter peccaret Celebrans, utens aliquâ earum non benedictâ. Busenb. apud la Croix *l. 6. p. 2. n.* 308. Aman *n.* 734. ex communi DD. (subintellige, nisi parvitas materiæ à mortali excuset. Vid. *num.* 226.) etenim, ùt aît Tambur. *de Sacrif. l.* 1. *c.* 3. *§.* 2. *n.* 1. ex aliis, idem est, uti vestibûs non benedictîs, ac nullîs uti. Addit tamen *num.* 3. dicens: Illud adverte, te non debere esse sollicitum in inquirendo, an vestes, aliáque Sacrificii instrumenta sint benedicta, nisi aliqua particularis ratio dictet. Quare rectè Soto notat, quando hæc rei Divinæ inserviunt de more, vel quando offeruntur à Parocho, nihil esse inquirendum; sicut nec de Hostiis intrà Tabernaculum existentibus inquirendum est, an sint consecratæ, vel non; quia semper rectè supponuntur esse consecratæ.

Quæres autem, cur dictum sit, *quibûs Sacerdos utitur in Missa*? quod idem est, ac quærere, utrùm Pluviale, Tunicella, ac Dalmatica benedici debeant? ℟. non esse hæc ex præcepto & sub peccato mortali benedicenda. Ità *de Pluviali* Gav. *p.* 1. *tit.* 19 *n.* 3. *lit.* 1. Polacus &c. De *Tunicella* autem

&

& *Dalmatica* Sylvester ℣. *Diaconus. n.* 6. absolute asserit, non esse necesse, ut Diaconus, & Subdiaconus utantur vestibûs benedictîs apud Quarti *p.* 1. *tit.* 19. *dub.* 2. Ratio est: quia non constat de tali præcepto, & DD. communiter solùm id asserunt de vestibus Sacerdotalibus, quibûs utitur Sacerdos in Celebratione Missæ. Quamvis autem de his benedicendis nullum extet præceptum, benedicenda tamen sunt ob decentiam Divinorum officiorum, & sacrarum functionum, & quidem ea Benedictione, quæ assignatur in Missali pro indumentis Sacerdotalibus in genere. Sed

231. A quonam benedici debent, vel valent vestes sacræ? ℞. I. De jure ordinario benedicuntur ab Episcopo. II. Abbates Pontificalia exercentes, etiam Regulares, habent facultatem nedum benedicendi Paramenta, & vestes Sacerdotales, sed etiam vasa sacra, putà Calicem & Patenam, & similiter Aram, seu lapidem Altaris, & campanam, in quibus intervenit unctio sacri Chrismatis, idque non solùm pro suis Ecclesiis, sed etiam pro extraneis. Ità Barbosa, Miranda, Portel. Rodriq. Tambur. & alii, quos citat & sequitur Diana *p.* 3. *tr.* 2. *resol.* 13. (apud Quarti *p.* 2. *tit.* 1. *sect.* 4. *dub.* 3. ℣. *Dico* 2.*dò.*) ex Privilegio

Sedis Apostolicæ apud citt. DD. quam facultatem prædicta benedicendi pro Ecclesiis extraneis (saltem quoad vasa sacra) non esse revocatam, probant Tambur. *de Jure Abbat. disp.* 23. *q.* 4. Bordon. *to.* 1. *Variar. Resol.* 17. Avers. *q.* 11. *sect.* 13. §. *Sexto.* Gavant. in *Man.* ℣. *Abbas. n.* 22. apud Quarti *ibid.* III. Virtute Privilegii non Leonis X. sed Innocent. VIII. concessi, possunt Superiores Regulares communicationem privilegiorum habentes, eorúmque absentium Vicarii benedicere Corporalia, vestimenta, cæteráque ornamenta Ecclesiæ, & ad Divinum cultum pertinentia, & tam suæ Ecclesiæ, quàm etiam undecunque delata, in quibus unctio Sacri Chrismatis non intervenit. Sic enim sonant verba Privilegii: *Prioribus Ordinis S. Hieronymi, & Vicariis in absentia Prioris, & cuilibet habenti principale Regimen cujuscunque Monasterii, concessit, posse benedicere Corporalia, vestimenta, cæteráque ornamenta Ecclesiastica ad cultum Divinum pertinentia, tam sui Monasterii, quàm etiam undecunque sint.* In quo Privilegio, quia communicat Ordo noster Seraphicus, ac plerique alii, eodem gaudere poterunt. Rodriquez *Tom.* 1. *QQ. Reg. Q.* 19. *art.* 2. Miranda, Pellizar. Sporer, Reiffenst. in 3. *Decret. tit.* 40. *n.* 52. Lauret. de Franch, Kazenberg. *Supplem.* 2.

Con-

Confer. 58. *n.* 163. Herincx, Aman *num.* 733. Quare, infert Reiffenstuel, tutò pergere possunt Superiores nostri in consuetudine ab antiquo jam hucusque in aliquibus, præsertim nostra Provincia Bavarica, practicatâ benedicendi Paramenta omnia, etiam aliena, & alia, ubi unctio Chrismatis non intervenit. Idem docet Kazenberger cit. dicens: Nostri Ordinis Superiores, Generales, Provinciales, Guardiani, & in horum absentia Vicarii, aliique substituti Superiores pro tempore existentes, Paramenta, & ornamenta Ecclesiastica, Ciboria, Lunulam Monstrantiæ, Corporalia, Casulas &c. & alia quæcunque ad Cultum Divinum pertinentia, in quibus Chrisma non intervenit, non tantùm pro usu Fratrum, Monialium, Tertiariorum, & Ecclesiarum eorundem solemniter benedicere possunt ex speciali Privilegio à Leone X. nostro Ordini concesso, sed etiam pro usu alienarum Ecclesiarum, ùt patet ex privilegio Innocentii VIII. Prioribus S. Hieronymi concesso.

232. Nec obstant Declarationes Cardinalium; quia (inquit Reiffenst.) illæ plus non volunt, quàm quòd si Regularibus à Papa in genere detur privilegium benedicendi Paramenta Ecclesiastica, intelligen-

dum solummodo sit de Paramentis Ecclesiarum Regularium ; per quod non derogatur privilegio, quod benedicendi Paramenta etiam alienæ Ecclesiæ expressè concedit ; cùm enim Declarationes Cardinalium non faciant novam legem, aut Jus novum, sed tantùm ambiguum aut obscurum magis declarent, hinc allegatæ Declarationes præfatum clarum & apertum privilegium benedicendi Paramenta non tantùm Monasterii, sed & alia *undecunque* sint, expressè datum, nec afficiunt, nec immutant. Hæc ille. Atque idem (ait Kazenberger cit.) respondendum est ad alia Decreta Sacræ Congregationis.

Dices, Capitulum Generale Mechliniense Ordinis nostri declarâsse, quòd privilegium benedicendi paramenta nobis concessum, tantùm intelligatur de Paramentis nostrarum, non item aliarum Ecclesiarum ; rationem addit : *sic enim* (inquit) *concessum fuit per Summum Pontificem*, putà Leonem X. ergo saltem Superiores nostri Ordinis non possunt benedicere aliena Paramenta. Et ità quidem sentit Tambur. *de Sacrif. l.* 1. *c.* 3. *§.* 2. *n.* 7. dicens : *Præter Minores, quibus restrictum est pro suo usu in Capitulo Mechliniensi, alii poterunt, undecunque illa afferantur, si ipsis limitatum id à suis Generali-*

ralibus non fuerit. Sed Tamburinus non distinxit inter concessionem Leonis X. & Privilegium Innocentii VIII. Quare respondendô ad Instantiam, conceditur quidem Antecedens, sed negatur Consequentia; quia ex hoc solùm habetur, quòd id non possimus vi Privilegii nobis à Leone X. concessi, utì patet ex subjuncta ratione: *sic enim per Pontificem concessum est*; non item, quòd id non possimus vi Privilegii, pro benedicendis alienis Paramentis expresè aliis concessi, quo per communicationem gaudemus. Reiffenst. cit. Unde studiô dictum est: *Virtute Privilegii non Leonis X. sed Innocent. VIII. concessi &c.*

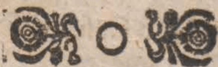
233. At scire cupis, utrùm vestes Sacerdotales, Calix, & Patena, Ara, vel Ecclesia, aliáque omnia non sacrata, aut non benedicta, sacra fiant per ipsum usum SS. Sacrificii, ità ut ipso actu fiant benedicta, nec alia nova Benedictione ampliùs indigeant? ℟. det Sporer cit. *num.* 412. esse probabile; subjungit autem: Mihi nunquam placere potuit; mordicus adhæreo oppositæ sententiæ negativæ communi DD. cum Card. de Lugo *de Evchar. disp.* 20. *n.* 62. Dicastillo *de Evchar. disp.* 4. *n.* 199. *&c.* Ratio solida est: quia harum rerum moralitas seu sacratio dependet essentialiter à vo-

luntate potentis & volentis eas haberi pro sanctis & sacris sufficienter ad usum illum sanctissimum, quod solus Pontifex potest efficaciter velle: atqui Pontifex nunquam declaravit se velle, ut facta semel harum rerum usurpatio ad usum Sacrificii sit sufficiens imposterum, sinè alia Benedictione, vel consecratione Episcopi, aut alterius potestatem habentis, alioquin jure communi requisita; ergo non est fundamentum recedendi à jure communi, idque maximè, quando intercessit mala fides, *Quia non est malitiis hominum indulgendum, c. Plerumque de Rescriptis.* Hæc & plura Sporer.

234. Quæres, quomodo vestimenta Sacerdotalia amittant suam Benedictionem? ℟. Si hæc adhibeantur ad usus profanos, non amittunt Benedictionem; attamen ità profanè usurpantes peccant contra prohibitiones Canonum, adeò ut iis uti ad profanas comœdias, vix vacet culpa mortali, teste Suarez *disp.* 81. *sect.* 8. Gobat *n.* 389. Nihilominus amittunt suam Benedictionem, quando ità franguntur & lacerantur, ut non sint ampliùs apta ad usum, ad quem erant benedicta, juxta communem DD. & *c.* 1. *& c. Quod in dubiis. de Consecrat.* Unde si Albæ detrahatur una vel utraque manica assuta, & reficiatur, debet

debet iterum benedici. Lugo *d.* 20. *n.* 100. Dicastill. Jordan. cum Gobat *n.* 367. Item, si Cingulum ità frangatur, ut neutra pars sit sufficiens ad cingendum Sacerdotem, amittit Benedictionem suam juxta communem DD. quamvìs, non amittere tunc Benedictionem, sed si partes rursus connectantur, posse denuo adhiberi, censeant. Sà *ṽ. Missa. n.* 12. Diana, & practicè probabile judicet Gobat *n.* 368. Sed quænam disparitas inter hunc & priorem casum? sit judicium & responsio penes DD. Porrò, si una vel utraque pars lacerati Cinguli cingendo Sacerdoti sufficiat (sicut & quando Cingulum resarcitur, antequam penitùs frangatur) remanet ex communi sententia benedictum. Imò, si pars una Cinguli fracti sufficiat ad se cingendum utcunque, manet non solùm hæc benedicta, sed poterit ei pars minor rursus connecti, velut accessorium principali. Item, si Casulam benedictam suffulcias novâ telâ, vel sericô, tota suffultura consequetur Benedictionem, utpote tracta à digniore parte. Glossa & DD. in *c. Quod in dubiis. de Consecr. Eccles.* & consequenter poterit illa eadem suffultura, si rursum separetur, seorsim usurpari pro Casula (si aliàs sit convenienter apta) sinè nova Benedictione;

ſic cum Jordano Gobat *n.* 368. idipſum dicens de ſuffultura Stolæ & Manipuli. Porrò, ſi ex una Alba fiant aliquot Humeralia, vel ex Caſula Manipuli & Stolæ, oportebit de novo benedicere; quia nec Alba Humeralis, nec Caſula Manipuli vel Stolæ Benedictionem habet, id eſt, non fuerunt Alba & Caſula benedictæ in eum finem, ut ſervirent pro Humerali & Manipulo, vel Stola. Idem *num.* 369. Item ſi ex multis Humeralibus (etiam immutatis) fiat una Alba; & ex multis Stolis itidem immutatis una Planeta, talis Alba & Planeta indigerent nova Benedictione. Tambur. *lib.* 1. *c.* 3. §. 3. *n.* 7. Ratio eſt eadem, quæ mox dicta. Unum nota ex eodem *ibid. num.* 3. videlicet: Si Alba & Planeta, ſeu Caſula reſticulis, vel fibulis ſunt conjungibiles ad inſtar Calicis tornatilis, & ſtudiô ſic e. g. ad commoditatem factæ; tunc (quia Benedictio data eſt ſub illo modo partium ſeparabilium & iterum conjungibilium) partibûs ſeparatîs, veluti ſuſpenditur uſus Benedictionis, non autem amittitur Benedictio; quod idem de Calice tornatili intelligendum eſt.

VIII.

VIII. Si non adsit Clericus, vel alius deserviens in Missa, vel adsit, qui deservire non debet, ùt mulier. *Rubrica.*

235. In Missis privatis ex præcepto gravi, & sub peccato mortali, unicum saltem Ministrum adhibendum esse, tenent Suarez, Lugo, Bonac. Avers. & alii apud Quart. *p.* 2. *tit.* 2. *dub.* 1. Stoz tamen *l.* 1. *p.* 3. *q.* 3. *n.* 285. dicit, peccatum veniale esse, Ministrum sinè justa causa non adhibere; nec damnant peccati mortalis Sacerdotem sinè Ministrante celebrantem Navar. Zerola, apud Quart. cit. Ratio est: quia in Jure nullum extat de tam gravi obligatione præceptum quoad Missas privatas. Nihilominus ex communi DD. sententia Sacerdos in casu necessitatis licitè sinè Ministro celebrare potest absque dispensatione, e. g. si Sacerdos in periculo mortis vel ipsemet est sumpturus Viaticum, vel alteri moribundo præbiturus, potest celebrare absque Ministro, si hic desit. Item in Dominicis & Festis, si desit Minister inserviens, potest licitè celebrare solus, ut satisfiat præcepto Ecclesiæ tum ab aliis fidelibus, tum ab ipso Celebrante, etiamsi non adsint alii Missam petentes.

236. Item, si post inceptam Missam Minister discedat, potest & tenetur Sacerdos prosequi & perficere Sacrificium, tametsi Ministrum alium habere nequeat; quia major est obligatio perficiendi Sacrificium, quàm adhibendi inservientem. DD. communiter. Item, si non adsit Minister, qui exactè respondere callet; potest Sacerdos licitè, tali inserviente, celebrare, & hoc saltem urceolos ministrante, sibimet ipsi respondendô supplere, sicut facit, quando solus Officium Divinum recitat, nec in hoc casu gravis necessitas requiritur, sufficiente qualibet causa rationabili. Aversa, Lugo, Suar. Filliuc.

237. Dictum est autem, *Ministrum adhibendum esse*, id est, *Masculum*, ùt constat ex *c. 1. de Cohabit. Cleric. & mulier.* & docent Palud. Sylvest. Scortia, Suarez &c. qui satius esse arbitrantur sinè Ministro celebrare, quàm fœminâ ad Altare respondente, urceolos porrigente &c. Laym. cit. Imò Quarti cit. cum DD. communiter docet, vî *cap. cit.* graviter prohiberi, ne fœmina ad Altaris ministerium accedat. Unde docet Marchin. apud Tambur. citand. *n.* 2. tum fœminam Sacro ministrantem, tum Sacerdotem eam admittentem mortaliter peccare. Interim nihil obstare videtur, quò

mi-

minùs fœminæ, præſertim Sanctimoniales, ex loco remoto Sacrificanti reſpondeant; quia ſolùm prohibetur illarum acceſſus ad Altare, & miniſterium proximum præbendi urceolos &c. ùt notant Averſa, Lugo, Tambur. *de Sacrif. l.* 1. *c.* 7. §. 5. *n.* 3. *& ſeq.* & uſus quotidianus habet.

IX. Si non adſit Calix cum Patena conveniens, cujus cuppa debet eſſe aurea, vel argentea, vel ſtannea; non ærea, vel vitrea. *Rubrica.*

238. Rubrica hæc ſe remittit ad illam *p.* 2. *tit.* 1. *n.* 1. quæ ſic habet: Sacerdos lotîs manibûs, *præparat Calicem, qui debet eſſe vel aureus, vel argenteus, aut ſaltem habere cuppam argenteam intus inauratam, & ſimul cum Patena itidem inaurata ab Epiſcopo conſecratus.* Ex quibus verbis habetur, requiri Calicem vel aureum, vel argenteum, aut ſaltem habentem cuppam argenteam intus inauratam, & ſimul cum Patena itidem inaurata; cui concordat *can.* 45. *d.* 1. *de Conſecr.* junctô *can.* 44. ubi tamen additur: *Pauper ſaltem ſtanneum Calicem habeat.* Utrùm autem per hæc verba omnis alia materia excluſa ſit, audiamus, quid DD. ſentiant. Sporer *Theol. Sacram. p.* 2. *c.* 6. *ſect.* 2. §. 1. *n.* 393. ſic ait:

Ex

Ex communi DD. apud Tanner. & Gavant. sufficit, si Calix sit stanneus: neque in magna paupertate repudiant plumbeum, sicut & extra casum necessitatis in Calice stanneo vel argenteo admittunt pedem plumbeum. At non debere esse ex ære, significatur *c. Vasa. c. Calix. de Consecrat. d.* 1. sed intelligitur sinè dubio de ære rudi, quale adhibetur ad campanas: nam Calicem ex ære vel aurichalco, modò cuppa sit deaurata, admittit Fagundez apud Gobat hic *casu* 10. *n.* 306. ex cupro verò similiter cuppâ saltem deauratâ, in pauperioribus Ecclesiis passim usus obtinuit, atque, ùt advertit Lugo *de Euch. d.* 20. *sect.* 4. *n.* 90. apud Tambur. *de Sacrif. l.* 1. *c.* 1. §. 1. *n.* 1. Romæ adsunt plerique Calices toti ex ære, seu cupro; &, ùt inquit Aman *num.* 732. defacto admittuntur Calices & Patenæ ex aurichalcho, vel cupro, cujus tamen pars interior, quam Sanguis vel Corpus Christi contingit, deaurari debet juxta Rubricam; imò (ait Quarti *p.* 2. *tit.* 1. *sect.* 2. *dub.* 1.) quando ratione paupertatis permittitur Calix ex stanno, & paupertas tanta est, ut non suppetant vires ad eum inaurandum, permitti etiam id poterit, ut non deauratus adhibeatur; quia necessitas excusat. Quod autem dictum est de Calice, semper in-

intelligendum est & de Patena; hoc est, Patena debet esse ex eadem materia, ex qua Calix; sed intellige genericè, ex qua scilicet debet fieri Calix : non autem individuè, ut si Calix sit aureus, aurea quoque sit Patena &c. Unde etiam la Croix *lib. 6. p. 2. n.* 347. ait : Non est opus, ut Patena sit ejusdem materiæ cum Calice, debet tamen esse materiæ alicujus, cujus debet esse Calix.

239. Utrùm autem deauratio Calicis, & Patenæ sit obligatio gravis, & sub peccato mortali obligans, quæri posset; sed R. det Quarti *ibid.* dicens : Plerique negant; sed hoc videri introductum ad majorem decentiam : quod est valde probabile de Calice & Patena confectis ex argento, non autem, si essent ex materia viliori. Ità Granado *p. 3. tr. 14. de Evchar. disp.* 12. *num.* 3. Lugo, Aversa *de Sacrif. q.* 11. *sect.* 13. Hæc ille. Consentit Tambur. cit. ubi *num.* 3. ait : Quamvìs in Rubrica Missalis emendati præscribatur, ut cuppa Calicis, & superior Patenæ pars sit deaurata, id tamen non obligat graviter : sufficit enim ad vitandum mortale, quòd sint ex argento, imò & ad vitandum veniale, quia ità usus obtinuit. Idem intelligendum est in casu, si celebraturus invenit Calicem & Pate-

nam

nam ex argento, & inaurato quidem, sed semicorroso aurô, ità ut partim aurea, partim argentea apparerent. Tambur. *ibid. num.* 4. At

240. Quare Rubrica cit. ait: *Ab Episcopo consecratus?* ℟. quia Calix & Patena, in quibus licitè ac ritè celebrari valet, esse debent consecrati. *c. unico. de S. Unctione.* §. *ult.* Quare peccatum mortale committi à Celebrante in Calice vel Patena non consecratis, certum est; cùm agat contra præceptum in re gravi. Tambur. cit. *§.* 3. *n.* 1. & constat ex *cap. fin. de Celebrat. Miss.* apud Quarti cit. *dub.* 2. Pœna tamen nulla est inflicta contra celebrantes in Calice & Patena non consecratis, ùt observat Tambur. cit. *num.* 4. Utrùm autem Calix, Patena, aliáque similia remaneant consecrata, seu benedicta, si in illis non sacris fortè quis sacrificet, dictum est suprà *num.* 233.

241. Cæterùm Calix consecratus & Patena amittunt suam consecrationem, si notabiliter frangantur, ità, ut inepti maneant ad usum Sacrificii; sicut de Altari aliisque rebus consecratis censent communiter DD. Quarti cit. *dub.* 5. Tambur. cit. *§.* 5. *n.* 1. Sporer cit. *sect.* 2. §. 1. *n.* 395. e. g. si cuppa à pede Calicis per fractionem separetur; secus est, si separatio fiat sinè

fra-

fractione, quia ſcilicet Calix tornatilis eſt (vulgò, ein zuſamm geſchraufſter Kelch) Item, ùt notat Tambur. ſi Calix in fundo cuppæ habet, etiam modiciſſimum foramen, unde SS. ſpecies exundant, amittit conſecrationem, etiamſi aurifex foramen ità artificioſè concinnet, ut defectus præteritus vix apparere poſſet, idque ſinè ullius immutatione; Ratio eſt: quia Calix propter illud foramen aptus nequaquam remanſerat ad Sacrificium. Econtrà Calix (idem dic de Patena) non amittit conſecrationem, quando ante conſecrationem erat deauratus, ſed per uſum deteritur aurum, quo eſt inductus (ùt faciunt Sacerdotes Calicem toto niſu manuum ſcrupuloſè & ridiculè detergentes Purificatoriô, ait Gobat *n.* 110.) illud enim aurum & materia Calicis erant conſecrata per modum unius. Vid. etiam *num. præc. in fine.* Item, quia ſacrum trahit ad ſe non ſacrum, Gloſſ. *in c. Quod in dubiis. de Conſecr. Eccleſ.* ideo ſatìs probabile eſt, non eſſe opus nova conſecratione, ſi rurſus deauretur cuppa, etiam interiùs. Sà *v. Calix. n.* 2. Lugo *d.* 20. *ſect.* 4. quamvìs Suarez & alii communiter novam conſecrationem requirant, quando totus Calix de novo deauratur. Unde ait Quart. cit. In caſu neceſſitatis poſſet

quis hanc opinionem ſequi, ſimpliciter tamen non conſulerem; quia noſtra opinio communis eſt, & ſervatur communiter in praxi, ut Calix de novo inauratus de novo iterum conſecretur.

242. Porrò notandum eſt, quod docet Laym. *l.* 5. *tr.* 5. *c.* 6. *n.* 10. dicens: Quod attinet ad violationem, Altare etiam mobile, item Calix, Patena, Corporale violantur, ſeu polluuntur per ſanguinis, vel humani ſeminis ſacrilegam effuſionem, ideóque Epiſcopali reconciliatione indigent. Sin verò aliter profanentur, v. g. ſi ad communes uſus ſacrilegè adhibeantur; tunc propriè non cenſentur violata, quamvìs decens ſit ſimplici eas Benedictione reconciliare, puta, vel ab Epiſcopo, vel à ſimplici Sacerdote ex commiſſione Epiſcopi, ùt addit Sporer cit. qui etiam *ibid.* docet, neque nova Benedictione ſimplici, nedum nova conſecratione opus eſſe, quando Calice & aliis vaſis ſacris impiè uſi ſunt hæretici, vel alii. Quoniam verò locus ſacer non cenſetur pollutus per humani ſanguinis, vel ſeminis ſacrilegam effuſionem, quamdiu de eis publicè non conſtat, ùt docet Reiffenſt. *tr.* 14. *diſt.* 5. *q.* 10. *n.* 130. citans *Gloſſ. c.* 1. ℣. *Pollui. de Conſecr. Eccl. in* 6. idem etiam in ſimili de

Ca-

Calice, Patena, & Corporali violatis seu pollutis intelligendum est.

243. Cæterùm, ùt certum supponitur, esse peccatum mortale ex genere suo, uti rebûs sacrîs ad usus communes seu profanos, ùt si quis uteretur Calice consecrato in communi mensa, vel Corporali ùt communi linteolo, aut sacra veste ad ludum & profanam repræsentationem; quia hoc præsefert contemptum rerum sacrarum: unde jure ipso naturali prohibitum est, & prohibetur etiam jure Ecclesiastico, ùt cum Soto & aliis communiter docet Suar. *disp.* 81. *sect.* 8. §. *Quartò addendum.* Item, non probatur, si neo nuptis post Missam nuptiarum porrigitur vinum benedictum è Calice consecrato sumendum; quod idem de vino benedicto S. Joannis &c. intellige. Quapropter etiam Rituale Frisingense ad Romanum plenè accommodatum (prout Operis titulus indicat) *part.* 2. *membro* 6. *art.* 5. *n.* 3. sic præscribit: *Vinum* (benedictum) *distribuitur per manus laicorum in mundo profano vase, primùm quidem Sponsis, tum aliis Christi fidelibus, qui Nuptiis intersunt, omnibus modestè gustantibus.* Et *art.* 6. *n.* 4. docet sic: Vinô, in Festo S. Joannis Evangelistæ benedictô, *singulis, ubi mos est, modestè accedentibus in cornu Epistolæ, vel opportuniore lo-*

eo à Ministro Altaris in mundo profano vase, aliquid ex eo bibendum porrigitur. Sed occasione dictorum

244. Quæres, utrùm Monstrantia, sive Remonstrantia, Lunula, & Pyxis sive Ciborium consecrari, vel saltem benedici debeant? R. det Sporer *cit.* §. 3. *n.* 401. dicens: Licèt decentissimum sit, ut Ciborium seu Pyxis, & Lunula Monstrantiæ, & quodlibet vas immediatè tangens Evcharistiam, benedicantur, prout in Rituali & Pontificali habetur propria Pyxidis Benedictio (cúmque talis Benedictio fiat sinè unctione, fieri poterit ab eodem, qui potest benedicere cætera Paramenta, ùt à Superioribus Mendicantium, prout *num.* 231. dictum est) id tamen necessarium non est, cùm nullum Jus, aut consuetudo id præcipiat. Consentit Tambur. cit. §. 6. *n.* 1. ubi ait: Ciborium, Lunula, & quodcunque aliud vas, in quo servatur immediatè SS. Evcharistia, consecratione non indigent, nec Benedictione. Ex quo sequitur, multò minùs Monstrantiam benedictione, vel consecratione indigere; quod etiam de Vasculo, in quo Sacrum Chrisma servatur, & à fortiori de Tabernaculo SS. Sacramenti intellige. Solùm ergo superest, ut hoc loco breviter etiam videamus, qui-

quibusnam ſacra vaſa tangere prohibetur. Ad quod

245. ℞. 1. Sacra vaſa, Calix, Patena, Ciborium, Corporale, dum in iis actu continentur Corpus & Sanguis Chriſti, à nemine præter Sacerdotem & Diaconum, ſinè gravi culpa tangi poſſunt; adeò, ut omnis, etiam Clericus inferior Diaconô ea tangens, peccati mortalis reus agatur à comuni ſententia DD. Paludan. Suarez, Filliuc. Laym. *l.* 5. *tr.* 5. *c.* 6. *n.* 18. ex *c. Non oportet. d.* 23. Tambur. *de Sacrif. l.* 1. *c.* 2. §. 1. *n.* 3. contra Ochogav. apud Dian. *p.* 5. *tr.* 14. *reſol.* 6. & Gobat *caſu* 11. *n.* 327. damnare non audentem. Ratio eſt: quia ità requirit ſumma Chriſto Domino debita reverentia; unde etiam Evchariſtiam ipſam tangere, grave quid eſt. Tambur. *ibid.* Dictum eſt autem, *dum in iis actu continentur Corpus & Sanguis Chriſti;* unde

246. ℞. 2. Acolythi, & Ordinibûs Minoribûs initiati, extra Sacrum miniſterium, ne venialiter quidem peccant, ſed licitè tangunt ſacra vaſa, Calices &c. dum actu non continent Corpus & Sanguinem Chriſti, idque ex conceſſione Martini P. *c. Non liceat. d.* 23. ubi Acolythis fit poteſtas tangendi vaſa Dominica. Ità Sporer cit. *n.* 404. Suarez *diſp.* 81. *ſect.* 8. cum aliis.

 Hæc

Hæc tamen licentia se non extendit ad Religiosorum Clericos Novitios & Neo-Professos, antequam quatuor Minoribus initientur; quamvis eam Tambur. cit. *n*.9. ad primâ Tonsurâ insignitos extendat, contrasentiente communi sententia DD. ut ait Sporer cit. ℟. 3. Ordines Mendicantium privilegium Sedis Apostolicæ habent, ut omnes eorum Regulares, tametsi Laici sint, dum Superiorum suorum voluntate in propriis Ecclesiis Sacristæ officiô funguntur, omnia ornamenta, sacra vasa, & Corporalia reverenter tangere & lavare possint. Laym. cit. *n*. 19. Azor.

247. ℟. 4. An sacra vasa, puta, Calix, Patena, & alia hujusmodi vacua licitè possint tangi à Laicis, & fæminis, etiam Monialibus, duplex est sententia. *Prima* sustinet, secluso contemptu, nec viros nec fæminas peccare tangendô. Ratio est: quia Canones id prohibentes possunt intelligi de consilio, & ob majorem decentiam, nec videntur continere præceptum. Ità Sotus, Tambur. cit. *n*. 12. Fagundez, & multi Recentiores, quos citat Sanchez *l*. 2. *Decal. c*. 43. *n*. 27. apud Quarti *p*. 2. *tit*. 1. *sect*. 2. *dub*. 6. Unde, inquit Tambur. cit. *num*. 5. & *seqq*. certum est, Pyxides, Ciboria, Lunulas, etiamsi benedicta sint, posse

ab

ab omnibus contingi sinè ulla culpa, quando nondum Sacram Evcharistiam continuerunt. Idem sentio de Corporalibus, Pallis & Purificatoriis, non solùm quando ad sacrum usum nondum fuerunt adhibita, sed etiam quando post sacrum usum jam lota fuerunt. Sed quid, postquam hæc (Corporalia &c.) & Pyxides, Ciboria, Lunulæ contigerunt Sacras species, idque ante lotionem? puto probabilissimum, adhuc licere ea sinè veniali ab omnibus contingi. Hæc Tambur.

248. *Secunda* sententia est negativa; atque (ùt Sporer cit. *num.* 405. ait) Laicus, fæmina, etiam Monialis, absque necessitate, vel rationabili causa nuda manu tangens res sacras Chrysmate delibutas, ùt Altare, Calicem, Patenam, aut quæ immediatè jam contigerunt Corpus Christi, ùt Corporale, Ciborium, Lunula Monstrantiæ &c. peccati venialis damnatur à DD. communissimè, Suarez, Coninch, Sanchez, Quart. cit. alii, ex variis Juribus contactum Laicis prohibentibûs. Cùm igitur hæc sententia probabilior videatur priori, optimè fit, ut Laici quicunque (maximè fæminæ curiosæ) à contactu prædictarum rerum arceantur, &, siquas post usum lavari necesse est, prima saltem lo-

tio à Sacerdote, vel alio liberam tangendi facultatem habente fiat, lotióque prima in Sacrarium mittatur, & hac facta, deinde sive Laicis, sive fœminis, præsertim sacris virginibus ad meliorem lotionem, tersionem &c. extradantur. Ubi tamen notandum est, quòd Corporalia (idem dic de Pallis) semel benedicta, tamdiu benedicta maneant, quamdiu integra manent; unde non sunt rebenedicenda post lotionem (ùt alicubi scrupulosè factum, inquit Sporer *Theol. Sacram. p. 2. c. 6. n. 397.*) nec, si resarciantur, nisi sic notabiliter lacerata fuerint, ut ampliùs usui esse non potuerint. Sylv. ℣. *Corporalia.* apud & cum Gav. *p. 2. tit. 1. n. 1. lit.* Q. Arnaud *p. 2. tit. 1. n.* 14. Ratio est: quia, utì post Pasq. *de Sacram. Nov. Leg. T. 2. q.* 788. Baruffaldus *Tit. LXVII. num.* 7. bene notat, Corporalia non amittunt Benedictionem, quando lavantur de novo, & amidô imbuuntur; sicut etiam Calix, si subinde sale & aqua &c. fricatur, politur, & abluitur, non execratur, nec Consecrationem amittit. Idem docet Gerlac. *p. 2. tit. 1. Annot.* §. 19. dicens: *Ubi Corporalia lota sunt, denuo benedici non indigent, sed immediatè ad Missæ Sacrificium adhibenda sunt; prima enim Benedictio sufficit, nec ulla lotione violantur.* Vid. etiam Kresling. in

Supplem.

Supplem. Theol. Moral. Reiffenst. tr. 14. dist. 5. Append. III. Addit. III.

X. Si Corporalia non sint munda, quæ debent esse ex lino, nec sericô in medio ornata, & ab Episcopo, vel ab alio hanc habente potestatem benedicta. *Rubrica.*

249. Hæc quoque Rubrica se remittit ad priorem *p. 2. tit. 1. n. 1.* ubi sic habet: *Super velo ponit Bursam coloris Paramentorum, intus habentem Corporale plicatum, quod ex lino tantùm esse debet, nec sericô, vel aurô in medio intextum, sed totum album, & ab Episcopo, vel alio habente facultatem simul cum Palla benedictum.* Et *num. seq.* sic; *Quibûs ità dispositîs, accedit ad Paramenta, quæ non debent esse lacera, sed integra, & decenter munda, ac pulchra, & ab Episcopo &c. benedicta; calceatus pedibûs, & indutus vestibûs sibi convenientibûs &c.* Ex his

250. Quæritur, an Corporalia, Pallæ, Vela Calicis, Bursæ Corporalium, & Purificatoria sint benedicenda? Ante ℟. supponendum est, Corporalia benedici ab Episcopo, & à Superioribus Ordinum Mendicantium, multóque magìs ab Abbatibus Infulatis. Vid. etiam *suprà num. 231. H. S.*

℟. Corporale lineum ab Episcopo, vel habente potestatem, consecratum requiritur sub gravi peccato, ex *c. Consulto. de Consecr. d.* 1. Ità Sporer cit. Quart. *p.* 2. *tit.* 1. *sect.* 3. *dub.* 1. & docent communiter DD. Dictum est autem, *Corporale lineum*, conformiter Rubricæ *num. præc.* notatæ. Unde colligitur (inquit Quarti) esse grave peccatum adhibere in Sacrificio Corporalia ex serico, vel quavis alia materia, quæ moraliter dici non potest lineum terrenum, seu procreatum ex terra, sive materia sit pretiosior, sive vilior; quia id graviter prohibetur *cap. Consulto. de Consecr. dist.* 1. Syndonem enim Christi repræsentat, ùt notat Gav. *p.* 2. *tit.* 1. *n.* 1. *lit. P.*

251. Duo tamen hìc notanda veniunt. *Primum*: quamvis totum Corporale debeat esse ex lino, nihilominus in ora, seu extremitate (non item in medio, ubi S. Hostia, & Calix ponuntur) non est prohibitum, quod aurô vel sericô ornetur, ùt colligitur ex verbis Rubricæ dicentis, *nec sericô vel aurô in medio intextum. Secundum*: Possunt Corporalia probabiliter fieri ex tenui cannabe, ùt *suprà num.* 207. notatum habes. Quod autem dictum est de Corporali, intelligendum etiam est de Palla, éstque peccatum mortale, vel illam omit-

tere,

tere, vel eâ uti non benedictâ, vel non lineâ, Suarez *disp.* 81. *sect.* 6. Reginald. Filliuc. &c. At contrà, non delinqui mortaliter celebrandô finè Palla, satìs indicant Sotus & Rodriq. apud Gobat *num.* 319. consentientem, & *num.* 322. ità inferentem: Si quis in Sacristia non reperiret Pallam, nec posset eam acquirere, cum non peccatum accedendô, seu ex obligatione, seu ex devotione ad faciendum Sacrificium, saltem si locò Pallæ posset habere vel Corporale, vel Bursam, vel Purificatorium duplex: & quidni in necessitate posset Calicem tegere Purificatorio ipso, quod unicum habet? nam usus tegendi & tergendi non sunt incompatibiles moraliter. Hæc Gobat. Reliqua requisita circa Calicem sunt imprimis Purificatorium, sed non necessariò benedictum, cùm id nullo jure statuatur, & nulla ejus Benedictio reperiatur in Ritualibus: idcirco cùm deest Purificatorium, poterit adhiberi strophiolum mundum, quo tamen non ampliùs tergendus erit nasus. Suarez, Lugo, Gavant. alii. Tandem Velum, Bursa, Manutergium, item Pulvillus pro libro, requiruntur ob decentiam, sed similiter non benedicta; siquid tamen desit horum, ex profanis decenter mundis assumi, &

po-

postea suo usui reddi potest; certè nihil locò Bursæ, ùt praxis ostendit. Neque Velum Calicis omittens gravis peccati damnandus erit, teste etiam in his rigidô Gavantô apud Gobat *n.* 314. *in fine.* Sporer cit. *n.* 400. Similia habet etiam la Croix *l.* 6. *p.* 2. *n.* 330. ibi: Celebrare sinè Velo Calicis, quando nullum habetur, non est peccatum; nam velum, manutergium, pulvinar pro libro requiruntur ob decentiam tantùm, nec benedicuntur. Bursa Corporalis potest planè omitti.

252. Sed quid de Palla duplici? Ante ℟. sciendum est, Sacerdotes Clericorum Regularium in Sacrificio Missæ præter Corporale & Pallam, qua Calix operitur, uti aliâ Pallâ benedictâ, super quam reponunt immediatè Hostiam, atque hoc, ùt refert Quarti cit. *sect.* 3. *dub.* 4. habent à Clem. VII. in Bulla, *Venerabilis frater.* nedum revocatum à S. Pio V. in sua Bulla Missalis. H. N. ℟. Sacerdotes alii, etiamsi celebrent in Ecclesiis Clericorum Regularium, non possunt licitè in Celebratione Missæ uti alterâ Pallâ Hostiæ supponendâ. Ità Quarti cit. Coninch cum aliis; & Gavantus *p.* 2. *tit.* 1. *n.* 1. *lit. M.* ait: Qui duplicem adhibent Pallam, alteram pro Calice, alteram pro Hostia, approbante (ùt ajunt) Sum-

mo

mo Pontifice, non sunt reprehendendi; non tamen imitandi sunt ab aliis sinè Pontificia facultate; esset enim additio ritûs, quæ est à S. Pio V. prohibita. Ratio autem Responsionis est; quia permissio alterius Pallæ respectu Clericorum Regularium videtur Privilegium personale, & privativè illis concessum, non autem aliis, qui idcirco in casûs emergentia hanc alteram Pallam extra Corporale in locum aptum deponant.

Petes autem occasione dictorûm, utrùm in Missæ Sacrificio adhiberi possit Palla à parte superiori drappô sericô, vel alio specioso, aut pretioso tegmine cooperta? ℟. negativè, idque conformiter Decreto Sac. Rit. Congreg. 22. *Jan.* 1701. quod Joan. Piton. in Edit. novissima *num.* 1188. refert hîsce verbîs: *In Sacrificio Missæ non est adhibenda Palla à parte superiori drappô sericô cooperta, prout declaravit atque ita respondit Congregatio Rituum.* Et ità quidem conformiter huic Decreto ℟. deo. Quia verò defacto dicitur, quòd Sacra Congregatio desuper consulta tales Pallas admittat, imò in potioribus Ecclesiis, etiam Cathedralibus &c. in usu sint; ideo subsistente hoc Decreto (quod tamen ad manus meas non pervenit) adhiberi pote-

runt,

runt, maximè ſi à doctis teneatur, de priori Decreto authenticè non conſtare. Nota autem, in Quæſtione dictum eſſe, *Palla à parte ſuperiori drappô ſericô &c. cooperta*; per quod intelligi datur, quòd non poſſit *ſolum operculum* ex drappo ſerico &c. factum adhiberi, ſed *Palla linea à parte ſuperiori drappô ſericô &c. cooperta*. Excipe tamen caſum *num. præc.* relatum.

253. Porrò, ſicut ad Deo dignè ſacrificandum requiritur Paramentorum Benedictio, ſic etiam neceſſaria eſt eorundem mundities, prout ex Rubrica *num.* 249. citata liquet. Unde, inquit Quarti *p.* 2. *tit.* 1. *ſect.* 4. *dub.* 7. celebrare cum veſtibus notabiliter immundis, vel laceris, eſt peccatum mortale. Ratio eſt: quia eſt contrà præceptum naturale reverenter tractandi, & exercendi hoc ſacrum, & tremendum miniſterium. Ità Sylv. Tolet. Sà, Averſa, aliique ab illo citt. Dicitur autem, *cum veſtibus notabiliter* (id eſt, enormiter) *immundis, vel laceris*; ſecus enim non interveniret, niſi peccatum veniale, niſi accedat grave ſcandalum, vel alia cauſa transferens peccatum veniale ad mortale; quod idem de munditia Tobalearum intelligendum eſt. Idem *p.* 1. *tit.* 20. *dub.* 8. citans Suarez & alios.

254.

254. Notandum tamen est, quod idem *p.* 2. *tit.* 1. *&c.* ℣. *Dico tertiò.* subinfert, dicens, sæpe excusari ab omni culpa Sacerdotes inferiores, vel subditos, si Superiorem admonuerint, ut vestes & sacra vasa refici, mundarique curet, & nihil effecerint, quando vestes, vel earum cura non pertinet ad privatos Sacerdotes; illi enim peccant, ad quos pertinet cura Sacrarum vestium, & quibus incumbit obligatio, ut sarciantur, & mundentur: tales autem sunt Prælati, Rectores Ecclesiarum, & Ministri, quos ipsi Prælati ad hoc munus destinârunt, ùt patet ex *cap.* 2. *de Custodia Evchar.* Huic consentit Laym. *l.* 5. *tr.* 5. *c.* 6. *n.* 14. dicens: Sacerdos subditus, si Superiorem, ut vasa mundari, vel munda servari curet, admonuerit, nihilque effecerit, excusatur propter Sacrificandi necessitatem.

255. Cæterùm, quia Rubrica *p.* 2. *tit.* 1. *n.* 2. ait: Sacerdos celebraturus sit *calceatus pedibûs, & indutus vestibûs sibi convenientibûs, quarum exterior saltem talum pedis attingat*, quæritur, utrùm hæc Rubrica de præcepto, & mortaliter obligatoria sit? ℟. 1. Neglectus Clericalis Tonsuræ, & habitûs tunc est peccatum mortale, si spectatîs circumstantiîs personæ, loci, diuturnitate tempo-

ris

ris &c. notabiliter repugnat honestati, & bono exemplo Clericorum, cujus gratiâ talis habitus Lege Ecclesiastica præcipitur. Si verò ex justa causa, vel ad breve tempus sinè honestatis detrimento habitus deponatur, nulla omnino culpa erit. Spectanda etiam est cujusque Diœcesis consuetudo. Ità Laym. *l.* 5. *tr.* 9. *c.* 12. *n.* 3. citans Cajet. Sylvest. ℣. *Clericus.* 2. *n.* 2. Armill. Vasq. dicentes, non esse peccatum mortale (seclusâ contumaciâ & contemptu) nisi notabilis excessus fiat ultra modum consuetum. Ex quibus eruitur, quòd, quamvis Quarti in Rubr. cit. *dub.* 9. dicat, Sacerdotem cum habitu Laicali ad Paramenta sacra accedentem, & hæc vestibus merè sæcularibus superimponentem, sicque celebrantem, per se loquendô, & secluso casu necessitatis, peccare mortaliter; nihilominus saltem à mortali excusari videtur, si fiat ex communi consuetudine (etsi non laudabili) rarò, absque gravi scandalo, aut sinè notabili honestatis detrimento, ùt ab initio hujus Responsionis dictum est; quia non apparet disparitas inter Sacerdotem in habitu non Clericali incedentem & celebrantem. Quidquid autem sit; certum tamen est, utrumque omnino indecens esse: si enim indecens esset, sæcula-

rem

rem induere habitum Clericalem, in eóque incedere; aut Religiosum, dimisso habitu Regulari, assumere alium Sacerdotis sæcularis, in eóque celebrare, cur non & illud indecens sit? De reliquo, cùm nullus Sacerdotum nesciat, habitum Clericalem revera specialem honorem, & gloriam Sacerdotum, signúmque distinctivum, & efficaciter motivum debitæ venerationis esse, sempérque fuisse, hinc Sacerdotes habitu sæculari, & contra statum suum vestiti, sibi ipsis imputent, si habitu Laicali incedentes à Laicis non dignoscantur, non distinguantur, parvipendantur, contumelientur, eísque debita reverentia non exhibeatur.

256. ℞. 2. Sacerdos celebrans sinè calceis, seu nudîs pedibûs per se loquendô, & secluso contemptu, aut scandalo, vel non peccaret, vel ad summum venialiter peccaret; eò quòd in Jure nullum extet de hac re præceptum, & consuetudo calceîs utendi, non fuerit animô obligandi introducta, sed tantùm ad majorem decorem & honestatem. Ità DD. communiter, Suarez *disp.* 82. *sect.* 3. ℣. *Secundò dubitari solet.* Lugo, Sà, Con. Laym. *l.* 5. *tr.* 5. *c.* 6. *n.* 15. *&c.* Hoc autem multò magis de Religiosis discalceatis intelligendum est;

quamvis & hi ad maiorem decorem & honestatem crepidis rectè utantur.

XI. Si celebret capite cooperto sinè dispensatione. *Rubrica.*

257. Hæc Rubrica fundatur in *c. Nullus Episcopus. de Consecr. d.* 1. ubi sequentia habentur: *Nullus Episcopus, Presbyter, aut Diaconus ad solemnia Missarum celebranda præsumat cum baculo introire, aut velato capite assistere: quoniam & Apostolus prohibet, viros velato capite orare in Ecclesia: & qui temerè præsumpserit, communione privetur.* Hoc itaque supposito, duo quæruntur: *Primum*, an dicta Rubrica obliget sub peccato? *Secundum*, quisnam quoad Pileoli usum dispensare valeat?

258. ℞. ad *Primum*, triplicem extare sententiam. *Prima* docet esse obligatoriam sub peccato mortali ex genere suo. Ità Angel. Armilla ℣. *Missa.* quibus favent Suarez & Filliuc. apud Quarti *p.* 2. *tit.* 2. *dub.* 3. quatenus supponunt absolutè hoc esse grave præceptum, & solùm in casu necessitatis excusent transgressorem à peccato mortali. *Secunda* sententia excusat absolutè à peccato mortali utentem Pileolô in Missa, seclusô scandalô & contemptu; quia videtur levis materia, & insuffi-

cient

ciens ad obligationem gravem, & ſub peccato mortali. Ità Ledeſm. *Sum. tr. de Evchar. c.* 21. *concl.* 7. quem ſequitur Diana *p.* 2. *tr.* 14. *reſol.* 58. *Tertia* ſententia probabilior ſic diſtinguit: Si tota Miſſa celebretur capite cooperto, committitur peccatum mortale; quia eſt gravis irreverentia, & gravis transgreſſio præcepti, caput habere coopertum, quando in Altari adeſt Corpus & Sanguis Chriſti ſub ſpeciebus conſecratis. Si verò id fiat usque ad Canonem, vel usque ad Conſecrationem excluſivè, ſolùm erit peccatum veniale (ſecluſô ſcandalô & contemptu) quia tunc non cenſetur gravis irreverentia. Ità Villalob. Bonac. *diſp.* 4. *de Evchar. q. ult. punct.* 9. *n.* 28. cum aliis apud & cum Quarti cit.

259. ℟. ad *Secundum*, ante emanationem Decreti S. Rit. Congregationis plures quidem DD. docuiſſe, poſſe Epiſcopum reſpectu Sacerdotum ſæcularium, & Prælatos Regulares reſpectu ſuorum ſubditorum diſpenſare; at verò hodie id eſt reſervatum Summo Pontifici. Tambur. *de Sacrif. l.* 1. *c.* 7. §. 4. *n.* 2. & patet ex Decreto Sac. Rit. Congreg. ab Urbano VIII. confirmato, & Miſſali Romano ejus juſſu inſerto, quod ſic ſonat: *Nemo audeat uti Pileolô in celebratione Miſſarum ſinè expreſſa licen-*

tia Sedis Apostolicæ, non obstante quacunque contraria consuetudine. At verò (subdit Tambur. *num.* 3.) sicut in multis potest Prælatus dispensare in casu necessitatis, quando non datur recursus ad Pontificem, ità poterit in hoc de Pileolo. Solùm adverte, non requiri magnum necessitatis gradum, quia res, de qua agimus, non est tam gravis: quare necessitates (puta, nimia rigionis frigiditas, capitis debilitas, senectus, vel calvitium) erunt sufficientes ad hoc, ut Episcopus, vel Prælatus possit dispensare, si non sit recursus, vel sit difficilis recursus ad Pontificem. Hæc ille. Quæ autem de Pileolo dicta, pariformiter etiam de capillamento, seu berrucca intelligenda sunt.

XII. Si non adsit Missale, licèt memoriter sciret Missam, quam intendit dicere. *Rubrica.*

260. De hac Rubrica Quarti equidem *p.* 2. *tit.* 2. *dub.* 2. edisserit, regulariter, & simpliciter loquendò requiri Missale, & teneri sub peccato mortali Celebrantem eo uti, seu illud præsens habere in Altari; tum, quia tenetur Celebrans recitare integrè Missam, prout in Missali præscribitur,

tur, ità ut si partem notabilem, vel plura Canonis verba omittat, peccet mortaliter; tum, ne se exponat periculo omittendi partem notabilem. D. Antonin. Sylv. Navarr. & DD. communiter. Sed ex his ipsis deducitur, hanc Rubricam per se esse directivam, per accidens autem præceptivam; id est, non teneri Sacerdotem recitanda omnia ex Missali legere, nisi sit periculum, ne partem notabilem extra Canonem, aut plura verba Canonis omittat, aliúmve defectum peccaminosum committat. Unde subinfert idem ℣. *Colligitur 2. dò*, posse licitè Sacerdotem memoriter dicere præsente Missali, sive Canonem, sive alias partes Missæ, quas firmiter, & securè memoriâ tenet: quia tunc, si quid erroris aut perturbationis contingat, facilè suppleri potest, & emendari ex Missali præsenti; nam, ùt inquit la Croix *l. 6. p. 2. n.* 364. non requiritur, ut quis Missali utatur, sed tantùm præcipitur, ut adsit in Altari ad usum, si sit opus.

261. Quæres autem, utrùm Sacerdos egregiâ memoriâ pollens, ità ut sit omnino, id est moraliter certus, se nihil omissurum nec ullum periculum errandi incursurum, sinè Missali licitè celebrare valeat? ℟. (seclusô scandalô) affirmativè. Ità Tambur.

de Sacrif. l. 1. c. 5. §. 5. n. 1. Lugo, Villalob. Ledesma, quos citat & sequitur Diana, Aversa &c. Ratio est: quia tota obligatio adhibendi Missale oritur ex periculo errandi in Missa, nec aliunde extat de hac re præceptum; ergo cessante omnino periculo cessat ea obligatio. Dictum est autem, *secluso scandalo*, ad quod evitandum, absente Missali, sufficit, ut alius liber adhibeatur.

262. Ex dictis colligitur, excusari posse à peccato eos, qui, cùm ob visûs debilitatem legere non possint, adhuc celebrant Missam memoriter recitandô; possunt enim dicere Missam, quam de memoria sciunt; dummodo tamen, quantùm satis est, videant Hostiam & Calicem, & ad reliquas actiones Missæ ritè peragendas, absitque periculum amittendi Particulas, aut irreverenter tractandi SS. Sacramentum; secus enim hujusmodi Sacerdotes deberent aut à Celebratione abstinere, aut alium Sacerdotem sibi assistentem adhibere. Vasq. Lugo, la Croix, *ubi suprà* citans Gobat &c. Sed occasione hujus Rubricæ

263. Quæritur, quonam Missali utendum sit Sacerdoti, sive, quod idem est, quæritur, an Celebrans Romano Ritu adstrictus uti possit alio Missali, vel alio Ritu,

di-

diverso à Romano, aliarum Ecclesiarum, per quas ùt peregrinus transit, vel aliàs in eis reperitur? Ante ℟. notandum est *primò*, hìc non quæri de Ritu Græco, e. g. de celebrando in azimo, vel fermentato &c. sed duntaxat de Missali & Ritibus diversis intrà fines Ecclesiæ Latinæ. Notandum est 2.*dò*: quamvìs S. Pius V. in sua Bulla, *Quo primùm tempore &c.* præcipiat omnibus communiter, ut in Missæ celebratione Sacerdotes non utantur alio Missali, quàm Romano, nec aliis Ritibûs, quàm præscriptîs ibidem; nihilominus excipit nonnullos, quibus permittit, ut Missas recitare possint juxta antiquam suarum Ecclesiarum institutionem & consuetudinem excedentem ducentos annos. Unde, ùt refert Quarti *p.* 1. *tit.* 14. *dub.* 2. Mediolani viget Ritus Ambrosianus: & in Ecclesiis, seu Ordinibus Regularium observantur varii Ritus diversi à Romano, e. g. apud Religiosos Carmelitas, S. Benedicti, S. Dominici &c. Notandum est 3.*tiò*, aliter discurrendum esse de Ritu peculiari alicujus Ordinis, vel Congregationis, e. g. S. Dominici &c. qui non extenditur ad alias Ecclesias ejusdem civitatis: & aliter de Ritu toti civitati, vel etiam Diœcesi communi, qualis est, e. g. Ritus Ambrosianus Mediolani. H. N.

264. ℟. 1. Nemo poteſt celebrare Miſſam juxta Ritum proprium, ſeu peculiarem alicujus Ordinis vel Congregationis, etiam in propria horum Eccleſia, niſi ſit membrum ejusdem Ordinis, vel Congregationis; & conſequenter neque proprio horum Miſſali uti poteſt. Ità Coninch *de Sacram.* *q.* 74. *ar.* 4. *dub.* 4. & *q.* 83. *ar.* 5. *n.* 268. Averſa *q.* 11. *de Sacrif. ſect.* 12. §. *Decimò tandem.* apud & cum Quarti cit. Tambur. *de Sacrif.* *l.* 2. *c.* 5. §. 2. *n.* 21. Ratio eſt: quia Privilegium talis Ordinis eſt perſonale, & privativè quoad alios. Et certè, ſi Sacerdos Romano Ritu adſtrictus, Breviariô, e. g. Benedictinô, uti licitè non poteſt, quomodo alieno Miſſali uti ipſi licitum erit? Accedit, quòd etiam Miſſæ, quæ non ſunt in Miſſali communi, vel tantùm conceduntur certis Regularibus, vel in certis locis, non poſſint ab aliis, vel alibi dici, nequidem in Eccleſiis illorum Regularium, uti reſolvit Sac. Congregatio 19. *Nov.* 1622. apud Gav. *p.* 3. *tit.* 10. *n.* 16. Averſ. §. *Quando.* apud la Croix *l.* 6. *p.* 2. *n.* 367.

Nota tamen *primò*, quòd Congregratio Rituum (annuente Clemente XI. ſub die 31. *Jul.* 1720.) Miſſam propriam de S. Thereſia Virgine approbaverit, nec non illam

illam in Ecclesiis Ordinis Carmelitarum Excalceatorum ubicunque existentibus, etiam à Sacerdotibus ad eos confluentibus, celebrari posse indulserit, eámque in Missali ipsius Ordinis apponi mandaverit. Pitton. *num.* 1392. Nota *secundò*, quòd Benedictus XIII. 10. *Febr.* 1727. benignè indulserit, ut in Festo S. Benedicti Missa ipsius propria, in Ecclesiis tam Monachorum quàm Monialium Ordinis S. Benedicti ubicunque existentibus, ab omnibus etiam Sacerdotibus Sæcularibus & Regularibus ad eas confluentibus, cum Missali Monastico in posterum celebrari possit & debeat. Idem Pitton. *num.* 1465. Nota *tertiò*, hæc Privilegia Ecclesiis Carmelitarum & Ordinis S. Benedicti esse concessa privativè; ad hoc enim (ait Pitton. cit.) ut Sacerdotes exteri, sive Sæculares, sive cujusvis alterius Ordinis Regulares valeant celebrare Missam certis Regularibus concessam, debent confluentes expresſè nominari in Concessione, prout in supradictis Decretis.

265. Dictum est autem, *juxta Ritum proprium, seu peculiarem alicujus Ordinis &c.* secus enim est, si Sacerdos sacrificet in Ecclesia sive Regularium, sive non Regularium, ubi peculiare aliquod Festum, e. g.

de Dedicatione, vel Sancto &c. in Kalendario Romano non appositum celebratur; tunc enim licitum est cuilibet cum Missali Romano Missam celebrare juxta Ritum illius Ecclesiæ, in qua quis reperitur; quia hoc faciendô, non recedit à Ritu præscripto in Missali Romano; nec agit ille contra Rubricam (ait Gavant.) qui Officium recitans aliud, Missam deinde celebrat more Ecclesiæ, in qua celebrat, ubi fortè dicitur *Credo*, vel *Gloria*, quæ non dicitur extra eam: imò tenetur celebrare ibidem pro ratione Festi, juxta Regulam: *Cùm fueris Romæ &c.* Ex quo sequitur, tollendum esse scrupulum illorum, qui hæsitant, an possint celebrandô se accommodare Festo illius Ecclesiæ, in qua tunc celebrant; accommodent se, & minimè curent, si dicatur, Missam concordare debere cum Officio; quia hoc de Missa principali Ecclesiarum Cathedralium & Collegiatarum, vel de Missa Conventuali Ecclesiarum Regularium (nisi in Rubrica aliud quid pro his præscribatur) intelligendum est. Et nunquid etiam tu recitans Officium de Semiduplici, Simplici, Feria &c. Missam *de Requiem*, vel Votivam privatam in tua Ecclesia rectè celebras? Item, sequitur, non esse probandum vel permittendum

(nisi

(nisi de privilegio aliter constet) si quis recitans Officium, e. g. de Semiduplici, Simplici &c. & in alia Ecclesia, ubi v. g. de Festo duplici &c. agitur, celebrans, Missam privatam *de Requiem*, vel Votivam legat. Econtra verò, si Sacerdos Officium, e. g. de duplici &c. recitans, & in alia Ecclesia, ubi de Festo Semiduplici, Feria &c. agitur, celebrans Missam *de Requiem*, vel Votivam legat, rectè facit; quia hujusmodi Ecclesiæ se accommodat. Imò in hoc casu, ut Privilegium Altaris Defunctis prosit, necessariò dici debet Missa *de Requiem*, nisi aliud privilegium, aut specialis concessio existat. Vid. de hoc, & aliis multùm notandis in *Ritu Exacto, Append. tit.* 2. §. 1. *n.* 9. *&* *seq.*

266. ℞. 2. Sacerdos Romano Ritu adstrictus, sive Sæcularis, sive Regularis, si tanquam Advena reperiatur in territorio, ubi servatur Ritus diversus, seu Missale non Romanum (e. g. Mediolani, ubi servatur Ritus Ambrosianus communis toti Civitati) potest in hoc casu quilibet celebrare, vel Ritu Romano, vel Ritu Ambrosiano, ùt magis placuerit. Ità Coninch *de Sacram.* q. 83. *art.* 5. *n.* 268. Tambur. cit. *n.* 19. Quarti cit. & communiter alii DD. Ratio est: quia ex probabilissima sententia potest

Ad-

Advena, & peregrinus se conformare legibus & consuetudinibus loci, per quem transit, quamvis non teneatur; ergo idem dicendum de Ritu Missæ. Et hoc ipsum potest Sacerdos proprii Ritûs, si per transitum inveniatur in territorio, ubi servatur Missale Romanum. Tambur. cit. Unde (ait Quart. cit.) colligitur, quid sit dicendum de Religiosis, Ritu peculiari utentibus, an nimirum possint illum mutare, quando celebrant extra proprias Ecclesias, possintque celebrare sub Ritu Romano, vel alio, qui servatur communiter in tota illa civitate, in qua morantur, vel per quam transeunt; Dicendum est enim, posse utique, nisi speciali suæ Regulæ præceptô prohibeantur, ùt docet Coninch cum aliis, & à fortiori Præposit. Ratio est: quia Religiosus accedens ad locum extra Monasterium censetur ibi advena; ergo potest se conformare consuetudini talis loci; ùt in simili probat ex communi sententia Pasqual. *de jejun. decis.* 209. Hæc ille.

267. Addit tamen Tambur. *num.* 20. dicens: Quòd si Religioso Romano (id est, adstricto Ritu & Missali Romano) transeunti per territorium diversi Ritûs, contingat Sacrum facere in Ecclesia sui Ordinis ibidem existente, in qua servatur Ritus Ro-

Romanus, tunc talis Religiosus debet servare Ritum Romanum, quamvis in tota civitate alius Ritus observetur. Ratio est: quia, cùm in Ecclesia talis Ordinis servetur Missale Romanum, ipse verò sit membrum talis Ordinis, illi se debet conformare. Ex his patet disparitas inter hunc, & inter *num.* 263. ibi enim agitur de Privilegio personali (id est, Ordinis, vel Congregationis) & privative quoad alios: hoc autem *num.* agitur de Concessione, consuetudine, vel Privilegio totius Civitatis, Diœcesis, territorii. Cæterùm, extat Decretum Sac. Rit. Congregationis, 20. *Nov.* 1628. quô conceditur Capellanis sæcularibus Monialium non utentium Breviariô Romanô, ut possint quidem Missam dicere de Sancto Ordinis, de quo Moniales dicunt Officium; sed non nisi cum Missali Romano. Arnaud. *p.* 3. *tit.* 10. *n.* 20. Gav. *p.* 3. *tit.* 10. *n.* 16.

§. II. Si Sacerdote celebrante violetur Ecclesia ante Canonem, dimittatur Missa; si post Canonem, non dimittatur. Si timeatur incursus hostium, vel alluvionis, vel ruina loci, ubi celebratur, ante Consecrationem dimit-

mittatur Missa, post Consecrationem verò Sacerdos accelerare poterit sumptionem Sacramenti, omissis omnibûs aliîs. *Rubrica.*

268. Quoad primam hujus Rubricæ partem, *Si Sacerdote celebrante violetur Ecclesia &c.* præsupponitur ex Reiffenst. *tr.* 14. *dist.* 5. *q.* 10. *n.* 121. *& seqq.* Violationem seu pollutionem Ecclesiæ generatim quinque præcipuè modîs contingere, videlicet, *Primò*, per injuriosam humani Sanguinis effusionem. Requiritur autem ad hoc, ut percussio seu vulnus infligatur homini existenti in Ecclesia, & non super tectum, aut turrim; aut subtus speluncam Ecclesiæ; sive dein Sanguis effundatur intrà, sive extra Ecclesiam; imò etiamsi vulnerans existat extra Ecclesiam. Deinde requiritur, ut percussio sit gravis, seu talis, quæ sit peccatum mortale. Tandem requiritur, ut tale factum sit notorium, juris, aut facti notitiâ: universim enim, ut Ecclesiæ aut Altaris violatio inducatur, oportet factum esse notorium, idque vel per sententiam Judicis, aut confessionem in judicio factam, quod dicitur *Notorium juris*; vel per evidentiam rei, quæ tergiversatione aliqua celari non potest, quod vocant *Notorium*

fa-

facti. *Secundò*, violatur Ecclesia per homicidium injuriosum ac notorium, quod, vel cujus causa intrà Ecclesiam perpetrata est, licet fiat sinè sanguinis effusione. At si quis extra Ecclesiam sit percussus, & postmodum in Ecclesiam se recipiat, ibique quantumvìs copioso sanguine effuso moriatur, non violatur Ecclesia; quia nec ipsum homicidium, nec hujus causa intrà Ecclesiam data est. Sive autem quis in Ecclesia justè, v. g. reus à Judice, sive à se ipso, v. g. suspendiô &c. sive ab alio injustè occidatur, violatur Ecclesia; quia sufficit in proposito, ut homicidium sit injuriosum ipsi Ecclesiæ, seu sanctitati loci, quamvìs non sit injuriosum ipsi occiso. *Tertiò*, violatur Ecclesia per voluntariam, illicitam, & notoriam humani seminis effusionem, factam intrà Ecclesiam, non autem in turri tantùm, vel supra tectum &c. Sive autem hæc seminis effusio fiat per pollutionem voluntariam, sive per fornicationem, adulterium, sodomiam &c. perinde est, & violatur Ecclesia, si ea sit notoria juris, vel facti notoreitate. De actu conjugali in Ecclesia exercito dubitant DD. quibûsdam (Ecclesiam violari) absolutè affirmantibûs, aliîs negantibûs, cæterîs verò magìs probabiliter excusantibûs dun-

ta-

taxat casum necessitatis. *Quartò*, violatur Ecclesia per sepulturam excomunicati. Hoc tamen post Concilium Constantiense, intelligendum est de excomunicato non tolerato, videlicet de illo, qui aut publicè denuntiatus est, aut notorius percussor Clerici existit: hi enim soli defacto sunt vitandi in vita, ac proinde etiam in morte, juxta illam Regulam, *Quibus non comunicavimus vivis, non communicemus defunctis. c. Sacris. de sepulturis.* Subintellige autem, violari Ecclesiam, si excommunicatus vitandus sepeliatur in ipsa Ecclesia; in hoc enim casu violatur, seu polluitur & Ecclesia, & Cœmeterium illi contiguum; si verò sepeliatur in Cœmeterio, hoc solum violatur, non etiam Ecclesia ei contigua, ùt habet communis, & habetur decisum *cap. un. de Consecrat. Eccles. in 6.* *Quintò*, violatur Ecclesia per sepulturam Pagani, seu infidelis, prout habetur *c. Ecclesiam. de Consecr. dist.* 1. Et hoc etiam intelligendum de infante necdum baptizato. Quòdsi tamen infans in utero matris mortuus sit, potest unà cum matre Christiana sepeliri in loco sacro; quia fœtus est pars matris, & unum quasi cum ea corpus censetur *arg. l. 1. ff. de ventre inspiciendo.* Hîs ex Reiffenst. præsuppositîs.

269.

269. Dicendum: Si Ecclesia sub Missæ Sacrificio, uno prædictorum modo violetur, priusquam Canon cœptus est, debet Sacerdos abstinere, nec ulteriùs progredi; si autem post cœptum Canonem violetur, debet Sacrificium prosequi. Ità Laym. *l. 5. tr. 5. c. 5. n. 13. ℣. Addendum quartò.* Suarez, Coninch, & patet ex Rubrica. Ratio autem est: quia ante Canonem nondum censetur proximè inceptum Sacrificium, & ideo sinè indecentia omitti potest; post Canonem verò cœptum dimitti non debet; quia Canon proximè accedit ad Consecrationem, & in eo censetur moraliter inceptum Sacrificium; quare prævalere debet obligatio prosequendi Sacrum.

270. Dictum est autem num. 268. *Quartò, violatur Ecclesia per sepulturam excommunicati. Hoc tamen &c.* ubi adverte, per sepulturam hæretici nominatim non denuntiati non violari locum sacrum *arg. c. Sacris. de sepult.* Navar. *lib. Consil.* 10. *de hæret. edit.* 2. *ad* 4. *q.* apud & cum Laym. cit. *n.* 8. Adde (pergit Laym. *ibid.*) cum Suarez *to.* 1. *de Relig. &c.* neque sepulturâ hominis personaliter, & nominatim interdicti Ecclesiam violari, aut reconciliandam esse: cùm id nullo jure decretum reperiatur.

Nihilominus corpus exhumari debet. Adde etiam, quamvis fuerit excommunicatus denuntiatus, qui sepultus est in loco sacro, si taman mortuus est cum signis contritionis, absolvi potest post mortem, & ità retineri post absolutionem in Ecclesiastica sepultura. Avila *p. 5. disp. 7. dub. 4.* apud & cum Quarti *p. 3. tit. 10. n. 2. dub. 5.*

271. Sed quid agendum, quando sub Missæ Sacrificio ingreditur Ecclesiam excomunicatus vitandus? Ante ℟. nota, hanc quæstionem esse solummodo de excomunicatis vitandis, id est, de illis, qui vel nominatim sunt excommunicati, & ùt tales legitimè denuntiati: vel sunt notorii percussores Clericorum. Unde sub Missæ Sacrificio &c. in Ecclesia adesse possunt excommunicati occulti, suspensi, & irregulares quicunque: hæretici nominatim non denuntiati quicunque, Judæi, Pagani, infideles quicunque; quia hi omnes post Concilium Constantiense non veniunt sub nomine *excommunicatorum vitandorum*. H. N. ℟. det Reiffenst. *tr. 13. dist. 2. q. 3. n. 40.* dicens: Si excomunicatus vitandus ingrediatur Ecclesiam, ut Missam audiat, monendus erit, ut exeat; quòd si nominatim monitus exire noluerit, novam excommunicationem Papæ reservatam incurrit

jux-

juxta *Clem.* 2. *de Sent. Excomm.* ac potest per vim expelli. Si verò hoc fieri nequeat, erunt omittenda Divina Officia, atque ipsamet Missa; dummodo necdum fuerit inchoatus Canon, aut (ùt aliqui volunt) Consecratio: tunc enim oportebit pergere usque ad sumptionem, ne Sacrificium Missæ maneat incompletum; sed peractâ sumptione Calicis Sacerdos debet discedere, ac reliqua peragere in Sacristia, vel omittere, si talis locus non adsit. Verùm alii astantes debebunt illico in tali casu exire ex Ecclesia, exceptô Ministrô Altaris; alioquin enim peccarent participandô in Divinis cum excomunicato vitando. Bonac. Herincx *disp.* 6. *de Censuris. q.* 6. *n.* 28. Sannig. & alii. Ità Reiffenstuel.

272. Cæterùm, certum est, esse peccatum mortale, in Ecclesia, quam quis novit esse notoriè violatam, seu pollutam, celebrare; quamvìs Celebrans nullam censuram, aut pœnam irregularitatis contrahat: eò quòd nullo jure statuta sit aliqua pœna contra hujusmodi peccatum. Suarez, Fagund. Lugo, Laym. cit. *n.* 6. cum aliis à se citt. Si verò Celebrans notitiâ solummodo privatâ, maximè ex Confessionali haustâ, sciat, crimen Ecclesiæ violationem inducens in Ecclesia com-

 mis-

missum esse, licitè in hac celebrare poterit, donec vel juris, vel facti notoreitate notorium factum fuerit. Vid. dicta *num.* 268. & *de Reconciliatione violatæ Ecclesiæ*, vid. etiam Reiffenst. *tr.* 14. *dist.* 5. *q.* 10. *n.* 131. *& seqq.*

273. Quoad alteram Rubricæ *hujus §.* partem, *Si timeatur incursus hostium, vel alluvionis &c.* actum jam est in *Prænot. n.* 22. quare hoc loco nihil videtur iterandum.

§. III. Si Sacerdos ante Consecrationem graviter infirmetur, vel in syncopen inciderit, aut moriatur, prætermittitur Missa: si post Consecrationem Corporis tantùm, ante Consecrationem Sanguinis, vel utroque consecrato id accidit, Missa per alium Sacerdotem expleatur ab eo loco, ubi ille desiit, & in casu necessitatis etiam per non jejunum. Si autem non obierit, sed fuerit infirmus, adeò tamen, ut possit communicare, & non adsit alia Hostia consecrata, Sacerdos, qui Missam supplet, dividat Hostiam, & unam partem præbeat

in-

infirmo, aliam ipſe ſumat. Si autem ſemiprolatâ formâ Corporis obiit Sacerdos, quia non eſt facta Conſecratio, non eſt neceſſe, ut Miſſa per alium ſuppleatur. Si verò obierit ſemiprolatâ formâ Sanguinis, tunc alter proſequatur Miſſam, & ſuper eundem Calicem repetat integram formam ab eo loco, *Simili modo, poſtquam cœnatum eſt*. Vel poſſet ſuper alium Calicem præparatum integram formam proferre, & Hoſtiam primi Sacerdotis, & Sanguinem à ſe conſecratum ſumere, ac deinde Calicem relictum ſemiconſecratum. *Rubrica.*

274. Rubrica hæc plures continet particulas, quas ſingulas ſingulariter, & breviter conſiderabimus. *Primò* igitur dicit: *Si Sacerdos ante Conſecrationem graviter infirmetur, vel in ſyncopen inciderit, aut moriatur, prætermittitur Miſſa.* Ubi Rubrica apertè loquitur de caſu, ſi Sacerdos graviter infirmetur, vel omnino moriatur ante Conſecrationem Hoſtiæ; tunc enim, quia Sacrificium ſubſtantialiter nondum eſt inchoa-

choatum, prætermittitur Missa. Aliter dicendum est, si similis casus contingat post Consecrationem Hostiæ, uti paulò pòst videbimus. Unum notandum hic est, scilicet, graviter peccare Sacerdotem, qui prævidens suam indispositionem & periculum deliquii, nihilominus celebrare præsumit, idque ob gravem irreverentiam, quæ inde sequi potest Deo & Sacrificio. Quart. *p.* 3. *tit.* 10. *n.* 3. *sect.* 1. *dub.* 1. Imò, ùt inquit Laym. *l.* 5. *tr.* 5. *c.* 7. *n.* 2. Sacerdos, qui sæpius in Sacrificio Missæ ob corporis infirmitatem deficere animadvertitur, is tanquam irregularis amovendus est, uti habetur in *c. Illud.* 7. *q.* 1.

275. *Secundò*, dicit Rubrica : *Si post Consecrationem Corporis tantùm, ante Consecrationem Sanguinis, vel utroque consecrato id accidit, Missa per alium Sacerdotem expleatur ab eo loco, ubi ille desiit, & in casu necessitatis etiam per non jejunum &c.* Ex hac Rubrica (quæ loquitur de casu, quo Sacerdos infirmatur, vel moritur post Hostiæ saltem consecrationem à se peractam) plura quæri possunt. Et *primò* quidem quæritur, quisnam Sacerdos Missam ab alio cœptam explere teneatur? Ante ℞. supponendum est, hanc Rubricam non esse directivam duntaxat, sed præceptivam; unde ex gravi obliga-

tione

tione, & sub peccato mortali supplendus est defectus substantialis, & perficiendum Sacrificium ab alio Sacerdote, positô, quòd moraliter fieri possit. Ità D. Thom. Navar. Suarez, Bonac. Laym. Aversa, & alii communiter apud & cum Quarti *p.* 3. *tit.* 10. *num.* 3. *sect.* 1. *dub.* 1. H. S.

276. ℞. 1. Si idem Sacerdos, qui Missam inchoavit, & in deliquium incidit, vires post pusillum, & intrà competens spatium resumat, ità ut possit convenienter prosequi & explere Missam, ipse primò & principaliter ad id tenetur. Suarez *disp.* 85. *sect.* 1. ℣. *Tertia Regula.* dicens: Si Sacerdos ipse per se Sacrificium possit perficere, non potest illud inchoatum relinquere sinè grandi sacrilegio. Ratio est: quia idem numero Sacrificium per se loquendô, ab uno, eodémque Ministro est perficiendum, utì patet ex usu Ecclesiæ à Christi institutione promanante; ergo secluso casu impotentiæ, Missa inchoata à Sacerdote debet ab eodem expleri: & ità supponunt DD. Imò, idem Sacerdos debet inchoatum à se Sacrificium complere, etiamsi non sit ampliùs jejunus, utpote si in gravi deliquio constitutus aliquid sumpsit ad reparandas vires, hîs enim receptis debebit, si potest, pergere in suo

Sacrificio à loco, ubi priùs desiit. Ratio est: quia identitas physica Ministri majoris momenti est, quàm quòd Sacrum à jejuno perficiatur; uti patet in casu, quando quis locò vini posuit aquam &c. de quo dictum est *suprà num. 66.*

277. ℟. 2. Si Sacerdos, qui Missam inchoavit, post Consecrationem etiam solius Hostiæ, sic graviter infirmatur, ut prosequi Missam non possit, tenentur eam explere omnes Sacerdotes, qui sunt ibi præsentes, vel non longè distantes, & quilibet eorum in solidum. Præ cæteris autem & primò locò tenentur, qui decentiùs id exequi possunt, seu qui minùs sunt impediti, & magis sunt dispositi. Habentes autem impedimentum e. g. non jejuni &c. tenentur 2.do loco in defectum aliorum. Ità DD. apud & cum Quarti cit. Ratio est: quia virtus Religionis dictat, hoc obsequium Deo præstandum esse, quàm decentissimè fieri potest, & cum requisitis ab Ecclesia præscriptis; ergo primò locò tenentur, qui possunt Sacrum explere cum omnibus requisitis prædictis; cæteri verò non nisi in defectum. Ex his collige sequentia.

278. *Primò*: Si adsit Sacerdos jejunus, & qui non celebravit, is tenebitur & debebit

bebit supplere; quia convenientiùs id exequi potest servatis requisitis ab Ecclesia, nempe jejuniô naturalî, & ut idem Sacerdos non nisi semel eodem die celebret. Si verò non adsit, nisi qui jam celebravit, aut qui non est jejunus, hic etiam in defectum jejuni Missam illam explere tenebitur. Ratio est: quia major est obligatio perficiendi Sacrificium, ne mutilum remaneat, quod est juris Divini, quàm servandi jejunium, & similes leges ab Ecclesia præscriptas, quæ intelligi debent extra hujusmodi casus necessitatis, ùt expresè declaratur in hac Rubrica dicente: *Missa per alium Sacerdotem expleatur ab eo loco, ubi ille desiit, & in casu necessitatis etiam per non jejunum;* docétque D. Thom. Suarez, Bonac. Fagund. Aversa, & alii communiter. Porrò, si in hujusmodi casu adsint duo Sacerdotes, nimirum unus, qui nec celebravit, neque est jejunus: alter autem celebravit, & ob sumptam Purificationem hoc ipso etiam non ampliùs est jejunus, præferendus est prior, ut Missam defectuosam suppleat; in hoc enim adest solùm impedimentum, seu defectus jejunii: in altero autem adest impedimentum duplex, scilicet, quia non est jejunus, & quia eodem die jam celebravit.

279. *Secundò* : Si Sacerdos adsit cum conscientia peccati mortalis (quando nimirum non suppetit copia alterius Sacerdotis eo impedimento carentis) tenebitur confiteri, si possit; at copiâ Confessarii deficiente, tenebitur se disponere per veram contritionem, & sic perficere Sacrificium relictum substantialiter imperfectum; quia magis urget præceptum perficiendi hoc Sacrum, quàm præmittendæ Confessionis. Ità Suar. Bonac. Coninch, Filliuc. & alii.

280. *Tertiò* : Si non adsit, nisi Sacerdos excommunicatus, aut suspensus, aut irregularis, existimant quidem aliqui, eum nec debere, nec posse Sacrificium perficere; quia non est Minister idoneus, & perinde est, ac si nullus Sacerdos adesset; Henriq. Sà. Nihilominus longè probabilius est, talem Sacerdotem & posse, & debere Sacrificium ab alio substantialiter inchoatum perficere, si non possit priùs obtinere absolutionem, vel dispensationem, & nullus alius sit, qui simili impedimentô carens illud explere possit. Ratio est : quia magis urget hoc præceptum perficiendi Sacrificium, quàm servandi leges Censurarum. Item, quia, si Sacerdos post Consecrationem meminerit, se esse excommunicatum &c. debet nihilominus per-

perficere Sacrificium, ùt *suprà num.* 139. *& seq.* dictum est; ergo idem dicendum in casu nostro de Sacerdote excommunicato, suppleturo defectum Sacrificii ab alio substantialiter inchoati. Ità Fagund. & Coninch, favéntque Suarez, Filliuc. & Bonac. quatenus asserunt, hoc præceptum, de quo loquimur, esse juris Divini, & magìs urgere, quàm præcepta humana, & videtur communis DD. sententia, ùt indicat Diana *p.* 9. *tr.* 6. *resol.* 18. apud Quart. cit. Quòd si nullus Sacerdos reperiatur, qui posset Sacrificium explere, Sacramentum in Sacrario foret reponendum, ut altera die sumatur à Sacerdote ante ablutionem, prout fit de Particulis præconsecratis. Ità Suarez, Henriq cum aliis. Vide etiam dicta *num.* 149.

281. Quæritur *secundò*, intrà quantum temporis spatium possit Missa ab alio Sacerdote substantialiter inchoata expleri? Ante ℞. supponendum est *primò*, certum esse, teneri eos, qui possunt, statim & quàm primùm supplere hunc defectum, & explere Missam ab alio cœptam. Ratio est: quia debet quilibet ità supplere defectum, ut perficiatur unum numerô Sacrificium, & eadem moralis actio. Supponendum est *secundò*, si notabile spatium, & notabilis

mora

mora interponatur, non posse neque licitè, neque validè expleri Missam in ordine ad finem intentum, perficiendi scilicet idem numerô Sacrificium jam cœptum. Ratio est: quia interveniente notabili mora, Sacrificium non ampliùs potest habere unitatem moralem. Unde graviter peccaret is, ex cujus negligentia voluntaria ea notabilis mora contingeret, quâ positâ, omitti potiùs deberet Missa sic imperfecta, & reservari Sacramentum, ùt suprà. Quod idem faciendum, si absque alicujus culpa non inveniatur citò Sacerdos, qui possit Missam prædictam explere. Ità ex communi sententia notat præsertim Aversa *de Sacrif. q.* 11. *sect.* 16. §. 10. cum aliis, quos affert Diana *p.* 10. *tr.* 11. *resol.* 4. apud Quarti *cit. dub.* 5. Quæritur ergo tantummodo, qualis mora, & quantum temporis spatium censeatur notabile, pugnans cum connexione morali, & continuatione partium ejusdem Missæ, & quo posito, Missa deficientis Sacerdotis potiùs relinqui debeat sic imperfecta, quàm perfici & expleri? ℞. Sententia communis & vera docet, Sacrificium perficiendum esse ab alio Sacerdote, si citò alius inveniatur, si sit ad manus, si præstò sit, non autem post nimiam dilationem. Nimiam verò dila-

tio-

tionem aliqui putant esse integram horam, ut Tanner. apud Dian. *p.* 10. *tr.* 11. *resol.* 4. Alii paucas horas, e. g. duas. Alii solùm excludunt tempus post prandium & meridiem. Itaque ante meridiem probabile videtur, semper posse & debere perfici Missam inchoatam, de qua loquimur. Videri possunt Aversa, Tanner. cum aliis, quos affert Diana. Sed hæc determinatio patitur instantiam; quia hic non quæritur, quonam tempore Missa Sacerdotis deficientis ab alio expleri possit ac debeat, sed quæritur, quantum temporis spatium determinandum sit, ut judicari possit, moram non esse notabilem, & connexionem partium utriusque Sacerdotis, videlicet inchoantis & perficientis adhuc constituere unum moraliter Sacrificium? Dicendum igitur est, tantum temporis requiri, ut in communi hominum, maximè Doctorum æstimatione adhuc unum & integrum moraliter Sacrificium constituatur. Tale autem tempus censetur esse una, vel sesqui hora, vel ad summum duæ horæ. Unde in hoc casu discurrendum est, sicut in illo, si sub Missa Concio habetur. Vid. etiam in simili *Prænot. n.* 26.

282. Quæritur *tertiò*, quid agendum Sacerdoti deficientis Sacerdotis Sacrificium

expleturo, si pensatis omnibus pensandis nesciatur, nec sciri possit, in qua parte Missæ defecerit, e. g. an defecerit sub prolatione formæ, vel post hujus prolationem, sive Hostiæ, sive Calicis? ℞. Si dubium sit & perplexitas circa partem essentialem Sacrificii, videlicet, an Sacerdos deficiens perfecerit, nec ne, Consecrationem panis vel vini, debet alter Sacerdos consecrare eandem materiam, non absolutè, sed sub conditione. Unde dicendum est *primò*: Si dubium sit de Consecratione utriusque speciei, quia ignoratur omnino, in qua parte Missæ prior Sacerdos defecerit, non est apponenda nova materia; sed satis est, Hostiam & Calicem, qui inveniuntur in Altari, sub conditione consecrare; quia non est offerendum novum Sacrificium, sed perficiendum jam inchoatum. Similiter, si constet, primum Sacerdotem consecrâsse Hostiam, & ignoretur, an consecraverit etiam Calicem, consecrandus est Calix, qui cum vino invenitur in Altari, sub conditione, non verò apponendum est novum vinum. Ità cum Serra, & Ludov. à San Juan docet Diana *p.* 9. *tr.* 6. *resol.* 18. & *p.* 10. *tr.* 12. *resol.* 12. ubi affert Dicastill. Præpos. & alios. Dicendum *secundò*: Quoad partes & ritus accidentales, quando re-

pe-

petenda est utraque Consecratio sub conditione, ùt suprà, & ignoratur etiam, in qua parte Missæ defecerit Sacerdos, aliqui dicunt, incipiendum esse ab illis verbis, *Qui pridie &c.* sicut quando repetenda est sola Consecratio Calicis, incipiendum esse à verbis, *simili modo &c.* quod probabile est, & docet cum aliis Fagund. Sed melius & tutius est, debere perficientem incipere Canonem, in quo communiter continentur ritus graves, & forsan omissi fuerunt à primo Celebrante, qui defecit. Ità Henriq. *l.* 9. *c.* 40. *n.* 4. Suarez, Filliuc. Dicendum *tertiò*: Si certum sit, primum Celebrantem consecrâsse Hostiam & Calicem, incertum verò, quid deinceps dixerit, aut fecerit, incipiat secundus Sacerdos ab illis verbis, *Unde & memores &c.* & prosequatur usque ad finem: sic enim convenientiùs, & absque periculo omissionis gravium rituum complebitur Missa. Ità cum aliis Suarez & Filliuc.

283. Porrò, pro praxi nota etiam sequentia. *Primò*: Sacerdos secundus, seu expleturus Missam ab alio inchoatam, debet incipere ab eo loco, ubi primus desiit. Patet ex Rubrica *suprà num.* 275. & est ratio: quia secundus Sacerdos solummodo substituitur loco prioris ad perficiendum

idem

idem Sacrificium, non autem ad conficiendum aliud de novo. DD. communiter. *Secundò* : Tunc solùm suppleri debet Sacrificii defectus in nostro casu, & expleri Missa ab alio inchoata, quando Sacrificium à priori Sacerdote fuit substantialiter inchoatum, id est, si saltem Consecratio Hostiæ jam est peracta; secus verò, si neque pars ulla substantialis posita fuerit, nec desit aliquid ad substantiam, vel integritatem Sacrificii pertinens. Patet denuo ex Rubrica *suprà num.* 274. & D. Thom. 3. *p. q.* 83. *a.* 6. *ad.* 1. quem sequuntur ferè communiter DD. apud Quart. cit. *dub.* 3. Et hoc quidem, etiamsi Celebrans cœpto jam Canone, vel aliqua parte Canonis recitatâ deficiat. D. Thom. Nungus, Coninch. Bonac. Aversa, Azor. &c. Ratio est: tum, quia Rubrica mox cit. absolutè loquitur; tum, quia verè Sacrificium quoad substantiam, & partes essentiales nondum est inchoatum, & ubi necessitas non cogit, non est eadem Missa à duobus successivè dicenda. Idem dicendum, si deficiat Celebrans semiprolatâ formâ Consecrationis Corporis, Rubricâ docente : *Si semiprolatä formâ Corporis obiit Sacerdos, quia non est facta Consecratio, non est necesse, ut Missa per alium suppleatur.* Addunt aliqui, & meritò,

tò, consultius fore Missam aliam integram dicere, qua idem panis, idemque vinum offerantur & consecrentur. Unde etiam docet Suarez *disp.* 85. *sect.* 1. ℣. *Regula igitur.* dicens: si alius Sacerdos velit illud Sacrificium perficere, debet à principio inchoare, & Missam integram dicere; quia, cùm nulla sit necessitas componendi seu integrandi ministerium illud ex duabus personis, melius est, ut ipse totum Officium Missæ completè perficiat; neque oportet, ut aliam Hostiam, vel vinum offerat: nam, cùm priora non fuerint consecrata, possunt iterum offerri & consecrari. Quod tamen de Sacerdote naturaliter jejuno intellige.

284. *Tertiò*: Si Celebrans deficiat post Consecrationem Corporis, nondum prolatâ, vel saltem non completa Consecratione Calicis quoad substantiam, posterior Sacerdos debet consecrare solum vinum, & totam formam ex integro proferre super eundem Calicem, etiamsi prior partem aliquam ejusdem formæ Sanguinis protulisset, sed insufficienter, debetque incipere ab illis verbis, *Simili modo &c.* uti docent DD. *Quartò*: Si primus Celebrans, qui moritur, vel infirmatur, jam consecravit utramque speciem, sed nondum

pervenit ad ſumptionem, certum eſt, debere expleri Miſſam ab alio Sacerdote; quia deeſt pars integralis, videlicet ſumptio Sacramenti. Debet autem ſecundus Sacerdos incipere ab illa parte Miſſæ, in qua prior deſiit & defecit; quia ſolummodo debet, quod deeſt, perficere, nihil repetere. DD. communiter.

285. *Quintò* : Si prior Celebrans deficiat poſt Sumptionem Corporis, non ſumpto Sanguine, alius Sacerdos ſumat Sanguinem tantùm relictum à priori, qui defecit. Ratio eſt : quia ſumptio utriusque ſpeciei pertinet ſaltem ad integritatem ſubſtantialem Sacrificii. Ità cum aliis Averſa, Diana apud & cum Quarti cit. Si verò primus Sacerdos utramque ſpeciem ſumpſit, & ſtatim defecit, non opus erit ſuppleri ab alio id, quod remanet; quia jam expleta erat tota ſubſtantia Sacrificii: nec refert, quòd deſit aliquid accidentale. Ità Averſa & alii DD. communiter. Curandum tamen eſt, ne ſpecies S. Sanguinis in Calice relictæ pereant. Quare de his idem faciendum eſt, quod in 1.ma, & 2.da Miſſa in Nativitate Domini fieri conſuevit. Vide *ſuprà num.* 162.

286. *Sextò* : Si Sacerdos ſecundus in dictis caſibus ſumpſit ſive unam, ſive

utram-

utramque speciem consecratam à Sacerdote deficiente relictam, ejúsque Sacrificium explevit, non poterit postea de novo aliam Missam celebrare, nisi in casibus exceptis, e. g. in Natali Domini; servatis tamen iis, quæ eodem die sæpius celebrantibus aliàs servanda sunt, e. g. ne sumat Purificationem, nisi in ultima Missa &c. Nec dicas: Possum, juxta dicta *n.* 278. & teneor Missam alterius Sacerdotis deficientis, vel morientis complere, non obstante, quòd eadem die jam celebraverim; ergo. ℟. negandô consequentiam & paritatem. Disparitas est; quia supplere Missam Sacerdotis deficientis non est actus libertatis, sed necessitatis, & de præcepto Divino, ùt *suprà num.* 278. vidimus; secus est in hoc casu. Et dic, amabò; vel supplevisti Missam Sacerdotis deficientis consecrandò, vel solummodò Sacramentum sumendô? si consecrandô; ergo hoc ipso non licet tibi ampliùs celebrare, quia aliàs eodem die bis celebrares, quod extra tres casus *suprà num.* 163. notatos, licitum non est. Si autem supplevisti, Sacramentum solummodo sumendô, rursus tibi non licet celebrare; quia non licet homini sano eodem die bis communicare; vel semel com-

municare, & semel celebrare. Vide dicta *num.* 164.

287. *Septimò* : Si Sacerdos prior post Hostiæ Consecrationem deficiat, & Sacerdos secundus, seu Missam prioris supplens, Calicémque consecrans, aliam intentionem applicandi Missam habeat, & applicet, prævalet intentio posterioris, seu secundi Sacerdotis. Ratio est : quia non confertur effectus, nisi dum completur Sacrificium, & semper ante complementum est in potestate Ministri mutare intentionem, & ultima intentio prævalet. Ità cum aliis Aversa *de Sacrif. q.* 11. *sect.* 16. §. 10. apud & cum Quarti *p.* 3. *tit.* 10. *n.* 3. *sect.* 1. *dub.* 2. Hoc tamen intellige, si Sacerdos deficiens incepit Missam non obligatoriam; si enim incepit obligatoriam, e. g. pro stipendio : in hujusmodi casu prævalet intentio Sacerdotis incipientis, ad hoc, ut Sacerdos complens debeat ad eandem intentionem Missam complere. Ratio est; quia dans stipendium jam acquisivit jus, ut eadem Missa per Sacerdotem deficientem ad suam intentionem cœpta, hoc deficiente, per alium compleatur. Quòd si dubium sit, an Missa per Sacerdotem deficientem cœpta sit obligatoria, Sacerdos supplens

Mis-

Missam debet facere applicationem sub conditione. Vid. etiam dicta *num.* 340. ℣. *Dices.*

288. Ex dictis *num. præc.* deducitur *primò*, quòd Sacerdos supplens alterius deficientis Missam, & Calicem absolutè consecrans non teneatur secundùm inchoantis, seu Hostiam tantùm consecrantis intentionem Missam explere, sed possit pro libitu suo, etiam pro stipendio accepto Missam applicare, nisi Sacerdos deficiens (juxta dicta *num. præc.*) Missam obligatoriam inceperit, aut supplens ipse aliunde, e. g. ex obedientia &c. aliter obligatus sit. Si autem explevit Missam secundùm prioris intentionem, ipsius erit stipendium, non inchoantis, positô, quòd hic pro stipendio celebrare intenderit. Ratio est: quia intentioni dantis stipendium non per inchoantem, sed per Missam complentem satisfactum est. Dictum est autem, *& Calicem absolutè consecrans*; secus enim dicendum esset, si consecravit *sub conditione*, quando nimirum dubium erat, utrùm Sacerdos deficiens Calicem rite consecraverit, nec ne; unde, stante hoc dubio, non poterit Missam pro libitu suo alteri applicare, datúmque stipendium retinere, quia stipendium certum supponit applicatio-

nem Missæ certam. Deducitur *secundò*, quòd Sacerdos satisfaciat obligationi suæ, si, etiam pro stipendio celebrans, oblitus est Missam applicare, primúmque ante Consecrationem Calicis recordatus eam applicat. Quod idem de applicatione Privilegii Altaris intellige. Ratio est eadem, quæ *num. præc.* allata est.

289. Addit Rubrica : *Si autem non obierit, sed fuerit infirmus, adeò tamen, ut possit communicare, & non adsit alia Hostia consecrata, Sacerdos, qui Missam supplet, dividat Hostiam, & unam partem præbeat infirmo, aliam ipse sumat.* De hac Rubrica quæritur, an sit præceptiva, vel directiva? ℞. Eam ex una parte esse præceptivam, non autem ex altera. *Præceptiva* est; quatenus Sacerdos, qui perficit Missam, vel quicunque alius, qui præstò est, tenetur primò Sacerdoti, qui post unius, vel utriusque speciei Consecrationem defecit, & graviter infirmatus est cum periculo mortis, ministrare Eucharistiam, & præbere Viaticum; quia urget gravis necessitas. Et de hoc nullum est dubium. Ex altera autem parte Rubrica non est præceptiva, quatenus nimirum Sacerdoti infirmato non necessariò danda est pars Hostiæ majoris ab eodem mox consecratæ. Unde inquit Quarti. *p.* 3. *tit.*

10.

10.*n.*3.*sect.* 1. *dub.* 6. vera sententia docet, Sacerdoti prædicto dandam esse aliam Hostiam, si hæc adsit, etiam ex præconsecratis, quæ conservantur pro infirmis, & aliis; quòd si non adsit, tunc demum dandam illi esse partem Hostiæ majoris, non quia communicat ùt sacrificans, sed ne decedat absque Viatico, vel ne privetur Communione; sicut fieri debet cum quolibet alio fideli petente Communionem. Veritas hujus sententiæ patet ex verbis Rubricæ non absolutè, sed sub conditione loquentis, *& non adsit alia Hostia consecrata*; ubi notanter non dicit: *alia Hostia ab infirmo Sacerdote in eadem Missa consecrata*, sed absolutè, *alia Hostia consecrata.* Gratis ergo fingitur, si dicatur, quòd Rubrica loquatur de alia Hostia consecrata solùm in eadem Missa, non autem in aliis. Ratio dictorum est, quæ jam insinuata; scilicet, quia Sacramentum Sacerdoti infirmato non datur, quatenus sacrificans est, sed quatenus infirmus est, & hoc ipso datur illi more Laicorum, vel Sacerdotum more Laicorum communicantium; secus enim, si Sacerdoti sub Missa deficienti & quatenus Sacrificanti necessariò deberet dari pars Hostiæ ab eo consecratæ, sequeretur eidem eadem ratione, & quatenus sacrifi-

canti etiam dandam esse partem Calicis consecrati; eò quòd aliàs non consummaretur plenè Sacrificium, quod tamen nec Rubrica docet, nec ratio probat. Dicendum igitur est, Rubricam hanc nihil aliud intendere, nisi quod suprà in *Prænot. num.* 23. ℣. 3.*tiò.* de Laico sub Missæ Sacrificio in Ecclesia existente, subitò morbô correpto, sacróque Viaticô providendo dictum est, videlicet: Si in hujusmodi casu Sacerdos nullam haberet Hostiam aliam, nisi majorem à se mox consecratam, posset tali infirmo porrigere particulam suæ Hostiæ. Alia vid. *ibid.*

§. IV. Si quis, extra hujusmodi casus necessitatis, integra Sacramenta non sumpserit, gravissimè peccat. *Rubrica.*

190. Ex hac Rubrica certum est, teneri Sacerdotem (extra casus necessitatis, vel impotentiæ) gravissima sub obligatione in Missa sumere SS. Eucharistiæ Sacramentum sub utraque specie, utì constat ex Traditione Apostolorum *c. Nihil. c. Illud.* 7. *q.* 1. & *c. Relatum. de Consecr. dist.* 2. docéntque omnes DD. cum D. Thom. 3. *p. q.* 82. *a.* 4. estque hæc utriusque speciei sumptio juris Divini

ex

ex institutione Christi, sicut & Consecratio utriusque speciei, de qua in *Prænot. num.* 2. dictum est. Idcirco enim Christus ipsemet sumpsit in ultima Cœna Sacramentum quoad utramque speciem, ut id, quod cæteris observandum mandabat; exemplô suô confirmaret, ùt docet D. Thom. 3. *p. q.* 81. *a.* 1. & cum eo DD. communiter. Patet etiam ex facto Christi *Matth.* 26. *Marc.* 14. *Luc.* 22. & refertur in Canone Missæ ℣. *Qui pridie, quàm &c.* ubi discipulis suis dedit Corpus suum ad manducandum, & Sanguinem suum ad bibendum &c. Et certè; si sumptio utriusque speciei non est juris Divini, sed Ecclesiastici tantùm, & dispensabilis, cur tanta obligatione adstringitur alius Sacerdos, etiam non jejunus, imò etiam ille, qui eodem die jam celebravit, ut Sacrificium Sacerdotis infirmati, vel defuncti suppleat, & Sacramentum sumat, ùt mox in præcedentibus audivimus? Manet ergo, obligationem, Sacramentum in Missa sub utraque speciei sumendi, esse juris Divini, & indispensabilem. Ità Lugo *de Euchar. disp.* 19. *n.* 76. Aversa, Coninch, Fagund. & DD. communiter. Ratio indispensabilitatis est: quia Summus Pontifex (idem dic de Ecclesia) non est supra jus Divinum,

neque habet à Christo facultatem dispensandi in iis, quæ pertinent ad essentiam, vel integritatem substantialem Sacrificii, immediatè ab ipso Christo instituti; quamvis dispensare possit quoad omnes alios ritus, & Cæremonias Missæ, etiam quoad Canonem; quia omnes alii ritus non pertinent ad substantiam, vel substantialem integritatem Sacrificii, vel Sacramenti, sed ad Sacramentalia, & Cæremonias accidentales, quæ sunt juris Ecclesiastici. Ledesma, Dicastill. Suarez cum aliis apud Quarti *Quæst. Proœm. sect. 2. punct. 6. Difficult. 1.*

§. V. Si musca, vel aranea, vel aliquid aliud ceciderit in Calicem ante Consecrationem, proiiciat vinum in locum decentem, & aliud ponat in Calice, misceat parùm aquæ, offerat ùt suprà, & prosequatur Missam. Si post Consecrationem ceciderit musca, aut aliquid ejusmodi, & fiat nausea Sacerdoti, extrahat eam, & lavet cum vino: finitâ Missâ comburat, & combustio, ac lotio hujusmodi in Sacrarium proiiciatur. Si autem

non

non fuerit ei nausea, nec ullum periculum timeat, sumat cum Sanguine. *Rubrica.*

291. Rubrica hæc duas continet Particulas. *Primò*, dicit: *Si musca, vel aranea, vel aliquid aliud ceciderit in Calicem ante Consecrationem, proiiciat* (Sacerdos) *vinum in locum decentem, & aliud ponat in Calice, misceat parùm aquæ, offerat ut suprà, & prosequatur Missam.* In hoc casu eadem facienda sunt, quæ *suprà num.* 64. dicta habentur. Si tamen musca, vel aliud quid non venenosum ante Consecrationem in Calicem cecidit, poterit Sacerdos, maximè si aliud vinum commodè habere nequit, nec nausea &c. aliud suadet, illud extrahere, proiicere, vinúmque in Calice jam positum consecrare; quia per extractionem hujusmodi rei tollitur omnis irreverentia, & Rubrica quoad hoc per se solummodo est directiva. Secus est, si aliquid venenosum ceciderit; in hoc enim casu juxta præscriptum Rubricæ faciendum est, sicque vitatur omne periculum irreverentiæ &c.

292. *Secundò*, dicit Rubrica: *Si post Consecrationem ceciderit musca, aut aliquid ejusmodi, & fiat nausea Sacerdoti, extrahat eam, & lavet cum vino: finitâ Missâ comburat, & combustio,*

bustio, ac lotio hujusmodi in Sacrarium proiiciatur. Si autem non fuerit ei nausea, nec ullum periculum timeat, sumat cum Sanguine. Ubi notandum est, hanc Rubricam loqui de musca, vel alia re non venenosa; quo notato, sequitur: si post Consecrationem aliquid non venenosum cadat in Calicem, & Sacerdos potest sinè periculo vomitûs totum sumere, ità erit exequendum propter reverentiam Sacramenti: si verò sinè incommodo, vel periculo vomitûs hoc fieri non potest, debet extrahi animal, & fieri, prout in Rubrica præscribitur; sic enim poterit sinè nausea sumi à Celebrante S. Sanguis, & ritè perfici Sacrificium. Ità cum D. Thom. docent alii DD. communiter, Suarez, Filliuc. &c. apud Quart. in *Explic. lit.* hìc. Vid. etiam dicenda *infrà num.* 332. *in fine.*

293. At quid, si facta extractione muscæ, vel alterius rei non venenosæ è Calice, adhuc revera fiat nausea Sacerdoti, ità, ut non possit Sanguinem sumere absque periculo vomitûs? ℞. Sacerdotem in hoc casu non debere sumere illum Sanguinem, stante periculo vomitûs. Quapropter (servatis iis, quæ *num.* 64. dicta sunt) debet consecrare de novo Sanguinem, eúmque sumere, ne Sacrificium maneat imperfectum.

ctum. Alter verò Calix, extractâ muscâ, conservandus erit, donec vel ab alio Sacerdote (qui vomitum non timet) in alia Missa post sumptum Sanguinem à se consecratum consumi possit; vel (si hoc fieri nequit) conservandus erit, donec species vini fuerint desiccatæ, juxta dicenda *§. seq. de S. Sanguine venenô infecto*, ubi (ùt inquit Quarti *p. 3. tit. 10. num. 5. dub. 1.*) id præscribitur, non solùm in casu veneni, sed etiam in casu, si species illæ provocarent vomitum, & docet Suarez *disp. 85. sect. 1. §. secundò, potest accidere.* Tambur. *de Sacrif. l. 2. c. 8. §. 3. n. 2.* & alii communiter. Ità ille.

§. VI. Si aliquid venenosum ceciderit in Calicem, vel quod provocaret vomitum, vinum consecratum reponendum est in alio Calice, & aliud vinum cum aqua apponendum denuo consecrandum : & finitâ Missâ, Sanguis repositus in panno lineo, vel stuppa tamdiu servetur, donec species vini fuerint desiccatæ, & tunc stuppa comburatur, & combustio in Sacrarium projiciatur. *Rubrica.*

294. Rubrica hæc equidem præſcribit, ut, ſi aliquid venenoſum ceciderit in Calicem, vel quod provocaret vomitum, vinum conſecratum reponatur in alio Calice, & aliud vinum cum aqua apponatur & conſecretur (ſubintellige, conformiter dictis *num.* 64.) hoc tamen neceſſe non eſt, ſed ſufficit, ſi relicto Sanguine venenoſo in priori Calice, accipiat alium Calicem, vinúmque cum aqua in eo de novo poſitum conſecret. De reliquo ex hoc (id eſt, ex hac Rubrica) patet, ſufficere, ſi vinum tunc conſecretur ad ſumptionem, non autem ad integritatem Conſecrationis, quæ verè facta fuit in utraque vera ſpecie. Gavant. hìc.

295. Porrò, ex hac Rubrica cape ſequentia. *Primò*: ſi venenum fuerit ſpeciebus vini admixtum, & id advertat Sacerdos ante Conſecrationem, proiiciendum erit illud vinum in locum decentem, & novum in Calice ponendum, uti *num.* 291. dictum habes. Si poſt Conſecrationem Calicis advertat, nullo modo debet ſumi, ne Calix vitæ vertatur in mortem, ùt docet, hanc rationem adducens, D. Thom. 3. *p. q.* 83. *a.* 6. *ad* 3. quem ſequuntur DD. communiter. *Secundò*: Tenetur Celebrans omnino, remotis ſpeciebus vini vene-

venenô infectîs, aliud de novo modicâ aquâ mixtum consecrare, & sumere; quia sumptio utriusque speciei pertinet ad integritatem Sacrificii, & jure Divino præcipitur. Ità D. Thom. Filliuc. Aversa, & DD. communiter. Vid. etiam *suprà num.* 290.

296. *Tertiò:* Si Sacerdos post Calicis Consecrationem deprehendat, utramque speciem tam panis, quàm vini, venenô infectam esse, tenetur (servatîs servandîs) denuo consecrare novum panem & novum vinum, ut sumat, & Sacrificium perficiat. Ratio est; quia sumptio Sacramenti est absolutè necessaria ad integritatem substantialem Sacrificii; nec oppositum (prout loquitur Quarti *p. 2. tit. 10. n. 6. dub. 1.*) est ullo modo probabile. Quòdsi verò venenum Sanguini tantùm sit admixtum, non etiam Hostiæ, tunc solum vinum novum est consecrandum. Sed

297. Quæres, quid faciendum sit Sacerdoti, si venenum non advertat, nisi post sumptionem Sacramenti venenô infecti? ℞. Eum adhibere posse aliquod medium, ut evomat, etiamsi species adhuc putentur integræ & incorruptæ. Ità Henriq. *l. 9. c. 37. n. 4.* Bonac. *de Sacram. disp. 4. q. ult. punc. 10. n. 11.* cum Tabiena *V. Missa n. 32.*

&

& aliis. Ratio eſt: quia, ſicut ob periculum gravis infirmitatis, vel omnino mortis, non tenebatur eas ſumere, ſi priùs monitus fuiſſet; ità pari ratione non tenetur eas retinere, ne, ùt *num.* 295. dictum eſt, Calix, ſeu Sacramentum vitæ vertatur in mortem. Vid. etiam Gavant. *p.* 3. *tit.* 10. *n.* 14. Porrò, notandum hìc eſt, quod Quarti *p.* 3. *tit.* 10. *num.* 14. *dub.* 4. docet, videlicet; vomitum poſt ſumptam Evchariſtiam provocare, licitum eſſe in eo ſolùm eventu, quando cognoſcit Sacerdos, vel alius, qui communicavit, ſpecies à ſe ſumptas fuiſſe venenô infectas, vel ſimili tabe, qua valde ſaluti noceant, etiamſi ſpecies integræ eſſent eiiciendæ, & vi caloris naturalis nondum alteratæ. Extra hunc caſum id nunquam eſt licitum, quamdiu ſpecies putantur integræ perſeverare, & nondum ſunt corruptæ à calore naturali. Vid. etiam Tambur. *de Sacrif. l.* 2. *c.* 8. *ſ.* 8. *n.* 5. Si tamen poſt ſpatium competens moraliter certum eſt, eas eſſe corruptas, utique id ex rationabili caſu licitum erit. Cæterùm in dicto caſu vomitus mitti debet in aliquod vas mundum, & ſervari, donec corrumpantur ſpecies, ut proiiciantur in Sacrarium, Reliqua patent ex ipſa Rubrica cit.

§. VII.

§. VII. Si aliquod venenatum contigerit Hostiam consecratam, tunc alteram consecret, & sumat modô, quo dictum est, & illa servetur in tabernaculo locô separatô, donec species corrumpantur, & corruptæ deinde mittantur in Sacrarium. *Rubrica.*

298. Id, quod *§. præc.* dictum est de speciebus vini, si illis fuerit admistum venenum, proportionaliter dicendum etiam est de Hostia, si ab aliquo venenato contacta fuerit, sive ante, sive post Consecrationem; & in hac Rubrica declaratur, videlicet ut Sacerdos Hostiam alteram (juxta dicta *num.* 31.) consecret & sumat, & prior servetur, ùt hìc exprimitur. Est autem per verba, *si contigerit Hostiam*, non intelligendus quilibet tactus, sed talis, ex quo Hostia venenô inficitur. Porrò, ùt notat Gavant. hìc ex Genuensi, ea, quæ sunt à fulmine tacta, venenata censentur; & ità fuit à DD. decisum. Quòdsi Sacerdos non advertat venenum, nisi post sumptionem Hostiæ consecratæ, servanda sunt ea, quæ *num. præc.* dicta sunt. Cætera patent ex Rubrica.

§. VIII. Si sumēndô Sanguinem, Particula remanserit in Calice, digitô ad labium Calicis eam adducat, & sumat ante Purificationem : vel infundat vinum, & sumat. *Rubrica.*

299. Docet hæc Rubrica duplicem modum, sumendi Particulam consecratæ Hostiæ post sumptionem Sanguinis in Calice remanentem; communî tamen DD. calculô secundus modus est aptior, decentior, & in praxi eligendus. Gav. hic. Nec obstat præceptum jejunii; quia solùm eô præcipitur, ut quis accedat jejunus ad integram Communionem, & sumptionem Sacramenti absolutè, & per se. Quòdsi aliquid ex speciebus sumendum supersit tanquam circumstantia, & reliquia Communionis jam inchoatæ, non obstat eidem præcepto, illud sumere simul cum vino, vel post aliquam vini partem jam haustam, non per se, & directè, sed in ordine ad decentiùs perficiendam, & complendam Sacramenti sumptionem. Ità Suar. Sylv. Victoria, Cajet. Navar. Aversa, & alii apud & cum Quart. *p.* 2. *tit.* 10. *sect.* 1. *dub.* 7. Quòdsi hujusmodi Particulam Sacerdos advertat post sumptam Purificatio-

nem

nem, infundat ablutionem, & illam simul cum hac sumat. Si inveniat etiam post sumptam ablutionem, nihilominus eam sumat; eadem enim est ratio de hac Particula, quæ de aliis reliquiis, de quibus dictum est *suprà tit.* 7. §. 2. & *num.* 95. *& seqq.*

§. IX. Si Hostia ante Consecrationem inveniatur fracta, nisi populo evidenter appareat, talis Hostia consecretur: si autem scandalum populo esse possit, alia accipiatur, & offeratur. Quòdsi illius Hostiæ jam erat facta oblatio, eam post ablutionem sumat. Quòdsi ante oblationem Hostia appareat confracta, accipiatur altera integra, si citra scandalum, aut longam moram fieri poterit. *Rubrica.*

300. Unum ex hac Rubrica advertendum est, quòd verba, *eam post ablutionem sumat*, non cadant sub præcepto. Unde quamvis optimum consilium sit, ut Celebrans talem Hostiam juxta præscriptum Rubricæ ipse sumat, nihilominus poterit eam, tanquam panem benedictum, alteri

tradere reverenter & cum devotione sumendam; dummodo non proiiciatur, nec ad usus omnino profanos applicetur.

§. X. Si propter frigus, vel negligentiam Hostia consecrata dilabatur in Calicem, propterea nihil est reiterandum, sed Sacerdos Missam prosequatur, faciendô cæremonias, & signa consueta cum residua parte Hostiæ, quæ non est madefacta Sanguine, si commodè potest. Si verò tota fuerit madefacta, non extrahat eam, sed omnia dicat omittendô signa, & sumat pariter Corpus & Sanguinem, signans se cum Calice, & dicens: *Corpus, & Sanguis Domini nostri JESU Christi &c.* Rubrica.

301. Quæritur, utrùm Sacerdos graviter peccet, si per ejus negligentiam Hostia dilabatur in Calicem? ℟. det Quarti hìc, affirmativè, si tamen negligentia gravis sit, & cum sufficienti advertentia, totáque Hostia madefiat. Ratio est: quia est causa omissionis rituum gravium, ma-

gni

gnique mysterii, puta, fractionis Hostiæ, immissionis Particulæ in Calicem, de quibus dictum est in *Prænot. num.* 16.

§. XI. Si in hyeme Sanguis congeletur in Calice, involvatur Calix pannîs calefactîs: si id non proficeret, ponatur in ferventi aqua prope Altare, dummodo in Calicem non intret, donec liquefiat. *Rubrica.*

302. Proponuntur in hac Rubrica media, quibûs utendum est Sacerdoti in casu, quo Sanguis in Calice congelatur. Sed quid faciendum, si Sanguis congelatus etiam adhibito igne, seu prunîs liquefieri nequeat? vel quid, si ne ignis quidem haberi possit, vel, quæ disponit Rubrica, cum notabili offensione populi fieri deberent? Rdet Tambur. *de Sacrif. l.* 2. *c.* 8. §. 8. *n.* 9. dicens: Suarez *de Sacram. disp.* 85. *sec.* 1. §. 3. rectè simili in casu monet, ut digitô reverenter comminuatur: nam sic in particulas redactus assumi poterit. Si pars Sanguinis congelata, pars verò liquefacta sit, sufficiet, hanc liquefactam partem sumere, illam verò, ùt potest, deglutire. Quòdsi petas, an non liceat species San-

 guinis

guinis congelatas oris halitu ſolvere ? ℟.det Sporer *Theol. Sacram. p. 2. c. 3. n.* 159. dicens: Hunc ruſticiſſimum, poſt Suarez & alios meritò reprobat, & diſſuadet Gobat *num.* 55. idque maximè in propoſito poſt Conſecrationem, dicens: *Sanè mallem glaciatum, digitô tamen reverenter comminutum* (Sanguinem) *ſumere, quàm halitu ſolutum*. Hæc ille. Quoniam verò Rubrica hoc loco nihil dicit de vino congelato conſecrando, hinc

303. Quæritur, utrùm vinum congelatum validè, vel etiam licitè conſecrari valeat ? ℟. 1. Vinum congelatum poſſe validè conſecrari, affirmant communiùs DD. Reiffenſt. *tr.* 14. *diſt.* 4. *q.* 3. *n.* 25. Sporer cit. Herincx, Boſco, la Croix, Suarez, Coninch, aliique apud & cum Tambur. cit. *n.* 11. contra Henriq. Ledeſm. Alan. & alios. Ratio negantium eſt: quia putant, vinum per congelationem ſemper, vel ferè ſemper ſubſtantialiter corrumpi. Ratio affirmantium eſt: quia vinum congelatum adhuc eſt verum vinum ſubſtantialiter; non enim per congelationem corrumpitur ſubſtantialiter, ſed accidentaliter tantùm mutatur, quandoquidem poſtea liquefactum retinet eundem colorem, odorem, ſaporem, etſi virtute nonnihil diminutâ.

Et

Et certè, si vinum per congelationem substantialiter corrumperetur, hoc ipso post factam liquefactionem non ampliùs esset vinum, sed vel acetum, vel alius liquor validè non consecrabilis, ùt *tit.* 4. *§.* 1. dictum est: atqui hoc probari non potest; ergo. Nec obstat, quòd vinum congelatum non sit actu & proximè potabile; quia actualis potatio non est de essentia hujus Sacramenti, sicuti tamen actualis affusio aquæ, seu ablutio est de essentia Baptismi. Sufficit ergo, si vinum simpliciter per se, & ex natura sua sit potabile. Tambur. cit. *num.* 12. Sporer *ubi suprà.*

304. ℞. 2. Utrùm vinum congelatum licitè consecrari valeat, duplex est DD. sententia. *Prima* negat, posse licitè consecrari, sed fore peccatum mortale; quia fieret contra Ecclesiæ consuetudinem, quam communiter DD. existimant habere vim legis &c. Ità Quarti hìc *dub. un.* Sporer cit. Coninch *de Euch. q.* 74. *a.* 5. *n.* 127. apud Tambur. cit. *n.* 14. *Secunda* sententia docet, non esse peccatum in vino congelato consecrare, quamvìs sit contra consuetudinem Ecclesiæ. Ità Vasquez allatus & approbatus ab Hurtado *de Sacram. disp.* 2. *de Euch. Diffic.* 9. *in fine.* apud Tambur. cit. Pasqual. *tr.* 1. *de supplend. Defect. &c. in sacrif.*

q. 309. n. 5. Pro quo, ùt notat Pasq. cit. advertendum est, quòd aliud sit, quòd accipiatur, seu in Calice ponatur vinum congelatum, ut consecretur; & aliud, quòd, si congeletur in Calice, possit consecrari. Hoc secundum est, quod asseritur, nimirum vinum, si congeletur in Calice, posse licitè consecrari: nam primum non careret peccatô veniali, seclusa necessitate; quia non adhiberetur tota illa diligentia, quæ esset necessaria pro reverentia tanti Sacrificii in præparanda materia. Ratio autem secundi, seu licitæ Consecrationis in dicto casu est: quia fieri potest Consecratio in omni materia, quæ est secundùm institutionem Christi & Ecclesiæ, nisi obstet aliqua prohibitio, aut irreverentia; atqui de prohibitione non constat: consuetudo enim Ecclesiæ non habet vim legis, vel saltem non constat servari, vel servandam esse ùt necessariam & obligatoriam. Nec locum habet irreverentia; quia congelatio non reddit materiam deteriorem, sicut contingit, quando vinum incipit acescere; nec sordentem, sicut si vinum esset spillum, quale est, quod è fundo dolii hauritur &c. ergo. Vid. etiam Tambur. cit.

§. XII.

§. XII. Si per negligentiam aliquid de Sanguine Christi ceciderit, siquidem super terram, seu super tabulam, linguâ lambatur, & locus ipse radatur, quantum satìs est, & abrasio comburatur, cinis verò in Sacrarium recondatur. Si verò super lapidem Altaris ceciderit, sorbeat Sacerdos stillam, & locus bene abluatur, & ablutio in Sacrarium proiiciatur. Si super linteum Altaris, & ad aliud linteum stilla pervenit, si usque ad tertium; linteamina ter abluantur, ubi stilla ceciderit, Calice supposito, & aqua ablutionis in Sacrarium proiiciatur. Quòdsi in ipso solùm Corporali, aut si in vestibus ipsis Sacerdotalibus ceciderit, debent similiter ablui, & ablutio in Sacrarium proiici, si in substrato pedibus panno, vel tapeto, bene abluatur, ùt suprà. *Rubrica.*

305. Id, quod disponitur in hac *Rubrica* in casu effusionis Sanguinis Christi

è Calice, Decretum est Pii Papæ I. *c. Si per negligentiam. de Consecr. dist.* 2. sed adde, *Primò*, à Sacerdote tantùm ea fieri debere, quæ Rubrica hæc jubet, Suarez *disp.* 85. *sect.* 1. quamvis Tambur. *de Sacrif. l.* 2. *c.* 8. *§.* 8. *num.* 2. putet, lotionem à Diacono fieri posse, si Sacerdos fortè non possit. *Secundò*, multa esse antiquata per hanc Rubricam ex iis, quæ Pius hac de re statuerat; cujusmodi sunt abscissio vestium, & combustio, intrà Altare combustorum repositio, sumptio lotionis. Unde hodie nulla est obligatio talia faciendi. Pœnæ quoque non sunt in usu, & ideo in Missali omittuntur, ùt notat Suarez *ibid.* quæ erunt deinceps imponendæ arbitriô Superioris: nec ullam tenetur Sacerdos subire, nisi impositam; Deo tamen satisfaciat. *Tertiò*, aliqua adduntur in Rubrica satis similia prædictis, de quibus non meminit Pius, ùt quando cadit super vestes Sacerdotis, pannum, & tapete substratum. Hæc Gavant. hìc. Quibûs notatîs, sequitur ex Rubrica

306. *Primò*: Si aliquid de Sanguine Christi ceciderit super terram, vel super tabulam, debet priùs Sanguis à Sacerdote linguâ diligenter lambi, si ibi sit stilla, quæ sorberi potest; terra autem ipsa, vel tabu-

la

la non est sub præcepto, ut lambatur, si ibi stilla Sanguinis non extat, quæ sorberi potest. Hoc, ex supposito, facto, locus ipse radendus est, & abrasio comburenda (quando videlicet exsiccata est, ità, ut non perseverent species vini, nec ibi sit ampliùs Sanguis Christi) & tandem cinis in Sacrarium recondendus. Dictum est autem, *debet Sanguis à Sacerdote lambi*; quia nulli alteri licet Sanguinem Domini proximè attingere, ùt notat Suarez; qui etiam advertit, accuratè observandum esse, ne locus ille conculcetur, priusquam bene corradatur, ùt in textu Rubricæ præcipitur.

307. *Secundò*: Si ceciderit Sanguis super lapidem Altaris, id est, super aram consecratam, sorbeat eum Sacerdos, ùt suprà, & locus bene abluatur, atque ablutio in Sacrarium reponatur. In quo casu non præcipitur, ut radatur Altare, id est, ipsa Ara consecrata; cùm sit locus sacer, nec expositus periculo conculcationis, vel similis injuriæ, & ideo radi non debet. At verò, si cadat Sanguis in reliquam partem materialem Altaris non consecratam, ea debet radi, sicut dictum est, quando cadit in terram, ùt bene notat Suarez *to. 3. in. 3. p. disp.*

*p.disp.*85. *sec.* 1. §. 6. apud & cum Quart. *p.* 3. *tit.* 10. *n.* 12. in *Exposit. lit.*

308. *Tertiò* : Si ceciderit Sanguis super linteamina Altaris, singula, ad quæ pervenerit aliqua stilla, ter ablui debent supposito Calice, & aqua ablutionis in Sacrarium proiicienda est. Itaque si primum tantùm linteum appareat Sanguine madefactum, hoc solum, & non alia, trina illa ablutione purificari debet: quòd si ulterius penetraverit ad secundum, vel usque ad tertium, omnia & singula ter ablui debent, ùt constat *c. cit. Si per negligentiam.* & docent DD. communiter.

309. *Quartò* : Si Sanguis in ipso solùm Corporali, aut in vestibus ipsis Sacerdotalibus, aut in substrato pedibus panno, vel tapeto ceciderit, debent similiter ter ablui, & ablutio in Sacrarium proiici. Quòd si Sanguis defluat in barbam Sacerdotis, satis est, si trina lotione barbam purget, & lotionem in Sacrarium proiiciat. Bonac. Quarti hìc *dub.* 4. Gavant. Porrò, hactenus dicta etiam observanda sunt omnia, si citra negligentiam, absque culpa, & omnino casualiter, vel invincibili inadvertentia contingat Sanguinis Christi effusio; ea quippe adhibentur propter reverentiam SS. Sacramenti.

310. Quæres autem, utrùm hæc Rubrica cadat sub præcepto? ℞. affirmativè. Unde, si nulla adhibeatur diligentia, vel omittatur ea, quæ Jure præscribitur quoad partem notabilem, grave peccatum committitur, e. g. si non radatur terra, vel tabula, super quam cecidit Sanguis Christi, vel si nullo modo lavetur linteum &c. Ità DD. apud & cum Quarti hic *dub.* 1. Ratio est: tum, quia talis omissio est transgressio rigorosi præcepti Juris communis in materia gravi; tum, quia ex eadem omissione sequitur notabilis irreverentia contra Sacramentum. Quòd si verò omissio diligentiæ debitæ & Jure præceptæ sit quoad partem modicam, est peccatum veniale. *Ibid.*

311. Quæres denuo, quid agendum Sacerdoti, si effundatur vinum Purificationis, post sumptum Sanguinem in Calice positum? ℞. Tametsi non videatur necessaria ex præcepto eadem diligentia, quæ Jure Canonico præcipitur adhibenda in casu effusionis Sanguinis; nihilominus tenetur Sacerdos, saltem jure naturali, adhibere aliquam diligentiam, qualem recta ratio dictat esse necessariam ad obviandum irreverentiæ specierum consecratarum, quæ cum vino Purificationis sunt admixtæ.

Ra-

Ratio est : quia jus naturale, imò & positivum, dictat, species consecratas summâ reverentiâ tractari debere, & vitandam omnino esse omnem irreverentiam contra illas. Quòd autem tanta diligentia non sit necessaria, quanta in facta effusione Sanguinis, ratio est: quia in hoc casu certum est, esse Christi Sanguinem; in priori autem casu incertum est, an etiam modicissimæ Sanguinis in Calice relictæ species simul cum vino sint effusæ. Unde sufficit, si saltem talis diligentia adhibeatur, qualem recta ratio sufficere dictaverit. Ergo pro praxi

312. Collige *primò*: Si Purificatio cadat super terram, vel tabulam, est necessaria abrasio, & eadem ferè diligentia, quæ præcipitur in casu effusionis Sanguinis, ne, si fortè sint ibi species consecratæ, conculcentur cum gravi irreverentia. Collige 2.*dò* : Si ceciderit Purificatio super Corporale, vel super linteum, distinguendum est; nam si, antequam exsiccentur species, sit absolutum Sacrum, videtur necessaria saltem unica lotio, quæ in Sacrarium proiicienda est : si verò exsiccatæ sint, non videtur necessaria alia diligentia; quia nullum sequitur inconveniens, & potiùs mu-

mutari debent linteamina propter munditiem Altaris.

§. XIII. At si contingat totùm Sanguinem post Consecrationem effundi, si quidem aliquid vel parùm remansit, illud sumatur, & de effuso reliquo Sanguine fiat, ùt dictum est (§. præc.) Si verò nihil omnino remansit, ponat iterum vinum & aquam, & consecret ab eo loco, *Simili modo, postquam &c.* factâ priùs tamen Calicis Oblatione, ùt suprà. *Rubrica.*

313. Si totus Sanguis effundatur, distinguendum est, ùt hæc ipsa Rubrica habet, videlicet: Si aliquid, vel parùm Sanguinis remansit in Calice (adde, vel extra Calicem, ità, ut sorberi possit, Quarti hìc) illud sumatur, nec opus erit nova Consecratione; quia talis sumptio etiam minimæ partis specierum Sacramentalium sufficit ad perfectionem Sacrificii, cùm sub qualibet stilla sit totus Christus, prout fides Catholica docet. Gavant. &c. Si verò nihil omnino remansit, quod sumi vel sorberi

beri posset, iteranda est Consecratio Calicis tantùm, juxta modum tum in hac Rubrica, tum *tit.* 4. §. 4. & *num.* 65. notatum. Dato autem casu, si haberi non possit aliud vinum, procedendum erit conformiter dictis *tit.* 4. §. 8. & *num.* 71.

§. XIV. Si Sacerdos evomat Evcharistiam, si species integræ appareant, reverenter sumantur, nisi nausea fiat: tunc enim species consecratæ cautè separentur, & in aliquo loco sacro reponantur, donec corrumpantur, & postea in Sacrarium proiiciantur. Quòdsi species non appareant, comburatur vomitus, & cineres in Sacrarium mittantur. *Rubrica.*

314. In casu vomitûs hac Rubrica præscribitur, ut, si species integræ appareant, reverenter sumantur, id est, vel ab eodem Sacerdote, etiam non jejuno, intrà tempus, quo moraliter durat Sacrificium; quia pertinent ad ejusdem Sacrificii integritaté: vel sumatur ab alio jejuno, modò neutri fiat nausea; quia non debet Sacramentum exponi novo periculo vomitûs. Quarti in

in *Explic. lit.* hìc. Quòdsi nausea fiat, vel species non appareant, faciendum est, quod hæc Rubrica præscribit.

315. Dubitabis autem, utrùm, si species consecratæ non appareant, vomitus statim comburi debeat, vel sit aliquamdiu expectandum? ℞. Tunc esse comburendum vomitum, quando prudenter judicatur, species consecratas jam esse corruptas; non verò antè, quando putatur, ibi adesse species integras, seu non corruptas. Ità Bonac. *de Sacram. disp.* 4. *q. ult. punc.* 10. *num.* 9. Tambur. cit. *num.* 4. & alii. Ratio est: quia sacrilegium foret, comburere species consecratas, si sub illis, quamvìs non apparentibus, adhuc perseverat Christus. Palud. Sylvest. Tambur. cit. & alii. Unde in hoc casu expectandum, vomitúsque conservandus erit, donec prudenter judicatum fuerit, species esse corruptas, tunc enim comburendus, & cineres in Sacrarium mittendi sunt. Porrò, si vomitus post sumptam Evcharistiam sequatur tantô temporis spatiô interjectô, ut moraliter certum sit, species jam esse corruptas, tunc de vomitu nihil curandum erit.

316. Petes, utrùm, si Celebrans evomat species consecratas statim post sumptionem, possit vel debeat iterum conse-

crare ad iterum sumendum, supposito, quòd species ejectas ob nauseam denuo sumere nequeat? ℞. nec debere, nec posse iterum consecrare ad iterum sumendum. Ità Quarti cit. *dub.* 3. Quòd non teneatur, ratio est: quia Sacrificium integraliter completur, & perficitur per specierum sumptionem, non verò per earundem retentionem & digestionem; sicut ille rectè dicitur manducâsse, vel bibisse, qui cibum vel potum per guttur in stomachum trajecit quidem, attamen per vomitum mox iterum ejecit. Accedit, quòd Evcharistia ex opere operato conferat effectum gratiæ sanctificantis, quando species deglutiuntur, ac ex ore in stomachum trajiciuntur, uti cum communi docet Reiffenst. *tr.* 14. *dist.* 4. *q.* 7. *n.* 61. vel, uti Coninch, & plures alii probabiliùs (inquit Sporer *Theol. Sacram. p.* 2. *c.* 4. *sect.* 1. *n.* 213.) censent, tunc primùm conferri gratiam, quando Hostia, vel pars illius (adeóque ipse Christus) primò in stomachum recepta est: tunc enim quis est perfectè manducans, & eò usque cibus Corporalis non habet se per modum nutrimenti. Cùm igitur vomitus non tollat veram sumptionem præfatam, sed eam supponat, ergo non obstat perfectioni Sacrificii ejectio specierum per

vomitum, & consequenter nec debet Celebrans de novo consecrare. Secus foret, si quis per vomitum species iterum eiiceret, priusquam stomachum attingerent; siquidem, ùt inquit Sporer cit. censeretur jejunus, qui cibum eiiceret, priusquam stomachum attingeret; ergo etiam in hoc casu deberet, per se loquendò, de novo consecrare aliam materiam, & sumere; quia species consecratas, tanquam cibum spiritualem verè & legitimè non sumpsit, nec Sacrificium integrè perfecit.

317. Dictum est autem, *per se loquendò*, id est, si non sit periculum, secundas quoque consecratas species per vomitum eiiciendi; si enim vomitus hujusmodi contigit, dum Sacerdos adhuc (ùt supponitur) erat in Altari, statim post sumptionem, & non potest moraliter iterum sumere novam consecratam materiam absque simili periculo vomitûs, quia perseverat moraliter eadem indispositio, non potest iterum consecrare ad sumendum. Praxin in hoc puncto quod attinet, ordinariè præsumendum est, species per vomitum iterum ejectas stomachum attigisse, & consequenter Sacerdotem (nisi de contrario moraliter certò constet) de novo consecrare non debere.

318. Quòd autem Celebrans, in casu ad initium *num.* 316. positô, de novo celebrare non possit, ratio est: quia Sacrificium & substantialiter, & integraliter jam est completum. Quòd sit substantialiter completum, supponitur ex dictis in *Prænot. num.* 2. Quòd autem integraliter quoque sit perfectum, patet ex mox dictis. Nec urget defectus accidentalis; quia propter hunc nihil repetendum esse, certum est; constátque ex eo, quòd Sacerdos, qui vinum aquâ non mixtum consecravit, & hujus defectus accidentalis post peractam consecrationem memor factus, nec aquam SS. Sanguini affundere, nec quoad hoc quidquam supplere, vel addere habeat. Vid. dicta *tit.* 4. §. 7. & *n.* 70. Aliud de vomitu vid. *suprà num.* 297.

§. XV. Si Hostia consecrata, vel aliqua ejus Particula dilabatur in terram, reverenter accipiatur, & locus, ubi cecidit, mundetur, & aliquantulùm abradatur, & pulvis, seu abrasio hujusmodi in Sacrarium immittatur. Si ceciderit extra Corporale in mappam, seu alio quovis modo in aliquod

quod linteum, mappa vel linteum hujusmodi diligenter lavetur, & lotio ipsa in Sacrarium effundatur. *Rubrica.*

319. Sicut in priori Rubrica §. 12. & *seq.* actum est de effusione S. Sanguinis, ità in hac docentur Sacerdotes, quid faciendum sit, si S. Hostia, vel aliqua ejus Particula in terram &c. deciderit. Quamvis autem *loc. cit.* præscribatur, ut Sanguis, qui super terram, vel tabulam decidit, linguâ lambatur; hoc tamen, si Hostia, vel Particula ejus consecrata in terram ceciderit, non est necesse, sed sufficit, si reverenter tollatur, & cætera fiant, ùt in Rubrica hac præscribuntur. Hanc autem Rubricam Castald. in *Praxi Cærem. l. 2. sect. 14. c. 7, num. 11.* explicat hîs ferè verbîs: Si, dum fit Communio, aliqua Hostia excidat in terram, reverenter eam Sacerdos accipiat, locúsque, in quem ceciderit, signetur, atque aliquid interim superimponatur, ne à transeuntibus fortè conculcetur; postmodum opportuno tempore abradatur, & pulvis seu abrasio in Sacrarium proiiciatur. Si ceciderit supra mappam, vel velum, hujusmodi mappa vel velum signetur,

ac poſtmodum diligenter lavetur; ipſa verò lotio in Sacrarii piſcinam projiciatur. Si ſupra veſtes communicantium ceciderit, locus ſignetur, ac poſtea lavetur; quòd ſi commodè, vel decenter fieri non poterit, ſi fortè aliquam mulierem tetigerit, eidem, ut veſtem, vel locum à Sacramento tactum lavet, Miniſter committat, & lotionem, ùt ſuprà, in Sacrarium projiciat. Hæc ille. Quòd ſi quæras, à quonam hujusmodi res ordinariè in hoc caſu lavari debeant? ℟.det Tambur. *de Sacrif. l.* 2. *c.* 8. *§.* 8. *n.* 2. eosdem poſſe lavare, qui lavare poſſunt Corporalia & Purificatoria.

320. Nota tamen, hæc dicta quoad lotionem veſtium in praxi vix ſtabilem locum habere poſſe, præſertim ſi communicans pretiosìs indutus eſt veſtibûs; unde ſi timetur, ne veſtis ex lotione maculetur, non videtur Rubrica ad hanc ſub peccato obligare; ſicut etiam, ſi Hoſtia delapſa manum mulieris tetigerit, videtur ſufficere, ſi ipſamet vinô, quod communicantibus porrigitur, locum abluat, & lotionem linteolô abſtergat; quia tali modo prorſus nihil contra reverentiam Sacramento debitam committitur. Deinde longè alia ratio urget, ut, ſi Sanguis effunditur, locus diligenter radatur & abluatur; Hoſtia enim

nec penetrat, nec madefacit rem illam, super quam ceciderit, sicut eam penetrat, vel saltem madefacit Sanguis; & idcirco faciliùs accipi possunt Hostiæ, & earum fragmenta, ideóque non videtur Rubrica ablutionem à se præscriptam tam strictè, & pro omni casu præcipere; quamvis utique omnino rectè fiat, si, quoad fieri potest, semper juxta ipsius præscriptum procedatur. Porrò, quia occasione hujus Rubricæ aliqua quæri possunt, hinc

321. Quæritur *primò*, quid faciendum, si decideret Hostia, vel fragmentum intrà pectus mulieris, vel in partes interiores ejusdē tunicæ? Ante ℟. nota regulam generalem, quam D. Thomas 3. *p. q.* 83. *a.* 6. *ad* 2. apud Quarti *p.* 3. *tit.* 10. *num.* 15. *dub.* 1. tradit, & agens de defectibus occurrentibus circa celebrationem, & administrationem hujus Sacramenti, sic ait: Ubi difficultas occurrit, semper est accipiendum illud, quod habet minus de periculo. H. N. ℟. det Quarti cit. dicens: In casu prædicto, quando Sacramentum cadit intrà pectus mulieris, ipsa, & non Sacerdos debet accipere Hostiam vel fragmentum, & in Pyxidem immittere, & demum lavare digitos, lotionémque porrigere Sacristæ proiiciendam in Sacrarium. Quòd si major hac diligen-

tia requiratur, quam non decet fieri in Ecclesia (quia e. g. debet deponere vestem &c.) statim mulier illa (si in Ecclesia commodus locus non sit e. g. Sacristia &c.) se recipiat vel in propriam domum, vel in domum alicujus vicinæ, & inventum fragmentum, vel Hostiam reverenter servet, ut à Sacerdote secretè ad Ecclesiam deportetur. Ità ferè Tambur. *de Sacrif. l.* 2. *c.* 8. §. 8. *n.* 3. ubi addit: Si Sacerdos solus vidit parvi fragmenti casum, & probabiliter advertit, fore notabilem mulieris turbationem, vel astantium offensionem (id, quod certè regulariter adest) si de tali casu mulier moneatur, nihil dicat Sacerdos, sed totum committens Deo, progrediatur in suo ministerio; hoc enim nunc requirit ipsa reverentia, & cultus Sacer. Quod etiam admitti posse videtur, saltem ad vitandum scandalum, & offensionem multorum. Ità ille. Intellige tamen hoc, si parvum fragmentum cecidit intrà pectus mulieris, vel in partes interiores tunicæ. Ratio dictorum est: quia videtur minus habere de periculo, & minus malum esse, si mulier accipiat suîs manibûs Hostiam consecratam; item, videtur minus malum esse, permittere, ut deperdatur modicum fragmentum, forsan colligendum ab Angelis,

gelis, quàm à Sacerdote perquiri cum indecentia, vel aliquo detrimento honestatis; cùm hoc facilè possit præbere occasionem scandali, & ansam detrahendi his Sacris mysteriis in majorem injuriam Dei, & odium Sacramenti.

322. Quæritur *secundò*, quid faciendum, si, dum fit Communio Monialium, casu aliquo Hostia consecrata decidat intrà Clausuram earum? ℞ dat Castald. cit. *num.* 15. dicens: Si, dum Monialium Communio fit, casu Hostia intrà Clausuram earum ceciderit, tunc præcipiat Sacerdos alicui ex iis, quæ intus sunt, ut illam (non tamen manu nuda tangendô) reverenter, atque omni adhibitâ diligentiâ (ne aliquod fragmentum pereat, vel decidat) Patenâ, vel Pallâ, aut etiam Paginâ albâ ac mundâ accipiat, &, si aliter fieri non potest, manibûs reverenter per eandem fenestrellam ei porrigat; locus autem signetur, &, ne pedibus conteratur, cooperiatur, finitáque Communione ab iisdem Monialibus terra radatur, ipsáque rasura in Sacrarium proiiciatur. Rationem hujus assignat Quarti *p.* 2. *tit.* 10. *sect.* 3. *dub.* 3. *diffic.* 4. quia in his casibus eligendum est, quod minùs irreverentiæ continet, & absque turbatione, & Clausuræ violatione fieri decentiùs po-

test, ùt fit modô prædictô. Nec obstat prohibitio tangendi Sacramentum; quia in casu necessitatis, & ne Sacramentum sit in loco indecenti, non solùm permittitur, sed etiam præcipitur; sive, ùt inquit Castald. cit. si Sacramentum in limum incidat, ne irreverenter ibi sit, à quolibet, ùt DD. dicunt, elevari ac decenter in aliquo loco reponi potest, ac debet: ita à simili &c.

323. Cæterùm; ex eod. Castaldo cit. *num.* 16. *& seqq.* etiam sequentia notentur. *Primò*: Si in Altari, in quo celebratum est, peracta Communione, vel in gradu, seu etiam in plano inveniatur aliqua Hostia, seu pars Hostiæ, de qua est dubium, an post Consecrationem ceciderit, tunc in loco decenti absque ulla solemnitate reponatur, & in sequenti Missa à Celebrante post Sanguinis sumptionem immediatè ante Purificationem assumatur; quòdsi ampliùs eo die non sit celebrandum, pro sequenti die intrà Tabernaculum (in quo SS. Sacramentum asservatur) à Sacerdote absque Stola & luminibus custodienda deferatur; at ubi SS. Sacramentum non asservatur, intrà Corporale loco decenti usque ad crastinum custodiatur, & proximo sequenti die à Celebrante jejuno post Sangui-

guinis sumptionem ante Purificationem, ut suprà, assumatur. *Secundò*: Idem servetur, si casu accidat, ut pœnitens Confessario commissum sacrilegium detegens, Hostiam consecratam secretò restituat; nam tunc ipsam reverenter acceptam secretò asportabit, assumendam modô, quo suprà; non enim aliis tradi debet, cùm non deceat, neque certò constet de ejus Consecratione. *Tertiò*: Si fortè Hostia, quam pœnitens restituit, fuerit madefacta ac deturpata; si animus ferat, & nausea non fiat, gratum Deo Sacrificium erit, si eodem modo, quo suprà, Sacerdos ipsam assumat: sin minùs, in Tabernaculo custodiat, donec species corrumpantur, & corruptæ deinde in Sacrarium mittantur, prout in simili *suprà* §. 7. dictum est. *Quartò*: Si intrà Pyxidem, vel Ciborium aliquis vermiculus ex Speciebus Sacramentalibus genitus fuerit repertus, vel sordes ibi contractæ, comburantur, & cineres in Sacrarium proiiciantur. Ità Castald. Vid. de hoc ultimo *infrà num.* 332.

§. XVI.

§. XVI. Possunt etiam defectus in Ministerio ipso occurrere, si Sacerdos ignoret ritus & Cæremonias ipsas in eo servandas: de quibus omnibus in superioribus Rubricis copiosè dictum est. *Rubrica.*

324. Verissimum est, potissimam caussam defectuum, qui possunt occurrere tum in Celebratione Missarum, tum in aliis sacris Ministeriis, esse ignorantiam Sacerdotum; nemo enim potest rectè & competenter exequi munus, cujus modum & requisita ignorat: & sicut cæcus, vel ambulans in tenebris est expositus periculo sæpius cadendi, ità exercens quodcunque munus Sacerdotale absque sufficienti lumine scientiæ, seu notitiæ proportionatæ de requisitis ad illud, est expositus periculo sæpius errandi; quia cæcô modô operatur, & ùt Christus ait, *Cæci sunt, & duces cæcorum: cæcus autem, si cæco ducatum præstet, ambo in foveam cadunt.* Matth. 15. v. 14. Meritò igitur in his Rubricis *de Defectibus*, sic tandem concluditur: *Possunt etiam defectus in Ministerio ipso occurrere, si Sacerdos ignoret ritus & Cæremonias ipsas in eo servandas.* Unde

325. Quæritur *primò*, quo Jure Sacerdos teneatur habere ſcientiam ſuo muneri proportionatam? ℞. teneri tum Jure humano, tum Divino, tum denique naturali. Ità Quarti *p.* 3. *tit.* 10. *n.* 16. *dub.* 1. Et quidem *Jure humano* tenetur ex *c. Præcipimus. dist.* 34. *c. Illiteratos. dist.* 36. *cap. fin. de Temp. ordin. in* 6. & aliis textibus. *Jure Divino* tenetur; nam *Oſee* 4. *v.* 6. dicitur: *Quia ſcientiam repuliſti, ego te repellam, ne Sacerdotiô fungaris mihi.* Quod à fortiori intelligitur de Sacerdotibus novi Teſtamenti, qui nobiliori munere funguntur; unde hic locus Oſee in *c. Omnes. dist.* 38. pro Sacerdotibus novæ legis citatur. *Jure naturali* tenetur; quia ratio, & jus naturale dictat, neminem poſſe licitè aſſumere, vel exercere munus, præſertim grave & conſcientioſum abſque ſufficienti notitia de eo, aliàs exponitur manifeſto periculo errandi. Quare non abs re ignorantia in Sacerdotibus valde deteſtabilis eſt; quia, ſicut ſcientia eſt mater virtutum, ità ignorantia eſt mater cunctorum errorum. *c. Ignorantia. dist.* 38.

326. Quæritur *ſecundò*, quænam Sacerdos ſcire teneatur in ordine ad Sacrificium Miſſæ, & qualiter oppoſita ignorantia ei ad culpam imputetur? ℞. 1. Quilibet Sacerdos tenetur ſub peccato mortali

ſcire

ſcire ea, quæ ſpectant ad eſſentiam Sacrificii, & SS. Eucharistiæ Sacramenti, & ea, quibûs deficientibûs non conficitur Sacramentum, nec Sacrificium; hujusmodi ſunt Materia, nempe panis & vinum: Forma, id eſt, verba Conſecrationis: Intentio Miniſtri, de quibus in præcedentibus dictum eſt. Sanchez *Opuſc. l.* 7. *c.* 1. *dub.* 45. apud & cum Quarti cit. *dub.* 3. ℟. 2. Sacerdos tenetur etiam ſub peccato mortali ſcire ea, quæ ex præcepto requiruntur ad Celebrationem, tum ex parte Miniſtri quoad diſpoſitionem animæ & corporis; tum ex parte loci & Altaris; tum quoad veſtes & vaſa ſacra, quæ omnia diſtinctè habentur in Rubricis hactenus explicatis. Ratio eſt: quia tenetur Sacerdos ea ſervare ſub peccato mortali; poſitâ materiâ gravi. Quomodo autem ſervabit ea, quæ ignorat? & quomodo ignorantia vincibilis, ſupina, craſſa, vel omnino affectata à peccato excuſabit errantem? ℟. 3. Tenetur Sacerdos ſcire ritus omnes & Cæremonias in actu Celebrationis exercendas, tam eas, quæ in verbis, quàm eas, quæ in actu conſiſtunt, conformiter Bullæ S. Pii V. *Quo primùm tempore.* de qua dictum eſt in *Prænot. n.* 4. ℣. *Colligit primò.* Videant ergo Sacerdotes *neſcientes officium Sacerdotum* 1. Reg. 1. videant, inquam,

quam, quid quondam ſint reſponſuri Summo Sacerdoti Chriſto JEſu, & rationem villicationis ſuæ, id eſt, omnium & ſingulorum actuum Sacerdotalium rationem reddituri. Timeant, ne & ipſi audire habeant: *Quia ſcientiam repuliſti, ego te repellam, ne Sacerdotiô fungaris mihi.* Oſee 4 &c. &c. Atque hæc *de Defectibus Miſſæ* dicta ſufficiant.

MANTISSA, Pro Feria VI. Paraſceves.

327. QUia caſus contingere poteſt, quòd Sacerdos Feriâ V. Cœnæ Domini præter ſuam Hoſtiam majorem oblitus ſit conſecrare etiam alias duas majores, quarum una pro Actu ſolemni ſequentis diei ſervanda, & altera juxta receptum, longáque conſuetudine continuatum Patriæ morem in S. Sepulchro exponenda eſſet; ideo ſubjungitur hæc Mantiſſa, ut Sacerdos ſciat, quidnam in caſûs emergentia practicè fieri poſſit. Supponitur ùt certum autem, Feriâ VI. Paraſceves tam Officium, ſeu Actum ſolemnem, quàm Expoſitionem SS. Sacramenti

in Sepulchro sinè gravi scandalo, & obmurmuratione populi intermitti non posse. H. S. sequitur.

328. *Primò* : Si Sacerdos Feriâ V. Cœnæ Domini præter suam tunc sumendam, unam tantùm aliam consecravit Hostiam majorem in crastinum reservandam, eam Feriâ VI. Parasceves sub Actu solemni juxta præscriptum Rubricæ Missalis, de more elevet quidem, sed demissam super Corporale iterum deponat, & hujus locò unam parvam Hostiam consecratam, & tempestivè appositam super Calicem frangat, particulam ejusdem in Calicem immittat, de more sumat, cæteráque prosequatur, & illam majorem integram in Sepulchro exponat. Ratio est: quia, si Sacerdos e. g. pro Comprecatione XL. Horarum, unicam tantùm majorem consecravit Hostiam, & hanc ipsam pro publica in Monstrantia Expositione servare, aliámque minorem in eodem Sacrificio à se consecratam sumere potest, uti cum Aversa & Tambur. notat Quarti *p.* 2. *tit.* 10. *sect.* 1. *dub.* 3. cur idem in nostro casu facere non possit? Vid. dicta *suprà num.* 7. Nec obstat, quòd sumat Hostiam à se pridie non consecratam; quia necesse non est, ut idem Sacerdos, qui Feriâ V. Cœnæ Domini celebravit, etiam in

die

die Parasceves Actum solemnem peragat, Hostiámque à se pridie consecratam & reservatam ipse sumat, sed potest id pro libitu suo alteri committere ; quod ipsum ex praxi scimus. Unde etiam Cæremoniale Episc. *l.* 2. *c.* 25. absolutè dicit : *Si Episcopus velit ipsemet celebrare in die Parasceves &c.*

329. *Secundò* : Si Sacerdos in Cœna Domini unicam suam majorem, nullam autem pro die Parasceves, & S. Sepulchro consecravit Hostiam, tunc accipiat duas Hostias minores pro communicaturis consecratas, quarum unâ utatur, eamque sumat sub Actu solemni juxta præscriptum Missalis Romani, & alteram exponat in Sepulchro. Sporer. *Theol. Sacram. p.* 2. *c.* 6. *n.* 452. Aman in Spec. Ordinand. *num.* 673. cum Gobat *Theol. Exper. tr.* 3. *casu* 7. *n.* 217. Vid. etiam dicta *suprà num.* 8. At, si nequidem parvæ particulæ consecratæ supersint (quod Sporer vocat infandam incuriam meritò gravissimè plectendam) tunc, si e. g. Parochus Capellanum habet, vel alium Sacerdotem habere potest, hunc faciat manè privatim celebrare Missam de Passione, vel de Cruce, & simul consecrare tres Hostias majores ; unam pro ipso Sacerdote actu celebrante : alteram pro se-

quenti Actu : tertiam pro S. Sepulchro. Si autem solus est in pago, & alium Sacerdotem habere non potest, ipsemet similiter priùs Missam privatam, *ut suprà*, de manè celebret, trésque Hostias majores ad præfatam intentionem consecret, sumptione tamen purificationis, & ablutionis omissâ, prout facere habet in nocte Nativitatis Domini. Nec obstat, quòd sic agatur contra duplex præceptum Ecclesiæ positivum; unum, de non communicando bis; alterum, de non celebrando in Parasceve: Hoc enim utrumque cedere debebit legi naturali & Divino de non dando gravi scandalo proximo, præsertim integræ communitati. Vid. Gobat cit. *casu* 7. *n.* 217. *&* 218. Sporer, & Aman. citt.

330. Dices, tali modô per Hostias minores consecratas, & populo (ùt dictum est) exhibitas scandalum non tolli; ergo. ℟. Si scandalum talî modô non tollitur, ergo tu, qui per tuam vix excusabilem negligentiam, incuriam &c. hujus scandali causa fuisti, tolle informandô (prout opus fuerit) populum modô congruô. Si autem hoc congruè, & ùt oportet, facere non potes, perge; quia (uti supponitur) majus esset scandalum utrumque, id est, & Actum solemnem, & Expositionem SS.

Sa-

Sacramenti in S. Sepulchro omittere, quàm duas Hostias minores juxta dicta, cum quadam populi admiratione adhibere. Vel dic, quid facturus sis; celebrare in Parasceve certè non potes, si Hostiæ minores consecratæ in promptu sunt: scandalum prædictô modô, si volueris & studueris, impedire potes: modicam populi admirationem cum notabili tuo incommodo curare non habes; ergo. Et quæso, si Sacerdos die, tametsi feriâ, & ex sola devotione celebraturus, potest (deficiente Hostia majore) parvam consecrare, utì casum practicum referens expressè docet Tambur. *de Sacrif. l. 2. c. 8. §. 8. n. 16.* cur in nostro casu duæ Hostiæ minores consecratæ, modô memoratô, adhiberi nequeant? Vid. dicta *suprà num. 6.*

331. *Tertiò*: Si Sacerdos in die Parasceves invenit unam ex duabus in Calice reservatis majoribus Hostiis per medium fractam, idem respectivè faciat, quod *suprà n.* 328. dictum est, ità, ut integram Hostiam elevet quidem, non tamen super Calicem frangat, sed pro Expositione reservet. Cætera autem, adhibitâ unâ Hostiæ fractæ medietate, perficiat, utì de Hostia parva insinuatum est; sic tamen, ut

etiam alteram medietatem ante particulæ in Calicem immissæ sumptionem absumat.

332. *Quartò*: Si mus in Tabernaculum, vel locum, ubi Hostiæ majores pro Feria VI. Parasceves, & S. Sepulchro servabantur, penetraverit, & unam, vel utramque majorem Hostiam devoraverit (ecce! casum non fictum) tunc, si unam tantùm devoravit, Sacerdos faciat id, quòd *suprà num.* 328. dictum est. Si autem utramque devoravit, faciat, quod *num.* 329. notatum habet. Quòdsi quasdam ex dictis Hostiis reliquias invenerit, eas simul cum Particula & vino sumat; si verò ipsi nausea fiat, faciat conformiter illi, quòd *suprà §.* 14. præscriptum habet, scilicet: Si nausea fiat, *tunc species consecratæ cautè separentur, & in aliquo loco sacro reponantur, donec corrumpantur, & postea in Sacrarium projiciantur.* Item, si invenerit excrementa à muribus relicta, separet particulas S. Hostiæ forsan eisdem adhærentes diligenter, ipsáque excrementa comburat, & cineres in Sacrarium mittat, ùt *suprà* §. 14. *de vomitu*, dictum est. Petes autem, quid Sacerdos faciat, si in Ciborio cum Hostiis vel fragmentis consecratis vermiculum, vel aliud quoddam animal inveniat? ℟. Si particulæ

vel

vel fragmenta eidem adhæreant, cautè ea separet, & sumat; vel si nausea fiat, faciat, quod mox dictum est: ipsum autem animal (absque eo, ut illud aperiat, & Sacramentum, quod fortè comedit, extrahat) interficiat, comburat, & cineres ejus in Sacrarium proiiciat. Suarez *disp.* 85. *sect.* 1. ℣. *Sextò*, & alii. Quòdsi musca, vel animal simile Hostiam consecratam e. g. sub elevatione, tetigerit, nihil curandum est de eo. Quarti *p.* 3. *tit.* 10. *n.* 5. *dub.* 2.

APPENDIX
DE APPLICATIONE, ET STIPENDIO MISSÆ.

RUbrica equidem non agit de Applicatione & Stipendio Missæ; quia verò Sacerdotis celebrantis non solùm est consecrare, sed etiam applicare Missam, & consequenter Consecratio & Applicatio Missæ magnam habent ad invicem relationem, operæ pretium visum est, de Applicatione Missæ &c. hoc loco per modum Appendicis paucula annectere. Ut autem præsens materia rite & utiliter proponatur, ea in duos §§. dividitur agendô in I. *De Applicatione Missæ.* In II. *De Stipendio Missæ.* Sequitur ergo

§. I.
De Applicatione Missæ.
Quæstio I. Quid sit Applicatio Missæ?

333. APplicatio Missæ est actus voluntatis, quo Celebrans intendit Sacrificium Deo offerre in spirituale commodum suum, vel alterius. Ita Aquilin. Aman in *Spec. Ordinan. num.* 638. vel clariùs: Applicatio Missæ est actus voluntatis, quo Celebrans intendit Sacrificium Deo offerre, fructúsque Sacrificii applicare sibi & aliis, quibus & sicut hìc & nunc oportet. Hæc Applicatio est securissima, includens per se omnes alias Missæ Applicationes à Sacerdote faciendas. Quia verò dictum est, *fructúsque Sacrificii applicare &c.* sequitur

Quæst. II. Quotuplex sit fructus Sacrificii?

334. ℞. Fructum Sacrificii esse triplicem, scilicet generalem sive generalissi-

 mum,

mum, specialem, & specialissimum. Reiffenst. *tr.* 14. *dist.* 5. *q.* 7. *n.* 69. Fructus *generalis*, sive *generalissimus* est, quem participat ex Sacrificio tota Ecclesia ejúsque membra. Fructus *specialis* est, qui competit illi, sive illis, pro quo, vel pro quibus determinatè Missa applicatur, vel qui rectè dispositi Missæ inserviunt, aut assistunt; ac iis, pro quibus in Missa, in *Memento* specialiter orat Sacerdos celebrans. Sporer *Theol. Sacram. p.* 2. *c.* 4. *n.* 250. & *c.* 5. *n.* 326. *& seqq.* ubi plura. Fructus *specialissimus* est, qui solùm prodest ipsi celebranti Missam. Utrùm autem hunc fructum aliis Sacerdos applicare possit, mox infrà videbimus.

Quæst. III. Utrùm prædicti tres fructus necessariò à Sacerdotis applicatione dependeant?

335. R. Necessariam esse propriam Sacerdotis celebrantis applicationem ad hoc, ut Sacrificium Missæ *specialiter* prosit iis, pro quibus offertur, id est, ut Sacrificium habeat suum effectum ex opere operato pro iis, pro quibus offertur. Suarez *disp.* 79. *sect.* 9. ℣. *Hæc quæstio.* Reiffenst. *tr.* 14. *dist.* 5. *q.* 7. *n.* 70. cum aliis. Ratio est: quia

quia in voluntate Celebrantis, tanquam dispensatoris pendet collatio fructûs. Unde infert Reiffenst. *num.* 71. Sacrificium Missæ nemini applicatum, quoad fructum suum specialem nemini profuturum ex opere operato, sed fructum ipsius in Thesauro Ecclesiæ remansurum; intellige, si Sacerdos eundem ex certa scientia nolit neque sibi, neque alteri applicare: si verò hoc accidat ex inadvertentia, videtur ex parte Celebrantis adesse tacita & habitualis intentio applicandi sibi, aut certè aliis, pro quibus tenetur. Hæc ille. Unde etiam Suarez cit. ℣. *Tertiò requiri potest.* ait, rarissimè accidere posse casum, in quo Sacerdos nulli applicet hunc fructum; nam ad hoc sufficit intentio formalis, vel virtualis: hæc autem virtualis intentio vix deesse potest; omnis enim Sacerdos, quando alteri non applicat Sacrificium, saltem habet virtualem intentionem fruendi fructu illius. Applicat ergo sibi ipsi, vel, si aliquo titulo obligatus sit ad offerendum pro alio, etiam habet unusquisque intentionem virtualem implendi obligationem suam. Dictum est autem, *quoad fructum suum specialem*; nam, ut conferatur Fidelibus fructus *generalissimus*, nulla requiritur Sacerdotis applicatio; quia ipsummet Sacrificium ex in-

stitutione Divina & intentione Ecclesiæ inclusa determinatur ad talem fructum conferendum, quam intentionem Ecclesiæ nequit mutare Sacerdos. Communis cum Scoto, Laym. & aliis. Idcirco etiam Sporer cit. *c.* 4. *num.* 248. ait, fructum hunc generalem, sive generalissimum totius Ecclesiæ non posse Sacerdotem aliter applicare, immutare, aut pro libitu disponere, suspendere, uni vel aliquibus tantùm applicare, aliquem vel aliquos ab eo excludere, saltem licitè secundùm communem DD. & secundùm multos neque validè; Sacerdos enim semper tenetur Sacrificium offerre, prout Christus instituit, & Ecclesia intendit, nimirum tanquam Minister publicus Christi, & Ecclesiæ totius. Quapropter Sacerdos ab hoc generali Ecclesiæ fructu aliquem positivè excludens peccaret gravissimè & dupliciter, videlicet contra obedientiam & instructionem Ecclesiæ, & contra charitatem, dum utique aliquo odio vel inimicitia gravi stimulatus proximum attentat excludere ab eo, & à communibus Ecclesiæ Suffragiis.

336. Idem, quod de fructu generali, seu generalissimo, dicendum est de fructu *specialissimo*, qui solùm prodest ipsi celebranti Missam. Si enim aliis suus fructus &

por-

portio *specialis* respondet, cur non & ipsi Sacerdoti in propria persona, & propriè sacrificanti suus fructus, meritò dicendus *specialissimus*, respondeat? Omnino; & quidem respondet ipsi etiam major, quàm aliis, etiam curantibus pro se celebrari. Imò, & sinè dubio etiam major & major juxta dispositionem & capacitatem suam; idque semper, etiamsi ipse de hoc fructu non cogitet, aut expressè sibi acquirere intendat: atque etiam, quando acceptô stipendiô pro aliis celebrat; juxta communem DD. & certum dicit Gavant. *p.* 2. *tit.* 8. *n.* 3. Quòdsi petas, an hunc fructum satisfactorium specialissimum Sacerdos possit aliis applicare, vel donare? ℞. Non posse applicare aliis, sicut nec potest effectum Sacramentorum perceptorum, aut satisfactionem Sacramentalem, contra aliquos probabiliùs docent Suarez *disp.* 79. *sect.* 9. Lugo *disp.* 21. *sect.* 2. Thom. Tambur. *de Sacrif. l.* 3. *c.* 1. *§.* 3. *n.* 71. negans contrariam sententiam, utpote satis dubiam & incertam, esse probabilem: & sine dubio falsam esse, si intelligatur de applicatione facta ad satisfaciendum obligationi justitiæ, ait Sporer *num.* 255. Cùm igitur res tota incerta sit in hac sententiarũ incertitudine (inquit Kresslinger *in Declarat. Proposit. damnat.*

nat. p. 2. c. 4. Proposit. VIII.) meritò damnata fuit opinio eorum, qui in non leve præjudicium certas Missas pro stipendiis petentium putârunt, posse pro una Missa duplicatum recipi stipendium, unum pro medio, & alterum pro fructu specialissimo.

Quæst. IV. Qualis Intentio ex parte Sacerdotis fructus Sacrificii applicantis requiratur?

337. ℟. Applicationem Sacrificii Missæ, sive intentionem applicandi, non necessariò debere esse actualem, aut virtualem, sed sufficere habitualem, id est, actualem quondam habitam, & nondum retractatam. Ità DD. communiter apud & cum Reiffenst. cit. *num.* 73. paucîs exceptîs. Ratio est: quia Sacerdos applicans fructus Sacrificii habet se solummodo per modum dantis, seu dispensantis: ad valorem autem donationis seu dispensationis sufficit voluntas actualis aliquando habita, & nondum retractata, sed habitualiter adhuc, etsi nec actualiter, nec virtualiter perseverans, ergo. Secus est de intentione consecrandi;

Sacer-

Sacerdos enim consecrandô habet se per modum agentis & conficientis SS. Sacramentum, ùt ex Theologia notum est. Atque per hoc patet disparitas inter consecrantem, & fructus Sacrificii applicantem. Vid. Kreßling. in *supplem. Addit. in Reiffenst. cit.* Hac sententiâ suppositâ:

338. Pro Praxi, & dissolvendis innumeris anxietatibus & scrupulis, nota ex Sporer cit. *c.* 5. *n.* 345. sequentia. Omnium consensu, valida est applicatio, 1.*mò*: Si Sacrum cras celebrandum, hodie intendas offerre pro anima Petri. 2*dò*: Si Vesperi videas intentionem tibi assignatam in tabula, túque voluntatem tuam conformes; etsi postea altero die nullum intentionis (id est, applicationis) actum renoves, neque de hoc cogites. 3*tiò*: Si Sacra facienda per integram septimanam, mensem, annum totum, intendas offerre ad certam intentionem vel à te ipso electam, vel aliunde præscriptam. 4.*tò*: Si solùm intendas celebrare certîs anni diebûs, e. g. singulîs Feriîs secundîs pro omnibus fidelibus defunctis; vel, si Beneficiatus habeat obligationem certîs per hebdomadam diebûs celebrandi ad intentionem vi Beneficii sibi præscriptam, e. g. Feriâ II. pro Fundatoribus: Feriâ IV. pro Fidelibus defunctis:

die Sabbati in hon. B. V. Mariæ &c. etsi hic intentionem semel factam nunquam actu repetat, attamen etiam nunquam revocet, validè fructus singulorum Sacrificiorum applicati manebunt per totam hebdomadam, mensem, annum, quidni etiam per totam vitam? Ratio est: quia hoc Sacrificium institutum est, ut offeratur & applicetur humanô modô; quare sicut homines solent disponere de rebus futuris, quæ erunt in sua potestate, sic & Sacerdos potest disponere de suis Sacrificiis futuris, cujus arbitrio & dispensationi Deus commisit fructum Sacrificii applicandum. Et hæc quidem pro praxi, ùt dictum est, & suppositô, quòd in Celebrante *Applicatio habitualis tantùm* adfuerit. Hanc autem *tantùm* adfuisse, de Sacerdotibus, saltem ex obedientia, vel pro stipendio, aut vi Beneficii celebrantibus vix sentiendum videtur, bene verò, quòd habuerint intentionem fructus debitè applicandi, si non formalem explicitam, saltem virtualem & exercitam, seu in actu exercito demonstratam, hoc ipso, quòd deliberatè accesserint ad Altare, & celebraverint, Religiosus secundùm præscriptum sui Superioris, alius ad intentionem petentis, tertius secundùm designationem sui Beneficii, & consequen-

ter

ter hoc ipso quilibet eorum cum animo, saltem virtualiter & in actu exercito demonstrato, fructus Sacrificii, ut oportet, applicandi, suæque obligationi satisfaciendi. Hanc autem applicationem sufficere, extra dubium est: si enim intentio virtualis, & exercita, seu in actu demonstrata ad validam Sacramenti administrationem sufficit (uti docet Elbel de *Conscien. scrupul. confer.* 8. §. 2. *casu* 1. *num.* 222.) quare ad fructuum Sacrificii applicationem non sufficiat? Cæterùm, quamvis Applicatio habitualis juxta dicta sufficiat, suadendum nihilominus Sacerdotibus est, ut saltem virtualem, utpote tutiorem habere studeant, sequantúrque monitum Gobat *n.* 167. rectè dicentis: *Renovationem hujus oblationis, oro, ne omittas; quia ipsa renovatio auget fervorem supplicantis.*

Quæst. V. Quando Applicatio fructuum Sacrificii fieri possit, ac debeat?

339. ℞. Intentionem applicandi fructum Sacrificii necessariò debere fieri ante Consecrationem utriusque speciei finitam & completam. Communis DD. Ratio est:

eſt: quia Sacramenta, quæ *in fieri* conſiſtunt, operantur ſuum effectum tunc ſolùm, quando perficiuntur; ergo etiam, quia Sacrificium Miſſæ pariter *in fieri* conſiſtit, ſcilicet in ſola Conſecratione utriusque ſpeciei (juxta probabiliorem, & communiorem ſententiam Theologorum in omni ſchola) effectum ſeu fructum ſuum cauſabit, dum fit: fit autem in Conſecratione; conſequenter, ut alicui conferat fructum ſpecialem, debet ad hoc ante, vel in ipſo actu Conſecrationis, vel ſaltem ante utriusque ſpeciei finitam Conſecrationem applicatio fieri. Dictum eſt autem, *utriusque ſpeciei*; quia etiam poſt Conſecrationem Corporis, & ante Conſecrationem Calicis, adhuc Sacerdos poteſt applicare fructum Sacrificii, ſecundùm omnes. Ratio eſt: quia Conſecratione Calicis demum perficitur Sacrificium, & tunc primùm dicitur Sacerdos integre ſacrificare & offerre Sacrificium, & conſequenter ejus fructum conferre; ergo ante iſtam Calicis Conſecrationem finitam Sacerdos ſemper poterit applicare fructum; idque non tantùm tunc, quando ante Conſecrationem panis nulli applicâſſet, verùm etiam tunc, quando jam applicârat alteri, eâ voluntate revocatâ, adhuc poterit applicare alicui alteri,

teri, cujus proinde erit fructus, non prioris; quia Consecratione Calicis finitâ primùm confertur fructus. Tambur. *de Sacrif. l.* 2. *c.* 2. §. 10. *n.* 5. &, ùt ait Suarez *disp.* 75. *sect.* 6. ℣. *Atque hinc.* proprius effectus hujus Sacrificii ùt sic, non datur consecrata una specie, donec utriusque Consecratio consumetur. Hinc etiam in casu, quo unus Sacerdos solò pane consecrato subitò deficeret, & alius Sacerdos supplens consecrat Sanguinem, hujus secundi erit applicare fructum Sacrificii; quia hic solus essentialiter & complete offert Sacrificium, ejusque fructum confert: nec tenetur hic se intentioni prioris Sacerdotis conformare, quantùm est ex ratione Sacrificii, nisi aliunde esset obligatio applicandi hoc Sacrificium pro certis personis e. g. pro Conventu, pro defunctis &c. tunc enim posterior Sacerdos tenebitur se conformare prioris intentioni, non ratione Sacrificii, sed ratione alterius obligationis. At, inquies, cujus erit in hoc casu stipendium pro Missa datum, si ego ad eandem intentionem, ad quam prior cœperat, Sacrificium consecrandô Calicem &c. complevi? ℟. Tuum esse. Insuper, si habes aliam obligationem, Missam pro stipendio celebrandi, poteris, per se loquendô, hac Mis-

sa satisfacere. Ratio patet ex dictis. Nota autem ly *per se loquendô*; secus enim foret, si tu haberes Missam celebrandam e. g. in Altari privilegiato, tu autem supples Missam ab alio deficiente cœptam in Altari non privilegiato &c. Vid. etiam dicta *suprà num.* 287. & *seq.*

340. Ex dictis facilè est, resolvere sequentem casum, qui talis est. Petrus Sacerdos in Festo Immacul. Concept. B. V. Mariæ celebrat pro sua devotione, vel etiam pro stipendio dato. Factâ autem Consecratione Hostiæ tantùm, accurrit Sacrista, rogátque, ut mutata sua intentione, celebret pro actualiter parturiente, & periculosissimè laborante; quid faciat Petrus? ℟. Mutet illico priorem suam intentionem, & consecret Calicem, Missámque absolvat pro parturiente, nec dubitet, quin quoad substantiam petentis intentioni suæque obligationi satisfecerit. Ratio liquet ex prædictis. Est autem dictum, *quoad substantiam*; quia, ùt inquit Reiffenst. *tr.* 14. *dist.* 5. *q.* 7. *n.* 74. debet Sacerdos, præsertim quando acceptô stipendiô pro aliis celebrat, formare intentionem ante initium Missæ, ut etiam fructus precum, nomine Ecclesiæ peractarum, obveniat illis, pro quibus celebrat; quod etiam de prædictis

hujus

hujus *Quæst.* intellige; quamvis sinè causa secus faciens graviter non peccaret, materiæ parvitate excusante. Imò, ùt notat Tambur. *de Sacrif. l.* 2. *c.* 2. §. 10. *n.* 4. posse intentionem applicandi elici in ipsa Missa ante Consecrationem, & aptum esse tempus in primo *Memento*, non est dubium.

Dices, hæc *quoad Missam pro stipendio dato* contradicere dictis *num.* 287. *& seq.*, cùm æquè in hoc casu dans stipendium jam acquisiverit jus, ut hæc Missa ad suam intentionem cæpta ab eodem Sacerdote ad eandem intentionem compleatur, non autem intentio mutetur. ℟. negandô paritatem; in priori enim casu supponitur, Sacerdotem supplentem non habere Missam pro causa gravissima, moram nullam patiente celebrandam; hac enim existente, etiam ille, qui Sacerdoti deficienti stipendium dedit, lege charitatis cedere, & modicam dilationem sibi non præjudicantem admittere deberet. In hoc autem casu apertè est causa gravissima moram nullam patiens, cui dans stipendium, & causam gravissimam (ùt supponitur) non habens, eadem lege charitatis cedere, & modicam dilationem admittere debet.

Est autem occasione hujus casûs notandum, in occurentia variarum causarum

prudenter distinguendum esse inter causam ordinariam, communem, seu devotionis: inter causam gravem, modicam (e. g. in sequentem diem) dilationem admittentem: & inter causam gravissimam nullam dilationem permittentem. Si causa est gravissima, ùt in nostro casu, dilationem non permittens, hæc est præferenda; sicut etiam Missæ pro defunctis aliis, cæterîs paribûs, sunt præferendæ: nec possunt alii, licèt priores petentes, rationabiliter esse inviti, lege charitatis sic dictante. Si causa solummodo gravis est, hæc præferenda est causæ ordinariæ, communi, seu devotionis. Quòd si verò simul concurrant duæ causæ gravissimæ similes (idem respectivè dic de similibus duabus causis gravibus, ac de duabus communibus) tunc prior petita præferenda est; quia, qui prior tempore, potior est jure. Hoc tamen non ità intelligas, velim, ac si Sacerdos duas Missas pro gravissimis causis concurrentes, & dilationem nullam admittentes, possit nihilominus liberè acceptare, & alteram seu posteriorem sequenti die, quo causa in actum jam abiit, celebrare; minimè: priorem ergo acceptare potest, alteram verò dimittere debet, nisi de expressa petentis voluntate aliter constet. Unde cautissime

mè curandum est Sacerdotibus, ne (præsertim intuitu personarum, aut inordinata stipendii cupiditate allecti) Missas pro gravissimis, vel saltem gravibus caussis petitas differant, & turpis lucri, vel humani favoris captandi gratiâ, communes præferant. Cæterùm, notanda hic est Propositio ab Alexandro VII. *die* 24. *Sept.* 1665. damnata, quæ ordine 10. sic habet : *Non est contra justitiam, pro pluribus Sacrificiis stipendium accipere, & Sacrificium unum offerre.* Vid. etiam *suprà num.* 336.

Quæstio VI. Quanta sit obligatio Sacrificii fructus applicandi?

341. Ante R. nota, obligationem Sacrificii fructus applicandi nasci ex triplici capite, videlicet, ex justitia, ex fidelitate, ex obedientia. Ex *justitia* tenentur fructus applicare, quicunque redditus Beneficii, vel stipendium sive fundatum, sive manuale accipiunt cum intentione obligatoria datum. Ex *fidelitate* tenetur applicare, quicunque seriò, & animô se obligandi promisit pro altero offerre Sacrificium, promissione ab altero similiter cum intentione

ne obligandi acceptatâ, nullo pacto stipendio. Ex *obedientia* tenetur applicare omnis Religiosus Sacerdos subditus, ita seriò & cum intentione obligandi præcipiente Superiore. H. N.

342. ℞. 1. Obligationem *justitiæ* esse sub mortali, ex genere suo; adeóque, qui ratione Beneficii, vel ratione stipendii accepti tenetur facere Sacrum, mortaliter delinquit, si culpabiliter omittat. Ità omnes, teste Layman apud & cum Sporer *c. 5. n.* 353. Ratio est: quia obligatio justitiæ ex genere suo est sub mortali in re gravi: atqui talis est in proposito, ergo. Dictum est autem, *ex genere suo*; quia etiam hic admittenda est parvitas materiæ à mortali excusans, puta, si stipendium tenue accepisti. Audi, quid dicat Gobat *num.* 489. Si stipendium parvum, e. g. tres, vel quatuor baceos accepisti, non delinquis nisi venialiter; quia gravitas tuæ culpæ est desumenda à gravitate seu quantitate stipendii, Fagund. *de Præcept. Eccl. Præcepto I. l.* 3. *c.* 8. *n.* 11. secus, si accepisses à divite mercatore, vel Nobili imperialem. Dicastill. *disp.* 4. *dub.* 22. Ità Gobat. Consentiunt Herincx, Sanjug, Sanchez *l.* 1. *de Matr. disp.* 5. *num.* 25. & alii quidam apud Reiffenst. *tr.* 14. *dist.* 5. *q.* 8. *n.* 103. quia censent esse parvitatem ma-

materiæ in una duntaxat Missâ omissâ: neque enim hic attendendum, ajunt, ad damnum spirituale, sed gravitas materiæ mensuranda est juxta gravitatem, seu quantitatem stipendii; quale pro unica Missa datum, communiter non attingit quantitatem sufficientem ad peccatum mortale, ùt patet in furto.

343. ℞. 2. Obligationem *fidelitatis* regulariter solùm esse sub veniali: adeóque qui alteri liberaliter seu gratuitò promisit facere Sacrum unum, vel etiam plura, & omittit (nisi expressè intenderit se obligare graviter) solùm peccat venialiter. Ratio est: quia promissio liberalis, etiam de re gravi, non adfert obligationem gravem, per se loquendô. Gobat *casu* 16. *num.* 488. citans Cajet. 2. 2. *q.* 113. Molin. *tr.* 2. *disp.* 262. Suarez *tom.* 3. *de Relig. lib.* 10. *c.* 6. *n.* 4. contra Less. & alios; etenim actus agentium non extenduntur ultra intentionem ipsorum. Unde ait *num.* 489. puto, hanc sententiam esse tutam in praxi, & esse paucos, qui sive unum, sive plura liberaliter polliciti, non stent promissis, delinquant mortaliter, quia scilicet noluerunt obligare se graviter. Quod maximè verum est in illo, qui e. g. Petro Natalizanti unum, vel tria Sacra, solummodo reverentiæ cau-

sâ, & sinè animo se obligandi liberaliter obtulit. Nec obstat, si acceptans dicat: Omne promissum cadit in debitum; ergo legat &c. ℞. enim negandô quòd sit promissum propriè dictum. Deinde acceptans offerentem liberaliter, aliter obligare nequit, quàm hic seipsum obligare intendit. Porrò, notandum etiam est, quod habet Tambur. *de Sacrif. l. 3. c. 1. §. 9. n. 18.* dicens: Ex opinione satis probabili sequitur, nunquam esse mortale, nec subjacere restitutioni, Missas quamvis plures sinè stipendio promissas (etiamsi promisisses dicere in Altari privilegiato, vel cum alia indulgentia) denegare, quia jam tunc non fit, nisi contra Fidelitatem. Hinc si reciperes ab aliquo stipendium pro Missis, & liberaliter promitteres eas celebrare cum indulgentia, sed deinde celebrares quidem Missam pro illo, sed sinè indulgentia, venialiter tantùm peccares; quia non peccares contra Justitiam, sed solùm contra Fidelitatem. Hæc ille.

344. Dices: ergo non peccat graviter, qui Missam Deo liberaliter votô promissam sinè causa omittit. Item, non peccat graviter Paulus, si Petro Sacerdoti liberaliter promisit tres Missas, & Petrus pro stipendio tres Missas acceptas promittenti tra-

tradit legendas, reservatô sibi stipendiô, attamen Paulus eas omittit. ℞. ad *primum*, negandô illatum; quia obligatio Voti est gravis ex genere suo, & consequenter etiam transgressio Voti est ex genere suo peccatum mortale, uti cum communi docet Reiffenst. *tr.* 6. *dist.* 3. *q.* 2. *n.* 12. Ratio est: quia Votum tendit ad Fidelitatem Deo ex Virtute Religionis præstandam. Cùm igitur omissio unius etiam Missæ votô promissæ res gravis sit, hoc ipso etiam culpa gravis erit. Si enim omissio Missæ, quam quis audire vovit, mortalis est, ùt cum DD. notat Kresslinger in *Supplem. ad Theol. Moral. Reiffenst. tr.* 6. *dist.* 3. *q.* 2. *n.* 14. *Addit.* 1. cur omissio Missæ ex Voto celebrandæ à mortali excusari possit? Dictum est autem, *est gravis ex genere suo*; si enim materia levis est, aut si quis etiam in gravi materia voluisset *expressè* se tantùm sub levi obligare, omissio seu transgressio levis foret. Reiffenst. cit. *num.* 13. Kressling. cit. cum communi. Imò in votis privatis (non item in solemnibus) potest vovens in quacunque & quantumvis gravi materia se (intentione restricta) obligare, & restringere suam obligationem non solùm ad veniale tantùm, sed etiam potest in quacunque materia (intentione similiter re-

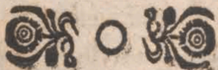
ſtricta) ſe obligare ad pœnam, vel pœnitentiam aliquam tantùm, ſi prævaricetur, ſubeundam, non autem ad ullam culpam: utì defactò ſunt totæ Regulæ Tertiariorum, & conduntur Leges & Statuta Religioſorum. Sporer *tr.* 3. *in* 2. *Præcept. Decal. c.* 2. *ſect.* 3. *n.* 87. Ratio eſt; quia votum eſt lex privata ex intentione & arbitrio voventis ſibi impoſita; ideóque nunquam poteſt excedere intentionem voventis, & nemo ſe obligat, qui non habet intentionem ſe obligandi. *arg. c. Literaturam. de voto & voti redemptione.* ℞. ad *Secundum* cum diſtinctione: non peccat graviter Paulus, reſpectu Petri, conceditur; reſpectu dantis ſtipendium à Petro reſervatum, negatur illatum. Ratio eſt; quia hoc ipſo, quòd ſuſceperit tres Miſſas ex juſtitia obligatorias, ſuſcepit etiam celebrandi obligationem, non quidem nomine proprio, ſed nomine Petri. Quare aut Miſſas dictas celebrare debet, aut Petrum de intentione & voluntate ſua legitimè informare, ne hic retineat, quod ſuum non eſt, & petens, ſeu dans ſtipendium ipſe trium Sacrificiorum fructu, ex juſtitia ſibi debito, fruſtretur.

345. ℞. 3. Obligationem *Obedientiæ* in Sacerdote Religioſo, per ſe loquendô, eſſe ſub mortali, ſi ità ſeriò præcepit Superior

cum

cum intentione obligandi graviter, præsertim per obedientiam formaliter. Sporer *Theol. Sacram. p. 2. c. 4. n. 287.* & patet de se. Secus est, si Superior solùm ordinario regimine ità ordinavit, & ùt fieri solet, in Tabula disposuit; tunc enim (ait Sporer) veniale non excedet: subintellige, nisi ex circumstantiis aliter judicandum erit, præsertim si Missa à Superiore præscripta, alteri ex justitia est debita, utpute ex fundatione, ex *pacto*, ex stipendio, vel eleemosynâ acceptâ. Imò, ùt notat Aman. *num.* 645. contingere potest, quòd Sacerdos Religiosus, contra intentionem Superioris celebrans, tripliciter peccet; videlicet contra Obedientiam Superiori debitam: contra justitiam, si Missa sit debita ex stipendio &c. contra charitatem erga proximum, dum ad subveniendum ejus gravi necessitati Missa fuisset legenda. Quòdsi autem quæras, utrùm Sacerdos Religiosus contra Superioris voluntatem Missam alteri applicans, hoc non solùm illicitè, sed etiam invalidè faciat? ℟. negativè. Ità Suarez *disp. 79. sect. 9.* ℣. *Alii nihilominus.* Laym. *l. 5. tr. 5. c. 2. n. 11.* Coninch, & cum DD. communiter Reiffenst. *tr. 14. dist. 5. q. 7. n. 72.* Ratio est; tum quia Sacerdos offerendô vel applicandô alicui Sacrificium operatur tanquam

quam is, qui Christi vices gerit, cujúsque intentio cum intentione Christi una esse censetur, & consequenter quoad hoc non subditur intentioni Ecclesiæ, vel alterius hominis, quantumvìs Superioris, ità ut per hanc irritari possit; tum, quia applicare Missam convenit Sacerdoti ex vi potestatis & characteris Sacerdotalis, ùt patet ex forma Ordinationis ejus; tum, quia hic actus non requirit jurisdictionem, sed solam Ordinationem, ùt per se constat; ergo non potest irritari per solam prohibitionem Superioris: hoc enim (ait Suarez cit.) generatim verum est in omnibus aliis actibus alicujus Ordinis, qui jurisdictionem non requirunt. Unde infert Reiffenstuel: Etsi Sacerdos ex Voto, Justitia, Charitate, vel Obedientia obligetur, Missam applicare certis personis; validè tamen potest Missam applicare aliis (etsi illicitè) quantumvìs intentio & applicatio Superiorum, vel Ecclesiæ sit in contrarium.

Quæ-

Quæstio VII. Quomodo Sacerdos Religiosus Missæ Sacrificium ex Obedientia præscriptum practicè & securè applicare possit, ac debeat? Quod idem & de aliis respectivè quæritur.

346. Ante ℟. nota, Applicationem fructûs Sacrificii fieri posse dupliciter; videlicet primò *expressè*, seu nominatim exprimendô personam, e. g. Offero tibi, Domine Deus, hoc Sacrificium pro Petro infirmo, pro Paulo defuncto, pro felici morte Joannis, pro felici partu Annæ &c. Secundò *implicitè*, & generalî terminô, attamen intentione tangendô personam, vel personas in particulari, e. g. Offero hoc Sacrificium pro illa anima, quam Deus nôsti maximè indigere: pro anima in purgatorio miserrima: pro omnium diutissimè & gravissimè crucianda; pro vivo, vel defuncto, cui Deus scit me maximè obligatum, aut nunc debere pro eo offerre: aut pro ea anima, pro qua defacto Deus vult me offerre &c. Non autem sic;

Offe-

Offero hoc Sacrificium, ut Deus ipse applicet, vel applicare velit; quia ex institutione Christi, Sacerdotis est, & non Dei, Sacrificium applicare, & determinare; sive, ùt inquit Suarez *disp.* 79. *sect.* 9. Sicut in Sacramentis requiritur intentio Ministri, ut Sacramentum fiat ab homine humanô modô; ità in Sacrificio requiritur intentio Sacerdotis applicantis fructum Sacrificii, ut sic oblatio pro uno homine fiat per alium hominem humanô modô. H. N.

347. ℞. 1. Validam esse applicationem fructuum Sacrificii, sive fiat *expressè*, sive *implicitè*, & generali terminô &c. prout *núm. præc.* explicatum est. Ratio est: quia utrovis hoc modo directè, determinatè, & hoc ipso sufficienter fructus Sacrificii applicantur juxta Christi institutionem, & Ritum S. Ecclesiæ, ùt consideranti patet.

348. ℞. 2. Validam etiam esse applicationem factam sub conditione de præsenti subsistente, vel de præterito jam impleta, e. g. Offero hoc Sacrificium pro hac anima, si capax est, si indiget &c. vel pro Petro, si, ùt audio, infirmus vel mortuus est. Invalida autem est applicatio facta sub conditione de futuro contingente, e. g. Offero pro Petro nunc, si intrà

hunc

hunc annum morietur, si ægrotabit, si stipendium bonum offeret, si Religionem ingredietur &c. Item, invalida est omnis applicatio in eventum futurum, e. g. Offero hoc Sacrificium pro illo, quem ego postea designavero, vel quem Superior designabit, vel, qui mihi prior stipendium offeret &c. Ità Suarez loc. cit. Vid. etiam Tambur. *de Sacrif. l.* 2. *c.* 2. *§.* 8. *n.* 4. *&c.* Ratio *primi* est; quia applicatio facta sub conditione impleta, vel de præsenti subsistente transit in absolutam, eique æquivalet. Ratio *secundi* est: quia juxta communissimam DD. sententiam ad effectum, non solùm Sacramentorum, sed etiam Sacrificii requiritur intentio absoluta & independens ab eventu contingente in futurum; cujus ratio petenda est ex institutione Christi, quam communis sententia DD. & Ecclesiæ praxis satìs declarant. Unde Suarez cit. ait: Sacrificium est sub potestate & intentione Ministri, quamdiu offertur, & tunc debet applicari, & habere effectum, qui non debet suspendi arbitriô, vel incuriâ Ministri; & ideo si hac de causa semel careat effectu, jam non est in potestate Ministri, applicare illud; quia non est institutum, ut operetur, nisi dum fit, seu existit suo modo, & ideo Sacerdos nul-

lum

lum acquisivit jus, ut applicet ad operandum Sacrificium jam præteritum. Vel dic, amabò! quando offers hodie Sacrificium pro Petro sub conditione de futuro, e. g. si tibi cras, vel perendie stipendium dederit &c. in hoc casu, vel proveniret Petro fructus Sacrificii hodie statim, quando pro ipso Sacrificium sub conditione offertur; vel postea primùm, cùm eventus conditionis positus fuerit, ità, ut interim fructus, seu effectus Sacrificii manserit suspensus? neutrum dici potest; ergo. Non *primùm*; quia conditio nondum posita est, & manet in libera Petri potestate, stipendium postridie vel perendie tibi dandi, & Sacrificium acceptandi, vel non. Nec *secundum*; quia Sacrificium & Sacramenta consistentia *in fieri* causant effectum seu fructum in ultimo instanti, quo essentialiter perfecta fuerint; nec est in potestate Sacerdotis fructum hujusmodi suspendendi: aliàs enim posset applicare fructum Missæ satisfactorium pro nunc actu peccatore, ut ipsi proveniat, quando per pœnitentiam à peccato justificatus erit; item, posset applicare infanti, vel alteri homini nondum indigenti, ut ipsi proveniat, posteaquam in peccata lapsus fuerit &c. qualia utique absurda sunt, & contra omnem Ecclesiæ sen-

sum

ſum ac praxin; ergo. Ratio *tertii* eadem eſt, quæ *ſecundi.* Quapropter etiam Sacerdos Franciſcanus non ſatisfacit offerens Sacrificia pro Fratribus proximè morituris, & promulgandis; ſatisfaceret autem offerens pro jam proximè mortuis, etſi nondum promulgatis, nec ſibi adhuc cognitis.

349. Ex dictis patet, ſimpliciter reprobandam eſſe praxin illorum Sacerdotum, qui, cùm non habeant intentiones & ſtipendium pro Sacrificiis, celebrant Sacrificia ſinè applicatione præſenti, poſtea primùm applicaturi, & velut è marſupio erogaturi illis, qui petent, & ſtipendia offerent: non eſt enim in poteſtate illorum, ità fructum Sacrificii ſuſpendere; cùm Sacrificium conferat effectum ſuum, quando actu offertur. Quin & communis DD. meritò reprobat praxin illorum, qui per modum anticipatæ ſolutionis offerunt, & tunc applicant fructum Sacrificii illis, qui poſtea petent, & offerent ſtipendium. Nam licèt poſſit contingere, ut tali cras petituro tuum Sacrificium jam hodie proſit, puta, quia jam capax eſt, ejúsque intentionem & cauſam tu tetigiſti; ſemper tamen periculum eſt, ne futuræ petentium intentioni non ſatisfiat; utpote quia hodie adhuc

vivit, pro quo cras defuncto Missa petetur; aut quia huic, c. g. Titio (pro quo modò celebras) totus fructus Sacrificii hodie non prodest, cras autem jam confesso & disposito profuturus esset. Et ideo praxis ista anticipatæ celebrationis pro incerto eleemosynam oblaturo, tanquam periculosa, scandalosa, & communi vetustissimo Ecclesiæ mori contraria reprobata & prohibita est à Clem. VIII. & Paulo V. uti testantur Gavant. in *Manual. Episcop.* ℣. *Missa. n.* 33. Diana, Thom. Tambur. atque etiam à Congreg. Concil. 15. *Nov.* 1605. Vid. Barbos. in *Concil. Trid. ad Sess.* 22. *in principio.*

350. Quia verò apud Sacerdotes Religiosos varia occurrere possunt dubia, utrùm nimirum celebrandô suæ obligationi, petentium intentioni, & Superiorum voluntati hìc & nunc satisfecerint, hinc quilibet præprimis & per se præ oculis habeat Regulam, quæ sic sonat: *Religiosus subditus satisfacit, simpliciter legendô ad intentionem Superioris.* Hac Regula præ oculis habitâ, pro praxi, & tollendis innumeris scrupulis notet etiam sequentia. *Primò.* Si est Festum duplex, aut occurrit talis dies, vel Festum, aut locus, in quibus non possunt celebrari Missæ *de Requiem*, vel *Votivæ privatæ*,

ta, idque sive in propria, sive in aliena, ubi celebrare debet, Ecclesiâ, tunc solùm attendat, an Missa celebranda sit in Altari privilegiato, vel alio specialiter determinato; de reliquo celebret simpliciter ad mentèm & intentionem Superioris; sive, applicet fructus Missæ juxta voluntatem Superioris & intentionem petentis, eique modò, quô debet ac potest, meliorî prodesse intendat; interim tamen & sibi ipsi, & toti Ecclesiæ prodesse velit ea ratione, qua potest meliori absque præjudicio tamen dantis stipendium. Atque hujusmodi intentio (teste Reiffenst. *tr.* 14. *dist.* 5. *q.* 7. *n.* 77.) est optima, atque in praxi consultissima; cùm hoc modo fiat perfectissima applicatio Missæ, absque ullo cujusque præjudicio.

351. *Secundò*: Quòdsi celebrare debeat tali die, vel in tali loco, ubi Missæ *de Requiem* privatæ dici possunt, tunc iterum specialiter attendat, an non sit Missa celebranda in Altari privilegiato, vel aliàs determinato; ad hoc enim, ut animæ privilegium Altaris suffragetur, necessariò Missa celebrari debet *de Requiem*; nisi sit tale Festum, vel talis dies, aut talis locus, in quibus Missæ *de Requiem*, & *Votivæ privatæ* prohibentur. Vide utiliter *Rit. Exact. in Append. tit.* 2. §. 1. *n.* 8. *& seqq.* Quibus adde,

quod notat Kresslinger in *Supplem. ad Theol. Moral. Reiffenst. tr.* 14. *dist.* 5. *q.* 8. *n.* 101. *Addit.* dicens: Si Festum quidem apud Regulares fuerit Semiduplex, cæteroquin tamen in Diœcesi Festum Fori de præcepto, tunc ipsis, uti in Dominicis interdictæ sunt Missæ privatæ *de Requiem*. Item, si in Semiduplici publicè est expositum SS. Sacramentum (subintellige pro Comprecatione XL. vel X. horarum) ubi pariter non permittitur Missa privata *de Requiem*, juxta Decretum Clem. XI. editum 20. *Jan.* 1705. Aliîs autem diebûs, quibûs Missa privata *de Requiem* est licita, eadem, datô propterea stipendiô, sub peccato celebrari debebit, nec aliàs obtinentur indulgentiæ, si in Altari privilegiato petatur. Hæc ille. Quod idem respectivè de Missis Votivis privatis intellige.

352. *Tertiò*: Suadendum est Sacerdotibus, ne se ad intentionem sive à Superiore præceptam, sive ab alio ejus jussu præscriptam, *grammaticaliter* alligent, sed semper ad mentem petentis, vel præcipientis, vel præscribentis per se, simpliciter, ac directe respiciant. e. g. Superior præcipit, vel alius ab eo determinatus præscribit tibi Missam *pro una defuncta* per errorem grammaticalem, dum tamen intentionis & vo-

lun-

luntatis ejus determinatè erat, & adhuc est, ut *pro uno defuncto* celebres; item, præscribit tibi Missam *pro uno defuncto*, locò *pro omnibus fidelibus defunctis*, vel vice versa &c. in hujusmodi casibus, si tu secundùm mentem petentis, vel præcipientis, vel præscribentis directè legisti, satisfecisti. Nec obstat, quòd Orationem I.mam inconvenientem dixeris: tota enim substantia, seu essentia Sacrificii in sola utriusque speciei Consecratione consistit; si ergo hanc (quidquid sit de accidentalibus) rectè perfecisti, & Sacrificium ad mentem petentis, præcipientis, vel præscribentis directè applicâsti, iterum dico tibi: satisfecisti. Item, Petrus petit à te, ut legas Missam in honorem S. Antonii votô promissam; sub actuali autem Missa recordatur Petrus, se Missam, quæ modò à te legitur, votô promisisse in honorem S. Leonardi; quia verò te Sacerdotem monere non potest, convenit te finitâ Missâ, & manifestat tibi errorem suum, quid respondebis illi? ecce! si tu directè ad mentem ipsius celebrâsti, & ipse perstitit in intentione, voto suo in honorem S. Leonardi facto per hanc tuam Missam satisfaciendi, tunc ipse satisfecit, & tu satisfecisti. Nec obstat, quòd Missam de S. Antonio votivam legeris, de S. Leonar-

 do

do prorsus nihil cogitans; tota enim Sacrificii substantia (ùt mox dictum est) in sola utriusque speciei Consecratione consistit. Et nunquid, si in Festo duplici, aut aliîs diebûs Missam privatam votivam, vel *de Requiem* non admittentibus, Missam de Festo, vel die currente celebrâsti, nunquid, inquam, satisfecisti? ergo etiam in hoc casu. Atque ex hoc etiam desumitur, quàm facile sit, obligationi cuicunque per Missam de duplici, vel die currente (Missîs Votivîs, & *de Requiem* privatîs prohibitîs) satisfacere; celebra de Festo &c. directè ad mentem, seu intentionem petentis, præcipientis, vel præscribentis, & applica secundùm dicta *n.* 350. & satisfecisti.

353. Excipe tamen per omnem modum *Altare privilegiatum*; quidcunque enim feceris, & ubicunque celebraveris, Privilegium Altaris animæ non suffragabitur, nisi Missam in Altari privilegiato legeris. Vid. etiam Tambur. *de Sacrif. l.* 3. *c.* 2. §. 1. *n.* 11. *& seq.* Ergo (ais) in tali casu restitutioni, vel saltem satisfactioni obnoxius sum? ℟. Si tibi in tabula nihil assignatum, nec aliquid de Altari privilegiato intimatum fuit, liber es. Si autem tibi designatum ex negligentia non aspexisti, vel intimanti

cul-

culpabiliter non attendisti, audi, quid Theologi sentiant. Sacerdos ex stipendio obligatus celebrare in Altari privilegiato, tenetur Missam in eodem tali Altari recompensare, si alibi legerit. Ità Azor. Riccius, Fagundez, Castropal. apud & cum Aman. *num.* 722. qui etiam *num.* 698. dicit, non esse inconveniens dicere, illum, qui ex pura negligentia, & contra expressam voluntatem, & intentionem Benefactoris omittit legere Missam in Altari privilegiato, peccare mortaliter: nisi intendat eam in eodem Altari recompensare, & actu, cùm potest, recompenset; quia privat animam defuncti notabili commodo, & fructu Sacrificii, ut propterea Benefactor censeatur graviter invitus. Sed hæc Azorii &c. sententia Tamburino *de Sacrif. l.* 3. *c.* 2. §. 1. *n.* 10. non placet; eò quòd tali modô Sacerdos cogeretur multò plus reddere, quàm deberet, ad quod certè nemo ex justitia cogendus est; si enim nunc obligaretur iterum applicare Missam in Altari privilegiato, redderet applicationem duarum Missarum, nempe redderet Missam jam lectam in Altari non privilegiato, & hanc præsentem in privilegiato. Deinde esto, quòd anima privilegiô Altaris fraudata sit; attamen ex Missa in Altari non privilegia-

to celebratâ (quantum ex parte Sacerdotis erat) eadem saltem ex opere operato, nimirum ex ipso Missæ Sacrificio notabiles fructus percepit, puta, satisfactorium & probabiliter etiam impetratorium.

354. Ut igitur in casûs emergentia scias, quid facias, vel saltem facere possis, ecce tibi doctrinam ex Matth. Stoz *lib.* 1. *p.* 3. *q.* 3. *art.* 3. *n.* 277. ubi sic ait: Qui in diverso loco celebrat, peccat quidem, sed ad restitutionem stipendii non tenetur, nisi ratione minoris frequentiæ subtrahat defuncto aliquod Suffragium, quod tenetur aliîs precibûs compensare. Diana *p.* 2. *tr.* 14. *R.* 29. Hæc ille. Quia verò quantitatem, vel qualitatem aliarum precum non determinat, determina tu, & semel, ac (pro majori securitate) iterum Indulgentiam plenariam, defunctis per modum Suffragii applicabilem lucrari pro possibili stude, eamque animæ, quam defraudâsti, applica; vel (quod tibi etiam suadeo) inspice, lege, & fac secundùm exemplar, quod tibi Kresslinger in *Supplem. ad Theol. Moral. Reiffenst. tr.* 14. *dist.* 5. *q.* 8. *n.* 94. *Addit.* 1. monstrat, dicens: Credo, alicui simili injungi posse, ut in supplementum conetur pro illis defunctis (quos, non celebrandô in privilegiato Altari, privilegiô

frau-

fraudavit) devotè lucrari aliquoties Indulgentias plenarias, puta, per Viam Crucis, generalem Communionem &c. Nec dicas, incertum esse, utrùm talis Indulgentia animæ fraudatæ obventura sit. ℟. enim, æquè incertum esse, utrùm Privilegium Altaris animæ, pro qua Missa legitur, obventurum sit. Quis enim scit, utrùm anima illa, pro qua tu in Altari privilegiato celebras, vel celebrari facis, in purgatorio, in cælo, vel in inferno existat? vel, etiamsi in purgatorio existat, quis scit, an non justô Dei judiciô Privilegium Altaris ei denegetur? Si ergo isthæc tibi non arrident, elige (per me licet) sententiam Azorii &c. & lege in Altari privilegiato aliam Missam. Cæterùm (si de una Missa sermo est) negatur, peccare Sacerdotem mortaliter, si ex pura negligentia Missam non legit in Altari privilegiato. Rationem vide *suprà num.* 342. Hoc tamen verum est, quod docet Tambur, *lib.* 3. *de Sacrif. c.* 2. *§.* 1. *n.* 2. dicens: Obligatum celebrare in Altari privilegiato, si alibi celebret, faciliùs attingere posse gravitatem materiæ, quàm obligatum in communibus Altaribus, ipsa naturalis ratio dictat: Celebrans enim (e. g. in Altari S. Annæ) Missam, quæ in Altari S. Sebastiani non privilegiato petita est,

nullo Sacrificii fructu fraudat petentem, vel eum, pro quo Missa legenda fuit; at verò celebrans in Altari non privilegiato fraudat animam toto fructu Privilegii huic, juxta petentis intentionem applicandi.

Quæst. VIII. Quid sentiendum de intentionibus seu applicationibus secundariis?

355. Ante ℞. nota, *applicationem secundariam* dici illam, quæ à Celebrante substituitur primariæ, in casu, si fortè applicatio primaria ex quacunque causa non sit habitura suum effectum. e.g. Titius petit à Cajo Sacerdote, ut legat pro competenti stipendio Missam pro defuncta Catharina. Quia verò nescitur, an Catharina hac Missa indigeat; vel, an capax sit, vel non, ideo Cajus format intentionem seu applicationem secundariam similî ferè modô: Domine Deus, si Catharina hac mea Missa non ampliùs indiget, vel incapax est, applico eam mihi, meis defunctis parentibus &c. Et de hac secundaria applicatione quæritur, an licita sit? ℞. negativè, abso-

lutè

lutè loquendô. Ità Sporer *c. 4. n. 284.* dicens, id non esse securum in Missis obligatoriis ex pacto, stipendio, fundatione, offerendis. Ratio est: quia probabilissimum est, quòd si Missa ex obligatione debita alicui non prosit ob incapacitatem, tunc cedere fructum alteri personæ vivæ vel defunctæ, vel ipsi petenti proximè conjunctæ, vel cui in judicio Dei alter maximè est obligatus: talis enim videtur esse omnium fundantium, vel conducentium Missas implicita intentio, ut si ipsismet non prosit, prosit aliis modò memoratis, utì notat noster Marchant. *Trib. p. 2. tr. 2. q. 2. dub. 2.*

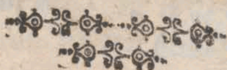
356. Dictum est autem primò, *absolutè loquendô*; nam positîs certîs conditionibûs, & ne fructus specialis in Thesaurum Ecclesiæ redeat, rectè possunt fieri applicationes secundariæ conditionatæ, atque ad evitandum, ne fructus specialis Missæ in Thesaurum Ecclesiæ redeat, optimè consulunt Doctores (ait Reiffenst. *tr. 14. dist. 5. q. 7. n. 78. & seq.*) ut fiat aliqua secunda intentio seu applicatio, per quam, si fructu Missæ non egeat, vel ejus incapax sit ille, pro quo applicatur, mox alii substituantur, quibus in tali casu fructus Missæ applicatus obveniat. Sed quoniam nobis non certò con-

constat, quibus in tali casu optimè possit, vel etiam debeat fructus Missæ applicari: hinc consultum erit, ut generaliter eliciatur talis intentio, qua quis in ejusmodi casibus semper velit tali secunda intentione fructum Sacrificii Missæ illi, vel illis applicare, cui, vel quibus Deus novit, hìc & nunc præ cæteris magìs deberi illum applicari, ac, ut applicetur, Deo gratius fore. Hæc ille. Poterit autem à Sacerdote Religioso forma applicationis secundariæ fieri sequentî, vel similî modô. *Offero tibi, Domine Deus, & applico hoc Sacrificium secundùm intentionem petentis à Superiore meo mihi designatam, cum intentionibus secundariis, prout nôsti, me posse ac teneri applicare, ità ut perfectè, & per omnia satisfaciam petentium intentioni, sanctæ obedientiæ, & meæ obligationi; cedátque hoc Sacrificium ad laudem & gloriam Nominis tui, ad utilitatem quoque nostram, totiúsque Ecclesiæ tuæ sanctæ. Amen.*

357. Dictum est secundò, *in Missis obligatoriis ex pacto, stipendio, fundatione offerendis;* secus enim est in Missis liberaliter oblatis; e. g. promisisti liberaliter Petro, Missam celebrare pro ejus defuncto Patre: in hoc & simili casu potes liberè facere applicationem secundariam, dicendô: *Si Pater Petri capax non est, vel non indiget, offero*

pro

pro meis parentibus &c. Ratio est: quia, nisi aliter expressum, vel petitum, & à te acceptatum fuerit, non videris te obligare voluisse, nisi ad hoc & in tantum, quod & in quantum expressè & liberaliter promisisti, ipsáque verba sonant. Interea tamen judica te ex temetipso, & vide, qualem liberaliter promittendô voluntatem faciendi & applicandi habueris. Si nihil cogitâsti de secundariâ (in hoc casu) applicatione, vel si dubius hæres, facere potes, quod mox dictum est; quia in dubio liberalis promissionis stat pro te possessio, & aliunde odia restringi, favores autem convenit ampliari. Excipiendum tamen est, si absolutè & liberaliter promisisti Petro facere unum Sacrum ad illius intentionem: si enim hic (maximè, si rerum intelligens est) dicat: *celebret Missam ad meam intentionem;* non poteris illico pro tuo libitu præfatam secundariam applicationem facere absolutè, bene tamen conditionatè. Quod etiam faciendum suadetur illis, qui vel sunt anxiæ conscientiæ, vel se, qualemnam promittendô animum habuerint, determinare, & resolvere nesciunt.

Quæ-

Quæstio IX. An fructus Sacrificii quandoque dividere liceat?

358. R. 1. Quotiescunque Sacerdoti cuicunque non incumbit obligatio offerendi Sacrificium ad certam aliquam intentionem, toties certò potest ità separare fructus omnes ministeriales, seu speciales, satisfactorios, propitiatorios, impetratorios &c. reservandô sibi vel ullum, vel alterum, vel nullum, & reliquos dividendô in alios, unum, plures, vivos vel defunctos. Sporer *c. 4. n. 295.* Ratio est: quia juxta Jura, *concessum intelligitur, quidquid expressè prohibitum non reperitur.* Atqui in his nihil ex ullo capite reperitur prohibitum; ergo.

359. R. 2. Quando Sacerdos obligatur facere Sacrum ex justitia pro stipendio accepto, vel accipiendo &c. ad aliquam intentionem, non potest licitè ità dividere fructus Sacrificii, sed totum fructum hujus Sacrificii illi stipendium danti, & ad hujus intentionem applicare debet. Ità communis DD. Vasq. Bonac. Tambur. *de Sacrif. l. 3. c. 1. §. 3. n. 40.* Gobat *Theol.*

Ex-

Exper. tr. 3. *casu* 5. *n.* 153. alii. Ratio desumitur ex sensu & intentione omnium fidelium pro Missis stipendium dantium, qui, si contrarium fieri intelligerent, ægerrimè procul dubio ferrent, ac iniquum judicarent. Sive, ùt ait Tambur. cit. communis sensus hominum petentium, vel injungentium, vel voventium Missam, est de toto valore ejusdem, sinè ulla distinctione; qualis nimirum potest haberi à tali Sacerdote, qui celebrare debebit. Et hæc etiam locum habere debent in Missis pro defunctis stipendiô conductis, ut nimirum eis totus fructus tam satisfactorius, quàm impetratorius applicari debeat. Ità post alios Gobat, apud & cum Aman *num.* 655. Ratio præter alias, est: quia, etsi animæ defunctorum dicantur directè fructûs satisfactorii tantùm capaces esse, verè tamen probabile etiam est, eas fructu impetratorio Missæ saltem indirectè multùm juvari posse, sicut aliîs Suffragiîs: possumus enim illis impetrare gratiam, ut Deus excitet multos, qui pro ipsis precentur, Missas & alia opera satisfactoria offerant: ut Deus ipsis applicet Missas & Suffragia oblata pro aliis non indigentibus, incapacibus, indignis &c. Et revera, in re incerta animas defunctorum directè excludere,

opus

opus charitatis non est. Datô autem, quòd animæ defunctorum non nisi solius fructus satisfactorii capaces sint, adhuc tamen non licet tibi fructus reliquos pro libitu tuo applicare, sed teneris applicare juxta mentem dantis stipendium, faciendô secundùm ea, quæ *suprà num.* 355. dicta sunt.

360. Quare (inquit Sporer cit. *num.* 302.) non placet, & in praxi omnimodè dissuadenda est opinio opposita Rubei, eúmque secuti Dianæ *p. 9. tr. 2. resol. 8.* nempe, Sacerdotem teneri defunctis applicare solum fructum satisfactorium, reliquos fructus posse pro libitu dispensare sibi, aliis : ideóque Missas pro defunctis plùs prodesse Sacerdoti, quàm Missas pro vivis. Non placet etiam placitum cujusdam Viri docti dicentis, se libentiùs celebrare pro defunctis, quàm pro vivis Missam stipendiô conductam, eò quòd in primo casu, non item in secundo, possit transferre vim impetrandi, in quemcunque voluerit. Placet autem P. Gobat reprobans praxin cujusdam Capellani, qui obligatus ex fundatione aliquoties in septimana celebrare pro defunctis, applicabat ipsis Sacrificium quoad vim satisfaciendi tantùm, at sibi quoad vim impetrandi. Hæc Sporer; cujus ratio patet ex dictis.

361.

361. R. 3. Quando liberaliter promittendô te obligâsti pluribus, Sacrificium petentibus in diversos fines, ùt uni pro redemptione defuncti, alteri in honorem alicujus Sancti, tertio ad impetrandam sanitatem; poteris unicam legendô Missam satisfacere, pro singulis applicandô fructum suæ necessitati correspondentem, ùt cum Tambur. *num.* 47. & Gobat *n.* 158. tradit Sporer *num.* 296. dicens, te posse sic omnibus vel unâ Missâ satisfacere applicandô singulis fructum intentum; vel in diversis Missis solum fructum petitum singulis applicare, reliquos tibi, vel aliis reservandô. Ratio est: quia liberalis promissio est ità interpretanda, ut promittenti sit quàm minimè onerosa. *l. Quidquid adstringendæ. ff. de verb. obligat.* idque maximè verum esse debet, quando verba promissionis ex mente petentis significant limitationem. Sed hanc doctrinam (inquit Aman *num.* 656.) non censeo practicè veram esse, nisi in casu, ubi vel promittens, vel promissarius hanc limitationem ad unum duntaxat Sacrificii fructum expressissent: secus enim acceptabit quis totum Sacrificium à te promissum secundùm omnes illius fructus, ac si dedisset stipendium, & ità acceptabit, atque obligabit Deus. *arg. can.* 9. *caus.*

22. *q.* 5. ibi: *Quacunque arte verborum quisque juret, Deus ita hoc accipit, sicut iste, cui juratur, intelligit.* Deinde ex hac doctrina sequeretur, quòd unicô Sacrificiô satisfieri posset triplici voto; ùt si quilibet ex his promissariis forsan antea vovisset Missam ad eam intentionem, quam tu hìc & nunc exequi liberaliter promittis: quod tamen falsum est. Hæc Aman. Sed judicium sit penès DD.

362. Dictum est autem, *pluribus Sacrificium petentibus in diversos fines*; etenim si unus solus petat Sacra ad diversos fines, omnino intelligit totidem Sacra, & non ejusdem Sacri diversas applicationes: nisi vel ipse petens, vel tu promittens, aliter expresseritis. Sporer *ibid.* Sed ex hoc ipso eruitur, quòd, sicut unus solus petens tria Sacra ad diversos fines intelligit totidem Sacra, & non ejusdem Sacri diversas applicationes, ità etiam tres personæ petentes Sacrum ad diversos fines, intelligant singulæ singulare & totum Sacrum, non autem unum tantùm fructum Sacrificii, nisi secus à petente, vel promittente (ùt dictum est) exprimatur. Sicut enim unus solus est una persona, sic etiam, si ponuntur tres, quilibet eorum est una persona; ergo etiam, sicut unus petit tria integra Sacra,

singu-

ſingula ad diverſos fines, ſic etiam tres, id eſt, ſinguli eorum petentes Sacrum ad diverſos fines, intelligunt totum Sacrum, & non ejusdem Sacri diverſas applicationes; ſubintellige iterum, niſi à petente, vel promittente aliter expreſſum fuerit. Unde videtur contrarium non facilè practicandum.

363. ℞. 4. Quando ex ſola obedientia, ſeu præcepto Superioris, vel Statuto Ordinis, teneris facere Sacrum ad aliquem unum certum finem, e. g. pro aliquo defuncto, aut in gratiarum actionem &c. potes reliquos fructus, qui non tendunt directè ad illum finem præſcriptum, applicare alteri, vel tibi ipſi. Gobat *num.* 155. Ratio eſt: quia obligatio legis, vel præcepti non eſt extendenda ultra finem legis vel præcepti, juxta communem DD. ex *cap. Intelligentia. de V. S.* Quare (exemplificat Sporer) ſi jubearis à Superiore offerre Sacrificium in gratiarum actionem pro aliquo beneficio à Deo obtento, potes idem Sacrificium, quoad fructum ſaltem ſatisfactorium, offerre pro aliis vivis vel defunctis. Idem dicendum, ſi Superior jubeat te offerre Sacrificium præcisè ad impetrandum aliquod à DEO beneficium v. g. ſerenam auram &c. tunc enim fructum ſatisfactorium adhuc applicare potes tibi, vel aliis vivis

vel defunctis. Similiter, si jubeat te Superior offerre Missam pro defunctis, nihil obstat, quin eandem Missam pro alio quoad finem Evcharisticum in gratiarum actionem offeras. Ex quibus patet, quid possint Sacerdotes Provinciæ nostræ Antoniano-Bavaricæ, quando ipsis vî Constitutionum suarum municipalium præscribuntur pro fratribus defunctis Missæ legendæ. Nota autem notantissimè, hæc intelligenda esse, *salva alia Superioris dispositione*; Si enim Superior (saltem in Provincia nostra Bavarica) quoad reliquos fructus aliter disposuit, non potes eos tibi, vel alteri applicare, sed teneris juxta Superioris voluntatem humiliter obedire. Unde etiam Aman cit. rectè & providè monet, dicens: In his, & similibus satius est pro tranquillitate animi, ut Celebrans talem fructum non absolutè sibi reservet, vel aliis applicet, sed conditionatè, si videlicet coram Deo non fuerit illicitum, aut Superioris dispositioni contrarium.

Quæ-

Quæst. X. Pro quibus Sacrificium Missæ licitè offerri possit?

364. ℞. 1. Pro damnatis, & notoriè, id est, evidenter in statu peccati mortalis defunctis nec validè, nec licitè offerri Sacrificium Missæ. Ità Sporer *Theol. Sacram. p.* 2. *c.* 4. *n.* 269. Aman *num.* 660. Ratio prioris est: quia pro illis invalidè applicatur Sacrificium, qui sunt simpliciter, ac æternùm incapaces fructum ex eo recipiendi: atqui tales sunt damnati, & notoriè, id est, evidenter in statu peccati mortalis defuncti; ergo. Quòd autem nec licitè; ratio est: quia dæmones, aliique damnati sunt abjuratissimi hostes Dei, in sua malitia obfirmati, & cum Dei Majestate læsa nunquam ampliùs reconciliabiles. Aman cit. Unde *c. Placuit.* 23. *q.* 5. habetur, *ut, qui sibi ipsis voluntariè quolibet modo violentam inferunt mortem, nulla prorsus pro illis in oblatione commemoratio fiat.* Quod tamen post alios Gobat *num.* 170. rectè intelligit de *commemoratione publica*, v. g. per collectam nomine Ecclesiæ faciendâ: nihil enim obstat, quin in tuo *Memento mortuorum* ex privata devotione dicas: *Domine, commendo tibi etiam*

animam illius, qui se nuper suspendit, vel submersit, si fortè ex inculpata amentia fecit; aut si ante mortem verè pœnituit. Sporer. Dictum est autem, *notoriè, id est, evidenter*, hoc est (ùt loquitur Reiffenst. *tr.* 14. *dist.* 5. *q.* 6. *n.* 61. cum Glossa communiter recepta) quando evidens est, aliquem decessisse in peccato mortali; utputa, cùm quis se ipsum suspendit, præcipitat, vel alio modo occidit: secus enim est dicendum, si de hoc sit dubium; quia tunc, id est, stante dubio oportet meliora de proximo sperare. Attamen causâ à legitimo Judice ritè examinatâ, & contra defunctum declaratâ, Judicis judicio standum, & à celebranda pro defuncto Missâ abstinendum est.

365. Ry. 2. Sacerdotem, ùt publicum Ministrum Ecclesiæ, atque in persona & nomine Ecclesiæ offerentem & orantem, non posse, nec validè, nec licitè, offerre Sacrificium pro excommunicatis, saltem non toleratis & vitandis, quales sunt solùm nominatim denuntiati, & notorii percussores Clericorum. Ità omnes apud Sporer *num.* 276. Ratio est: quia id Ecclesia expresse prohibet, *c. Sacris. de sent. excomm.* privans excommunicatum omnibus communibus Ecclesiæ Suffragiis, inter quæ præcipuum est Sacrificium nomine Ecclesiæ ob-

oblatum, nec omnio vult peo talibus orari in publicis suis precibus. Dictum est autem, *saltem non toleratis*; quia, utrùm pro excommunicato tolerato, seu non vitando Sacrificium offerri possit, duplex est DD. sententia. *Prima* plurium DD. sententia negat, Sacrificium pro iis simpliciter offerri posse. *Secunda* sententia concedit, docétque Ecclesiæ prohibitionem (ne Sacrificium offeratur pro excommunicatis) non comprehendere toleratos, seu non vitandos. Ità cum Navar. Henriq. Tanner, Herincx, Frassen, Reiffenst. Sporer cit. & alii; atque ità (inquit Aman *num.* 663.) licitè pro illis applicatur Missa etiam directè. Eruitur hoc ex Concil. Basileensi, *Sess.* 2. ac *Extrav. Ad evitanda.* Martini V. Ratio est: quia excommunicatis toleratis communicamus defacto etiam in aliis Officiis Divinis publicis, eisque præsentibus precamur: *Misereatur vestri &c.* ùt monet Herincx; ergo videtur etiam licitum pro ipsis offerre Sacrificium: licèt aliqui velint, hanc oblationem solùm valere, & fieri oportere in Persona Christi, non autem Ecclesiæ; & ità quidem docet Reiffenst. *tr.* 14. *dist.* 5. *q.* 6. *n.* 65. dicens: quamvis tale Sacrificium prodesse valeat excommunicatis toleratis, quatenus offertur in Perso-

na Christi, non tamen ipsis proderit, quatenus offertur in persona Ecclesiæ; cùm Pontifex in Bulla expresse protestetur, quòd *per hoc non intendit, excommunicatos in aliquo relevare, nec eis quomodolibet suffragari.*

366. Porrò, Sacerdos, quatenus ùt privata persona Sacrificium offert & orat, omnino potest illud offerre, & fructum tam satisfactionis, quàm impetrationis ex opere operantis, secundùm privatam suam dispositionem proventurum applicare cuicunque homini capaci, quamvis excommunicatus non toleratus sit. Communis DD. Sylvest. Navar. Suarez, Coninch, Avila, apud & cum Laym. *l.* 5. *tr.* 5. *c.* 2. *n.* 17. Ratio est: quia Ecclesia solùm privat suffragiis Ecclesiæ communibûs seu publicis, adeóque etiam Sacrificiô, quatenus offertur nomine Ecclesiæ: atqui ista privata oblatio & oratio non fit nomine Ecclesiæ, sed est propria Sacerdotis, quà personæ privatæ; ergo. Atque ideo meritò hæc ejus arbitrio permittitur, nec ab Ecclesia prohibetur, *& fortasse prohiberi non potest, quò minùs ex motivo charitatis communicetur cuicunque homini spiritualium bonorum, & salutis capaci*, ait Layman cit. Cæterùm (per Parenthesin) pro bestiis non posse offerri Sacrificium directè, ut ipsis in se, &

pro-

propter se prosit, extra dubium est: potest tamen offerri indirectè, quatenus nimirum directè offertur pro ipsis hominibus ad conservanda ipsis sua bona temporalia, inter quæ non infimum locum tenent etiam bestiæ, præsertim utiles, boves, oves, equi &c.

367. ℞. 3. Posse quidem pro Paganis & infidelibus (imò & excommunicatis) Sacrificium Missæ offerri indirectè, non autem directè. Ità Mastrius *disp.* 19. *Theol. Moral. n.* 62. citans communiorem & probabiliorem DD. apud Reiffenst. *tr.* 14. *dist.* 5. *q.* 6. *n.* 67. Ratio *primi* est: quia licet offerre Sacrum pro exaltatione S. Ecclesiæ; ergo hoc ipso indirectè etiam oratur & celebratur pro conversione quorumcunque Infidelium; cùm ipsa exaltatio S. Ecclesiæ vel maximè fiat & accrescat ex Infidelium conversione. Et de hoc nullum est dubium. Quòd autem *directè* pro Infidelibus Sacrificium Missæ offerri nequeat, ratio est: quia Pagani & Infideles necdum sunt effecti membra Christi per Baptismum in re, vel saltem in voto susceptum: atqui Sacrificium Missæ non potest directè applicari, nisi pro membris Christi; quia, ùt inquit D. Augustinus *lib.* I. *de anima, & ejus orig. c.* 9. relatus à D.

Thoma 3. *p. q.* 79. *art.* 7. *ad* 2. *Quis offerat Corpus Christi, nisi pro his, qui sunt membra Christi?* ergo.

368. Hîs tamen non obstantibûs, licitum est pro iisdem Paganis, Judæis, & Catechumenis etiam directè offerre Sacrificium saltem quoad vim impetrandi ex opere operantis. Ità Bellarm. *l.* 2. *de Missa. c.* 6. Suarez, Coninch, Laym. Bonac. Herincx, Sannig, Henno, & alii apud & cum Aman *num.* 665. Ratio est: quia ex una parte non constat, id ullibi ab Ecclesia expresè prohibitum esse; ex altera verò parte infideles sunt capaces fructûs Sacrificii, eò quòd sint capaces bonorum spiritualium; alioquin enim Sacrificium nec indirectè pro iis offerri posset. Quòd verò Sacrificium nequeat infidelibus prodesse ex opere operato, ratio est: quia pro illis tantùm institutum esse creditur, pro quibus institutum est in ratione Sacramenti, ut ex opere operato fructificet; quia ergo in ratione Sacramenti, quoad effectum ex opere operato, institutum non est pro infidelibus, ideóque neque in ratione Sacrificii. Docet tamen Sporer *num.* 274. infideles capaces esse alicujus fructus Sacrificii, non quidem quoad meritum & satisfactionem, bene tamen quoad impetrationem, etiam ex opere

re

re operato; quatenus intuitu Sacrificii eis impetrari possunt aliqua bona tam spiritualia, ùt gratiæ actuales, auxilia Divina, bonæ inspirationes, & lumina in ordine ad conversionem, pœnitentiam &c. quàm temporalia, ùt sanitas corporis, libertas, serenitas aëris &c. Unde sic volente infideli Turcâ, Judæô, pro eo non tantùm Sacrificium offerri ad ejusmodi fines, sed etiam pro oblato stipendium exigi, & recipi poterit. Hæc ille. Quidquid autem sit; optimum erit, si Sacerdos in casûs emergentia intendat Infidelibus Sacrificium prodesse omni meliori modo, quo hìc & nunc potest, aut etiam debet: sic enim res salva, & ipse securus erit.

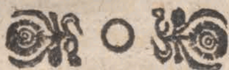
369. R. 4. Licitum esse Sacrificium Missæ in Persona Christi, & nomine Ecclesiæ directè offerre non solùm pro quibuscunque fidelibus vivis, etiam maximis peccatoribus (ab Ecclesia non præcisis, seu excommunicatis, ùt *suprà n.* 365.) sed etiam pro defunctis in Christo nondum planè purgatis, seu in Purgatorio existentibus. Est certa; & patet tum ex Forma Presbyteratûs: *Accipe potestatem offerendi Sacrificium Deo, Missásque celebrandi, tam pro vivis, quàm pro defunctis, in nomine Domini.* tum ex Concilio Trid. *Sess.* 22. *cap.* 2. ibi: Sacri-

Sacrificium *non solùm pro fidelium vivorum peccatis, pœnis, satisfactionibus, & aliis necessitatibus; sed & pro defunctis in Christo nondum ad plenum purgatis, ritè juxta Apostolorum traditionem, offertur.* Tum ex continua praxi S. Romanæ Ecclesiæ.

370. Dictum est, *etiam pro maximis peccatoribus*; certum quippe est, Missæ Sacrificium licitè offerri pro fidelibus, etiam peccatoribus non excommunicatis; illud tamen existentibus in peccato mortali non prodest quoad effectum satisfactorium, sed solùm, quatenus Sacrificium hoc est propitiatorium (in quantum nimirum virtute ejusdem Deus ipsis fit placatus & propitius) & impetratorium. Reiffenst. cit. *num.* 63. Ratio est: quia remissio pœnæ temporalis (qualis fit per fructum Missæ satisfactorium) non potest fieri, nisi priùs pœna æterna peccato mortali debita remissa, & in pœnam temporalem commutata sit, atque hoc ipso peccatum mortale per justificationem (quæ fit mediante contritione, vel Sacramentali absolutione) remissum, homóque ipse jam justus, & in gratia Dei constitutus sit; ergo quoad fructum satisfactorium existentibus in peccato mortali, pœnæque æternæ in hoc statu reis prodesse non potest. Imò nota, quòd, si alicui

pro-

propter obicem peccati mortalis non profuit fructus satisfactorius Missæ à se, vel pro se celebratæ, etiam postea ablato obice non ampliùs profuturus sit; quia neque Sacrificium oblatum à justo, vel pro justo, satisfactione tunc nulla indigente, suspenditur, usque dum rursus, novô aliquô peccatô veniali commissô, indiguerit; ergo multò minùs suspenditur pro peccatore, usquedum pœnituerit. Vid. Tambur. *l. 2. c. 2. §. 8. n. 4. de Sacrif.* Suarez *disp. 79. sect. 9.* ℣. *Tertiò inquiri potest.* Ex quo colligitur, quàm zelosè & sedulò fideles ab animarum Pastoribus animari, admoneri, & erudiri deberent, ut Missam audituri, vel (ut pro ipsis celebretur) petituri, priùs semper per veram contritionem se disponant, &, si fortè in statu peccati mortalis existant, in gratiam Dei redire efficaciter satagant, quatenus sic in Dei gratia constituti, à Deo citiùs exaudiri, nova vitæ æternæ præmia de condigno promereri, ac fructuum Sacrificii pro possibili participes fieri mereantur.

§. II.

§. II.

De Stipendio Missæ.

371. PLurima sunt equidem, quæ de hac materia recenseri possent. Cùm verò eadem ad longum pertractent Gobat *Alphab. Sacrif. Casu* 16. 17. *& seqq.* & Tambur. *de Sacrif. l.* 3. benignus Lector in casûs occurrentia ad eos remittitur. In hoc autem §. aliquot solummodo Quæstiones proponuntur. Unde sit

Quæstio I. Quid sit stipendium, an licitum, & quo jure debeatur?

372. ℞. 1. Stipendium ad nostrum propositum est quoddam Salarium, vel (ùt à Trident. *Sess.* 25. *c.* 4. *de Reform.* vocatur) eleemosyna à fidelibus oblata Sacerdoti intuitu sui spiritualis Ministerii præstiti, vel præstandi. Aman *num.* 694. Dictum est, *intuitu sui spiritualis Ministerii*; etenim, Stipendium non est merces Sacrificii ac fructûs, quem fideles ex Sacrificio percipiunt, sed est Sacerdotis pro exercitio

ſeu Sacrificio, cui vacat, juſta ſuſtentatio, ſeu alimentum. Et hinc neque eſt pura eleemoſyna data ad ſublevandam inopiam, ſed eſt juſtum ac debitum ſtipendium ratione operæ exhibitæ. Excipe tamen Fratres Minores; hi enim ejusmodi ſtipendia pecuniaria recipiunt ſolummodo per modum puræ eleemoſynæ.

373. R. 2. Sacerdotem pro Sacrificio celebrato, ejúsque fructu miniſteriali ritè applicato, licitè recipere, ac juſtè exigere ſalarium ſeu ſtipendium competens: non tanquam pretium Sacrificii ſeu fructûs applicati, ſed tanquam ſtipendium ad ſui ſuſtentationem; ità videlicet, ut ſtipendium Sacerdoti datum non afficiat Sacrificium, vel fructum Sacrificii, ſed ipſius Sacerdotis celebrantis (ratione ſuæ operæ in alterius gratiam navatæ) congruam ſuſtentationem. Ità omnes apud Sporer *Theol. Sacram. p. 2. c. 5. ſect. 4. n. 356.* Ratio *ex parte Sacerdotis* eſt: quia *dignus eſt operarius mercede ſua.* 1. Tim. 5. Item, ùt ſcribit Apoſtolus 1. Cor. 9. *Neſcitis, quoniam, qui in Sacrario operantur, quæ de Sacrario ſunt, edunt; & qui Altari ſerviunt, cum Altari participant: ita & Dominus ordinavit iis, qui Evangelium annuntiant, de Evangelio vivere.* Ratio *ex parte Sacrificii* eſt; quia hoc, & fructus ejus res planè ſpiri-

tua-

tualis eſt, & Divina, ideóque nullo pretio æſtimabilis : ac proinde, ſi paciſcentibus de ſalario, ipſum Sacrificium, vel fructus Sacrificii in contractum & commutationem veniret, ſic ut ſtipendium daretur, & acceptaretur pro ipſo Sacrificio, vel ejus fructu, tanquam pretium illius, committeretur graviſſimum peccatum mortale, nempe ſimonia juris Divini, quæ eſt malitia graviſſima contra Religionem, ùt de ſe patet. Idem contingeret, ſi quis in Altari privilegiato celebrare juſſus, intuitu Privilegii, quod eſt planè quid ſpirituale, pinguius ſtipendium peteret. Vid. dicta *num.* 384. Secus eſt, ſi Sacerdos aliquid temporale per modum pretii exigat & recipiat pro labore Miſſæ, non quidem intrinſeco, qui neceſſariò connectitur cum celebratione Sacrificii, ùt eſt ſe veſtire, genuflectere, legere Orationes &c. ſed pro labore & incomodo extrinſeco, quod per accidens connectitur cum Miſſa, v. g. longum iter conficere ad celebrandum, ſummo manè ſurgere, multum temporis inſumere exſpectandô conſtituentes & audientes Miſſam &c. Aman *num.* 696. Ratio eſt : quia hic labor ſpiritualis non eſt, neque ſpirituali annexus, ſimúlque eſt pretiô æſtimabilis, utpote quo Sacerdos ſe privat

ſua

ſua commoditate, ſubit difficultates, & aliis temporalem utilitatem confert ad Miſſam ſine moleſtia longi itineris audiendam. Porrò, Sacerdotem cantantem Miſſam poſſe aliquid per modum pretii accipere pro cantu, vel mora, qua Miſſa diutiùs duret, approbat Lugo *d.* 21. *n.* 11. apud & cum Aman cit. nam & hic cantus (ait) cùm per accidens connectatur cum Sacrificio, ſicut cantus Muſicorum, labor temporalis, adeóque pretiô æſtimabilis haberi debet. Conſentit Sporer *num.* 359. dicens, id apud omnes in confeſſo eſſe, æquitatem poſtulare, & praxin obtinere. Item & ratione moræ; ſiquidem quò diutiùs eſt aliquis in officio alterius, perferendô v. g. moleſtias frigoris, aut impedimentum aliarum actionum, eò plus meretur de ſalario. Aman *ibid.*

374. ℞. 3. Sicut Sacerdos accipiens ſtipendium intuitu Miſſæ tenetur ex juſtitia Miſſam celebrare, ſic & promittentes ſtipendium tenentur ex juſtitia iſtud dare, & ex eodem titulo à Sacerdote tam divite, quàm paupere poteſt exigi. Ita Aman *num.* 696. & patet ex ſe. Ratio eſt: quia ſtipendium eſt in materia juſtitiæ, naſciturque ex contractu, *do, ut facias*, & *facio, ut des.* Dictum eſt autem, *à Sacerdote tam*

divite &c. etenim Sacerdos etiam dives, & aliunde habens, quo vivat, licitè petit & accipit pro Missa stipendium. Ratio est: quia nemo militat suîs stipendiîs, & Sacerdos etiam dives, dum in officio alterius existit, meretur ab eo ali, & sustentari; sicut Clerici tutò recipiunt ex fundatione stipendium ob recitatas Horas Canonicas, licèt ex suo patrimonio sufficiens habeant vitæ subsidium. Ità communis.

Quæst. II. Quantum Stipendium liceat Sacerdoti celebranti accipere, & exigere?

375. ℞. Sacerdotem pro unaquaque Missa recipere posse stipendium tantum, quantum, etiam utcunque magnum liberalitas fidelium liberaliter, & spontaneè offert: at verò *justè* tanquam ex justitia debitum non potest exigere, & recipere, nisi justum. Ità omnes apud & cum Sporer *num.* 357. Ratio *prioris* est: quia ex parte dantis liberaliter supponitur libera & inimpedita de rebus suis disponendi facultas; adeóque sicut iste dandô non peccat, ità nec ille accipiendô. Ratio *posterioris* est: quia justè seu obligatoriè nullius petere & exi-

exigere potest id, quod ex justitia debitum non est; ergo. Unde agit contra justitiam, peccátque pro ratione materiæ, qui vi, dolo, alióve illicito modo exigit, vel extorquet pro uno Sacrificio plus, quàm taxa, vel rationabilis consuetudo permittit. Nec dicas: indigus sum, & modò omnia necessaria ad victum & vestitum cariùs venduntur; nonne ergo etiam crescere debet stipendium Missarum? Nõn debet crescere, etiamsi stipendium consuetum sit exiguum: nam in tali casu etiam pecunia apud alios carior, & quasi pretiosior fit. Sic cum aliis Vasq. *disp.* 234. *c.* 3. *n.* 21. apud & cum Sporer *num.* 359. non contradicente la Croix *l.* 6. *p.* 2. *n.* 128. quamvis quoad hoc ultimum Aquilino Aman *num.* 702. oppositum videatur probabilius. Ratio ipsius est: quia celebranti ad intentionem petentis debetur sustentatio; sive ergo dicatur, stipendium unius Missæ debere sufficere ad Sacerdotis sustentationem integræ diei, sive ad dimidiam illius partem, poterit semper exigi tantum stipendium, quod perspecta caritate victualium ad dictum finem (id est, ad sustentationem Sacerdotis) requiritur, nisi pauperies, & inopia petentis contrarium suadeat. Ità ille.

376. Petes autem, quodnam sit justum Missæ stipendium? ℟. Justum Missæ stipendium esse, quod Episcopali lege, vel loci consuetudine taxatum est, aut communi piorum ac prudentum virorum consuetudine dari, & recipi solet. Ità omnes. Et quidem Cajetan. Navar. aliique apud Layman *l.* 5. *tr.* 5. *c.* 1. *n.* 13. censent, non esse justum stipendium, nisi detur tantum, quantum sufficit ad sustentationem ac victum frugalem unius diei honesti hominis; id verò (ait Layman) non immeritò reprobant Rodriq. Suarez *disp.* 86. *s.* 2. Corduba *l.* 1. *Quæstionar. q.* 4. quandoquidem Sacerdos non nisi unicam diei horam sacrificandô insumere solet; reliquum verò diei tempus aliis officiis impendere potest. Sufficit igitur media, vel etiam tertia pars sustentationis: quamvis plus liberaliter offerri possit, & interdum etiam oporteat propter Sacerdotum inopiam, si nullum Ecclesiasticum Beneficium obtineant Hæc Layman. Sporer tamen *num.* 357. distinguit, dicens, sententiam Cajetani &c. veram esse, loquendô de Beneficiis Missarum statarum ac quotidianarum; siquidem ipsa consuetudo & ratio convincit, debere Sacerdoti toto anno celebranti e. g. pro certa persona, pendi ab illa totam annuam sustenten-

ſtentationem. At verò, loquendô de ſtipendio manuali, ſeu pro Miſſis non ſtatis, oppoſitam ſententiam negativam tenent Suarez, Vaſquez, Dicaſtil. aliique cum Laym. cit. Gobat *Alphab. Sacrif. caſu* 17. *n.* 563. Ratio eſt: quia & conſuetudo & æquitas repugnat: non enim eſt æquum, ut pro labore unius horæ, vel ſemihorulæ exigatur victus integri diei; cùm etiam dans ſtipendium non teneatur dare, niſi quod dignum & juſtum eſt: non enim ad dantem ſtipendium ſpectat, abſolutè pro illa die Sacerdotem alere, ſed dare, quantum Epiſcopali lege, vel loci conſuetudine &c. taxatum eſt.

377. Porrò, quamvìs in Italia pro Miſſa privata ordinarium ſtipendium ſit unus Julius, in Hiſpania unus Regalis (qui, ùt fertur, faciunt 10. circiter noſtrates crucigeros) apud Germanos tamen majori victu egentes ordinariè ſolet eſſe duplum, 20. circiter crucigerorum; & ſpectata praxi moderna Germaniæ, meô judiciô (inquit Sporer *num.* 358.) ſummum juſtum Miſſæ ſtipendium certè debet eſſe ſex baciorum, ſeu 24. crucigerorum, ſic ut plus exigi juſtè non poſſit, nec dari debeat: quamvìs alicubi ordinarium, ſed ſanè liberale ſatìs ſit ſtipendium medius florenus.

Quidquid autem ſit; ſtandum interim quidem eſt Epiſcopali lege, vel loci conſuetudine &c. ùt initiô *num. præc.* dictum jam eſt: attamen charitas in proximum egentem, periculum ſcandali &c. forſan non raró mitigare deberent rigorem juſtitiæ, dum vel taxa irremiſſibiliter prætenditur, & conſequenter hanc non dantes, vel dare non potentes deſolati dimittuntur: vel pauperes totum quaſi victum ſuum, & ferè plus dare coguntur. Et certè, ſi juxta Layman *num. præc.* citatum plus liberaliter offerri interdum (ex charitate) oporteat propter Sacerdotum inopiam, ſi nullum Eccleſiaſticum Beneficium obtineant; cur non oporteat, ut Sacerdotes quoque divites, vel bene proviſi, minorî pauperum ſtipendiô interdum contenti ſint? Cæterùm cavendum eſt, ne pro applicato fructu ſpecialiſſimo plus ſtipendii exigatur; cùm hic, quà talis pro aliis vel applicari nequeat, vel ſaltem omnino incertum ſit, an applicari valeat. Stante igitur tali incertitudine à petitione & acceptione augmentati ſtipendii abſtinendum eſſe, palàm eſt. Vid. dicta *ſuprà num.* 336.

Quæstio III. An Sacerdos pro eadem Missa plura stipendia accipere, aut unâ Missâ pro pluribus stipendiis satisfacere possit?

378. Ante ℞. notandum est Decretum Urbani VIII. vel potiùs ejus authoritate confirmatum à Congregatione Cardinalium annô 1625. ibi: *Ubi pro pluribus Missis, etiam ejusdem qualitatis celebrandis, stipendia, quantumcunque incongrua & exigua, sive ab una, sive à pluribus personis, collata fuerunt, aut conferentur in futurum, Sacerdotibus, Ecclesiis, Capitulis, Collegiis, Hospitalibus, Societatibus, Monasteriis, Conventibus, Congregationibus, Domibus, ac locis piis quibuscunque, tam Sæcularibus, quàm Regularibus, Sacra Congregatio sub obtestatione Divini Judicii mandat ac præcipit, ut absolutè tot Missæ celebrentur, quot ad rationem attributæ eleemosynæ præscriptæ fuerint, ità ut alioquin ij, ad quos pertinet, suæ obligationi non satisfaciant; quinimo graviter peccent, & ad restitutionem teneantur.* Item, notandæ sunt duæ Propositiones damnatæ ab Alexandro VII. 24. *Sept.* 1665. quarum *prima*, ordine 8. sic habet: *Duplicatum stipendium potest Sacerdos*

pro eadem Missa licitè accipere, applicandò petenti partem etiam specialissimam fructûs ipsimet Celebranti correspondentem, idque post Decretum Urbani VIII. Secunda, ordine 10. sic sonat: *Non est contra justitiam pro pluribus Sacrificiis stipendium accipere, & Sacrificium unum offerre; neque etiam est contra fidelitatem, etiamsi promittam promissione etiam juramentò firmata, danti stipendium, quòd pro nullo alio offeram.* H. N.

379. R. 1. Ipso jure naturali nunquam licitum esse, accipere plura stipendia justa ac competentia pro eadem Missa citra grave injustitiæ peccatum. Est jam communis sententia, & omnino certa, patétque ex Decreto Urbani VIII. & Propositionibus damnatis *num. præc.* citt. Ratio est: quia pugnat expresſè contra legitimum contractum, *Do, ut facias*, &, *Facio, ut des*; vi cujus, sicut Sacerdos petit justum ac competens stipendium, ità etiam dans stipendium exigit legitimum, id est, integrum Sacrificium.

380. R. 2. Neque etiam plura stipendia minuta pro eadem Missa simpliciter promissa à diversis ignorantibus, accipere licitum esse; e. g. si Sacerdos sponte accipiat ab uno stipendium minus justô pro Missa celebranda promissa, non potest ab aliis simpliciter Missam petentibus acceptare

tare alia minora stipendia, usque ad modum justi ordinarii stipendii v. g. 24. crucigerorum, & sic omnibus unâ Missâ satisfacere; aut si de facto simpliciter promisit, aut ex fundatione seu Beneficio obligatur facere plura Sacra pro minutis stipendiis (e. g. pro octo, vel decem nummis nigris) non potest simili supputatione usque ad consuetum stipendium unâ Missâ pro pluribus satisfacere. Sporer *num.* 362. & patet tum ex Decreto Urbani VIII. *num.* 387. cit. dicente, *plura stipendia quantumcunque incongruæ, & exigua &c.* tum ex Declaratione S. Congreg. Cardin. Concil. Trident. Interpretum apud Tambur. *de Sacrif. l.* 3. *c.* 1. §. 1. *n.* 17. & 32. ubi ad Quæstionem, *An, cùm Ordinarius præscripserit eleemosynam congruam juxta qualitatem loci, personarum, ac temporum, Sacerdotes accipientes stipendium minùs congruum, teneantur Missas ab offerente præscriptas celebrare?* respondit: *Teneri.* Ratio autem est: quia talis non stat promissis: promittit enim, ùt supponitur, & primo, & secundo, & reliquis singulis Missam simpliciter, velut soli, & non solvit soli; ergo. Certè vix ullum (inquit Sporer) imò nullum reperies, qui non diceret, se iniquè deceptum, si resciret, ità secum actum fuisse. Dictum est autem,

plura stipendia minuta pro eadem Missa simpliciter promissa &c. secus enim est, si plures præsertim pauperes, conspirent, singulíque partem suam contribuant, ut sic pro una eadémque Missa congruum stipendium conflent; in hoc enim casu per unum Missæ Sacrificium (quod unicum intendebatur) eorum intentioni, & Sacerdotis obligationi satisfieri, extra dubium est. Ratio est: quia hi non singuli & simpliciter, sed omnes simul & conjunctim unicam, eandémque, ad suam intentionem celebrandam Missam petunt. Secus est in priori casu.

381. Dices autem: Ubi non est congruum stipendium, non est obligatio integram Missam, eámque uni soli, qui scilicet stipendium non congruum dedit, applicandi; ergo. ℟. distinguendô Antecedens: Ubi non est congruum stipendium, & hoc ipso à te non acceptatum, conceditur; ubi non est congruum, à te tamen liberè acceptatum, negatur Antecedens, & Consequentia. Unde vel Missam acceptô stipendiô non congruô celebrare, aut stipendium, negatâ Missâ, reddere debes. Nec excusat te æquivocatio; quia in contractibus hujusmodi ad intentionem stipendium dantis principaliter respiciendum est. Ast in-

inquies: Ego sum pauper Sacerdos, & paupertas excitat artes; ergo. ℟. Excitat artes quidem, *at illicitè fraudulentas, qualis est hæc*, ait Gobat *num.* 568. Esto autem, quòd sis pauper; attamen neque Decretum Urbani VIII. neque Alexandri VII. prohibitio pauperes Sacerdotes excipit. Monet ergo Declaratio S. Cardinal. Congregat. 1625. apud Bosco, Frassen, Aman *num.* 694. scilicet, non posse unicâ Missâ, quam quis pluribus promisit, satisfieri duplicatis stipendiis minutis, unicum justum stipendium integrantibus.

382. ℟. 3. Neque ratione diversorum fructuum Missæ Sacerdotem plura à diversis stipendia accipere posse, sed cuicunque simpliciter petenti Missam, sive justô, sive minùs justô, seu non congruô stipendiô datô, & acceptatô, teneri totum Sacrificii fructum ministerialem seu specialem applicare; hanc enim omnium (nisi secus exprimant) conducentium Missam intentionem esse, dictum est *num.* 380. Cogitas fortè de fructu specialissimo dantibus stipendium applicando? sed respice ad Propositionem 8. ab Alexandro VII. damnatam, ac *num.* 378. citatam, & scito, *incertissimum esse*, an fructus specialissimus Sacerdotis sit aliis applicabilis; fideles autem,

cùm

cùm offerunt stipendium, non sunt satisfaciendi fructu incerto. Vid. *suprà num.* 377.

383. Dices: Si petentes Missæ Sacrificium pro stipendio unum solum fructum exprimunt, hoc ipso hunc solum petere censendi sunt; ergo. ℞. negandô Antecedens & suppositum: hoc enim ipso, quòd nullum fructum excipiant, omnes fructus Sacrificii, implicitè saltem, sibi vel aliis (ùt *suprà num.* 359. dictum est) modo omni meliori applicari volunt: generatim enim Missam petens, hanc integram, seu omnes ejus fructus velle censendus est. Vel dic, amabò; si tu ipse Sacerdos infirmus datô stîpendiô petis ab alio Sacerdote, ut pro te ad recuperandam sanitatem celebret, nonne contentus es, si tibi solum fructum impetratorium applicet? certè non; esto autem, quòd tu contentus sis, ex millibus tamen aliis (præsertim personis Laicis) forsan vix unum tibi similem contentum reperies, maximè si resciat, vel resciret, quantos vel ex uno Sacrificio fructus obtinere possit. Quidquid dicas; stante tamen dubio, fructus Sacrificii à dante stipendium expressè non exclusos aliis pro libitu tuo applicare te non posse, certum est. Sed

384. Quid in hoc casu? Cajus Sacer-

cerdos accepit quidem ſtipendium ordinarium pro Miſſa funebri, in Altari ad libitum eligendo, celebrandâ; ipſe autem celebrat in Altari privilegiato, applicátque Indulgentiam plenariam illi animæ, pro qua accepit eleemoſynam ordinariam: poteſtne aliquid ultrà exigere ob talem applicationem, ad quam non tenebatur? ℞. negativè. Ità Tambur. *de Sacrif. l.* 3 *c.* 1. §. 3. *n.* 48. Gobat *caſu* 16. *tr.* 3. *num.* 511. Ratio eſt: tum, quia exigit mercedem pro præſtito opere, de quo præſtando cum ipſo conventum non eſt; tum, & maximè, quia hoc ſapit valde palliatam ſimoniam; cùm illæ Altaris privilegiati Indulgentiæ (utpote res ſpiritualiſſima) nullo modo ſint pretiô æſtimabiles; niſi fortè alia opera pretiô æſtimabilis accederet, v. g. longum iter &c. quod tamen de itinere ex condicto Miſſam petentis intellige; ſi enim propria ſponte longum iter elegeris, & perfeceris, de jure propterea tibi nihil debetur; eò quòd de hoc præſtando cum dante ſtipendium conventum non fuerit. Porrò, ex hac ipſa ratione ſequitur, Sacerdotem in Altari privilegiato, ad inſtantiam ſtipendium dantis, celebrantem propterea non poſſe aliquid ultra ſtipendium datum exigere. Vid. dicta *num.* 373.

Quæ-

Quæst. IV. An Sacerdos plures habens obligationes, Missas ob non congruum stipendium ad minorem numerum reducere possit?

385. ℞. Ipsummet Beneficiatum non posse tales reductiones facere, uti omnes notant cum Castropal. *tr.* 13. *d.* 1. *pu.* 6. *n.* 26. & Gobat *à num.* 592. Ità la Croix *l.* 6. *p.* 2. *n.* 117. Kresslinger in *Supplem. ad Theol. Moral. Reiffenst. tr.* 14. *dist.* 5. *q.* 8. *n.* 91. *Addit.* ubi sic habet: Notant DD. Capellanum Beneficiatum, vel etiam alium annuîs oneribûs Missarum, v. g. ex Legato semel acceptato gravatum non posse ex eo, quòd redditus annui sint multùm diminuti, propria Authoritate imminuere onera Missarum; quinimo, stabiliter loquendô, neque idem defacto possunt spectato jure scripto ipsimet Episcopi; cùm per Decreta emanata tempore Urbani VIII. ab Innocentio XII. in Bulla: *Nuper à Congregatione &c.* annô 1697. die 23. Decembris novissimè confirmata, atque per extensum videnda in Jure Canonico apud Reiffenst. *lib.* 5. *Tit.* 3. §. 10. ipsis fuerit interdictum. Quare at-

attento Jure scripto pro reductione in eo casu recurrendum foret Romam, quando stabilis fieret reductio. Quòdsi autem uno tantùm, vel altero anno fructus aliàs ratione Missarum obventuri notabiliter minuerentur, posse pro tunc adhuc Episcopos, non obstantibûs Decretîs Urbani VIII. & Innocentii XII. pro rata damni imminuere onera Missarum, tenet la Croix *lib.* 4.*n.* 855. rationem hanc subjungens; quia allegata Decreta Pontificum prohibitoria videntur tantùm loqui de reductione stabili, & semper duratura, non autem pro brevi tempore. Quinimo de consuetudine, quam spectandam esse, ait la Croix *lib.* 6. *p.* 2. *n.* 117. dicuntur saltem aliqui Germaniæ Episcopatus defacto adhuc prætendere jus faciendi similes moderationes, & reductiones Missarum etiam perpetuas, prout testes sunt Gobat, & Tamburinus apud la Croix *l.* 6. *p.* 2. *n.* 117. ac de Germania inferiore Kerkhove in suis Commentariis *cap.* 3. §. 6. *num.* 15. *& seqq.* ac *cap.* 8. §. 2. *num.* 20. *& seqq.* Concessit equidem Concilium Trident. *Sess.* 25. *de Reform. cap.* 4. eandem reducendi Missas facultatem Abbatibus, & Generalibus Ordinum; verùm etiam hæc potestas per dictos Pontifices Urban. VIII. ac Innocent. XII. sublata

fuit,

fuit, prout rectè notant nostra Statuta Generalia Victoriensia apud Kerkhove *loc. cit.* licèt cæteroquin ad instantiam Generalium soleant subinde hisce de novo similes gratiæ tribui, prout Benedictus XIII. mense Julio, anno 1724. novissime per Breve Apostolicum nostro Generali etiam respectu Monialium & Tertiariorum capacium bonorum, ac suæ Jurisdictioni subjectorum clementissimè concessit amplissimam circa eam reductionem facultatem in Italia, ac adjacentibus Insulis Trienniô, extra verò Sexenniô duraturam. Hæc Kresling. multùm notanda. Quòdsi igitur Sacerdos sæcularis sis, in casûs emergentia ad Episcopum tuum recurras, & quod ille tibi dixerit, facias; ipsius enim est scire, quidnam facere, & concedere possit, quid non. Sacerdotes autem Regulares Beneficiorum & redditiuum capaces, ipsimet noverint, quid facere ipsis licitum sit.

Quæ-

Quæstio V. An Sacerdos, acceptô pro Missa Stipendiô, possit alteri Missam legendam committere, retentâ sibi parte Stipendii?

386. Ante ℟. nota *primò* sententiam ab Alexandro VII. *die* 24. *Sept.* 1665. damnatam, quæ ordine 9. sic sonat: *Post Decretum Urbani potest Sacerdos, cui Missæ celebrandæ traduntur, per alium satisfacere, collatô illi minorî stipendiô, aliâ parte stipendii sibi retentâ.* Nota *secundò*, aliter discurrendum esse de Missis, seu stipendiis fundatis Beneficiorum, Capellaniarum &c. & aliter de stipendio manuali tantùm pro Missis non statis, sed currentibus. H. N.

387. ℟. 1. In stipendiis fundatis Beneficiorum, Capellaniarum &c. pro Missis statis certum esse, Beneficiatum pingue stipendium habentem, vel Capellanum (puta, Capellanum stabile instar Beneficiarii salarium, etiam pingue habentem) posse Missas celebrandas alteri conferre longè minorî, justô tamen, & secundùm morem patriæ competentî stipendiô, v. g. in nostra Germania circiter sex baciîs, seu 24. crucige-

cigeris; nisi secus in Fundatione Beneficii caveatur. Sporer *Theol. Sacram. p. 2. c. 5. n.* 366. Reiffenst. *tr.* 14. *dist.* 5. *q.* 8. *n.* 96. Patet ex Declaratione Sac. Congregat. Cardinal. Concil. Trid. Interpretum: nam, dum proponebatur Quæstio, *An Rector Beneficii, qui potest per alium celebrare, teneatur Sacerdoti celebranti dare stipendium ad rationem redditumm Beneficii?* responsum est, *satis esse, ut Rector Beneficii, qui potest Missam per alium celebrare, tribuat Sacerdoti celebranti eleemosynam congruam, secundum morem civitatis, vel Provinciæ, nisi* (NB.) *in Fundatione ipsius Beneficii aliud cautum fuerit.* Ratio autem est: quia Beneficiarii habent suum stipendium non præcisè ratione Missarum, sed etiam propter alia onera Beneficio annexa, cui specialiter obligati sunt deservire, atque intuitu ipsius etiam recitare Horas Canonicas. Item, non dant Fundatores stipendium præcisè pro ipsis Missis, sed etiam pro honesta vel commodiore Beneficiarii sustentatione, ut sic commodiùs & alacriùs Deo serviant Beneficiati. Unde non mirum, quòd residuum ex redditibus Beneficii sibi retinere possint. Hoc ipsum (inquit Reiffenst.) dicendum videtur de Capellano, habente salarium stabile instar Beneficiarii: cùm similiter sit obligatus ad alia onera Capellaniæ.

388.

388. Unum notandum hic est, videlicet: Si stipendium manuale copiosius, v. g. aureus, vel Thalerus detur Sacerdoti ex affectu speciali & liberalitate erga ipsam personam, puta, quia bonus amicus, vel quia egenus est, relictâ facultate etiam satisfaciendi per alium (quod semper supponitur, & necessariò supponendum est) similiter poterit, excessu retento, & justô consuetô stipendiô datô, Missam comittere alii. Sed cave, ne in simili casu, & expressâ, vel saltem verè rationabiliter præsumptâ licentiâ non habitâ, auri sacra fames te decipiat; quia ordinariè saltem de talibus stipendium copiosius sponte dantibus, & aliud verbîs, vel signîs non exprimentibus, talis facultas certè præsumenda non est. Quòd si verò tale stipendium liberalius detur pro ipsa Missa præcisè & simpliciter, ità ut liberalitas exercita fuerit præcisè in favorem ac honorem Missæ, vel ob specialem affectum cultúmque erga Deum, B. V. Mariam, vel aliquem Sanctum, vel ob vehemens desiderium certum Beneficium impetrandi à Deo &c. nulla habita ratione personæ Sacerdotis, tunc Sacerdos accipiens stipendium de excessu nihil sibi retinere poterit, ùt mox dicetur. Quare

389. ℟. 2. Tam ipso jure naturæ, quàm ex Declaratione Ecclesiæ illicitum, injustum ac restitutioni obnoxium esse, si Sacerdos Missam suscepit celebrandam sub certo stipendio: & eandem Missam alteri committit celebrandam, parte illius stipendii sibi retentâ. Ità Sporer *num.* 369. *& seq.* Reiffenst. *tr.* 14. *dist.* 5. *q.* 8. *n.* 95. Quòd sit *contra jus naturæ*, est communis DD. apud Bonac. Laym. Lugo, Tambur. & ratio clara est: quia, qui accipit stipendium solitô majus (vel etiam ordinarium) pro uno v. g. Sacro celebrando, nihil accipit titulô donationis, aut ullo alio, nisi titulô solius stipendii pro Missa celebranda, seu titulô celebrationis debitæ (nisi clarè expressum fuisset, ut, si vellet, curaret per alium celebrari justô stipendiô, & reliquum sibi pro cura retineret) ergo dans alteri minus, quantumvis justum vel solitum stipendium, reliquam partem retinet sine titulo & causa: ergo ipsius non est, sed Celebrantis est, eique velut injuriam passo restituenda est. Et (quod admodum notandum est) quamvis Sacerdos (si à principio stipendium accipit animô per se ipsum celebrandi) illius stipendii pinguioris dominium qualecunque sibi acquisiverit, eò ipsò tamen, quò postea mutatô animô decrevit per alium

cele-

celebrare, jam titulus & causa dominii, & consequenter ipsum dominium corruit, atque, ùt loquuntur Jura, totum negotium ex parte ipsius redit ad non causam: & sic de stricto naturæ, communi, & gentium jure restituendum est.

390. Quòd autem etiam *ex Declaratione Ecclesiæ illicitum &c.* sit, patet *primò* ex Decreto Urbani VIII. ibi: *Ac similiter omne damnabile lucrum ab Ecclesia removere volens, prohibet Sacerdoti, qui Missam suscepit celebrandam cum certa eleemosyna, ne eandem Missam alteri, parte ejusdem eleemosynæ sibi retentâ, celebrandam committat.* Ubi nota verba, *omne damnabile lucrum &c.* *Secundò*, patet ex Declaratione Cardinalium ab eodem Pontifice approbata apud Barbos. *de potest. Episcop. Allegat.* 2. *Ulteriùs censuit, Sacerdotes, quibus aliquando offertur eleemosyna major, debere absolutè integram eleemosynam tribuere Celebranti; & nullam illius partem retinere posse.* NB. *absolutè* dicit. *Tertiò*, patet ex Propositione 9. ab Alexandro VII. damnata, & *num.* 395. allata; ergo. Nec dicas, Decretum Urbani VIII. non esse in Germania receptum; R. enim, prorsus declaratum esse per Decretum Alexandri VII. quod utique damnans Propositionem mox citatam, promulgatum & receptum est. Quare meri-

tò concludit P. Gobat *casu* 17. *n.* 570. Non esse jam probabile, absolvendum esse à Confessario Sacerdotem, qui acceptô pinguî stipendiô pro pluribus Missis, reservat sibi partem illius.

391. R. 3. Si Petrus Sacerdos acceptum pro Missa celebranda stipendium, e. g. medium florenum, offert Paulo Sacerdoti, & hic plenè, sponte & liberè Petro condonat tertiam partem, contentus 20. crucigeris, potest Petrus hanc tertiam partem tutò sibi retinere. Tambur. *de Sacrif. l.* 3. *c.* 1. *§.* 5. *n.* 14. Reiffenst. *num.* 96. Laym. *l.* 5. *tr.* 5. *c.* 1. *n.* 14. Ratio est: quia, sicut Paulus posset in gratiam Petri omninò gratìs Missas celebrandas in se recipere, toto accepto stipendio eidem relicto, ità etiam posset partem tantùm accipere, relicta Petro alia parte, quam consequenter hic licitè retineret. Ratio ulterior est: quia Paulus totum stipendium (ùt supponitur) jam acceptavit, & consequenter de suo, non autem de alieno, tertiam partem Petro condonandô reliquit.

392. Dictum est autem, *plenè, sponte & liberè*; nam si Paulus egenus, necessitate compulsus aliunde non possit habere Missas, nisi sic à Petro diminutô pretiô acceptas, non sinè involuntario admixto, Petrus

trus non liberabitur à peccato injustitiæ, & turpis quæstûs, ac onere restitutionis; sicut nec in simili usurarius, secundùm omnes. Unde (ait Sporer *num.* 371.) *regulariter loquendò* ejusmodi lucrativi practicantes ab injustitiæ & restitutionis reatu reipsa & in conscientia non excusantur ob prætextum liberalis remissionis & donationis aliorum Sacerdotum minus stipendium sponte acceptantium: ideo enim, parte tibi relicta, minus acceptant stipendium, quia sciunt, vel experti jam sunt, te nolle dare totum, & partem retinere velle, non sinè involuntario admixto, utique & ipsi libentiùs habituri totum. Si ergo tu non vis dare totum, & sinè omni justo titulo & causa vis retinere partem, ideóque verè non tuum, sed alienum injustè retines, tu aliquando videris. Quòdsi igitur in conscientia tutus esse velis, da & offer alteri Sacerdoti integrum Stipendium, quod accepisti: & siquidem is proprio motu ex gratitudine, vel discretione sponte liberaliter partem remittat, tunc te in conscientia tutum existima.

393. Sed quid? Paulus Sacerdos scit, multas tibi hinc inde offerri à fidelibus Missas manuales; quare, ut faciliùs à te hujusmodi Missas acquirere possit, promittit

tit tibi se obligandô, quòd toties tibi tertiam stipendii partem sit condonaturus, quoties ei stipendium pro Missa celebranda dederis; poterisne hanc condonationem *quà debitam* licitè exigere? ℟. negativè. Ratio est: quia hujusmodi condonatio non fit plenè, sponte & liberè, sed ex contractu oneroso (*do, ut des*) à te acceptato, éstque similis huic: Si mihi remiseris de singulis Missis partem tertiam, dabo tibi Missas, quotcunque volueris. Secus foret, si factâ à te contra hujusmodi promissionem obligatoriam seria protestatione, Paulus nihilominus ex mera liberalitate, gratitudine, aut discretione tertiam de singulis Missis partem tibi remitteret. Nec dicas: Paulus liberè se obligavit; ergo. ℟. enim negandô consequentiam. Ratio est: quia, etsi Paulus se liberè obligaverit; tu tamen remissionem tertiæ partis ex onerosa promissione natam, quà obligatoriam, seu debitam exigere non potes. Et certè, quomodo in hoc casu tertiam partem exigere licitum sit, si in casu *num. præc.* allato licitum non est? Repones: Ego non teneor alteri dare Missas; ergo si dedero, possum aliquid retinere; quia dedi alteri, ad quod dandum non tenebar. ℟. negandô consequentiam; quia si das alte-

alteri stipendium pro Missa ab alio petita, teneris (ùt dictum est) dare totum, & gratìs. Accedit, quòd in tali casu alteri de tuo nihil dederis; stipendium enim ante Missæ celebrationem nondum erat tuum. Respice ergo ad *num.* 389. *& seq.* & cape bene.

Quæstio VI. Quousque Missæ pro stipendio acceptæ differri possint: & quomodo peccent Missas hujusmodi nimiùm differentes?

394. Ante ℞. nota *primò* Urbanum VIII. in Decreto, *de Celebrat. Missar.* §. 8. providè statuisse, quòd *Eleemosynas manuales, & quotidianas ità demum Sacerdotes accipere possint, si oneribus antea impositis ità satisfecerint, ut nova quoque onera suscipere valeant; alioquin omnino abstineant ab hujusmodi eleemosynis, etiam sponte oblatis, in futurum recipiendis.* Nota *secundò*, distinguendum esse inter famosas Peregrinationes, qualis est e. g. Veteris Oettingæ in Bavaria: inter causas moram seu dilationem non admittentes, utì pro agonizante, parturiente, infirmo &c.

inter Missas pro defunctis, & inter illas pro vivis. H. N.

395. ℟. 1. Si in locis famosarum Peregrinationum tot Missæ petantur, quibus infra modicum tempus satisfieri nequit, possunt hujusmodi Missæ etiam ad longius tempus differri, servato tamen ordine, & nisi causa moram seu dilationem non admittens occurrat. Paulus Zetl v. *Clericus. num.* 50. & patet ex praxi. Ratio est: quia in hujusmodi casibus hanc esse petentium voluntatem, prudenter supponitur; nisi hi protestentur, quòd, si infra tempus ordinarium Missæ ipsorum non possint legi, eas alibi celebrari facturi sint: hac enim stante protestatione, horum Missæ acceptari non possunt. Nec obstat, si multæ ex his Missæ sunt votô promissæ; quia voventes stipendium dandô, Missásque petendò voto suo rite jam satisfecerunt, etiamsi Missæ servatô (ùt dictum est) ordine legantur, atque ad longius etiam tempus differantur.

396. ℟. 2. Si petantur Missæ legendæ pro necessitatibus instantibus, vel præsentibus, morámque non admittentibus, isthæ quantocyus legi debent, peccátque mortaliter, qui hujusmodi Missas differt post tempus necessitatis elapsum. Sporer *num.* 354.

354. Reiffenst. *num.* 97. Ratio est: tum, quia circumstantia temporis, ut nimirum hoc tempore, urgente necessitate, statim fiat, spectat ad substantiam rei petitæ, ut notat etiam Lugo apud Sporer cit. tum, quia contingere potest, ut dans stipendium pro celebratione Missæ fraudetur fructu ipsius, e. g. si agonizans, parturiens, infirmus &c. moriatur, antequam Missa dilata legatur. Unde (addunt Doctores) in tali casu tenetur Sacerdos ad restitutionem. Reiffenst. cit. Si autem quæras, quidnam restituere teneatur? ℞.det Aman *num.* 701. dicens: tenetur ad restitutionem stipendii accepti, si Missam debitam celebrare differat usque ad elapsum tempus necessitatis; ut si Missam e. g. pro impetranda sanitate, aut pro felici itinere, primùm celebret ægrotô valetudini jam restitutô, vel itinerante jam reversô. Ratio est: quia, cùm celebraverit contra voluntatem Benefactoris, hoc ipso tunc non erat in Benefactoris officio; consequenter nullus ipsi suppetit titulus, quo acceptum stipendium retinere possit. Quapropter occurrentibûs duabûs, vel pluribûs necessitatibûs, moram seu dilationem non admittentibûs, Sacerdos non potest has Missas acceptare, & successivè celebrare, sed tenetur petentes admonere, & ad alios able-

legare, nisi ipsemet alium, vel alios constituere velit & possit.

397. R. 3. Si Sacerdos celebrare habet plures Missas pro vivis, & alias pro defunctis, minùs (cæteris paribus) differendæ sunt Missæ pro defunctis, quàm pro vivis. Ità la Croix *l.* 6. *p.* 2. *n.* 155. Aman *num.* 700. Ratio desumitur ex lege charitatis: quia animæ defunctorum in piacularibus flammis satispatientes, & pœnas gravissimas sustinentes se ipsas (sicut viventes, si voluerint) juvare non possunt, sed donec ad plenum purgatæ fuerint, visione & fruitione beatifica carere debent. Lex igitur charitatis dictat, ut eisdem citissimè, quoad fieri potest, subveniatur. Et nunquid *sancta & salubris est cogitatio pro defunctis exorare, ut à peccatis solvantur*? Nota tamen, quod rectè monet Aman *num.* 701. videlicet: si e.g. pro defuncto Petro unica Missa sit constituta plurimæ verò pro mortuo Paulo, clarum est, illam unicam Missam priùs celebrandam esse, antequam absolvatur ille totus Missarum numerus pro Paulo deputatus. Hujus enim animæ satis interea succurritur, ubi secus illa, nempe anima Petri, omni per id temporis destitueretur refrigeriô. Item nota, dicta non ità intelligenda esse, quasi Missæ pro vivis tam diu differendæ

sint,

sint, donec Missæ pro defunctis absolutæ fuerint: charitas enim debet esse ordinata; quapropter dictum est, *minùs (cæteris paribus) differenda sunt &c.* Porrò, utrùm opus ordinatæ charitatis sit, si (præsertim ex respectu humano) pro stipendio quasi continuò pro vivis celebres, Missásque pro defunctis pro libitu tuo differas, ipse tu judex esto.

398. R. 4. Si Sacerdoti plures offeruntur Missæ celebrandæ, potest eas acceptare, quando infra modicum tempus potest omnibus satisfacere. Reiffenst. *num.* 98. & patet ex Declaratione Cardinalium ad Decret. Urbani VIII. *Respondendô ad* 11. ibi: *Etsi oneribus jam susceptis non satisfecerint, posse tamen nova etiam onera suscipere Missarum celebrandarum, dummodo infra modicum tempus possint omnibus satisfacere.* Quòdsi autem petas, quidnam sub ly *infra modicum tempus* intelligatur? R. det Reiffenst. cit. ex Herincx *num.* 182. Modicum tempus valde credibile censetur esse tempus unius mensis, aut etiam duorum mensium, imò nonnulli id extendunt ad tres menses; atque ùt Pasqualig. *q.* 965. apud la Croix *l.* 6. *p.* 2. *n.* 155. dicit, vix plùs concedi à quoquam, quam tres menses: si autem ultra terminum concessum adderentur duo vel tres dies,

ait,

ait, adhuc moraliter pertinere ad hunc terminum. Dicastill. apud Gobat *casu* 17. *n.* 597. Steph. *n.* 69. Paulus Zetl ℣. *Clericus. num.* 50. *& seq.* censent, hic esse spectandam voluntatem rationabiliter præsumptam offerentium eleemosynam seu stipendium pro Sacris; sive, ùt ait la Croix cit. attendendum esse ad circumstantias, præsertim causæ, ob quam Missa petitur: & consultissimum est (ait Sporer *num.* 354.) offerentes stipendium de hoc præmonere, nimirum Sacra petita non posse persolvi, nisi intrà tot dierum spatium. Quemadmodum & Parochi, quando ipsis offeruntur stipendia pro Missis eo die, quo jam obligantur celebrare pro aliis, nisi id petentibus jam notum sit, eos de hoc monere debent, & ablegare ad alios, nisi ipsi alium constituere velint & possint, aut ipsi petentes in dilationem sponte consentiant. Elige, quod vis, & attende ad dicta *num.* 393. *& seqq.*

399. Nota etiam; quamvis Sacerdotes mortaliter peccent, qui sunt notabiliter & culpabiliter in mora celebrandi Missas ex stipendio debitas, ùt docent Herincx, Bonac. & alii passim apud Reiffenst. *num.* 97. item illi, qui stipendia recipiunt pro nimis multis Sacris, quibus non poterunt,

nisi

nisi post valde longum tempus satisfacere (& maximè cum periculo nunquam satisfaciendi omnibus) quod gravissimè prohibetur in Decreto Urbani VIII. passim extante apud Recentiores; nihilominus licitum est differre Missas ex stipendio, si Benefactor sciat, & consentiat, illas tunc primùm expediendas esse, cùm oneribus antea susceptis satisfactum fuerit. Ita Reiffenst. *num.* 99. & patet ex Declaratione Cardinalium, *Respondendô ad* 12. ibi: *Quamvis onera suscepta infra modicum tempus adimpleri nequeant, si tamen tribuens eleemosynam pro aliarum Missarum Celebratione id sciat & consentiat, ut illæ tunc demùm celebrentur, cùm susceptis oneribus satisfactum fuerit, Decretum non prohibere, quò minùs eo casu eleemosyna accipiatur pro iisdem Missis juxta Benefactoris consensum celebrandis.* Quòdsi igitur tibi multis Missis aliàs jam obligato nonnemo offerat stipendium pro aliis Missis celebrandis, informa hominem de necessaria dilatione; & siquidem in dilationem liberè consentiat, celebra tu: si autem dissentiat, Missas ne has accipias, necesse est; nisi eas accipias animô, aliis, præsertim pauperibus Sacerdotibus distribuendi, ut infra modicum, id est, debitum tempus ab iis legantur. Sed per parenthesin

400.

400. Quid sentis de hoc casu? Lætus offert tibi 30. Sacra pro defuncta Uxore sua Bibiana legenda; tu autem recusas, negans te tam citò posse persolvere. Postea tamen pœnitens recusationis, adhuc legis ipse, ignorante Læto, qui interim prædictas Missas aliis Sacerdotibus legendas distribuit. Completis à te 30. Missis, petis quidem à Læto stipendium, sed hoc ipsum Lætus tibi solvere recusat; an licitè? ℟. affirmativè; certum enim est (ait Sporer *num.* 286.) cum tibi nihil debere ex contractu, quem recusasti, & insciô Lætô solus renovare non potuisti, nisi is postea ratificet ad solvendas vel omnes Missas, quas tu legisti; vel ad totidem solummodo, quot alii nondum legerunt, prout nempe ipsi placuerit. Dices: Dignus est operarius mercede sua, sive (quod idem est) debetur operario merces sua; ergo Lætus tenetur mihi dare mercedem meam, seu stipendium pro tot Missis, quot ego legi. ℟. distinguendò Antecedens: debetur merces operario ex contractu & pro mercede conducto, conceditur; operarió spontaneo: subdistinguo; tali debetur merces de jure civili & vi contractûs, negatur: ex liberalitate dantis, congruitate operæ & æquitate quadam naturali, dummodo tamen

Do-

Dominus operâ ejus ad effectum intentum indigebat, conceditur quidem Antecedens, sed negatur consequentia. Et certè, si merces ultroneæ vilescunt, operæ spontaneæ quid valebunt? Repones: Ego intuitu stipendii solvendi Missas legi; ergo. ℞. retorquendô argumentum; Operarius spontaneus, seu mercede non conductus, etiam laborat intuitu mercedis, & tamen de jure ipsi nihil debetur, præsertim si hujus operâ Dominus ad effectum intentum non indiget: atqui etiam Lætus operâ tuâ ad effectum intentum non indigebat, utpote per alios Sacerdotes satìs provisus; ergo.

Pro Coronide

Quæstio VII. Utrùm Missæ in Altari privilegiato celebrandæ: & illæ XXX. vulgò Gregorianæ nuncupatæ, quoad Privilegium vivis prodesse possint?

401. Ante ℞. sciendum est *primò*, quòd *Altare privilegiatum* sit illud, in quo concessæ sunt Indulgentiæ plenariæ pro mortuis,

quibus per Sacrificantem fuerint applicatæ, ità, ut mediante hoc Suffragio una anima è purgatorio liberari possit. Ità Diana *p.* 9. *tr.* 2. *resol.* 1. apud & cum Aman *num.* 720. Percipiunt autem animæ purgantes dictas Indulgentias duntaxat per modum Suffragii & solutionis; quatenus Summus Pontifex virtute Clavium solvit pretium æquivalens ex Thesauro Ecclesiæ pro earum pœnis ex culpa restantibus. Ità Lugo *de Pœnit. d.* 27. *sect.* 5. cit. Diana *resol.* 2. Sciendum est *secundò*, distinguendum esse inter Missas S. Gregorii *pro vivis, & defunctis* : & inter illas XXX. Missas à S. Gregorio institutas, aut approbatas pro defunctis tantùm, quæ vulgò *Missæ Gregorianæ* nuncupantur. Quoad priores (*pro vivis, & defunctis*) certum est, quòd prohibitæ sint; secus est *de XXX. pro defunctis* tantùm. Audiatur Gavant. *p.* 1. *tit.* 5. *n.* 3. ibi : *Dubitatum aliquando fuit, editô Decretô S. Congregationis prohibente quasdam Missas S. Gregorii pro vivis & defunctis, an prohibitæ censeantur XXX. Missæ S. Gregorii? at negavit Sac. Rit. Congregatio die* 28. *Oct.* 1628. *& prælo datum est Decretum, petentibus Monachis S. Gregorii de Urbe.* Idem docet Quarti *Quæst. Proœm. sect.* 4. *punct.* 4. Arnaud *p.* 1. *tit.* 5. *n.* 10. Gerlac. *p.* 1. *tit.* 5. *Annot.* §. 8. H. N.

402. ℟. Prædictas Missas quoad privilegium non prodesse vivis, sed defunctis tantùm. Ratio est; quia tam privilegium Altaris, quàm XXX. Missæ Gregorianæ solummodo pro defunctis & quidem per modum Suffragii concessæ sunt. Et quidem de Privilegio Altaris patet ex descriptione Altaris privilegiati *num. præc.* De XXX. Missis habetur ex concessione S. Gregorii Papæ, à quo 4. *Dialog.* 55. (apud Gav. cit.) præscribitur Abbati Pretioso pro Monacho Justo iis verbîs: *Vade, ab hodierna die diebus XXX. continuis offerre pro eo Sacrificium stude, ut nullus omnino prætermittatur dies, quo pro absolutione illius Hostia salutaris non offeratur.*

403. Ex dictis S. Gregorii verbis Quatuor advertenda sunt. *Primum* est, quòd hujusmodi Missæ non necessariò in Altari privilegiato legendæ sint: dicit enim Pontifex absolutè, *offerre pro eo Sacrificium stude.* *Secundum* est, quòd non sit necesse, ut idem Sacerdos per triginta dies continuos celebret; sufficit enim, sive hæ Missæ ab eodem, sive à diversis celebrentur. Unde addidit Pontifex, *offerre stude*, absque addito, *per te*, quod (ait Gav.) esset onus grave. Imò non videtur credibile, quòd Pontifex vel cogitaverit tantùm de hoc onere Sa-

cerdotibus imponendo; utpote cùm nec ipse scire possit, utrùm Sacerdos tales Missas inchoans sit per 30. dies victurus, vel an non infirmitate, vel alia gravi causa à Celebratione sit impediendus. Undè etiam (nisi concessio authenticè exhibeatur) non placent Missæ quædam sex, quæ (ùt dicitur) *ab eodem Sacerdote* sex continuîs diebûs celebrari debent. *Tertium* est, ut triginta Missæ celebrentur per triginta continuos dies, remota tamen superstitione: ait enim Pontifex, *nullus omnino prætermittatur dies*; ex quibus verbis geminatis (id est, *continuîs*, & *nullus omnino prætermittatur dies*) satìs liquet (ait Tambur. *de Sacrif. l. 2. c. 6. §. 7. n. 5.*) si hunc S. Gregori ritum servare intendas, non debere discontinuari, ne unum quidem diem, Missas. Unde (ait Quarti cit.) colligitur, posita interruptione illum, pro quo applicantur Missæ, lucrari quidem fructum 30. Missarum secundùm se, non autem fructum à S. Gregorio concessum, & illi annexum. Quod idem, si Missæ 30. uno die legantur, intellige. Vid. Gav. cit. Nihilominus prædictæ Missæ non discontinuantur ob Triduum Sacrum majoris Hebdomadæ, quo ex usu Ecclesiæ probato non debet celebrari. Gav, Arnaud, Gerlac. citt, *Quartum* est,

quòd

quòd non sit necesse, ut omnes Missæ dicantur ritu proprio pro defunctis, seu *de Requiem*, quæ in Dominicis, Duplicibus; item, à Vigilia Nativitatis Domini inclusivè usque ad Octavam Epiphaniæ inclusivè: infra Hebdomadam majorem, & infra Octavas Paschæ, Pentecostes, & Corporis Christi, nec non & aliîs quibusdam diebûs prohibentur. Vid. *Rit. Exact. Append. tit.* 2. §. 1. *n.* 11.

404. Patet proin ex recensitis, quid sentiendum, & respondendum sit fidelibus viventibus, si petant, ut (dum adhuc vivunt) pro se Missæ Gregorianæ, vel aliæ in Altari privilegiato celebrentur: dicendum quippe est illis apertè, Missas quidem illis (suppositîs aliàs supponendîs) profuturas esse; attamen nec Altaris privilegium, nec effectum à S. Gregorio intentum illis suffragari. Nec dicas, homines tales in bona fide, & devotione sua relinquendos esse. ℞. enim negativè: homines enim, maximè simplices, plebei, & rerum non intelligentes, quoad fieri potest, ità erudiendi & informandi sunt, ut Missæ petitæ, omni meliori modo ipsis, aliisque, quibus volunt & desiderant, prodesse possint. Ego, inquies, jam applicabo privilegium alicui animæ, cui Deus scit

& vult, me applicare debere. ℟. Hoc ipsum esse, quod pro libitu tuo facere non potes, si Missam petentes debitè informari & erudiri possunt; quamvis procedat in faciendis intentionibus & applicationibus secundariis (de quibus actum est *suprà num.* 355. *& seqq.*) & quando petentes Missam vel Missas debitè informari nequeunt. Cæterùm, si petentes debitè informati in sua opinione & intentione persistant, & averti nec possint nec velint, celebra, & fac, quantum potes & teneris.

405. Petes, quid faciendum tibi sit, si fideles Missas Gregorianas, vel in Altari privilegiato celebrandas petant, ut pro pluribus, vel omnibus fidelibus defunctis applicentur? Ratio dubitandi est, quia tam Missæ Gregorianæ, quàm illæ in Altari privilegiato celebratæ, quantùm ad Privilegium Altaris, uni duntaxat animæ, non autem pluribus, vel omnibus simul prodesse possunt. Et quidem de Missis Gregorianis patet ex dictis *num.* 402. ubi Pontifex dicit, *offerre pro eo Sacrificium stude.* De Missis in Altari privilegiato liquet ex Rescripto Pontificio, *Pro anima cujuscunque fidelium defunctorum.* Unde Aman *num.* 720. ex Diana *p.* 9. *tr.* 2. *resol.* 1. ait: *Altare privilegiatum est, in quo concessæ sunt indulgentiæ plena-*

plenariæ pro mortuis, quibus per sacrificantem fuerint applicatæ, ità, ut mediante hoc suffragio una anima è purgatorio liberari possit. H. S. ℟. si petentes informare potes, informa eos, ùt *num. præc.* dictum est; si autem hoc facere non potes, aut petentes informari nolunt, applica & Missas Gregorianas, & in Altari privilegiato celebrandas, prout Deus scit & vult, ut hìc & nunc applices; & tali modo obligationi tuæ rite, & integrè te satisfecisse, certus esto. At scire adhuc desideras, utrùm in casibus *num. præc.* relatis (id est, perseverante petentium opinione & voluntate) pro viventibus ità petentibus Missam *de Requiem* (diebûs non prohibitîs) legere debeas, vel saltem possis? Ante ℟. audi, quid quærat, & resolvi petat sequens

Quæst. VIII. & ultima: An ea praxis laudanda sit, dum quis in vivis curat pro se celebrari Exequias, tanquam pro mortuo?

406. Ante ℟. supponendum est ùt certum, licere, imò saluberrimum, & cui-

cunque fidelium omnimodis suadendum esse, ut pro se in vivis adhuc applicet, vel applicari faciat Missas ad consequendum fructum satisfactorium pro pœnis restantibus ob peccata commissa, & quoad reatum culpæ per pœnitentiam remissa, ut eò minus post obitum in purgatorio sustinendum habeat. Ratio est: quia hic fructus non solùm pro defunctis, sed pro vivis etiam, tanquam condigna solutio pro pœnis ex culpa restantibus ex ordinatione Dei constitutus est, ùt patet ex Concil. Trid. *Sess.* 22. *cap.* 2. H. N.

407. R. det Laymann *l.* 5. *tr.* 5. *c.* 2. *n.* 15. (cui consentit Castropal. *tr.* 21. *d. un. p.* 6. *n.* 19. apud & cum Aman *num.* 654.) dicens: Arbitror (salvô aliorum judiciô) talem consuetudinem (qua quis, tanquam mortuus jam sit, Exequias pro se fieri, & Officium funebre, cui ipse præsens assistit, decantari curat) nullo modo introducendam esse, sed potiùs tollendam, si introducta est: tum, quia ritibus, & ordinationi Ecclesiæ Romanæ conformis non est: tum, quia non video, quam utilitatem talis sacrificandi modus habere possit. Nam ex Sacrificio duplex potissimùm fructus provenire solet; unus est ex opere operato & infallibilis, quatenus oblatio

tio fit in Christi persona : & hic fructus statim provenit ei, pro quo offertur, si capax est; nec potest in futurum suspendi, sicut ex communi sententia dictum fuit : consequenter ejusmodi Sacrificia non liberabunt hominem à purgatorio, si contingat eum post mortem reum esse, sed solùm conferunt ad remissionem pœnæ temporalis consequendam, dum vivus est : cujusmodi fructum etiam per alia Sacrificia consequi potest. Alter fructus est, qui per modum impetrationis provenit, quatenus cum Sacrificio juncta sunt Ecclesiæ Suffragia, sive preces: & hæ quidem secundùm propriam tum institutionem, tum significationem, referuntur ad solos mortuos, ut non nisi impropriè, & imperitè, ne dicam superstitiosè, vivis applicari possint. Accedit, quòd Sacerdos in his suffragiis, propria sua intentione non possit mutare intentionem Ecclesiæ : intentio autem Ecclesiæ est, ut Missa, quæ dicitur *Requiem*, & Officium funebre dicatur pro mortuis : nam ad eum finem Collectæ & Preces factæ sunt; ergo inutiliter, & infructuosè, ne dicam superstitiosè, dicuntur pro vivis, quippe præter, aut contra Ecclesiæ intentionem. Hæc Layman,

man, éstque hæc sententia saltem probabilior.

408. Contendunt tamen Pinellus & Navarrus apud Laym. cit. id licitum esse: dummodo Orationes (v. g. *Inclina &c.*) significantes aliquem mortuum, non applicentur vivo. Sed ℞. hoc ipsum esse contra institutionem & intentionem S. Ecclesiæ, quæ ordinavit (ùt ex Missali Romano patet) & vult, ut tota Missa *de Requiem* pro defunctis applicetur, & Orationes ejusdem Ecclesiæ nomine pro defunctis, pro quibus tunc sacrificatur, convenienter recitentur; aliàs enim non solùm Orationes, sed etiam Introitus, Graduale, Tractus, Sequentia, Offertorium, *Domine JEsu Christe, Rex gloriæ &c. Agnus Dei &c.* Communio, & ultimum *Requiescant in pace.* ℞. *Amen.* pro defunctis deberent applicari, & consequenter Missa esset ens divisum, quod certè non videtur probare Ecclesia: si enim S. Rit. Congregatio 23. *Oct.* 1719. decidit, ne in Oratione pro defunctis aliquid addatur; quomodo præfatam divisionem contra Ecclesiæ institutionem absque necessitate adinventam probabit?

409. Porrò, quomodo verificarentur verba Orationum, e.g. *Pro qua Hostiam laudis tibi immolamus: His Sacrificiis purgata: Munera, quæ*

quæ tibi pro anima famuli tui offerimus: Annue nobis, quæsumus Domine, ut animæ famuli tui hæc prosit Oblatio &c. cùm tamen pro hujusmodi animâ Oblatio, id est, Sacrificium factum & oblatum non sit? Certè non sine causa *Missæ de Requiem* dicuntur *Missæ Defunctorum*; ut detur intelligi, illas, ùt jacent, pro defunctis, non autem partim pro vivis, partim pro defunctis offerendas esse. Nec dicas, hanc praxin salubriter conferre ad memoriam mortis efficaciùs excitandam. Redet enim Aman cit. memoriam satis refricari posse, si cures fieri Missam *de Requiem* pro defunctis, illique cum pia meditatione de morte, pœnis purgatorii &c. assistas. Item, satis memoriam secuturæ mortis refricare potes, si, modò hunc, modò illum subita morte extinctum esse, vides, vel audis, & recogitas, tibi quoque dictum esse: *Vigilate, quia nescitis, quâ horâ Dominus vester venturus sit;* item, si devota & attenta mente funera frequenter comiteris, adsisque defunctorum Exequiis, & cogites, defunctum è feretro, vel sepulchro tibi ingeminare. *Hodie mihi, cras tibi &c.* Quoniam verò Layman in hoc casu theologicè nihil decidit, sed mentem & sententiam suam (salvô aliorum judiciô, ùt ipsemet ait) per ratio-

nes

nes solummodo declarat, ego quoque opinionem Pinelli & Navarri in sua interim probabilitate, quam apud Theologos habet, relinquo, quousque à Summo Pontifice, vel Sacra Congregatione aliter decisum, vel declaratum fuerit. Atque ex his patet, quidnam ad dubitationem *num.* 405. in fine propositam respondendum sit, scilicet: pro vivis illis, sicut & pro aliis vivis, conformiter menti, ac saltem probabiliori sententiæ Laymani & aliorum, non esse dicendam Missam *de Requiem.*

410. Et hic tandem explicit tota materia hujus Libelli; quæ proin cedat ad Dei ter Optimi, Maximi gloriam sempiternam, & ad utilitatem legentium desideratissimam. Omnia autem & singula in hoc Libello contenta sint humillimè subjecta Censuræ & Judicio S. Romanæ Ecclesiæ, utpote quæ, *disponente Domino, cunctorum Fidelium Mater est, & Magistra.* c. Damnamus. De Summa Trinitate, & Fide Catholica.

Index Alphabeticus
Rerum & Verborum.

Littera P. Prænotionem denotat. Litera T. Tractatum significat. Numerus, *marginalem Numerum indicat.*

A.

Ad-

B.

C.

Con-

D.

E.

F.

G.

H.

I.

M.

N.

O.

P.

di-

Plu-

R.

R.

S.

T.

Tem-

V.

FINIS.

HAGEMER
TRACTATUS
DE FE[illegible]BUS